

ספר תהלים

עם

פרוש רבינו עובדיה ספורנו ז"ל.

ווילנא—תרע"ג

בדפוס והוצאות האלמנה והאחים ראם

יהי רצון קודם תהלים

יהי רצון לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו הבוחר בך בך עבדו וכוונתו
אחריו והבוחר בשידוך ותשפוחת ייחפן ברחמים אל קריאת סומרי
תהלים שאקרא נאלי אמרם בך המלך עליו השלום בעצמו וכוונתו יגן
עלינו ויעמד לנו וזאת סאקי תהלים וזכות תבואתם ואותיותיהם
ינקרותיהם ומעמיהם והשמות היוצאים מהם מראשי תבות יסופי
תבות לבסר משעני ועונותינו ותמאיתנו ילושר עדיצים ולהקרית על
תחיתים ותקוצים הסוככים את השושנה העליונה ולחבר אשת נעורים
גם יודת באהבה יאמנה ורעית ויחם יבינה לנו שפע לנפש רוח וישמח
לשרנו מעונותינו ולסלות תמאיתנו ילכבר קיעני כמו שפלתה לרוד
שאמר סומרים גלי לפניך כמו שגמר גם יי העביר תפאתך לא
חצית ואל תתקנו מהעולם הזה קודם ויגני עד מלאת שנותינו בהם
שכעים שנה באופן שנוכל לתקן את אשר שחתנו וזכות בך המלך
עליו השלום יגן עלינו ובעדנו שתאריך אפה עד שאבנו אליה בתשובה
שלימה לפניך וימאצר בהנת חנם חננו ברכתי ותנחתי את אשר יחון
ורחמתי את אשר ארחם ויקשם שאנו אמרים לפניך שירה בעולם
הזה בך נזכה לומר לפניך יי אלהינו שיר וישבתה לעולם הבא ועל
די אסירת תהלים תתעורר תכצלת השרון ולשיר בקול געים בגילול
ועתו כבוד הלכנו נתן לה חדר וחדר בבית אלהינו בפתחה בנסיו
אמן סוף :

קודם שיחיל תהלים יאמר ג' סוקים אלו

לוי ונזנה לוי ורעה לצור ישענו : בקדמה פניו בתורה בוסרות
קריש לו : כי אל ערלי יי וימלך גדול על כל אלהים :

תריני סופן את פי להודות ולהלל ולשבח את בוראי לשם יחד קדושה
קריש הוא ושאניתיה החיל קדושים על ידי תושא סמיר ונעלם בידועה
קריש קריש על תוצאלי :

הקדמת המחבר

ובכן חלק המחבר הנזכר את ספרו זה לחמשה חלקים - והיה הסיום בכל אחד מהם בברכת האל יתברך על היותו טוב ומטיב אשר בהכרת זה הסיים האהבה המכוונת בלי ספק :

החלק הראשון כלו מזמורים חזרים דוד מספרים תהלות האל יתברך שהפליח לעשות עמו נגד הטבע וחתם בזמור מספר איך מלא חן תרופת הליו אחר יאוש בתחלת ה' עליו :

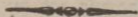
ובחלק השני חזר תהלות קתם לבני קרת וקתם לעלמו וחתם באמרו כלו תהלות דוד בן ישי :

ובחלק השלישי שם מיני תודה על חסדי האל יתברך וקובו תמיד והגיד סבת מערכת השפעתו מלד המקבלים וחתם בזמור כולל זה באמרו חסדי ה' עולם אשירה :

ובחלק הרביעי ממנו שם מיני וידוי קתם למשה רבינו וקתם למחבר וחתם בזמור מזכיר חטאות הכזור והיחיד שהיו סבת פורעניות וגלות עם תקות השועה מהם בתשובה :

ובחלק החמישי שם מזמורים מבשרים קבוץ גליות וגאולה משעבוד מלכיות ומפלת גוג ומגיג והשועה המשיח עם תודות ושיר חדש ותהלות על הרבים שיזכו לזה וחס עתידות למו :

ובכן חזר דוד ספרו הנזכר והגיד בראשיתו דרכי השגת הנלחיות המאושר המכוון מאת האל יתברך ברוב חסדו על המין האנושי ובפרט על עמו אשר נחר לזה כמו שהגיד בתחלת תורת קדשו באמרו ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש ובסופה באמרו וה' האמריך היום להיות לו לעם סגולה וגו' ולהיותך עם קדוש כי זה כל האדם :

בה"א

(אמר הרע"ס ז"ל) כי חלק ה' עמו מכל האדם אשר בדמותו ובצלמו ויוכל
 לשדמות אליו בעיון ובמעשה כד מה יותר מכל זולתו כאמרו יתברך
 והתקדשתם והייתם קדושים כי קדוש אני התחיל המלך דוד ספרו זה
 בזה המזמור אשר בו הגיד הכוונה האלהית בביראת האדם שהייתה שיהיה
 האדם מאושר ונלחיו ולזה בחר בעמו המוכנים לתכליתו זה מכל העמים עובדי
 כוכבים כמו שבאר בראשית תורתו ובסופה יאמר שכרת בריתו עמם להיותם
 לו לגוי קדוש והוא שיהיה נלחיו ומאושר לחיו עולם והגיד במזמור הלזה הדרך
 להשיג זה התכלית המכוון מאת האל יתברך ברב חסדו כי זה כל האדם :

א א אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הִלֵּךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים
 וּבְדַרְךַּ חַפְּזִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשָׁב לִצְיִים לֹא יָשָׁב : ב בִּי אִם
 בְּתוֹרַת יי הַפִּצּוּ וּבְתוֹרַתוֹ יִהְיֶה יוֹמָם וּלְיַלְהָא : ג וְהִיָּה בְּעֵץ
 שְׁתוּל עַל פְּלִגֵי מַיִם אֲשֶׁר פָּרְיוֹ יִתֵּן בְּעֵתוֹ וְעֵלְהוּ לֹא יָבֹל

פירוש מרבינו עובדיה ספורנו ז"ל

א א אשרי האיש - אשריו והלחותיו בעולם הזה ולחיו העוה"ב
 וישגו בהיותו איש כזה : אשרי וגו' - המתעסקים כל ימיהם בקבוצ
 ממון אשר רב השתדלות בו נקרא רשע כאמרו ולא ימלט רשע את
 בעליו : ובדרך חפזים - הנמשכים אחר תענוגי תאוות נפסדות :
 לא עמד - גם אם אולי נכשל בהם לא עמד בזה זמן רב וחזר בתשובה :
 לצים - בטלים ויושבי קרקע אשר מציאותם בלתי מועיל אפילו בתקון
 המדינה : ב כי אם - בחלק העיוני לדעת אמתו לידעה ולאחזה : ובתורתו -
 בחלק המעשי אשר בו הוא יתברך ללכת בדרכיו : ג והיה כעץ -
 אמר כי כאשר יסוג האדם שלמות כזה יהיה כמו העץ השתול על פלגי
 מים שאינו צריך לעבודת האדם כי אמנם הכח השכלי האנושי הנקרא אלם
 אלהים כאשר יהיה על שלמותו לא יעריך בפעולתו השכלית משום כח גשמי
 וזה יורה שאינו כח בגוף אבל הוא עלם נבדל מחומר : אשר וגו' - כאלו
 זה העץ ישפוט בזמן העמיד ויכין ספרי לאותו הזמן וכן השכל האנושי
 בהיותו על שלמותו ישפוט העמיד אשר לא יפול תחת החושים וזה ג"כ
 מציאותותיו שאינו כח בגוף אבל עלם נבדל מחומר : ועלשו וגו' - שלא יקין
 וכן השכל האנושי השלם לא יחלש לעת זקנה אבל יתחזק וזה ג"כ אות
 שאינו כח בגוף כי כל שאר הכחות שהם גשמיות יחלשו לעת זקנה :

וְכֹל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה יִצְלִיחַ : ד לֹא בֶן הַרְשָׁעִים כִּי אִם בְּפִי
 אֲשֶׁר תִּדְרְפוּ רוּחַ : ה עַל בֶּן לֹא יִקְוֶמוּ רָשָׁעִים בְּמִשְׁפַּחַת
 וְחַטָּאִים בַּעֲדַת צְדִיקִים : ו כִּי יוֹדַע יֵי דַרְךְ צְדִיקִים
 וְדַרְךְ רָשָׁעִים תֵּאבֵד :

בזה המזמור ספר המחבר ענין ימות המשיח אשר הכוונה בו היא להשיב
 כל המין האנושי לעבודת האל יתברך :

ב א לִמָּה רָגַשׁוּ גֵוִים וְלֹא־אִמִּים יִהְיוּ רִיק : ב יִתְיַצְבוּ
 מַלְכֵי אֶרֶץ וְרוֹזְנִים נוֹסְדוּ יַחַד עַל יְיָ וְעַל מְשִׁיחוֹ : ג נִתְתַּקָּה
 אֶת מוֹסְרוֹתֵימוֹ וְנִשְׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתֵימוֹ : ד יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם

ס פ ו ר נ ו

וכל וגו' • כי זה העץ גם שיתן הפרי לא יחדל להטיב בזולת זה בכל
 חלקיו וכמו כן השכל האנושי גם שירבה פעולת ההשכלה באיזה מושכל לא
 יקרה לו בזה לאות ועיפות כמו שיקרה לכחות הגשמיות אבל יתחזק בזה
 ויתבונן אז יותר כאמרם ז"ל אם שמוע בישן תשמעו בחדש וגם זה אות
 שאינו כח גשמי אבל כח נבדל ראוי לנצחיות : ד לא כן • אשר כל עסקם
 בקמות הון ועושר : כי אם • שהוא שומר לפרי ואינו פרי כלל וכן מקבלי
 הממון לא ישיגו ויקנו זולתי כלים צריכים למשרתי הכח השכלי : ה על כן •
 אבל נחתמים לאלתר לאבדון : ו חטאים • הנמשיכים אחר התאוות הע"פ
 שקנו איזו חכמה : לא יקומו בעדת צדיקים • בדין אבל יהיו נענשים איזה
 עונש כפי פשעם כאמרם ז"ל מפלפלים ועולים : כי יודע • והטעם שהחטאים
 שנכשלו בעבירה שהיא הזמה כמו שהעידו רז"ל העפ"י שרובם זכויות לא
 יקומו בעדת צדיקים הוא כי יודע ה' דרך צדיקים ורצו השתדלותם להתגבר
 על יצרם בכל יום כאמרם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש : ודרך
 וגו' • והטעם של רשעים אין צריך ליתן דין וחשבון אבל נחתמים לאלתר
 לאבדון הוא כי דרכם היא אובדת מעצמה שלא יקנו בה שום שלמות נצחית
 אשר יתוו אחר מות הגוף כאמרו כי היא חייבם :

ב א למה רגשו • שכל עסקם ותכליתם היה עניני ההרגש
 והקבוצ המדיני הנפסד : ולאמים • בימות המשיח כי אמנם אז :
 ב יתיצבו וגו' • להיות לאחדים להלחם : ורוזנים נוסדו • לעשות סוד
 ועצה על ה' שלא לעובדו • ועל משיחו שלא ימלוך : ג ננתקה וגו' •
 של ה' ושל משיחו שנוו שנקיים תורת בני נח : עבותימו • מסים ושעבוד
 כמשפט תורת ישראל : ד ישחק • על העצה : ילעג • על המלחמה :

תהלים ליום ראשון ב ג

ישחק אדני ילעג למו : ה או ידבר אלימו באפו ובחרונו
 ובהלמו : ו ואני נסכתי מלבי על ציון הר קדשי : ז אספרה
 אל חק יי אמר אלי בני אתה אני היום ידהתיק : ח שאל
 מפני ואתנה גוים נחלתה ואחזתה אפסי ארץ : ט תרעם
 בשבט ברזל בכלי יוצר תנפצים : י ועתה מלכים השבילו
 היסרו שפטי ארץ : יא עבדו את יי ביראה וגילו ברעדה :
 יב נשקו בר פן יאנף ותאבדו דרך כי יבער כמעט אפו
 אשרי כל חוסי בו :

ג א מזמור לדוד בברחו מפני אבשלום בנו : ב יי מה
 רבו צרי רבים קמים עלי : ג רבים אמרים לנפשי אין

ספורנו

ה או ידבר - המשיח : באפו - והכה ארץ בשבע פיו : ו ואני נסכתי -
 הנה אתם נלחמים להסיר מלכותי ואני נסוך ופקידו של מלך - כי אמנם מלכי
 הוא האל יתברך שנגלה - על ציון - בשבט ה' את שיבת ציון : ז אספרה -
 ענין זה הנסיבות שנתן לי שהוא - אל חק - בגבול מוגבל אלי מאתו כי הוא -
 אמר אלי וגו' - אני האב אשר עלי לקיים הבן ובקן - ח שאל ממני - ולא
 תתעסק אתה במלחמות כלל וזוה - ואתנה גוים - שהכריחם לעבודת האל
 יתברך : ואחזתך - שתוכל לייסר את המורדים באופן אשר - ט תרעם בשבע -
 טיך כמו ברזל ותכניעם לעבודתי : תנפצים - תכריחם המורדים : י ועתה
 מלכים השבילו - הרגון האלשי : הוסרו - שלא תעשו נגד מזותיו בתורת
 בני נח : יא ביראה - שלא תהיינה מזותיו עליכם כמרימי עול : וגילו -
 בנסיבותי שהביאה אתכם לזה : ברעדה - שלא להתנגד אל רצון האל ית' :
 יב נשקו בר - בן בר לבב נשקו כאמרו והשתחוו על כפות הרגליך כל מנאליך :
 פן יאנף - האל יתברך : ותאבדו דרך כי יבער כמעט אפו - ותאבדו פתאום
 ולא יהיה אז זמן לתשובה כדרך שהוא עושה כאשר יבער כמעט אפו כמעט
 זמן : אשרי כל חוסי בו - ישראל שהיו מפסיס לישועה יהיו אז מאושרים
 כאמרו כי הנה החושך יכסה ארץ וערפל לאומים ועליך יזרח ה' :

ג א בברחו וגו' - התפלל על עמנו שינצל ועל ישראל שלא ימותו
 במלחמה : ב מה רבו צרי - כל ישראל אחרי אבשלום : קמים עלי - שמעי
 בן גרא וסיעתו : ג אומרים לנפשי וגו' - אחיתופל וחכריו שאמרו שחטא

תהלים ליום ראשון ג ד

יִשְׁעֶתָּה לֹא בֵּאלֹהִים סְלָה : ד וְאַתָּה יי מִגֵּן בְּעַדֵי כְבוֹדִי
 וּמְרִים רֵאשִׁי : ה קוֹלִי אֵל יי אֶקְרָא וַיַּעֲנֵנִי מִהַר קָדְשׁוֹ סְלָה :
 ו אֲנִי שָׁכַבְתִּי וַאֲישָׁנָה הִקְיִצְוֹתַי כִּי יי יִסְמְכֵנִי : ז לֹא אִירָא
 מִדְּרֵבּוֹת עִם אֲשֶׁר סָבִיב שְׁתוֹ עָלַי : ח קִימָה יי הוֹשִׁיעֵנִי
 אֱלֹהֵי כִּי הִגִּית אֶת כָּל אֵיבֵי לְחֵי שִׁנֵי רְשָׁעִים שְׁפָרַת :
 ט לֵי הִישִׁיעָה עַל עַמֶּךָ בְּרַכְתָּהּ סְלָה :

ד א לִמְנַצֵּחַ בְּנִגְיֹנוֹת מְזֻמָּר לְדָוִד : ב בִּקְרָאֵי עַנְנֵי אֱלֹהֵי
 צִדְקֵי בְּצַר הִרְחַבְתָּ לִי חֲנֻנִי וְשָׁמַע תִּפְלִיתִי : ג בְּנֵי
 אִישׁ עַד מָה כְבוֹדִי לְכַלְמָה תִּאָּהֲבוּן רִיק תִּבְקֶשׁוּ כֹזֵב
 סְלָה : ד וְדַעוּ כִּי הִפְלָה יי חֲסִיד לֹא יי יִשְׁמַע בִּקְרָאֵי אֱלֹוֹ :
 ה רָגֹז וְאֵל תַּחַטְּאוּ אִמְרוּ בְּלִבְבְּכֶם עַל מִשְׁבַּבְכֶם וְדַמּוּ
 סְלָה : ו זָבָחוּ זִבְחֵי צִדְק וּבִטְחוּ אֵל יי : ז רַבִּים אִמְרִים מִי

ס פ ו ר נ ו

בה שבע הים מעוות לא יוכל לתקון : ד ואתה ה' מגן בעדי - שלא אובד
 בשביל אותו החטא וזה כי אתה - כבודי וגו' - בהתבונן בתורתך שעסקתי
 בה ואין עבד ה' מכסה חושי : ומרים ראשי - בתשובה : ה קולי - בתפלה :
 ויעני - כבר בתפלותי וקויותי שכן יעשה עתה ולכן - ו הני שכבתי - עתה :
 ואישנתי כמו בטוה : כי ה' יסמכני - וככן - ז לא אירא ובהיותי בטוח כך :
 ח קומה ה' - כי אמנע לשעבר הכית את כל אויבי : ט לה' הישועה - גם
 בלתי כלי זיון : עו עמד - ולכן אני מחפז על עמך שלא ימותו במלחמה :
 ד ב בקראי עני - כשאתפלל על חדושת שאלו : בצר הרחבת -
 במלחמת ה' ובהזב וגלית ופלטתם : ושמע תפלתי - עתה : ג כבודי
 לכמה - בן ישי כאלו אין לי כס : ריק - שלא יתנו ה' ביד שאלו :
 תבקשו כוזב - למל א חן בעיני שאלו שיהיה דבר כוזב וחסר : ד הפלס ה' -
 כחמרו ע"י שמואל בקש ה' לו איש כלבבו - ובכן ה' ישמע בקראי אליו :
 ה רגזו - מהיות נגדי כי אמנע אמנוך ואוכל להנקם : ואל תחטאו -
 לדפני : חמרו כלבבכם - ה' חן האלהי שודע ע"י שמואל הנביא :
 ודמו - חדלו מלדון : ו זבחו זבחי צדק - זבחי אלהים רוח נשכרה
 ולא תבקשו להביא מעלה משאלו : ובטחו אל ה' - שיתן משאלותיכם

תהלים ליום ראשון ד ה

יִדְאֲנִי טוֹב נָסָה עָלַיְנִי אֹר פְּנִיָּה יי : ח נָתַתָּה שְׂמֵחָה בְּלִבִּי
 מִיַּעַת דָּגָנְךָ וְתִירוֹשֶׁךָ רַבּוֹ : ט בְּשָׁלוֹם יַחֲדוּ אֲשַׁכְּבָה וְאִישָׁן
 כִּי אָתָּה יי לְבַדְּךָ לְבַמַּח תּוֹשִׁיבֵנִי :

זוה המזמור התפלל שיזילכו מיד שאל :

ה א לִמְנַצֶּחֶךָ אֵל הַנְּחִילוֹת מִזְמוֹר לְדוֹד : ב אֲמַרִי הַאֲזִינָה
 יי בִּינָה הַגִּיגִי : ג הַקְּשִׁיבָה לְקוֹל שׁוֹעֵי מַלְכֵי וְאֱלֹהֵי
 כִּי אֱלִיָּה אֶתְפַּלֵּל : ד יי בְּקֶר תִּשְׁמַע קוֹלִי בְּקֶר אֶעֱרָךְ דָּךְ
 וְאַצְפָּה : ה כִּי לֹא אֵל חֲפִץ רָשָׁע אָתָּה לֹא יִגְרָךְ רָע :
 ו לֹא יִתְיַצְּבוּ הַזֹּלְלִים לִנְגַד עֵינֶיךָ שְׁנֵאתָ כָּל פְּעֻלֵי אֹן :
 ז תִּאֲבֹד הַבְּרִי כֹזֵב אִישׁ דְּמִים וּמְרֵמָה יִתְעַב יי : ח וְאֲנִי בְּרַב
 חֶסֶדְךָ אָבוֹא בֵּיתְךָ אֲשַׁתְּחוּה אֵל הַיְכַל קִדְשֶׁךָ בִּירְאֵתְךָ :
 ט יי נַחֲנִי בְּצַדִּיקְתְּךָ לְמַעַן שׁוֹרְרֵי הַיִּשָּׁר הוֹשֵׁר כ' לִפְנֵי
 דְרַכְּךָ : י כִּי אֵין בְּפִיָּהוּ נִכּוֹנָה קֶרֶבֶם הַיּוֹת קֶבֶר פְּתִיחַ גְּרָנֶם
 לְשׁוֹנֶם יַחֲלִיקוֹן : יא הָאֲשִׁימֶם אֱלֹהִים יִפְלוּ מִמַּעַצְוֹתֵיהֶם

ס ס ו ר נ ו

בלעדי שאל כי אמנם קרה צי : ז רבים אומרים • והתפללו להשיג טוב
 בעוה"ז : ח נתתה שמחה • ושמחתי שנתקבלה תפלתי ואני עתה : ט שלום
 וגו' • בזמן אחד כי ידעתי כי לבסוף • לבטח תושיבני • אחרי מות שאל :
 ה א אמרי האזינה ה' • אמרי שאמרת לי לשאל למה אדוני רודף אחרי
 עבדו : הגיגי • כשסעתי את אנשי בדברים שלא יקומו על שאל להרגו
 במערה : ג שועי • בהיותו במערה בתפלה : ד בקר • בכל בקר : ה אערך
 לך • אגיד את ענין הרודפים : ואלפה • שתזילני מידם : ה רשע •
 רדיפת האויבים להרגני : לא יגורך רע • דואג אע"פ שנעזר לפני ה' :
 ו לא יתולכו הוללים • הזיפים המבקשים להשיג גדולה משאל : פועלי און •
 מרגלים שהם בלתי כנים : ז דברי כזב • כשאמרו הלא דוד מסתתר
 עמנו ודואג כשאמר ושאל לו באלהים : איש דמיס' דואג : ח ואני אשתחוה •
 ביראתך • לא כדואג שאין תורתו הלא מן השפה ולחון : י כי אין וגו' •
 אין תוכו ככרו : גרוס • לבלוע ממון : יחליקון • יחניפו לשאל :
 יא האשימם • תנס עון על עונם זוה גאופן שתכריע את כף תובתם :

ה תהלים ליום ראשון ה ו

בָּרַב פִּשְׁעֵיהֶם הִדִּיחְמוּ כִּי מָרוּ בְךָ : יב וַיִּשְׁמְחוּ כָּל חֹסֵי
 בְּךָ לְעוֹלָם יִרְגְּנוּ וְתִסַּף עֲלֵימוֹ וַיַּעֲלֶצוּ בְּךָ אֶהְבִּי שְׁמֶךָ :
 יג כִּי אַתָּה תִּתְּרָךְ צְדִיק יי בַּיְמֵהוּ רִצּוֹן תַּעֲטֶרְפוּ :

זוה המזמור התפלל שלא יגרסו החטא להפילו ביד שאלו :

ו א לִמְנַצֵּחַ בְּנִגְיֹנוֹת עַל הַשְּׁמִינִית מִזְמוֹר לְדָוִד : ב יי
 אֵל בְּאֶפְקָ תוֹכִיחֵנִי וְאֵל בַּחֲמַתְךָ תִּיַּסְרֵנִי : ג חַנּוּנִי יי כִּי
 אִמְלֵל אֲנִי רַפְאֵנִי יי כִּי נִבְהַלֹּו עַצְמִי : ד וּנְפֹשִׁי נִבְהַלָה מְאֹד
 וְאַתָּה וְאַתְּ כִּי יי עַד מָתִי : ה שׁוּבָה יי חֲלֹצָה נַפְשִׁי הוֹשִׁיעֵנִי
 לְמַעַן חֲסִדְךָ : ו כִּי אֵין בַּמּוֹת זִכְרְךָ בִּשְׂאוֹל מִי יוֹדָה לָךְ :
 ז יִגְעַתִּי בְּאַנְחָתִי אִשְׁחָה בְּכָל לַיְלָה מִמָּתִי בְּדַמְעָתִי עֲרֵשִׁי
 אֲמַכָּה : ח עֲשִׂיטָה מִבָּעַם עֵינַי עֲתָקָה בְּכָל צוֹרְרֵי : ט סִירוּ
 מִבֵּנַי כָּל פְּעֻלֵי אֹן כִּי שָׁמַע יי קוֹל בְּכִי : י שָׁמַע יי
 תַּחֲנֹנֵי יי תַּפְלֵתִי יִקַּח : יא יִבְשׁוּ וַיִּבְהַלֹּו מְאֹד כָּל אֵיבֵי
 יִשְׂבֹּו יִבְשׁוּ רַגְע :

ס פ ו ר נ ו

פלו • שתאבד וכלתם : ברב פשעים • שעשו כבר : הדיתמו • שתאום :
 כי מרו בך • עתה לדפני : י • חוסי בך • דוד ואנשיו : ויעלצו בך •
 שאר ישראל כאשר חמלך : יג • רצון • נשואות חן : העטרנו • תסובבנו :
 ו ב אל באפק • נפקוד עון אבות : תוכיחני • להשיבני בתשובה :
 ואל בחמתך • בעון הדור : תיסיני • לעונם : ג חמלל • טעה אל ההפסד :
 עצמי • הכחות הטבעיות : ד ונפשי • הכחות הנפשיות : עד מתי •
 תעניש ותיסר : ה תלסה • מן המות : הושיעני • מן הלזה : בשאלו •
 של יסורין : מי יודה לך • מי יוכל להודות • וזה כי • ז יגעתי באנחתי •
 ובכן חי אפשר להזכיר ולהודות : ח עבשם מכעם • על שמחת האויבים :
 לו ירי • המוסרפים ברע כאמרם ז"ל נאל תורא בגיאלו טבחי : ט קול בכיי •
 כפי דמעה לה נעשו : י תחנתי • נקשת הסרת הרע : תפלתי יקח •
 יח"ל שיקבל תפלתי באופן שיבשו בפור הרע ממני : יא ישבו יבשו •
 כאשר יטב לי : רגע • שתאום :

תהלים ליום ראשון ז

ז א שְׁגִיּוֹן לְדוֹד אֲשֶׁר יָשָׁר לִי עַל דְּבָרֵי כּוֹשׁ בֶּן
 יְמִינִי : ב יי אֱלֹהֵי בְּךָ חֲסִיתִי הוֹשִׁיעֵנִי מִכָּל רֹדְפֵי וְהַצִּילֵנִי :
 ג פֶּן יִמְרָף בְּאַרְיֵה נַפְשִׁי פִּרְק וְאִין מְצִיל : ד יי אֱלֹהֵי אִם
 עֲשִׂיתִי זֹאת אִם יֵשׁ עֲוֹל בְּכַפִּי : ה אִם גַּמְלַתִּי שְׁלָמִי רַע
 וְאֶחְלָצָה צוֹרְרֵי רִיקָם : ו יִרְדֵּף אוֹיֵב נַפְשִׁי וַיִּשַׁג וַיִּרְמָס
 לְאַרְץ חַיִּי וּכְבוֹדִי לְעַפְר יִשְׁפֵן סֵלָה : ז קוֹמָה יי בְּאַפְּךָ
 הַנְּשָׂא בְּעֵבְרוֹת צוֹרְרֵי וְעוֹרָה אֵלַי מִשְׁפָּט צְוִיֹת : ח וְעַד־ת
 לְאֻמִּים תִּסּוּבְּךָ וְעֲלִיָּה לְמָרוֹם שׁוּבָה : ט יי יָדִין עַמִּים
 שֹׁפְטֵנִי יי בְּצַדִּיקִי וּכְתַמִּי עָלַי : י וַיִּגְמַר נָא רַע רְשָׁעִים
 וְתִכְוֶנֶן צְדִיק וּבִחַן לְבוֹת וּכְלִיֹּת אֱלֹהִים צְדִיק : יא מְנַי
 עַל אֱלֹהִים מוֹשִׁיעַ יִשְׂרָאֵל : יב אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צְדִיק וְאֵל

ס פ ו ר נ ו

ז א שְׁגִיּוֹן לְדוֹד • שְׁעוֹט : עַל דְּבָרֵי כּוֹשׁ • אִם מַנְיָמִן הַלְשִׁין שֵׁם
 דוֹד לַפְנֵי שְׁאוֹל וְאָמַר שֶׁהֵיט דוֹד וְכוּל לַתְּפֹס אֵת אוֹיֵב בְּמַלְחָמָה וְהַסִּיד אַחֲרֵי
 יְמִינוֹ בְּזוֹן וְנָתַן לוֹ מָנוֹס : ב מִכָּל רֹדְפֵי • הַלְשִׁינִים : ג בְּאֵרִים • פֶּן
 יִעֲרֹף נַפְשִׁי שְׁאוֹל שֶׁהוּא כְּאֵרִים הַמוֹלֵךְ בְּאֵמְרוֹ שְׂבָגְתִּי : וְאִין מְצִיל • כִּי
 הַכֵּל יִסְכִּימוּ נֶגַד הַבּוֹגֵד : ד אִם עֲשִׂיתִי זֹאת • הַלְשִׁינוֹ עָלַי עַתָּה : אִם יֵשׁ
 עוֹל בְּכַפִּי • פְּעָמִים אַחֲרֹת : ה אִם גַּמְלַתִּי שׁוֹמֵן • שְׁאוֹל שֶׁהֵיט אִזוּ בְּשִׁלוֹם
 עַמִּי : רַע • שׁוֹם רַע : וְאֶחְלָצָה צוֹרְרֵי • שׁוֹם צוֹרֵר בְּמַלְחָמָה : רִיקָם •
 שְׁלָא כַּמְשַׁפֵּט הַמַּלְחָמָה : ו יִרְדֵּף אוֹיֵב נַפְשִׁי • אִנִּי מִקְבֵּל עָלַי שֶׁהָאוֹיֵב יִרְדֵּפֵנִי
 וַיִּשַׁג : ז בְּעֵבְרוֹת צוֹרְרֵי • בְּמַלְחָמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת כּוֹכְבִים : וְעוֹרָה אֵלַי •
 לְקַבֵּל הַפְּלִתִי : מִשְׁפָּט צְוִיֹת • וְכֵן עוֹרָה אֵלַי מִשְׁפָּט בְּצְוִיֹת אוֹתִי לְנִגִּיד עַל יַדִּי
 שֶׁמֹּאֵל שִׂאמֵן דְּבָרְךָ : ח וְעַד־ת לְאֻמִּים תִּסּוּבְּךָ • וְכַמוֹ כֵּן עוֹרָה אֵל עַד־ת
 לְאֻמִּים אֲשֶׁר עַל עַמְךָ יִעֲרִימוּ סוֹד וַיִּסְבְּסוּ וְהוֹשִׁיעַ : וְעֲלִים • עַל עַד־ת
 לְאֻמִּים הַנּוֹכַח : לְמָרוֹם שׁוֹבָה • לַעֲנוֹשׁ אוֹתָם עַל רַשְׁעֵם • אַתָּה ה' אֲשֶׁר יָדִין
 עַמִּים • שֶׁדָּרְכוּ לְדִין עַמִּים : ט שֹׁפְטֵנִי ה' כְּצַדִּיקִי • שְׁלָא פִּשְׁעֵתִי בְּמַה
 שֶׁהִלְשִׁינוּ עָלַי : וְכַתַּמִּי עָלַי • וְכַתַּמִּי תַגְמוֹל עָלַי : י וַיִּגְמַר נָא רַע רְשָׁעִים •
 רַעְתָּם שֶׁל רַשְׁעִים הֵיט תִּכְלֶם אוֹתָם : וְתִכְוֶנֶן צְדִיק וּבִחַן לְבוֹת וּכְלִיֹּת
 אֱלֹהִים • וְאַתָּה הַצִּדִּיק וּבִחַן לְבוֹת וּכְלִיֹּת וְאֵלֵהֶם שׁוֹפֵט גּוֹמֵל וּמַעֲנִישׁ תִּכְוֶנֶן
 אֵת הַצִּדִּיק • כִּי אֲמַנֵם אֱלֹהִים שׁוֹפֵט צְדִיק וְאַתָּה מִי שֶׁהוֹשִׁיעַ אֵת הָאֵל וּמַעֲבִיר :

תהלים ליום ראשון ז ח

ו

וַעֲמַל בְּכָל יוֹם : יג אִם לֹא יָשׁוּב חֲרָבוּ יִלְמְוֵשׁ קִשְׁתּוֹ דָּרָךְ
וַיִּכְוֶנְנָה : יד וְלוֹ הַכִּין פָּלִי מוֹת חֲצִיו לְדוֹלָקִים יַפְעַל :
טו הַנְּהַ יַחְבֵּל אֹן וְהִרָה עֲמַל וְיִלְד שִׁקָּר : טז בּוֹר כֶּרֶה
וַיַּחְפְּרֵהוּ וַיַּפֵּל בְּשַׁחַת יַפְעַל : יז יָשׁוּב עֲמַלּוֹ בְּרֵאשׁוֹ וַעֲלֵ
קִדְקְדוֹ חֲמֹס יִרֵד : יח אֹרֶה יִי בְּצִדְקוֹ וְאַזְמֵרָה שֵׁם יִי עֲלִיּוֹן :

זזה המזמור בקס והתפלל שיעשה האל חיזה הסדל לטוב בין ישראל לעובדי כוכבים כמו שבקס משה באמרו ונפלינו חני ועמך :

ח א לְמַנְצֵחַ עַל הַגְּתִית מְזֻמֹּר לְדוֹר : ב יִי אֲדַנְּנוּ מָה
אֲדִיר שְׁמִיךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנְהַ הַיּוֹדֶה עַל הַשָּׁמַיִם :
ג מִפִּי עוֹלָלִים וַיִּנְקִים יִסְדֶּה עֵז לְמַעַן צוֹרְרִיךָ לְהַשְׁבִּית
אֹיֵב וּמִתְנַקֵּם : ד בִּי אֲרָאָה שְׁמִיךָ מַעֲשֵׂה אֲצִיבֵלְתִיךָ

ס פ ו ר נ ו

יב בכל יום • באופן שאם לא ישוב בתשובה : יג חרבו ילמוש • חרבו של
רשע ילמוש ה' נגדו וכן חני קשתו אשר דרך נגד חמרים • וכפן יד ולו הכין
כלי מות • לעצמו הכין : טו חניו לדולקים יפעל • ויפעל את חניו לתת
ביד הדולקים ודולפים אותו כי אמנם עתה • יחבל און • במחשבה : והרה
עמל • במעשה : טז ויסול בשחת יפעל • כענין בדבר אשר זדו עליהם :
יז ישוב עמלו בראשו • יהי ראון שיהיה כן להבא : ועל קדקדו • מן השמים
וכן אודה ואזמרה שם ה' עליון שנעלה ונשא בעצרות צוררי :

ח ב ה' אדונינו • שאתה אדון לנו בפיט : מה אדיר שמך בכל הארץ •
מה זה שיהיה אדיר בכל הארץ בזה שמך אשר חני מתפלל ואומר שתתקנה
ועתים אותו לסיומו הודך על השמים ולא תעשה בו נפלאות כי אם לנו
שאתה אדונינו כי אמנם • ג מפי עוללים וינקים • בפלאי הטבע המסודר
מתוך הנאים כעוללים צעת הסיון וכיונקים צעת היניקה : יסדת עוז •
כבר התבאר עוז מלכותך לכל המין האנושי כשיתבוננו זזה ומה שבקשתי
שלא תעשה פלאות לעובדי כוכבים אלא לעמך לא שאלתי בשביל כבודנו • אבל
למען צורריך • שסם מהתנדים וצוררים לעמך וזה שאלתי : להשבית אויב
ומתנקס • כשיוכרו הסדל שתעשה בין עמך וביניהם : ד כי אראה שמך •
מה אנוש • כי אמנם האדם באשר הוא בעל חי בלבד בלתי משתדל להדמות
לבוראו לא בעיון ולא במעשה כמנהג עובדי כוכבים הוא בערך אל השמים

תהלים ליום ראשון ח ט

יִרְחַ וְכֹכְבִים אֲשֶׁר פִּזְנַנְתָּהּ: ה מה אֲנֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנִי וְכֵן
 אֲדַם כִּי תִפְקְדֵנִי: י וְתַחֲסְרֵהוּ מֵעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר
 תַּעֲטֶרְהוּ: ז תַּמְשִׁילֵהוּ בַמַּעֲשֵׂי יְדִידָה כֹּל שְׁתָּה תַחַת
 רַגְלָיו: ח צִנֵּה וְאֲלָפִים כֹּלֶם וְגַם בְּהִמּוֹת שָׂדֵי: ט צִפּוֹר
 שָׁמַיִם וְדָגֵי הַיָּם עֵבֶר אֲרָחוֹת יָמִים: י יִי אֲדַלְּיֵנוּ מִה אֲדִיר
 שְׁמָךְ בְּכֹל הָאָרֶץ:

ט א לַמְנַצֵּחַ עַל מוֹת לַבֵּן מִזְמוֹר לְדָוִד: ב אֲזַכֵּר יי
 בְּכֹל לִבִּי אֶסְפְּרָה כֹּל נִפְלְאוֹתֶיךָ: ג אֶשְׂמַחָה וְאֶעֱלֶצָה בְךָ
 אֲזַמְרָה שְׁמֶךָ עֲלִיּוֹן: ד בְּשׁוּב אוֹיְבֵי אַחֲרֵי יִכְשְׁלוּ וַיֵּאבְדוּ
 מִפְּנֵיךָ: ה כִּי עֲשִׂיתָ מִשְׁפָּטֵי וְדִינֵי יִשְׁבַת לְכַסָּא שׁוֹפֵט
 צַדִּיק: ו גַּעֲרַת גּוֹיִם אֶבְדַת רָשָׁע שְׁמֵם מַחִית לְעוֹלָם וְעַד:
 ז הָאוֹיֵב תָּמוּ חֲרָבוֹת לִנְצַח וְעַרִים נִתְּשַׁת אֶבֶד זָכָרִם
 הַמָּה: ח וַיִּי לְעוֹלָם יֵשֵׁב בּוֹנֵן לַמִּשְׁפָּט כֶּסֶא: ט וְהוּא

ס פ ו ר נ ו

וּזְכָרֵם דְּכֵר נִמְאָם וּבִלְתֵי נַחֲשׁ וּח"כ לְמַה נִּתַּת לוֹ כֹּל שֶׁאֵי הַגְּדוּלוֹת וְשִׁמְהָ
 בְּעַלֵי חַיִּים לְעִבּוּדָתוֹ וְשׂוֹכֵל לְעִבּוֹר אֲרָחוֹת יָמִים ע"כ אֲנִי אֹמֵר מִה אֲדִיר
 שְׁמֶךָ בְּכֹל הָאָרֶץ בְּשׁוֹם:

ט א על מוֹת לִבֵּן • זֶה הַמְּזוֹמֵר עַל מִיתַת מֶלֶךְ מַמְלַכֵי הָאוֹמוֹת עוֹבְדֵי
 עִבּוּדֵת כּוֹכָבִים שֶׁהֵם מֵיֵדֵי לְיִשְׂרָאֵל: ב כֹּל לִבִּי • לֹא אֵיחָם לְגִבּוֹרָתִי כֹלל:
 אֶסְפְּרָה • לְהוֹדִיעַ לְרַבִּים: ג אֶשְׂמַחָה וְאֶעֱלֶצָה בְךָ • שִׂדְבַקְתִּי בְּמֶלֶךְ נִכְבָּד
 כּוֹה: אֲזַמְרָה שְׁמֶךָ עֲלִיּוֹן • שִׁמַּח עַל מַעֲלַתְךָ: ד יִכְשְׁלוּ • יו"ל שִׁכְשְׁלוּ
 לְהַבִּיא: ו גַּעֲרַת גּוֹיִם • כִּי אֲמַנֵם לְשַׁעֲבֵר גַּעֲרַת גּוֹיִם בְּמַלְאִיִם: אֶבְדַת
 רָשָׁע • פִּרְעֵה: ז הָאוֹיֵב • אֵתָה הַמֶּלֶךְ לִבֵּן שֶׁהֵיית אוֹיֵב לְיִשְׂרָאֵל מִה עֲשִׂית
 הֵנָּה עִתָּה בְּמִיתַתְךָ • תָּמוּ חֲרָבוֹת • כְּלוֹמַר פְּעוּלוֹת חוֹרֵבֶנְךָ: לִנְצַח • שֶׁלֹּא
 תּוֹסִיף עוֹד לְהַחְרִיב: וְעַרִים נִתְּשַׁת אֶבֶד זָכָרִם • וְאוֹתָם עַרִים שֶׁנִּתְּשַׁת בְּאוֹפֵן
 שֶׁאֶבֶד זָכָרִם: הַמָּה • הֵם נִמְלֵאִים עִתָּה בְּמִקּוֹמָם בְּאוֹפֵן שֶׁהֵם פֶּעֶלְךָ לְרִיק:
 ה זֶה לְמִשְׁפָּט יֵשֵׁב • וְעַם זֶה הָאֵל יִתְבָּרֵךְ יִשְׁפּוֹט וַיַּעֲנִים אוֹתְךָ עַל רָשָׁע:
 ט וְהוּא יִשְׁפּוֹט תֵּבֵל • לְעִתִּיד לֵבֵא: יִדִּין לְאֻמִּים • יִרְאֵה שַׁעֲתָה יִדִּין לְאֻמִּים
 עוֹבְדֵי עִבּוּדֵת כּוֹכָבִים: י וַיִּהִי ה' מִשְׁגֵּב לְדָךְ בְּאוֹפֵן שִׁבְעַתּוֹ בְךָ • כִּי אֲמַנֵם

יִשְׁפֹּט תָּבֵל בְּצַדִּיק יִדִּין לְאֻמִּים בְּמִישְׁרִים : י וַיְהִי יי
 מִשְׁנֹב לְדָךְ מִשְׁנֹב לְעַתּוֹת בְּצָרָה: יא וַיִּכְמַח: בָּךְ יִדְעִי
 שְׂמֵךְ כִּי לֹא עֹבֶת דְּרִשְׁיָךְ יי: יב זָמְרוּ לִי יֵשֶׁב צִיּוֹן
 הִגְדּוּ בְעַמִּים עֲלִילוֹתַי: יג כִּי דִרְשׁ דְּמִים אוֹתָם זָכַר לֹא
 שָׁכַח צַעֲקַת עַנְוִים עֲנִים כִּי: יד חֲנַנִּי יי רָאָה עֲנִי מִשְׁנֵאֵי
 מְרוֹמָי מִשְׁעַרֵי מוֹת: טו לִמְעַן אֲסַפְּרָה כָּל תְּהַלְתֶּיךָ
 בְּשַׁעְרֵי בֵּת צִיּוֹן אֲגִילָה בִישִׁיעֶתְךָ: טז טָבְעוּ גוֹיִם בְּשַׁחַת
 עֲשׂוּ בְרִשְׁתּוֹ זֶה טָמְנוּ נִלְכְּדָה רַגְלָם: יז נֹדַע יי מִשְׁפָּט
 עָשָׂה בַּפְּעַל בְּפִי נֹקֵשׁ רִשְׁעֵי הַגִּזּוֹן סָלָה: יח יֵשִׁיבוּ רִשְׁעִים
 לְשִׁאוּלָה כָּל גּוֹיִם שְׂכָחֵי אֱלֹהִים: יט כִּי לֹא לִנְצָח יִשְׁכַּח
 אֲבִיּוֹן תְּקוֹת עַנְוִים עֲנִים כִּי תֵאָבֵד לְעַד: כ קוֹמָה יי אֵל
 יַעֲזֹ אֲנוּשׁ יִשְׁפֹּטוּ גוֹיִם עַל פְּנֵיךָ: כא שִׁיתָה יי מוֹרָה לָהֶם
 יִדְעוּ גוֹיִם אֲנוּשׁ הֵמָּה סָלָה:

ס פ ו ר נ ו

לשעבר - יא לא עזבת דורשיך - ואתם נדיבי עמו - יב זמרו לה' - הודיעו -
 כי אמנם - יג דורש דמים - כאמרו ואך את דמכם לנפשותיכם אדרוש:
 אותם זכר - כאמרו פקדתי את אשר עשה עמלק לישראל: לא שכח לעקת
 עניים - כאמרו ואת לעקתם שמעתי: יד חננני ה' - כמדת טובך זאת
 שאמרתי אז ראה ראיתי את עני עמי: יז ראה עניי - מרוממי משערי מות -
 אתה שכבר רוממתני משערי מות מיד שאול: טו למען אספרה - ואומר -
 טז טבעו גוים בשחת עשו - כמו שקרה למלכים כאמרו כי בדבר אשר זדו עליהם
 ואז - יז נודע ה' משפט עשה - כאמרו וידעו מלכים כי אני ה' בהכבדי
 בפרעם ברכבו ובפרשיו: הגיון סלה - וזה אומר בהגיון מעולה מענין
 סלסלה ותרוומתך גם שהם ב' שרשים: יח ישובו רשעים לשאולה - וכמו
 שכבר טבעו גוים בשחת עשו במלכים יהי רצון שישובו: כל גוים עובדי עבודת
 כוכבים כאמרו כימי לאתך מארך מלכים ארצנו נפלאות: יט כי לא לנצח ישכח
 אביון - כאמרו לא לנצח אקצוף ולא תקות עניים תאבד לעד: כ אל יעזו
 אנוש ישפטו גוים - אל יעזו פניו עוד אנוש ואל ישפטו גוים - אל יעזו
 פניהם להטווכח עם ישראל לחוק דברי: כא שית ה' מורה להם - תפול

זו המזמור על גלות ישראל ביד החיה הרביעית :

יום ב י א למה יי תעמוד ברחוק תעלים לעתות בצרה ;
 ב בגאות רשע ידלק עני יתפשו במזמות זו חשבו : ג כי
 הלל רשע על תאות נפשו וביצע ברה נאיץ יי : ד רשע
 בגבה אפו בל ידרש אין אלהים כל מזמותיו: ה יחילו דרכיו
 דרכו כ בכל עת מרום משפטיו מנגדו כל צורריו יפית
 בהם : ו אמר בלבבו בל אמוט לדר ודר אשר לא ברע :
 ז אלה פיהו מלא ומרמות ותך תחת לשונו עמל ואון :
 ח ישב במארב חצרים במסתרים יהרג נקי עיניו לחלכה
 יצפנו : ט יארב במסתר כאריה בסבה יארב לחטוף עני

ס פ ו ר נ ו

עליהם חימתה ופחד בגדול זרועך באופן . שידעו גוים חנוש המה נכונים
 להיות חנושים ומדוכאים ברצון אלהי וזה . סלה . באופן מעולה :
 י א למה ה' תעמוד ברחוק . מלקבל תפלה . תעלים . מראות בלדת עמך
 תחת גלות רביעית : ב בגאות . כאמרו חומר בלבבו מי יורדני ארץ :
 יתפשו במזמות זו חשבו . אע"פ שלא תענישם בעוה"ז עתה ירצה שתעכב
 על ידם במזמות שחשבו לבעל מישראל תודה ומלות : ג כי הלל רשע על
 תאות נפשו . כי אמנם הוא מהלל אותם הרשעים שמשגיגים תאות נפשו
 בגלוי עריות ובשפיות דמים : ובזע ברך . ומדרך את המשיג בלע
 מעשקות : נאץ . מבזה : ד כל ידרוש . אינו חפץ לדרוש ולחקור אם שקר
 נחלו אבותיו . וזה כי אין אלהים כל מזמותיו . אע"פ שמתחסד בדברים :
 ה יחילו דרכיו בכל עת . הנה דרכיו יחילו יחרידו את שרידי עמך בכל עת :
 מרום משפטיו מנגדו . ואתה מרום לעולם מרחיק מנגדו כל משפטיו וכי
 כל צורריו . רחוקים מנגדו והוא יפית בהם . נותן כח ללכדם : ו אמר
 בלבבו בל אמוט לדר ודר . בכל דור ודור : אשר לא ברע . אשר לא יהיה
 בלחות הרע שיבואהו בחתרית הימים הוא חומר לא ימוט לעולם : ז תחת
 לשונו . גם כשידבר שלום יש תחת אוחו הדבור : עמל . מזמה קשה
 להבין : ואון . מחשבת חמס בלחות המרמה : ח ישב במארב חצרים .
 בחלציהם ובטירתם יושבים במארב עלילות דברים לבלע בלע : במסתרים .
 של התגלות : יהרג נקי . אם לא יתן כופר נפשו : עיניו לחלכה . לעניי
 טעם : יצפנו . למצוא עלילות לגזול : ט יארב במסתר . ע"י נכלי דמות :

ח תהלים ליום ראשון י

יִחְטֹף עֵנִי בְּמִשְׁכוֹ בְּרִשְׁתּוֹ : י יִדְבֶּה וְדַבָּה כִּי יִשָּׁח וְנִפְל
 בְּעִצּוּמָיו חַל כְּאִים הַלְאִים כ' : יא אָמַר בְּלִבּוֹ שָׁכַח אֵל
 הַסְתִּיר פָּנָיו בְּלִרְאָה לִנְצַח : יב קִימָה יי אֵל נִשָּׂא יִדְבֶּה אֵל
 תִּשְׁבֶּה עֲנֻיִם עֲנִיִּים כ' : יג עַל מָה נֶאֱמַר רִשַׁע אֱלֹהִים אָמַר
 בְּלִבּוֹ לֹא תִדְרֹשׁ : יד רֵאתָה פִי אֶתָּה עִמָּל וְכַעַם תִּבְיֹשׁ
 לָתֵת בְּיָדְךָ עֲלֶיךָ יַעֲזֹב חִלְכָה יִתּוֹם אֶתָּה הֵייתָ עֹזֵר :
 טו שִׁבֵר זְרוּעַ רִשָׁע וְרַע תִּדְרוֹשׁ רִשָׁעוֹ בַּל תִּמְצָא : טז יי
 מִלֶּךְ עוֹלָם וְעַד אֲבָדוּ גוֹיִם מֵאַרְצוֹ : יז תֵּאוֹת עֲנֻיִם יִשְׁמַעַת
 יי תִּכְיֶן לִבָּם תִּקְשִׁיב אֲזַנְךָ : יח לִשְׁפֹט יִתּוֹם וְדָךְ בַּל
 יוֹסִיף עוֹד לַעֲרֹץ אֲנֹשׁ מִן הָאָרֶץ :

ס פ ו ר נ ו

לחטוף - עני לגזול עם עני ונכה רוח שהוא ישראל ולבסוף יחטוף ויגזול
 ממנו באופן שבו - י ידכה וסח - נעשה נדכה וסח עינים : ונפל בעצומיו -
 ובעולם רוע גזרותיו יפול : חל כאים - חיל של נכאים ועניי הדעת שיפלו
 ויאבדו מחיי עולם ומחיי שעה : יא אמר בלבו - אותן חלכאים שכח
 אל - ברית אלוש שכבר תמה זכותם : הסתיר פניו - מלכות ישראל ח"פ
 שעשה היפך זה במלואים : בל ראש לנח - וזה כי גם שחבר עם אז לא
 בתר עם לנחח אבל לאיזה זמן : יב קומה ה' - אל השכח ענוים - האבות
 שהיו ענוי ארץ כאמרו ואנכי עפר ואפר : יג על מה נאך - וחדק הרשע
 ואמר שלא תדרוש כי אמנם - יד ראתה כי אתה עמל וכעם תביט - ידעת
 שתראה עמל וכעם מאת רשעי ארץ : לתת בידך - בתתך לאדם הנחירה
 שהיתה בידך - וזה כי ידעת כי יצר לב האדם רע : עליך יעזב חלכה -
 ירעה בזה הרשע יעזוב עליך את חילך ועמך ולא ירחם מעליך בגזרותיו כי
 אמנם לשעבר : יתום - זה העם היתום שגלה מעל שלחן אביו : אתה היית עוזר -
 עתה גם כן - טו שבור זרוע רשע ורע - לשמים ולבריות ואז תדרוש רשעו
 של חילך ועמך : בל תמצא - שלא יחטא עוד : טז ה' מלך - אתה המלך עולם
 ועד באופן - שיאבדו גוים - עובדי עבודת כוכבים - מארצו - לעד : יז תאוות
 ענוים שמעת - שמעת והבנת תאוות ענוי עמך ח"פ שאינם יודעים להתפלל :
 תכין לבם - שידעו להתפלל בשם - ובזה - תקשיב אזנך לשפוט יתום ודך - מכך
 זה הרשע : יח כל יוסיף עוד לערוץ אלוש וגו' - על הפך ומיכול כל ארעה :

ההלים ליום ראשון יא יב

זה המזמור גם כן אמר בברחו מפני אבשלום בשמעו קולת שמעי :
יא אֶל־לְמַנְצָה לְדוֹד בֵּי חֶסֶתִי אֵיךְ תֹּאמְרוּ לְנַפְשִׁי נוֹדִי
 נודו כי הִרְכַם צְפוּר : בִּי הִנֵּה הַרְשָׁעִים יִדְרֹכּוּן קִשְׁת׃ בּוֹנְנוּ
 הַצֶּסֶעַל יִתֵּר לִירוֹת בְּמוֹ אֶפֶל לְיִשְׂרָאֵל : לִבִּי הַעֲתוֹת יִהְרֹסוּן
 צְדִיק מַה פָּעַל : דִּי בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ יִי בְּשָׁמַיִם כְּסֹאוֹ עֵינָיו
 יִחַזּוּ עֲפַעְפִּיּוֹ יִבְחֲנוּ בְּנֵי אָדָם : הִי צְדִיק יִבְחֵן וְרִשָׁע
 וְאֹהֵב חֶמֶס שֶׁנֶּאֱהָה נִפְשׁוֹ : וַיִּמְרַר עַל רִשָׁעִים פְּתִים אֵשׁ
 וְגַפְרִית וְרוּחַ זַלְעָפוֹת מִנֵּת כּוֹסֶם : זִכְרֵי צְדִיק יִי צְדָקוֹת
 אֹהֵב יִשְׂרָאֵל יִחַזּוּ פְּנֵימוֹ :

יב אֶל־לְמַנְצָה עַל הַשְּׁמִינִית מְזֻמָּר לְדוֹד : בִּהוֹשִׁיעָה יִי
 בִּי גִמַר הַסִּיד בִּי פָסוּ אֲמוֹנִים מִבְּנֵי אָדָם : גִּשׁוּא יִדְבְּרוּ

ס פ ו ר נ ו

יא אֶל־זֶה חֶסֶתִי - חזו בשמעו קולת שמעי בן גרא ואמרתי חולי
 יראה ה' בעיני : איך תאמרו לנפשי נודי . אתם ישראל שלחמתי עם
 האומות בשבילכם הוין תדפונו באופן שאלערך לברוח אל ארץ אחת כמו
 שיען חושי הארצי באמרו אל הלויה וגם עבור העבד : הרכס לפור .
 איך הרכס ומלכס ומגן בעדכס יהיה כלפור לגוד : ב כי הנה הרשעים .
 אחיתופל וחביו : ידרכון קשת לירות כמו אופל . כאמרו ואחדפה אחדי
 דוד הלויה : ג כי השחתו יהרסון . כאמרו וה' הפך את עלת אחיתופל
 ועוד . כי לדיק מה פעל . שיהיה ראוי להיות נדף מישאל : ד הנה
 ה' בהיכל קדשו . בקרב ישראל : בשמים כסאו . כי כל יוכל : עיניו
 יחזו . בעיני : עפעפיו יבחנו בני אדם . שכוונתם להרע : ה ה' לדיק
 יבחן . וה' אי יבחן את דוד הלדיק המתפלל בעת צרה : ורשע . אחיתופל .
 שיען לאבשלום שיגלה כנף חביו : ואוהב חמס . שיקוס סבן נגד האב .
 ובכן . ו ימטר פחיס . כאמרו וירב היער לאכול בעם : ז יחזו פנימו .
 של נשארם מישאל : כי לדיק ה' לזקות אהב ישר . שה' הלדיק אהב
 נדקת דוד שלא המית שמעי בן גרא ולא עמשה ולא איש מישאל ויאהב
 את דוד שהוא ישר לגמול חסד לברזלי :

יב ב הושיעה ה' . בחורבן בית ראשון ושני : כי פסו אמונים .
 נבקו אנשי חמה : ג שוא . דברי הכל כאמרו בפיו שלום את רעהו ידבר

תהלים ליום ראשון יב יג

אִישׁ אֶת רַעְהוּ שִׁפְתַי הַלְקוֹת בְּלֵב וּלְבַי יִדְבְּרוּ: דִּיכַרְתִּי יי
כָּל שִׁפְתֵי הַלְקוֹת לְשׁוֹן מִדְּבַרְתִּי גְדֹלַת: הֵאשֶׁר אָמְרוּ
לִשְׁנֵנוּ נִגְבִּיר שִׁפְתֵינוּ אֲתָנוּ מִי אֲדוֹן לָנוּ: וּמִשָּׁר עֲנִיִּים
מֵאֲנַקְתִּי אֲבִיוֹנִים עֲתָה אָקוּם יֹאמֶר יי אֲשִׁית בְּיִשְׁעַי יִפְיֵחַ
לוֹ: זֹאמְרוֹת יי אֲמְרוֹת טְהוֹרוֹת כֶּסֶף צְרוּף בַּעֲלִיל לְאָרֶץ
מִזְקַק שֵׁ עֲתִים: ח אֲתָה יי תִּשְׁמְרֵם תִּצְרַנּוּ מִן הַדּוֹר זֶה
לְעוֹלָם: ט סָבִיב רַשְׁעִים יִתְהַלְכוּן כָּרֵם זִלּוֹת לִבֵּנִי אָדָם:
הַתְּפַלל עַל הַגְּלוּת הַלֵּז:

יג א לַמְּנַצֵּחַ מִזְמוֹר לְדָוִד: ב עַד אָנֹכָה יי תִּשְׁכַּחַנִּי נִצַּח
עַד אָנֹכָה תִּסְתַּחֲרֵן אֶת פְּנֵיךָ מִמֶּנִּי: ג עַד אָנֹכָה אֲשִׁית עֲצוֹת
בְּנַפְשִׁי יִגוֹן בְּלִבִּבִי יוֹמָם עַד אָנֹכָה יָרוּם אֵיבֵי עָלֵי:

ס פ ו ר נ ו

וּבְקִרְבוֹ יִסֹּס אֲרֵבוּ: ד לְשׁוֹן מִדְּבַרְתִּי גְדֹלוֹת - כִּפְלֵי לְשׁוֹן הִרְעָ כְּאֲמָרוֹ אֲנִשִּׁי
רָכִיל הֵיוּ בְךָ לַמַּעַן שִׁפְךָ דָם: ה לְלִשְׁוֹנֵנוּ נִגְבִּיר - נוֹסִיף כַח: שִׁפְתֵינוּ
אֲתָנוּ - כִּבְעַע: מִי אֲדוֹן לָנוּ - שִׁימַנַע אֲתָנוּ מִזֶּה שְׁאִין בִּזְוָה עֹנֵשׁ בֵּית
דִּין: ו מִשָּׁר עֲנִיִּים - לֹא בִזְכוֹת הַדּוֹר: עֲתָה אָקוּם יֹאמֶר ה' - יִרְאֵה
שִׁיחֲמֵר ה' עֲתָה אָקוּם לְהַפְרֵעַ מִן הַרְשָׁעִים: אֲשִׁית בְּיִשְׁעַי יִפְיֵחַ לוֹ - וַיִּחַמְדֵּה
בְּשִׁבְלֵוֹ וּלְכַבֹּד שִׁמְיָ אֲשִׁית בְּיִשְׁעַי אֵת הָעֲנִיִּים וְהַאֲבִיוֹנִים: ז אֲמְרוֹת ה' -
שִׁחֲמֵר וּזְכַרְתִּי לְהֵם בְּרִית רֵאשִׁוֹנִים וְאֲמַר וְשֵׁכֵה' אֲלֵהִיךָ אֵת שְׂבוֹתֶיךָ שֶׁהֵם
אֲמְרוֹת טְהוֹרוֹת מִן הַכֹּזֵב: כֶּסֶף לְרוּף - וְכֵן אֲתָנוּ כֶּסֶף לְרוּף שֶׁהוּא דוֹרוֹ
שֶׁל מִשִׁיחַ שִׁחֲמֵר עָלֵינוּ וְלִפְתוֹם כֶּלֶף כֶּסֶף: בַּעֲלִיל לְאָרֶץ - שֶׁעֲתִיד לְהִיֹּת
אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ - כְּאֲמָרוֹ וּפְלִטַת יִמֵה וּקְדָמָה וְלִפְנֵי וּנְגַבֵּה: ח אֲתָה ה'
תִּשְׁמְרֵם - תִּשְׁמֹר וְתִקְיִים אֵת אֲמְרוֹתֶיךָ הַנִּזְכָּר: תִּצְרַנּוּ - וְתִצְרַח וְתִשְׁמֹר
אֲתָנוּ כֶּסֶף לְרוּף: מִן הַדּוֹר זֶה לְעוֹלָם - שֶׁלֹא יִמְאֵל מִזֶּה הַדּוֹר בְּתוֹכוֹ:
ט סָבִיב רַשְׁעִים יִתְהַלְכוּן - וְזִמְנָן לְכַת הַרְשָׁעִים הַנֵּה וְהַנֵּה בְּהִיוֹתָם בְּעוֹה"ז
יִהִי: כֶּרֶם זִלּוֹת וְגו' - כֹּל עוֹד שֶׁתְּרוֹם וְתִתְחַשֵּׂא מִמְּשַׁלַּת רַשְׁעִים שֶׁהוּא
זִלּוֹת וּבְזִיוֹן לִבְנֵי אָדָם שֶׁהִיא מִמְּשַׁלַּת שְׁאִינֵם הַיּוֹגֵת:

יג ב עַד אָנֹכָה ה' תִּשְׁכַּחַנִּי - בְּלַתִּי לֹא תִקָּח גְּאוּלָּה עַד שֶׁנִּתְיַחֲשָׁו
רֹב הַדּוֹר נִמְנָה: תִּסְתַּחֲרֵן פְּנֵיךָ - מֵעֲבוֹר תְּפִלָּה לְרַחוּם לְפָנֶיךָ: ג עֲלוֹת -
לְהַשִּׁיב לִבִּי מִי שֶׁעַם: יִגוֹן - וְאֲשִׁית יִגוֹן בְּלִבִּי מֵעוֹשֶׂה וְגוֹל עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת

ד הַבִּיטָה עֲנֵנִי יי אֱלֹהֵי הָאֲדָמָה עֵינַי פֶּן אֵישָׁן הַמּוֹת׃
 ה פֶּן יֹאמֶר אִיבִי יִכְלְתִּי צָרִי יִגְלוּ כִּי אָמוּס׃ ו וְאֲנִי
 בַּחֲסֶדֶךָ בְּמַהֲתִי יִגַּל לְבִי בִישׁוּעַתֶּךָ אֲשִׁירָה לַיי כִּי
 גַּמַּל עָלַי׃

יד א לַמִּנְצָח לְדָוִד אָמַר נָבַל בָּלְבוּ אֵין אֱלֹהִים הַשְּׁחִיתוּ
 הַתְּעִיבוּ עָלֶיךָ אֵין עֵשָׂה טוֹב׃ ב יי מִשָּׁמַיִם הַשְּׁקִיף עַל
 בְּנֵי אָדָם לְרָאוֹת הַיֵּשׁ מִשְׁכִּיל דִּרְשׂ אֶת אֱלֹהִים׃ ג הַכֹּל
 סָר יַחְדָּו נִאֲלַחוּ אֵין עֵשָׂה טוֹב אֵין גַּם אַחַד׃ ד הֲלֹא יָדְעוּ
 כָּל פְּעֻלֵי אֲוֹן אֲכָלִי עֲמִי אָכְלוּ לֶחֶם יי לֹא קָרְאוּ׃ ה הַשֵּׁם
 פָּחַדוּ פָחַד כִּי אֱלֹהִים בְּדֹר צְדִיק׃ ו עֲצַת עֲנִי תִבְיֹשׁוּ

ס פ ו ר נ ו

כוכבים׃ ירום אויבי עלי • בגזירות מונעות מעסוק בתורה ומלות׃
 ד הביטה ראה ענני׃ ענני • אל תסתור פניך׃ האירה עיני • בתורה
 ומלות ולא ימנעוני מזה לרות יהי שעה ויגון הגזל הנזכר׃ פן אישן
 המות • הנלחי שהוא חזרון הנפש׃ ה פן יאמר אויבי יכלתיו • להעבירו
 על דת׃ ו ואני בחסדך בטחתי • ואני אשר בטחתי בחסדך בגלות׃
 יגל לבי בישועתך • ואז אשירה שיר חדש׃

יד א אמר נבל • כל דור ודור מישראל אשר בגלות הלז שהוא כפוי
 טובה ובלתי מביין איך האל יתברך בדרך פלא מקיים את בניו בין האומות׃
 השחיתו • שלימותם בעיון שנתן להם בתורתו׃ התעיבו עליהם • במעשה׃
 אין עושה טוב • אין עושה שום פועל לתכלית טוב לכבוד בוראו׃ ג הכל
 סר • מן העיון׃ יחדו • עם ההמון גם תופשי התורה׃ נאלחו •
 במעשה׃ אין עושה טוב • בהמון העם׃ אין גם אחד • בתופשי התורה •
 כי אמנם • ד הלא ידעו כל פועלי און • יודעי דת ודין אשר בשחד
 ישפוטו ובמחיר יורו • ובוז הם • אוכלי עמי • עניי ההמון ובוז אכלו
 לחם והשיגו מזונותם׃ ה' לא קראו • להתפלל עליהם ועל דורם כמו שהיה
 ראוי להם׃ ה שם פחדו פחד • גם שהיו כל היום בשחד גזירות פובדי
 עבודת כוכבים • ידעו • כי אלהים בדור צדיק • כי יש בלותו הדור
 אלהים צדיק ויפרע מן החמס שהם עושים׃ ו עלת עני תבישו כי ה'

תהלים ליום ראשון יר טו

ב' יי מחסרו : ז מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יי
שבות עמו יגל יעקב ישמח ישראל :

טו א מזמור לדוד יי מי יגור באהלך מי ישכן בהר
קדשך : ב הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת בלבבו .
ג לא רגל על לשנו לא עשה לרעהו רעה וחרפה לא נשא
על קרבו : ד נבזה בעיניו נמאס ואת יראי יי יכבד
נשבע להרע ולא ימר : ה כספו לא נתן בנשף ושתד
על נקי לא לקח עשה אלה לא ימוט לעולם :

ס פ ו ר נ ו

מחסרו - הנה אתם בפעולותיכם מבישים ומחרפים את העדה אשר אתם
יעלתם לעני סיהים ה' מחסרו . כי היפך זה יורה רוע מעלליכם :
ז מי יתן מציון ישועת ישראל . יראה שתהיה הישועה בדור זכאי באופן
סיהיו מבני ציון : בשוב ה' את שבות עמו . כאמרו ושג ה' אלהיך את
שבתיך : יגל יעקב . השרידים הנשארים צעקו ובסוף כל עובדי עבודת
כוכבים באמרו כי אעשה כלה וגו' : ישמח ישראל . שיאמרו אז עם אלהים
ועם אנשים שאם אולי תהיה התשועה בדור חייב לא תהיה השמחה רבה
מבוב כליון רשעי ישראל כאמרו ומי מכלכל את יוס בואו כי הוא כמו אש
מזרף כסף :

טו א ה' מי יגור באהלך - בנזח משיח דקנו מי מהכהנים יגור
באהלך במקדש העתיד להבנות : מי ישכון בהר קדשך - בירושלים העתידה :
ב הולך תמים . לא כל זדיק יזכה לזה אבל מי שנהג בעצמו לפנים משורת
הדין סיהים הולך תמים בעיני שכל הכלית כוונתו בעסקו בתורה לכבוד
בוראו : ופועל דק . מיטיב לזולתו : ודובר אמת . כשתשב להיטיב הע"פ
אלא הוציא נדר מפיו בזה : ג לא רגל על לשונו . שנשמר אפילו מאבק
לשון הרע : לא עשה לרעהו רעה . נשמר מהיות גורם רעה לחבירו :
וחרפה לא נשא על קרובו . שהוכיח אפילו את קרובו כשלא היה נוהג כשורה :
ד נבזה . בזה דרכו ועושה פעולות נמאסות הע"פ שהוא גדול בממון או
בשררה . בעיניו נמאס : נשבע להרע . לעצמו לאכזר אשר על כספו :
ולא ימיר . בהתרת נדרו ושבעתו : ה כספו לא נתן בנשף . אפילו לעובד
כוכבים : ושחד על נקי לא לקח . אפילו לזכות את הזכאי ולהלין בעדו
כמהג עורכי הדיונין :

זה המזמור אמר המשורר נגד החושבים לפעול בשמות :

מז א מכתם לרוד שמרני אל כי חסיתי בך : ב אמרת
 ליי אדני אתה טובתי בל עליך : ג לקדושים אשר בארץ
 המה ואדירי כל חפצי בם : ד ירבו עצבותם אתר מהרו
 בל אסיך נספיהם מדם ובל אשא את שמותם על שפתי :
 ה יי מנת חלקי וכוסי אתה תומיק גורלי : ו חבלים נפלו
 לי בפעימים אף נחלת שפרה עלי : ז אברך את יי אשר
 יעצני אף לילות יסרוני כליותי : ח שויתי יי לנגדי תמיד
 כי מימיני בל אמוט : ט לבן שמה לבי ויגל כבודי אף

ס פ ו ר ב ו

מז א מכתם חסוב ונעך ככתם וכזהב עהור : כי חסיתי בך • ולא
 גהבלי החושבים לפעול פלאות בשמות מלאכים או זולתם : ב אמרת לה' •
 את נפשי המשכלת : ה' אתה • אתה אדון לעמך בלתי אמעני : טובתי •
 את נפשי המשכלת נפש טובה שלי אמרת ג"כ לה' : בל עליך • חין שום
 דבר למעלה ממך : ג לקדושים אשר בארץ המה • ואמרת ג"כ לאותם אשר
 בארץ בתזקת קדושים : ואדירי כל חפצי בם • שהם ג"כ אדירים ונחשבים
 בישראל אשר כל חפצי בם : ד ירבו עצבותם • אמרת שירבו עצבותם
 וליותם כי אמנם בתהלותם : אתר מהרו • מהרו לפנות אל אתר מבלעדי
 אלהים • אבל אל מלאכים או זולתם : בל אסיך נספיהם מדם • לא תקרב
 לעשות הנסכים שהם עושים להוריד הכחות יותר ממה שהייתי מוכן את
 הדם שהוא מתועב לנסכים : ובל אשא את שמותם על שפתי • אותם שמות
 שהם חושבים לפעול בם פלאות לא אשא על שפתי ולא אזכירם כי אמנם ה'
 אתה לבדך מנת חלקי בבחירתי : ה וכוסי • בירושפת אבות : אתה תומיק
 גורלי • אתה תתמכני בגורל שעלה לי להיות במספר עבדיך ותתמכני שלא
 חטה ממנו • כי אמנם • ו חבלים נפלו לי בפעימים • הגיעו לחלקי חלקים
 במושכלות שהם אותם נעימים שהשגתי : אף נחלת • קבלת אבות : שפ. ה
 עני • שמאלתיים מסכמת לאמת המושכל • ובכן אביך את ה' אשר יעצני
 ללכת בדרכיו : ז יסרוני • שאמור מעבור על רנוך : ח לנגדי תמיד •
 כעומד לפניו : כי מימיני בל אמוט • כי באופן זה בל אמוט מדרך הימין
 שאף לזכות ולבחור בטוב : ט שמה לבי • הכח הדמווני : כבודי •

תהלים ליום ראשון מזו יז
 יא
 בְּשָׂרִי יִשְׁבֵן לְבַמַּח: י כִּי לֹא תַעֲזֹב נַפְשִׁי לְשֵׂאוֹל לֹא
 תִּמְנַח חֲסִידֶךָ חֲסִידֶיךָ כִּי לִרְאוֹת יִשְׁתַּח: יא תוֹדִיעֵנִי אֲרַח
 חַיִּים שִׁבְעַת שָׁמַחֲתָ אֶת פְּנֵיךָ נַעֲמֹת בְּיָמֶיךָ נֶצַח:
 בזה המזמור התודה והתפלל על חטאיו בדת שבע :

יז א תִּפְלֶה לְדוֹד שְׁמֵעָה יי צַדֵּק הַקְּשִׁיבָה רַפְתִּי
 הַאֲזִינָה תִּפְלֵתִי בְּלֹא שִׁפְתֵי מַרְמָה: ב מִלִּפְנֵיךָ מִשְׁפָּטִי
 יֵצֵא עֵינֶיךָ תִּחְזֶנָה מִיִּשְׂרָאֵל: ג בַּחֲנֻת לִבִּי פִקְדַת לִילָה
 צַרְפַּתְנִי בַל תִּמְצָא זַמְתִּי בַל יַעֲבֹר פִּי: ד לִפְעֻלוֹת אָדָם
 בְּדַבֵּר שִׁפְתֶיךָ אֲנִי שְׁמַרְתִּי אֲרַחֲוֹת פְּרִיץ: ה הִתְמַךְ אֲשֶׁרִי
 בַּמַּעֲגָלוֹתֶיךָ בַּל נִמְוֹ: פִּעַמִּי: ו אֲנִי קָרַאתֶיךָ כִּי תַעֲנֵנִי
 אֵל הַט אֲזַנְךָ לִי שְׁמַע אִמְרָתִי: ז הַפִּלֵה חֲסִדֶיךָ מוֹשִׁיעַ

ס פ ו ר נ ו

כמה הסכלי: י לשאל: לגיבס: לרחות שח: הפילו לרחות פני גיבס:
 יא תודיעני ארח חיים: דך להשיג חיי עולם: שבע שמחות את פניך:
 כאור פני מלך חיים: נעימות: גמול נלחי על העיון ועל המעשה שהם
 החיים והאדם:

יז א שמע ה' דק: הודוי האומר שהוא צדק ובכל לב: רנתי:
 התודה שאני נותן לשמן על אשר גמלתני וכו': האזינה תפילתי: שהיא
 בלא שפתי מרמה: על היפך ויפתחו בפיסה: ב מלפניך משפטו ולא:
 שאתה מרחם ולהבא ולא מלפני מדת הדין: מישרים: בכל דרכי שאני
 מכין לעוב: ג בחנת לבי: כל המלא זמתי כל יעבר פי לפעולות אדם:
 לא המלא שמה שזמתי וחשתי בלבני לא יעבור פי ושאלעלס אותן בעיון
 הפעולות האנושיות כי לא הייתי אחד בפה ואחד בלב: ד בדבר שפתיך אני
 שמרתי ארחות פריך: אמנם בדבר שפתיך שאמרת לא תחמוד אשת רעך
 וזה לויית לגדר מן הכאוף שמרתי ארחות פריך שפרנתי זה הגדר והמדתי
 ובכן נכשלתי: כי אמנם: ה תמוך אשורי במעגלותיך: אם הייתי תומך
 אשורי ואעדי בדרכיך ולא הייתי עובר על לא תחמוד: כל נמוטו פעמי:
 לא הייתי נכשל בכאוף: ו אני קראתיך: באמרי כדב רחמיך מהה פשעי:
 חזק: עתה: ז הפלה חסדיך: אתה המושיע חוסים בך: ממתקוממים:

הוֹסִים מִמֶּתְקוֹמִים בְּיַמִּינָהּ: ח שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בֵּת עֵין
 בְּצֶלַּת כְּנַפְיָהּ תִּסְתִּירֵנִי: ט מִפְּנֵי רָשָׁעִים זו שְׁדוּגֵי אִיבִי
 בְּנַפְשׁ יִקְיֹפוּ עָלַי: י הַלְבַּמוּ סָגְרוּ פִּימוּ דְּבָרוֹ בְּגִאוֹת:
 יא אֲשַׁרְנוּ עִתָּהּ סִבְבוּנוּ סִבְבוּנִי כְּתִיב עֵינֵיהֶם יִשְׁתּוּ לְנִטּוֹת
 בְּאַרְצֵי: יב דְּמִינוּ כְּאַרְיֵה יִכְסוּף לְטָרֵף וּכְכַפִּיר יֵשֵׁב
 בְּמִסְתָּרִים: יג קוּמָה יי קִדְמָה פָּנָיו הִכְרִיעֵהוּ פְּלִטָה נַפְשִׁי
 מִרְשָׁע חֲרָבָה: יד מִמָּתִים יִדָּה יי מִמָּתִים מַחְלֵר חֲלָקִים
 בְּחַיִּים וְצַפְיֹנָה וְצַפְיֵנְךָ כְּתִיב תִּמְלֵא בְטָנָם יִשְׁבְּעוּ בָּנִים
 וְהִנִּיחוּ יִתְרָם לְעוֹלָלֵיהֶם: טו אֲנִי בְּצַדֵּק אָחֹזָה פְּנִיָּה
 אֲשַׁבְּעָה בְּהַקִּיץ תִּמְוֹנָתָהּ:

ס פ ו ר נ ו

מן המתקוממים עלוהם: בזימך. וזה העשה בזמן עוך: ח שמרני
 כאישון בת עין. כמו שמרת אישון בת עין ביצירתו ברוב כחנות אשר
 גמת סביבו: ט מפני רשעים זו שדוני. אבסלום ואחיתופל והנמשכים
 אחייהם שדוניו ושללו נכסי כאשר נכנסו בביתו ואנסו את פלגשי: אויבי
 נפש. המצקשים נפשי לקחתה: יקופו עלי חלבמו. בעשרם וחקפם הם
 מקיפים עלי בכל ד: י סגרו פימו דברו בגאות אשורנו. ובזולת שיפתחו
 פיהם דברו בגאות של קדילותיהם את מספר צדינו: יא עתה סבבונו.
 בעצמם את הירדן אל ארץ הגלעד סבבו אותי ואת אנשי: עיניהם ישתו
 לנטות בארץ. וכל כונת מבטם הוא לנטות אחרי בארץ כמו שאמר אחיתופל
 והכיתי את המלך לדוד: יב דמיונו. של אחיתופל: כאריות יכסוף לטרוף.
 אחתי בעלתו: יג הכריעהו. בעלת ה שו הארבי: פלטה נפשי מרשע
 חרבך. מרשע שהוא ח כך שאתה מעניש על ידו. וכן פלטה נפשי:
 יד ממתים. רשעים שהם מתים בחייהם: ידך ה'. שבאמצעותם תשלח
 מיני פורעניות בעולמך. וכן פלטה נפשי: ממתים מחלד חלקם בחיים.
 מאותם אשר מעניני החלד והזמן נתת חלקם באלה החיים: ולפונך.
 בממון הפסון אלנך שלא יושג בהשתדלות אנושי כמו המלאכות וכאלוהות
 וכמעטו תסתרים: תמלא בטנם ישבעו בנים. באופן שיליחו בחיים
 בבנים ובממון למען לא יהיה להם שום חלק לחיי עולם: אני בצדק.
 בהתבונן אל נכון: טו אחזה פניך. אלציר בלבי רב גדלך ובכן:

תהלים ליום ראשון יח

בזה המזמור נתן שם ותודה על הטובה שכבר השיג והתפלל על העתיד :
 יוֹסֵף יְהוָה אֶלְמִנְצָח לְעַבְדֵי לַדּוֹד אֲשֶׁר דִּבֶּר לִי אֶת
 דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּיוֹם הַצִּיל יְיָ אוֹתוֹ מִכַּף כָּל אִיבָיו
 וּמִיַּד שָׂאִיל : ב וַיֹּאמֶר אֶרְהַמְךָ יְיָ תִּזְקֵנִי : ג יְיָ סִלְעֵנִי
 וּמִצְוֹדוֹתַי וּמִפְּלִטֵי אֱלֹהֵי צָרָתִי אֲחַסֶּה בּוֹ מִגְּנֵי וּקְרָן יִשְׁעֵי
 מִשְׁגָּבַי : ד מִהַלֵּל אֶקְרָא יְיָ וּמִן אִיבֵי אֵיִשָׁע : ה אֶפְפִּינִי
 חֲבֵלֵי מוֹת וְנַחֲלֵי בְלִיעַל יַבְעֵתֵנִי : ו חֲבֵלֵי שְׂאוֹל סִבְבֵּנִי
 קִדְמוֹנֵי מוֹקְשֵׁי מוֹת : ז בְּצַר לִי אֶקְרָא יְיָ וְאֵל אֱלֹהֵי אֲשׁוּעַ
 יִשְׁמַע מִהִיבְלוֹ קוֹלִי וְשׁוֹעֲתִי לְפָנָיו תֵּבֵא בְּאוֹזְנָיו : ח וּתְגַעֲשׂ
 וּתְרַעֲשׂ הָאָרֶץ וּמוֹסְדֵי הָרִים יִרְגְּזוּ וּתְגַעֲשׂוּ בִּי חֲרָה לֹא :
 ט עֲלֶה עֵשֶׂן בְּאַפּוֹ וְאֵשׁ מִפִּי תֹאכַל גְּהָלִים בְּעָרוֹ מִמֶּנּוּ :
 י וַיֵּט שָׁמַיִם וַיִּרְדַּ וְעַרְפֶּל תַּחַת רַגְלָיו : יא וַיִּרְכַּב עַל כְּרוֹב
 וַיַּעַף וַיִּדְא עַל בְּנֵפֵי רוּחַ : יב יֵשֶׁת הַשָּׁמַיִם סָבִיבוֹתָיו

ספורנו

אשכנח תמונתך - כי שויתך נגדי המיד צמחשכתי למען לא אחטא לך :
 יח ב ארמך - אני אוהב אותך - ונחשבה אני מכלל ואומר שאתה הוא
 שחזקת אותי על זולתי : ג סלעי - מנוסי ביום לא : מזודתי - משכן
 בטח : ומפלטי - מן הבא להיך : וקרן יסעי - לנצח את האויב :
 משגבי - לנשא את מלכותי : ד מהלל אקרא ה' - אספר גדלו לבני אדם
 וצום : מאויבי אושע - כלמדם ז"ל אלמלא עסק דוד בתורה לא עשה יואב
 מלחמה : ה אספוני הבלי מות - במלחמות הארי והדוב : נחלי בליעל -
 במלחמות גלית ופלישתים : ו חבלי שאול - בהדפת שאול : קדמוני -
 הויפוס ודואג : ז בצר לי - מדאגת העתיד אושע בכל הסכ : קולי -
 בהפלה : ח ותגעש ותדעש הארץ - הנה במלחום רעשה הארץ בעשר מכות :
 כי תה לו - על המס מלחום וכן אני מתפלל שיעשה בעדי : ט עליה עשן
 באפו - בהפלת נדוקי הדור במלחום - וצום : י ויט שמים - לעשות אותות
 ומופתים מתנגדים לסדר השמים : וערפל תחת רגליו - בעשורתו מופתים
 מתנגדים לעפע הארץ שהיא ערפל : יא וירכב על כרוב ויעף - במכת בכורות
 שכלם לקו בהגע אחד : יודא - להציל ישראל אז ממכת בכורות : יב ישת

סָפְתוּ הַשְׁכַּת מַיִם עָבִי שְׁחָקִים : יי מַנְגֵּה נִגְדוֹ עָבִיו עֲבְרוּ
 בְּרַד וְגַחְלֵי אֵשׁ : יד וַיִּרְעַם בְּשָׁמַיִם יי וְעֲלִיזוֹן יִתֵּן קִלּוֹ
 בְּרַד וְגַחְלֵי אֵשׁ : טו וַיִּשְׁלַח חֲצִיזוֹ וַיְפִיצֵם וַיְבָרְקִים רַב
 וַיְהַמֵּם : טז וַיִּרְאוּ אֶפְיָקֵי מַיִם וַיִּגְלוּ מוֹסְדוֹת תֵּבֵל מִגַּעְרַתָּהּ
 יי מִנְשֻׁמַת רוּחַ אַפָּה : יז וַיִּשְׁלַח מִמְרוֹם יִקְחֵנִי יִמְשְׁנֵנִי
 מִמַּיִם רַבִּים : יח וַיְצִילֵנִי מֵאִיְבֵי עֵז וּמִשְׁנָאֵי כִּי אֲמַצּוּ
 מִמֶּנִּי : יט וַיִּקְדְּמוּנִי בַיּוֹם אִידִי וַיְהִי יי לְמִשְׁעַן לִי :
 כ וַיִּזְצִיאֵנִי לַמִּרְחָב יַחְלִצֵנִי כִּי חָפֵץ בִּי : כא וַיִּגְמְלֵנִי יי
 בְּצַדְקֵי כְּבוֹד יְדֵי יֹשִׁיב לִי : כב כִּי שָׁמַרְתִּי דְרָכֵי יי וְלֹא
 רָשַׁעְתִּי מֵאֱלֹהֵי : כג כִּי כָל מִשְׁפָּטָיו לִנְגִדִי וְחַקְתִּיו לֹא
 אָסִיר מִנִּי : כד וַאֲהִי תָמִים עִפְזוֹ וַאֲשַׁתְּמַר מַעֲוֹנִי :
 כה וַיִּשָּׁב יי לִי כְּצַדְקֵי כְּבוֹד יְדֵי לִנְגִד עֵינָיו : כו עִם חֲסִיד
 תִּתְחַסֵּד עִם גִּבֹּר תָּמִים תִּתְחַסֵּם : כז עִם גִּבֹּר תִּתְבַּרֵּר וְעִם

כ פ ו ר נ ו

חֲשָׁךְ סָתְרוּ • על הים כלאמו ויהי הענן והחשך : יג עביו עברו •
 בעמוד אש וענן : יד וירעם בשמים • ויהם את מחנה מזרים : טו ויפולס •
 כלאמו ויאמר מזרים אלוהם : טז ויראו אפיקי מים • בקרועת הים :
 יז ישלח ממרום יקחני • וכן ו"ל שיעשה בעדי : ימשני ממים רבים :
 ממלחמות העובדי כוכבים : יח יצילני מאויבי עז • ממלך קשה : ומשנאלי
 כי אמנו • מאומה קשה : יקדמוני ביום אידי • כי אמנם היו רגילים לקדש
 אותי במלחמתם ביום אידי שהייתי גולה כמו שעשה עמלק בצלג • ויהי ה'
 למשען לי • שהלחתי מידם והסיתום : יחלצני • להבא : כי חפץ בי • מאחר
 שמלאתי חן בעיניו : כא יגמלני ה' כצדקי • שלא שלחתי ידי במשית
 ה' : כבור ידי • במשפט ולדקה : כב ולא רשעתי מאלסי • ולא סרתי ממנו
 להיות מורד בו : כד ואהי תמים עמו • שומר מצותיו לשמו : ואשתמר
 מעוני • אחר שנכסלהו נשמרתי שלא אחטא עוד : כה כצדקי שלא חטאתי
 במשית ה' ובכן הצילני בחרוזי אותי פלשתים בגת : כבור ידי • וכמו כן
 גמלני שנשא את מלכותי • וזה כי • כו עם חסיד תתחסד • תכנס לפנים
 משורת הדין : גבור תמים • עושה הכל לשמך : תתמם • תעשה פעולות

עָקַשׁ תִּתְפַּתֵּל : כַּח כִּי אֶתָּה עִם עָנִי תוֹשִׁיעַ וְעֵינַיִם רְמוֹת
 תִּשְׁפִּיל : כַּט כִּי אֶתָּה תֹאדֵר נְרִי יְיָ אֱלֹהֵי יְגִיָּה חֲשָׁבִי :
 ל כִּי בְךָ אֶרֶץ גְּדוּד וּבֵאלֹהֵי אֲדֹלָג שׁוּר : לֹא הָאֵל תָּמִים
 דְּרָכּוֹ אָמַרְתָּ יְיָ צְרוּפָה מִגֵּן הוּא לְכֹל חַחוּסִים בּוֹ : לֹב כִּי מִי
 אֱלֹהֵי מַבְלַעְדֵי יְיָ וְמִי צוּר וּזְלַתִּי אֱלֹהֵינוּ : לֹג הָאֵל
 הַמְאֻזְנֵנִי חֵיל נִיתַן תָּמִים דְּרָכָי : לֹד מִשׁוּהַ רְגְלֵי בְּאֵילוֹת
 וְעַל בְּמֹתֵי יַעֲמִידֵנִי : לֵה מְלַמֵּד יָדִי לְמַלְחָמָה וּנְחַתֶּה קֶשֶׁת
 גְּבוּשָׁה וְרוּעֵתִי : לו וְהִתַּן לִי מִגֵּן יִשְׁעָךָ וַיְמַיְנֶךָ תִּסְעַדְנִי
 וְעֲנוֹתֶךָ תִּרְבְּנִי : לוֹ תִּרְחִיב צַעְדֵי תַחְתֵּי וְלֹא מַעְדּוֹ
 קָרַסְלִי : לֵה אֲרִדּוֹף אוֹיְבָי וְאֲשִׁיגֶם וְלֹא אֲשׁוּב עַד פְּלוֹתָם :

ס פ ו ר נ ו

לתועלתו : כז תחנרר • לא תדקדק עליו : תתפתל • תדקדק עליו
 כחוט השערה • ואמרתי תתחסד : כח כי אתה עם עני תושיע •
 תושיע עם שהוא עני בזכות ובלתי ראוי להושיע : ועיניו רמות • עיני
 אויביו תשפיל • וזה כי אתה תאיר נרי • מלכותי שהיתה על יהודה
 בלבד הארת אותה על כל ישראל : כט אלהי • באשר הוא אלהי שומע
 תפלה : יגים חשכי • במלחמה : ל כי כך • בחסדך לא בכחי : ארז
 גדוד • אשכור לבא האויבים : ובאלהי • וכפי מצות אלהי כאמרו כי תקרב
 אל עיר להלחם : אדלג שור • אכנס בערי האומות : לא האל תמים דרכו •
 כי אמנם דרכו הוא לעשות הראוי בלתי פחות ויתר : ארופסימכל כוז •
 וסנה אמר ונתנה ה' אלהיך בידך : מגן הוא • שומר מצוה לא ידע דבר
 רע : לב כי מי אלוה • שיוכל לעזור : מבלעדי ה' • בלתי מצותו ובכן לא
 יעזור לעולם לעוברי רצונו : לג האל המאזני חיל • וידעתה כי הוא
 המאזני חיל : תמים דרכו • דרך נכון לנצח : כאילות • לקום פתאום על
 מתנה האויבים : ועל צמותי • שלא יכנסו האויבים בגבולי : לה מלמד
 ידי • במלחמת גלית : ונחתה קשת • נשברה הקשת ביד האויבים כי ראו
 כי מת גבורם ויטו • זרועותי • שנלחמתי באבן ובקלע : לו לי מגן
 ישעך • שלא הזיקני כלל : וימינך תסעדני • טבע האבן בזמנך : וענותך
 תרבני • המגביתו לשבת המשפילי לראות : תרבני • תגדלני בעיני העם
 ובעיני עבדי שאול : לו תרחיב צעדי להצליח בכל אשר שלחתי שאול : ולא

תהלים ליום ראשון יה יט

לט אִמְחַצֵּם וְלֹא יִכְלוּ קוֹם יִפְלוּ תַתַּת רַגְלֵי מִי וּתְאֹזְרֵנִי
 חֵיל לְפַלְחָמָה תִּכְרִיעַ קָמִי תַחְתֵּי וְכֵן מֵא וְאִיבֵי נִתְתָּה לִי
 עֶרְף וּמִשְׁנָאֵי אֲצִמִיתֶם: מִב יִשְׁעוּ וְאִין מוֹשִׁיעַ עַל יִי
 וְלֹא עֲנִם: מִי וְאִשְׁחַקֶם בְּעַפְר עַל פְּנֵי רוּחַ כְּמִיט חוּצוֹת
 אֲרִיקֶם: מִד תִּפְלֹטְנִי מִרִיבֵי עִם תִּשְׁיִמְנִי לְרֹאשׁ גּוֹיִם עִם
 לֹא יִדְעֵתִי יַעֲבֹדוּנִי: מִה לְשִׁמַּע אֶזֶן יִשְׁמְעוּ לִי בְנֵי נֶכֶד
 יִכְחָשׁוּ לִי: מו בְּנֵי נֶכֶד יִפְלוּ וַיִּחַרְגֵי מִמֶּסְגְרוֹתֵיהֶם: מו חֵי
 יִי וּבְרוּךְ צוּרֵי וַיְרוֹם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: מוה הָאֵל הַנּוֹתֵן נִקְמוֹת
 לִי וַיְדַבֵּר עִמָּיִם תַּחְתֵּי: מוט מוֹפְלָטִי מֵאִיבֵי אָף מִן קָמִי
 הַרְמוֹמְנִי מֵאִישׁ חָמָס תִּצִּילֵנִי: נ עַל פֶּן אֹדֶךָ בְּגוֹיִם
 יִי וְלִשְׁמָךְ אֲזַמְרָה: נא מַגְדִּיל יִשְׁעוֹת מַלְכוּ וְעֵשֶׂה חֶסֶד
 לְמֹשִׁיחֹ לְדָוִד וּלְזַרְעוֹ עַד עוֹלָם:

בזה המזמור ספר מעלת השמים ולבאש ועל כלם מעלת השמש והודיע כי
 תורת ה' היא יותר נכבדת ממנו ברחיות ברורות:

יט א למנצח מזמור לדוד: ב השמים מספרים כבוד אל

ס פ ו ר נ ו

מעדו קרסלי • שלא בא מכסול על ידי: לה אודוך • אחד פלשתים:
 לט ולא יוכלו קום • שהרגתי גבוריהם: מ ותאזרני חיל • אומץ לבב לעלות
 עליהם ו"ל שתכריע קמי תחתיו וכן: מא ואויבי נתת לי עורף • שנסו מפני
 והם עתה משנאי ו"ל שאלמותם ואכזריתם: מב ישועו • לא תקובל תפלתם:
 מד תפלטני מריבי עם • של ישראל: מה לשמע און • לשמע נלחוני:
 מו ממסגרותיהם • מהמקומות שסגרו מידתתי: מז חי ה' • מלד עלמו
 בלתי מסובב • ובספק זה חיי כל זולתו • ובדרך מיטיב לעבדיו: וירוס •
 בעיני כל: מט מפלטני • באתו אותי פלשתים בנת: מן קמי תרוממני •
 כאמרו ויך דוד את פלשתים וכניעם: מאיש חמס • מיד שאלו: נ אודך •
 על אשר גמלתני: אזמרה • אשמח בגדלך: נא מגדיל ישועות • נלחונות שלא
 בדרך העולם: לדוד ולזרעו • כאמרו כי למען דוד נתן ה' ניר לו ולבניו:
 יט ב השמים • העליונים ברב מעלתם מספרים ומודיעים כבוד אל כי

וּמַעֲשֵׂה יָדָיו מַגִּיד הַרְקִיעַ: גִּיּוֹם לְיוֹם יִבְיַע אָמַר וּלְיֵלָה
 לְיֵלָה יִתִּיה דַּעַת: ד אֵין אָמַר וְאֵין דְּבָרִים בְּלִי נִשְׁמַע
 קָלָם: ה בְּכָל הָאָרֶץ יֵצֵא קוֹם וּבִקְצֵה תִבְלֵ מְלִיחָם לְשִׁמְשׁ
 שֵׁם אֱחָל בָּהֶם: ו וְהוּא כִתְתֵן יֵצֵא מִחֶפְתּוֹ יִשְׁיֵשׁ כְּגִבּוֹר
 לְרוּץ אֲרֶח: ז מִקְצֵה הַשָּׁמַיִם מוֹצֵאוֹ וְתִקּוּפְתּוֹ עַל קְצוֹתֶם
 וְאֵין נִכְתָר מִחֶמְתּוֹ: ח תִּוְרַת יי תְּמִימָה מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ
 עֲדוּת יי נֶאֱמָנָה מִהַגֵּימַת פְּתִי: ט פְּקוּדֵי יי יִשְׂרָאֵל מִשְׁמַחֵי
 לֵב מִצוֹת יי בְּרָה מְאִירַת עֵינַיִם: י יִרְאֵת יי טְהוֹרָה
 עוֹמֶדֶת לְעַד מִשְׁפָּטֵי יי אִמַּת צְדָקוֹ יִחַדּוּ: יא הַנְּחַמְדִּים

ס פ ו ר נ ו

הוא ליום ונכחאו: ומעשה ידיו: במטר בלתי חוזר תלילה על אופן אחד
 כשאר תנועות השמים: מגיד הרקיע: הנעשה ביום שני למעשה בראשית
 נגד הטבע: ג יום ליום: להסתבון בהם: ד אין אומר: גם שאמרתי
 בהם מהפדים הנה ספורם הוא בלי ספור בהם אבל בפעלם: כי אמנם:
 ה בכל הארץ יצא קום: גיוון אור כוכביהם: מליחם: שידברו המתבוננים
 בהם: אבל בהם: באמנעם: ו מחפתו: מאותה מחצית הגלגל שהלך בו
 בלילה: לרוץ ארצה: במחצית גלגל הדרומי כי הזמן שהלך בו השמש בחלק
 הדרומי הוא פחות מן הזמן אשר ילך בחצי הגלגל הצפוני מפני שהוא
 בגלגל נובאו ואלא מרכז: ז ואין נכתר מחמתו: באופן שיוק בלד מה
 לרבים: ח תורת ה' תמימה: אמנם תורת ה' היא שלימה הכוללת בלי
 שום חזק: משיבת נפש: משיבה את הנפש השכלית אל האלהים אשר
 נתנה: עדות ה': שהעיד בהחלת התורה על קדוש העולם: כאמנה:
 קיימת ואמתית: ועם זה: מחכמת פתי: ושתי אלה במופתים שכליים אשר
 בה: ט פקודי ה' ישראלים משמחי לב: כשיתבונן האדם אל הטעם בהם:
 מנזת ה': באופן הנמוך כאמרו ודברת בהם בשבתך בניתך וגו': ברה:
 זכה מכל טעות: מאירת עינים: עיני שכל המתבונן: כארז'ל אם שמוע
 ביסן תשמע בחדש: י יראת ה': המכוונת בתורתו היא טהורה מכל
 כוונת עבודה עבד המכוין להשיג גמול או לברות מעונש אבל היא יראת
 גדלו בהתבונן האדם בה: עומדת לעד: מקנה חיי עולם: משפטי ה'
 אמת: אע"פ שגורלה קתם היות על הפך קתם כמו לא תבערו אש וביזום
 השבת שני כבשים אסור אשת אה ומנזת יבמה: מכל מקום: צדקו יחדו:

מִזֶּהָב וּמִפָּז רַב וּמִתּוֹקִים מְדִבֵּשׁ וְנִפְתַּת צוּפִים : יב גַּם
 עֲבָדָה נִזְהָר בָּהֶם בְּשִׁמְרָם עֵקֶב רַב : יג שְׁגִיאוֹת מִי יִבִּין
 מִנְּסֻתָרוֹת נִקְנִי : יד גַּם מִזְדִּים הַשֶּׁף עֲבָדָה אֵל יִמְשְׁלוּ בִי
 אֲז אֵיתֶם וְנִקְיִתִי מִפֶּשַׁע רַב : טו יְהִי לְרִצּוֹן אִמְרֵי פִי
 וְהִגִּיזוּן לְפִי לְפָנֶיךָ יי צִרִי וְגוֹאֲלִי :

כזה המזמור התפלל דוד על שר הצבא הנלחם על האומות ביום ארת המלחמה :

כ א לִמְנַצֵּחַ מְזֻמָּר לְדָוִד : ב יַעֲנֶה יי בַּיּוֹם צָרָה
 יִשְׁגָּבֶה שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : ג יִשְׁלַח עֲזָרָה מִקֹּדֶשׁ וּמִצִּיּוֹן
 יִסְעָדֶךָ : ד יִזְכֹּר כָּל מִנְחָתֶיךָ וְעוֹלֹתֶיךָ יִרְשְׁנָה סֵלָה :
 ה יִתֵּן לָךְ כְּלָבְבֶךָ וְכֹל עֲצָתֶךָ יִמְלֵא : ו נִרְנְנָה בִּישׁוּעַתֶּךָ
 וּבְשֵׁם אֱלֹהֵינוּ נִדְגַל יִמְלֵא יי כָּל מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ : ז עֲתָה יִדְעָתִי
 כִּי הוֹשִׁיעַ יי מִשׁ חוֹ יַעֲנֶהוּ מִשְׁמֵי קִדְשׁוֹ בְּגִבּוֹרוֹת יִשַׁע
 יִמְיִנוּ : ח אֱלֹה בִּרְכֵב וְאֱלֹה בְּסִיָּמִים וְאַנְחֵנוּ בְּשֵׁם יי

ס פ ו ר כ ו

שכלם מכוונים לעבודתו : יא מזהב • שהוא דבר בלתי נלחי : יב גם עבדך
 נזהר • מהכשל בחטא : כהס • באמצעותם : כשמרם עקב רב • ואין ספק
 כי אמנם בשמירתם יושג תכלית רב שהם חיי עולם : יג שגיאות מי יבין •
 הנה המונעים את האדם מהתבונן בתורה מן השלמות הם ראשונה בגעות •
 שנית קולר ידיעתנו לעומק הדרוש • שלישיית הרשעים המניקים ומונעים
 מלהתבונן : יד אל ימשלו • אלו הג' דברים : אז איהם • בעיון : ונקיחי
 מפשע רב • במעשה : טו אמרי פי • בחפלה : והגיון לבי • במחשבה גם
 שלא אדע להולילה בפה :

כ ב יַעֲנֶה ה' יי : יג יִשְׁגָּבֶךָ שֵׁם אֱלֹהֵי יַעֲקֹב • בעבור כבוד
 שמו : ג מקדש • במדת הקיום : ומליון • בזכות הקדושים אשר בה :
 ד יִתְחַפֶּיךָ • בזכות אזכרתך : ידשנה סלה • יעשה אותה דשן באופן מעולה
 בארץ השמים כמו שעשה ביום חנוכת המשכן ובית המקדש : ה יִתֵּן לָךְ
 כְּלָבְבֶךָ • נחון על האויבים : עתך • להם ולאדם : ו נִרְנְנָה • נדגול •
 ואז נרננה ומהם הרנה : ימלא ה' כל משאלותיך • להבא : ז עֲתָה יִדְעָתִי
 שהושיע : יענהו • י"ל שיענהו להבא : ח אֱלֹה בִּרְכֵב • ונדגול ונגזיה

אלה נזופיר : ט המה פדעו ונפלו ואנהנו קמנו ונתעודד :
 י יי הושיעה המלך יעננו ביום קראנו :

זה המזמור תפלה על ימות המשיח שעתיד להגלות במהרה בימינו אמן :
 כא א למנצח מזמור לדוד : ב יי בענה ישמח מלך
 ובישועתך מה יגל כי מאד יתאוד לבו נתתה לו וארשת
 שפתיו בל מנעת פלה : ד פי תקדמנו ברכות טוב תשית
 לראשו עטרת פז : ה חיים שאל ממך נתתה לו ארף
 ימים עלם ועד : ו גדול כבודו ביש עתך הוד והדר
 תשיה עליו : ז פי תשיתו ברכות לעד תהדו בשמחה
 את פניך : ח פי המלך בשח ביי ובחסד עליון בל ימוט :
 ט תמצא ידך לכל איביך ימנה תמצא שנאיך : י תשיתמו
 פתנור אש לעת פניך יי באפו יבלעם ותאכלם אש :

ס פ ו ר נ ו

דגלנו באמרו אלה ברכב צועים בגבורתם : ואנחנו בשם ה' אלהינו . לכן
 אתה : י ה' הושיעה . אתה : המלך יעננו ביום קראנו . שרגול לקבל
 תפלתנו כאמרו כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קדוים אלו כה' אלהינו
 בכל קראנו אליו :

כא ב יי צעוך . ובמלכותך שיגלה על כל עולמך ישמה המלך המשיח :
 ובישועתך . שכבר נלחת והכנעת רשעי א"ה קודם בואו : יגל . כי אמנם
 תאות לבו שהוא אבדן הפושעים : ג נתתה לו וארשת שפתיו . שוכה ארץ
 בשבט פיו : כל מנעת סלה . שיוכל בזה להכרית המורדים : ד כי תקדמנו .
 קודם הגלותו : ברכות טוב . לברך את עצמו בשלום באבדן הרשעים :
 השיח לראשו עטרת פז . להיות גולה למלכי ארץ : ה חיים שאל ממך .
 בזמן עבר שהיה המשיח צועם הזה שאל ממך חיי עולם . ובכן : נתתה
 לו . עתה שהוא מצבי הע"ה : ו בישועתך . שכבר הכנעת את הפושעים :
 הוד . של מלכות : והדר . יותר מן הטבעי : ז כי תשיתו ברכות . שייטיב
 לזולתו : ח כי המלך . כי אמנם זה המלך בהיותו : בוסח בה' ובחסד
 עליון . ראוי שלא . ימוט . ובכן אני מהפלל י"ר . ש שתמצא ידך . ויספיק
 תך להכניע כל אויביך : ימנך תמצא . שתשיגם . כי . י תשיתמו כתנור

יֵא פְרִימוֹ מֵאַרְצֵי תֶאֱבֹד וּזְרַעֵם מִבְּנֵי אֲדָם : יג כִּי נָטוּ
 עֲלֵיךָ רַעַה חֲשָׁבוּ מִזְמֶה בַּל יִוְכַלוּ : יג כִּי תִשְׁתַּמּוּ שָׂכֵם
 בְּמִיתְרֵיךָ תִכְוֶנֶן עַל פְּנֵיהֶם : יד רֹמֵה יי בַעֲזֶךָ נִשְׁיֶרֶה
 וּנְזַמְרָה גְבוּרָתֶךָ :

כב א לַמְנַצֵּחַ עַל אֵילַת הַעֲשָׂהר מִזְמִיר לְדָוִד : ב אֱלֹהֵי
 אֱלֹהֵי לְמָה עֲזַבְתָּנִי רְחוֹק מִיִּשְׁוֹעָתִי דְבַרֵּי שְׁאֲגָתִי : ג אֱלֹהֵי
 אֶקְרָא יוֹמָם וְלַיְלָה תִעַנֶּה וְלֵילָה וְלֹא רֹמֵה לִי : ד וְאַתָּה
 קְדוֹשׁ יוֹשֵׁב תְּהַלּוֹת יִשְׂרָאֵל : ה בָּךְ בָּטְחוּ אֲבֹתֵינוּ בְּטַחוֹ
 וַתִּפְלַטְמוּ : ו אֵלֶיךָ זָעַקוּ וּנְמַלְטוּ בָּךְ בָּטְחוּ וְלֹא בֹשׁוּ :
 ז וְאַנְכֵי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ חֲרַפַּת אֲדָם וּבִזּוּי עַם : ח כֹּל
 רָאִי יִלְעִיגוּ לִי יִפְטִירוּ בְּשֶׁפֶה יִנְיְעוּ רֹאשׁוֹ : ט גֹּל אֵל לִי

ס פ ו ר נ ו

אש לעת פניך • כי תכעוס עליהם : כי ה' באפו יבלעם ותאכלם אש •
 קללתך : יא פרימו מארץ תאבד • שלא יוסיפו בניהם לקום ולמוד בך :
 יג כי תשתמו שכם • תגדלום בקללתך משאר בני אדם : במיתריך •
 בקללה שתקללם : יד רומה ה' בעזך • תגלה נא מלכותך על כל עולמך
 ואז נשירה שיר חדש :

כב א על אילת • הזרחת מצעלה : השחר • הע"פ שהוא שחר
 וזרש אותה • ונאמר זה המזמור לתפלה על גלותנו הלו כאמרו ואין קורא
 בשמך מתעורר להחזיק בך : ב אלהי אלהי • ה' שאתה אלהי • הנה : דברי
 שאגתי • בגלות הנזכר : למה עזבתני • ולמה אתה רחוק מיצועתי בזמן
 כל כך ארוך : ד ואתה קדוש • והנה אתה אלוהו הקדוש ואלוהו היום
 של • תהלות ישראל • בשירה שזמרו על הים באמרם נאדר בקדש ובאמרם
 מכון לשבתך פעלת : ה בך בטחו אבותינו • במצרים שלא שינו את לשונם
 ואת שמם • וקאתם • בטחו ותפלטמו • בזכות טעמון בלבד • וקאתם •
 ו אליך זעקו • ואחרי לאתם : בך בטחו • כאמרו לכתך אלהי במדבר יוכן :
 ולא בוש • שנתת לרכיבם במדבר : ז ואנכי בגלות : תולעת • בזוי ושסוי •
 ובאופן אשר • ה ילעיו לי • באמרם האמנם • ש גול אל ה' • בהיותו
 גולל ופונה את עמנו אל ה' : יפלטנו • האמנם ילילו מפני שכבר חפץ

תהלים ליום ראשון כב

טז

יִפְלֹטֶהוּ יִצְלָהוּ בִּי חַפֵּץ בּוֹ : י בִּי אֶתֶּה גֹחִי מִבֶּטֶן מִבְּטִיחִי
עַל שְׂרֵי אֲמִי : י א עֲלִיָּה הַשְּׁלַכְתִּי מִרְחֹם מִבֶּטֶן אֲמִי אֵלַי
אֶתֶּה : י ב אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי בִּי צָרָה קְרוּבָה בִּי אֵין עֹזֹר :
י ג סִבְבוּנֵי פָּרִים רַבִּים אֲבִירֵי בָשָׁן פִּתְרוּנֵי : י ד פָּצוּ עָלַי
פִּיהֶם אֲרִיֵּה טָרֵף וְשֹׁאֵג : טו כַּמִּים נִשְׁפַּכְתִּי וְהִתְפָּרְדוּ כָל
עֲצָמוֹתַי הִיָּה לִבִּי כְּדוֹנֵג נֶמֶס בַּתּוֹךְ מַעֵי : טז יֵבֶשׁ בַּחֲרָשׁ
כְּחֵי וּלְשׁוֹנֵי מִדְּבַק מִלְּקוֹחֵי וְלַעֲפַר מוֹת תִּשְׁפַּתְנֵי : י ז כִּי
סִבְבוּנֵי כְּלָבִים עֲדַת מְרַעִים הַקִּיפוּנִי כְּאֲרֵי יָדַי וְרַגְלֵי :
י ח אֲסַפֵּר כָּל עֲצָמוֹתַי הֵמָּה יִבְיָשׁוּ יִרְאוּ בִּי : י ט יִחְלְקוּ בְּגָרֵי
לֶחֶם וְעַל לְבוּשֵׁי יִפְּלוּ גוֹרֵל : כ וְאֶתֶּה יֵי אֵל תִּרְחַק אֵילוֹתַי

ס פ ו ר נ ו

טו • אתה עתה ביהות • • כי אתה גוחי • כי אתה מוליחי • מבטן מחושך
שעבוד מזיז • מבטחי • באמך העבדון את האלהים על ההר הזה •
על שרי אמי • כשאמרת להוליחי משם • יא עליך • בגודל זרועך • השלכתי
מרחם • והחזק מזרים למהר לשלחם ומחו • אלי אתה • כאמרו זה אלי
ואנחנו • יב אל תרחק ממני • מלקבל תפלותי בגלות • כי זה קרובה •
שכל אחד מהם יכול להזיק • כי אין עוזר מהם • כי אמנם • יג סבבוני
פנים • גדוליהם סבבוני לגזול וזה כי • יד פצו עלי פיהם • לבלעני חנם •
אז יש עורף • לגזול • ושואג • וארזי שואג והוא נועק נגדי • טו כמים
נשפכתי • כדבר בלתי נחשב • והתפרדו כל עצמותי • ישראל המגינים
בעצמות לגוף התפרדו הנה והנה בלופן שלא יתקבלו להגין • נחם • מפני
הימים • טז יבש כהרש • הלג אחרי כן מרוב המסירים לחותו • כחי ולשוני
נוודק מלקוחי • שלא אדבר • ולעפר מות תשפתי • שלא אלא ממקומי
מפני סכנת דרכים • יז כי סבבוני כלבים • מרגלים העושים כחפישת
הללל בליל וזולתו • וזום • עדת מרעים הקיפוני כארי • לגזול • ידי
ורגלי • הקיפו כמו כן ידי שלא אחבונן גם • הקיפו כמו כן רגלי שלא
אנוס • יח אספר כל עצמותי • אחר שאכלו את בשרי • המה יביטו •
לראות אם נותר דבר שאכלו עוד • יש יחלקו בגדי • שהפשיטו
מעלי • ועל לבושי • שעלי • יפילו גורל • למי יהיה כאשר יפשיטוהו •
ב אל תרחק • מלקבל תפלותי • חושם • בערם יכלו מנפש ועד בשר •

לעֹזְרֹתִי חוֹשֶׁה : כִּי הִצִּילָה מִחַרְבַּי נַפְשִׁי מִיַּד כָּל־בַּיִת יַחֲדָתִי !
 כִּי הוֹשִׁיעַנִי מִפִּי אֲרִיָּה וּמִקֶּרְנֵי רַמִּים עֲנִיתָנִי : כִּי אֶסְפְּרָה
 שְׁמִיךָ לְאַחֵי בִּתְּוֹךְ קֹהֵל אֲהַלִּלְךָ : כִּי יִרְאֵי יי הַלְלוּהוּ כָּל
 זֶרַע יַעֲקֹב בְּבִדְוָהוּ וּגְרוּ מִמֶּנּוּ כָּל זֶרַע יִשְׂרָאֵל : כִּי כִי לֹא
 בֹּזֵה וְלֹא שֹׁקֵץ עֲנֹת עָנִי וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ וּבִשְׂעוֹ
 אִלְיוֹ שָׁמַע : כִּי מֵאַתָּה תִּהְיֶה לִּי בְּקֹהֵל רַב נְדָרֵי אֲשֶׁלֶם נֶגֶד
 יִרְאִיו : כִּי יֹאכְלוּ עֲנֻוִים וְיִשְׁבְּעוּ יִהְלְלוּ יי דְרָשׁוּ יַחֲוּ
 לְבַבְכֶם לְעַד : כִּי יִזְכְּרוּ וְיִשְׁבוּ אֵל יי כָּל אֶפְסֵי אֲרֶץ
 וְיִשְׁתַּחֲוּוּ לְפָנֶיךָ כָּל מִשְׁפַּחֹת גֹּיִם : כִּי כִי לִי הַמְדוּכָה
 וּמוֹשֵׁל בַּגֹּיִם : לֹא אֲכָלוּ וְיִשְׁתַּחֲוּוּ כָּל דְּשָׁנֵי אֲרֶץ לְפָנָיו

ס פ ו ר נ ו

כא מחרב-הגזול : כלב • המרגל : כב הושיעני-אתה שכבר • מפי אריה •
 פרעה מלך מצרים : ומקרני רמים • מבחר שלישי : עניתני • והושעתני :
 כג לאחי • לדורות הבאים : בתוך קהל • האומות ואומר • כד יראי ה' •
 חסידי האומות העולם : הללוהו • כרב גדלו : כל זרע יעקב כדדוהו •
 ככן יכבד אב : וגורו • ישראל • גם כי שרית עם אלהים ואנשים : כה כי
 לא בזה • הע"פ שחטא : ולא הסתיר פניו • לגמרי כי אמנם ידו נטויה
 עלינו לשמור : ובשועו אליו • בתפלת אמת : בו מאתך תהלתי בקהל רב •
 אמנם מה שהלל בקהל האומות הוא מאתך ומאד גדלך כי • נדרי • לשלם
 חובות על אשר גמלתני : השלם נגד יראיו • בלבד : בו יאכלו ענוים •
 יהי רצון שהענוים הנדכאים בגלות הע"פ שאינן בני תורה יאכלו וישבעו
 לעתיד לבא די ספוקס • אמנם • יהללו את ה' דורשיו • כי יגבר עליהם
 חסדו : יחי לבבכם לעד-לבב הדורשים והבולתי דורשיו יהי רצון שיזכו לחיי
 עד : כה יזכרו • פעלך באופן שישובו אל ה' כל אפסי ארץ-בני הגולה שגלו
 בקלות הארץ : וישתחוו • עובדי עבודת כוכבים הע"פ" שלא שבו בתשובה :
 כט כי לה' המלוכה ומושל בגוים • כמו כן המלך אשר ימשול אז בגוים
 והוא המשיח הוא לה' כי אמנם צבאו הנס אותם הגוים שכבר אכלו את
 ישראל כבר נכנעו : ל וישתחוו • כאמרו והלכו אליך שחח בני מעיך :
 לפניו יכרעו כל יורדי עפר • אמנם לפני המשיח יכרעו אותם שכבר נכנעו

תהלים ליום ראשון כב כג

יִכְרְעוּ כָּל יוֹרְדֵי עֶפְרַיִם וְנִפְשׁוּ לֹא חַיָּה : לֹא זָרַע יַעֲבֹדוּ
 יִסְפֹּר לְאֲדֹנָי לְדוֹר : לֵב יִבְאֹו וַיִּגִּידוּ צְדָקָתוֹ לְעַם
 נִוְלַד בִּי עֲשֵׂה :

זוה המזמור התפלל על עמנו בענין שלא יחסר לו :

יום ד כג א מְזִמֹּר לְדוֹר יִי רְעִי לֹא אֶחָסֵר : ב בְּנֵאֲוֹת
 דִּשָּׂא יִרְבִּיצֵנִי עַל מֵי מְנוּחַת יִנְהַלְנִי : ג נִפְשִׁי יִשׁוּבֵב יִנְחֵנִי
 בְּמַעְגְלֵי צְדָק לְמַעַן שְׁמוֹ : ד גַּם בִּי אֱלֹהִים בְּגִיא צַלְמוֹת
 לֹא אִירָא רַע בִּי אֲתָה עִמָּדִי שְׁבִטָהּ וּמִשְׁעֲנִיתָה הִפְּחָה
 יִנְחֵמֵנִי : ה תַּעֲרֹף לִפְנֵי שְׁלֹחַן נֹגֵד צַרְרֵי דִשְׁנָתָה בַּשָּׁמַן
 רֵאשִׁי כּוֹסֵי רוּיָה : ו אֵךְ טוֹב וַחֲסֵד יִרְדְּפוּנִי כָּל יְמֵי חַיָּי
 וְשִׁבְתִּי בְּבַיִת יְיָ לְאַרְבַּע יָמִים :

ס פ ו ר נ ו

וכן יכרעו מי שנפשו לא חיה שלא עשה תשובה • אמנם • לא זרע יעבדו •
 בגלות : יספר לאדני לדור כל הכתוב לחיים בירושלים העתידה שאין
 הכל עולים לה : לדור • לאותו הדור שיגלה בו המשיח : לב ויגידו צדקתו •
 של האל יתברך : לעם נולד • שעשה לעם שזולד ונגאל מן הגלות : כי
 עשה • כי אמנם צדקה עשה עמהם בגם הם לא היו ראויים לכך :
 כג א ה' רועי • ברחמיו לא בזכותי י"ל שלא אחסה • להבא :
 ב בנאות דשא • יהן מזונותי באופן שלא אלצרך לכולת ימי להשיגם :
 ג נפשי ישובב • מהבלי העולם : במעגלי צדק • במלוע שלא חטא אל
 הקצוות : למען שמו • שלא יתחלל על ידי : ד שנטך • שהכיתני בו לשעבר :
 ומשענתך • שאחרי כן היית למשען לי ועזרתני : המה ינחמוני • בעת
 צרה שאני מקוה ומאסה שהעבד כן להבא : ה תערוך לפני שלחן נגד נורכי •
 המתהללים להסיר מחיתי ולגרשני אל המדברות • כי אמנם כבר • דשנת
 בשמן ראשי • שמחתי אותי שמואל במנותך למלך וראוי שהיה • כוסי
 רויה • שאשיג מזונותי ברוחב : ו אך • אמנם אני מבקש זה בלבד : טוב •
 לקח טוב והתבונן בהורה ובחכמה : וחסד • של הקב"ה שיתן די מחסורי :
 ירדפוני • בלתי השתדלותי : ושנתני בנות ה' • חמך שגרשוני מהשתפח
 בנחלתו הטוב לשבת בו לארך ימים :

תהלים לחם ראשון כו

זוה המזמור התפלל על ישראל שי כו כלם לימות המשיח ולחיי העו"ל :
 א כד א לדוד מזמור ליי הארץ ומלאה תבל וישבי בה :
 ב כי היא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה : ג מי יעלה
 בחר יי ומי יקים במקום קדשו : ד נקי כפים ובר לבב
 אשר לא נשא לשוא נפשו כו ולא נשבע למרמה :
 ה ישא ברכה מאת יי וצדקה מאלהי ישעו : ו זה דור
 דרשיו דרשו כו מבקשי פניה יעקב סלה : ז שאו שערים
 ראשיכם והנשאו פתחי עולם ויבוא מלך הכבוד : ח מי
 זה מלך הכבוד יי עוזו וגבור יי גבור מלחמה : ט שאו
 שערים ראשיכם וישאו פתחי עולם ויבא מלך הכבוד :

ס פ ו ר ג ו

כד א לה' הארץ ומלאה - לה' כל הארץ : תבל - שהוא החלק
 המיושב והפז הוא בקיום הכל : ב כי הוא על ימים יסדה - והעד שהוא
 הפז בקיום כלם כי אמנם יסד אותה על ימים שהקנה המים לאדו הארץ
 ותראה היבשה : ועל נהרות - וכבר בה נהרות לאורך יצירתו אשר בה :
 חמס - ג מי יעלה בהר ה' - בהר הקדש ציון שלום העתידה שאין הכל
 זוכים לעלות לה : במקום קדשו - במקדש העתיד : ד נקי כפים - במעשה :
 ובר לבב - בדעות : אשר לא נשא לשוא נפשו - אותו אלם הלהים שקבלתי
 גם אני לא קבל אותה לשוא שהשלים אותה בהורס ובמנות : ולא נשבע
 למרמה - גם שיהיה הדבר חמת לא יכזב באופן שיחשבו השומעים שיכזב
 על הפכו : ה ישא ברכה מאת ה' - י"ר שאע"פ שלא יהיו אלה בדור
 שיגלה זו המשיח ישא ברכה שהיא תוספת עובד : ולדקה - שהוא לפניו
 משורת הדין : ו זה דור דרשיו - הורג את ה' ומעון קדשו : מבקשו
 פניה - בתפלה : יעקב - שהוא דור יעקב שיהיה בעקב ובחתיית
 הימים : ז שאו שערים - שערי ירושלים באמרו ופתחו שעריך תמיד להדיח
 הליך חיל גוים : והנשאו פתחי עולם פתחי בתי מדרשות שעסקו בחיי עולם :
 שאו ראשיכם שיכנסו בהם רבים ואז - ויבא מלך הכבוד אשר לו לבדו לבד
 זה הכבוד שהוא מסבב וממליח כל מנאל ואינו מסובב כלל : ח עוזו - מונך
 בעליונים ובהתחונים : וגבור - יסוד על מצא המרום ועל מלכי האדמה :

יה תהלים ליום ראשון כד כה
 ימי הוא זה מלך הכבוד יי צבאות הוא מלך הכבוד סלה:
 כזה המזמור התפלל על עון בת שבע וקם שלא ישיגו המורדים בו מיום אל
 את הפס' 17 :

כה א לדוד אליה יי נפשי אשא : ב אלהי בך בטחתי
 אל אבושה אל יעלצו אויבי לי : ג גם כל קנייה לא יבשו
 יבשו הבוגדים ריקם : ד דרכיה יי הודיעני ארחותיה
 למדני : ה הודיעני באמתה ולמדני כי אתה אלהי ישעי
 אותה קניתי כל היום : ו זכר רחמיה יי וחסדיה כי מעולם
 היה : ז חסאות נעוריי ופשעי אל הזכר בהסדה זכר לי
 אתה למען טובה יי : ח טוב ויער יי על פן יורה חסאים
 בדרך : ט ידך ענוים בפושט וילמד ענוים דרבו : י כל
 ארחות יי חסד ואמת לנצרי בריתו ועדתיו : יא למען
 שמך יי וסלחת לעוני כי רב הוא : יב מי זה האיש ירא
 יי יורנו בדרך יבחר : יג נפשו בטוב תלין וזרעו יירש

ס פ ו ר נ ו

גבור מלחמה • בהסניעו כל עובדי עבודת כוכבים : י מי הוא זה • שימלך
 הוא לדוד : ה' זבאות • שימלך על זבאותיו שהם זבאות ישראל וזבאות השמים:
 כה א אליך ה' נפשי אשא • חזק חסון את תפילתי בכל לב : ב אל
 אבושה • שלא תתעלם מהתנתי : אל יעלצו אויבי לי • מפני הלול ה' :
 ג גם כל קוץ התלוים בו : ריקם • שלא ישיגו דבר מחפסם : ד דרכיך •
 דקה ומשפט : ארחותיך • בהנהגת עניני המלכות : ה באמתך • במושכלות
 ואמתה של תורה : ישעי • להצילני מן הנזק : ו זכר רחמיך • שלא
 הענישני : וחסדך • להיעזב : ז חסאות נעוני • כי יצר לב האדם רע
 מפעוליו ובו הטאתי בדבר בת שבע : ופשעי • בדבר אוריה : זכר לי •
 כי אתה מורה הטאים בדרך • לשוב בתשובה וזכור שכל ארחות
 ה' חסד ואמת • למען שמך כי הפך חסד הוא : יא וסלחת לעוני •
 בדבר אוריה • ואמרתי למדני כי אמנם מי זה האיש ירא ה' שלא יתגבר
 עליו יצרו מי שהאל • יב יורנו בדרך יבחר • ויזלחו מהתגברות יצר הרע
 וזכר • יג נפשו בטוב תלין • לחיי עולם : וזרעו יירש חזק • כי יצוה את

אָרֶץ : יד סוד יי לִירָאוּ וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעַם : טו עֵינַי תָּמִיד
 אֶל יי כִּי הוּא יוֹצִיא מִרְשֶׁת רַגְלִי : טז פָּנָה אֵלַי וַחֲנֹנִי כִּי
 יחִיד וְעָנִי אָנִי : יז צְרוֹת לִבִּי הִרְחִיבוּ מִמְצוּקוֹתַי הוֹצִיאֵנִי :
 יח רֵאה עֲנִי וְעֲמְלִי וְשֵׂא לְכֹל חַטֹּאתַי : יט רֵאה אִיבֵי כִּי
 רַבּוּ וְשִׁנְאַת הַמָּס שִׁנְאוּנִי : כ שְׁמֶרֶה נַפְשִׁי וְהַצִּילֵנִי אֶל
 אֲבוֹשׁ כִּי חֲסִיתִי בָךְ : כא תָּם וַיִּשָּׁר יִצְרוּנִי כִּי קִיִּיתִךָ :
 כב פְּדֵה אֱלֹהִים אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל צְרוֹתָיו :

זוה המזמור התלל על דבר בת שבע וחמ"ד שקיה זה נגד שאר הסגנותיו
 כל ימי חייו ושלא יוסיף להשגל :

כו א לְרוֹד שָׁפַטְנִי יי כִּי אָנִי בַתְּמִי הַלֵּכְתִּי וּבִי בַמַּחְתִּי
 לא אֲמַעַד : ב בַּחֲנֹנִי יי וּנְסַנִּי צִרְפָּה צִרְפָּה כ' כְּלוֹתַי
 ולבי : ג כִּי חֲסִדְךָ לָנֶגֶד עֵינַי וְהִתְהַלַּכְתִּי בְּאַמְתֶּךָ : ד לא

ס פ ו ר נ ו

בניו ולכן . סיס . יד סוד ה' ליראו . במעשה בראשית : ובדתו . לאברהם
 באמרו להיות לך לאלים ולזרעך אחריך : להודיעם . האמת . לכן .
 טו עיני תמיד . מלפנים : כי הוא יוציא מדעת . של יד הרע : יחיד .
 ללא אלים אשר בו אני אדם הוא יחיד להטיב כי יתר כחות מנגדים לו
 לפיכך . טז פנה אלי וחנני . לעזרתי : יז צרות לבי . הרחיבו את לבי לתת
 לכלם מקום בתוכו : יח ראה עני . התפעלות הנפש : ועמלי . הגשמי :
 יט ראה איבוי . עובדי עבודה כוכבים במלחמותם : כ שמרה נפשי . מהנזק
 אחרים : והצילני . מנוקיהם : אל אבוש . אל תתעלם מתפלותי : בא יצרוני .
 משגיאות : כב פדה אלהים את ישראל . אע"פ שלא שמו לב לכל אלה :
 כו א שפטני . וראה אם קיה זה מדוע לב : כי אני בתמי הלכתי .
 כשהלכתי על סג לא הלכתי לנקם ולראות משם אשה רוחמת אבל הלכתי
 בתמי לעסקי : וזה' בטחתי לא אמעד . בעון כאמרו רגלי חסדיו ישמור :
 ב בחנני ה' כישאר פעולותי שעשיתי שלא הייתי מוכן לאותו עון : ונאני .
 להבא : זרפס כליותי ולבי . שלא היו פעולותי ביושר . כי אמנם .
 ג חסדך לנגד עיני . ובכן עבדתך מאהבה : באמתך . בעיון אמתה של
 חוקה : ד לא ישנתי עם מתי שוא . שתהיה סבה לזה המכשול שהשגלם

ימ תהלים ליום ראשון כו כז

יִשְׁבְּתִי עִם מְתֵי שׁוֹא וְעִם נְעֻלְמִים לֹא אָבוֹא : ה שָׁנְאֵתִי
קֹהֵל מְרַעִים וְעִם רְשָׁעִים לֹא אֲשֵׁב : ו אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן בְּפִי
וְאֶסְבְּבָה אֶת מוֹבְחָהּ יי : ז לִשְׁמֹעַ בְּקוֹל תּוֹדָה וְלִסְפֹּד כֹּהֵן
נִפְלְאוֹתֶיךָ : ח יי אֶהְבֵּתִי מֵעוֹן בֵּיתֶךָ וּמְקוֹם מִשְׁפַּן כְּבוֹדֶךָ :
ט אֵל תִּתְאַסֹּף עִם חַטָּאִים נַפְשִׁי וְעִם אַנְשֵׁי דָמִים חַיִּי :
י אֲשֶׁר בִּידְיָהֶם זִמָּה וַיִּמְיֶנּוּ מְלֵאָה שָׁחַד : יא וְאֲנִי בַתְּמוּ
אֱלֹהֵי פִדְנִי וַחֲנֻנֵי יי רִגְלֵי עַמְדָה בְּמִישׁוֹר בְּמִקְהָלִים אֲבָרֶךָ יי :
כזה המזמור התפלל בצרחו מפני שאלו שלא יפול צידו ולא ציד עובדי
עבודת כוכבים ולא ילמד ממעשיהם בהיותם בתוכם :

כז א לְדָרוֹד יי אֹרְזֵי וַיִּשְׁעֵי מִמִּי אִירָא יי מֵעוֹז חַיִּי מִמִּי
אֲפַחַד : ב בְּקֶרֶב עָלִי מְרַעִים לֹא אֲבַל אֶת בְּשָׂרֵי צָרִי וְאִיבֵי
לֵי הַמָּה כְּשֶׁלּוֹ וְנִפְלְאוֹ : ג אִם תַּחֲנֹה עָלִי מַחֲנֶה לֹא יִירָא לְבִי
אִם תִּקִּים עָלִי מִלַּחְמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטֵחַ : ד אַחַת שְׂאֵלֹתֵי
מֵאֵת יי אֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ שְׁבֻתִי בְּבֵית יי כֹּל יְמֵי חַיִּי לַחַוּוֹת
בְּנַעַם יי וּלְבַקֵּר בְּהִיכָלוֹ : ה כִּי יִצְפְּנֵנִי בְּסִבּוֹ בַסֶּכֶה כִּי בְיוֹם

ס פ ו ר נ ו

מביאה לידי זמה : נעלמים • המסתירים עלמם לזנות : ה מצעים • מרגלים
מסויעים להשיג זה : רשעים • שטופי זמה : ו ארחץ • מכל עסקי העולם
כשהייתי רוצה להתפלל לפני המזבח או • ז לשמוע בקול תודה ולספר :
ח אהבתי מעון זיבך • בית תפלה : מקום משכן כבודך • בתי מדרשות :
לכן • ט אל התאסף עם חטאים נפשי • שטופי זמה אע"פ שנכשלתי בזה
כזה הפעם ולא עם אנשי דמים אשר בידיהם זמה הרגילים בזמה ושופכים
דמים עקב שוחד • וכזה אני בתמי אלך לעתיד : יא פדני • שלא אכשל
עוד : וחנני • הסליחה • כי אמנם • יב רגלי עמדה במישור • לשעבר :
במקהלים אברך ה' • להבא :

כז א ה' אורי • במשחו אותי ע"י שמואל : וישעי • מן הארץ והדוד
ומגלית : ב צרי ואויבי • פלשתים וזולתם • לפיכך • ג אם תחנה עלי מחנה
לא יירא לבי : בזאת • שהיא אחת ששאלתי • ד אותה אנקש • לא הנלי
העולם : שחתי בבית ה' • להתבונן בו אני כועה : ה כי יצפני בסכנו •

רעה יסתירני בסתר אהלו בצור ירוממני : ועתה ירום
 ראשי על איבי סביבותי ואזבחה באהלו זבחי תרועה
 אשירה ואזמרה ליי : ושמע יי קולי אקרא וחנני וענני :
 ה לה אמר לבי בקשו פני את פניה יי אבקש : ט אל
 תסתר פניה ממני אל תט באף עבדה עזרתי היות אל
 תפושני ואל תעזבני אלהי ישעי : י פי אבי ואמי עזבוני
 ויי יאספני : יא הורני יי דרבה ונחני בארח מישור למען
 שררי : יב אל תתנני בנפש צרי פי קמו בי עדי שקר
 ויפת חמם : יג לולא האמנתי לראות בטוב יי בארץ
 חיים : יד קנה אל יי חוק ויאמץ לבה וקנה אל יי :
 כזה המזמור התפלל על כי רבים מישראל היו מנזים אותו על טון בת שבע :
 כח א לדרוד אליה יי אקרא צורי אל תחרש ממני פן

ס פ ו ר נ ו

ומלטי : ביום - אה - ביום שיפלו ישראל ביד אויבים : וסתורני - בנזף
 עמלק על אקלג : ירוממני - שאגבר עליהם : ועתה ירום ראשי - על
 הגבורי והעמלקי והגריזי : זבחי אלהים - תרועה לשמחת נלחון כי - חמם -
 ח לך אמר לבי - לרזון לפניך : בקשו פני - אמר וזה את פני שיבקשו
 וידדשו אותך - וכסן את פניך ה' אבקש - תמיד : ט אל תסתר - מלקבל
 תפילתי : אל תט באף עבדך - בהיות קרף על ישראל - כי חמם - עזרתי
 היות - נגד גלות וזולתו : אל תפושני - למקרים : ואל תעזבני ביד אויב :
 י כי חבי ואמי עזבוני - אחי הנעורים : וס' יאספני - אליו לחסות תחת
 כנפיו כאז את בן ירמס : יא סורני - בלכתי לבין עובדי עבודה כופנים
 שלא אלמד ממעשיהם : למען שוררי - כי גרשוני מששתפח בנחלת ה' :
 יב אל תתני בנפש צרי - המסיתים את שאול עלי : כי קמו בי עדי שקר -
 שאמרו הנה דוד מנקש רעתך : ויפת חמם - ושאול בנחמם הים נותן פח
 לרגלי ולוכד אותי בו באמרו טוב בני כי לא איע לך עוד : יג לולא
 האמנתי - לשוב בארץ החיים בח"י בלעדיו ולא אכיתי לשוב בדבריו
 ואחזתי לעצמי קום אל ה' :
 כח א אליך - לא לזולתך : אל תחרש - כשומע עלבוני וזאת : פן

תהלים ליום ראשון כח

כ

תַּחֲשֶׁה מִמֶּנִּי וּנְמַשְׁלֵתִי עִם יוֹרְדֵי בֹרַי : ב שִׁמְע קוֹל תַּחֲנוּנֵי
 בְּשֵׁי עַי אֲרִיקָה בְּנִשְׁאֵי יָדַי אֶל דְּבִיר קִדְשֶׁךָ : ג א תַּמְשִׁבֵּנִי
 עִם שְׁעִים וְעִם פְּעֻלֵי יָוֵן דְּבַרְי שְׁלוֹם עִם רַעֲיָהֶם וְרַעַה
 בְּלִבָּבָם : ד הֵן לָהֶם כַּפְּעֵלָם וּבְרַעַע מַעַלְלֵיהֶם כַּמַּעֲשֶׂה
 יְדֵיהֶם הֵן לָהֶם הַשֵּׁב גְּמוּלָם לָהֶם : ה פִּי לֹא יִבְנוּ אֶל
 פְּעֻלַת יְיָ וְיֵאֵר מַעֲשֶׂה יְדֵו יְהִרָם וְלֹא יִבְגֹם : ו בְּרוּךְ יְיָ
 פִּי שִׁמְע קוֹל תַּחֲנוּנֵי : ז יְיָ עֲזֵו וּמִגִּנֵּי בּוֹ בִטָּח לִבִּי
 וְנִעַזְתִּי וַיַּעַלּוּ לִבִּי וּמִשִּׁירֵי אֲהוּדָנּוּ : ח יְיָ עֲזֵו לִמּוֹ וּמַעַז
 יִשְׁעוֹת כִּישִׁיחוֹ הוּא : ט הוֹשִׁיעָה אֶת עַמְּךָ וּבָרַךְ אֶת
 נְהַלְתֶּךָ וְרַעַם וְנִשְׂאֵם עַד הָעוֹלָם :

ס פ ו ר נ ו

החשה ומשלתי עם יורדי בור. פן אם תשתוק ולא תתצע עלבוני ימשך
 מזה שאהיה נמשל ונחשב בעיני ישראל כאחד מיורדי בור ורשעי ארץ ולא
 ישמעו עוד לקולי ויתקלקל סדר המדינות: ב נשועי אליך. מתוך צער
 אהם תרחם: ננשאי ידי. בהפלה: אל דביר קדשך. בזכות המקום:
 ג אל המשכני עם רשעים. הנהפלים בשפתי מרמס: ועם פועלי און.
 גם כי ירבו תפלה: דוצרי שלום. אחד כפה ואחד בלב: ח לא יבנו אל
 פעולת ה'. כי אמנם אינם ראוים שתקובל הפלחם כי בהיותם מבזים
 אותי אינם מתנוונים אל פעולת ה' וכדרכו נבדריהם שהיא הפעולה המיוחדת
 לו בלתי אמצעי: ואל מעשה ידיו. אל סדרו ביטרת נמצאים שששה ע"י
 אמצעים על סדר גבון וכס בצויות אותי מקלקלים הסדר המדיני על
 היפך פעולת ה' לכן רהוי שיכרסם מדה כנגד מדה: ולא יבנס. אחרי
 כ: ו ברוך ה'. הנה כבר נרכזי את ה': כי שמע קול תחנוני.
 כשהתפללתי לפניו: ז ה' עזי. הוא צה מלכותי במשיחה שזאל:
 ומגני. מגלית שלא הזיקני. כי צי בטח לצי ונעזרתי. להמיתו: יעלוז
 לצי. בהצדין כשהמליכוני: ומשירי אהודט. לעתיד: ח ה' עזו למו.
 הוא מלך על: עזי ומלכותי ועל לצי: ומעוז יבועות מש'חו. בצלחוני
 מלחמותיו: ט הושיעה את עמך. ולא יעכב רשע העולבם אותי: נחלקך.
 בהיותם חלקך ונחלתך מכל המציאות כאמרו כי חלק ה' עמו:

זוה המזמור אשר לישׁאל שיסללו את האל יתברך על רוב גדלו במעשׁו
בראשית ועל מה געשה במצרים ועל הים ובמתן תורה :

יוֹם הַכַּט אַ מְזֻמָּר לְרוֹד דָּבוּ לַיִּי בְּנֵי אֱלֹהִים דָּבוּ לַיִּי
כְּבוֹד וְעֹז : ב דָּבוּ לַיִּי כְּבוֹד שְׁמוֹ הַשְׁתַּחֲוֹ לַיִּי בַּהֲדַרְתָּ
קֹדֶשׁ : ג קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד הַרְעִים יְיָ עַל מַיִם
רַבִּים : ד קוֹל יְיָ בִּפְתַח קוֹל יְיָ בַּהֲדָר : ה קוֹל יְיָ שִׁבְרָ אַרְזִים
וַיִּשְׁבֵּר יְיָ אֶת אַרְזֵי הַלְּבָנוֹן : ו וַיִּרְקִידֵם כַּמּוֹ עֵגֶל לְבָנוֹן
וַשִּׁרְיוֹן כַּמּוֹ בֶּן רֵאמִים : ז קוֹל יְיָ חֲצַב לַהֲבוֹת אֵשׁ :
ח קוֹל יְיָ יַחֲדָּ מְדַבֵּר יַחֲדָּ לַיִּי מְדַבֵּר קֹדֶשׁ : ט קוֹל יְיָ
יַחֲלִיל אֵיילוֹת וַיַּהֲשֵׁף יַעֲרֹת וּבִהִיכְלוּ כֹלֹ אֲמַר כְּבוֹד :
י יְיָ לַמַּבּוּל יֵשֶׁב וַיֵּשֶׁב יְיָ מֶלֶךְ לְעוֹלָם : יא יְיָ עֹז לְעַמּוֹ
יִתֵּן יְיָ יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם :

ס פ ו ר נ ו

כַּט א אהם • בני אלוהים • בני אברהם יצחק ויעקב שהיו עיקר כוונת
האל יתברך בדורותם : הכו לה' כבוד • שהוא לבדו סבה בלתי מסובבת :
ועוז • ושהוא המולך על כל נמצא : ב כבוד שמו • המורה כח הבריאה
אשר תיוחס לו לבדו : בהדרת קדש • שהוא הנעלה מכל הנצחיים : ג קול
ה' על המים • והראה את עזו ומלכותו על המים שבקולו ובמנאותו ק ע
את מי ים סוף ועם זה • האעים • ויהם את מחנה מצרים : ה' על מים רבים •
נראה בכבודו כאמנם זה אליו ואנשו : ד ככח • בקול הולך וחזק במתן
תורה : בהדרת מדבר מתוך האש : ה שובר ארזים אדירי עובדי כוכבים כאמרו
שמעו עמים ירגזון : וישבר • להחי כן : ארזי הלבנון • אדירי ארץ כנען :
ו וירקידם כמו עגל • הגרגשי וזולתם שהלכו להם בלתי מלהמה : ז חוצב
להבות אש • במ"ת ובקרבן יום שמיני למלוחים ובהבערה : ח יחיל מדבר •
במ"ת כאמרו ארץ רעשה : מדבר קדש • המדבר הגדול והנורא : ט יחולל
הילות • וליד קבוץ ישראל הבלתי מוכנים לזה כאמרו יוחל ארץ ביום אחד :
ויחשוף יערות וקודם זה יכנית גדולי עובדי עבודה כוכבים שהם ארזי היער:
וביכולו כלוי כל אחד מהמנצחים בו : אומר כבוד • יספר כבוד האל ית' ויאמנו
הנה כבוד ה' למבול ישב על כסא מלוכה בימי המבול שאבדו אז כל מלכי ארץ :
י וישב ה' מלך לעולם • עתה גם כן שאבד כל עובדי עבודה כוכבים ישב על

תהלים ליום שני ל

ל א מזמור שיר חננת הבית לדוד : ב ארוממה יי
 כי דליתני ולא שמחת איבי לי : ג יי אלהי שיעתי אליה
 ותרפאני : ד יי העלית מן שאול נפשי חיותני מירדי
 מירדי כי ביר : ה זמרו ליי חסידיו והודו לזכר קדשו :
 ו פי רגע באפו חיים ברצונו בערב ילין בכי ולבקר
 רנה : ז ואני אמרתי בשלוי בל אמט לעדם : ח יי ברצונה
 העמדתה להררי עז הסתרת פניה היתי נבהל : ט אליה
 יי אקרא ואל אדני אתחנן : י מה בצע בדמי ברדת אל
 שחת היורה עפר היגיד אמתה : יא שמע יי וחנני יי היה
 עזר לי : יב הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני
 שמהה יי למען יזמרה כבוד ולא ידם יי אלהי לעולם אודה :

ס פ ו ר נ ו

כסא מלכותו להיות הוא לבדו מלך לעולם ולא יקומו עוד למרוד : יא ה'
 טו לעמו יתן - אבל הוא יתן מלכות לעמו בשלום ולא ילמדון עוד מלחמה :
 ל א ביר חכמת הבית - העמיד להבנות במהרה בימיו : ב ארוממן
 ה' כי דליתני - נשאת אותי על כל עובדי עבודה כוכבים : ולא שמחת -
 שחשבו לנלותי : ג ותרפאני - רפואת הנפש כאמרו ומל ה' אליהך את
 לבך : ד העלית מן שאול - מן הגלות : מירדי בור - שלא חקש את יוסם :
 ה זמרו - להודיע לבני האדם גבורותיו : והודו - על כל הטובה : ו כי
 רגע באפו - כי אמנם גם שהגלות היה ארוך הוא כרגע נעך אל הגאולה
 העתידה שהיה ללל : ז ואני אמרתי בשלוי - קודם הגלות : ח אמנו -
 והנה הודעת שברצונך העמדת : ח בהררי עוז - מלכות - ובהסתה פנים
 בלבד : הייתי נבהל - בלתי יודע דרך להמלט מיד האויבים - לכן - ט אליך
 ה' אקרא - שתושיע : אתחנן - שלא תוסיף להגלות : י היודך עפר - העובדי
 כוכבים שהם כמתים בזה שלא ידעון : אתחן - אמתה של תורה המורה
 במופתים שכליים את מעלתך : יא שמע - קבל הפלתי : וחנני - להושיע :
 היה עוזר לי - שלא יגברו עוד העובדי כוכבים עלי - כי אמנם כבר -
 יב הפכת מספדי למחול לי - עתה אבל אני מנקה - יג למען יזמרה כבוד -
 נבוא ללל אלהים השבלי שיהיה זה לעולם בלי הפסקה בראשן שלעולם אודה :

זה המזמור עשה דוד בברחו מהם והנה מפני שאלו כשקש לפרגו והתחנן לה' כי יילכו מידי רודפיו :

לא א למנצח מזמור לדוד : ב בך יי חסיתי אל אבושה לעולם בצדקתך פלמני : ג הנה אלי אונך מהרה הצילני היה לי צר מעוז לבית מצודות להושיעני : ד פי סלעי ומצודתי אתה ולמען שמך תנחני ותנהלני : ה תוציאני מרשת זו טמנו לי פי אתה מעזי : ו בידך אפקיד רוחי פדיתה אותי יי אל אמת : ז שנאתי העמרים הבלי שוא ואתי אל יי בטחתי : ח אגילה ואשמחה בהסדך אשר ראית את עניי ידעת בצרות נפשי : ט ולא הסגרתני ביד אויב העמדת במרחב רגלי : י חנני יי פי צר לי עשעה בכעם עיני נפשי ובמני : יא פי כלו כיגון חיי ושנותי באנחה כשל בעני כחי ועצמי עששו : יב מכל צררי הייתי חרפה ולשכני מאד ופחד למידעי ראי בחוץ נדדו ממני : יג נשפחתני פמת מלב הייתי כבלי אבד : יד פי

ספורנו

לא א חסיתי בך - לצדך : אל אבושה - שלא יוכל לי : בצדקתך - לא נזכותי : ג העה אלי אונך - גם שאין תפילתי ראויה לעלות אליך : הנה לצור מעוז - במקום אשר אשכון עם : לבית מצודות - צדך בברחה מנצו : ד פי סלעי ומצודתי אתה - לשעבר : ולמען שמך תנחני - להבא : ה מרשת זו טמנו לי - הויסוס : ו בידך אפקיד רוחי - עליך נסמכותי בשמירת רוחי : ז כי אמנם לשעבר - פדיתה אותי - מגלית וזולתו - אתה - אל אמת - לחמת את דבריך אלי על ידי שמוחל : ז שנאתי השומרים הבלי שוא - עתות המערכת : בטחתי - גם שיעורו רע - יהי ראון שאגילה ואשמחה בהסדך - להבא - אתה - אשר ראית - לשעבר ורחמתי עלי עניי גם עתה : יא כי כלי כיגון חיי - וזה כי - יב מכל אורחי הייתי חרפה - להכעיסני : ופחד למיודעי ורואי בחוץ - מיראתם פן יאמרו לפני שאלו כמו שקדם לחימוך ואמרתם שכלו שנותי באנחה : יד כי שמעתי דבת רבים - עלי לפני שאלו ושמעתי כמו כן : מעור מהכזיב - שונא שאלו לירדפי - חמס -

ההלים ליום שני לא

כב

שָׁמַעְתִּי דַבַּת רַבִּים מְגֹרַר מִסְבִּיב בְּהִסְדָּם יַחַד עָלַי לִקְרַת
 נַפְשִׁי וּמָמִי: טו וְאֲנִי עָלֶיךָ בְּמַחְתִּי יי אִמְרָתִי אֶלְהִי אֲתָה:
 טז בִּידֶךָ עֲתַתִּי הֲצִילֵנִי מִיַּד אוֹיְבֵי וּמִרַדְפֵי: יז הָאִירָה
 פְּנִיךָ עַל עַבְדֶּךָ הוֹשִׁיעֵנִי בַחֲסֶדֶךָ: יח יי אֵל אֲבֹעָה כִּי
 קִרְאתֶךָ יִבְשׂוּ רַשְׁעִים יְדָמוּ לְשֹׂאֵל: יט תִּתְאַלְמְנָה עֲפַתִּי
 שִׁקָּר הַדְּבָרוֹת עַל צְדִיק עֲתַק בְּגֹאוֹהוּבוֹ: כ מה רַב טוֹבֶךָ
 אֲשֶׁר צִפְנַת לִירְאֶיךָ פְּעֻלַת לְחוּסִים בְּךָ נִגְדַת בְּנֵי אָדָם:
 כא תִּסְתַּרְמֶנּוּ בַסֶּתֶר פְּנִיךָ מִרְכְּסֵי אִישׁ תִּצְפְּנֵם בַּסֶּבֶה מְרִיב
 לַשָּׁנוֹת: כב בְּרוּךְ יי כִּי הִפְלִיא חֲסֵדוֹ לִי בְעֵיר מְצֹר:
 כג וְאֲנִי אִמְרָתִי בַחֲפוּי נִגְרֹתִי מִנְּגֵד עֵינֶיךָ אֶכֶן שָׁמַעְתָּ
 קוֹל תַּחֲנוּנֵי בִשְׁוַעֵי אֲלֶיךָ: כד אֶהְבֹּ אֶת יי כָּל הַסִּידוֹ
 אֲמוּנִים נִצַּר יי וּמִשְׁלָם עַל יִתֵּר עֲשֵׂה גְאוּה: כה חֲזָקוֹ
 וַיֵּאמֶץ לְבַבְכֶם כָּל הַמִּיחָלִים לַיִּי:

ס פ ו ר נ ו

כז עליך בטחתי: שמושיע: אלהי אהבי: כי חליך להפליא: טז בידך עתותי:
 להפסק לטוב גם שיורו רע כפי המערכת: יז החיים פניך: לקבל הפלתי:
 בלתי: בחסדך: לא בזכותי: יח אל אנושה כי קראתיך: עשה לכבוד
 שמך: יבשו רשעים: הזיפים וזולתם: יט הדוכרות על לדיק: המלשינים
 אותי שאני לדיק בזה ואומרים לשאל שאני מבקש רעתו: כ מה רב טובך:
 הנה לשעבר: לפנת: גמול טוב ללדיקים לחיי עולם: מ"מ פעלת לחוסים
 כך נגד בני אדם: גם בעוה"ז: לכך אני מבקש על אלה החוסים שהכתירם
 עתה: בא מרכסי איש: מגזרה שאלו הרודף אותי ואת אנשי: מגיב
 לשונות: המלשינים אותנו לפניו: בב בעיר מצור: בקעילה שהשב שאלו
 לתפאטי זה: כג בחפזי: פשהייתי נחפו ללכת מפני שאלו בסלע המחלקות:
 כד אהבו את ה' על מדת טובו: אמונים נוצר: ישמור מה שדבר ע"י
 במואל הנביא: ומשלם: ישלם לשאלו: על יתר טובה גאוה: הטובה בגאוה
 יותר מן הרחי למלך כאמרנו לבלתי רוס לבנו מאחיו: לכן: חזקו: השפ"י
 שיקרכם איזה מקרה רע כי הוא יושע:

תהלים ליום שני לב

זֶה הַמְּזֹמָר סֵפֶר דְּרָכֵי הַתְּשׁוּבָה וְאִיךְ הַתְּנַבֵּה הוּא נִעְלָמוּ .
 לֵב אֲלֹדֶד מִשְׁפִּיל אֲשֶׁרֵי נִשְׁוִי פִשַׁע כְּסִי חַטָּאָה :
 ב אֲשֶׁרֵי אָדָם לֹא יִחְשַׁב יִי לוֹ עֶז וְאִין בְּרוּחוֹ רַמְיָה :
 ג כִּי הִחַרְשִׁתִּי בְּלוֹ עֲצָמֵי בִשְׂאֲנָתִי כָּל הַיּוֹם : ד כִּי יוֹמָם
 וּלְיָלֵה תִכְבַּד עָלַי יָדָךְ נִהַפְּךָ לִשְׂדֵי בְּהַרְבּוּנֵי קִיץ סֵלָה :
 ה חַטָּאתִי אֹדִיעָךְ וְעֹנֵי לֹא כִסִּיתִי אִמְרֹתַי אֹדָה עָלַי פִּשְׁעֵי
 לִי וְאֹתָהּ נִשְׂאת עֶזן חַטָּאתִי סֵלָה : ו עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל
 חֲסִיד אֱלֹהֶיךָ לְעֵת מִצָּא רֶק לְשֹׁטֵף מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא
 יִגִּיעוּ : ז אֹתָהּ סִתַּר לִי מִצָּר תִּצְרֶנִּי רַבִּי פִלַּט תְּסוּבְּבֵנִי סֵלָה :
 ח אֲשַׁפִּילָךְ וְאוֹרֶךְ בְּדָרְךָ וְזוֹ תִלְךָ אִיעֲצָה עָלֶיךָ עֵינֵי :
 ט אֵל תִּהְיוּ בְּסוֹם בְּפִרְדֵּי אֵין הָבִין בְּמַתְג וְרָסֵן עֲדִיו לְבָלוֹם

ס פ ו ר נ ו

לֵב אֲשֶׁרֵי נִשְׁוִי פִשַׁע בְּתִשְׁבּוּבָה: כְּסִי חַטָּאָה יִגֵּם שִׁכְשַׁל בְּחִלּוֹל ה' שֹׁקֵרָא
 הַטָּאָה הֵנָּה כְּשֶׁהִים בְּסִתֵּר וְשֶׁן בְּתִשְׁבּוּבָה יִשִּׁיג סְלִיחָה: ב לֹא יִחְשׁוּב ה' לוֹ עֶזן .
 כְּשִׁכּוּן בּוֹ לְכַבּוֹד קוֹנוֹ כְּעִינֵן יַעַל וְזוֹלָתָהּ וְאִין בְּרוּחוֹ וְמֵיִם שְׁמֻקִּים הַמְּלֹאֹת
 לְכַבּוֹד הָאֵל יִתְבַּרַךְ לֹא לְיוֹהֵא : ג כִּי הַתְּשׁוּבָה אֲעִשֶׂי שְׁהִיָּה חַטָּאתִי בְּסִתֵּר
 וְשִׁבְתִּי בְּתִשְׁבּוּבָה עֲבוֹד שְׁכַחְתִּי וְלֹא הִתְּוֹדִיתִי : בְּלוֹ עֲלָמֵי . מִשְׁחָגְתִּי הִיָּתִי
 מִנְּטֵעַר : ד כִּי יוֹמָם וּלְיָלֵה . בְּחִשְׁבֵי עַל הַעֹנֵשׁ הָרָאִי לִי מִיד : תִּכְבַּד עָלַי .
 בְּאוֹפֵן שֶׁהִפְךָ לִשְׂדֵי וְלַחֹתִי הַשָּׁרִשִׁי : בְּחִיבּוּנֵי קִיץ . מְרוּב יוֹכֵשׁ : וּבְכֵן .
 ה חַטָּאתִי אֹדִיעֶךָ . וְהַתּוֹדָה לִפְנֵיךְ כִּנְעַע עַל עֹנֵי . וּמִיד שְׁחַמְתִּי : אֹדָה
 עָלַי פִּשְׁעֵי . קוֹדֵשׁ שֶׁהַתּוֹדִיתִי : אֲתָהּ נִשְׂאת עֶזן חַטָּאתִי . כִּי מִיד שְׁחַמְתִּי
 לְנֶתֶן הַנְּבִיא חַטָּאתִי אֲמַר נֶתֶן גַּם ה' הַעֲבִיר חַטָּאתְךָ כְּלוֹמַר מִשְׁעָה שֶׁהִסְכַּמְתָּ
 לְהַתּוֹדוֹת : ו לֹאֲתָהּ . שְׁנֵאוֹ לְהַתּוֹדוֹת : יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהֵיךָ לְעֵת מִצָּא .
 מִיד כְּאֲשֶׁר יִקְרָה לוֹ אִיזָה רַע רָאִי שִׁתְּפַלֵּל וְיִתְּוֹדָה עַל חַטָּאתוֹ : רֶק לְשֹׁטֵף
 מַיִם רַבִּים אֵלָיו לֹא יִגִּיעוּ . וְלֹא יִמְתִּין שִׁיבּוּחָהוּ בְּעָף רַעוֹת רַבּוֹת וְלַרְוֹת :
 ז אֲתָהּ סִתַּר לִי . אֲתָהּ שֶׁהִיָּת סִתַּר לִי תַמִּיד מְכַל ז' ה' : מִנְּרֵי הַלְּרֵנִי . הוֹאֵל
 נָח לְשִׁמְרֵנִי מִנֵּר גַּם לְהַבֵּא וְלֹא יִגְרוֹם הַחַטָּא הַפֶּךָ זֶה : רַבִּי פִלַּט תְּסוּבְּבֵנִי .
 וְהַתּוֹדִיתִי בְּרִנּוֹת שֶׁל הַלֵּלָה . וְזֶה כְּשֶׁתְּאֲמַר לִי : ח אֲשַׁכְּנֶיךָ וְאוֹרֶךְ אִיעֲשֶׂה .
 וְהִתֵּן לְךָ עֵלָה אִיךְ הַתְּנַבֵּה : עֵלֶיךָ עֵינֵי . וְעֵינֵי הַשְּׂגַחְתִּי הִסִּיהַ עֵלֶיךָ : ט אֵל
 נִסִּיוֹ בְּסוֹם . לְכֵן אֲתָהּ נְדִיקִים וְיִשְׁוִי לֵב שְׁאוֹכִיר אֵל תְּהִיו כְּמוֹ אוֹתוֹ בְּסוֹם

בַּל קָרוֹב אֱלֹהֶיךָ: יִרְבִּים מִכְאוּבִים לְרִשְׁעֵי וְהַבֹּמֶת בֵּי חֶסֶד
 יִסֹּבְבֵנּוּ: יֵא שְׂמַחוּ בֵּי וַיִּלּוּ צְדִיקִים וְהֲרִינּוּ כָּל יִשְׂרָאֵל:

בזה המזמור אמר לישראל שאע"פ שהאל יתנחך ברא האדם כללמו בדמורו
 באופן שכל המין האנושי מוכן לעבודתו הנה העובדי עבודת כוכבים סרו מזה
 ולא יענישם בעוה"ז אבל מפד קצת מחשבותם להסיר חיזה קלקול רב נמשך מהם
 אמנם בתר ביטח אל ועום בילכו בדרכיו ויעניש כל פגטי מהם בסורו מזה:

לֵב אֵ רָנְנוּ צְדִיקִים בֵּי לְיִשְׂרָאֵל נְאוּה תְהִלָּה: ב הוֹדוּ
 לַיִּי בְכַנּוֹר בְּנֵבֶל עֶשׂוֹר וְזָמְרוּ לוֹ: ג שִׁירוּ לוֹ שִׁיר חֲדָשׁ
 הַיְטִיבוּ נַגִּן בְּתִרְוֵעָה: ד בִּי יִשְׂרָאֵל דְּבַר יִי וְכֹל מַעֲשָׂהּ
 בְּאֵמֶנָה: ה אֲהַב צִהְקָה וּמִשְׁפַּט חֶסֶד יִי מִלְּאֵה הָאָרֶץ:
 ו בְּדַבֵּר יִי שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָּל צְבָאִים: ז כִּנֹּס בְּנֵי

ס פ ו ר נ ו

או הספר: אין הבין. שאינו מביט בהכחה הראשונה וצריך להוסיף להבותו:
 במתג ורסן עדין לבנות. ושלך לכתום את פיו במתג ורסן להד. וכו': כל
 קרוב אליך. אשר עם זה צריך להשמר ממנו שלא יקרב אליך שלא יבעט בך
 מפני שאינו יודע שכל כוונתך להסיר אותו בדוך נאות. כי אמנם בכיוולא
 בזה. י רבים מכאובים לרבע. שאינו חושש לפגש במעשיו כשיתחילו
 לבא עליו וסורין וכן הם הולכים וגדלים: והבוסת בה' - שיקבל תשובתו:
 חסד יסובבנו. האל יתנחך וגביר עליו חסדו מכל זד. לכן אתם צדיקים
 וישרי לב: יא שמחו בה' - כי טוב כי לעולם חסדו בכל קראכם אליו:

לב א רננו. ושמחו אתם צדיקי הדור רננו בה' להללו. כי אמנם לישראל
 לישרי לב שהביטו אמתת תורתו: נאום תהלה. ביהללוהו בכל לב: ב הודו.
 על מה שהטיב: בכמור. שיקבץ שם העם: ג שיר חדש. בבוא המשיח:
 בתרועה. על מה שיגלה אז ויכריח עובדי עבודת כוכבים: ד כי ישר דבר
 ה'. ואמת דברו שאמר לעשות זאת ולא יפול מכל דבריו אלה: וכל
 מעשהו. שהוא בלתי אמעני: באמונה. בקיום נאחי וכן תהיה תבועתו לעתיד
 לבא: ה אהב צדקה ומשפט. אהב נחמים עם מדח"ד והעד על זה כי
 אמנם. חסד ה' מלאה הארץ. שעשה דברים נגד הטבע לצורך ילוגי מעשה
 ויורה על מה שאמרתי שכל מעשהו בלתי אמעני הוא קיום ונאחי: כי אמנם.
 ו בדבר ה' שמים נעשו. כי השמים וצבאם שנועשו מאתו בלי אמעני הם
 נחויים. ועל מה שאמרתי שחסד ה' מלאה הארץ יורה כי אמנם: ז כונס

תהלים ליום שני לג

מי הים נתן באצרות תהומות : ח יראו מי כל הארץ
 מכני יגורו כל יושבי תבל : ט כי הוא אמר ויהי היא צוה
 ויעמד : י יי הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמים :
 יא עצת יי לעולם העמד מחשבות לבו לדר ודר : יב אשרי
 הגוי אשר יי אלהיו העם בהר לנחלה לו : יג משמים
 הביט יי ראה את כל בני האדם : יד ממכון שבתו השגיח
 אל כל יושבי הארץ : טו היצר יחד לבם המבין אל כל
 מעשיהם : טז אין המלך נושע ברב חיל גבור לא ינצל
 ברב כח : יז שקר הסוס לתשועה וברב חילו לא ימלט :
 יח הנה עין יי אל יראיו למיחלים להסדו : יט להציל
 ממות נפשם ולחיותם ברעב : כ נפשנו הפתה ליי עורנו

ס פ ו ר נ ו

כנד מי הים - שהים גבוה מן הארץ ולא יבוג לכסת הארץ כמו שהיה
 ראוי לפי טבעו וזה נלמד יצורי מטה וכמו כן - נותן באלו ות הסודות -
 מתחת הארץ נגד טבעם ללמד יצוריו : ח יראו מה' כל הארץ - ובה ראוי
 שיהיו מה' בהתבוננת אל נפלאותיו אלה : יגויו - בלחותם השגתו : ט כי
 הוא אמר - יקוו המים : ויהי - לעולם - וכן לזה שיהיו באלו ות שהם מות
 מתחת הארץ : ויעמד - לעולם נגד טבעם - ועם זה - י הפיר עלת גוים -
 במגדל בבל - והניח מחשבותם בהפלת לשונם : יא עלת ה' לעולם העמד -
 משם הציט והם כן עוד היום - ואע"פ שהוא משגיח בלד מה על כל המין
 האנושי - מ"מ יב אשני הגוי אשר ה' אלהיו - המתפלל אליו כי אז תגבר
 השגתו בפרטות : העם צחר - שיהיו כלם לעבודתו ולום ללכת בדרכיו :
 וזה כי אמנם גם כי משמים השקיף וראה את כל בני האדם ומשגיח
 על כולם הוא - טו הוצר יחד לבם - ללם אלהים הבא מצבות קדש : ומבין
 אל כל מעשיהם - ויעניש כל חוטא גם שלא יענישהו בעוה"ז ועם זה משגיח
 גם בעוה"ז בדברים הסוללים להם באופן שאין המין נושע ברב חיל -
 חבל בגויה אלוהית - מכל מקום - יח הנה עין ה' אל יראיו - שהם עמו
 אשר צחר שהם יראיו : למיתנים לחסדו - בעת צרתם שיושיעם ועינו
 עליהם : יט להציל ממות נפשם - להציל נפשם מן המות והאכזרן הנלתי :
 ולחיותם ברעב - נחתו די מיתתם : כ נפשנו - בדור שלי : חתה לה' -

וּמַגִּנֵּנוּ הוּא : כ א כִּי בּוֹ יִשְׁמַח לִבֵּנוּ כִּי בְשֵׁם קִדְשׁוֹ בְּמַחֲנוֹ :
 כ ב יְהִי הַסֶּדֶק יְיָ עָלֵינוּ כַּאֲשֶׁר יִחַלְנוּ לָךְ :

כבר התבאר בעשה דוד זה המזמור בשנותו את טעמו לפני אבימלך. והעולה ממנו הוא שאין לאדם בעת ל' ה' שלא יתעטס על האל אבל ראוי לזכרו כי כל האמת ה' חסד ואמת ולהתפלל על האדם והוא רחום יושיע בני ספק :

לד א לְדָוִד בְּשָׁבוֹתָו אֶת טַעְמוֹ לִפְנֵי אֲבִימֶלֶךְ וַיְגַרְשֵׁהוּ
 וַיֵּלֶךְ : ב אֲבָרְכָה אֶת יְיָ בְּכָל עֵת תָּמִיד תִּתְהַלְּתוּ בְּפִי :

ג בֵּי תִתְהַלֵּל נַפְשִׁי יִשְׁמְעוּ עַנּוּיִם וַיִּשְׂמְחוּ : ד גִּדְלוּ לִי אֱתִי וַנְרוֹמְמָה שְׁמוֹ יַחְדָּו : ה הַדְרִשְׁתִּי אֶת יְיָ וְעַנְנִי וּמַפֵּל

מַגִּירוֹתַי הַצִּילֵנִי : ו הִפְיִטּוּ אֵלָיו וַנְהָרוּ וּפְנִיָהֶם אֶל יַחְפְּרוּ : ז זֶה עָנִי קָרָא וַיִּי שָׁמַע וּמַפֵּל צְרוּתָיו הוֹשִׁיעוּ : ח הִנֵּה

כִּלְאֵךְ יְיָ סָבִיב לִירְאָיו וַיַּחְלִצֵם : ט טַעְמוֹ וַרְאוּ כִּי טוֹב יְיָ אֲשֶׁרֵי הַגִּבֹּר יַחֲסֶה בּוֹ : י יִרְאוּ אֶת יְיָ קִדְשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר

ס פ ו ר נ ו

וכוה • עזרו ומגינו הוא : כב יהי חסדך • על זכותינו להבא : כאשר יחלנו לך • גדור הוא :

לד ב אברכה את ה' בכל עת • וגם בעת ל'ה • וזה כי • תמיד תהלתו בפי • בידעתי כי כל ד כיו מפט : ג בה' תהלל נפשי • שזכתה להיות מוכנת לעבודתו • ישמעו ענוים • אוהבי אשר בה' : וישמחו • שנמלטתי מן ה' ה' ה' ה' : ד גדלו לה' אתי • אתם אוהבי השומעים : ונרוממה שמו יחדו • בשבחי לה' : ואלו ה' גדלו אתי עתה כי אמר : ה דרשתי • כל ה' ה' :

ה' ה' : את ה' ועני • כמה בדרשתו : ומכל מגורותי • גם מאותם שלא התפללו עליהם : הצילני • ואמרתיו ונרוממה שמו יחדו • כי אמנם גם הראשונים • ו ה' ה' ה' : גלותם : וגם • וקבלו חור תשובה מהם :

ופניהם אל יחפרו • לעתיד • ויחדו עמם ארומם ואומר • ז זה עני קרא וס' בנע • ונפשי בלעדי בוס תפלה : ח חוגם מלאך וגו' ויחלס • לכן • ט טעמי • ה' ג' וכו' רחום : ואלו • בעיון השכלי : כי טוב ה' • שמקבל תפלה ונפשי מוכיח גם בלתי תפלה : י יראו את ה' קדושי המעיינים שהב' נ' אל גדלו המפואר • זמרתו כמופתים בכניס כי גם בתפלתו בזה מעסקי

לִירְאָיו : יֵא כְפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבוּ וְדָרְשׁוּ יֵי לֹא יַחְסְרוּ כָּל
 טוֹב : יֵב לְכוּ בְנִים שְׁמְעוּ לִי יִרְאֵת יֵי אֶלְמֹדֶכֶם : יֵג מִי
 הָאִישׁ הַחֶפֶץ חַיִּים אֱהֵב יָמִים לְרֵאוֹת טוֹב : יֵד נֶצֶר לְשׁוֹנֶה
 מִרַע וּשְׁפֹתֶיהָ מִדְּבַר מִרְמָה : טו סוֹר מִרַע וְעֵשָׂה טוֹב
 בְּקֶשׁ שְׁלוֹם וְדַרְפָּהוּ : טז עֵינֵי יֵי אֶל צְדִיקִים וְאֶזְנוֹי אֶל
 שׁוֹעֲתָם : יז פְּנֵי יֵי בַעֲשֵׂי רַע לְהִכְרִית מֵאַרְץ זָכָרָם : יח צַעֲקוּ
 וַיִּשְׁמַע וּמִכֹּל צָרוֹתֵם הִצִּילֵם : יט קָרוֹב יֵי לְנִשְׁפָּרֵי לֵב
 וְאֵת דְּבָאֵי רוּחַ יוֹשִׁיעַ : כ רַבּוֹת רַעוֹת צְדִיק וּמְכַלֵּם
 יִצִּילֵנּוּ יֵי : כא שְׁמַר כָּל עֲצֻמוֹתָיו אַחַת מֵהֵנָּה לֹא נִשְׁבְּרָה :
 כב תְּמִימוֹת רִשְׁע רַעַה וּשְׁנֵאֵי צְדִיק יֵאשְׁמוּ : כג פּוֹדֶה יֵי
 נַפְשׁ עַבְדּוֹ וְלֹא יֵאשְׁמוּ כָּל הַחוֹסִים בּוֹ :

ס פ ו ר נ ו

המזון : איך מחסור ליראיו • ולפעמים • יא כפירים • המושלים ברוב מזון :
 רשו ורעבו ואפי' בלחות הזמן : דרשו ה' לא יחסרו כל טוב : יג החפץ
 חיים • להשיג חיי עולם : אהב ימים • בעולם הזה : לראות טוב • לראות
 שלמות בנפשו מוכן להי עולם : יד נצור לשונך טוב • ומרמה למען תהיה
 בטוח"ז בלי ערדת ריב ומדון : טו סור מרע • מן התאוות החמרות : ועשה
 טוב בתורה ובמצות : בקש שלום • בין הכה השכלי והמתאווה שהתן למתאווה
 די ג'כו שלא יעדיך מן ההסתדלות בשלמות הנלחי ואז תשיגהו • כי אמנם •
 טז עיני ה' אל צדיקים • לעזרם בזה כאמנם ז"ל הבא ליטבה מסייעין לו :
 ואזניו אל שועתם • וכן תקובל הפלתך אל התפלל על היות מקרה שיצדיק
 מהשיג כוונתך כי הפן הסד הואי באופן כי לפעמים • יז פני ה' צעושי
 רע • ועם כל זה • יח צעקו • והתפללו : וה' שמע ומכל צוהם היללם •
 גם ממה שלא התפללו עליו : יט קרוב ה' • לקבל תפלתם : ואת דבאיי
 רוח • גם בלתי תפלים : יושיע • כי יראה את עניי ברהמינו : רבות רעות
 צדיק • בתוכחה על עון • מ"מ • בא שומע כל עצמותיו • לא יסגר בן
 עצמות שאינם מקבלים רפואה או כדומה להם למען ישוב לתיבתו : כב תמותה
 רשע רעה • אחת שהבא עליו הספיק להמיתו : ושגאיי צדיק • השמחים
 כלומרנו בעת יבואו : יאשמו • יקבלו עונש ע"ז : כג פודה ה' נפש

זה המזמור עשה בברוהו מפני הכשלוס :

יוֹם וּלְהָ אֶלְדוֹד רִיבָה יְיָ אֶת יְרִיבֵי לַחֵם אֶת לַחֲמֵי :
 בַּחֲזוֹק מִגֵּן וְצַנָּה וְקוֹמָה בְּעִזָּרְתִּי : ג וְהִרְק חֲנִית וּסְגָר
 לְקַרְאֵת רֹדְפֵי אָמַר לְנַפְשִׁי יִשְׁעֶתָּהּ אָנֹכִי : ד יִבְשׁוּ וַיִּבְלְמוּ
 מִבְּקִשְׁי נַפְשִׁי יִסְגּוּ אַחֲזֹר וַיִּחַפְּרוּ חֲשָׁבֵי רַעְתִּי : ה יִהְיוּ
 כַּמִּיץ לְפָנַי רוּחַ וּמִלְאָף יְיָ רַחֵם : ו יִהְיֶה דְרָבָם חֲשֵׁף וְחִלְקֵלְקוֹת
 וּמִלְאָף יְיָ רֹדְפָם : ז כִּי הִנֵּם טָמְנוּ לִי שַׁחַת רִשְׁתֶּם הִנֵּם
 חִפְּרוּ לְנַפְשִׁי : ח תְּבוֹאָהּ שׂוֹאָה לֹא יָדַע וּרְשָׁתוֹ אֲשֶׁר
 טָמֵן תִּלְבְּדוּ בְּשׂוֹאָה יִפֹּל בָּהּ : ט וּנְפֹשֵׁי תְּגִיל בֵּינִי תִשְׁיֵשׁ
 בִּישׁוּעָתוֹ : י כֹּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יְיָ מִי כַּמִּזְהָ מַצִּיל עַנְי
 מִחֲזוֹק מִפְּנֵי וְעַנְי וְאֲבִיוֹן מִגְּזֹלוֹ : יא יְקוֹמוּן עֲרֵי חֲמַס אֲשֶׁר
 לֹא יָדְעוּתִי יִשְׁאַלּוּנִי : יב יִשְׁלַמְּנִי רַעַה תַּתַּת טִיבָה שְׂכוֹל
 לְנַפְשִׁי : יג וְאֲנִי בַּחֲלוּתֶם לְבוּשִׁי שָׂק עֲנִיתִי בַּצּוּם נַפְשִׁי

ס פ ו ר נ ו

עבדיו מהטוב לו : ולא יאשמו כל החושים בו - כי יסיר מהם מכשול ועון
 חטמה שהיא מעילה בקודש הפכית לכוונתם :

לְהָ אֶ יְרִיבֵי - הכשלוס והחיתופל : לוֹחֲמֵי - אנשי חילו : בַּ מִּגֵּן וְצַנָּה -
 שלא יזיקו לנו : ג וְסִגְר - את הדרך שלא ישיגוני : ד מִבְּקִשֵׁי נַפְשִׁי -
 החיתופל והזקנים : יסגור אחור - מעלי מבקשי רעתי - הסמון אשר עם
 הכשלוס : ה וּמִלְאָף ה' דוחה - שידחה ממני : ו רֹדְפָם - ויכשלו בנוסס
 כאמרו ויכב היער לאכול בעס : ז טָמְנוּ לִי שַׁחַת - בעלת החיתופל שאמר
 ואלדפה חתמי דוד הליה : רשתה - שאמר וסחבנו אותה עד הנהל :
 ח תְּבוֹאָהּ - לחיתופל : שואה לא ידע - עלת חושי להסר עלתו : ורשתו
 אשר טמן תלבדו - שמת בסבת עלתו : בשואה - בענין נפלא : יפל בה -
 שחנק את עלמו : ט השים בישועתו - לא במיתת אהתפל : י כל עֲצָמוֹתַי -
 כסור מעליהם ערדת המלחמה : תאמרנה - תודה ושבח על השועה :
 מגזלו - שגזלו אנשי הכשלוס כשכנסו בבית המלך : יא עֲרֵי חֲמַס -
 הכשלוס ועבדיו כשאמרו לבאים לדין ושומע חין לך מאת המלך : יב יִשְׁלַמְּנִי -
 בקצרים : יג רַעַה פחת טובה - בהסכימם לעלת החיתופל : שכול לנפשי -

וּתְפִלָּתִי עַל חֵיקֵי תְשׁוּבָה : יַד פָּרַע פָּאָח לִי הִתְהַלַּכְתִּי בְּאֵבֶל
 אִם קָדַר שְׁהוֹתִי : טו וּבְצִלְעֵי שִׁמְחוּ וְנֹאסְפוּ נֹאסְפוּ עָלַי
 גְּבוּים וְלֹא יָדַעְתִּי קָרְעוּ וְלֹא דָמוּ : טו בְּחִנְפֵי לַעֲגֵי מַעֲוֹג
 דָּרַק עָלַי שְׂנֵימוּ : יז אֲדַנִּי בַמָּה תִרְאֶה הַשִּׁיבָה נַפְשִׁי
 מִיַּצִּיאוֹתֵיהֶם מִכַּפְיָרִים יִחִידְתִּי : יח אֲזַדְּקָה בִקְהָל רַב בְּעַם
 עֲצוּם אֲהַלְלֶךָ : יט אֵל יִשְׁמְחוּ לִי אֵיבֵי שִׁקְר שְׂנְאֵי הַנֶּפֶס
 יִקְרְצוּ עֵינַי : כ כִּי לֹא שְׁלוֹם יִדְבְּרוּ וְעַל רַגְעֵי אֶרֶץ דְּבָרֵי
 מִרְמוֹת יִחְשְׁבוּן : כא וַיִּרְחִיבוּ עָלַי פִּיהֶם אָמְרוּ הֲאֵהָ הָאֵהָ
 רָאִתָּה עֵינָנוּ : כב רָאִיתָה יְיָ אֵל תַּחֲרֹשׁ אֲדַנִּי אֵל תִּרְחַק
 מִמֶּנִּי : כג הֲעִירָה וְהִקִּיצָה לְמִשְׁפַּטִּי אֱלֹהֵי וְאֲדַנִּי לְרִיבֵי :
 כד שִׁפְטֵנִי כְצַדִּיקָה יְיָ אֱלֹהֵי וְאֵל יִשְׁמְחוּ לִי : כה אֵל יֹאמְרוּ

ס פ ו ר נ ו

שבוז מת אבטוס בני : יג ואני בתלותם • כשהיו חולים החיתופל או א' משהוקטים : ותפלתי • עליהם : על חיקי תשוב • שלא היה תפלת מ מה : יד קודר • עזב : טו ובצלעי • שהיותי זולע נוטה לנפול : נכוס • נכזים : ולא ידעתי • לא ידעתים מעולם ובכן לא קבלו ממני שום הוצק : ק • עו • את פיהם לבחוק עלי : ולא דמו • לא שתקו מלדבר נגדי : טו בהנפי לעגי מעוג • ובדברם מה שהחנפתי לאוריה • ובלעגי מעוג של משחת המגך שיצאה אחריהם : תרוק עלי שנימו • כמו כן לא דמו מחרוק שנימו במתאחים לסרע : יז משאחיהם • לאותם נכוס הנקבלים שמהילים חוהי : משפטים • ראשי עם המזקבים להיוק : יש חויבי שק • בספ • עלו החיתופל וסיעתו מה שאינו כדאי שיבנהני הסמון : שובחי חנם • הזקיקים המסגימים לעלת החיתופל • הנה יק לו עין : כ כי לא בלום ידבו • שחע"פ שאמר החיתופל כל העם יהיה שלום היתה כוונתו להמית כל אוסבי דוד : רגעי חרץ • המזקוקים וחלבים שהיו אוסבי דוד אם היה אבטוס מלכה • מרמות יהבזון • להתעולל עליהם : כב אל החגש • מלתבוע את ענבוט מידם : אל תחוק • מלקבל תפלתו : כג השיגים • מדת ותמיך לקבל תפלתו : וסקיג • את מדת הדין לריב את ריבי מידם : כד שפטי כלדק • לא כמעלי : ואל יבמחו • אל יאשרו בלעטוס • אל נא יתפארו סהם השתיתטי :

בְּלִבִּים הָאֵהָ נִפְשָׁנוּ אֵל יֹאמְרוּ בְּלַעְנֵהוּ : כו יִבְשׁוּ וַיִּחַפְּרוּ
 יִהְיוּ שְׂמֵחֵי רַעְתֵי וּלְבָשׁוּ בִשֶׁת וּכְלָמָה הַמַּגְדִּילִים עָלַי :
 כז יִרְנֹו וַיִּשְׂמְחוּ הַפְּצִי צַדִּיקֵי וַיֹּאמְרוּ תִמְיֵד יִגְדַל יי הַחַפִּץ
 שְׁלֹם עַבְדּוֹ : כח וּלְשׁוֹנֵי תִהְיֶה צַדִּיקָה כָּל הַיּוֹם תִּהְלָתֶךָ :
 זה המזמור על החיפול שיען את אבשלום לשכב עם פלגשי אביו :

לו א לִמְנַצֵּחַ לַעֲבָד יי לְדָוִד : ב נֶאֱמַר פִּשַׁע לְרִשָׁע
 בִּקְרַב לִבִּי אֵין פָּחַד אֱלֹהִים לִנְגַד עֵינָיו : ג כִּי הַחֲלִיק
 אֱלֹו בְּעֵינָיו לִמְצָא עֲוֹנוֹ לְשֹׁנָא : ד דְּבָרֵי פִיו אֹון וּמְרַמָּה
 חֲדַל לְהַשְׁבִּיל לְהִיטִיב : ה אֹון יִחַשֵׁב עַל מִשְׁעָבוֹ וַיִּצַּב
 עַל דָּרֶךְ לֹא טוֹב רַע לֹא יִמָּאֵס : ו יי בַּהֲשָׁמִים חֲסִדָּה
 אֲמוֹנֶתֶךָ עַד שְׁחָקִים : ז צַדִּיקָתֶךָ בְּהַרְרֵי אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ

ס פ ו ר ג ו

כו יבשו - בשווי למכותי : המגדילים עלי - שמעו בן גיא וסיעתו :
 כז יבשחו מפני צדקי - ישמחו על האדק צדיק : יגדל ה' - הגבר מדת
 והמים על מדת הדין : כח צדק - מדת הדין מפותפת עם מדת ה' תמים :
 תהלתך - שבירך לעשות זה כראוי למלך :

לו ב נאם פשע לרשע קרב לבי - אומר לי אותו הפשע שיען אחות פל
 גשע לאבשלום המרד באביו : אין פחד אלוים לנגד עיניו - שאע"פ
 שהחיפול גדול בתורה אין לו יראת אלוים כלל : ג כי החליק אליו -
 החיפול לאבשלום לתת סבה לזה הפועל המגונה כאמרו וחזקו ידי כל אשר
 אהב : למלוא עונו לשנא - וכונתו היתה למלוא עון שיטתו אשר בו יוליד
 שנאה בין אב לבן : ד דברי פיו און - נגד התורה : ומרמה - שלא היתה
 על ו זאת אלא מיראתו פן ישלים אבשלום עם אביו ויהיה קולר הלוי
 בלואיו : חדל להשביל להיטיב - שלא היה השבילו בתורה להיטיב אבל היה
 להגדיל שמו : ה און יחשב על משכבו - והוא בלי ספק חושב הך דברי
 תורה : ותיצב על דרך לא טוב - נוטה לאפיקורסות - וזוה - רע לא
 ימאס - בתהו עשה לגלות עוזה : ו ה' בהשמים חסדך - במתן תורה
 כאמרו מן השמים השמיעך את קולו : אמונתך - אמתה של תורה : עד
 שחקים - מהוך האם שהיתה עד לב השמים : ז צדקתך - להורות אמתה
 של תורה במופתים שכליים - היא - כהררי אל - כהררים הלויים ברומו של

תהום רבה אדם ובהמה תושיע יי : ח מה יקר חסדך
 אלהים ובני אדם בצל כנפיה יחסיון : ט ירוין מדשן
 ביתך ונחל עדניך תשקם : י כי עמך מקור חיים באורך
 נראה אור : יא משך חסדך לידעיה וצדקתך לישרי לב :
 יב אל תבואני רגל גאווה ויד רשעים אל תנדני : יג שם
 נפלו פעלי און דחו ולא יכלו קום :

זה המזמור אמר דוד על מלכי בית דוד הכשרים מרחבעם בן שלמה
 שנחלקו מלכותו עד חזקיהו שהזכיר אז כל המלוכה למלכי בית דוד :
 לו א לדוד אל תתחר במרעים אל תקנא בעשי עולה :
 ב פי כחציר מהרה ימלו וכירק דשא יבלון : ג בטח ביי
 ועשה טוב שכן ארץ ורעה אמונה : ד והתענג על יי

ספורנו

עולם ובלתי מקבלים הטהרות : משפטך • הדינים והמזות : תהום רבה •
 צוית לעשותם בעוה"ז שהוא תהום המליחות • ובוה • אדם • שהם חכמי
 הדור בעלי חכמה ובעלי מעשים : ובהמה • שהם הסמוך שאין בידם אלא
 קצת מעשים : תושיע ה' • שהיה לכלם חלק לעוה"ב וגם עתה הושע שלא
 ימכרו הסמוך אחר דעת החיתופל : ח מה יקר חסדך • במתן תורה :
 ובני אדם • ישראל שקבלו אותה : כלל כנפיד יחסיון • בעוה"ז ובו ירויון
 מדשן ביתך : ט ונחל עדניך תשקם • בעוה"ב : י כי עמך מקור חיים •
 בשני עולמים : באורך • יראה שבאורך נראה אור ולא יטעה החיתופל את
 ישראל ולא יעור עיני חכמים : יא משוך חסדך • בלי הפסק : לידועך •
 לעזרם להסתובג בתורתך : ולדקתך • מופתים שכליים שהורית בתורתך
 משוד לישרי לב : יב אל תבואני רגל גאווה • החיתופל שהמר אקומה
 וארדפה אחרי דוד : אל תנדני • שאנוס מפניהם בהשיגם אותי ואודה
 לשמך באמרי • יג שם נפלו פועלי און • החיתופל וסיעתו נפלו ממועלותיהם
 לפני השלום בעלת הושי הארכי : דחו ולא יכלו קום • שלא תקובל עוד עלתם :
 לו א אל תתחר במרעים • אתה רחבעם שלקח ירבעם את רוב מלכותך
 אל תתחר בו להלחם עליו ועל המחזיקים בידו : ב כי כחציר מהרה ימלו •
 אם תתמיד ההם ללכת בדרכי ה' • לכן • ג ועשה טוב ורעה אמונה •
 בקיום שלא תסור מדרכי ה' כמו שעשית אחר שלש שנים למלכותך :
 ד והתענג על ה' • התענג בעבודתו : ויתן לך משאלות לבך • שהוא

ויהי לך משאלות לבך : ה גל על יי דרפך ובטח עליו
 והוא יעשה : ו והוציא כאור צדקה ומשפטך בצהרים :
 ז דום ליי והתחולל לו אל תתחר במצליח דרכו באיש
 עשה מזמות : ח הרף מאף ועזב חמה אל תתחר אף להרע :
 ט כי מרעים יפרתון וקוי יי המה יירשו ארץ : י ועוד מעט
 ואין רשע והתבוננת על מקומו ואיננו : יא ועננים יירשו
 ארץ והתעננו על רב שלום : יב זמם רשע לצדיק והרב
 עליו שניו : יג אדני ישחק לו כי ראה פי יבא יומו : יד הרב
 פתחו רשעים ודרכו קשתם להפיל עני ואביון לטבח
 ישרי דרך : טו חרבם תבוא בלבם וקשתותם תשברנה :
 טז טוב מעט לצדיק מהמון רשעים רבים : יז כי זרועות
 רשעים תשברנה וסומך צדיקים יי : יח יודע יי ימי
 תמימים ונהלתם לעולם תהיה : יט לא יבשו בעת רעה

ס פ ו ר נ ו

אזדון המורדים כך : ו לדך - שלא יסור שנת ישראל מזרעך : ז דום
 לה' - זה אמר על אסא שקם עליו בעשא מלך ישראל : חל תתחר - להלחם :
 באים עושה מזמות - שכנה את הרמה להזיק לך : ח אל תתחר אך להרע -
 ולפחות אל תתחר להלחם בענין נע בשוחד שנתת למלך ארם משל הקדש
 כדי שיכס את ישראל : ט כי מרעים יכרתון - כי אתם מרעים שקראת
 לעזרך יכרתו מפניך כמו שאמר אליו הנני הרוואה באמרו בזהשעך על מלך
 ארם על כן נמלט חיל מלך ארם מידך : יב זמם רשע לצדיק - ואעס"י
 שבעשא מלך ישראל אמר לעשות הבנין נגדך : יג אדני ישחק לו - כי אז
 הרגו זמרי ואזדו עשתונותיו : יד חרב פתחו רשעים - הכושים שבאו עליך :
 טו חרבם תבוא בלבם - בנם אלהי ואתה תשלוך אותם : טז טוב מעט לצדיק -
 טוב מעט מלכות ליחושפט : מהמון - מרוב מלכות אחאז : יז כי זרועות
 רשעים - של עמון ומואב שבאו עליך : השברנה - לפניך : וסומך צדיקים
 ה' - בממונס - וזה כי - יח יודע ה' ימי תמימים - כי קרא ה' לעבד ז'
 שנים בח"י : ונהלתם - של יחושפט ועמו ההמיומים עם ה' אלהיהם לעולם
 הסיס כמאז כלתי מחסור על הפך מה שקרה לאחאז עם כל רוב מלכותו -

ובימי רעבון ישבעו : כ כי רשעים יאבדו ואיבי יי פיקר
 פרים בלו בעשן בלו : בא לזה רשע ולא ישלם וצדיק חונן
 ונותן : כב כי מברכו יירשו ארץ ומקלליו יפחתו : כג מי
 מצעדי גבר פוננו ודרפו יחפץ : כד כי יפל לא יוטל כי
 יי סומך ידו : כה נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק
 נעזב וזרעו מבקש לחם : כו כל היום חונן ומלוג וזרעו
 לברכה : כז סוד מרע ועשה טוב ושכן לעולם : כח כי יי
 אהב משפט ולא יעזב את חסידיו לעולם נשמרו וזרע
 רשעים נכרת : כט צדיקים יירשו ארץ וישכנו לעד עליה :
 ל פי צדיק יהגה חכמה ולשונו תדבר משפט : לא תורת

ס פ ו ר נ ו

כי אמנם יוספט ועמו • יש לא יבזו בעת רעה • כל רעב לבקש מזון
 מן האמות : יבעו • במזון ומזונות של עמון ומואב : כ כי רשעים •
 עשת הסבטים שמדו : יאבדו • לבסוף ע"י סנחריב : ואויבי ה' • אחזב
 וסיעתו : כי אמנם היה • בא לזה רשע • באמרו לנבות אתן לך כסף
 מחיר זה ולכן לא קבל נבות את דבריו : ולא ישלם • ולא זכה לשלם כי
 נהרג : ולדיק • עוזיחו מלך יהודה : חונן ונותן • לכל עמו כלי זיון משלו
 כמבואר בדברי הימים • אמנם • כג מה' מצעדי גבר כוננו • בתורתו שגא
 יבסם זה להיכל ולא יקטיר : ודרבו יחפץ • ועוזיחו יחפץ לעשות דרכו שם
 ולהקטיר נגד רגון הסבטים וילקח בצרעה : ואעפ"כ • כד כי יפול •
 בצרעה : לא יוטל • ולא הסליכו האל מלפניו להסיר המלכות ממנו ומזרעו :
 כי ה' סומך ידו • והוליד את יוחס המולך תחתיו בימי צרעתו כמו שהזכירו
 רז"ל : כו חונן ומלוג • לעניי המצורעים עמו אז : כז סוד מרע • ואתה
 יוהס בגו סוד מרע מהסגסם בהיכל כמו שעשה אביך : כח ולא יעזוב חס
 חסידיו • אע"פ שאין דור שלך זכאי מ"מ ישמך : וזרע רשעים • של עמון
 ומואב יהיה • נכרת • בעלמאתך • בחופן שצדיקים יירשו ארץ •
 שהיה אולם למס ועבודתך : ל פי צדיק יהגה חכמה • פיו של חוקיהו שלמד
 תורה לישראל כמו שהזכירו רז"ל : ולשונו תדבר משפט • כמו שבאמר עליו
 סולך צדקות ודובר מישבים : לא תורת אלהיו בלבו • כאמרו בד"ה בעבודת
 בית האלמים ובתורה ובמאוס לדווש לאלהיו בכל לבבו עשה והכליח : לא

תהלים ליום שני לז לח כח

אֱלֹהֵי בָלְבָבוֹ לֹא תִמְעַד אֲשֶׁרֵינוּ : לֵב צוֹפֵה רָשָׁע לְצַדִּיק
וּמִבְקֵשׁ לְהַמִּיתוֹ : לֵב יִי לֹא יַעֲזֹבֵנו בִּידוֹ וְלֹא יִרְשָׁעֵנו
בְּהַעֲפָטוֹ : לֵד קִוָּה אֶל יִי וְשָׁמַר דְּרָבּוֹ וּיְרוֹמֶמְךָ לְרֵשֶׁת אֲרֶץ
בְּהַפְרַת רָשָׁעִים תִּרְאֶה : לֵה רְאִיתִי רָשָׁע עָרִיץ וּמִתְעַרֵּר
כְּאֹרֶחַ רַעֲנָן : לוֹ וַיַּעֲבֹר וְהִנֵּה אֵינָנו וְאִבְקָשָׁהּ וְלֹא נִמְצָא :
לוֹ שָׁמַר תָּם וְרָאָה יִשְׂרָאֵל כִּי אֲחֵרִית לְאִישׁ שְׁלוֹם : לֵח וּפְשָׁעִים
נִשְׁמְדוּ יַחַד אֲחֵרִית רָשָׁעִים נִכְרַתָּה : לט וְתִשׁוּעַת צַדִּיקִים
מִי מַעֲזוֹם בַּעַת צָרָה : מ וַיַּעֲזֹרֵם יִי וַיַּפְלִטֵם וַיַּפְלִטֵם
מִרָשָׁעִים וַיִּזְשִׁיעֵם כִּי חָסִי בּוֹ :

כבר אמרו חכמים ששם חדשים נלטרע דוד ונסתלק ממנו שכונה ופירשו
ממנו סנדלרין ועל זה אמר זה המנוג וסבא אחריו ובאמרו להזכיר הורה
שתפלו בזה המנוג היתה לאל יתברך שלא ישכחו כמה ושימוש קן לצרותיו :

לח א מְזַמֵּר לְדָוִד לְהַזְכִּיר : ב יִי אֵל בְּקִצְפָה תּוֹכִיחֵנִי
וּבְחֶמְדָּה תִּישָׁרֵנִי : ג כִּי חֲצִיךָ נָחַתוּ בִּי וְתִנַּחַת עָלַי יְדָךְ :
ד אֵין מִתָּם בְּבִשְׂרֵי מַגְנֵי זַעֲמָךְ אֵין שְׁלוֹם בַּעֲצָמַי מִפְּנֵי

ס פ ו ר נ ו

תמעד אשורין • במרדו במלך אשור : לב צופה רשע • שבח שחשב למכור
את חוקיו ועמו ביד מלך אשור : לג ה' לא יעזבנו בידו ולא ירשיענו • על
שלא ראה להשיב לרשקה ולסנחריב : בהעפטו • בהיותו נשפט אהס :
לד קוה אל ה' • שיושיעך מיד סנחריב : וירוממך לרשת ארץ • חזק י'
השכטים במפלת סנחריב : בהכרת רשעים תראס • בלתי מלחמתך • וזה כי •
לה ראיתי • ברומ'ק : רשע ערין • סנחריב : לו והנה איננו • שהוצרך
לשוב בנושת פנים לארצו : ולא נמלא אחרי כן • שנהרג בארצו : לז לאיש
שלוס • חוקיו ששם שלום בין ישראל לאויבים שבשמים שהשיבם לעבודתו :
מ ויפלטס • מיד סנחריב : יפלטס מרשעים • יטי רצון שיפלטס גם
אהי כן מכל רשעים האמן :

ידה ב ה' אל בקצף תוכיחני • במדת הדין גמורס : ובחמתך • בעון
דוד : ג כי חציך נחתו בי • על ידי נתן שגזרת עלי לא תכור חז' מביקך
כנני מקיס רעה : והנחת עלי ידך • שכבר מת הילד הנולד : ד אֵין מתוס

חֲטָאתִי : ה פִּי עֲזֹנוֹתַי עָבְרוּ רֵאשִׁי כַּמֵּשָׂא כָבֵד יִכְבְּדוּ
 מִמֶּנִּי : ו הִבֵּאִישׁוּ נִמְקוּ חֲבוּרָתִי מִפְּנֵי אֹלֹתַי : ז נַעֲוֹתַי
 שְׁחֹתִי עַד מָאֵד כֹּל הַיּוֹם קִדְרָה הִלַּכְתִּי : ח פִּי כִסְלֵי מָלְאוּ
 נִקְלָה וְאִין מָתֵם בְּבִשְׂרֵי : ט נִפְוֹנְתִי וְנִדְבִיתִי עַד מָאֵד
 שְׁאֲגַתִּי מִנְּהַמַּת לִבִּי : י אֲדַנִּי נִגְדָה כֹּל תַּאֲוֹתַי וְאֲנַחְתִּי מִפֶּה
 לֹא נִסְתַּרְהָ : יא לִבִּי סִחְרַחַר עֲזֹבֵנִי כַחֵי וְאוֹר עֵינָי גַּם הֵם אִין
 אֲתִי יִיב אֲהַבִּי וְרַעִי מִנְּגֵד נִגְעֵי יַעֲמֹדוּ וְקִרְוֵי מִרְהֶק עֲמֹדוּ :
 יב וַיִּנְקְשׁוּ מִבִּקְשֵׁי נַפְשִׁי וּדְרִשֵׁי רַעְתִּי דִּבְרוּ הוֹת וּמְרֻמֹּת
 כֹּל הַיּוֹם יִהְיוּ : יג וְאֲנִי כַחַרְשׁ לֹא אֲשֻׁמַּע וּכְאֵלֶם לֹא יִפְתַּח
 פִּי : יד וְאֵהִי כְּאִישׁ אֲשֶׁר לֹא שָׁמַע וְאִין בְּפִיו תּוֹכַחֹת : טו פִּי
 לֹא יִי הוֹחֵלֵתִי אֶתְּהָ תַעֲנֶה אֲדַנִּי אֱלֹהִי : יז פִּי אֲמַרְתִּי פֶן
 יִשְׁמַחוּ לִי בְמוֹט רַגְלִי עָלֵי הַגְּדִילוֹ : יח פִּי אֲנִי לְצַלַּע

ס פ ו ר כ ו

בבש"י • אין שום חלק שלם : מפני זעמך • מדאגתי על זעמך נגדי : בעלמי
 מפני הטאתי • מצער שנלעצתי על הטאתי : ה כי עונותי עברו • והיה
 לער כל כך גדול כי ידעתי גדול וכובד עונותי : ו הבאישו נמקו חבורותי •
 בזה החולי : מפני אולתי • שלא קדמתי להסודות ולשוב עד שבא נהן הנביא :
 ז קודר הלכתי • נעלב • זה • ח כי כסלי מלאו נקלה • בזיון של רבים
 המבזים אותי : ואין מתוס בבשרי • מתוך לער הבזיון : ט נפוגותי • השם
 כחי מרב לער • ובכן שאגתי • ואמרתי • י ה' נגדך כל תאוותי • שהיא
 להעסק בתורה ובמלות : ואנחתתי שנלעצתי על עוטי : יא לבי סה חר •
 כובב : גס הם • עיני : יב מנגד נגעי • בלחוק : וקרובי • כמו כן מפני
 שהיא חולי מהדבק : יג וינקשו • שמו מוקשים להכעיסני : דברו הוות •
 בזיונות : ומרמות • קטורין במרמס כמו שהזכירו חז"ל שהיו קה"ס אומרים
 מי שגזל את הכבשה והג' את הרועה אין ישועתה לו באלהים : יד וחתי
 כחש • וכאלם • שלא השיבותים דבר למען תראה בעיני : טז כי לך ה'
 הוחלתי • שתרס : אהם הענש • תחבט עלבונני מידם : יז כי אמרתי פן
 ישמחו לי במוט רגלי • לעתיד • על כן • עלי הגדילו • עלבונם • ולא
 השיבותים כמו שהיה ראוי למלך שאין כבודו מחול כי יראתי פן יגדלו
 עלי במט רגלי : יח כי חתי ללע נכונ • חתי מוכן ליפול בג' זכר ע"י •

תהלים ליום שני לח לט כט

נְבוֹן וּמְכַאֲזֵבִי נִגְדֵי תְמִיד : יֵשׁ כִּי עֲוֹנֵי אֲנִיד אֲדַאֵג
מִחֲטָאתַי : כ וְאִיבֵי חַיִּים עֲצֻמוֹ וְרַבּוֹ שִׁנְאֵי שִׁקָּר :
כא וּמִשְׁלָמֵי רַעַה תַּחַת טוֹבָה יִשְׁמַנְנִי תַּחַת רִדְפֵי רְדוּפֵי כִי
טוב : כב אֶל תַּעֲזֹבֵנִי יְיָ אֱלֹהֵי אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי : כג חוֹטֵה
לְעִזְרַתִּי אֲדַנִּי תִשׁוּעַתִּי :

גם זה המזמור עשה בימי נרעתו שזכרנו כמו הקודם . אמר אע"פ ששמעתי קנטורין מאחיתופל וסיס רלוי כפי דרכי להקפיד כמו מלך שרלוי לו שלא למחול על כבודו :

יום ז לט א לְמַנְצֶה לִידוּתוֹן לִידִיתוֹן כִּי מְזֻמָּר לְדוֹר :
ב אִמְרַתִּי אֲשַׁמְרָה דְרָכֵי מַחֲטָא בְלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי
מַחֲסוֹם בְּעוֹד רִשָׁע לִנְגְדִי : ג נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה הַחֲשִׁיתִי
מִטּוֹב וּכְאֲבִי נֶעְפָּר : ד חֵם לְבִי בְקִרְבִּי בְהִגִּי תִבְעַר
אִשׁ הַבְּרַתִּי בְלִשׁוֹנִי : ה הוֹדִיעֵנִי יְיָ קִצִּי וּמִדַּת יָמֵי מָה הִיא
אֲרַעָה מָה חֲדַל אֲנִי : ו הִנֵּה טַפְחוֹת נִתְּתָה יָמֵי וְחֻלְדֵי כְּאִין

ס פ ו ר ב ו

ומכאזבי נגדי תמיד : יש כי עוני אניד . בכל עת שאזכיר עוני ביני לבין עצמי . וזה אמנם כי אדאג מהטאתי : כ ואויבי חיים . שישמחו על זה : ורבו שנאי שקר . שחשבו עלי נעה שאינה אמת : כב אל תעזבני ה' . שידעת האמת : אלהי אל תרחק ממני : כג חושה לעזרתי . כי אנה קרובה : ה' תשועתי . אלהי ה' שהושעתני פעמים רבות :

לט ב אמרתי אשמרה דרכי . בזה : מחטוא בלשוני . נגד אחיתופל שהיה אלופי ומיודעי : בעוד רשע לנגדי . אשתוק מלהשיב בעודו לפני : ג נאלמתי דומיה . נעשיתי כאלם בשתיקה : ההשיתי מטוב . שתקתי ג"כ מלישא וליתן בתורה . שפרשו ממני סנהדרין ותופשי התורה . ובאלה . וכאזבי נעבר . הים עם עלבון נוסף מפני ששמעתי קנטורין ולא הסיבותי . ומפני שלא השתעשעתי בד"ת : ד חם לבי . ברוב כעס : בהגיגי . בדברי ביני לבין עצמי : תבער אש . של כעס . ואמנם זה דברתי בלשוני לאל יתברך בתפלה ואמרתי . ה הודיעני ה' קציי . הקן שהשים לזכותי אלה : ומדת ימי . בעוה"ל : אדעה מה חדל אני . מה אהדל ואמנע מעשות כדי שאפנה לעשות הדברים הכרחיים בלבד . כי ו הנה טפחות נתתה ימי ינתת להם מדה מוגבלת

נִגְדָה אֶךְ כָּל הַבֵּל כָּל אָדָם נֹצֵב סֵלָה : י אֶךְ בְּצִלִּים יִתְהַלֵּךְ
 אִישׁ אֶךְ הַבֵּל יִהְיֶינָה יִצְבֹּר וְלֹא יָדַע מִי אֲסָפָם : ח וְעֵתָה
 מָה קָוִיתִי אֲדַנִּי תוֹחַלְתִּי לֵךְ הִיא : ט מִכָּל פְּשָׁעֵי הַצִּילֵנִי
 חֲרַפְתָּ נָבֵל אֶל תִּשְׂיִמְנֵי : י נֶאֱלַמְתִּי לֹא אֶפְתַּח פִּי בִּי אֶתָּה
 עָשִׂיתִי : יא הִסֵּר מֵעָלַי נִגְעָה מִתַּגְרַת יָדְךָ אֲנִי כָלִיתִי :
 יב בְּתוֹכָחוֹת עַל עוֹן יִסְרַת אִישׁ וְתָמַס בְּעֵשׂ חַמּוּדוֹ אֶךְ
 הַבֵּל כָּל אָדָם סֵלָה : יג שְׁמַעְהָ תִפְלְתִי יְיָ וְשׁוּעֵתִי הַאֲזִינָה
 אֵל דְּמַעְתִּי אֵל תִּחַרְשׁ בִּי גֵר אֲנִי עֲמָה תוֹשֵׁב כָּבֵל

ס פ ו ר נ ו

ולא תעבור : והלוי . וזה הזמן הקצוב : כאין נגדך . מדי העבודה שראוי
 לעשות לכבודך : אך הכל כל אדם נצב . מ"מ כל אדם נצב ומתעסק בהבני
 הזמן : ז אך כללם יתהלך איש . אמנם היה ראוי שמי שהוא איש יתהלך
 ויתנהג כללם אלהים לבדו שהוא הכח השכלי . ועכ"ו . אך הכל יחמיון .
 כל המיוות בני האדם ועסקיהם אינם אלא בהבלי בלופן שכל"א מהם .
 יצבור . קניניהם : ולא ידע מי אוספם . שיהנה מהם : ח ועתה . מאחר
 שידעתי שעסקי האדם בקבוצ ממון הם הכל : מה קויתי . בהתפללי שתסור
 מעלי את המונעים אותי מלהשתדל . הנה . תוחלתי לך הוה . שאוכל לעבדך :
 לכן . ט מכל פשעי הצילני . שלא אהיה נענש עוד עליהם : חרפת נבל .
 של אחותיפל על שהוא כפוי עובה : אל תשימני . שלא יחדפני עוד : פי
 אמנם . י נאלמתי . מהשיב : כי אתה עשית . שחפלת שיתפוני להכאיבני
 בזה ע"ל העונש : יא הסר מעלי נגעך . הנצעת ששלחת עלי . כי אמנם .
 מתגרת ידך . במה שהתקוטעת נגדי : אני כליתי . וסיה בואה .
 יב בתוכחות על עון יסרת איש . חפץ בתורה ובצמלות : ותמס בעש חמודו .
 ובזה נמשך הקולקל שהמסית וקלקלת את התכלית שהוא הומד לעשות לכבודך :
 אך הכל כל אדם . אבל כשיקרה כזה לכל אדם מן ההמון לא ימוע ממנו
 כי אם עסק של הכל . לכן . יג שמעה תפלתו ה' . שידעת שכל כוונתי
 לכבודך : ושועתי . מתוך אשר החולי : האזינה . ורחם : אל דמעתי .
 שאני בוכה על שהחולי מבטל אותי מעסק בתורה ובצמלות : אל תחדש .
 מלהושיע : כי גר וגו' . כי איני משתדל בעסקי העוה"ל אלא כמו גר בלבד
 שלא ירד להשתקע אלא לגור זמן מועט : תושב וגו' . ומה שאני עוסק

אָבֹתַי : יַד הַשָּׁעַ מִמֶּנִּי וְאַבְלִיגָה בְּטַרְסִים אֵלַי וְאִינְנִי :

זה המזמור הספר דוד אחר ששב לאיתנו :

מ א לַמְנַצֵּחַ לְדָוִד מִזְמוֹר : ב קוֹה קוֹיְתִי יְיָ וַיֵּט אֵלַי
וַיִּשְׁמַע שׁוֹעֲתִי : ג וַיַּעֲלֵנִי מִבּוֹר שְׁאוֹן מִטִּיט הַיּוֹן וַיִּקַּם עַל
סִלְעַ רְגְלֵי בּוֹנֵן אֲשֵׁרִי : ד וַיִּתֵּן בְּפִי שִׁיר חֲדָשׁ תִּהְלֶה
לְאֱלֹהֵינוּ יִרְאוּ רַבִּים וַיִּירָאוּ וַיִּבְטְחוּ בַּיְיָ : ה אֲשֵׁרִי הַגָּבֵר
אֲשֵׁר שָׁם יְיָ מִבְּטְחוּ וְלֹא פָנָה אֵל רַהֲבִים וְשָׁטִי כֹזֵב :
ו רַב־תַּ עֲשִׂיתָ אֶתֶּהּ יְיָ אֱלֹהֵי נַפְלְאוֹתֶיךָ וּמַחְשַׁבְתֶּיךָ אֵלֵינוּ
אֵין עֲרוּךְ אֵלֶיךָ אַגִּידָה וְאֶדְבָּרָה עֲצֻמוֹ מִפֶּסֶד : ז וְזָבַח
וּכְנַחָה לֹא תִפְצֵת אֲזִינִים פְּרִית לִי עוֹלָה וְחֲטָאָה לֹא שְׁאַלְתָּ :

ס פ ו ר נ ו

בבנינים וזולתם כמו תושב זה הוא לעשות צעד הדור הכא אחרי : יד השע
וגו' . הסר ממני את המונעים אותי : ואבליגה . ואתחוק לעסוק בתורה
ובמדות : בטרה חלך וחונני . ונח חוכל אז לעסוק עוד בזה ולהשיג
התכלית המזון מאתך :

ב ב קוה קויתו . כי חס ה' עלי : ויט אלי . לקבל תפילתי : וישמע
שועתי . ורחם על לעמי : ג ויעלני מבור שאון . מכאב החולי : מטיט
היון . מווסחתו : על סלע . בצריות שלם : כונן אשורי . שלא השאיר
החולי כי שום מוס כמו שהוא מנהג התלמים הכבדים : ד ויתן בפי שיר
חדש . להורות ולהודיע להבים . כדי שיראו רבים . וידעו גדול הרע שקרה
לי על עוני : ויראו . מחטוא : ויבטחו בה' . בצרותם שהושיעני וקבל
תפילתי : ויחמרו עלי . ה השיר הגבר אשר שם ה' מבטחו . ששם פניו
להתפלל אל ה' : ולא פנה אל רבבים . כמו הרעומי מלרים ודומיהם : ושטי
כזב . רופאו חליל כחובבים על הרוב בחולי . בזה . ו נפלאותיך ומחשבותיך
אלינו . להטות לבבנו אלך להטיב לנו : אין ערוך אליך . בהשגחה להטיב
לשפלים עם היותך גבוה מעל גבוה : ז זבח ומנחה לא תפלת . ממני לספר
על עוני : חונים כרית לי . לשמוע דברי נתן הנביא למען חסוד ואתודם
ויהיה זה חללך נבחר מנחה : עולה וחטאה לא תפלת . כי חונם לא תפלת
ולא תפלת מעולם עולה יחדו עם החטא כי תפלת שיסור החטא כוידוי

ח אִז אִמַּרְתִּי הִנֵּה בִּאתִי בְּמַגֵּלֶת סֶפֶר כָּתוּב עָלַי : ט לַעֲשׂוֹת
 רְצוֹנָה אֱלֹהֵי חַפְצֹתַי וְתוֹרַתְךָ בְּתוֹךְ מִעֵי : י בִּשְׂרֵתִי צָדֵק
 בְּקֹהֶל רֵב הִנֵּה שִׁפְתֵי לֹא אֶכְלָא יי אֶתָּה יִדְעֵת : יא צְדַקְתְּךָ
 לֹא כִסִּיתִי בְּתוֹךְ לִבִּי אֲמוֹנַתְךָ וְתִשׁוּעַתְךָ אִמַּרְתִּי לֹא כִהְדַּתִּי
 חֲסִדְךָ וְאַמְתָּךְ לְקֹהֶל רֵב : יב אֶתָּה יי לֹא תִכְלָא רַחֲמֶיךָ
 כְּמִנֵּי חֲסִדְךָ וְאַמְתָּךְ תִּמִּיד יִצְרוּנִי : יג פִּי אִפְפֹּ: עָלַי רַעוֹת
 עַד אֵין מִסֶּפֶר הַשִּׁיגוֹנֵי עֲזַנְתִּי וְלֹא יִכְלֹתִי לְרֹאוֹת עֲצֻמוֹ
 מִשְׁעֵרוֹת רֹאשֵׁי וְלִבִּי עֲזַבְנִי : יד רִצָּה יי לְהַצִּילֵנִי יי לְעֹזְרֹתִי
 חוֹשָׁה : טו יִבְשׂוּ וַיִּחְפְּרוּ יַחַד מִבְּקִשֵׁי נַפְשִׁי לְסִפּוֹתֶיהָ יִסְנוּ
 אַחֲזֹר וַיִּכְלְמוּ חִפְצֵי רַעְתִּי : טז יִשְׁמוּ עַל עֵקֶב בִּשְׁתֶּם
 הַאֲמָרִים לִי הָאֵת הָאֵת : יז יִשְׁיִשׂוּ וַיִּשְׁמְחוּ בְּךָ כָּל מִבְּקִשֵׁיךָ
 יִאֲמְרוּ תִמִּיד יִגְדֵּל יי אֱהָבִי תִשׁוּעַתְךָ : יח וְאַנִּי עָנִי וְאַבְיוֹן
 אֲדַנִּי יִחַשְׁבֵּ לִי עֹזְרֹתִי וּמְפַלְטֵי אֶתָּה אֱלֹהֵי אֵל תֵּאֲחָר :

ס פ ו ר נ ו

והשונה קודם שתקרב העולה : ח במגלת ספר • משנה התורה : כתוב •
 במזות המלך באמרו וכתב לו את משנה התורה הזאת וקרא בו למען ילמד
 ליראה • וזוה שמחתי תורתך בתוך מעי • בלבבי • ועם זה : י בשרתי דק •
 בעשית עמדי : שפתי לא אכלא • לא אמנע לעשות כן לעתיד : ה' אהה
 ידעת וגו' • ידעת שלעבר השתדלתי לפרסם צדקתך לרבים להקריבם
 לעבודתך : יב אהה ה' וגו' • שלא תענישני עוד ביוסורין מונעין אותי
 מעשות זאת : תמיד יצרוני • מן המזויקים המונעים : יג כי אפפו • התקבלו :
 עלי רעה • לשעבר • וזוה • לא יכולתי לראות • דרך נכון לקיים את
 המזות : ולבי עזבני • ולא יכולתי להסתובב בי בתורה • לכן • יד ראה ה'
 להצילני • מן המונעים : לעזרתי • שתעזרני להגין : חושה • כי הזמן קצר :
 טז האה האה • מלת שמחה על צרת נפשי : יז יגדל ה' • תגדל מדת
 הרחמים על מדת הדן : יח אדני יחשב לי • יצרף מחשבה טובה למעשה :
 עזרתי ומפלטי אתה • אתה לבדך תוכל לעשות זה • ולכן • אלהי שאני
 מהסלל אליך : אל תאחר • כי היום קצר לרגל המלאכה אשר לפני :

זוה המזמור הודיע כי דבר טוב ומאשר הוא ללמד להמון אשר הוא דל ועני בדעת את הדרך אשר ילך בה :

מא א ל נצח מזמור לדוד : ב אשרי משכיל אל דל
 ביום רעה ימלטו יי : ג יי ישמרהו ויחיהו ואשר יאשר כי
 בארץ ואל התנהו בנפש איביו : ד יי יסעדנו על ערש
 דוי כל משכבו הפכת בחליו : ה אני אמרתי יי חנני רפאה
 נפשי כי הטאתי לך : ו איבי יאמרו רע לי מתי ימות
 ואבד שמו : ז ואם בא לראות שוא ידבר לבו יקבץ און
 לו יצא לחוץ ידבר : ח יחד עלי יתלחשו כל שנאי עלי
 יחשבו רעה לי : ט דבר בליעל יצוק בו ואשר שכב לא
 יוסיף לקום : י גם איש שלומי אשר במחתתי בו אוכל לחמי
 הגדיל עלי עקב : יא ואתה יי חנני והקימני ואשלמה

ס פ ו ר נ ו

מא ב אשרי משכיל וגו' • כי זוה : ג ה' ישמרהו • ישמור זה המלמד :
 ויחיהו • בעוה"ז : ואשר בארץ • ויקנה בארץ בעוודו באלה החיים את
 האושר לחיי עולם : ואל התנהו • הרעה הנזכר • בנפש אויביו • ולכן אני
 חומר להמון העם • כי ד ה' יסעדנו • שאתה לדרך הוא אשר יסעדנו :
 על ערש דוי • ועל כל משכבו אשר הפכה בחליו • ממוחה לזרה • כי
 אמנם • ה אני אמרתי • כאשר קרה לי חולי על עון : ה' חנני • תן לי
 דרך חן הרפואה ממנו : רפאה נפשי • מול את לבני שלה אחטא עוד : כי
 הטאתי לך • ומודה אני שאתה נדיק על כל הבא עלי • ובהיות כי •
 אויבי יאמרו רע לי • ואם בא • ה' מהם לראות ולפקדני : שוא ידבר •
 בהתפללו עלי בפני • כי אמנם • ח יחד עלי יתלחשו • אומרים נגדי בלחש
 מיראתם אותי • וכמו כן • עלי יחשבו רעה • באמנם : ט דבר בליעל •
 הרשע שעשה • כבר הוא • יצוק בו • נצב בו עתה וקיים גם לעוה"ב : ואשר
 שכב • והגוף אשר שכב • לא יוסיף לקום : י גם איש שלומי • בוגד בי
 עתה : אוכל לחמי • הוא כפוי טובה • ובכן • הגדיל עלי עקב • לחרף
 אותי ולבטוח בי בעקבו • לכן • יא אתה ה' חנני • תן לי רפואה מן החולי :
 והקימני • על משעתי ובראותי : ואשלמה להם • כראוי למלך לתקון
 המדינה • כארז"ל שנענש שאלו על שלא הקפיד על כבודו שנאמר ויבזוהו

לָהֶם : יב בּוֹזֵאת יִדְעֵתִי כִּי הִפְצַתָּ בִּי כִּי לֹא יָרִיעַ אֵיבִי
עָלַי : יג וְאֲנִי בַתְּמִי תִמְכַּתָּ בִּי וּתְצַיְבֵנִי לִפְנֵיךָ לְעוֹלָם :
יד בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל מִהָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן :

ספר שני

זה המזמור הוא על גלותנו זה ולדיקו דורותיו המתפללים על התבועה
ממנו ואמר איל בהוא בס המין על הנקבה ממנו :

מב א לַמְנַצֵּחַ מִשְׁבִּיל לְבָנֵי קָרַח : ב כְּאִיל תִּעְרַג עַל
אֲפִיקֵי מַיִם כִּן נַפְשִׁי תִעְרַג אֵלֶיךָ אֱלֹהִים : ג צְמָאָה נַפְשִׁי
לְאֱלֹהִים לֹאֵל הִי מָתִי אָבֹא וְאֶרְאֶה פָּנָי אֱלֹהִים : ד הִיתָה
לִי דְמַעְתִּי לֶחֶם יוֹמָם וּלְיָלֵה בְּאָמַר אֵלַי כֹּל הַיּוֹם אִיהָ
אֱלֹהֶיךָ : ה אֵלֶּה אֶזְכְּרָה וְאֶשְׁפַּכָּה עָלַי נַפְשִׁי כִּי אֶעֱבֹר
בְּסֶף אַרְדֵּים עַד בַּיִת אֱלֹהִים בְּקוֹל רִנָּה וְתוֹדָה הָמוֹן חוֹנֵג :

ספורנו

ולא הביאו לו מנחה ויהי כמתרים : יב בוזאת ידעתי וגו' - וזה שהולאתי
לשאל כל אלה מאתך הוא כי ידעתי כי הפלת בי בוזאת שאלתי : כי
לא ירוע וגו' - שמעולם לא נלחתי חויב באופן שיריע עלי תרועת נלחון :
יג ותצייבני לפניך לעולם - וידעתי על ידי נהן כי הצבתני לפניך לעולם ובכן
הולאתי לבקש מלפניך את כל אלה : יד ברוך ה' - הטוב והמטיב : מהעולם ועד
העולם - בטו"ז ובטו"ב : אמן ואמן יהיה זה דבר נאמן וקיים בשני עולמות :

מב ב כאיל תערוג - על מין לעקתה שנקראת עריגה בשון הקודש -
אמר כמו שהזעק האיל - על אפיקי מים - בתאוות להשיג אפיקי מים
לשתות בעדה ובעד בניו - כן נפשי - בזה הגלות - תערוג - תזעק בתאוות
לצוא : אלוך אלוהים - לעבדך בארץ : ד היתה לי דמעתי לחם - כי אמנם
בגלות דמעתי היתה לי ללחם שהסירה ממני תאוות המאכל : בהמור אלו -
האומות : היום אלוהיך - שאינו מושיע : ה אלה אזכיר - והיתה שבת
דמעתי כי בזכרי אלה באומר - אשפכה עלי נפשי - אשפוך כמים לבני
הנמש כדונג אשר הוא משכן נפשי החיונית מחוץ לער : כי העבור בסך -
ומה שזכרתי הוא כי בתחלת בית שני עברתי מבבל לא"י בסך מועט
שהיה כל הקהל ד' רכוא : אדרס - והלתי אותם לאע : עד בית אלוהים -

וְמֵה תִשְׁתַּחֲוֶה נַפְשִׁי וַתִּהְיֶה עָלַי הוֹחֵלִי לְאֱלֹהִים כִּי
 עוֹד אֹדְנָה יְשׁוּעוֹת פָּנָיו : ז אֱלֹהֵי עָלַי נַפְשִׁי תִשְׁתַּחֲוֶה עַל
 כֵּן אֲזַכֶּרֶךָ מֵאֶרֶץ יִרְדֵן וְחֶרְמוֹנִים מִהַר מְצֵעַר : ח תִּהְיוּ
 אֵל תִּהְיוּ קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיקָה כָּל מִשְׁפְּרִיקָה וְגַלְיָה עָלַי
 יָבִרוּ : ט יוֹמָם יִצוּה יי חֲסֵדוֹ וּבַלַּיְלָה שִׁירָה עִמִּי תִפְלֶה
 לְאֵל חַיִּי : י אֹמְרָה לֹאֵל סֹלְעֵי לָמָּה שְׂכַחְתָּנִי לָמָּה קָדַר
 אֵיךְ בִּלְחָץ אֹיִב : יא בְרִצָּה בַעֲצֻמֹּתַי תִּרְפוּנִי צוּרִי
 בְּאִמְרָם אֵלֵי כָּל הַיּוֹם אֵיךְ אֱלֹהֶיךָ : יב מֵה תִשְׁתַּחֲוֶה
 נַפְשִׁי וְיֵמֵה תִהְיֶה עָלַי הוֹחֵלִי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אֹדְנָה
 יְשׁוּעוֹת פָּנָי וְאֱלֹהֵי :

זה המזמור תפלה על הגלות מיום הגלות :

מג א שִׁפְמִנִי אֱלֹהִים וְרִיבָה רִיבֵי מִגִּזֵּי לֹא חֲסִיד מֵאִישׁ

ס פ ו ר נ ו

עד מקום המקדש : המון חוגג - והסמון שלא ראו את בני בית ראשון
 היה חוגג ושמת אבל הזקנים היו זוכים כמזמור בספר שופטים מ"מ
 אמרתי : ו מה תשתוהתי נפשי על זה : הוחילי ישועות פניו - שיחיי פניו
 חנינו : ז עלי נפשי תשתוהתי - והנה אז תשתוהתי נפשי במלכות אלכסנדרוס
 שהרג רבים מישראל באלכסנדרואה של מצרים : על כן אזכרך - התפלל
 אליך : מארץ ירדן - מא"י וגבוליה שהתפללו על זה לדיקו הדור - ואז -
 ח תהום אל תהום קורא - לזה על צרה שבאו אז כותיים ובני ישמעאל
 וקטורה נגדנו לפני אלכסנדרוס : ט יומם יצוה ה' חסדו - ואז צוה ה'
 חסדו - צוה חסדו ע"י שמעון הצדיק - לכן עתה בזה הגלות - תפלה לאל
 חיי - שבשאלו לי בו החיים בלבד : י הומיה לאל סלעי - אתה שהיית
 סלעי ומגני לשעבד : למש שכחתני - בזה הגלות : למש קודר אלך - כל
 היום דוה בלחץ אויב : יא ברצת - בחולי ממית אשר בעלמותי בקבלתי
 לכבודך : באמרם אלי כל היום איך אלהיך - שאינו מושיע - מ"מ אמרתי
 כיני לבין עממי : יב מה תשתוהתי נפשי כי עוד אודנו ישועות פניי שאשוב
 בתשובה ואתפלל : ואלהי - שיקבל תפילתי :

מג א לא חסיד - שמחלים תפילות בדבריהם וקצת תנועותיהם ולבס

מַרְמָה וְעוֹלָה תִפְלֹטֵנִי : ב כִּי אֶתָּה אֱלֹהֵי מַעְזֵי לְמַה זָנַחְתָּנִי
 לְמַה קָדַר אֶתְהַלֵּךְ בְּלִחְץ אֹיִב : ג שְׁלַח אֹרֶךְ וְאַמְתָּךְ
 הִמָּה יִנְחֹנֵנִי יִבְיֹאוּנִי אֶל הַר קְדֻשָּׁה וְאֶל מִשְׁבְּנוֹתֶיךָ :
 ד וְאַבְוֹאָה אֶל מוֹבַח אֱלֹהִים אֶל אֵל שְׂמַחַת גִּילִי וְאֹרֶךְ
 בְּכַבֹּד אֱלֹהִים אֱלֹהֵי : ה מַה תִּשְׁתַּוְּחָחֵנִי נַפְשִׁי וּמַה תִּהְיֶה
 עָלַי הַחִילִי לְאֱלֹהִים כִּי עוֹד אֹדְדֵנִי יִשְׁעוֹת פָּנָי וְאֱלֹהֵי :

זה המזמור תפלה על הגאולה מזה הגלות :

יום ח מד א לַמְנַצֵּחַ לִבְנֵי קָרַח מִשְׁפִּיל : ב אֱלֹהִים בְּאַזְנוֹנֵנוּ
 שָׁמַעְנוּ אֲבוֹתֵינוּ סִפְרוּ לָנוּ פִּעַל פְּעֻלַּת בְּיָמֵיהֶם בְּיָמֵי קֹדֶם :
 ג אֶתָּה יְדָה גוֹיִם הוֹרֵשֶׁת וְתַטְעֵם הַרְע לְאֲמִים וְתִשְׁלַחֵם :
 ד כִּי לֹא בַחֲרָבָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ וּזְרוּעָם לֹא הוֹשִׁיעָה לָמוּ כִּי
 יִמְיִנָה וּזְרוּעָה וְאוֹר פָּנָיָה כִּי רָצִיתָם : ה אֶתָּה הוּא מַלְכֵי
 אֱלֹהִים צִוָּה יִשְׁעוֹת יַעֲקֹב : ו בָּהּ צָרֵינוּ נִנְגַח בְּשִׁמְךָ נָבוּם

ס פ ו ר נ ו

בהפך זה : מאיש מרמה • המשמיע קולו ברבים : ב כי אתה אלהי מעזי •
 כיון שהושעתני פעמים רבות : למה זנחתני • עתה : ג שלח אורך • המשיח :
 ואמתך • אליהו מורה לדק אמתה של תורה : המה ינחוני יביאוני אל הר
 קדשך • לירושלים : ואל משכנותיך • בית המקדש ומלכותו : ד אלהים •
 שופט כל הארץ : אלהי • שתשפט לזכותי : ה עוד אודנו • כי לא לעולם
 יריב • וזה מלד • ישועות פני • שאראה לפניו בתפלה : ואלהי • מלד
 היותו אלוה שבחר בנו מכל העמים :

מד ב אלהים באזינו שמענו • מאבותינו מה בעשית בהכנסם לא"י •
 כי אז • ג אתה ידך • ביד מלד"ד שעשעת אותם על רוב רשעם : גוים
 הורשת • כאמרו כי ברשעת הגוים האלה ה' אלהיך מורישם מפניך :
 ותטעם • ונטעת בה את אבותינו לא בגבורתם : ד כי ימינך • שהכית
 את האומות עובדי כוכבים : וזרועך • שנפל עליהם אימתה ופחד בגדול
 זרועך : ואור פניך • מדת רחמיך : כי רציתם • לא בזכותם : ה אתה
 הוא • לא שנית : למה ישועות יעקב • ישועות עמך שאמרת שישאר בסוף

קמינו : ז כי לא בקשתי ארצה והרפי לא תושיעני : ח כי
 הושיעתנו מצרינו ומשנאינו הבישות : ט באלהים הללנו
 כל היום ושמה לעולם גודה פלה : י אף זנחת ותכלימנו
 ולא תצא בצבאותינו : יא תשיבנו אהור מני צר ומשנאינו
 שמו למו : יב תתנו פצאן מאכל ובגדים זריתנו : יג תמבר
 עמך בלא הון ולא רבית במחיריהם : יד תשימנו
 חרפה לשכנינו לעג וקלם לסביבותינו : טו תשימנו משל
 בגדים מנוד ראש בלאמים : טז כל היום פלמתי נגדי
 ובשת פני פסתי : יז מקול מחרף ומגדף מפני אויב
 ומתנקם : יח כל זאת באתנו ולא שכחנה ולא שדרנו
 בבריה : יט לא נסוג אהור לבנו ותט אשרנו מפי ארהק :
 כ כי דפיתנו במקום תנים ותכם עלינו בצלמות : כא אם
 שכחנו שם אלהינו ונפרש פפינו לאר זר : כב הלא אלהים
 יחקר זאת כי הוא ידע תעלמות לב : כג כי עליך הורגנו
 כל היום נחשבנו פצאן טבחה : כד עורה למה תישן אדני
 הקיצה אל הזנח לנצה : כה למה פנה תסתיר תשכח

ס פ ו ר ג ו

כל העובדי כוכבים כאמרו כי אעשה כלה וגו' . וזה : ז כי לא בקשתי
 ארצה . כי ידעתי שאין לאל ידי להשיג שום תשועה בגבורתי ובכן ראוי
 שתושיע : ח כי הושעתנו מצרינו . וכמו כן ידעתי שהתשועות שהשגנו
 היו מאתך : י אף זנחת . וכן ידעתי שסגת נפילתנו היתה מפני הזנחתנו .
 ובכן ראוי שתושיענו : ט כל היום כלמתי נגדי . וסנה עתה עובדי כוכבים
 מהרפים וראוי שתקנא לכבודך : יח ולא שכחונך . ובכן ראוי שתרחם
 עלינו : ולא שקרנו בצריתך . להמיר דתך . ועם זה . כ כי דכיתנו . כאשר
 דכיתנו בגזרות העובדי כוכבים עלינו לבטל ממנו תורה ומצוות : ותכם עלינו
 בצלמות . כענין המן וגרושים רבים : כא אם שכחנו שם אלהינו . בטל
 אלה להמיר דתנו : ונפרש כפינו לאל זר . שיסיה בעזרתנו : כב הלא
 אלהים יחקר זאת . וידע כי לא עלתה על לבנו : כג כי עליך הורגנו .

עָנִינוּ וּלְחַצְנוּ : כו כִּי שָׁחָה לְעַפְרָה נַפְשֵׁנוּ דְבַקָּה לָאָרֶץ
בְּמַגְנֵנוּ : כז קוֹמָה עֲזָרְתָה לָנוּ וּפָדָנוּ לְמַעַן חֲסִדָּךָ :

בזה המזמור העיר חמיו דורות זה הגלות להצין ולהורות אמתה של תורה
במופתים שכליים למען יזכו דורות להי עולם והקרב הגאולה ואמר בזה
המזמור הוא שיר ידידות שהוא לעורר אהבת ישאל לאביהם שבשמים
ולעורר אהבתו אל עמו :

מה אֶלְמַנְצַחַח עַל שְׁשֵׁנִים לְבָנֵי קָרַח מִשִּׁבְלֵי שִׁיר יְדִידָתְךָ :
ב רַחֵשׁ לִבִּי דְבַר טוֹב אֲמַר אָנֹכִי מַעֲשֵׂי לַמֶּלֶךְ לְשׁוֹנֵי עַט
סוֹפֵר מָהִיר : ג יְפִיפִית מִבְּנֵי אָדָם הוֹצֵק הֵן בְּשִׁפְתוֹתֶיךָ
עַל בֵּן בִּרְכָה אֱלֹהִים לְעוֹלָם : ד הַגּוֹר חֲרָבָה עַל יַרְךָ גְּבוּר
הוֹדָה וְהִדְרָה : ה וְהִדְרָה צִלַּח רָכַב עַל דְּבַר אֵמֶת וְעֲנוּה
צַדִּיק וְתוֹרָה נוֹרְאוֹת יִמִּינָה : ו חֲצִיָּה שְׁנוֹנִים עִמָּם תַּחֲתֶיךָ
יִפְלוּ בְּלֵב אוֹיְבֵי הַמֶּלֶךְ : ז פִּסְאָה אֱלֹהִים עוֹלָם וְעַד שְׁבַט

ס פ ו ר נ ו

לקדש את שמך • לכן • כז קומה • אתה שהיית כבר : עזרתה לנו ופדנו •
עשה מזה הגלות : למען חסדך • לא בזכותם חבל בחסדך כמו שעשית
לאבותינו בהכנסם לארץ וזולת זה :

מה ב רחש לבי • הרבה להוליד : דבר טוב • במועלות ודעה : אומר
אני מעשי למלך • וכל דברי אלה הם עם המלך המסכן וחכם שהוא הכח
השכלי • וכמו כן יהיו דברי על המלך המשיח : לשוני עט סופר מהיר •
הכותב בראשי תיבות וכן יהיו דברי בקולר מליון : ג יפיפית מבני אדם •
הנה אתה הכח הנכבד מכל כחות האדם : הוצק הן בשפתותיך • שנתן האל
יתברך לך בטבע המושכלות הראשונות אשר בה תקום שלמות : על כן
ברך אלהים לעולם • שהיה נלחי בשלמותך : ד הגור חרבך • להתוכח
ולבנות האמת : הודך וסדך • וההרב שהתגור היא הרב הודך בידועה
והודך להורות לאחרים : ה על דבר אמת • לא בדרכי הטעאה : וענוה
צדק • לא על דרך קטטורין ונלוח ונזה • והודך מראות ימינך • שהוסיף
דעת בלמדך לאחרים כאמרו ז"ל ומתלמידי יותר מכלם • ונזה • י הודך •
המופתים השכליים שבתורה יהיו • שונים • להכנס בלב כל שומע באופן
שיהיו עמים תחתך • יורו שהאמת אתך : יפלו בלב אויבי המלך • וזה

מיִשֵׁר שִׁבְט מַלְכוּתֶךָ : ח אֲהַבֶּת צֶדֶק וּתְשׁוּאָה רָשָׁע עַל פִּי
 מִשְׁחָךְ אֱלֹהִים אֱלֹהֶיךָ שָׁמֵן שִׁשׁוֹן מַחְבְּרֶיךָ : ט מֵר וְאַהֲלוֹת
 קִצְיוֹת כָּל בְּגָדֶיךָ מִן הַיְכָלִי שֵׁן מִנִּי שִׁמְחֶךָ : י בָּנוֹת
 מַלְכִים בִּיקְרוֹתֶיךָ נִצְבָה שׁוֹל לִימִינֶךָ בִּבְתֶם אֹפִיר :
 יא שְׁמְעֵי בַת וְרֵאֵי וְהִמְיֵי אֲזַנֶּךָ וְשִׁכְחֵי עִמָּךְ וּבֵית אָבִיךָ :
 יב וַיִּתְּאוּ הַמַּלְאָךְ יִפְיֶךָ כִּי הוּא אֲדַנֶּךָ וְהִשְׁתַּחֲוֵי לוֹ : יג וּבַת
 צַד בַּמְנַחָה פְּנִיךָ יִחַלוּ עֲשִׂירֵי עָם : יד כָּל כְּבוֹדָה בַת מַלְאָךְ
 פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה : טו לְרַקְמוֹת תּוֹבֵל לַמַּלְאָךְ

ס פ ו ר נ ו

הליך המזכרים וכנסו בלבם על כרתם : ז כסאך אלהים עולם ועד . ואמרת
 שאתה ללם אלהים ועלם נבדל מחומר נק"ה מלך כי אמנם כסאך לפולם
 ועד . שאתה עולם נאחי . ועם זה . שבע מישור שבע מלכותך . כל פעלך
 ישר על הפך כל שאר הכחות שפעולתם לפעמים בלתי ישרות . כי אמנם .
 ח אהבת צדק . האמת : ותשגא רשע . השקר : שמן ששון . מלכות נאחי :
 מחברריך . יתר על שאר הכחות : ט כל בגדותיך . הפעולות הנעשות
 במלותיך נתנו רית מבוסס : מן היכלי שן . שנעשו במלות חבריך שהם
 הכה הדמויני וזולתו : מני שמחוך . מכל אשר עשו לשמה אותך בהם
 בעו"ל : . בנות מלכים . דעות חכמי האומות וראיותם : ביקרותיך . הם
 הלך אמרות יקרות שאלמרו בטוב השכל מ"מ . נצבם שגל . הכה הדמויני
 ש"ך המליכות קבלת אבות : נצבם לימינך בכתם אופיר . עם דברי תורה
 הנחמדים מושב אשר בתוכם מופתים שכליים מורים על הפך רב דעות
 חכמי האומות העובדי כוכבים : יא שמעי בת וראי . לכן את הדמויות
 המובילה אל הכה השכלי את המוחשות שמעי לו : ושכחי עמך . רב פעולות
 שאר הכחות : יב ויתאו המלך יפיך . כמו שאמרת לזה השכל שהוא המלך
 על כלם : יג ובת לור במנחה . ולא תחובי להשיג קבוצי ממון של לור
 ועשירי עם כי הם יחלו פניך : יד כל כבודה . יהי לרון שכל אומה נכבדת
 ברוב חכמים אשר . ממשכלות זהב לבושה . שהכמיה עשו משכלות זולת
 אכן יקרה . וזה כי הם השיגו איזו חכמה אצל לא התכלית המכוון :
 טו לרקמות תובל למלך . תובל למיך המשיח שיתן במשכלות אכנים יקרות
 במופתים ודעות אמתיות : בתולות מובאות לך . וכן יביאו לך לחקן דמות

בַּתּוֹלוֹת אַחֲרֵיהֶן רַעוּתֵיהֶן מוֹבֵאוֹת לָךְ: שׁוּ תוֹבֵלְנָה בְּשִׁמְחֹתַי
וְגִיל תִּבְאִינָה בְּהִיבֵל מֶלֶךְ: יוֹ תַחַת אֲבֹתֶיהָ יִהְיוּ בְּנֵיהָ
תִּשְׁתַּמְּחוּ לְשָׂרִים בְּכָל הָאָרֶץ: יח אֲזַכִּירָה שִׁמְךָ בְּכָל יוֹם
וְדַר עַל כֵּן עַמִּים יִהְיוּ לְעֵלָם וְעַד:

זה המזמור נאמר על מלחמת גוג ומגוג:

מו א לִמְנַצֵּחַ לְבָנֵי קָרַח עַל עֲלָמוֹת שִׁיר: ב אֱלֹהִים לָנוּ
מַחֶסֶה וְעוֹ עֲזָרָה בְּצָרוֹת נִמְצָא מָאֵד: ג עַל כֵּן לֹא נִירָא
בְּהַמִּיר אֶרֶץ וּבְמוֹט הָרִים בְּלֵב יַמִּים: ד יִהְמוּ יַחְמְרוּ
מִיָּמֵינוּ יִרְעָשׂוּ הָרִים בְּגֵאוֹתָם סֵלָה: ה נָהַר פִּלְגִּיּוֹ יִשְׁמַח
עִיר אֱלֹהִים קִדְשׁ מִשְׁכְּנֵי עֲלִיּוֹן: ו אֱלֹהִים בְּקָרְבָּה בַּל

ס פ ו ר ג ו

וינומסים ומנהגים אשר אללם: שז תבואינה צהיכל מלך. שלא תצטרך
אתה ללכת אליהם ולתקנם: יז תחת הצותיך יהיו בניך. בניך ותלמידך
יהיו כדוד בניך וזולתו כאמרו ויהי הנכסל בהם כיום ההוא כדוד:
יח אזכירם שמך. בטוב פעולתך: על כן עמים יהודוך. כשתגלה מלכותך:

מו ב אלהים לנו. הוא לנו למחסה ועזרה. בצרות נמצא מאד. גס
צרות שאנחנו ברוע צדקתנו נמצא אתם מאד יותר מן הרגיל במקרה או
בטבע: ג על כן לא נירא. בראותנו חמלת ה' עלינו כ"כ המורה כי חפץ
בנו ולא יאבה השחיתנו: לא נירא בהמיר ארץ. בזמן שהאל ישנה את כל
יושבי הארץ להחיותם באופן אחר: ובמוט הרים. ובזמן שיאלו מלכי ארץ
ממקומם: בלב ימים. להיות בתוך חיל גוג ומגוג. כי אמנם. ד יהמו
יחמרו. מסיו מימי אותו לב ימים שהזכרתי שהוא חיל גוג ומגוג יהמו
ברעש: יחמרו. ימלאו תומר וטיט שילקו כלם וכן. ירעשו הרים. גדולי
העובדי כוכבים: בגאותו. בהראות מעלת אלהינו הנזכר כאמרו ובא ה'
אלהי כל קדושים עמך: ה נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים. ואז יהיה נהר
אשר פלגיו ישמחו עיר אלהים שהוא ליון וזה הנהר הוא. קדוש משכני
עליון. שהוא בהמ"ק אשר משם תלא תורה לבתי מדרשות שהם פלגיו:
ו כל תמוט. כאמרו ויאל חגי העיר בגולה ויתר העם לא יכרת מן העיר:
יעזרה אלהים לפנות בוקר. כשיתחיל לסור חשך גוג ומגוג. וזה כאשר י

תהלים ליום שני מז לז

תִּמְנוּ גוֹיִם מִטּוֹ מַמְלְכוֹת יְעֹזְרֶה אֱלֹהִים לְפָנֹת בְּקֶרֶת יְהוָה גוֹיִם מִטּוֹ
מַמְלְכוֹת נָתַן בְּקוֹלוֹ תִּמְנוּ אֶרֶץ חֵי צְבָאוֹת עֲמָנוּ מִשְׁגָּב
לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה ט לָכוּ חֲזוּ מַפְעָלוֹת יְיָ אֲשֶׁר שָׁם
שִׁמּוֹת בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל מִשְׁבִּית מַלְחָמוֹת עַד קִצְהָ אֶרֶץ קִשְׁתֵּי
יִשְׂבָּר וְקִצֵּץ חַנִּית עֲגָלוֹת יִשְׂרָאֵל בְּאֵשׁ יֵא הֲרָפוּ וְדָעוּ כִּי
אֲנֹכִי אֱלֹהִים אֲרוּם בְּגוֹיִם אֲרוּם בְּאֶרֶץ יִב יְיָ צְבָאוֹת
עֲמָנוּ מִשְׁגָּב לָנוּ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב סֵלָה :

זוה המזמור אומר לאומות הנשחרות אחר מלחמת גוג ומגוג שלאוי להם לשמות בכל אלה :

מז א למנצח לבני קרח מזמור : ב כל העמים תקעו
כף הריעו לאלהים בקול רנה : ג כי יי עליון נורא מלך
גדול על כל הארץ : ד ידבר עמים תחתינו ולאפים תחת
רגלינו : ה יבחר לנו את נחלתנו את גאון יעקב אשר אהב

ס פ ו ר כ ו

ז המו גוים טו ממלכות כחמרו אשתוללו אבירי לב כו וכאשר כבר
נתן בקולו האל יתן להומס ולאבדס וכוה תמוג ארץ כחמרו המק
כשו וסוא עומד על רגליו וואז יהיה ח ה' לצבות עמנו שהוא
אלהי יעקב אשר זדעו בלבד ישאר בסוף כל רעות עובדי כוכבים : ט לכו
חזו אתם ישראל הנשאים ראו אז שכבר שם שמות בארץ שממות
וחודמות באבדן מלכיהם ואומותם במלחמת גוג ומגוג ומפלתו וכוה משבית
מלחמות : יא הרפו ויאמר יעזוב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו ודעו
ביתו זאת בהתבונן אל נכון וכוה יב ה' לצבות עמנו יהיה משגב
לנו לעולם כי יהיה אלהי יעקב לבדו : סלה באופן רם מאד נעלה :
מז ב כל העמים תקעו כף לשמחה : ג כי ה' עליון נורא כי גם
בלה זה הוא עליון בגדולה על כל ממלא וסוא נורא בהיותו יכול לגמול
ולענוש : מלך גדול על כל הארץ וראוי לשמוה שעתה הוא מלך גדול
על כל הארץ נודע למלך אפילו בין הגוים : ד ידבר עמים ועם זה
יכתיב גם את או"ה : החתינו באמלעות ממשלתנו כי נודיעם ונורה אותם
דך האמת כחמרו ואתם כהני ה' תקראו : החת רגלנו שנספט אותם
במישור ואין לשם הים היוק כזה כי לא נגרשם מארצות האל ה יפתך

סֵלָה : י עֲלֵה אֱלֹהִים בְּתִרְוַעָה יי בְּקוֹל שׁוֹפָר : ז זַמְרוּ
 אֱלֹהִים זַמְרוּ זַמְרוּ לְמַלְפָּנָיו זַמְרוּ : ח כִּי מֶלֶךְ כָּל הָאָרֶץ
 אֱלֹהִים זַמְרוּ מִשְׁבִּיל : ט מֶלֶךְ אֱלֹהִים עַל גּוֹיִם אֱלֹהִים יֵשֶׁב
 עַל כִּסֵּא קִדְשׁוֹ : י נְדִיבֵי עַמִּים נֶאֱסָפוּ עִם אֱלֹהֵי אַבְרָהָם
 כִּי לֵאלֹהִים מִגְּנֵי אֶרֶץ מֵאֵד נַעֲלָה :

הנה במזמור הקודם אמר שגם שהאל יתברך יהיה למלך על כל הארץ
 בזמן הגאולה מ"מ לא ישרה שכינתו אלא ביהמ"ק בקרב ישראל ויבחר להם
 ארץ ישראל לנחלתם. עתה הורס בזה המזמור שראוי שכל זה יהיה כן :

מח א שִׁיר מְזֻמָּר לְבְנֵי קִרְחָה : ב גְּדוֹל יי וּמְהִלֵּל מֵאֵד
 בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ הֵר קִדְשׁוֹ : ג יִפֶּה נוֹף מְשׁוֹשׁ כָּל הָאָרֶץ הֵר

ס פ ו ר ג ו

לנו את נחלתנו. שהיא א"י שהינה מושבת לישוב עובדי כוכבים כאמרו
 ובמנו עליה אויביהם : את גאון יעקב. בהמ"ק שבה. כאמרו מקדשי
 גאון עזכם : ו עליה אלסיים. כאשר שפט נשעי חיל גוג ומגוג :
 בתרועה. בתרועת נחון המלחמה : ה'. במדת רחמים נחשלות : בקול
 שופר. שתקע לקבוצ גליות כאמרו יתקע בשופר גדול וכלאו האובדים והנדחים.
 לכן אתם שראיתם דרכי טובו וישרו דדון ובהתאים : ז זמרו לאלסיים.
 להללו : זמרו. לשמחה על. ח כי מלך כל הארץ אלסיים. עתה. וכמו
 כן. זמרו. על שהוא משכיל ומודיע אמתת גדלו על ידינו לעובדי כוכבים :
 ט מלך אלסיים על גוים. שהכניע כל ממלכות החתיו. מ"מ. אלסיים
 ישב על כסא קדשו. שהרה שכינתו בכסא כבוד מקום מקדשו : י נדיבי
 עמים. היונה גונולי חסדים שיהיו בכל האומות : נאספו. אל ארץ ה'.
 והואם הנדיבים הם. עם אלסיי אברהם. שהיה איש חסד. כמבואר בספור
 דרכיו : כי לאלסיים מגני ארץ. ובחר באלה הנדיבים כי הם מגני ארץ
 להגין על זולתם בגמילות חסדים ובלכתם בדרכי אלסיים. ובזה. מאד
 נעלה. שהמליח עם דומים לו בעיון ובמעשה יותר משאר ב"א :

מח ב גדול ה'. הנה גדול ה' בכל עת על אופן א'. מ"מ הוא
 מהלל. מאד. יותר ממה שהוא במקום אחר : בעיר אלסינו. ביכושלים.
 ובהר קדשו. שהוא הר הבית. ועם זה א"י היא : ג יפה נוף. יפה מכל
 נוף וגליל בישוב עד שאיורה נחכים. ובזה היא. משוש כל הארץ. כי
 משם ילאו מורי דקדק ודעות אמתיות לכל המין האנושי כאשר יבקשום.

תהלים ליום שני מח לו

צִיּוֹן יִרְפְּתִי צַפּוֹן קָרִית מַלְךְ רֵב : ד אֱלֹהִים בְּאַרְמְנוֹתֶיהָ
 נֹדַע לְמִשְׁגָּב : ה כִּי הִנֵּה הַמְּלָכִים נֹעְדוּ עִבְרוּ יַתְרוּ :
 י הַפֶּה רָאוּ בֵּן תָּמְהוּ נִבְהָלוּ נַחֲפוּזוּ : ז רַעְדָה אַחֲזֹתֶם שֵׁם
 ה' בַּיּוֹלֵדָה : ח בְּרוּחַ קָדִים תִּשְׁבֵּר אֲנִיּוֹת תִּרְשִׁישׁ :
 ט בְּאִשֶׁר שִׁמְעֵנוּ בֵּן רֵאִינוּ בְּעִיר יי צְבָאוֹת בְּעִיר אֱלֹהֵינוּ
 אֱלֹהִים יִכּוֹנְנֶה עַד עוֹלָם סֵלָה : י דְּמִינוּ אֱלֹהִים חֲסֵדְךָ
 בְּקֶרֶב הַיְּבֵלֶךָ : יא פִּשְׁמָה אֱלֹהִים בֵּן תְּהַלֵּלְתָּהּ עַל קִצּוֹי
 אֶרֶץ צֶדֶק מִלֵּאָה יְמִינְךָ : יב יִשְׁמַח ה' צִיּוֹן תִּגְלִלְנָה בְּנוֹת
 יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפָּטֶיךָ : יג סִבּוּ צִיּוֹן וְהִקִּיפוּהָ סָפְרוּ
 מַגְדְּלֶיהָ : יד שִׁיתוּ לַבַּיִת לַחִילָה פִּסְגוֹ אַרְמְנוֹתֶיהָ לְמַעַן

ס פ ו ר נ ו

ועם זה - הר ציון ירכתי לפון - הוא בין שני חללי חלק הישוב הנפוני -
 וגם היתה ירושלים - קרית מלך רב - שהוא האל ותבדך - ועם זה -
 ד אלוים בארמנותיה נודע למשגב - לא בנתי מדרשות בלבד אצל גס
 בארמנות ראשי העם נודע גדלו : ה כי הנה המלכים - מלכי או"ה בעברם
 דרך ירושלים : ו הנה ראו - רב החכמה אשר בה : כן תמהו - איך
 התפשטה בכל העיר : ז רעדה אחזתה גם - באמרם שבני זה העיר בחכמתה
 מוכנים לכבוש את כל העולם כאמרו ועבד אויל לחכם לב : חיל - ואחזתה
 חיל וכחב : כיולדה - וכוח קדים - כמו שיקרה ליוולדה וכחותה - ח רוח
 קדים שתשבר אניות תרשים : ט כאשר שמענו - בהורס באמרם ונתך ה'
 אלהיך עלין על כל גויי הארץ : כן ראינו - בימינו במלכות דוד : בעיר
 אלוינו - שהיא ירושלים - אלוים יכוננה עד עולם - י"ר שהיה נכונה בזה
 האופן לעולם : י דמינו אלוים חסדך - ציינו במחשבותינו חסדך שתעשה
 שיהיה יותר מזה בימות המשיח : יא כשמך אלוים - שאתה אלוהי האלוים
 ואדוני האדונים : כן תהלתך על קצוי ארץ - כי אז יודע זה בכל הארץ
 כי - דק מלאה ימיך - לשפוט כל העובדי כוכבים : יב ישמח הר ציון -
 י"ר ישמח הר ציון אז - למען משפטיך - שלא יכלו רוב ישראל במשפטיך
 כאמרו פי שנים בה יכרתו והבאתי את השלישית באש : יג סבו ציון - אתם
 הכואים בכבוד ירושלים וליון היום בדורו של דוד סבו והקיסו : ספרו
 מגדליה - מגדלי השמים שבה הגבוהים : יד פסגו ארמנותיה - המחנות

תִּסְפְּרוּ לְדוֹר אַחֲרוֹן : טו כִּי זֶה אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ עוֹלָם וָעַד
הוּא יִנְהַגְנוּ עַל מוֹת :

בזה המזמור בחר הכדל אשר בין התועלת הנמשך מן ההשתדלות בתורה
וכמ"ס וההשתדלות בקביץ הממון המורגל חלל רוב בני האדם :

יום ט מט א לִמְנַצֶּה לִבְנֵי קָרַח מְזֻמּוֹר : ב שִׁמְעוּ וְאֵת
כָּל הָעַמִּים הָאֵינִי כָּל יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ : ג גַּם בְּנֵי אָדָם גַּם בְּנֵי
אִישׁ יַחַד עֲשִׂיר וְאֶבְיוֹן : ד פִּי יִדְבֵר חֲכָמוֹת וְהַגּוֹת לִבִּי
תְּבוֹנוֹת : ה אִמְּהָ לְמִשְׁלַל אֹזְנִי אֶפְתַּח בְּכַנּוֹר חִידָתִי : ו לִמָּה
אִירָא בְיָמַי רַע עוֹן עֲקָבֵי יֹסֵבֵנִי : ז הַבְּטָחִים עַל חֵילִם
וּבְרַב עֲשָׂרִים יִתְהַלְּלוּ : ח אַח לֹא פָדָה יַפְדֶּה אִישׁ לֹא יִתֵּן
לְאֱלֹהִים כְּפָרוֹ : ט וַיִּקַּר פְּדִיוֹן נַפְשָׁם וַחֲדָל לְעוֹלָם : י וַיְחִי

ס פ ו ר נ ו

אל גובה ומעלה א מנותחיה : למען תספרו . בפה גם במכתב : לדור
אחרון . לדורות הבאים אחריו : טו כי זה אלהים . שנתן כל זה הכבוד :
הוא אלהינו עולם ועד . לא ישתנה . וכשנעשה נאווו . הוא ינהגנו על
מות . ונהגנו בזה הכבוד באופן נלחי לעולמי עד :

מט ב שמעו זאת כל העמים . כי המכוון בזה המזמור הוא דבר כללי
לישראל ולא"ם . ואמר . ה אקם למשל אוני . להבין דברי תורה שדברה
במשל כלשון ב"א לשבר את האזן . ובכן . אפתח בכנור חידתי . בזה
המזמור אשר קָלְתוּ או רובו דרך חידה : ו למא אירא בימי רע . הקורה
בעוה"ז שהוא דבר בלתי נחשב : עון עקבי יסובני . הנה העון אשר יהיה
עלי בסוף ימי וזה כאשר לא כפרתיו בתשובה הוא בלבד יסובני לחיי עד .
אמנם : ז הבטחים על חילם . להנצל מקר רע : ח אח לא פדה יפדה
איש . אין שום אחד מהם שיוכל לפדות את אחיו מעונש עון עקביו :
לא יתן לאלהים כפרו . גם כופר עלמו בעשרו לא יתן לאלהים על זה כי
לא לזיון יהיה : ט ויקר פדיון נפשם . ויקר לאלהים וייטב בעיניו פדיון
נפשם שיפדו גפסם השכלית מיד הנפש המתאווה המנגדת וזה בתשובה : והדל
לעולם . וזה האופן ייקר בעיניו זה הפדיון כשיחדל לעולם שלא ישוב
נכססם באופן שיצטרך לשוב ולפדות : י ויחי עוד לנצח . אעפ"י שתקא :

עֹד לְנֶצַח לֹא יֵרָאֶה הַשֶּׁחֶת : יֵא כִי יֵרָאֶה חַכְמִים יָמוּתוּ
 יֶחֶד כְּסִיל וְכַעַר יֵאבְדוּ וְעֹזְבוּ לְאַחֵרִים חֵילִים : יֵב קֶרֶב־
 בְּתֵימוֹ לְעוֹלָם מִשְׁפָּנְתֶם לְדוֹר וְדוֹר קִרְאוּ בְשִׁמוֹתֶם עָלַי
 אֲדָמוֹת : יֵג וְאֲדָם בִּיקָר בַּל יֵלִין נִמְשָׁל בַּבְּהֵמוֹת נִדְמִי :
 יֵד זֶה דֶרֶב־כַּסֵּל לְמוֹ וְאַחֲרֵיהֶם בְּפִיָּהֶם יִרְצוּ סֵלָה :
 טו כִּצְאֹן לְשֵׁאוֹל שְׁתֵּי מוֹת יִרְעֶם וַיִּרְדּוּ בָם יִשְׂרָיִם לְבִקָּר
 וְצוֹרֶם וְצִירִם כִּי לְבָלוֹת שְׁאוֹל מִזֹּבֵל לוֹ : טז אֵךְ אֱלֹהִים

ס פ ו ר ג ו

לא יראה השחת • ולא יראה פני גיהנם : יא כי יראה חכמים ימותו יחד
 כסיל וכער • כאשר יתבונן בזה שהחכמים בקבוצ המזון ולפעמים גם כסיל
 וכער שיקים להם שיקבלו ממון וכלם יאבדו אבדון הנפש כי חמס לא קנו
 שם שלמות נלחי : ועזבו לאחריהם חילם • ומה שהשתדלו להשיג והוא
 המזון יעזבוהו לאחריהם : יב קרבת בתימו לעולם • והטעם שלא השיגו
 הכחות חיים גם שהיו מוכנים לזה ומתאווים לו בטבע הוא כי קרבת
 ובלבד היה לעולם מחשבת בתיים ועשרים וכמו כן מחשבת • משכנות •
 שיתקיימו לדור ודור : קראו בשמותם עלי אדמות • קראו הבנינים והמשכנות
 בשמותם להיות להם לשם בעוה"ז : יג ואדם ביקר כל ילון • והנה האדם
 אשר בלש ודמות זוראן שהוא כאשר גם בלילה שיכנות בו מעסקי עולם
 לא ילון בזה היקר והכבוד אשר בו להתבונן בו ולהשלימו : נמשל כבהמות
 נדמו • הוא נמשל ודומה לבהמות שנדמו והדבר חין בהם : יד זה דרכם
 כסל למו • והטעם שלא ישיחו לבם גם לזאת הוא כי דרכם זה שהוא
 קבוצ המזון הוא כסלם ותקותם : ואחריהם בפייהם ירלו • וירלו שהעמיד
 לבא את מותם יהיה בפייהם בעת לזוהתם : טז כלאן לשאלו שתו מות
 ירעם • ובכן הכינו עולם לשאלו ואבדון נלחי בעסקי מזונם כמו הלאן
 אשר שתו להם רועה שישהטם כן עסקם במזון בלבד שקבלו עליהם יאבד
 נפשם אבדון נלחי : וירדו כם ישרים לבקר • ועם כל השתדלותם בזה לא
 לעולם ילח בידם כי חמס מעיני הגלגלים שהם המשפט כל נלחי נכדל
 ישרים ירדו כם לבקר בכל בקר בלאתם לפעלם ואותם הישרים לפעמים
 יאבדו את כל פעולתם : ועורם לבלות שאלו מוזבל לו • וכן ירדו כם
 אותם הישרים לבלות בשאלו בעותם את כל אורם ותוקם וכן כל מעשה תקפס
 ונבורתם ולהפילו מן הזבל והאזמון אשר לו על-דרך השליך משמים
 חין : טז אך חלילים יפדה נפשי מיד שאלו • חמס נפשי השכלית שהיפס

יִפְדֶּה נַפְשִׁי מִיַּד שְׂאוֹל כִּי יִקְחֵנִי סֶלָה : יי אֵל תִּירָא כִּי
 יַעֲשֶׂר אִישׁ כִּי יִרְבֶּה כְּבוֹד בֵּיתוֹ : יח כִּי לֹא בְמוֹתוֹ יִקַּח
 הַבַּל לֹא יֵרֵד אַחֲרָיו כְּבוֹדוֹ : יט כִּי נַפְשׁוֹ בְּחַיּוֹ יִבְרַךְ
 וַיִּוֹדֶה כִּי תִיטִיב לָהּ : כ תָּבוֹא עַד דֹּר אֲבוֹתָיו עַד נֹצֵחַ לֹא
 יֵרָאוּ אוֹר : כא אָדָם בִּיקָר וְלֹא יִבִּין נַמְשָׁל בְּבִהְמוֹת גְּדָמוֹ :

זה המזמור נעשה על יום הדין אשר בו ישפוט האל יתברך את שארית
 העובדי כוכבים אתה הכרת גוג ומגוג וכמו כן ישפוט שרידי ישראל אתה
 הכרת קתלם כאמרו פי שנים בה יכרתו והשלישית יותר בה והשנייה את
 השלישית באש ונתן טעם ליום הדין הכללי שיהיה אז :

נ א מְזִמֹר לְאַסָּף אֵל אֱלֹהִים יי דָּבָר וַיִּקְרָא אֲרָץ

ס פ ו ר נ ו

השתדלותם בתורה ובמדות אעפ"י שנכללה באיזה חטא אלהים יפדה נפשו
 מן העונש הנלתי בתשובה שעשיתי לא נכסף ובקשון ממון • לפיכך • יי אל
 תירא כי יעשיר איש • שתחשוב בזה שיהיה לרצון לפני האל יתברך יותר
 ממך : יח כי לא במוותו יקח הכל • לא בשביל זה תחשוב שיוסר לתי
 עד שהוא עיקר הכל כי זה כל האדם : לא ירד אחריו כבודו • ואפשר
 אותו הכבוד שהשיג עוה"ז לא ירד אחריו שיהיה מכובד אחרי כן ונשוא
 פנים כאמרם ז"ל עולם הפוך ראיתי עליונים למטה • כי אמנם • נפשו
 בחייו יברך • לא יברך ויוסיף עושה ושלמות לנפשו המתאוה כי אם לתי
 עוה"ז שיבליס אותה בהחבולות קבון ממון והשיג תאוותיו ועל הרוב יקנה
 לזולתו : ויודוך כי תטיב לך • ויודוך חייך ויהיו לכבוד צעתי כל משכיל :
 כי תטיב לך • כשתשיג בהם הטוב שלמות לנפשך שייטיב כולו לך לברך
 ולא לזולתך כמו שיקרה בהשגת ממון כאמרו יצבור ולא ידע מי חושש :
 כ הבוא • התבונן עד דור אבותי אשר • עד נח לא יראו אור • לא
 השתדלו לראות אור נלתי והקור פעולתם ומחשבותם שכולם עלו בתבו
 ואבדו : בא אדם ביקר ולא יבין • וכן התבונן אל אדם שהוא ביקר ללם
 אלהים ולא ישתדל להבין : נמשל כשהמות נדמו • ותמא כל א' מהם נמשל
 לכהמות אשר בהם דומים ובתיקה בהם בלתי מדברים :

נ א אל אלהים ה' • כי אמנם ה' שהוא אלהי האלהים המנהיגים את
 האומות • כבר • דבר ויקרא ארץ • קרא לעבודתו כל המין האנושי : ממנה
 במה עד מבואו • וזה כשאו לאדם ואשתו שהיו אז כל המין מלווה אז
 שנית ונתה ונצטו שהיו אז כל המין וקם להם שבע מלות וכו' • לנג

לה תהלים ליום שני ג

ממזרח שמש עד מבוא : ב מציון מכלל יפי אלהים
הר יע : ג יבא אלהינו ואל יחרש אש לפניו תאכל
וסביבו נשערה מאד : ד יקרא אל השמים מעל ואל
הארץ לדון עמו : ה אספו לי חסידיו פרתי בריתי עלי
זבח : ו ויגידו שמים צדקו בי אלהים שפט הוא סלה :
ז שמעה עמי ואדברה ישראל ואעידה בק אלהים אלהיה
אנכי : ח לא על זבחך אוכילך ועולתך לנגדי תמיד :
ט לא אקח מבייתך פר ממבלאתיך עתודים : י בי לי כל

ס פ ו ר ג ו

זכיה כל המון האנושי לעבודתו והמה מרו • וכן נהר בישראל • וזה •
ב מציון • אלהים הופיע • נודע על ידס בכל ב"א : ג יבא אלהינו ואל
יחרש • י"ך שיבא לשפט ולא יסבול עוד את ארת עמו על ידי העובדי
כוכבים : אש לפניו תאכל • להכרית העובדי כוכבים : וסביבו • גם
יקרא עמו היום האש : נשערה מאד • כאמרו פי שנים בה יכרתו יגעו :
ד יקרא אל השמים • לדון עמו • שהשתדלו בגלות בתורה ובמצות • ויאמר
לשמים ולארץ • ה אספו לי חסידיו • תופשי התורה והמצות בגלות שהם
עמו באמת : כורתי בריתי • גוזרים על עצמם לקיימו : עלי זבח • זבחי
אלהים רוח נשברה : ו ויגידו שמים צדקו • של עמו המזכר שיעידו שנעשו
לו נסים על ידס הרבה פעמים להצילם מגזירות שונות שעשו העובדי כוכבים
לבטל מהם תורה ומצות : כי אלהים שופט הוא • וגם שהאל יתבקר ידע כל
זאת בלתי עדות השמים יחפון בעדותם כי אלהים שופט הוא אז ויחפון
לצדק את דינו כמו שופט : ז שמעה עמי ואדברה • ואחר שיחתום את
דין עמו זה לזכות • אמר להם שישמעו את התרחתו עתה לשארית ישראל :
ישראל ואעידם בק • ואתה ישראל שמע מה שאני מתרה בק להבא : אלהים
אלהיך אנכי • הנה אני עתה שופט את הכל • אמנם אלהיך אנכי שלא
סרת מאחורי לגמרי ובכן לא אעשה אותך כלם ואזהיך על מה שתעשה
להבא כדי שלא תאבד : ח לא על זבחך אוכילך • לא אוכילך מבאן ולהבא
על שלא תעשה לי זבחים ועולות תמיד כאמרם ז"ל כל הקרבנות בטלים
נעתיך לבא חוץ מקרבן תודה : ט לא אקח מבייתך פר • להבא כי אמול
את לבב הסרודים ולא יחטאו וזה לא יאמרו להטאת ולעולם לכפר עליהם :
י כי לי כל חיותו יער בהמות • כי קודם מ"ת היו כל בהמה חיה ועוף

חִיתוּ יַעַר בְּהִמּוֹת בְּהַרְרֵי אֶלְפָּה : יֵא יַדְעַתִּי כֹל עוֹף הָרָיִם
 וְזִיו שָׁדַי עֲמָדִי : יֵב אִם אֶרְעֵב לֹא אֶמְרֵךְ כִּי לִי תִבֵּל
 וּמְלֹאָה : יֵג הָאוֹכֵל בְּעֶר אֲבִירִים וְדַם עֲתוּדִים אֲשַׁתֶּה :
 יֵד זָבַח לְאֱלֹהִים תּוֹדָה וְשֵׁלֶם וְעֲלִיוֹן נִדְרֶיךָ : שׁו וּקְרָאֲנִי
 בַּיּוֹם צָרָה אֲחַלְצֶךָ וּתְכַבְּדֵנִי : שׁו וּלְרַשָּׁע אֶמַר אֱלֹהִים מַה
 לָּךְ לִסְפֹּר חֲקֵי וּתְשֹׂא בְרִיתִי עָלַי פִּיךָ : יֵז וְאַתָּה שְׁנֵאתָ
 מוֹסֵר וּתְשַׁלֶּךְ דְּבָרֵי אֲחֵרֶיךָ : יֵח אִם רָאִיתָ גִבּוֹ וּתְרִץ עִמּוֹ
 וְעַם מְנַאֲפִים חֲלַקְךָ : יֵט פִּיךָ שְׁלַחַת בְּרַעְיָה וּלְשׁוֹנֶךָ תִּצְמִיד
 מִרְמָה : כ תִּשָּׁב בַּיַּחֲדָה תִּדְבֹּר בְּבֵן אִמָּה תִּתֵּן דָּבָר :

ס פ ו ר נ ו

טהורים כשרים ליקרב כמו שהקריב נח ואח"כ צויתי שלא תקריבו זולתי
 שור או כשב ועז ותורים ובני יונה וזוה התבאר שלא צויתי ללכי כי אני
 לא שניתו אבל ללככם לכפר עליכם : יב אם ארעב לא אומר לך • ובלעדי
 זאת התבאר שאין זה ללכוי ולהנאתי כי אם הים זה לא הייתי צריך לקבל
 הקרבנות על ידך : כי לי תבל ומלואה • ועם זה דבר מזוהר הוא שאין
 הקרבנות להנאתי • כי אמנם • יג האוכל בשר אבירים • הנה המאכל
 והמנחה הוא לתת תמורת הנאתך וזה לא יקרה לנחוי ואנ"ל לעם גדל
 מהומר אבל הקרבן ללככם שתכנעו לפני לכפר עליכם • לכן מכאן ולהבא •
 יד זבח לאלהים תודה • קרבן תודה להודות על הטובה אשר עשה ה'
 לישראל : ושלם לעליון נדריך • שאמרת נעשה ונשמע וכמו כן נדרת ע"י
 יחשע לעבוד בהמת ובהמים שהם העיון והמעשה : שו וקראני ביום ל.ה •
 עתה שאנין אתכם כאמרו והבאתי את השלישית באש וזרפתים כגוף
 כסף : חללך • מן היום בהכנעת תפלתך : ותכדני • בשבח של הודאה :
 שז ולרשע • מתופשי הטורה הפושעים כמו אלישע אשר וסיעתו המחללים
 את שמו : אמר אלהים • ביום הדון : מה לך לספר חקי • ליטול את השם
 להתגאות : ותשא בריתי עלי פוך • ולכן רחק ממני : יז ואתה שאת מוסר •
 המצות : ותשלך דברי אחריך • ולא פנית להסתבן בהם : יח אם רחית
 גנבי בין הטובדי כוכבים בגלות : ותרו עמו • הסכמת עמו לגזול : יט פוך
 שלחת ברעה • ללמד דעות כוזבות : ולשוך תצמיד מרמה • לספר אותם
 הדעות במרמה שלא יקוממו עליך המשכילים את ההמון : כ תשב
 כאחיק מדבר • לבנות הקדמונים : תתן דופי • לתפוש עליו ולקטור :

בא אלה עשית וההרשתי דמית היות אהיה כמוך אוכיחך
 ואערכה לעיניך : כג בינו נא זאת שכחי אלה פן אמרך
 ואין מציל : כג זבח תודה יכפרנני ושם דרך אראנו
 בישע אלהים :

ליום שלישי

בזה המזמור אשר חזר כאשר שמע את דברי נתן הנביא על אודות צח
 שבע התודה על הטאתו וצקם סליחה עליו ונתן טעם לסליחתו :

נא א למנצח מזמור לדוד : ב בבוא אליו נתן הנביא
 באשר בא אל בית שבע : ג חנני אלהים פחסדך פרב
 רחמיך מחה פשעי : ד הרב הרבה כי פכסני מעוני
 ומחטאתי טהרני : ה פי פשעי אני אדע והטאתי נגדי
 תמיד : ו לך לבדה חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען

ס פ ו ר כ ו

בא אלה עשית - בקרב עמך המורת מה שהיה לך להבין ולסודות האמת :
 וההרשתי - לא ענשתיך - או - דמית היות אהיה כמוך - ולכן חשבת שאהיה
 כמוך שהיה זה נעלם ממני כמו שיקרה לך : אוכיחך - ענה : ואערכה -
 כל מעשיך : לעיניך - שתכיר שידעתים : כג זבח - זבחי אלהים רוח
 נשברה : תודה - בודוי ותשובה ותכבדני בזבח תודה שתודה על הטובה
 שהקבל : ושם - במקום זבח התודה במקדשי יש - דרך - שלמדו מורי לך
 אשר הם וצאתו הדרך - אראנו בישע אלהים - ולא יאבד עם המורדים :
נא ג חנני אלהים - הן לי דרך הן את הסליחה שאני מבקש על חטאי
 אעפ"י שלא אהיה ראוי לכך עשה כחסדך : כרב רחמיך - על צרת נפשי
 שאני מנענע על מה שעשיתי : מחה פשעי - בגלוי ערום ובסיוכות דמים :
 ד הרב - הואל נא להרבות ולהוסיף את רחמיך עלי בזה : ככסני מעוני -
 בלא התודיתי ולא שנתו בתשובה קודם בוא אליו נתן הנביא כמו שהיה
 ראוי לי : ומחטאתי - שגרמתי שנהרגו רבים עם אוריה חה אמנם היה
 בשגגה שלא היה זהה כוונתי כלל : טהרני - בתשובה כמשפט השגגות :
 ה כי פשעי אני אדע - וראוי שתכלה כי אני מכיר פשעי ומתחרט עליהם :
 והטאתי נגדי תמיד - שלא אכשל עוד חפי' במה שעשיתי שוגג : ו לך לבדך

תִצְדַק בְּדַבְרֶךָ תוֹפֶה בְּשִׁפְטֶיךָ : ז הֵן בְּעוֹן חוֹלַלְתִּי וּבְהִמָּא
 יִחַמְתֵּנִי אֱמִי : ח הֵן אֲמַת חֲפִצַּת בְּטַחֲוֹת וּבִסְתֵם חֲכָמָה
 תוֹדִיעֵנִי : ט תַּחֲטָאֲנִי בְּאִזּוֹב וְאִמְהַר תִּכְבַּסְנִי וּמִשְׁלַג
 אֲלִבִּין : י תִשְׁמִיעֵנִי שִׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה תִגְלַגֶּה עֲצָמוֹת דְּבִית :
 יא הִסְתַּר פְּנֶיךָ מִחַטָּאֵי וְכָל עֲוֹנֹתַי מַחֶה : יב לֵב מְהוֹר
 בָּרָא לִי אֱלֹהִים וְרוּחַ נָכוֹן חִדַּשׁ בְּקִרְבִּי : יג אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי
 מִלִּפְנֵיךָ וְרוּחַ קִדְשֶׁךָ אֵל תִּקַּח מִמֶּנִּי : יד הַשִּׁיבָה לִי שִׁשׁוֹן
 יִשְׁעֶךָ וְרוּחַ נְדִיבָה תִסְמְכֵנִי : טו אֲלַמְּדָה פִשְׁעִים דְּרַכִּיךָ
 וַחֲטָאִים אֲלִיךָ יָשׁוּבוּ : טז הַצִּילֵנִי מִדְּמַיִם אֱלֹהִים אֱלֹהֵי

ס פ ו ר נ ו

חטאתי • כי מאת אוריה ושאר הנהרגים לא אוכל לבקש מחילה ולא לפייסם :
 למען תצדק בדברך • וכמו כן ראוי שתסלח למען תצדק במה שאמרת הלא
 אש תיעיב שאת ונאמר ושבת עד ה' אלהיך כי אל רחום ה' אלהיך : תזכה
 בשפטך • וכמו כן ראוי שתסלח כדי שתזכה ותנלח כאשר תפוט ותחייב
 את הירשעים שהטאו ותענישם על שלא שבו בתשובה מאחר שתסלח לשבים
 אליך : ז הן בעוון חוללתי • וכמו כן ראוי שתסלח לי • כי אמנם בעוון
 חוללתי שלא כוונתי אב ואם בתולדתי הלא להנאת עצמי וכן נטה עיני
 להטוא : ח הן אמת חפצת בטוחות • בדברים המכוסים והם ד"ת ודברים
 בחלסיות חפצת שיסתדל האדם להבין האמת : והנה • בסתום חכמה
 תודיעני • שאסתדל בהם כאשר תכלה לי ולא ימנעני מזה עונש עוני •
 לכן • ש תחטאני באזוב • בהכנעתי זאת שאני נכנע לפניך על עוני :
 ואמחר • מן העונש • כי אמנם • הכבסני • ממנו בסליחתך : ומשלג אלבין •
 אמחר מכל חטא יותר ממה שהייתי נשמר לשעבר : י תשמיעני שאון •
 תקות חיי עולם : ושמחה • תקות האושר : גם : תגלגה עצמות דכית •
 עצמותי שדכית בשלוקת סליחתך ממני תגלגה בזה שתשמיעני : יא הסתַר
 פניך מחטאי • שלא ימנעוני מהכנס במחילתך : מחה • בתשובה : יב לב
 טהור • מטומאת יצר הרע : ורוח נכון • מוכן להבין ולהורות : יג אל
 השליכני מלפניך • מהכנס במחילתך : ורוח קדשך • ורוח ה' המדבר בי
 בזמירותי : שאון ישעך • שלא אכשל בדבר הלכה וישמחו בי חברי : יד ורוח
 קדיש הסמכני • נשמת שדי תצינני : טו אלמדה פושעים דרכיך • שאתה
 סוגת בזדוי ותשובה ובהם חטאים ישובו : טז הילני מדמים • מעונש

תהלים ליום שלישי נא נב

תְּשׁוּעָתִי תִרְצֵן לְשׁוֹנֵי צִדְקָתְךָ : יי אֲדַנִּי שִׁפְתֵי תִפְתַּח וּפִי
 יִגִּיד תְּהַלְתֶּךָ : יח פִּי לֹא תִחַפֵּץ זִבְחִי וְאַתָּנָה עֹלָה לֹא
 תִרְצֶה: יט זִבְחֵי אֱלֹהִים רִיחַ נְשָׁפָרָה לֵב נִשְׁפָּר וְנִדְבָה
 אֱלֹהִים לֹא תִבְיָה: כ הִיטִיבָה בְּרִצּוֹנְךָ אֶת צִיּוֹן תִּבְנֶה
 חוֹמוֹת יְרוּשָׁלַיִם: כא אִז תִּחַפֵּץ זִבְחֵי צִדְק עֹלָה וְכִלְיִ
 אִז יַעֲלוּ עַל מִזְבְּחֶךָ פָּרִים :

נב א לִמְנַצַּח מִשְׁפִּיל לְדוֹד: ב בְּבוֹא דוֹאג הָאֲדוּמִי
 וַיִּגֵּד לְשֹׂאֵל וַיֹּאמֶר לוֹ בֶּא דוֹד אֵל בֵּית אַחִימֶלֶךְ: ג מֶה
 תִּתְהַלֵּל בְּרַעַה הַגְּבוּר חֶסֶד אֵל כָּל הַיּוֹם: ד הַזֹּאת תִּחְשַׁב
 לְשׁוֹנֵךְ כִּתְעַר מִלְטֵשׁ עֲשֵׂה רַמְיָה: ה אֶהְבֵּת רַע מִטוֹב
 שִׁקֵּר מִדַּבֵּר צִדְק סֵלָה: ו אֶהְבֵּת כָּל דְּבָרֵי בָלַע לְשׁוֹן מִרְמָה:

ס פ ו ר נ ו

הראוי לי על דמי אוריה ואשר נהרגו עמו : יז שפתי תפתח . תנקי מן
 העין באופן שאהיה ראוי ללמד ובוזה פו יגיד תהלך : יח כי לא תחפון
 זבח . האין קרבן בל על שפיות דמים ולא על גלוי עיות כמזיד : יט וזאת
 נשפס . בתשובה : לא תבזה . אעפ"י שיהיה ראוי לאיזה עונש : כ הטייבסה
 כרצונך את ציון . לגלות לנו כה את מקום המקדש : תבנה חומות ירושלים .
 להבנים יי הבית בתוכה : כא אז תחפון זבחי זדק . בלב נשפר ונדכה :
 וכליל . קטורת הסמים כליל על מזבחך : פדים . שפס קרבן עשיכי עם :
 נב ב אל בית אחימלך . אל לשכתו במקדש : ג מה תהסלל ברעה
 הגבור . אהה דואג הגבור כאמרו אביר הרועים אשר לשאלו בסיועך נכסל
 ברעה לשה"י מה תהסלל : חסד אל . בתורת חסד האל יתברך שבדרך
 וחסה היא הפך לשון חסד : חסה . ד הזות תחשוב . תמליח עלילות דברים
 להזיק : לשונך כעזר מלוטש . כרכילותך לשאלו : ועושה דמים . ובכן
 חטאת במחשבה ונמשסה שהרגת הבבנים כעושה הראוי לקיים מצוות
 המלך וחסה לא היה לך לקיומה בזה שהיתה לעבור על ד"ת אבל . ה אהבתי
 רע מטוב . יותר אהבתי רע לקיים מצוות המלך בזה מלקיים דברי לקח
 טוב וד"ה : שקר מדבר זדק . וכמו כן יותר אהבתי לדבר שקר באמריך
 שאחימלך האל לי באלהים שלא היה אמת יותר מ בר טוב והתמללות על
 הסבנים שלא ידעו דבר כב יסת דוד כמו שהתמלל אחימלך . זכ . כי אהבתי

ו גם אל יתצק לנצח יחתה ויסחה מאהל ושרשה מארץ
 תים סלה: ח ויראו צדיקים וייראו ועליו ישחקו: ט הנה
 הגבר לא ישים אלהים מעוזו ויבטח ברב עשרו יעז
 בהיותו: ו ואני פנת רענן בבית אלהים בטהתי בהסד
 אלהים עולם ועד: ז אודה לעולם פי עשית ואקוה שמך
 פי טוב נגד תהידיך:

נג א למנצח על מחלת משכיל לדוד: ב אפר נבל
 בלבבו אין אלהים השחיתו והתעייבו עול אין עשה טוב:

ס פ ו ר נ ו

כל דברי בלע • כל דברי השחתה להורות בתורה שלא כהלכה: לטון
 מרמה • שאין תורתך אלא מן השפה ולחון • ולכן אתה משחית כוונתה
 בדרשות של דופי • גם • ז אל יתלך לנצח • כמו שאתה משחית כוונת
 הוראה כן הוא ישחית ויחבל את מעשי ידך • יהתך • כמו שהתגברת
 לעבור על רצוני להרוג את הכהנים ישים חתת ומורד בלכבד לפני שונאיך •
 ויסתך מאהל • שלא תהיה מתופשי התורה לגור באהליו בבתי מדרשות •
 ושרשך מארץ חיים • מחיי העוה"ב: ח ויראו לדיקים וייראו • י"ל ויראו
 לדיקים כפועמיתך ויראו מהשכל בו: ועליו ישחקו • יבירו סכלותו ורשעו
 בזה ויאמרו בשהקס עליו: ט הנה הגבר לא יבוס אלוהים מעוזו • לא
 יזכה שהאל יתבך ישים ויתן לו מעוז וגדולה: ויבטח ברוב עשרו • שקנה
 משאול: יעוז בהתו • ראוי הוא שיעוז בהותי בשכר וסילותו בלבד אשר
 בו אחייתו יהיה נבל מהרה: י ואני • שהיתה גדולתי נאם האל יתבך •
 סגני כוית רענן • נווכן לעשות פרי מאיר עינים כפרי היות שהוא השמן:
 בבית אלוהים • במקדשו במקום העוסקים בתורתו ובכך בטחתי בחד
 אלוהים עולם ועד: בטחתי וגו' • בטחתי שאזכה לחיי עולם: יא אודה
 לעולם כי עשית • שהיית כוית רענן בעודך: ואקוה שמך כי טוב • שתיטיב
 עמי לחיי עולם: כגד תסידך • לעיני הסידך שיזכו לזה:

נג א על מחלת משכיל • זה המזמור נאמר על מחלת נפש משכילי התורה
 המתנהגים שלא כשורה: אמר נבל • החכם בתורה כמו דואג שהוא נבל
 ולא חכם בלי ספק שאין תורתו אלא רק מן השפה ולחון ולא התבונן אל
 החלק העיוני והמופתים השכליים אשר בה • אמר בלבבו אין אלוהים •
 לגמול ולעטש • כי אמנם העובדי כוכבים השחיתו את ישראל פעמים

תהלים ליום שלישי נג נד מא

אֱלֹהִים מַשְׁמִימִים הַשְׁקִיף עַל בְּנֵי אָדָם לִרְאוֹת הַיֵּשׁ מִשְׁפִּיל
דַּרְשׁ אֶת אֱלֹהִים : ד כָּלוּ סֵג יִהְדוּ נֶאֱלָחוּ אֵין עֵשָׂה טוֹב
אֵין גַּם אַחַד : ה הֲלֹא יִדְעוּ פְעֻלֵי אֹון אֲכֻלֵי עֲמִי אֲכָלוּ
לֶחֶם אֱלֹהִים לֹא קָרְאוּ : ו שֵׁם פָּחַדוּ פָּחַד לֹא הָיָה פָּחַד כִּי
אֱלֹהִים פֹּזֵר עֲצָמוֹת הַנֶּזֶף הַבִּישָׁתָה בִּי אֱלֹהִים מֵאֲכָם ;
ז מִי יִתֵּן מִצִּיּוֹן יִשְׁעוֹת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּבוֹ אֱלֹהִים שְׁבוֹת עִמּוֹ
יִגַּל יַעֲקֹב יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל :

נד א למנצח בנגינות משכיל לדוד : ב בבוא הזיפים
ויאמרו לשאול הלא דוד מסתתר עמנו : ג אלהים בשמך

ס פ ו ר נ

רבות : התעבזו עול - ועשו עול נמאס גם אלל הרשעים : אין עושה עוב -
לחושב את ישראל מידס - וזוה אמר אין אלהים - והנה ה' השקיף
על בני אדם - בכלל לראות הים משכיל דורש את אלהים - ולפחות בישראל -
והנה - ד כלו סג - כל המין האנושי היה לסוגים כלו : יהדו נאלחו -
ונמאסו ישראל עם העובדי כוכבים באופן שאין עושה עוב גם בישראל: אין גם
אחד - דורש אלהים : ה הלא ידעו - יודעי דת ודין : פועלי און אוכלי
עמי - אשר בשוהד יבטחו ובמחיר יורו וזוה אכלו לחם והשיגו מזונותם :
אלהים לא קראו - להתפלל על הצור גם לא לקרות בשמו להצין ולהורות -
כי אמנס - ו שם פחדו פחד - של גזירות העובדי כוכבים : לא היה
פחד - אם היו מתפללים וקוראים בשמו : כי אלהים וגו' - כי הרבה
פעמים האלהים פזר עלמות האויבים שהנו ונבאו על ישראל כמו שעשה
לאסא מפני הכושים וליהושפט במלחמת עמון ומואב ולחזקיהו בדבר סנהרוב
בהתפלל אלל אמנס אתה הנבל שלא התפללת כך : הדישוחה - את עמך
מסבס ומתקוות שקתה היו מפנים להשועה ע"י תפלתך ולא באה -
זה - כי אלהים מאסס - מפני שנטה לצס לדברך : ז מי יתן מזיון
וגו' - י"ר שכאשר ישיב ה' את שבות עמו תהיה השועה לכל ישראל :
יגל יעקב - באופן שיגל כל הדור אשר בעקב ובסוף אחר כליון העובדי
כוכבים באחרית הימים : ישמח ישראל - לדיקי הדור אשר ישורו עם
אלהים ועם אנשים ולא יטרכו להתאבל על הנאספים כאמרו והבאתי את
הסלישית באש ורפתים וגו' :

נד ב בבוא הזיפים וגו' - וזוה ספרו לשון הרע עליו למסרו ביד שאול

הוֹשִׁיעֵנִי וּבְכֹבֶדְתָּךְ תְּדִינֵנִי : ד אֱלֹהִים שְׁמַע תְּפִלָּתִי
הַאֲזִינָה לְאִמְרֵי פִי : ה כִּי זָרִים קָמוּ עָלַי וְעָרִיצִים בְּקִשְׁוֹ
נַפְשִׁי לֹא שָׁמוּ אֱלֹהִים לְנַגְדָם סֵלָה : ו הִנֵּה אֱלֹהִים עֹזֵר
לִי אֲדַנִּי בְּסִמְכֵי נַפְשִׁי : ז יָשׁוּב יִשׁוּב כִּי הִרַע לְשׂוֹרֵי
בְּאִמְתָּךְ הַצְמִיתֵם : ח בְּנִדְבָה אֲזַבְחָה לָךְ אֹרֶה שִׁמְךָ יי כִּי
טוֹב : ט בִּי מִכָּל צָרָה הִצִּילָנִי וּבְאֵיבֵי רָאֲתָה עֵינָי :

זה המזמור נאמר על קצת מעבדי שאלו שהיו מראים עצמם אוהבים לדוד
כמו שאמרו לו וכל עבדיו אהבך ובגדו בו והיו מסיתים את שאלו עליו :

יום י נה א לַמְנַצֵּחַ בְּנִגְיֹנוֹת מִשְׁכִּיל לְדָוִד : ב הַאֲזִינָה
אֱלֹהִים תְּפִלָּתִי וְאֵל תִּתְּעַלֵּם מִתְּחַנְתִּי : ג הַקְשִׁיבָה לִי
וְעֲנֵנִי אֲרִיד בְּשִׁיחִי וְאֶהְיָמָה : ד מִקּוֹל אוֹיֵב מִפְּנֵי עֶקֶת

ס פ ו ר נ ו

והספרו שקר כי לא היה עמהם אבל היה במדבר זיף : ג אלהים בשמך
הושיעני - במדת רחמים : ובכבודך תדינני - לא יהיה ענשי ע"י ב"ן :
ד שמע תפלתו - לרחם עליו ולהושיעני אע"פ שאתחייב דין : האזינה לאמרי
פי - בזה האומר : ה כי זרים קמו עלי - להלשין למלך : בקשו נפשי -
באמרם ולנו הסגירו ביד המלך : לא שמו אלוהים לנגדם - לא היה תכלית
פעלם לכבוד האל יתברך אבל למנוח חן בעיני המלך להנחת עצמם : ו הנה
וגו' - בדין בזאת שלא הטאתי למלך : ה' בסומכי נפשי - ישיב הרע
לשוררי - י"ר שבאמלעות סומכי נפשי ואוהבי שיגידו למלך רשעם ושקדם
ישוב הרע עליהם : ז באמתך - במדת הדין הצמיתם : ח בנדבה אזבחה
לך - וזוה אזבחה לך זבחי נדבה לא זבחי תודה שאין הקב"ה שמח במפלתן
של רשעים - אבל - אודה שמך - על מה שתיטיב : ט כי מכל צרה הצילני -
על שהחייאתי עד שראתה עיני באבדן אויבי :

נה ב האזינה אלהים תפלתו - שאמלט מדיופת רודפי : ואל תהעלם
מהחנתי - שלא ירדפוני עוד - כי אמנם - ג הקשובה לי וענני אריד בשיחי
ואהימם : ד מקול אויב - בשיחי שאני שופך לפניך אריד ואזעק הקשובה
לי וענני וזה מקול אויב המסית את שאלו עלי : מפני עקת רשע - מפני
לדת שאלו הנזרר אותי : כי ימיטו - יניעו ויביאו : עלי און - פחוס
ועלודות של חמם : ובאף ישקמוני - לא בשום סנה ראוי לזה :

תהלים ליום שלישי נה

מב

רָשַׁע כִּי יִמְטוּ עָלַי אֲוֹן וּבְאָף יִשְׁטְמוּנִי: ה לִבִּי יִחַל
 בְּקִרְבִּי וְאֵימֹת מוֹת נָפְלוּ עָלַי: ו יִרְאֶה וְרָעַד יָבֵא בִּי
 וּתְכַסֵּנִי פְלִצוֹת: ז וְאָמַר מִי יִתֵּן לִי אֶבֶר בַּיּוֹנָה אֲעֹפֶה
 וְאֲשַׁבֶּנָּה: ח הִנֵּה אֲרַחֵק נִדְוֹד אֲלֵיךְ בְּמִדְבַר סֵלָה: ט אֲחִישָׁה
 מִפְּלֹט לִי מִרוּחַ סַעָה מִסַּעַר: י בִּלְע אֲדֹנָי פִּלַּג לְשׁוֹנִם כִּי
 רָאִיתִי חָמָס וְרִיב בְּעִיר: יא יוֹמֵם וּלְיַלָּה יִסּוּבְבֶהָ עַל
 חוֹמֹתֶיהָ וְאוֹן וְעַמֹּל בְּקִרְבָּהּ: יב הוֹזֹת בְּקִרְבָּהּ וְלֹא יִמְיֹשׁ
 מִרְחֹבֶהָ הַיָּם וּמִרְמָה: יג כִּי לֹא אוֹיֵב יִחַרְפֵּנִי וְאִשָּׁא לֹא
 מִשְׁנֵאֵי עָלַי הַגְּדִיל וְאִסְתֵּר מִמֶּנּוּ: יד וְאַתָּה אֲנוֹשׁ כְּעַרְבֵי
 אֱלֹהֵי וּמִיַּדְעֵי: טו אֲשֶׁר יִחַדּוּ נִמְתִּיק סוֹד בְּבֵית אֱלֹהִים

ס פ ו ר נ ו

ה לבי יחל בקרבי - גם בזמן שאינם רודפים: ואימות מות - בעת רדיפתם:
 ו יראה ורעד - כשהשיגוני בבלע המחלקות: ותכסני פלצות - כאשר סבבו
 חזתי ואת ארבי לתכסני: ז ואומר - אעופה - מי יתן שאוכל לעוף שלא
 יתפסוני: ו אשכנס - הנס והנס דירת עראי באופן שלא יוכלו להשיגני
 עוד: ח ארחיק נידוד - במדבר שלא יהיו שם מרגלים: ט אחישה מפלט
 לי - כאמרו ויהי דוד נחפו ללכת: מרוח סעה - מרדיפת שאלו עתה:
 י מסער - לעתיד: י בלע אדני פלג לשונם - השחת לשונם שלא ילשינו עלי
 עוד ופלג וחלק אותו שלא יהיו לאחדים בזה אבל יהיה מחלוקת ביניהם:
 כי ראיתי וגו' - כי אמנם אין אחדותם להיעיב כי בעיר הם עושים חמס
 באחדותם ויש ריב ביניהם לחלק שלל: יא יסובבה על חומותיה - כי
 הם לאחדים בזה לשמור את העיר מן האויבים: ואון ועמל בקרבה -
 ובקרבה הם עושים און וחמס ושכרות עמל להכביד עול על הזכור - ועם
 כל זה הנס - יב הוות בקרבה - דברי ריבות בין אדם לחבירו: ולא ימוש
 וגו' - ואינם עושים באופן הגזל והעול שום תקון שלום בין הסמוך באופן
 שלא יסור חוק ומרמה אפי' ברחובה: יג כי לא אויב - ובהיות כי אין
 זדונם עלי כמו אויבים באופן שאוכל לסבלו: לא משנאי עלי הגדיל -
 לא היה משנאי בגלוי שהגדיל עלי עקב לבעוט בי: ואסתר ממנו - באופן
 שאסתר ואשמר ממנו: יד ואתה אנוש כערכי - קצת מאלה היו שר אלף
 כמוני וקצתם שר מאות מאלף שלי כשהייתי שר אלף במצות שאלו: ומיודעי -
 וקצתו היה קרובי בסבת מיכל אשתי: טו אשר יחדו - באופן שהיינו

נְהַלֵּךְ בְּרַגְשׁוֹ : טו יִשְׂיֵא מִוֹת יְשִׁמוֹת כִּי עֲלִימוֹ יִרְדּוּ שְׂאוֹל
 הַיּוֹם בִּי רַעוֹת בְּמַגּוּרִם בְּקִרְבָּם : יז אֲנִי אֶל אֱלֹהִים אֶקְרָא
 וַיִּי יוֹשִׁיעֵנִי : יח עֲרַב וּבִקֵּר וּצְהַרִים אֲשִׁיחָה וְאֶהְמָה
 וַיִּשְׁמַע קוֹלִי : יט פָּדָה בְּשָׂרוֹם נַפְשִׁי מִקִּרְבֵּי לִי בִּי בְרָבִים
 הָיוּ עֲמָדֵי : כ יִשְׁמַע אֶל וַיַּעֲנֵם וַיֵּשֶׁב קִדְּם סִלְּהָ אֲשֶׁר אֵין
 חֲלִיפוֹת לָמוֹ וְלֹא יִרְאוּ אֱלֹהִים : כא שִׁלַּח יָדָיו בְּשַׁלְּמוֹ
 חֲלַל בְּרִיתוֹ : כב הִלְקוּ מַחְמַאת פִּיו וּקְרַב לָבוֹ רַפּוֹ דְבָרָיו
 מִשְׁמָן וְהֵמָּה פְתַחוּת : כג הַשִּׁלַּךְ עַל יַיִ יְהִבֶּה וְהוּא יִכְלַפְּלֶךְ

ס פ ו ר נ ו

יהוה בסוד מהוק בלי ריב וקנטוקין : בבית אלהים וגו' . והיינו הולכים
 בקדוה אל בית אלהים ועכשוו כל אלה נספכו אל הוודף נגד הראוי :
 טו ישיא מות עלימו . אלהים הוא יעשה שהמות ישיא ויבמים ויבטל את
 הכל עלימו במיתה משונה : יז וירדו שאלו חיים . בסיוותם בתקפת : כי רעות
 במגורם בקרבת . כי בזדונם עלי עתה נודע כי במגורים ובהאספם עמי
 בסוד ובלכתנו אל בית אלהים היו רעות בקרבת והיו ח' בפה וח' בלב
 וסם אז הני אל אלהים אקרא הייתי מתפלל : יז וה' יושעני . הים מושיע
 אותי מן האומות באופן שערב ובקר ולא יס בכל עת שהייתי ללחם עם
 האויבים הייתי מתפלל וקיבל הפלתי . עד כי . יט פדה בשלוש נפשו מקרב
 לי . שלח יכלו האומות לקרוב אלי להזיק . ובכן נמלטו גם הם : כי ברבים
 היו עמדי . כי ברבים מאלו הזמנים הלה הוודפים אותי עתה היו עמדי
 במלחמה ונמלטו בתפלתי לכן הני חומר עתה . כי ישמע אל . הפלתי :
 ויענש . ויכניעם עם היותם עתה שרי שאלו וגדוליו : ויבט קדם סלה .
 וזה יעשה האל באופן מעולה כאשר הוא יושב קדם קדמון בלתי משתנה
 וישמע הפלתי עתה כמו ששמע לשעבר : כי . חין חליפות למו . אינם
 מוכנים להשתנות ולעשות תשובה לעהיד : ולא יראו אלהים . כמה שיש
 לשעבר נגדי : בא שלח ידיו בשלומי . כי אמנם קלת מהם שלח ידיו
 כי להדפני בהיותי בבלום עמו . וקלתו . חלל בריתו . שהיה בעל ברית
 ובעה עמי : וקלתו . כב הלקו מחמאות פיו וקרב לבו . הים מדבר עמי
 בשפת חנקות ובקרבו ימים ארבו : רבו דבריו מבטן והמה פתוחות . חרבות
 וסכינים להרגני . באמרו אלי . כג השלך על ה' וסכך . אל הסוד מביט

לֹא יִתֵּן לְעוֹלָם מוֹט לְצַדִּיק׃ כִּד וְאַתָּה אֱלֹהִים תִּזְרְדֵם
 לְבָאֵר שֶׁחַת אֲנֹשֵׁי דָמִים וּמְרָמָה לֹא יִחַצּוּ יְמֵיהֶם
 וְאֲנִי אֲבַטֵּחַ בָּךְ׃

נו א לְמַנְצִיָּה עַל יוֹנַת אֶלֶם רַחֲקִים לְדוֹד מִכַּתֶּם בְּאַחֲזוֹ
 אוֹתוֹ בְּלִשְׁתֵּי־בֵּגַת׃ ב הַנְּגִי אֱלֹהִים כִּי שְׁאַפְנִי אֲנֹשׁ כֹּל
 הַיּוֹם לֶחֶם יִלְחַצְנִי׃ ג שְׁאַפּוּ שׁוֹרְרֵי כָּל הַיּוֹם כִּי רַבִּים
 לַחַמּוֹס לִי מְרוֹס׃ ד יוֹם אִירָא אֲנִי אֵלֶיךָ אֲבַטֵּחַ׃ ה בְּאֱלֹהִים
 אֲהַלֵּל דְּבַרְךָ בְּאֱלֹהִים בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא מֶה יַעֲשֶׂה בְּשׁוֹר
 לִי׃ ו כָּל הַיּוֹם דְּבַרְךָ יַעֲצִבוּ עָלַי כֹּל מַחֲשַׁבְתֶּם לְרַע׃
 ז יִגְזְרוּ יַצְפֹּנוּ יַצְפִּינוּ כִּי הִנֵּה עֲקֵבִי יִשְׁכַּחוּ בְּאֲשֶׁר קָוּוּ

ספורנו

שָׁלוֹל כִּי ה' יַעֲזֹרְךָ וְזֶה ה' הַנְּגִי כַּדִּי שׁוֹכֵל שָׁלוֹל לְהַמִּיתִנִּי׃ כִּד וְאַתָּה
 אֱלֹהִים - שִׂדְעַת כָּל זֶה׃ תִּזְרְדֵם לְבָאֵר שֶׁחַת - כְּמֵה"ד׃ חֲנֹשֵׁי דָמִים
 וּמְרָמָה - כִּי זֶה רָחוּי שֶׁהֵם חֲנֹשֵׁי דָמִים שֶׁמִּנְקָשִׁים לְהַמִּיתִנִּי וְחֲנֹשֵׁי מְרָמָה
 דְּבָרָם א' בְּפֶה וְא' בְּלֵב׃ וְאֲנִי אֲבַטֵּחַ בְּךָ - שֶׁלֹּא אֶפְוֵל בִּידֶם׃

נו א בְּאַחֲזוֹ אוֹתוֹ פְּלִשְׁתִּים בֵּגַת - שְׂבָרָה שֶׁם מִפְּנֵי שָׁלוֹל - אֲמַר -
 ד הַנְּגִי רְלִיכִים - לְהוֹשִׁיעֵנִי אֲע"פ שִׁנְאַתִּי מֵעַרְי יִשְׂרָאֵל לַעֲרֵי פְּלִשְׁתִּים׃ כִּי
 בְּאַפְנֵי חֲנֹשׁ - כִּי הוֹכַרְתִּי לַעֲשׂוֹת זֶה מִפְּנֵי שֶׁשָּׂחָף לְבַלְעֵנִי חֲנֹשׁ שֶׁהוּא
 שָׁלוֹל - וְזֶה כִּי - כָּל הַיּוֹם לוֹחֵם יִלְחַצְנִי - כִּי בְּכָל יוֹם הוּא לוֹחֵךְ אוֹתִי
 בְּמַלְחַמְתּוֹ - וְעַם זֶה - ג שְׁאַפּוּ שׁוֹרְרֵי - הַמְּסִיתִים אֶת שָׁלוֹל נְגִדִי׃ כִּי רַבִּים
 וְגו' - וְנִסְיוֹת כִּי אִתָּה מְרוֹס יִדְעָה כִּי רַבִּים מְשׁוֹרְרֵי אֱלֹהִים הֵיוּ לוֹחֲמִים
 לִי בְּצַבִּינִי וּבְמַלְחַמְתִּי בְּתוֹךְ הַחַיִל שְׁלִי - וְאֵז - ד יוֹם אִירָא - כֹּאֲשֶׁר הֵייתִי
 יִרָא מִמַּלְחַמַת הָאוֹמוֹת׃ אֲנִי אֵלֶיךָ אֲבַטֵּחַ - הֵייתִי תְּמִיד בּוֹטֵחַ בְּךָ׃
 ה בְּאֱלֹהִים אֲהַלֵּל דְּבַרְךָ - וְהֵייתִי מֵהַלֵּל דְּבַרְךָ שֶׁאֲמַר בְּתוֹרָה כִּי ה' אֱלֹהֵינוּ
 הוּא יִלְחֵם לָכֶם עִם אוֹיְבֵיכֶם וְזֶה כִּי יַעֲשֶׂה דִין נֶגֶד הָאוֹיְבִים - וּמֵהַלְלֵנִי
 בְּזֶה הוּא - בְּאֱלֹהִים בְּטַחְתִּי - שִׁיעֲשֶׂה כְּדָבָר׃ מֶה יַעֲשֶׂה בְּשַׁר לִי - בְּהִיּוֹתִי
 נִלְחָם בְּשִׁמּוֹ - וְזֶה אֵז - ד כָּל הַיּוֹם וְגו' - הֵיוּ מִתְּנַגְדִים לְדְבַרֵי אֱלֹהִים בְּאֲמַרְם
 שֶׁאֵין לְבַטּוֹחַ בּוֹזֵה׃ עָלַי - וְהִנֵּה עַתָּה כָּל מַחֲשַׁבְתֶּם עָלַי הֵם לְרַע - כִּי
 חֲמָס - ז יִגְזְרוּ - יִתְקַבְּלוּ - וְיִפְּסוּ - לְאַרְצוֹ לִי׃ הִמָּה - שֶׁהוּ עֲבָדִי׃

נְפִישִׁי : ח עַל אֲזָן פִּלְט לָמוֹ בְּאֶף עַמִּים הוֹרֵד אֱלֹהִים :
 ט נָדְוִי סִפְרָתָה אֶתָּה שִׁימָה דְמַעְתִּי בְנִאֲרָה הֲלֵא בְּסִפְרָתָה :
 י אִזּוּ יִשׁוּבֵי אוֹיְבֵי אַחֲזֹר בְּיוֹם אֶקְרָא זֶה יִדְעֵתִי כִּי אֱלֹהִים
 לִי : יא בְּאֱלֹהִים אֶהְלֵל דָּבָר בְּיַי אֶהְלֵל דָּבָר : יב בְּאֱלֹהִים
 בְּטַחְתִּי לֹא אִירָא מָה יַעֲשֶׂה אֲדָם לִי : יג עָלַי אֱלֹהִים
 נִדְרִיקָ אֲשֶׁלֶם תוֹדוֹת לָךְ : יד כִּי הִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִמּוֹת הֲלֵא
 רַגְלֵי מִדְּחֵי לְהַתְּהַלֵּךְ לִפְנֵי אֱלֹהִים בְּאוֹר הַחַיִּים :
 נו א לְמַנְצַח אֵל תִּשְׁחַת לְרוּד מִכְתָּם בְּבַרְחוֹ מִפְּנֵי
 שְׂאוֹל בְּמַעְרָה : ב חַנְּנֵי אֱלֹהִים חַנְּנֵי כִּי בְּךָ חִסִּיהַ נַפְשִׁי

ס פ ו ר נו

עקבי ישמרו • כדי לרגל לשאול • כאשר קוו נפשי : ח על און פלט למו
 באף עמים הורד אלהים • י"ד שכאשר קוו שבהטותם נפשי על און מועזותם
 והספדתם יסיה מפלט למו ממלחמת האומות שהיו יראים ממנו ובלתי
 בוזחים בה' שתורידם והפילם עתה באף עמים וביד האומות : ט נודי
 ספרתה אתה • הנה אתה ידעת מספר הפעמים שהולכתי להיות נע וגד :
 שימה דמעתי בנאדך • קבץ כמו כן כל דמעתי : הלא בספרתך • הלא
 שערי דמעתי לא נעלו ואין ספק שתספור אותם ותרחם עלי : י אזו ישובו
 אויבי אחזר ביום אקרא • שתקבל תפילתי : זה ידעתי כי אלהים לי •
 כי אמנם ידעתי שגם מדת הדין תסיה לזכותי • וזה כי • יא באלהים
 אהלל דבר • שאמר להיות נלחם לנו עם אויבנו במדת הדין נגדם : בה'
 אהלל דבר • והללתי זה הדבר עלמנו במדת רחמים שירחם עלינו • ובוזה •
 יב באלהים בטחתי לא אירא • בהיותי נלחם על האומות : מה יעשה
 אדם לי • בהיותי נלחם בשם ה' לנצחתי : יג עלי אלהים נדריך • שגדתי
 בעת ליה : אשלם תודות לך • כשאשיג התשועה מהם : יד כי הללתי
 נפשי ממות • מיד האומות ומיד שאול : הלא רגלי מדחי • הלא בזה הללתי
 גם רגלי מדחי מהיות נדחה מהסתפח בנחלת ה' : להסתלק לפני אלהים •
 נקמות שלמות נחתי אשר בו אסתלק לפני אלהים : באור החיים • לחיי עולם :
 נו א בברחו מפני שאול במערה • חבר זה המזמור ואמר • ב חנני •
 תן לי תשועה מיד שאול עתה : חנני • כמו כן לעתיד : כי כך חסיה
 נפשי • מעוזי : ובלל כנסיך אחכה • לעתיד : עד יעבור הוות • באופן

וּבְצֵל כַּנְפֵיךָ אֲחִסֶּה עַד יַעֲבֹר הַיּוֹת : ג אֶקְרָא לֵאלֹהִים
 עֲלוֹן לֹאֵל גָּמַר עָלַי : ד יִשְׁלַח מַשְׁמַיִם וַיּוֹשִׁיעֵנִי תַרְף
 שְׂאֵפֵי סֵלָה יִשְׁלַח אֱלֹהִים חֲסֵדוֹ וְאַמְתּוֹ : ה נַפְשִׁי בַתּוֹךְ
 לְבָאֵם אֲשַׁכְּבָה לְהַטִּים בְּנֵי אָדָם שְׁנִיחָם חַגִּית וְחַצִּים
 וּלְשׁוֹנָם חָרַב חֲדָה : ו רִוְמָה עַל הַשָּׁמַיִם אֱלֹהִים עַל כָּל
 הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ : ז רֶשֶׁת הִכִּינוּ לַפְעָמִי כַּפֶּף נַפְשִׁי פָרוּ לַפְנֵי
 שִׁיחָה נִפְלוּ בַתּוֹכָה סֵלָה : ח נִכּוֹן לִפְנֵי אֱלֹהִים נִכּוֹן לִפְנֵי
 אֲשִׁירְהוֹ וְזַמְרָה : ט עוֹרָה כְּבוֹדִי עוֹרָה חֲנֹבֵל וְכַנּוֹר אֲעִירָה
 שֶׁחֶר : י אֹרֶךְ בַּעֲמִים אֲדַנִּי אֲזַמְרָךְ בְּלֵאמִים : יא כִּי גָדוֹל
 עַד שָׁמַיִם חֲסֵדֶךָ וְעַד שְׁחָקִים אֲמַתֶּךָ : יב רִוְמָה עַל שָׁמַיִם
 אֱלֹהִים עַל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדֶךָ :

ס פ ו ר ג ו

שיעבור ויסור זמן רדיפת שאלו : ג עליון • שנעלה על המלך הזודף :
 גומר עלי • שסתחיל להושיע ויעמור : ד ויושיעני • הוא שכבר • תרף
 שאפני • ברוח אלהים רעה מצעתתו : ישלח אלהים חסדו • במדת רחמים
 עלי : ואמתו • שהיא מדת הדין נגד רודפי : ה נפשי בתוך
 במדבר : השכנס להטים בני אדם • ובשכני בין בני אדם בל"ר מניקים
 יותר מן הלבאים : ו רומה על השמים • לקלקל כל מערכה טובה עליהם
 שלא ינליחו • כי אמנם • ז רשת הכינו לפעמי • בסלע המחלקות : כפף
 נפשו • הרשת הנזכר כאשר • כרו לפני שיחה • שהיו עושים אותנו
 וסובבים לתפשונו : נפלו בתוכה • כי פשטו אז פלשתיים על הארץ והוצרכו
 לסור משם ולהלכה עם האומות • ואז • ח נכון לבי • לעבדך : נכון לבי •
 וכמו כן נכון בזה • שאשיר ואזמרה • לתת שבח על הסלס : ט עורה
 כבודי • ואמתתי אז עורה כבודי שהוא ללם אלהים אשר בי • וכמו כן
 אמרתי • עורה הנבל וכנור • באופן שאעירם שחר שאעשה פעולות מורגלות
 בשחר קודם בואו : י אורך בעמים • יו"ל שאורך לעתיד : יא כי גדול
 עד שמים חסדך • להושיעני מן האומות גם שלא תהפוך לסחור מערכה
 עליהם : יב רומה על שמים • לעתיד לבא שתפקוד על לבא מזוס במזוס :
 ועל כל הארץ כבודך • כי תפקוד אז כל מלכי האדמה באדמה :

זה המזמור אמר על דואג ואחיתופל ודומיהם שהיו גדולים בתורה ומורים לרבים דת ודין ועם זה היו רשעים גמורים :

נח א למנצה אל תשחת לדוד מכתם : ב האמנם אלם
צדק תדברון מישרים תשפטו בני אדם : ג אף בלב
עולת תפעלון בארץ חמס ידיכם תפלוסון : ד זרו רשעים
מרחם תעו מבטן דברי כזב : ה חמת למו בדרמות חמת
נחש כמו פתן חרש יאמם אזנו : ו אשר לא ישמע לקול
מלחשים חובר חברים מתבם : ז אלהים הרם שנימו
בפימו מלתעות בפירים נתוץ יי : ח ימאסו כמו מים
יתהלכו למו ידרך חציו חצו כי כמו יתמללו : ט כמו
שבילול תמס יהלך נפל אשת בל חזו שמש : י בטרם יביני

ס פ ו ר נ ו

נח ב האמנם • איך אפשר זה שתדברו אלומות של צדק ותזכו תורה
הרבה : מישרים תשפטו בני אדם • כאשר אינכם נוגעים בצדק : ג אף
בלב עולות תפעלון • ועם כל הכמהכם זאת תפעלו חמסים בלצדק
לחשוב אל ה' תועה בלי ספק : בארץ חמס ידיכם תפלוסון • וכשאתם עושים
חמס להנאתכם תפלוסון ותראו פנים שלא כהלכה לקיים שהחמס שעשיתם
הוא בפלס ובמשקל ישר : ד זרו רשעים מרחם • הנה זה איך ראוי שיקרא
לזרע הקדש אבל יש פסול בזרעכם בלי ספק : ה כדמות חמת נחש •
שהטיל זהמא בזרעה של חוס כמו בספרו חז"ל ואותו חמת נחש יאטם
אזנו • מלקבל מוסר התורה שראו וידעו : ז הרם שנימו • אשר בהם חמת
נחש להמית : מלתעות כפירים • גדולתם אשר בה אוכלים וגוזלים : נתוץ
ה' • השפילם באופן שימאסו כמו מים אשר יתהלכו למו • על עפר :
ידרוך חציו כמו יתמוללו • האל יתברך ידרך חציו של אותו חמת נחש :
היורה זיקים בהבל פיו כמו שהתמסנה המלילות שיתמוללו ויתפרצו :
ט כמו שבלול תמס יהלך • ויהלך הלך וחסור כמו שבלול שהיא נמסית
בלכתה ויהיה כמו נפל וכמו אשת שהיא עכבר חונה בצטן הארץ אשר
בל חזו שמש • שלא ראו מאורות מיניהם שהשתכה תורתם : י בערם יבינו
סירותיכם אטם • קודם שירגישו סירותיכם את אש האטם הבער תחתם •
בערם שיבא יום המות העשבי : ישעיו • האל יתברך כמו שיסוער מי

תהלים ליום שלישי נח נט

מַה
 סִירְתִּיכֶם אֲטוֹךְ כָּמוֹ חַי כָּמוֹ חֲרוֹן יִשְׁעֵרְנֹו : יא וַיִּשְׁמַח
 צְדִיק בִּי חוּהַ נֶקֶם פְּעַמָּיו יִרְחֹץ בְּדַם הַרְשָׁע : יב וַיֹּאמֶר
 אָדָם אֵךְ פְּרִי לְצְדִיק אֵךְ יֵשׁ אֱלֹהִים שְׂפָטִים בְּאָרֶץ :
 נט א לַמִּנְצָה אֵל תִּשְׁתַּח לְדוֹד מִכְתָּם בְּשִׁלַּח שְׂאוּל
 וַיִּשְׁמְרוּ אֶת הַבַּיִת לַהֲמִיתוֹ : ב הֲצִילֵנִי מֵאִיבֵי אֱלֹהֵי
 מִמַּתְקוֹמָמִי תִשְׁגַּבֵּנִי : ג הֲצִילֵנִי מִפְּעַלֵי אֹן וּמֵאֲנָשֵׁי דָמִים
 הוֹשִׁיעֵנִי : ד כִּי הִנֵּה אָרְבוּ לַנְּפֹשִׁי יִגְדּוּ עָלַי עֲזִים לֹא
 פִּשְׁעֵי וְלֹא חַטָּאתַי יי : ה בְּלִי עֵז וּפְנֹנֵנו עֲוֹנָה
 לְקַרְאֵתִי וּרְאֵה : ו וְאֵתָה יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 הַקִּיְצָה לִפְקֹד כָּל הַגּוֹיִם אֵל תַּחֲן כָּל בְּגֵדֵי אֹן סִלָּה :
 ז יִשׁוּבוּ לָעָרֵב יִהְיוּ כַּכֶּלֶב וַיִּסְוֹבּוּ עִיר : ח הִנֵּה יִבְעִיעוֹן

ס פ ו ר נ ו

עומד בתקפו : כמו חרון • בלתי הדגה כן ישערו גם אחר המות :
 יא ישמח לדיק • הסדף ממנו : פעמיו ירחץ • לעמיד לבא • כאמרו
 ועסותם רשעים כי יהיו אפר תחת כפות רגליהם : יב ויאמר אדם אך
 פרי לדיק • הע"פ אין סכר מצות בעוה"ז מ"מ אוכל פירותיהם : אך יש
 אלהים שופטים בארץ • מה שלא ישפטו ב"ד כי דין ארבע מיתות לא בטלו :
 נט א צלוח שאל וישמרו את הבית להמיתו • הספלל לאל יתבך
 ביצולו : ב הצילני מאיבוי • שאל ודואג : ממחוקוממי • כובדי הבית •
 שועלי חון ואנשי דמים • העולים להעלותו אל שאל במטה להמיתו :
 ד עזים • ז' בני שאל שהוקיעם הגעועים אחרי כן : ה ירונון •
 ידרזו יותר ממאות המך : ו הקיפה • לא יסן שומר ישראל : לפקוד כל
 הגוים • עובדי כוכבים הנאים להזיק לישראל הקיפה ליפרע מהם • אמנם •
 אל תחן כל בוגדי חון • אל תחן זה החן לאלה שהם בוגדי חון שתשמר
 ישראל ותעטיה את העובדי כוכבים על ידם • אבל העשה זה זולתה • כי
 אמנם הם • ז יהמו ככלב • השומר הבית במקרה ואין כוונתו לשמור כלל :
 ויסובבו עיר • כמו שומרים ואין זאת כוונתם כלל : ח הנה יביעון
 בפיסה • מהתפארים הדגה שהם שומרים : הדבות בשפתותיהם • ואומרים
 שיהרגו בהרכותם גוים רבים עובדי כוכבים : כי מי שומע • כי אין העובדי
 כוכבים שומעים את דבריהם אלא באופן שאמר איזה מהם ברו לכם איש

בְּפִיָּהֶם הַרְבוּת בְּשִׁפְתוֹתֵיהֶם כִּי מִי שָׁמַע: מִי וְאֶתָּה יי
 תִּשְׁחַק לָמוֹ תִּלְעַג לְכָל גּוֹיִם: י עֲזוּ אֱלֹהֵי אֲשֻׁמֶרֶת כִּי
 אֱלֹהִים מִשְׁגַּבֵּי יָי אֱלֹהֵי חֲסָדֵי חֲסָדֵי כִּי יִקְדַּמְנִי אֱלֹהִים וְרֵאֲנִי
 בְּשׁוֹרְרֵי: יב אֵל תִּהְרָגֶם פֶּן יִשְׁפְּחוּ עָמִי הִנְיַעְמוּ בְּחִילָךְ
 וְהוֹרִידְמוּ מִגִּבְנוֹ אֲדָנִי: יג חַמָּאת פִּימוּ דַבֵּר שִׁפְתֵיכוֹ
 וְיִלְכְּדוּ בְּגֹאֲוָנָם וּמֵאֲלֹהֵי וּמִבְּחַשׁ יִסְפְּרוּ: יד כִּלָּה בַחֲמַה כִּלָּה
 וְאִינָמוּ וַיִּדְעוּ כִּי אֱלֹהִים מוֹשֵׁל בְּיַעֲקֹב לְאַפְסֵי הָאָרֶץ סִלָּה:
 טו וַיִּשְׁבוּ לָעָרֶב יִהְמוּ בְכָלֵב וַיִּסּוּבְבוּ עִיר: טז הִמָּה יִנְיַעוּן
 יַעֲוִן כִּי לֹאכֹל אִם לֹא יִשְׁבְּעוּ וַיִּלְיָנוּ: יז וְאֲנִי אֲשִׁיר עֲזָךְ
 וְאֲרִנָּן לְבַקֵּר הַסֶּדֶק כִּי הִיִּתְּ מִשְׁגָּב לִי וּמָנוֹס בְּיוֹם צָר

ס פ ו ר נ ו

כמו שאמר גלית: ט ואתה ה' תשחק לנו. המתפארים ואומרים שהם
 שונאים את העיר: תלעג. בזולת שמורתן של אלו: לכל הגוים. עובדי
 כוכבים הבאים להזיק לישראל: י עזו. של ישראל שהזכרתי שהוא המלך:
 חילך. שבביתך כמו אל שאלו ואל בית הדמים: אשמורה. ואגין בעדו
 שאמר וישמע דוד את אנשיו בדברים ולא נתנם לקום אל שאלו: כי אלהים
 משגבי. הוא ישגבני וימלטני: יא אלהי חסדי. שעושה חסד עם המלך
 להושיעו במלחמותיו כמו שאמר ויהי ה' עמך כאשר היה: יקדמני. יעשה
 עמי חסד גם קודם שאמלך והוא. יראני בשוררי. בנקמה מהם. אל
 ההרגם פן ישכחו עמי: יג תעלה סימו. ברכילות: דבר שפתימו.
 בהתפארים שהם שומרי ישראל: הניעמו בחילך. בין חיל ישראל שהוא
 חילך יהיו נעים ונדים: והורידמו מגדולתם: וילכדו בגאונם. ביד אויבים:
 ומאלה ומכחם יספרו. יספרו מעשיהם הנזכר בכח אלה שישיעו את
 שכהו: יד וידעו כי אלהים מושל ביעקב לאפסי הארץ. וכשתניעם בחילך
 שהוא עם ישראל ידעו כי כשיהיה אלהים מושל ביעקב שנדה לאפסי ארץ:
 טו וישבו לערב. באחרית הימים אותם אפסי ארץ: ויהמו ככלב. עם
 גוג ומגוג: ויסובבו עיר. הקדש יקרה להם כמו לאלה. שיכלה אותם
 בחמה. עד כי המה יניעו את בנייהם לאכול: טז אם לא ישבעו. גם שלא
 ישבעו: וילינו. כמו בן בלתי שבעים: יז ואני אשיר עזך. כשתתן לי
 עז המלוכה: וארנן לבקר. בכל בקר חסדך: כי היית משגב לי. למלטני

תהלים ליום שלישי נט ס
 לו : יח עזי אליך אזכרה כי אלהים משגבני אלהי חסדי :
 יום יא ס א למנצח על שושן עדות מכתם לדוד ללמד :
 ב פהצותו את ארם נהרים ואת ארם צובה וישב יואב
 ויך את אדום בגיא מלח שנים עשר אלף : ג אלהים
 ונתתנו פרצתנו אנפת תשובב לנו : ד הרעשתה ארץ
 פצמתה רפה שבריה כי מטה : ה הראית עמך קשה
 השקיתנו יין תרעלה : ו נתתה ליראיך נס להתנוסס
 מפני קשט סלה : ז למען יחלצון ידידיה הושיעה מינה
 וענני וענינו כי : ח אלהים דבר בקדשו אעלה אחלקה
 שכם ועמק סבות אמדד : ט לי גלעד ולי מנשה ואפרים

ס פורנו

מזרח חלו הרודפים : ומסו ביום לר לי • במלחמת העובדי כוכבים : יח עזי
 חלץ חומה • חומר עזי וממלתך • שאינם חלץ לא לנצרותי : כי אלהים •
 שהם משגבי מן הצרות : אלהי חסדי • הוא אלהי חסד עמדי להמליכני :
 ס ב פהצותו • כששלח להלחם בארם וישב יואב אתה שהרג אבישי מהם
 ו"ה חלץ כמבואר בדברי הימים ושב יואב באדום לקבור את חללי ישראל
 שמתו במלחמה התפלל עליו בזב המזמור וסבס י"ב חלף מהם שמדדו :
 ג אלהים ונתתנו בתורבן שולה : ד הרעשתה ארץ • במיתת שאול : פלמחה •
 שכרתו קנה יושבי ערי ישראל וצאו פלשתים לשבת בהן כמבואר בשמואל
 ולבן פלמחה לבן סדיקה וקריעה בלבן חכמים כדי ליתן בין פלים להצירו
 כי בהפסיק ישוב החומות בין ישוב ישראל הים כמו סדוק ונקוע : כי
 מטה • התגודדה בלתי קיום : ה הראית עמך קשה • במלחמת אדום שסרגו
 רבים מישראל : יין תרעלה • כוס תנחומים על אצל הנהרגים : ו נתתה
 ליריך וגו' • שנלחו את החויבים ונשאו נס ודגל של תשועה : מפני קושט •
 מפני ששקטו באמתה של תורה כאמנם ז"ל אלמלא עסק דוד בתורה לא
 עשה יואב מלחמה : ז הושיעה ימיך • שהסבת אהור מפני אויב : וענני •
 ימיך ה' תרען אויב מכאן ולהנה • כי אמנם אלהים דבר בקדשו ע"י
 שמואל : ח העלזים • בשמן ששון שמשחתני לנגיד : אחלקה שכם וגו' •
 לעשות משפט ולדקדק בין עיר לעיר : ט לי גלעד • אע"פ שהם גבורים
 ואנשי מלחמה הם נשמעים חלי : יהודה מחוקקי • שהוא עממי וכשרי ויודע

מֵעוֹז רֵאשֵׁי יְהוּדָה מִחֻקֵּי י מוֹאֵב סִיר רַחֲצֵ עַל יְהוָה
 אֲשֶׁלֶּיךָ נִעְלִי עָלַי פִּלְשֶׁת הַתְּרוּעָעֵי: יא מִי יוֹבְלֵנִי עִיר
 מִצּוֹר מִי נַחֲנִי עַד אָדָם: יב הֲלֹא אַתָּה אֱלֹהִים זַנְחָתָנוּ
 וְלֹא תֵצֵא אֱלֹהִים בְּצַבָּאוֹתֵינוּ: יג הֲבֵה לָנוּ עֲזֵרַת מִצָּר וְשׂוֹא
 תְּשׁוּעַת אָדָם: יד בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה חֵיל וְהוּא יְבוֹס צָרֵינוּ:
 זה המזמור חזר בסלהמו עם ארס שהיו בגבול לא"י:

סא א לַמְנַצֵּחַ עַל נְגִינַת לְדָוִד: ב שִׁמְעָה אֱלֹהִים רִנָּתִי
 הַקְּשִׁיבָה תַפְלִתִּי: ג מִקְצֵה הָאָרֶץ אֲלִיךָ אֶקְרָא בַעֲטָף
 לְבִי בְּצוֹר יְרוּם מִמֶּנִּי תִנְחַנֵּנִי: ד כִּי הֵייתָ מַחֲסֵה לִי מִגְדֹּל
 עַז מִפְּנֵי אֹיֵב: ה אֲגֹרֶה בְּאֵהֳלֶךָ עוֹלָמִים אַחֲסֵה בַסֶּתֶר
 כַּנְּפִיךָ סֵלָה: ו כִּי אַתָּה אֱלֹהִים שָׁמַעְתָּ לְנַדְרֵי נַתַּת יְרֵשֶׁת
 יִרְאִי שְׁמֶךָ: ז יָמִים עַל יָמֵי מֶלֶךְ תוֹסִיף שְׁנוֹתָיו כְּמוֹ דָר

ס פ ו ר נ ו

סודותי: י מואב סיר רחצי • מואב שארצו קרובה ולא יוכל למרוד אשתמש
 בהם בציון: על אדום • שהם רחוקים ואנשי דמים: אשליך נעלי • לנעול
 ולסגור מבגדי • שלא יוכלו למרוד: התרועעי • השתברתי והתמונגי: מי
 יובלני עיר מצור • לשבז ולהלחם באדום: יב הלא אתה אלהים זנחתנו •
 שהרגנו עם רבים מישראל: יג הבה לנו עזרת • עתה בשבז יואב שם •
 כי אמנם • יד באלהים נעשה חיל • לא בגבורתנו:

סא ב שמעה אלהים רנתי • שנתי לך שבה על מה שעשית עמנו
 לשעבר: הקשיבה תפלתי • על העתיד: ג מקצה הארץ • מגבול לא"י:
 בעטוף לבי • מיראת מלחמת האומות: בצור ירום ממני • הע"פ שהם
 חזקים ממני: תנחנני • לבטח להלחם בהם: ד כי היית מחסה • פעמים
 רבות כן הים לי גם עתה לכבוד שמך שלא יאמרו מזלתי יכולת וכן •
 ה אגורה באהלך עולמים • שאכתוב נפלאותיך לזכרון לדורות: אחסה
 בסתר כנסיך • שאוכל לעסוק בתורה ובמדות ולא אהיה טרוד תמיד במלחמות:
 ו שמעת לנדרי • פעמים רבות: ירושת יראי שמך • אומנות אבותינו להתפלל
 לך כאמרו ובקשתם משם את ה' אלהיך ומלאת: ז ימים על ימי מלך תוסיף •

ההלים ליום שלישי סא סב

ודור: ח ישב עולם לפני אלהים הסד ואמת מן ינצרהו:
 ס כן אומרה שמך לעד לשלמי נדרי יום יום:

יס המזמור אמר על בני עמון שקדו בגדי עבדי דוד אשר סלה לנחם את
 חנון מלכס על מיתת אביו שאמרו לו שהס היו מרגלים:

סב א למנצה על ידותון מזמור לדוד: ב אף אל אלהים

דומיה נפשי ממנו ישועתי: ג אף הוא צורי וישועתי

משגבי לא אמוט רפה: ד עד אנה תהותתו על איש

תרצתי כלכם בקיר נטוי גדר הדחיה: ה אף משאתו

יעצו להדיה ירצו כזב בפיו יברכו ובקרפם יקללו סלה:

י אף לאלהים דומי נפשי בי ממנו תקנתי: ז אף הוא צורי

ס פ ו ר נ ו

על המזמור למלכים שימיהם קצרים: ח ישב עולם וגו' . לעסוק בתורה:
 מן ינצרהו - סכן ומנה שילכרוהו מהאויבים: ט כן אומרה וגו' - בזכרון
 לדורות: י לשלמי נדרי - שאמרתיו אגורה כהאלך עולמים: יום יום -

שאוסיף מיום ליום חיזה שבח וגדולה:
 סב ב אף וגו' - נפשי דומיה ומקוה אל האלהים כלבד שיושיעני לא

במזמור מרגלים כאשר חשבתם כי ממנו תשועתי - כי כל השועה ונלחון
 ששגתי לא באה אלי - כי אם מאתו: ג אף הוא וגו' - וכן לעתיד הוא

לבדו יסיה נורי להגין מכם ומכל עוזריכם: משגבי - שירוממני עליכם:
 לא אמוט רפה - דעי לך רבת בני עמון סלה אמוט ולא אזדעזע בשביל

מלחמתך: ד עד אנה וגו' - אמנס אתם עבדי חנון מלכסם עד אנה
 השימו הוות ומחשבת רעה בדמיונו: הרצחו כלכס - בחופן שאהרוג את

כלכס: קקיר נטוי - אחר שתפלו צידינו עם הדרעור ותסיו בקיר נטוי:
 וגדר הדחיה - במסלתכם הראשונה: ה אף משאתו יעלו להדיח - אמנס

כי אלה שיעזו את מלכס לבנות את המלאכים אשר שלחתי יעזוכו בזה להדיחו
 ולהסירו משאתו וממעלתו - ולכן ירצו כזב - רצו לומר לו ששלחתי אותם

למ - לים שהוא כזב: בפיו - של כזב כלומר בפה דובר כזב: יברכו - את
 מלכס המזכר: ובקרפם יקללו - שהס שונאים אותו ובשנאתם יעלו אותו
 זאת הענה הרעה: ו אף לאלהים וגו' - המתני עד זאת המלאכים להלחם

בעזרת אנשינו: כי ממנו תקומי - כי כל תקות נלחוני היא מאתו לבדו:
 ז אף הוא נורי - הוא לבדו מגן לי מן האומות: וישועתי - במלחמה:

תהלים ליום שלישי סב

וישועתי משגבי לא אמוט: ח על אלהים ישעי וכבודי
 צור עזי מהסי באלהים: ט בטחו בו בכל עת עם שפכו
 לפניו לבבכם אלהים מחסה לנו סלה: י אף הבל בני אדם
 כזב בני איש במאזנים לעלות המה מהבל יחד: יא אל
 תבטחו בעשק ובגזל אל תהבלו חיל כי ינוב אל תשיתו
 לב: יב אחת דבר אלהים שתים זו שמעתי כי עז לאלהים:
 יג ואלה אדני חסד כי אתה תשלם לאיש כמעשהו:

ס פ ו ר כ ו

משגבי • לרומם אותי על האויבים במלחמה • ובכן • לא אמוט • בהיותי
 ממהין הזמן הנאות להלחם עמהם: ח על אלהים ישעי וכבודי • וכן
 הנחון והכבוד שיהיה לי כאשר אלכוד רבת בני עמון ואסיר עטרת מלכם
 מעל ראשו לא אחס לגבורתי אבל לאלהים • והוא צור עוזי • מגן מלכותי:
 מהסי באלהים • כי לעולם מהסי באלהים: ט בטחו בו בכל עת עם •
 וההם המן עם ישראל הטורדים בקצון ממון: שפכו לבבכם • הכניעו
 לבכם בתפלה לפניו שילח • כי אמנם אלהים מחסה לנו • אין לנו לבטוח
 על אמות השמים כי אין לנו תקוה ומגן מכל צד זולתו: י אף הבל בני
 אדם כזב בני איש • אבל הבל של בני אדם המתעסקים בקצון ממון וכן
 כזב של בני איש המשתדלים להשיג גדולה וכבוד והוא לפעמים כזב וחלל
 מהם כשיהיו במאזנים לעלות המה מהבל יחד • הם מוכנים לעלות יחדו
 במאזנים מרוב קלותם ומעוט ממשותם יותר מן הדבר שהוא הבל ובלתי
 נחשב אלל בני אדם אשר כהבל כמוהו לא יערה האדם להשיגו ולא יפסיד
 בו זמנו • לכן • יא אל תבטחו בעשק ובגזל • אל תבטחו להשיג ממון
 בהחזקות עושק וגזל שהם שלא ברצון אלהינו אשר ממנו תקותנו • וכן
 חיל כי ינוב • כאשר יקרה הממון במקרה או מלד המערכת: אל תשיתו
 לב • להשען עליו שיתקיים בידכם • כי אמנם • יב אחת דבר אלהים •
 כל עשרת הדברות בדבור אחד נאמרו מ"מ שהים זו שמעתי • מהם שמענו
 אז שתי אלהי ראשונה כי עוז לאלהים • כי עוז המלכות עלינו הוא לאלהים
 לבדו לא לשום שר ומזל כאמרו חכמי ה' אלהיך ואליו נתפלל כשנבקש
 להשיג חיזה מבוקש • שנית שמענו כי לך אדני חסד • כאמרו ועושה
 חסד לאלפים באופן שאין לנו לעבוד זולתו כדי שיעזרו להשיג חסד • כי
 אחת לבדך תשלם לאיש כמעשהו • כפי מה שייטיב לפעול או לשוב בתשובה
 ולהתפלל תפלה שלמה ולא יפעלו בזה כלל מערכות הכוכבים או זולתם:

זכר המזמור אמר דוד בהיותו במדבר יהודה כזכר יהודה מפני שאלו והיה מתאוס
להסתפח בנחלת ה' לעסוק בתורה ובמזנות :

סג א מזמור לדוד בהיותו במדבר יהודה : ב אלהים
אלי אתה אשהחך צמאה לה נפשי כמה לה בשרי בארץ
ציה ועיף בלי מים : ג כן בקדש חזיתך לראות עוזך
וכבודך : ד כי טוב חסדך מחיים שפתי ישבחונה : ה כן
אברכה בהי בשמך אשא כפי : ו כמו חלב ודשן תשבע
נפשי ושפתי רננות יהלל פי : ז אם זכרתך על יצועי
באשמות אהגה בך : ח כי היית עזרתה לי ובצל כנפיה
ארנן : ט דבקה נפשי אחריך בי תמכה ימינה : י והמה

ס פ ו ר נ ו

סג ב אלהים אלי אתה - שאני מתפלל אליך בכל עת זרה : אשהחך -
ובכל שחר אני מקדש פניך בתהלה והודאה - הנה עתה צמאה לך נפשי -
למאה ומתאוס להסתבון בך : כמה לך בשרי בארץ ציה ועיף בלי מים - כמו
מה שבשרי היה תאב לך שתגלה להושיע בהיותי בארץ ציה והוא עיף ולמאה
שם בלי מים - ג כן בקדש חזיתך - כמו שהייתי אז למאה בצמא חמריית כן
בצמא של קדש חזיתך ודרשתך בתפילתי : לראות עוזך וכבודך - שאוכל
להסתבון אל עוזך ומלכותך על הכל שהוא חפץ בקיומו כראוי למלך ולראות
ולהסתבון אל כבודך ככת הבריאש שלא ייחס לזולתך : ד כי טוב חסדך
מחיים - ומה שהתאויתי להסתבון אל עוז מלכותך החפץ בקיום עולמך הוא
כי בזה התבוננתי כי טוב חסדך שעשית האדם בצלם אלהים שנתת לנפיו
האנושי כי בו היה בשלמותו נמלא ונחתי יותר מן החיים שנתת לו בעוה"ז
וכמו כן התאויתי להסתבון אל כבודך שהוא כח הבריאש - ובוש שפתי
ישבחונך - על כל זולתך : ה כן אברכה בחיי - ובסתבונני אל שתי אלה
אני מבדך ואומר לכל שאתה ברוך בטוב נוסף על המציאות אשר שלמותו
עליון ונורא : בשמך אשא כפי - להסתפל בהיותך רב חסד : ו כמו חלב
ודשן - כמו העמוג מושג כחלב ודשן : כן תשבע נפשי - בהעמוג התבונני
אל עוזך וכבודך : ושפתי רננות יהלל פי - ויהלל פי את עוזך וכבודך
בשפתי רננות שמה על רוב מעלתך : ז אם זכרתך על יצועי - בעת השינה -
הנה אשמותו שלילה - אהגם בך - כי חיקך משנתני וארנן - כי היית
עזרתה לי - וגבה - ט דנקס נפשי אחריך - ללכת בדרכיך ולבלתי סור

לְשׂוּאָה יִבְקְשׂוּ נַפְשֵׁי יִבְאוּ בַתְּחִיתוֹת הָאָרֶץ : יֵא יִגְיֶרְהוּ
עַל יְדֵי חֶרֶב מִנֵּת שְׁעָלוֹם יִהְיוּ : יב וְהַמֶּלֶךְ יִשְׁמַח בְּאֱלֹהִים
יִתְהַלֵּל כָּל הַנְּשָׁבַע בּוֹ כִּי יִסְכַּר פִּי דוֹבְרֵי שְׁקָרוֹ :

כזה המזמור התפלל על דבר המן שבקש להכריח את ישראל בהלשינו עליהם לפני אחזרוש כמו שבקשו מלשיני דוד עליו :

סד א לַמְנַצֵּחַ מְזֻמֹּר לְדָוִד : ב שִׁמַּע אֱלֹהִים קוֹלִי בְּשִׁיתִי
מִפֶּחַד אוֹיֵב תִּצַּר חַיִּי : ג תִּסְתַּיְרֵנִי מִפֹּד מְרַעִים מְרַגְשֵׁת
פְּעָלֵי אוֹן : ד אֲשֶׁר שָׁנְנָו כְּחֶרֶב לְשׁוֹנֵם דְּרָכָו תִּצַּם דְּבַר
מֶר : ה לִירוֹת בְּמִסְתָּרִים תָּם פִּתְאֹם יִרְהוּ וְלֹא יִירָאוּ :
ו יִחְזְקוּ לָמוֹ דְּבַר רַע יִסְפְּרוּ לְטָמוֹן מוֹקְשִׁים אָמְרוּ מִי יִרְאֶה

ס פ ו ר ג ו

עזה • וכזה כי תמכה ימיך • שלא ימנעו מזה מונעוים או תגבורת יס"ר
כאמרם ז"ל כל ליעהר מסייעין אותו : י והמה לשואה יבקשו נפשי •
ואתם שמבקשים נפשי להרע לה באופן שיסתאו וישמו עליה רבים כמו
הזיפוס וזולתם : יא יגיריכו על ידי תרבו • הנה כשיהלל פי בשפתי רננות
המה יגירו ויסחבו את פיהם בתחיתות ארץ על ידי חרב שתכרות את לשונם
ופיהם : מנת שועלים יהיו • שתהיה נבלתם מאכל לחיות : יב והמלך •
אע"פ שהוא רודף לא הקללנו אבל אומר • שישמה באלהים • שילחם באויבי
ישראל ולא ישמה כזה שיוכל להרע עמדי : יתהלל • לעתיד : כל הנשבע
בו • שהוא כל עם ישראל הנשבעים בשם ה' • וזה • כי יסכר פי כל דוברי
שקר • המלשינים אותי שיכרתו או יעשו תשובה :

סד ב שמע אלהים קולי בשיתי • כלום ותפלה מרדכי ואסתר : מפחד
אויב • המן לורר היהודים שהפחיד בגזרתו : תצור חיי • שהיו להשמיד
ולחרוג : ג מסוד מרעים • המן ואחזרוש כשגזרו להכריח את ישראל :
מרגשת פועלי און עבדי המלך שהגידו להמן שאין מרדכי כורע ומשתחוה לו •
וכן • ד דרכו חלם • הסיתו את המן • וכמו כן דרכו דבר מרי • מה שהגיד
להם אשר הוא יהודי שונא לעמלק : ה לירות במסתרים תסי להשמיד את כל זרע
יעקב איש הם וזה בגזרה שנעשת במסתרים בין אחזרוש והמן : פתאום
ירוחו • ובגזרה היתה ששונאיהם יורו עליהם חלים פתאום ביום אחד בכל
המדינות : ולא ייראו • מחרב היהודים שיעמדו על נפשם בהיות אז המן
גדול : ו יחזקו למו דבר רע • יחזקו גזרתם בטעמי השלמותם : לטמון

תהלים ליום שלישי סד סה
 למו : ז יחפשו עולת תמנו חפש מחפש וקרב איש ולב
 עמק : ח וירם אלהים חן פתאם היו מכותם : ט ויכשילו
 עלימו לשונם יתנודדו כל ראה בם : י ויראו כל אדם
 ויגידו פעל אלהים ומעשהו השבילו : יא ישמח צדיק בפי
 וחסה בו ויתהללו כל ישרי לב :

זס המזמור תפלה על הגאולה העתידה :

סה א למנצח מזמור לדוד שיר : ב לך דמיה תהלה
 אלהים בציון ולך ישלם נדר : ג שמע תפלה עדיך כל
 בשר יבאו : ד דברי עונת גברו מני פשעינו אתה

ספורנו

מוקדים • בלשון הרע : אמרו וגו' • כי אלהים מאסם : ז יחפשו עולות •
 המן והכמיו בעלת גזרתם חפשו כל פעולות רעות ועול שהיו בישאל למנצח
 סנה להכזיבתם וכמו כן יחפשו דברי הימים למנצח חן תמנו וגלינו מאלרנו
 כאמרם מפוזר ומפורד בין העמים • וזה בסכתי חפש מחופשי • שחפש האל
 יתברך עונינו ועונות אבותינו כאמרו ושלמתי אל חיקם עונותיכם ועונות
 אבותיכם יהיו וחפש ג"כ : וקרב איש • שהיה בעת החורבן כאמרו בפיו שלום
 את רעשו ידבר וברקבו ישים ארבו : ה וירם אלהים • ראה המשורר ביום
 הקודש שבסוף יום אלהים הליו ענייהם : חן פתאום היו מכותם ויכשילוהו
 עלימו • כי אמנם מכות מועלותם היו כחן פתאום כאמרו ותאמר לו זרם אשתו
 וכל אוסביו יעשו עץ ובכוקר אמור למלך ויהלו את מרדכי עליו והנה הכשילו
 את החן עלימו שנהלו המן ובניו עניו : ט לשונם • וכמו כן הכשילו לשונם
 כאמרם כי נפול תפול לפניו : ויגידו פועל אלהים • במקרא מגלה : ומעשהו
 הכשילו • שהיה מדה כנגד מדה : יא ישמח צדיק • מרדכי : כל ישרי
 לב • צדיקי ישראל שנתנו תודה לשנו יתברך :

סה ב לך דומים תפלה אלהים בציון • הנה תהלה לופיה וממתנת לך
 שתגלה בציון : ולך ישלם נדר • של נעשה וכמעט : ג עדיך • ישי לאון שיבואו
 כל בשר לעבדך כאמרו כי חזו אהספוך אל עמים שפה בורה לק וא כלם
 בשם ה' : ד דברי עונות גברו מני • ואינו ראוי להסתכל על הלב • ובתשא
 פני : פשעינו • שלי ושל נכור : אתה תפטרם • אתה שוב תחמד לא

תִּפְּרָם : ה אֲשֶׁרִי תִבְחַר וּתִקְרַב יִשְׁכַּן הַצִּרְיָה נִשְׁבַּעַה
 בְּטוֹב בֵּיתָךְ קְדוֹשׁ הַיְכָלְךָ : ו נִזְרָאוֹת בְּצַדֵּק תַעֲנֵנּוּ אֱלֹהֵי
 יִשְׁעֵנּוּ מִבְּטַח כָּל קִצּוֵי אֶרֶץ וַיִּם רַחֲקִים : ז מִכִּין הַרִים
 בָּכְחוֹ נֶאֱזַר בַּגְּבוּרָה : ח מִשְׁפִּיחַ שְׁאוֹן יַמִּים שְׁאוֹן גְּלִיָּהֶם
 וְהַמּוֹן לְאֲמִים : ט וַיִּירָאוּ יִשְׁבֵי קְצוֹת מְאוֹתֶיךָ מוֹצֵאֵי
 בְּקָר וְעַרְב תִּרְנִין : י פְּקֻדֹת הָאָרֶץ וּתְשַׁקֶּה רֶבֶת
 תַעֲשֶׂרנָה פֶלֶג אֱלֹהִים מְלֵא מִים תִּכְיֶן דְּגַנָּם כִּי בֵן תִּכְיֶנָּה :
 יא הַלְמוּיָה רִיָּה נִחַת גְּדוּדָה בְּרַבִּיבִים תִּמְגַנֶּנָּה צְמַחָה

ספורנו

כזכותי : ה אשרי וגו' - השמידים אשר ה' קורא : ישכון הצריך - שלא
 כל האדם יזכה לזה : נשבעה וגו' - יהי רצון שאנחנו הבלתי ראויים לשכון
 בהצריך - נשבעה בטוב ביתך - שתלא תורה משם גם לנו : קדוש היכלך -
 וכמו כן נשבעה בטוב קדוש היכלך שהיה העבודה שם לרצון גם בעדנו :
 ו נזראות בצדק תעננו - י"ר שתענו ותקבל תפלתנו וזה שתעשה לנו נזראות
 להכניע העובדי כוכבים - בצדקי מטעם כלפי חסד בעדנו שלא ללקח עמסה :
 מבטח וגו' - אתה האל שאתה מבטח כל ישראל הנדחים בקצוי ארץ :
 ז מכין הרים בכחו - אתה שהכונות הרים לצדי עמך כאמרו יבקע זורים
 במדבר : נאזר בגבורה - להצריך אפק לעובדי רצונך : ח משביח -
 משקיט : שאון ימים - שאון וגאות העובדי כוכבים : שאון גליהם -
 גאות הגדולים : והמון לאומים - וגאות ההמון : ט מוצאי בקר וגו' - י"ר
 שהשיב בוקר וערב לאופן שהיה קודם המבול שהיו קטני השמש מסכימים
 עם קטני העולם ובכן היה לעולם זמן אביב : י פקדת הארץ ותשוקקה -
 הנה קודם הטאו של אדם ה' אשון פקדת הארץ ותשוקקה כאמרו ואד יעלה
 מן הארץ והשקה את כל פני האדמה : רבת העשרנה - והעשרת אותה בלתי
 שום עבודת אדם כאמרו ואדם אין לעבוד את האדמה וינמח ה' אלהים
 מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל : פלג אלהים וגו' - אתה
 בפלג אלהים שהעלית אז והוא אותו האד שהוא לעולם מלא מים שאין הטל
 נעצר תעשה שיספיק להכין דגן להארץ בלתי מער ובלתי עבודת אדמה :
 כי כן תכינה - כי כזה תכין הארץ ויושביה לעבודתך בטוב מזון הפירות
 למין האנושי בלתי צורך עבודת האדמה ולא יהיה האדם טרוד בה - וכן
 תקון הזרחה והשקיעם אשר בו יארכו חיי האדם כמאז : יא תלמיח רוח -

תְּבַרְךָ: יְיָ עֲמַרְתָּ שְׁנַת מִזְבְּחֶךָ וּמַעֲגָלֶיךָ יִרְעִפוּן דָּשָׁן:
 יְיָ יִרְעִפוּ נְאוֹת מִדְּבַר וְגִיל גְּבֻעוֹת תִּהְיֶהנָה: יָד לְבָשׁוּ
 כָּרִים הַצֵּאן וְעַמְּקִים יַעֲטֹפוּ בָר יִתְרוּעְעוּ אַף יִשְׁירוּ:

זה המזמור מזמיר לפני הגולה דרך להשיג האולה ומתפלל עליה:

יום יב סו א לַמְּנַצֵּחַ שִׁיר מְזֻמָּר הֲרִיעוּ לְאֱלֹהִים כָּל
 הָאָרֶץ: ב זָמְרוּ כְבוֹד שְׁמוֹ שִׁימוּ כְבוֹד תִּהְלְתוּ: ג אָמְרוּ
 לְאֱלֹהִים מַה נִּזְרָא מַעֲשֵׂיךָ בָּרַב עֲזָה יִכְתְּשׁוּ לָךְ אֵיבֶיךָ:
 ד כָּל הָאָרֶץ יִשְׁתַּחֲוֶי לָךְ וַיִּזְמְרוּ לָךְ וַיִּזְמְרוּ שִׁמְךָ סִלָּה:
 ה לָכוּ וּרְאוּ מַפְעָלוֹת אֱלֹהִים נִזְרָא עֲלֵיכֶה עַל בְּנֵי אָדָם:

ס פ ו ה נ ו

באותו הטל רוח תלמיה עתה בימינו: נחת גדולה: ולום שיעמיק בחפירות
 המתרישה: ברביבים המוגגסה: וביספיקו רביבי הטל למוגג את הארץ
 ולסקוקתה: ועם זה: אמחה תבךך: שיעשה פני יותר מן המוגגל: כי
 אמנס: יב עטרת שנת עובדתך: גם בימינו כשהיתה שנת רזון עטרת אותה
 בפירות יותר מהמוגגל כמו בימי שמעון בן שטה שנעשו חטים ככליות
 ובעורים בגרעוני זיתים ועדשים כדוגרי זהב כמו שספרו ז"ל: יג ירעפו
 נאות מדבר: י"ד שגם עתה: יעפו ותנו מזון ברבוי גם נאות מדבר שגם
 מדעה הארץ: וזוה: וגיל וגו': שהיה סביב להם הארץ ברבוי: כי אמנס
 ברבוי המדעה: יד לבשו כרים הארץ: יהיו לעולם הבקעות מכוסות בארץ:
 ועמקים: שהם מוכנים לתבואת דגן: יעטפו בר: י"ז שיתעטפו ויתכסו
 במיני דגן: וזוה: יתרועעו: יושבי הארץ ימלאו תרועת שמחה: אף
 ישיבו: שישבחו ויתנו תודה לאל יתבךך:

סו א היינו לה' כל הארץ: אתה ישראל עשו באופן שכאשר ישיעכם
 ה' יתבךך תרוע כל הארץ הכל האומות יתרועעו אף ישיבו על תשועתכם:
 ב זמרו כבוד שמו: הודיעו בגוים כשמחה את כבוד שמו המושג גדולתו:
 שימו כבוד תהלתו: עשו באופן שתהלתו כשיאמרו הגדיל ה' לעשות עם
 אלה תהיה לו לכבוד שלא יאמרו בחר בעם נבל ולא חכם: ג אמרו
 לאזנים: והתפללו לאל יתבךך ואמרו לו: ברב עזך יכחשו לך אויביך:
 יח"ל שבגודל מלכותך כאמרו ויהי ה' למלך על כל הארץ יכחשו לך אויביך
 שהללך בפיסם גם שלבם בלתי נכון עמך: ד יזמרו שמך: יוכיחו בזמרה
 את שגולוסיך שהיו לך לשם: ויאמרו זה לזה: ה לכו חזו: במקדשו:

וְהַכֹּף יִם לַיְבֻשָּׁה בַּנְּהַר יַעֲבְרוּ בְּרִגְלֵי שָׁם נִשְׁמַחַה בּוֹ :
 ז מִי לִבְנֻבֹרְתוֹ עוֹלָם עֵינָיו בְּגוֹזִים תִּצְפִּינָה הַסְּרָרִים אֶל
 יְרוּמוֹ יִרְמוֹ כִּי לִמּוֹ סֵלָה : ח בָּרְכוּ עַמִּים אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁמִיעוּ
 קוֹל תְּהִלָּתוֹ : ט הַשָּׁם נִפְשָׁנוּ בַּחַיִּים וְלֹא נָתַן לְמוֹט רִגְלָנוּ :
 י כִּי בַחֲנֻתֵנוּ אֱלֹהִים צָרַפְתֵּנוּ כְּצַרְף כֶּסֶף : יא הִבֵּאתֵנוּ
 בַּמַּצּוֹדָה שְׁמֵת מוֹעֵקָה בַּמִּתְנִינוּ : יב הִרְפַּבְתָּ אֲנוֹשׁ
 לְדֹאֲשָׁנוּ בָּאֲנוּ בְּאֵשׁ וּבַמִּים וְתוֹצִיאֵנוּ לְרוּיָה : יג אָבוֹא
 בֵּיתְךָ בְּעוֹלוֹת אֲשֵׁלֶם לְךָ נְדָרֵי : יד אֲשֶׁר פָּצוּ עֲלֵפְתִי וְדַבֵּר
 כִּי בִצֵר לִי : טו עוֹלוֹת מִיָּהִים אֲעֲלֶה לְךָ עִם קְטֹרֶת אֵילִים
 אֲעִשֶׂה בְּקָרְ עִם עֲתוּדִים סֵלָה : טז לָכוּ שְׁמְעוּ וְאֶסְפְּרָה

ס פ ו ר נ ו

מבעולות אלהים • עתה נורא עליה שגם לבעבר היה נורא עליה שעתה
 נוראות • כי אמנם • הפך ים • בצקיעת ים סוף • צנהר • בירדן • סס •
 במקדשו : נשמה צו • כאמרו ושמחתם בבית תפילתי : ז מובל בגבורתו
 עולם • כי אמנם עתה הוא לבדו מובל לה שרי מעלה : עיניו בגוים וגו' •
 ומכאן ואילך יבגיה ויפדע מעובדי כוכבים גם בעוה"ז לע"פ שלא עשה כן
 לבעבר לפיכך הסוררים הפילו העובדי כוכבים : אל ירומנו לנו • בחשבם
 שלא יפיע ה' יתנחך מהם בעוה"ז : ח ברכו עמים אלהינו • על מדת
 טובו : והשמיעו קול תהלתו • צוה : ט השם נפשנו בחיים • שהחיינו
 וקיים את בניו בין העובדי כוכבים נגד הטבע : ולא נתן וגו' • שיוכל
 להדיחנו מעל אלהינו להמיר דתו : י כי בחנתנו אלהים • ואהם אלהים
 מאחר שבהנתנו בגלות ומלאכתו נאמנים לשמן : לרפתנו • שנהגו רבים
 מופשעי ישראל בגלות : יב באנו באש • בגזרות העובדי כוכבים : ותוהלונו
 לרויה • כענין המן האגגי וזולתו : יג הכוא ביקח בעולות • יס"ר שתגאל
 את ישראל באופן שאוכל לבוא למקדשך בעולות וקרבתות הודה ואז העשה
 בקר • לעולם : עס עתודים • להטאת שהוא קרבן כפרת שגגת עובדת
 כוכבים אשר צו לבדו עולה קודמת לחטאת וכמו כן הקריב חוקיכו כמבואר
 בד"ה : טז לכו שמעו • אהם ישראל הבינו : ואספרם • מה שאומר עתה :
 כל יראי אלהים • וכן אחס כל יראי אלהים שמעו • אשר עשה לנפשי •

תהלים ליום שלישי כו סז נא

כָּל יֵרָאֵי אֱלֹהִים אֲשֶׁר עָשָׂה לְנַפְשֵׁי: יו אֱלֹוּ פִי קִרְאתִי
וְרוּמָם תִּתֵּן לְשׁוֹנֵי: יח אֲוֹן אִם רָאִיתִי בְלִבִּי לֹא יִשְׁמַע
אֲדַנִּי: יט אֲכֵן שָׁמַע אֱלֹהִים הַקְּשִׁיב בְּקוֹל תַּפְלְתִּי: כ בְּרוּךְ
אֱלֹהִים אֲשֶׁר לֹא הִסִּיר תַּפְלְתִּי וְהִסְדּוּ מֵאֵתִי:

זה המזמור תפלה על הגאולה העתידה:

סז א לְמַנְצֵה בְּנִגְיַת מוֹמָזֵר שִׁיר: כ אֱלֹהִים יַחַנְנוּ
וַיְבָרְכֵנוּ יְאֵר פָּנָיו אֶתֵּנוּ כֹלֵה: ג לְדַעַת בְּאָרֶץ דְּרָכָה בְּכָל
גוֹיִם יִשְׁוַעְתְּהָ: ד יוֹדוּהָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּהָ עַמִּים בְּלָם:
ה יִשְׁמְחוּ וַיִּרְנְנוּ לְאֻמִּים בִּי תִשְׁבַּט עַמִּים מִיִּשְׂרָאֵל וּלְאֻמִּים
בְּאָרֶץ תִּנְחַם כֹּלֵה: ו יוֹדוּהָ עַמִּים אֱלֹהִים יוֹדוּהָ עַמִּים
בְּלָם: ז אָרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ:

ס פ ו ר נ ו

האל יתברך • כי אמנם אליו • יו פי קראתי • צפי בלבד קראתיו
כשהתפללתי: וזאת תחת לשוני • והלחי ההתהוה אשר תחת לשוני הוא
בלבד רומם אותו כשספרתי תהלתיו: יח און אם ראיתי וגו' • וכאשר
ראיתי און בתפילתי שהייתי חושב אז בהבלי עסקי הים ראוי שלא ישמע
את תפילתי כלל: יט אכן שמע אלהים • עם כל זה • הקשיב בקול תפילתי •
רחם על קול תפילתי שהוא מעוז רעם ויגון: כ ברוך אלהים אשר לא
הסיר תפילתי • מלפניו גם שלא היתה כראוי וכמו כן לא הסיר חסדו
מאתי והושעני בעת צרה:

סז ב אלהים יחנו • יגאל אותנו בלתי ראויים לזה דרך חן: ויברכנו •
ברב עם כי נבארנו מעט מהרבה בגלות: יאר פניו אתנו • להאיר עינינו
נהיט נפלאות מהורתו: ג לדעת בארץ דרכך • למען נוכל להבין ולהורות
דרכי עובד בכל הארץ: בכל גוים ישועתך • ובזה ידעו טוב ישועתך שהיתה
למכה המין האנושי • ובכן • ד יודוך עמים אלהים • על התשובה:
יודוך עמים כלם • כל אחד מאישי כל עם ועם יודוך על הטוב הנמשך לכל
החד מהם כי תמלא הארץ דעה את ה': ה ישמחו • כי תשפוט עמים
מישור • כאמרו ושפט בין הגוים וגו' לא ישא גוי אל גוי חרב: תנחם •
ע"י המלך המשיח ועמו: ו יודוך עמים • יח"ל שנתשובה יודוך עמים
כלם: ז ארץ נתנה וכולה • ויודוך ג"כ כל איש מאישיהם על שתנחם הארץ

ח יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים וַיִּירָאוּ אוֹתוֹ כָּל אַפְסֵי אָרֶץ :
 בוס המזמור התנבא המסור על אודות הגאולה העתידה והתפלל עליו :
 סח א לַמְנַצֵּה לְדָוִד מִזְמוֹר שִׁיר : ב יְקוֹם אֱלֹהִים יַפְיֹצוּ
 אוֹיְבָיו וַיְנַסּוּ מִשְׁנֵאָיו מַפְנְיוֹ : ג כִּהְנַדֵּף עֵשֶׂן תִּנְדָּף כְּהַמּוֹ
 דוֹג מִפְּנֵי אֲשׁוּ יֵאבְדוּ רַשְׁעִים מִפְּנֵי אֱלֹהִים : ד וְצַדִּיקִים
 יִשְׂמְחוּ יַעֲלִצוּ לִפְנֵי אֱלֹהִים וַיִּשְׁיִשׂוּ בְשִׂמְחָה : ה שִׁירוּ
 לְאֱלֹהִים זַמְרוּ שִׁמּוֹ סִלוֹ לְרֶכֶב בְּעֶרְבוֹת בְּיַם שָׁמֹו וְעָלוּ
 לִפְנֵי : ו אָבִי יִתּוּמִים וְדִין אֱלֹהִים בְּמַעוֹן קִדְשׁוֹ :
 ז אֱלֹהִים מוֹשִׁיב יְהִידִים בֵּיתָה מוֹצִיא אֲסִירִים בְּכּוֹשֵׁרוֹת
 אֶךְ סוֹרְרִים שִׁכְנוּ צְחִיחָה : ח אֱלֹהִים בְּצִאתָה לִפְנֵי עַמָּךְ

ס פ ו ר נ ו

גולה המורגל גם שלפעמים לא יספוק לכל עניי עס - ועס זה - יברכנו
 אלהים אלהינו - באופן שנוכל לפינם אלהים כאלו וישן מפני חדש הוליו :
 ח יברכנו אלהים - אחרי כן שתפסע האומה הישראלית בכל הארץ כאלו
 והים זרעך כעפר הארץ ופרלת ימה וקדמה ולפונה וגבה : וייראו אותם
 כל אפסי ארץ - באופן שבכל קנות הארץ יהיה ישוב יראיו ועמו :
 סח ב יקום אלהים - להושיע את עמו באופן שיפלו אויביו בלתי
 נלחמה : מפניו - מארץ ה' : ג כהנדוף עשן הנדוף - תדחוף אותם בגבהם
 כמו שידחה העשן העולה מן הכוה שהוא דבר שאינו נראה : כהמס דוגג -
 יאבדו רשעים וצדיקים ישמחו - כאמרם : "ל מוֹצִיא הַקִּבְ"ס חמה מנחתיקה
 וצדיקים נהיו בה ורשעים נדונין בה : ד וישישו בשמחה - באור פני מלך
 תיחם שהיא שמחה באמת : ה סולו לרכב בערבות - בגלגל היוםנו האין בו
 שום כוכב : בים שמו - בים לור עולמים - שהוא מהלית הכס הננוה מלכותו
 ברחמים בלתי שלמים אבל עם מדת הדון בעוה"ז ובעוה"ב : ועלו לפניו -
 בשניהם : ו אבי יתומים וגו' - כי אמנם הוא הים בגלות אבי יתומים
 ודין אלמנות : אלהים במעון קדשו - בהיותו כמסתור פנים - מ"מ לא
 השיב אחר ימינו מלשמרם כאמרם : "ל ידו נטויה עלינו - אבל עתה
 בזמן הגאולה - ז אלהים מושיב יתומים ביתה - מעתים המיוחדים אליו :
 ביתה - בח"י שהיא ביתה ונחלהם : מוֹצִיא - מן הגלות : אסירים בכושרות -
 שהיו אסורים ביד העובדי כוכבים : אן סוררים וגו' - סוררים ופושעי

תהלים ליום שלישי סח

בַּצֶּדֶק בְּיִשְׁמוֹן סֵלָה : ט אֶרֶץ רַעֲשָׁה אֶף שָׁמַיִם נִמְטוּ
 מִפְּנֵי אֱלֹהִים זֶה סִינֵי מִפְּנֵי אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : י גַּשְׁם
 נְדָבוֹת תִּנְיָף אֱלֹהִים נְחַלְתָּהּ וּנְלָאָה אֶתְּהָ כֹונֶנְתָּהּ : יא חִיתָּהּ
 יִשְׁבוּ בָּהּ תִּכּוֹן בְּטוֹבֶתָּהּ לַעֲנֵי אֱלֹהִים : יב אֲדַנִּי יִתֵּן
 אֲמַר הַמַּבְשָׁרוֹת צָבָא רַב : יג מַלְכֵי צְבָאוֹת יְהוָה יִדְוֹן
 יִנָּת בֵּית תְּחַלֵּק שָׁלָל : יד אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שַׁפְּתַיִם פְּנֵפִי
 יוֹנָה נַחֲפָה בַכֶּסֶף וּאֲבִירוֹתֶיהָ בִּירְקֶקֶק חֲרוּץ : טו בַּפֶּרֶשׁ
 עֲדֵי מַלְכִים בָּהּ תִּשְׁלַג בַּצֶּלְמוֹן : טז הָר אֱלֹהִים הָר בִּשְׁן

ס פ ו ר נ ו

יִשְׂרָאֵל נִשְׁעִים בְּגִלוֹת כְּאֲמָרוֹ פִּי שָׁמַיִם כִּסֵּי יִגְעוּ : ח בְּלֹאֲתֶךָ לִפְנֵי
 עֵמֶךָ • כְּאֲמָרוֹ וְס' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמֵם : בַּצֶּדֶק בְּיִשְׁמוֹן • כְּהוֹרֵג צֵדֶת מֵתָן
 תּוֹרָה : ט אֶרֶץ רַעֲשָׁה • כְּאֲמָרוֹ עַל הַיָּם שָׁמְעוּ עַמִּים יִרְגָזוּן • וּבִמְתָן תּוֹרָה
 כְּאֲמַר וַיִּחַרְד כָּל הָעַם : אֶף שָׁמַיִם נִטְפוּ • בָּשָׁם עַד לֵב שָׁמַיִם שֶׁעֵלָה אֲדִים :
 זֶה סִינֵי • גִם כֵּן רַעַשׁ כְּאֲמָרוֹ וַיִּחַרְד כָּל הַיָּם מֵאֵל : י גַּשְׁם נְדָבוֹת תִּנְיָף
 אֱלֹהִים • גִּשְׁמֵי בְרָכָה לְבִלְתֵּי רְאוּיָם • תִּנְיָף בָּאֵד יַעֲלֶה מִן הָאֶרֶץ כְּטֹל
 וְלֹא יִרַד כְּמַטָּר אֲבֵל יִהְיֶה כְמוֹ שֶׁהִיָּה קוֹדֵם חֲטָאוֹ שֶׁל אִדָּם הֵאֱשָׁן כְּאֲמָרוֹ
 וְאֵד יַעֲלֶה וְגו' : נְחַלְתָּךְ • שֶׁהִיא אֱלִי' : וְנִלְאָה • שֶׁהִיא עִיר הַקּוֹדֵם שֶׁהִיא
 נִלְאָה וַיִּגְעַשׁ בְּמַמְשַׁלֵּת אוֹמֵרוֹת שׁוֹנוֹת : אֲתָם כֹונֶנְתָּה • כְּאֲמָרוֹ כֹונֵנו יִדְוֹךְ :
 יא חִיתָּךְ • קִשְׁלֵת יַעֲקֹב : יִשְׁבוּ כֵּם • לַיּוֹמִים רֵאשׁוּנִים : תִּכּוֹן בְּטוֹבֶתְךָ •
 יס"ג שֶׁתִּכּוֹן חוֹתֶם עִתָּה בְּמִדַּת עוֹבֵךְ : לַעֲנֵי • לַעֲנֵי כְּאֲמָרוֹ מִשַׁח אֲוֵתִי
 לְכֶסֶף עֲוִים : יב יִתֵּן אוֹמֵר הַמַּבְשָׁרוֹת • יִתֵּן מֵאֲמַר נָשִׁים מַבְשָׁרוֹת כְּשִׁיר
 כְּמִתְהַנֵּן וְחֵאֲמַרְנָם בְּבִשׁוֹרָה : יג מַלְכֵי לְבָאוֹת • מַלְכֵי לְבָאוֹת הַעוֹבְדֵי
 כּוֹכְבִים : ידוֹדוֹן • יִלְכוּ נְעִים וְנָדִים : וְנוֹת בֵּית • עֵדֶת יִשְׂרָאֵל הַגֵּרָה
 בְּיִשְׁרָאֵל : תְּחַלֵּק שָׁלָל • יִתְלַקוּ בְּיִשְׁרָאֵל מִמּוֹן הַמַּלְכִים • כִּי אֲמַנֵם • יד אִם •
 אֱלִי' שְׁבִיבוֹת • תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שַׁפְּתַיִם • בֵּין כִּירוֹם וּשְׁפִיפֹת קְדִירוֹת שֶׁהִיא
 מְקוֹם הַחֹךְ • אֲתָם • כִּנְפֵי יוֹנָה נַחֲפָה בַכֶּסֶף • כֵּהֵם לְדִיקוֹ הַדּוֹר הַמְּנִיעִים
 עֲלֵיהֶם • הַעֲפִ"כ • שׁוֹ בִּפְרֵשׁ שְׂדֵי מַלְכִים • כְּאֲשֶׁר יִשְׁכַּח הָאֵל יִתְבַּרֵךְ רַעֲשֵׁי
 הַעוֹבְדֵי כּוֹכְבִים בְּאוֹפֶה הַיּוֹמֵם כְּאֲמָרוֹ וְנִתְחִי נִקְמָתִי וְגו' בִּיד עַמִּי יִשְׂרָאֵל :
 תִּשְׁלַג בַּצֶּלְמוֹן • לֹא בְּלֶבֶד הַסּוּר מִחוּסֵךְ בֵּין שַׁפְּתַיִם אֲבֵל עִם זֶה תִּשְׁלַג וְתִתֵּן
 חוֹר בְּלִנְמוֹן מְקוֹם חוּסֵךְ וְלִנְמוֹת כְּאֲמָרוֹ וְרַח בְּחֶסֶךְ חוּסֵךְ : טז הָר אֱלֹהִים
 כֵּן כֵּן • סֵנֶה סֵר כֵּן הָר גְּבוּה וְתִלְוֹל אֲשֶׁר לְרֹכַב גְּבוּה יוֹמֵם לֹאֵל יִתְבַּרֵךְ

הָרַגְבָּנִים הָרַג בְּשָׁן : יִי לָמָּה תִּרְצָדוֹן הָרִים בְּבִנְיָם הָרַר
 הַמִּזְרָאֵל הַיְהוָה לְשִׁבְתוֹ אַף יִי יִשְׁכֵּן לְגַצַּח : יִחַ רֶכֶב אֱלֹהִים
 רִבְתִּים אֶלְפֵי שְׁנָאן אֲדָנִי בָּם סִינִי בִּקְדֹשׁ : יֵשׁ עֲלִית
 לְמָרוֹם שְׁבִית שְׁבִי לְקַחַת מִתְּנוֹת בְּאֲדָם וְאֶף סוֹרְרִים
 לְשִׁכֵּן יְהוָה אֱלֹהִים : כִּי בְּרוּךְ אֲדָנִי יוֹם יוֹם יַעֲמֵם לָנוּ הָאֵל
 יִשׁוּעָתָנוּ סֵלָה : כִּי הָאֵל לָנוּ אֵל לְמוֹשָׁעוֹת וְלִיהוּהָ אֲדָנִי
 לְכֹת תּוֹצְאוֹת : כִּי אֶךְ אֱלֹהִים יִמְחֹץ רֹאשׁ אֹיְבָיו קִדְקֵד
 שִׁעַר מִתְהַלֵּךְ בְּאַשְׁמֵיו : כִּי אָמַר אֲדָנִי מִבְּשָׁן אֲשִׁיב אֲשִׁיב

ס פ ו ר נ ו

ע"ד רשפי ים סכרי אל ארזי אל זולתם וסוף כמו כן הו' גבנוים :
 יז למה תרצדון • למה תרצו מדון וריב בזה • באמרכם שאתם בגבכם
 יותר ראויים מהר הבית למקדש וגלוי שכנים • הנה • הסר חמד וגו' • זה
 הסר סוף הו' המזריה חמד להגלות בו כאמרו לאברהם ולך לך אל ארץ
 המזריה על אחד הסרים אשר אומר חניך : אף ה' ישכון לנצח • בו וכן
 יעשה להסרות שכנתו בישראל • הע"ס שיש אומות גדולות ועלמות מהם :
 יח רכב אלהים • אתם רכב אלהים שהיית צמ"ת : רבותים אלפי נאף •
 כתי רבוא של אלפי מלאכים המשתיים לנביאים אל כמה המונות : אדני
 כס סיני בקדש • אשר כס גדל האל יתברך את סיני בקדש לקדש בו את
 ישראל כאמרו ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש : יש עליה למרום •
 הנה עתה בגלותנו עליה למרום כמסתתר ממנו : שבית שבי • לאבד ממנו
 צדיקי הדורות : לקחת מתנות בחדש • ולקחת ממנו מתנות שנתן האל
 יתברך לישראל שהם אדם כללנו כאמרו אדם אתם והם ה' דברים שהסו
 בבית שני ואף סוררים לשכון ים אלהים : ב ברוך ה' • הנה הוא ע.ב
 ומטיב : יום יום וגו' • יה"ר שיעמום וילבדו לנו בכל יום את ישועתנו
 בזכות צדיקי כל דור ודור בגלות : בא האל • כי אמנם האל יתברך : לנו
 אל למושעות • הוא לנו חוק להמציא מושעות ודרכי תשועה : ולא להיסי אדני
 וגו' • וכן יש לו כאשר הוא אלהים ודיין דרכי תכלית למות על העובדי
 כופרים : כב אף אלהים וגו' • לא יכרית כל האומות אבל ראש אויביו
 כלבד שהם עמון ומואב שהזכיר עליהם לא תדרוש שלומם • וכמו כן •
 ימהן קדקד עער • איש שיער כאמרו לשפוט את הו' עשו : מההלך באשמיו •
 עתמיד ברשעו • גם שהוא פורש עלסיו ומראה עלמו חסיד : כג מבשן • שהוא

גג תהלים ליום שלישי חח

מִכִּיצְלוֹת יָם : כִּד לְמַעַן תִּמְחַץ רַגְלֶךָ בְּדָם לְשׁוֹן פְּלִבֶּיךָ
 וַיֹּאבִיבִים מִנְהוּ: כִּה רָאוּ הֵל כֹּתֶיךָ אֱלֹהִים הַלִּיכֹת אֵלַי
 מַלְכֵי בְקִדְיֹשׁ: כִּו קִדְמוֹ שָׂרִים אַחַר נִזְנִים בַּתּוֹךְ עֲלָמוֹת
 תּוֹפְפוֹת: כִּז בְּיַקְהֵלוֹת בְּרַכּוֹ אֱלֹהִים אֲדֹנָי מִמְקוֹר יִשְׂרָאֵל:
 כח שָׁם בְּנִימָן צָעִיר רִדָם שָׂרֵי יְהוּדָה רַגְמָתָם שָׂרֵי זְבֻלוֹן
 שָׂרֵי נַפְתָּלַי: כט צִוָּה אֱלֹהֵיךָ עֲזָרָה עֲזָרָה אֱלֹהִים זֶו פְּעֻלָּת
 לָנוּ: ל מֵהִיכַלְךָ עַל יְרוּשָׁלַם לֶךְ יוֹבִילוּ מַלְכִים שָׂוִי: לא גָּעַר
 חַיִּת קָנָה עֵדֶת אַבִּירִים בְּעַגְלֵי עַמִּים מִתְרַפֵּס בְּרִצֵי כֶסֶף
 בְּזֹר עַמִּים קִרְבוֹת יַחֲפָצוּ: לב יֵאָתִיו חֲשִׁמְנִים מִנִּי מִצְרַיִם

כ פורגו

נקוד היום טורפות: השיב - את ישראל לארצם: אביב ממולות ים
 מכני הנני סיס שהם מלכי האיים: כד למען המחץ וגו' - הטקף:
 רגלך - בדם העובדי כוכבים שהרעו לך כאמרו ישמה לדיק כי חוס נקם
 פעמיו ירחץ בדם הרשע: לשון כלבך - וכן תמחץ לשון כלבך: מאוביבם
 מנשו - יומד ממש שמחו האוביבים את רגליהם מן הדם שלך: כה ראו
 וגו' - אתה מלכי בקדם משיח לדיקו הנה א' הים שהיו נביאי עליון ראו
 הליכותיך במ אות הנבואה שהם הליכות אלי - וזוה - כו קדמו שרים -
 לתת תהלה לאל בשמיהם: אחר - ואחר זה בעת ה'אולה: נוגנים בתוך
 עלמות תוכפות - יאמרו - כז במקהלות ברכו אלהים - ממקור ישראל יומד
 ממקור תהלות וברכות ישראל שנעשו ע"י דוד המלך: חח שם בנימין וגו' -
 כי אמנם אז היה חיוו מנושלה גם לבנימין ולשני השבטים והם המליכו
 את דוד - אמנם עתה - כט צוה אלהיך עזן - האל יסתדך הוא זה את
 מלכותך - כי אמנם - עזרה אלהים וגו' - מהיכלך שהוא בליון וזוית
 שימלך על ירושלים שהיה מערפולין של ארץ ישראל כי בליון יגלה המשוח
 תהלה כאמרו ובח בליון גואל: מלכים שי - הנה מלכי העובדי כוכבים
 יובילו שי ומנהה לך המשיח - אך עתה - ל גער חית קנס - אל תקבל
 מנחת חזיר מיער - וכן מנחת - עדת אבירים - שהם בעגלי עמים -
 שבחוכם מלכים ושרים רבים אע"פ שעתה זה העם הוא - מתרפס - משפיל
 עצמו ונכנע: ברצי כסף - בשכרי כסף כי אמנם הוא ה'יבם להרע ישראל:
 בזר עמים - פזר ואבד את ישראל מארצם - ועם זה - קרבות יחפצו -
 בגזירותם עד ישראל: לב יאמרו חשמיים - ובאו אליך במנחה שרים:

בוש תריץ ידיו לאלהים: לג ממלכות הארץ שירו לאלהים
 זמרו אדני סלה: לד לרכב בשמי שמי קדם הן יתן בקולו
 קול עז: לה תנו עז לאלהים על ישראל גאותו ועזו
 בשחקים: לו גורא אלהים ממקדשיך אל ישראל הוא
 נתן עז ותעצמות לעם ברך אלהים:

זה המזמור תפלה על קצוק גלויות:

יום יג סט א למנצח על שושנים לרוד: ב הושיעני
 אלהים פי באו מים עד נפש: ג טבעתי ביון מצילה ואין
 מעמד באתי במעמקי מים ושפלת שפתני: ד יגעתני

ס פ ו ר נ ו

מנו מנצח: העפ"י ששעבדו את ישראל. וכן מני כוש העפ"י סחא
 רחוק: כי אמנם: תריץ ידיו לאלהים: לשמע און כי ישמעון שמעך לשם
 ה' כמו שקרה לשלמה בעטון מלכת שבא: לה ממלכות הארץ שירו: על
 מלכות המשיח שסקים: זמרו אדני: על רוב גדלו: לד לרוב גו': סחא
 בזה סחא רוכב ומולן' על כל מערכות הסופרים עם היותם נלחיים כי
 אינם הגאולה תהיה מנגדת לכל פעולותם והרחקות: הן יתן בקולו:
 שיבא על נוסו: קול עז: שיהיה למך על כל הארץ ויסיג ממעלת בני
 מעלה: לכן: לה תנו עזו: מלכות המשיח: לאלהים: יתחוו לאל
 יתברך: על ישראל גאותו: סחא מראה בזה שמעלתו ותפארתו סחא על
 ישראל כאמרו ישראל אשר בך התפאר: ועזו בשחקים: והאלהים ג"כ עזו
 בשחקים כאמרו יפקוד ה' על צבא המרום במרום: לו ממקדשיך: מבתי
 מדרשין ומשכנותיך ישראל סחא טורא בלמדך את גדלו לכל העולם: אל
 ישראל: ונדע בך סחא אל ישראל בפרט: הוא נותן עזו: מלכות למשיח:
 והעצמות לעם: כאמרו ויהי שארית יעקב בגוים כאריות בהשנות יער:
 כרוך אלהים: ובוה יורה סחא מיקיב גם במדה דקין:

סמ ב עד נפש: שהיו רוב גבורותיהם לבעל מ ישראל טורא ומות:
 כי אמנם: ג טבעתי ביון מצולה: שהיה מלכות בבל סחא במולה כאמרו
 האומר לולה תרבי: ואין מעמד: שנסהג גדלוהו בן אחיקם שסחא סקוד
 בארץ: באחי במעמקי מים: בימי יונת סחא עמקי לב: ושפלת שפתני:
 סחא שמלטתי מאלו המלכים הגדולים שפנתני שכולת מים זה העם לא היה
 שהיה מלכות פרס שקראוהו ז"ל מלכות שאינה הוגנת כי אמנם הוא שפנתני

בִּקְרָאֵי נִחַר גְּרוֹנִי כָלוּ עֵינַי מִיחַל לְאֱלֹהֵי : ה רַבּוּ מִשְׁעָרוֹת
 רֵאשֵׁי שָׁנָאֵי חֲנֹם עֲצָמַי מִצְמוֹזֵי אִיבֵי שִׁקְרָ אֲשֶׁר לֹא
 גִּלְתִּי אִזּוֹ אֲשִׁיב : ו אֱלֹהִים אֶתְּהָ יָדַעַת לְאוֹלָתַי וְאֲשֵׁמוֹתַי
 מִמֶּךָ לֹא נִכְחָרוּ : ז אֵל יִבְשׁוּ בֵי קִיּוֹף אֲדֹנָי יְהוִה צְבָאוֹת
 אֵל יִבְלָמוּ בֵי מִבְקִשֶׁיהָ אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל : ח כִּי עָלֶיךָ נִשְׁאַתִּי
 חוֹרְפָה בִּסְתֵה כְלִמָּה פָּנַי : ט מוֹזֵר הָיִיתִי לְאֹהֲבֵי וְנִכְרִי לְבָנֵי
 אֲמִי : י כִּי קִנְאַת בֵּיתְךָ אִכְלַתְנִי וְחֲרָפוֹת חוֹרְפָה נִפְלוּ
 עָלַי : יא וְאִבְנָה בְצוֹם נַפְשִׁי וְתָהִי לְחֲרָפוֹת לִי : יב וְאֶתְּנָה
 לְבִישֵׁי שִׁקְרָ וְאֹהֲבֵי לֶחֶם לְמִשְׁלָל : יג יִשְׁיחוּ בֵי יִשְׁבֵי שְׁעַר
 וְנִגְיָנוֹת שׁוֹתֵי שִׁכְרָ : יד וְאֲנִי תִפְלַתִי לָךְ יְיָ עַת רְצוֹן
 אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאֵמֶת יִשְׁעֶךָ : טו הֲצִילֵנִי מִפִּיט

ס פ ו ר נ ו

והגלתי מארצו : ד יגעתי בקראי - בימי צבל שהתפללו בה דנואל וחבריו :
 נחר ג וני - בדברי הזמנות וזעקתם בימי המן : כלו עיני מיחל לארצו -
 לקח ע' שנה שנגזר ע"י ירמיהו : ה סנאלי חנם - שקמו על ישראל לייב
 לפני אלכסנדרוס מוקדון : עלמו ממתיי - כותיים : אויבי שקר - בני
 ישמעאל ובני קטורה : אשר לה גולתי אז אשיב - בריב בני מנשים שהיו
 הובעים ממנו שהשאילו לישראל : ו אלהים אתה ידעת לאולתי - שלא ראו
 המיוחדים שבצבל לשב לא"י : ואשמותי - אלכסנדרוס של מל"ס : ה אל
 יבשו בי קיוף - אל יבשו דיקי הדוגות אשר בקרבי שחזרו לאיך אל
 יבשו מספרם שובלו להשלים בנין בית המקדש והשיבו ולא יעשו ליהוש
 על ידס : מבקשין - המתפללים על גזרות מלכי יון : ה נשאתי חרפה -
 בגזרת בתולה נשאת ברביעי שהבטל לארון תחלה - וזולת זה - ט מוזר
 הייתי לאחי - לדוקים ודומיהם : נבני אחי - למומנים במלכות יון : י כי
 קראת ביתך אכלתי - שקצו יוכים את אחי המזבח : יא ואכסה בלום
 נפשי - על שבענו ממנה תורה ומצוות לאבדה : ותהי לתופת לי - נפשי
 היתה לי לתופה במשפט יד עזה : יד ואני - המבורך אשר עתה בבית
 הארון או במשכן : תפלתו יך ה' - על הדוגות הבאים : עת ולון - סוף
 עתה בעת תקיוף על ישראל בעושה : טו הצילני מפיט - של מלכות צבל :
 ואל תעשה - בגזרת המלך שיורה עבודה ללם הוהב שהקים : אגלה משנאלי -

וְאֵל אֲטַבְעָה אֲנַצֵּלָה מִשְׁנָאֵי וּמִמַּעֲמָקֵי מַיִם : שׁוּ אֶל
 תִּשְׁטַפְנִי שִׁבַּלְת מַיִם וְאֵל תְּבַלְעֵנִי מִצֹּלָה וְאֵל תֹּאמֶר עָלַי
 בְּאֵר פִּיָּה : יְיָ עֲנֵנִי יי כִּי טוֹב חֶסֶדְךָ כְּרֹב רַחֲמֶיךָ פָּנֶה
 אֵלַי : יי וְאֵל תִּסְתַּר פְּנֶיךָ מֵעַבְדְּךָ כִּי צָר לִי מִיָּד עֲנֵנִי :
 יי שִׁקְרָבָה אֶל נַפְשִׁי גְאֹלָה לְמַעַן אֹיְבֵי פְדֵנִי : כ אֲתָה יִרְעֵת
 חַרְשֵׁתִי וּבִשְׁתֵּי וּכְלַמְתִּי נִגְדָה כֹּל צוּרֵי : כֵּא חֲרַפְהָ שְׁבַרָה
 לְבִי וְאֲנִי־שָׂה וְאֶקְוֶה לְנִיד וְאִין וּלְמִנְחָמִים וְלֹא מִצַּאתִי :
 כב וַיִּתְּנוּ בִּבְרוּתֵי רֹאשׁ וּלְצַמְאֵי יִשְׁקִינִי הַחֵץ : כג יְהִי
 שְׁלַחְנִם לְפָנֶיךָ לֶפֶת וּלְשִׁלּוּמִים לְמִקֵּשׁ : כד תִּהְיֶה שְׁכֵנָה
 עֵינֶיךָ מֵרְאוּת וּמִתְנִיחֶם תִּמְיֵד הַמַּעַד : כה שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם
 זַעֲמָה וְחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁיֵם : כו תְּהִי טִירְתֶּם נִשְׁמָה בְּאֵהֲלֵיהֶם
 אֵל יְהִי יֹשֵׁב : כז כִּי אֲתָה אֲשֶׁר הַפִּית רָדְפוּ וְאֵל מְכַאֵב
 חֲלָלֶיךָ יִסְעֲרוּ : כח תִּנְהַ עֶזְרִי עַל עֲוֹנִים וְאֵל יִבְאֵ בְּצַדִּיקְתְּךָ :

ס פ ו ר נ ו

המן והכותבים שטנם על צנין בית המקדש : וממעמקי מים • מלכי יון :
 ט אל תשטפני שבלת מים ואל תבלעני מצולה • שלא יכלו בבבל המיוחסים
 מישראל שבה : ואל תאמר עלי באר פיה • באר שהיא מעמקי מים של
 מלכות יון אל האמר עלי לדבר בלשון אחר ובלתי מורגל כמו שקרה בימי
 סוקרוס ואריסטובולוס שהלשון זקן את ישראל בלשון יוני בלתי מורגל :
 יח ואל תסתר פניך • בגלות אחוץ : יש קבצה אל נפשי גאלה מנגזרות
 שבה לאבד נפשי בביטול תורה ומצות : כ אהה ידעת חספתי • ששמו
 בהורים ובתולות בקלון : כא חופה • שבה לבי בחורבן ביתך : כב ויתנו
 בביטוי ראש • שהיו מזבלים שדות בדמם של ישראל : כג ישי שלחנם
 לפניהם לפח • רב שבעם יהיה להם לזרא : ולשלומים • גם כן שלחן לשים
 שלום ביניהם : למוקם • ששאלתם השלומים יבגדו זה בזה : כד תחשכנה
 עיניהם מראות • הבגידה : ומתניהם • לנום : המעד • תכשיל : כו תהי
 עינתם נשמה • כאמרו ושמתני נחליה לזפת : כז כי אהה אשר הכית •
 אהה הוא שהכיתנו • וסה • רדפו • ועס זה • אל מכאוב חלליך יספיו •
 לתת תודה לאלהיהם על מכתנו : כח ואל יבואו בצדקתך • אל תהי להם

תהלים ליום שלישי סט ע

כש ימחו מפפר חיים ועם צדיקים אל יפתבו : ל ואני
 עני וכואב ישועתך אלהים תשגבני : לא אהללה שם
 אלהים בשיר ואגדלם בתודה : לב ותיטב ליי משור פר
 מקן מפרים : לג ראו ענוים ישמחו דרשי אלהים ויחי
 לבבכם : לד פי שמע אל אביונים יי ואת אסיריו לא
 בזה : לה יהללוהו שמים וארץ ימים וכל רמש בהם : לו פי
 אלהים יושיע ציון ויבנה ערי יהדה וישב : לשם וירשוהו :
 לו וזרע עבדיו ינחלוהו ואהבי שמו ישכנו בה :

זה המזמור תפלה על גאולת בית שני :

ע א למנצח לדוד להזכיר : ב אלהים להצילני יי
 לעזרתי חושה : ג יבשו ויחפרו מבקשי נפשי יסגו אחר
 ויפלטו חפצי רעתי : ד ישובו על עקב בשתם האמרים
 האח האח : ה ישישו וישמחו בקך כל מבקשיך ויאמרו
 תמיד יגדל אלהים אהבי ישועתך : ו ואני עני ואביון

ס פ ו ר נ ו

דרך חיים כמו לשאר האומות : כש ועם צדיקים • כרידי האמות לעתיד
 לבא : ל השגבני • בגאולה העתידה : לג ויחי לבבכם • שהיה כמת
 בגלות בניטול תורה ותחיה בידועתה • כאמרו כי היא חיוכה : לד לא
 בזה • גם שהיו אז כלתי שום שלמות תורה ומצות : לה יהללוהו שמים
 וארץ • כי מציאות כלם הוא לזה התכלית • כי אלהים יושיע ציון :
 לו זרע עבדיו ינחלוהו • כאמרו הן לה' אלהיך השמים ושמי השמים הארץ
 וכל אשר בה רק באבותיך חשק • וכן אמרו ז"ל כל העולם כולו לא נברא
 אלא בשביל זה • ולכן יהללוהו על שהשיג תכלית טוב מכון מאתו ותברך :
 ע ב אלהים להצילני ה' לעזרתי חושה • אלהים חושה להצילני מגזרות
 מלכות בבל ואל תמתין לסוף ע' שנה וחושש לעזרתי שאוכל לבנות המקדש :
 ג נפשי • שהלשינו חננים מישאל ועזריה לבבוסדנני ואת דיטאל לדריוש :
 הפלו רעתי • לרי יהודה ובנימין בבנין בית שני : ד האומים האה האז •
 יושבי אור כאמרו יען אמרה אור על ירושלים האה : ה כל מבקשיך •
 שני הגולה : אהבי ישועתך • צדיקי הורג : ו ואני עני ואביון • בתחלה

אלהים הוֹשֶׁה לִי עֲזָרִי וּמַפְלִי אֶתָּה יי אֵל תִּתְאַחַר :

זו המזמור תפלה על שעבוד גלות :

עא א בָּהּ יי חֲסִיתִי אֵל אֲבוֹשָׁה לְעוֹלָם : ב בְּצַדִּיקְתָּךְ
 תִּצְלַלְנִי וּתְפַלְטֵנִי הַמָּה אֵלֵי אֲזַנְךָ וְהוֹשִׁיעֵנִי : ג הִיָּה לִי
 לְצַדִּיק מַעֲוֹן לְבוֹא תָמִיד צִוִּיתָ לְהוֹשִׁיעֵנִי כִי סָלַעַי וּמְצוּדֹתַי
 אֶתָּה : ד אֱלֹהֵי פְלִטְנֵי מִיַּד רָשָׁע מִכַּף מַעֲוֹל וְחוֹמֶץ :
 ה כִּי אֶתָּה תִקְוֹתַי אֲדַרְנִי יְהוָה מִבְּטָחַי מִנְעוּרַי : ו עֲלִיָּה
 נִסְמַכְתִּי מִבֶּטֶן מִמַּעַי אֲמִי אֶתָּה גִּזְוִי בָּהּ תִהְלֹתִי תָמִיד :
 ז בְּמוֹפֶת הַיּוֹתֵי לְרַבִּים וְאַתָּה מַחֵס עֵז : ח יִמְלֵא פִי
 הַתְהַלְתָּךְ כִּל הַיּוֹם תִּפְאַרְתָּךְ : ט אֵל תִּשְׁלִיכֵנִי לַעֲתָ וּזְקָנָה
 בְּכֹלֹת פְּחִי אֵל תַּעֲזֹבֵנִי : י כִּי אָמְרוּ אִיבֵי לִי וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי

ס פ ו ר נ ו

בנין בית שני : אלהים הו' ה' . להושיעני מן המסים וארנוניות של מלכות
 מדי ופרס כאמרו מנדה בלו והלך לא שליט למרמא עליהון :
 עא א בך ה' חסיתי . בגזרות נכבדנלך בהקומו הללס : אל אבושה .
 יו"ל . תקבל תפלות לדיקי הדור : בצדקתך תצילני . מגזרותיו : ב הטע
 אלני אזנך . אלס חיון תפלתו ראויס לעלות אליך . ובזה . ג הו'ס לי לצור
 מעון . בעת צרה . כי אמנס . צוית להושיעני . ככל קראנו אליך כאמרו
 ובקשתם משס ה' אלסו ומנלח כו הדרשנו : כי סלעי ומנודתי אתה .
 לעולם : ד מיד רשע . המן : מעול וחומץ . אחשורוש שהיס נותן עיניו
 בממון כאמרו וישס המלך אחשורוש מס על הארץ : ה מנעורי . כסיותי
 במצרים שנקראו ימי נעורים כאמרו וענתה שמה כימי נעוריה וכיום עלותה
 מארץ מצרים : ו נסמכתי מבטן . לדיקי הדורות במצרים נסמכו עליך
 והתפללו : ממעי אמי . ממצרים שהייתי כלוא בחשך כמו הולד במעי אמו :
 אתה גזוי . מוציאי בחפזון : כך תסלתי . הסתללתי על שזכיתי שתהיה
 אליה כאמרו זה אלני וגו' : ז כמופת הייתי לרבים . כשנמלטו חנניה
 מיסאל ועזריס מכבשן האס : ח ימלא וגו' . יו"ל שימלא פי תסלתך
 כתשועה כאמרו אז ימלא שחוק פיני וגו' : תפארתך . שיאמרו בגוים
 הגדיל ה' וגו' : ט לעת זקנה . בעת שתשס כחי בשעבוד גליות : ככלות
 כחי . בגלות אחרון שגזרו לנעל ממנו תורה ומצות : י כי אמרו אייבי .

נִוְעֲצוּ יַחְדָּו : יֵא אֱלֹהִים עֲזֹבוּ רַדְפוּ וּתְפַשְׁוּהוּ כִּי
 אִין מַצִּיל : יב אֱלֹהִים אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי אֱלֹהֵי לְעֹזְרֵתִי
 חֲיִשָּׁה חִישָׁה כִּי : יג יִבְשׁוּ יִכְלוּ שִׁטְנֵי נַפְשִׁי יַעֲמוּ חֲרָפָה
 וּכְלָמָה מִבְּקָשֵׁי רַעְתִּי : יד וְאֲנִי תַמִּיד אֵיחָל וְהוֹסַפְתִּי עַל
 כָּל תְּהַלְתֶּךָ : טו פִּי יִסְפֵּר צִדְקָתְךָ כָּל הַיּוֹם תִּשְׁוַעְתֶּךָ כִּי
 לֹא יִדְעֵנִי סְפוּדוֹת : טז אָבוֹא בַגְּבוּרֹת אֲרֵנִי יְהוָה אֲזַכִּיר
 צִדְקָתְךָ לְבָדָךְ : יז אֱלֹהִים לְמִדְתַּנִּי מִנְעֹרֵי וְעַר הִנֵּה אֲגִיד
 גִּפְתָּאוֹתֶיךָ : יח וְגַם עַד זָקְנָה וְשִׁיבָה אֱלֹהִים אֵל תַּעֲזֹבֵנִי
 עַד אֲגִיד זְרוּעֶיךָ לְדוֹר לְכָל יְבוֹא גְבוּרָתְךָ : יט וְצִדְקָתְךָ
 אֱלֹהִים עַד מְרוֹם אֲשֶׁר עָשִׂיתָ גְדֻלוֹת אֱלֹהִים מִי כְמוֹתֶךָ :
 כ אֲשֶׁר הִרְאִיתַנִּי הִרְאִיתֵנוּ כִּי צְרוֹת רַבּוֹת וְרַעוֹת תִּשׁוּב
 תַחֲיִינֵנִי תַחֲיִינֵנוּ כִּי וּמִתְהוֹמֹת הָאָרֶץ תִּשׁוּב תַעֲלֵנִי תַעֲלֵנוּ כ :
 כא הָרַב גְּדֻלָּתִי וְהַסֵּב תַנְחַמְנֵנִי : כב גַּם אֲנִי אֲוֹדֶךָ בְּכָל־

ס פ ו ר נ ו

וְשֹׁמְרֵי נַפְשִׁי - הַעֹזְבֵי כֹכְבִים : יא אֱלֹהִים עֲזֹבוּ - כְּמוֹ שֶׁאֵמַר הַשִּׁיקוּוֹס
 לִבִּי יוֹשֵׁעַ לִפְנֵי הַקִּוִּיָּר : יב אֵל תִּרְחַק מִמֶּנִּי - מִלְקַבֵּל תַּפְלִי : לַעֲזֹרֵתִי
 חֲוִסָה - כִּי לֹא קְרוֹבָה : יג שׁוֹטֵי נַפְשִׁי - הַמְלַשְׁיָנִים שֶׁתָּפְסוּ שֵׁטֶה עַל
 בִּנְיָ בֵית הַמִּקְדָּשׁ : יד תַּמִּיד אֵיחָל - שֶׁתַּעֲזֹרֵנִי לְבִגְדוֹתַי כְּדַבְּרֶיךָ ע"י חַנּוּ
 זְכוּרִים וּמְלֹאֲחֵי : וְהוֹסַפְתִּי עַל כָּל תְּהַלְתֶּךָ - עַל הַסְּלוֹת יִרְמִישׁוּ שֶׁלֹּא אֲמַנָּה
 הַמִּדָּה וְעַל הַסְּלוֹת דֵּי'אֵל שֶׁלֹּא אֲמַנָּה הַגְּבוּרָה וְנִאֲמַר אֲנִיחֵנוּ הֵאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּרָה
 וְהַמְּרֹאָה : טו כִּי לֹא יִדְעֵנִי סְפוּדוֹת - לֹא יִדְעֵנִי מִסֵּפֵר הַתַּשׁוּעוֹת שֶׁעָשִׂיתָ
 בְּכִימֵי שְׁנֵי מַגְדָּוֹת הָאוֹמוֹת : טז אָבוֹא בַגְּבוּרֹת - בִּימֵי הַשְּׂמוּאֵלִים שֶׁגְּבָרוּ
 עַל יוֹן : אֲזַכִּיר צִדְקָתְךָ לְבָדָךְ - לֹא אֵיחָס זֶה לְגְבוּרוֹתַיִם אֲבָל לְצִדְקָתְךָ
 בְּלִבְד : יז וְעַד זָקְנָה וְשִׁיבָה - וְכֵן אֲגִיד צִדְקָתְךָ גַּם כְּשִׁיחֵה כְּחֵי תַשׁ וְזָקֵן
 וְשֵׁן בְּגוֹרָחוֹת וְשִׁעֲבוּס : יח עַד אֲגִיד זְרוּעֶיךָ לְדוֹר - לְדוֹר אַחֲרָיו שֶׁכֵּן דוֹד
 יְבוֹא בּוֹ : לְכָל יְבוֹא - גַּם אַחֲרָי כֵּן : יט עַד מְרוֹם - נֶגֶד מַעְרָבוֹת הַשָּׁמַיִם :
 כ תִּשׁוּב תַחֲיִינֵנוּ - כְּאִמְרוֹ וְשֶׁלִּיתִי אֲתָכֶם מִקְּבָרוֹתֵיכֶם : כא תִּצַּח גְּדֻלָּתִי -
 בִּימֵי הַשָּׁמַיִם : כב גַּם אֲנִי אֲוֹדֶךָ - כְּמוֹ שֶׁעָשׂוּ מֹשֶׁה וַיִּשְׂרָאֵל עַל הַיָּם :

נָבַל אֱמֶתָהּ אֱלֹהֵי אֲזַמְרָה לָךְ בְּכַבֹּד קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּג תִּרְבֶּנָּה
שִׁפְתַי כִּי אֲזַמְרָה לָךְ וּנְפֹשֵׁי אֲשֶׁר פָּדִיתָ : כד גַּם לִשְׁנֵי
כָּל הַיּוֹם תִּהְיֶה צִדְקָתְךָ כִּי בָשׂוּ כִי חָפְרוּ מִכְּבֹשֵׁי רַעְתִּי :

זה המזמור התפלל דוד על שלמה ועל ביאת המשיח :

יום יד עב א לשלמה אלהים משפטיה למלך תן
וצדקתה לבן מלך : ב ידיו עמה בצדק וענייה במשפט :
ג ישאו הרים שלום לעם יגבעות בצדקה : ד ישפט עניי
עם יושיע לבני אביון וידבא עושיק : ה ייראוף עם שמש
ולפני ירח דור דורים : ו יירד כמטר על גז כרביבים
וריוף ארץ : ז יפרח בימיו צדיק ורב שלום עד בלי ירח :
ח וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ : ט לפניו יכרעו

ס פ ו ר נ ו

אמתך אלוהי • ואומר גם כן אמתך שאמת ושם ה' אלהיך את שנותך :
כד גם לשוני תהגם • לאומות :

עב א אלהים משפטך למלך תן • אלהים תן משפטך לי שאני מלך
במלכותך שאשפט את עמך חני ואל תבא אהה במשפט עם זקני עמך
ובדיו : וצדקתך • להציל העשוקים מיד הגדולים • תן לבן מלך • המוכן
לרחם עליהם : ג ישאו הרים שלום לעם • כי אמנם בהשפדלות המלך
ישאו ראשי העם שלום להמונ בהיטיב להם ולא יעשקו אותם • וכן העשוקים
הגבירות נשי הגדולים והשכרות : בצדקת המלך שילחם בזה :
ד ישפט עניי עם • כריבם זה עם זה : יושיע לבני אביון • לבני עשיר
שנורם לעזרם מבלו : ו יירד כמטר על גז • יה"ל מן השמים שירד ויגלה
כמו שירד המטר על העשב הגזוז להשיבו לאיתנו : כרביבים • ויהיה
רדפו והגלותו כרביבו העל שהכל שמחים בו : זריוף ארץ • אהוה המשיח
שיזר וירמום כל זיוף הסוד בעולם : ז יפרח בימיו צדיק • יוליא פרח
לעשות פרי בתורה ובמצות בימיו שלא היה יכול לעשות זה בעודו בגלות :
ח רוב שלום • וכמו כן יפ"ח רוב שלום בכל העולם : עד בלי ירח • ויהי
זה לנצח : ח וירד • תתפטר מלכותו וסנהגתו בלי אמלעו : מים עד ים
ומנהר עד אפסי ארץ • שהם גבולות א"י כמ"ס ושתי את גבולך מים
סוף ועד ים שלמים וממדבר שהוא אפסי ארץ המיושב שם עד הסבר •

תהלים ליום שלישי עב

נז

צִיִּים וְאִיבֵינוּ עֶפֶר יִלְחֲכוּ : י מַלְכֵי תְרִשִׁישׁ וְאִיִּים מִנְּחָה
 יִשְׁבוּ מַלְכֵי שְׁבָא וּסְבָא אֲשַׁכְּר יִקְרִיבוּ : יא וַיִּשְׁתַּחֲווּ לוֹ
 כָּל מַלְכִים כָּל גּוֹיִם יַעֲבֹדוּהוּ : יב כִּי יֵצֵל אֲבִיוֹן מִשֶּׁעַ
 וְעֵנִי וְאִין עֹזר לוֹ : יג יַחַס עַל דָּל וְאֲבִיוֹן וּנְפֹשׁוֹת אֲבִינָיִם
 יוֹשִׁיעַ : יד מִתּוֹךְ וּמִחֲמַם יִגְאֵל נַפְשָׁם וַיִּיקֶר דָּמָם בְּעֵינָיו :
 טו וַיַּחֵי וַיִּתֵּן לוֹ מִזֶּהֱבָ שְׁבָא וַיִּתְּפֹלֵל בְּעַדוֹ תַמִּיד כָּל הַיּוֹם
 יִבְרַכְנֵהוּ : טז יְהִי פֶסֶת בַּר בְּאַרְץ בְּרֵאשׁ הַרִים יִרְעֵשׁ
 כְּלַבָּנוֹן פְּרִיז וַיִּצְיָצוּ מֵעִיר בְּעֵשֶׂב הָאָרֶץ : יז יְהִי שְׁמוֹ
 לְעוֹלָם לִפְנֵי שָׁמַשׁ יִנּוֹן יִינוֹ כִּי שְׁמוֹ וַיִּתְּבַרְכוּ בוֹ כָּל גּוֹיִם
 יִאֲשְׁרֵהוּ : יח בָּרוּךְ יְיָ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲשֵׂה נִפְלְאוֹת

ס פ ו ר נ ו

אע"כ - ט לפניו יכרעו צי"ם - גס שוכני המדברות יכרעו לפניו כי ישלוט
 גם בהם : ואיביו - גם העובדי כוכבים : עפר - של רגליו : ילחכו -
 כשקוהים כאמרו אפים ארץ ישתחוו לך ועפר רגליך ילחכו : יא כל גוים
 יעבדו - מאהבה : יב כי יציל אביון משוע - מחמם השופטים :
 יג יחוס על דל ואביון - בלחץ עשירי העם המשימים ויקר בתבואות :
 וכפשות אביונים יושיע - מיד גדולי ארץ המשעבדים בהם וממיתים קלתם
 מרוב עבודה או שלא כדון והוא יושיעם - כי אמנם - יד מתוך ומחמם
 יגאל נפשם - למנוע שלא יעבדו בהם יותר מהראוי : ויקר דמם בעיניו -
 ויצילם מהם כשירצו להמיתם שלא כדון : טז יהי שמו יפול דמם ארצה :
 ויתן לו מזהב שבא - בלתי שישים ממם על הארץ : יברכנו - שתנשא
 מלכותו - ויאמר - טז יהי - זה המלך : פסת בר בארץ - כמו מעט דגן
 שיכיס מרע בארץ ויתן פרי רב כן ירבו תלמידיו - ומשפטי פיהו יטילו
 אימה על כל הארץ : ויצילו מעיר - הקודש שהיא עיר מלכותו : כעשב
 הארץ - ברבוי להוכיח לגוים עוומים עובדי כוכבים עד למחוק :
 יז יהי שמו לעולם - במין האנושי : לפני שמש ינון שמו - באופן
 שינון ויוליד שמו דבר קודם לשמש במעלה - כי אמנם השמש יוליד אור
 לחיי שעה והוא יוליד לחיי עולם : ברוך ה' אלהים - הטוב והמטיב
 במדת רחמים ובמדת סדין : עושה נפלאות לבדו - ואין עמו אל נכר :
 יש וכרוך שם כבודו - שהיה סודיעם בו טוספת בין המין האנושי : ויעלה

לְבָדוּ : יֵשׁ וּבָרַךְ יֵשׁ בְּבֹדוֹ לְעוֹלָם וַיִּמְלֵא כְבוֹדוֹ אֶת כָּל
הָאָרֶץ אָמֵן וְאָמֵן : כ כָּלוּ תַפְלוֹת דָּוִד בֶּן יִשְׁי :

ספר ליום רביעי שלישי

זוה המזמור ספר המזמור ספק מטעם את לבב קלת המתבוננים לאפיקורסות
ומבאר הטעות אשר בו והודיע איך דעות האפיקורסות רחוקות מן האמת :
עג א מִזְמוֹר לְאַסָּף אֶךְ טוֹב לְיִשְׂרָאֵל אֱלֹהִים לְבָרִי
לִבָּב : ב וַאֲנִי בְּמַעַט נִטְוִי כִּי רָגְלִי בְּאֵין שָׁפְכוּ שִׁפְכָה כִּי
אֲשָׁרִי : ג כִּי קִנְאָתִי בַּהֲלָלִים שְׁלוֹם רַשְׁעִים אֲרָאָה : ד כִּי
אֵין הַרְצָבוֹת לְמוֹתָם וּבְרִיא אֹלָם : ה בְּעַמֶּל אֲנוֹשׁ
אֵינִימוּ וְעַם אָדָם לֹא יִנְגְעוּ : ו לִכֵּן עֲנַקְתָּמוּ גְאוּה יַעֲמָף
שֵׁית חָמֵס לָמוּ : ז יֵצֵא מִחֶלֶב עֵינֵימוּ עָבְרוּ מִשִּׁבְיֹת לִבָּב :

ספר רבו

כבודו את כל הארץ • שיחיו הכל מכזונים לעשות רצונו • אמן • יהי כן
בקיום בעולם הזה • ואמן • לעתיד לבא : כ כלו תפלות • שחבר זה
המזמור בסוף ימיו אחר שהמליך את שלמה :
עג א אך • בלי ספק • טוב לישראל אלהים • גם שהוא מענה אותם
לפעמים בשעבוד האומות לא יעשה זה כי אם לעונתם : לבב • וזה
הין ספק בו אלל ברי לבב המכירים האמת אל נכון • ואני • טרם התבונני
זה היטב : כמעט נטיו רגלי • לדעת האפיקורסים בעיון : כאין שפכו
אשורי • כמעשה : ג כי קנאתי • מלאתי חימה : בהוללים • שמניחים חיי
עולם ועוסקים בחיי שעה • וכמו כן קנאתי כאשר • שלום רשעים אראה כי
הין הרצבות למוות • הין למוות הטבעית והנלחית הרצבות ואחרים
שימצאו אותם מיראתם מעשות כל אדם נפשם : ד ובריא אולם • והנה
אולם והוקם הוא בריא ושלם באופן שיש לאל ידם למלאות תאוותם :
ה בעמל הנוש אינומו • בקורות מלך המערכת : ועם אדם לא יגעו •
במכה מדינה : ו לכן ענקתמו גאוה • שחשבו היות זה בהכמתם : יעמף
שית חמס למו • והנה הממון שקנו בחמס יעמוף ויכסה הבת שלהם וקלונם :
ז ילא מחלב • הבת שהזכיר הוא בולט מרוב שמן : עינימו עברו משכיות
לבב • וחכים לראות בעיניהם יותר הנלחה ממה שחשבו בלבם : ח ימיקן •

יִמְיוֹ וַיִּדְבְּרוּ בְרַע עֵשֶׂק מִמָּרוֹם יִדְבְּרוּ: שׁ יִשְׁתּוּ בַשָּׁמַיִם
 וְיִזְכְּרוּ וּלְשׁוֹנָם תִּהְלַךְ בְּאַרְצָן: י לָכֵן יָשׁוּב יִשׁוּב כִּי עִמּוֹ
 הָלַם וּמִי מֵלֵא יִמְצוּ לָמוֹ: יא וְאָמְרוּ אֵיכָה יָדַע אֵל וַיִּשַׁח
 דָּעָה בְּעֵלְיוֹן: יב הִנֵּה אֱלֹהֵי רִשְׁעִים וְשִׁלּוֹי עוֹלָם הִשְׁגּוּ
 חַיִל: יג אַךְ רִיק זְכוּתִי לְבָבִי וְאַרְחֵץ בְּנִקְיוֹן בְּפִי: יד וְאֵהִי
 נְגוּעַ כָּל הַיּוֹם וְתוֹכַחְתִּי לְבִקְרִים: טו אִם אֲמַרְתִּי אֶסְפְּרָה
 כְּמוֹ הַנֵּה דוֹר בְּנֵיךָ בְּגִדְתִּי: טז וְאֶחְשָׁבָה לְדַעַת זֹאת עִמָּל
 הוּא הִיא כִּי בְעֵינָי: יז עַד אָבּוֹא אֶל מְקוֹדְשֵׁי אֵל אֲבִינָה
 לְאַחֲרִיתָם: יח אַךְ בַּחֲלֻקֹת תַּשִּׁית לָמוֹ הַפְּלֹתָם לְמִשׁוֹאוֹת:

ס פ ו ר נ ו

ימוגו לכך רבים בגלותם: וידברו ברע עושק - ידברו על עסקי עושק
 בדבר רע ומר: ממרום ידברו - בגובה הפס בקומה זקופה: ש שמו
 בשמים פיהם - יעיוו פניהם לדבר באלהיות: ולשוונם תהלך בארץ - לדבר
 כמו כן בטעניות: לכן ישוב עמו - עמו של פיהם המזכר והלמידיו:
 י ישוב הלום - לשמוע דעות הנפסדות בחשש שיהיו חכמים באלהיות
 ובטעניות: והנה - מי מלא ימנו לנו - והנה לא ישיגו מהם כי הם
 המלית כוס מלא כטפה מן הים: יא ואמרו איכה ידע אל - איך ידע
 הישי הנמלאות שיושגו בחוש והוא אינו בעל חושים: ויש דעה בעליון -
 איך יכלם הנמלא העליון בידיעת נמלאות אשר למטה ממנו: יב הנה אלה -
 השגו חיל - הרבו תלמידים רבים נמשכים אחר דעותם: יג אך ריק זכותי
 לבבי - ואם דעתם אמת הנה זכותי את לבבי בעיון בלתי השגת שום
 תכלית: וארחץ בנקיון כפי - וכן לריק רחמתי בנקיון כפי - כטוב
 המעשה: יד ואהי נגוע - בנגעי לבבי ולרת נפשי על חטאתי: ותוכחתי -
 בדברי אומות וזעקתם: לבקרים - בכל בקר: טו אם אמרתי אספרה -
 להטור זה הספק - כמו הנה דור בניך - כמו מספר ובאר צום היום דור
 בניך שדבר דרך משל צום: בגדתי - הייתי בוגד שהייתי מספר ומגיד מה
 שהוא נגד דעתי: טז ואחשבה לדעת זאת - לדעת כוונת כוהני אותם
 המשלים וחידותם - עמל הוא בעיני: יז עד אבא וגו' - עד שבאתי
 להחזוק בכתבי הקודש: אבינם לאחריהם - ואז התבוננתי אל אחריית רשעי
 ארץ: יח אך וגו' - שנתת להם בחירה מלאה אין אונם: הפלתם
 למשואות - באופן שהכל השתאו ותמהו על אופן מפלתם כמו שקרה לדור

יִם אֵיךָ הָיוּ לְשִׁמְהָ כָּרַגַע סָפוּ תָמוּ מִן בְּלֹהוֹת : כ פְּחֹלֹם
 מִהֲקִיץ אֲדָנִי בְּעִיר צִלְמִם תְּבוּהָ : כא כִּי יִתְחַמֵּץ לִבִּי
 וּכְלִיֹּתַי אֲשֵׁתִינֶן : כב וְאֲנִי בְּעַר וְלֹא אֲדַע בְּהֵמַת הָיִיתִי
 עִמָּךְ : כג וְאֲנִי תָמִיד עִמָּךְ אֲחֻזָּת בְּיַד יְמִינִי : כד בְּעַצְתָּךְ
 תִּנְהַגֵּנִי וְאַחַר כָּבוֹד תִּקְחֵנִי : כה מִי לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמָּךְ לֹא
 חִפְצָתִי בָאָרֶץ : כו פְּלֵה שְׂאֵרֵי וּלְבָבִי צוּר לִבְבִי וְחֲלָקֵי
 אֱלֹהִים לְעֹלָם : כז כִּי הִנֵּה רִחֲקִיךָ יֵאָבְדוּ הַצְמִתָּה כָּל
 זֹנֶה מִמָּךְ : כח וְאֲנִי קִרְבַּת אֱלֹהִים לִי טוֹב שְׁתִּי בְּאֲדָנִי
 יִהְיֶה מַחְסִי לְסֶפֶר כָּל מַלְאֲכֹתֶיךָ :

ס פ ו ר נ ו

המבול והפלגה וסדום וזולתם : יט איך וגו' . ויאמרו איך היה זה השטות
 הגדולה במעט רגע . מן בלשות . יוסר מן בלשות ללמות הקורות
 במהירות : כ כחלום מהקיץ . כמו שיקרה החלום תיכף אחר היקוצה בלתי
 הדרגת תנומת שנה ותדמיה : אדני בעיר ללמס חבוה . תבוה ללמס ושכלם
 שיטעו בעסקי העיר והמדינות בה כאמרו ודעתם יסבל . וכזה . כא כי
 יתחמץ וגו' . שיתפחו מתוך כעס כחומץ : אשתונן . ואחד שכלי להבין
 זה וישקוט כעסי ולעי : כב ואני בער ולא אדע . אופן מהפטיך אלס
 לא אשכיל זה מ"מ לא איהם לך חסרון ידיעה כמו הנזכר . אבל אומר .
 כי בהמות וגו' . ושלא לבין זה מחסרון כח שכלי ומעוט התבונה וזה
 כי אני בהמות אללך : כג ואני תמיד עמך . ובהיות כי אני תמיד עמך
 כי שיתוך נגדי תמיד : אחוזת ביד ימיני . באופן שלא נטיו רגלי ומימיני
 כל אמוט כאמרס ז"ל כל לטהר מסייעין אותו : כד בעלתך תחתי . יס"ר
 שתחתי בעלתך להשיג התכלית המכוון : ואחר כבוד הקחתי . ואחר שאשיג
 ללם אלהים אשר בו כבוד שלמותי הקחתי ותאספני אליך : כה מי לי
 בשמים . וזה שנקשתי שתחתי בעלתך הוא כי אין בשמים דבר זולתך
 שאספת בו כלל : ועמך לא תשנתי בארץ . וכן בארץ לא תפאני דבר עמך
 לעזרתי : כו כלה שארי ולבבי . בשרי ובינת לבבי כלה בגלות : זור לבבי
 וחלקי אלהים וגו' . אעפ"כ אלהים הוא זור וחוזק לבי ותכלית התאמני
 להשיג כבודו : אלהים לעולם . שלא אפנה לעזרת זולתו לעולם אפילו בימי
 הגלות : כז כי סנה רחוקך . המתרחקים להיות דומים לך בעיון ובמעשה :
 יאבדו . מחיי עולם : הלא תהי' סכרת כרת נלחי : כל זונס ממך . המורדים

זה המזמור תפלה על זרת תורכן בית שני :

עד א מִשְׁכְּבִי לְאֶסֶף לְמֵה אֱלֹהִים וְנָחַת לְנֹצַח יַעֲשֶׂן
 אֶסֶף בְּצֵאן מַדְעִיתָהּ : ב זָכַר עֲדִתָּהּ קָנִיתִּי קֶדֶם גְּאֻלָּהּ
 לְעַבְדֵי נַחֲלָתָהּ הִיא צִיּוֹן זֶה שְׁכֵנְתָּהּ בּוֹ : ג הִרְיִמָה פַעֲמִיקָה
 לְמַשְׁוֹת נֹצַח פֶּל הַרְע אֹיִב בְּקֶדֶשׁ : ד שָׁאֲגִי צוּרְרִיקָה
 בְּקֶרֶב כּוֹעֲדָה שְׁמוֹ אֹתָתֶם אֲתוֹת : ה יוֹדַע בְּמִבְּיָא לְמַעֲלָה
 בְּסִבְיָה עֵץ קִרְדָּמוֹת : ו וַיַּעֲתָה וַעֲת כִּי פִתְחִיהָ יַחַד בְּכִשְׁלִיל
 וּכְלִיפּוֹת יִדְלָמוּן : ז שְׁלַחוּ בְּאֵשׁ מִקִּדְשָׁהּ לְאַרְצָךְ חָלְלוּ מִשְׁכַּן
 שְׁמָהּ : ח אָמְרוּ בְּלִבָּם נִינָם יַחַד שָׁרְפוּ כָּל מַעֲדֵי אֵל בְּאַיִץ

ס פ ו ר נ ו

בדקך : רח קרבת אלהים • בהדמותי אליו בעיון וכמעשה : מלאכותיך •
 מלאכה מלאכות בעיני הטבע :

עד א למה אלהים זנחת לנו • באורך זמן ובלתי מוגבל • ולא כן
 עשית בגזות גלות בבל : יען אסף • ע"י גזרות העובדי כוכבים : ב זכור
 עדתך קנית קדם גאולת • אהבת כלולותם ולכתם אחרך במדבר : שבת
 נחלתך • וכמו כן זכור שבת ומלכות נחלתך שהוא מלכות בית דוד כאמרך
 וכסאו כשמש נגדי כירח יכון עולם : ה' ציון זה שכנת בו • וכמו כן
 זכור ה' ציון שאמרת זאת מנחתי עדי עד : ג הרימה פעמך • לדרוך
 פנה לבדך : למשאות נח • לעשות לעובדי כוכבים שוממות נח כאמרו
 כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכסה : כל הרע אויב בקדש • כי אמנם
 כל מה שהרע האויב היה לחלל את הקדש כענין טיטוס שהיכל בעבד
 עבדו בספר תורה כמו שספרו ז"ל ורוב גזרות בגלות רביעית היו לבטל
 ממנו תורה ומצוות : ד שמו אותותם אותות • האותות ששיות לסויות
 ששמו אותם בלוי כשיצא דם מן הפ וכת כמו שספרו ז"ל ששמו אותותם
 אותות להם ואמר טיטוס שהרג את עזראו : ה יודע כמביא למעלה בסך
 עץ קרדומות • וזה אמר כדי שיהיה הוא מודע בחילוי לאליה שהביא קרדומות
 בסך עץ ובית יד שלם למעלה להלחם ושהוא נח את השבטים : ו ועתה
 פתוחים יחד בכשיל וכליפות • ואז אמר לחילוי שבטיות הדבר כן שהוא
 נח • שכל חילוי יחד בלי שום פחד : יסלומון • פתוחי השכנים שמקדש
 בכשיל וכליפות • וככן • ז שלחו באש מקדשך • בני חילו : לאך חללו
 משכן שמך • שחרש פורנוסוהפוסו הטבע שהיכל וכל סביבותיו : ח אמרו

ט אֲתוֹתֵינוּ לֹא רָאִינוּ אֵין עִיד נִבְיָא וְלֹא אֲתָנוּ יוֹדֵעַ עַד מָה :
 י עַד מִתִּי אֵל הַיָּם יִחַרֵף צָר יִנְאֵץ אוֹיֵב שְׂמֵךְ לִנְצַח : יא לִמָּה
 תָּשִׁיב יְדֶךָ וַיְמַנֶּה מִקְרֵב חִיקֶךָ חִיקֶךָ כִּי כִלָּה : יב וְאֱלֹהִים
 מַלְכֵי מִקְדָּם פִּעַל יִשְׁוֹעוֹת בְּקֶרֶב הָאָרֶץ : יג אֲתָה פּוֹרֶרֶת
 בְּעֶזְךָ יָם שְׁבַרְתְּ רֵאשֵׁי תַנִּינִים עַל הַיָּם : יד אֲתָה רִצְצַת
 רֵאשֵׁי לוֹיתָן תִּתְּנֵנוּ מֵאֵכֶל לָעַם לְצִיִּים : טו אֲתָה בִקְעַת
 מַעֲיָן וַנְחַל אֲתָה הוֹבִשְׁתְּ נִהְרוֹת אֵיתָן : טז לָךְ יוֹם אָף לָךְ
 לַיְלָה אֲתָה הִכִּינֹת מְאוֹר וְשֶׁשׁ : יז אֲתָה הִצַּבְתְּ כָּל

ס פ ו ר נ ו

בלשם נינס יחד • הנה נינס בניסה שהם דור הבא אחרי חלה יהיה יחד
 עמנו והיינו לעם אחד • וזוה • שרפו כל מועדי אל בארץ • בתי כנסיות
 ובתי מדרשות : ט אֲתוֹתֵינוּ • שאמרו הנביאים כל הנוגע בהם כנוגע
 בבנת עינו ואוהות שעיית לנו נגד פלשתים כששבו את הארץ : לא ראינו •
 עתה בכל מה שהכעיס טיטוס וחילו : יודע עד מה • עד מתי ימשך זה
 הגלות : י עד מתי וגו' • באמור אלי כל היום היה אלוהיך : יבאך אויב •
 טיטוס וזולתו כאמרו אין כמו אלה בים • וזולת זה • יא למה תשיב ידך •
 אחר החורבן בלתי הרוגי מלכות : וימחק מקרב חיקך • ולמה תשיב ימין
 סבב נסתרה מהושיע בקרב חיקך : כלה • למה תשיב אותה עתה מקרב
 חיקך לכלה ולסתמות בחורבן ביתך : יב ואלהים מלכי מקדם • והנה אתה
 אלהים מלכי מלך ישראל וגו' ואלו וראוי למך שלא לעולם יקוב הדין את
 ההר כענין הסופט אבל שיגלה אותו הדין שיסיה לקיום עמו • וזוה
 היית כבר פועל ישועות לעמך נגד הטבע • כי אמנם • יג פוררת בעזך
 ים • שגזרת ים סוף לגזרים : ראשי תנינים • מבחר שלישי פרעה וחילו :
 יד לויתן • פרעה : לציים • לישראל הולכי מדברות בצות הים : טו מעין
 ונחל • כאמרו יבקע לורים במדבר : הובשת נהרות איתן • הירדן ואשד
 הנחלים בארצן : טז לך יום אף לך לילה • כמו שפעלת ישועות לעמך נגד
 הטבע בן פעלת נגד הטבע להתקומם על עוברי ראוך וסדרת היום והלילה
 כמו בהם עתה אחר המבול בלתי עומדים על ענין אחד • וזה כי • אתה
 הכינות מאור • שהוא הירח ברוב השתנות תנועותיה : ושמש • שיתנועע
 מימי המבול ואורך על גלגל נוסה ממסוה היום • וזוה • יז הצבת כל
 גבולות ארץ • הוציאתה והסקיפתה ומרחקו ראש הטען וראש גדי • וזוה •

גְבוּלוֹת אֶרֶץ קִיץ וְחֶרֶף אֶתָּה יַצַּרְתָּם : יח זָכַר זֹאת אֹיֵב
 חֶרֶף יי וְעַם נָבֵל נִאֲצוּ שְׁמֹךְ : יט אֵל תִּתֵּן לַחַיִּית נַפְשׁ תּוֹרֶךָ
 חַיִּית עֲנִיָּיִךְ אֵל תִּשְׁבַּח לַנְּצִחַ : כ הַבֵּט לַבְּרִית כִּי מָלְאוּ
 מַחֲשֵׁבֵי אֶרֶץ נְאוֹת הַמָּס : כא אֵל יֵשֵׁב דָּךְ נִבְלָם עָנִי וְאֲבִיוֹן
 יִהְלְלוּ שְׁמֹךְ : כב קוֹמָה אֱלֹהִים רִיבָה רִיבָה זָכַר חֲרַפְתָּךְ
 מִנֵּי נָבֵל כָּל הַיּוֹם : כג אֵל תִּשְׁבַּח קוֹל צִרְרִיךָ שְׂאוֹן קִמְיֶךָ
 עוֹלָה תְּמִיד :

זה המזמור מלדיק עלינו את הדין על אודות הגלות וארכו :
 עה א למנצח אל תשחת מזמור לאסף שיר : ב הודינו
 לה אלהים הודינו וקרוב שמך ספרו נפלאותיך : ג כי אקה

ס פ ו ר נ ו

קץ וחרף אתה יצרתם • בנעות השמש ממזגו היום : יח זכר זאת •
 כאומר ועושה יבועות לעמך ופועמות לאויביך נגד הטבע • כי אמנם •
 אויב תהי' ה' • טיפוס כאמרו חין כמו אלה בים ירד ליבשה ויעשה עמי
 מלחמה : ועם נבל נאלו שמך • מלכות פרס שאינה סוגת : יש נפש
 תודך • ישראל שהם הומים כחור מתוך עז ומתפללים : חיה עניך •
 הסמוך : אל תשבת לנצח • כאמרו ולא לנצח אקיוף : ב הבט לברית •
 שבת לאבותינו כאמרו וזכרתי להם ברית ראשונים : כי מלאו מתחסי
 ארץ נאות המס • וכמו כן הבט כי מלאה הארץ חמס של עובדי כוכבים
 ובוה אתה פוקד הם על עובדי כוכבים כענין המבול וכדום ויגוה :
 כא דך נבלם • דכא וספל רוח המתפללים בגלות : עני ואשיון • הסמוך :
 יחללו שמך • על פדות נפסם : כב ריבסה ריבך • על קדוש השם :
 כג לזרריך • כאמרו שאנו לזרריך בקרב מועדך : שאון קעיד עולם •
 באמור אלי כל היום חיה אלהיך :

עדה ב הודינו לך אלהים • בגלות כי אמת עשית ואחנתו הרשענו :
 הודינו • נתנו תודה לשמך על נסיד עמנו בגלות : וקרוב שמך • בכל
 קראנו אליך • ובכן • ספרו נפלאותיך • נפלאותיך הם הגידו לנו שאתם
 אומר : ג כי אקה מועד • שאמרת כי למועד מועדים וחני מועד תכלינס
 כל אלה לא היה זה מפני שאנטיך בום הסגת זמן לפעול פעולותי •
 אכן • אני מישוים חפופי • אבל אני עושה זה במדת מישירים שלי להמתין
 תשבת ישראל ולאחרך הף לעובדי כוכבים עד שתמלא שאתם כי לא

מוֹעֵד אֲנִי מִיִּשְׂרָאֵל אֲשַׁפֵּט : ד נִמְנִיִּם אֶרֶץ וְכָל יִשְׁבֵיָהּ אֲנִי
 תִּבְנֵיתִי עֲמוּדֶיהָ סֵלָה : ה אִמְרָתִי לַהֲדָלִים אֵל תִּהְיוּ
 וְלִדְשָׁעִים אֵל תִּרְיִמוּ קָרָן : ו אֵל תִּרְיִמוּ לְמָרוֹם קַרְנֵכֶם
 תִּדְבְּרוּ בְצִיָּאָר עֵתְקִי : ז כִּי לֹא מְמוּצָא וּמִמַּעַרְב וְלֹא מִמִּדְבַּר
 הָרִים : ח כִּי אֱלֹהִים שֹׁפֵט זֶה יִשְׁפִּיל זֶה יָרִים : ט כִּי כֹס
 בְּיַד יְיָ וַיִּוֶן חֶמְדַּם מֵלֹא כֶסֶף וַיַּגֵּר מִזֶּה אֶךְ שִׁמְרִיהָ יִמְצוּ יִשְׁתַּוּ
 כָּל רִשְׁעֵי אֶרֶץ : י וְאֲנִי אֲגִיד לְעָלֶם אֲזַמְּרָה לְאֱלֹהֵי יַעֲקֹב :
 יא וְכָל קַרְנֵי רִשְׁעִים אֲגִדֵּעַ תִּרְוַמְמַנָּה קַרְנוֹת צִדִּיק :

ס פ ו ר נ ו

החפון צמות המת - חמנס כי - ד ממוגים ארץ - העובדי כוכבים ברשעם
 ונטו אל הספסד : וכל יושביה - וכמו כן ישראל הגולים בחוכם למדים
 מעשיהם : חכמי הכנתי עמודים - הסם תקנתי ושלחתי לדיקי הדורות בכל
 דור ודור להיות עמודי ארץ לבלתי השחית הכל : ה אמרתי להוללים -
 המניחים חיי עולם ועוסקים כל ימיהם בחיי טעה : אל הסולו - להיות
 עמלים לצאר שחת : ולרשעים - החושבים שהגלות מלך המערכת ולא ה'
 פעל כל זאת : אל תרימו קרן - להסתפאר בידועת עתידות כזה : ו אל
 תרימו למרום קרנכם - קרנכם וחמתכם במשפטי המערכות אל תרימו
 אותם למרום בדבר שהוא אלל האל לבדו כאמרו הלא הוא כמוס עמדי
 ההום באולותי : תדברו בצואר עתק - וכמו כן אל תדברו בצואר עתק
 להטיח דברים כלפי מעלה : ז כי לא ממוצא וממערב ולא ממזרח הרים -
 כי חמנס פעולת הרים קרן ישראל לא תהיה מבח מוצא וזיחת הכוכבים
 ולא ממערב שלהם ושקיעתם ולא מהתנועת הגלגל היומי שהוא כמדבר
 שאין בו שום כוכב : ח כי אלהים שופט - כי חמנס אלהים לבדו שופט
 שכלה יספט העובדי כוכבים ושאחיות עמנו : זה ישפיל זה ירים - בלתי
 שום מערכת מנינה לזו : י ואני אגיד - זה : לעולם - בבתי מדרשות :
 אזמרה לאלתי יעקב - בקהל עם כי ידעתי שיעשה זה באתות הימים בני
 ספק : יא וכל קרני רשעים - דעוהיהם שהם מהפארים גם : חגדע -
 במופתים סבלים על סתרים : תרוממנה קרנות לדיק - יס"ל בתרוממנה
 קרנות מביה לדקנו להבין ולהורות לכל המון האטשי ולשנוט ככולם
 להכריעם לעבודת קאל יתבין :

זה המזמור נאמר על מלחמת גוג ומגוג :

עו א לַמְנַצֵּחַ בַּנְּגִינָת מְזֻמָּר לְאֵסֶה שִׁיר : ב נֹדַע
 בַּיהוָה אֱלֹהִים בְּיִשְׂרָאֵל גְּדוֹל שְׁמוֹ : ג וַיְהִי בְשָׁלֹם סָבוּ
 וּמַעֲוֹנָתוֹ בְּצִיּוֹן : ד שְׁמָה שִׁבַּר רִשְׁמֵי קִשְׁת מִגֹּן וְחֶרֶב
 וּמִלַּחְמָה סֵלָה : ה נָאֹר אֶתָּה אֲדִיר מִהַרְרֵי מָרָף :
 ו אֲשִׁתּוֹלְלוּ אֶפְרַיִם לֵב נָמוּ שְׁנָתָם וְלֹא מָצְאוּ כָּל אֲנָשִׁי
 חֵיל יְדֵיהֶם : ז מַגְעַרְתֶּךָ אֱלֹהֵי יַעֲקֹב נִרְדָּם וּרְכַב וְסוּסִים :
 ח אֶתָּה נֹרָא אֶתָּה וְמִי יַעֲמֹד לִפְנֵיךָ מֵאֵז אַפְּךָ : ט מִשָּׁמַיִם
 הִשְׁמַעַת דִּין אֶרֶץ יִרְאֶה וְשִׁקְטָה : י בְּקוֹם לַמְשַׁפֵּט אֱלֹהִים
 לְהוֹשִׁיעַ כָּל עַנְוֵי אֶרֶץ סֵלָה : יא כִּי חָמַת אָדָם תִּוְדָךְ

ס פ ו ר כ ו

עו ב נודע כיסודם אלהים . אפילו בגלות . לפיכך . בישראל גדול
 שמו . לעתיד שיגדיל לעשות עמכם גדולות ונפלאות : ג ויהי בשלם סבו .
 מקום מארב הארץ יקרא סבו כאמרו יארוז במסחר כארץ בסבו . אמר
 שהיה מלחמת האל יתברך שישראל אז שכינתו בשלם שהוא ירושלים על
 גוג ומגוג כמלחמת הארץ בסבו סלח ירגישו בו סלח החיות : ומעונתו
 ציון . שמש יפול פחדו על כל העמים ע"י מלך המשיח שיסלוט בכלם :
 ד שמה שבר וגו' . ובמלותו יסיר כל חוקף כלי ציון כאמרו לא ישא גוי
 אל גוי חרב : ה נאור . אתה הר ציון הנאור באור פני מלך המשיח : אתה
 אדיר מהררי ע"פ . אתה יותר נורא מהררי החיות הטורפות כי אמרס מן
 החיות הטורפות תהיה חיוו תחבולה להמלט ולהכניעם אמנם במלחמה היוולדת
 מאתך בקללת המשיח ובשבט פיו : ו אשתוללו . סלבו שולל וערוס מכל
 עמם : שנתם . כחולמים : ולא מצאו ידיהם . לא מצאו אופן להלחם ולהתיאב
 מגד : ז מגערתך אלהי יעקב . על גוג ומגוג : נרדם . כאמרו המק
 כשרו והוא עומד על רגליו : ה אתה נורא אתה . לצדך שתסיר שלטון
 עניוים ותחתונם כאמרו והיה ה' למלך על כל הארץ : ומי יעמוד לפניך
 מלא אפך . שהוא כעס עולם : ט השמעת דין . לשפוט את כל עובדי
 כוכבים : ארץ יראש . מאימת הדין . ושקטה . בקום למשפט אלהים להושיע
 כל ענוי ארץ : יא כי חמת אדס תודך . והטעם שגס או"ס ישמתו אז
 בתשועת ענוי ארץ שגס שארית ישראל והוא כי כס תהיה משכית מלחמות

שְׂאִרֵית חֶמֶת תַּחֲגֹר : יב נִדְרוּ וְשָׁלְמוּ לִי אֱלֹהֶיכֶם כָּל
 כְּבִיבֵי יוֹבִילוּ שִׁי לַמּוֹרָא : יג יִבְצֹר רוּחַ גְּגִידִים נוֹרָא
 לַמַּלְכֵי אֶרֶץ :

כזה המזמור מהלחון ומתפלל על זרת הגלות עם הקות תשועה ממנו גם
 כדור בלתי ראוי :

יום שו עז א לַמְּנַצֵּחַ עַל יְדוּתוֹן יְדוּתוֹן כִּי לְאַסֵּף מְזֻמֹּר :
 ב קוֹלֵי אֵל אֱלֹהִים וְאַצְעֻקָה קוֹלֵי אֵל אֱלֹהִים וְהֶאֱזִין אֵלַי :
 ג בְּיוֹם צָרָתִי אֲדַנִּי דְרָשְׁתִּי יְדֵי לַיְלָה בְּגֵרָה וְלֹא תִדְוֹג
 מֵאֲנֵה הַנְּתָחַם נַפְשִׁי : ד אֲזַכְּרָה אֱלֹהִים וְאֶהְמִיָּה אֲשִׁיחָה
 וְתַתְּעִיפוּ רֹוְחִי כְלָה : ה אֲחֻזֶּת שְׁמֹרוֹת עֵינַי נִפְעַמְתִּי וְלֹא
 אֲדַבֵּר : ו חֲשַׁבְתִּי יָמִים מִקִּדְּם שְׁנוֹת עוֹלָמִים : ז אֲזַכְּרָה

ס פ ו ר נ ו

והימות אדם זה על זה ועם זה. שארית חמות. ששם מלחמות החיות
 וטרפס : תהגור. ותעטר באופן כלל ירשו ולא ישחיתו : יב נדרו וגו' .
 חתם ישר ל. יהיו קרבנותיכם בנדבת לב מאהבה. אבל. כל סביביו .
 חו"ה מכל ד. יובילו שיל ורא, מיראת עונם לא בנדבת לב וגדר. כי
 המנס. יג יבצור רוח גגידים נורא למלכי ארץ. ועטף יראתם או תהיה
 כי המלך המשיח שיהיה נורא למלכי ארץ יבצור ויכרות רוח גגידים ויזמן
 לבדם כאמרו ובחרונו י. הלמו. וכן כאמרו וסכה ארץ בשכט פיו וזולת אלה :
 עז ב קולי אל הלהים. שיכפוע על להן ויב וגזרותיו. וזכה .
 הצעקה. מעורר רע ורגון : קולי אל הלהים. בהפלה שיראה צעני .
 והאזין אלי. ועם זה אני מתפלל שיקבל תפלותי האמורות בלחש יום יום
 גם בלתי גזרות האויב. אבל מעוני ומרוב עבודה : ג ביום צרתי. ביום
 קושי בגזרות העובדי כוכבים : אדני דרשתי. כענין המן וחולתו. דרשתי .
 כאמרו וזמנו עלי : ידי לילה גגרה. לספוק על ירך מתוך צער : מאנה
 הנחם נפשי על שלא נודע קץ זם הגלות : ד אזכרה אלהים. שיהיה רב
 את ריבני : ואהמיה. איך עזבני להורך ימים. וזכה. אשיחה וגו' . מצלי
 איך זרך אלני להמלט : ה שמורות עיני. כעפעפים שלא אישן . נפעמתי .
 יראה לעתיד : ולא אדבר. של : להחריד את בני עמי : ו השבתי ימים מקדם .
 אם קרם כזה לחומות : שנות עולמים. דורות ישראל הקודמים לנו : ז אזכרה

גַּיְיַנְתִּי בַלַּיְלָה עִם לִבִּי אֲשִׁיחָה וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי : ה הֲלֵעוּ לְמַיִם
 יִזְנֶה אֲדָנִי וְלֹא יוֹסִיף לְרִצּוֹת עוֹד : ט הָאֶפֶס לִנְצַח הַסֶּדֶד
 גָּמַר אָמַר לְדָר וּדְרָר : י הַשִּׁכְחָה חַנּוּת אֵל אִם קִפְצָה בְּאָף
 רַחֲמֵינוּ סֵלָה : יא וְאָמַר חֲלוּתִי הוּא שָׁנוֹת יָמַי עֲלִיּוֹן :
 יב אֲזַכֵּר אֲזִכּוֹר כִּי מֵעַלְלִי יְהוָה פִּי אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם פְּלֹאֶה :
 יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פִּעֻלָּה וּבַעֲלִילוֹתַי אֲשִׁיחָה : יד אֱלֹהִים
 בִּקְדֹשׁ דִּרְבָּךְ מִי אֵל גָּדוֹל בְּאֱלֹהִים : טו אֲתָה הָאֵל עֲשֵׂה
 פְּלֵא הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עוֹף : טז גֹּאֲלֹת בְּזִרְעֵ עַמֶּךָ בְּנֵי
 יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף סֵלָה : יז רְאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים רְאוּךָ מַיִם יַחֲלוּ

ס פ ו ר ב ו

גַּיְיַנְתִּי • שִׁיחָה לִי כַעַת רִאֵן : וַיִּחַפֵּשׂ רוּחִי • כַחַשְׁנִי הֵן הִיחָה כֹּזֶאֶת בִּימֵי
 קֶדֶם וְדוֹרוֹת עוֹלָמִים : ה הֲלֵעוּ לְמַיִם יִזְנֶה • הַאֶמְנֵס זֶה דְרָכֹו שִׁכְשֵׁחַו
 מִדְּהִיק הַסֶּדֶד יִהְיֶה זֶה לְעוֹלָמִים כֹּאֲפֵן שֵׁלֵא יוֹסִיף לְרִצּוֹת עוֹד : ט הָאֶפֶס
 וַגַּ' • הַאֶמְנֵס עִם מִי שֶׁהוּא מִתְנַהֵג בְּמִדַּת הַדִּין לֹא יִתְנַהֵג אַחֲרָי כֵּן בְּמִדַּת
 רַחֲמִים : גַּמַּר וַגַּ' • וְזֶה כִי כַפֵּסֵק הַדִּין גַּמַּר פֶּסֶק דִּינֹו שִׁיחָה כֵּן לְדוֹר
 דוֹר : י הַשִּׁכְחָה חַנּוּת אֵל • הַאֶמְנֵס שִׁכְחָה מִתַּת הֵן לִמְחַחֲנִים חֲלוּי : אִם
 קִפְצָה בְּאָף רַחֲמֵינוּ • שִׁבְכַרְהַ מִּדַּת הַדִּין עַל מִדַּת רַחֲמִים : יא וְאֲזַכֵּר וַגַּ' •
 וְחַמְתִּי חֲ"כ הוּא לִיךְ שִׁיחָה תִּפְלֵתִי לְחֲלוּת פְּנִי שִׁתְּשַׁחֲמֶה יָמַי עֲלִיּוֹן
 כִּכְרֵה נִפְסַחַה מִמַּחֲ"ל לְמִדַּת הַדִּין כַּחַחֲלוּי וְחַתְּפֵלֵל שִׁתְּשַׁחֲפֵךְ מִמַּחֲ"ל לְמִדַּת
 רַחֲמִים : יב אֲזִכּוֹר מֵעַלְלִי יְהוָה • לַעֲשׂוֹת זֶה הַחֲפוּשׁ : כִּי אֲזַכְּרָה מִקֶּדֶם
 פְּלֹאֶה • כַּמְבּוּל : יג וְהִגִּיתִי בְּכָל פִּעֻלָּה • פּוֹעֵל פִּעֻלַּת לִאֲבוֹתָיו בִּיּוֹאֲחַת
 מַזְרִים : וּבַעֲלִילוֹתַיךְ • כַּמְדַּבֵּר : יד אֱלֹהִים בְּקֶדֶם דְּרָכֶךָ • שֵׁלֵא יִשְׁתַּחֲוֶה : מִי
 חֵל גָּדוֹל כְּאֱלֹהִים • שִׁיכּוֹל לִמְנוּעַ חוֹתֵךְ מוֹזֶה • וְהִנֵּה • שׁוֹ אֲתָה הָאֵל עוֹשֶׂה
 פְּלֵא • שֵׁל מְבּוּל כַּפֵּסֵק דִּינֶךָ עֲלֵיהֶם בְּחַמְדֶּךָ חֲמַחֲה אֲתָה הַאֲדָם כִּי נַחֲמַתִּי כִי
 עֲשִׂיתִים • וְעַם כָּל זֶה • הוֹדַעְתָּ בְּעַמִּים עוֹךְ • שִׁתְּשַׁחֲמֶה מוֹחֵךְ וְרוֹפֵא וְחַמְרַת
 לִנְחָ וּלְבָנֵינוּ פָּרוּ וְרָבוּ וּמִלְּאוּ אֲתָה הַאֲרֵץ וּנְשַׁבַּעַת שֵׁלֵא יִהְיֶה עוֹד מְבּוּל עַל
 הַפֶּךָ וְלֹא יוֹסִיף לְרִצּוֹת עוֹד : טז גֹּאֲלֹת בְּזִרְעֵ • בְּנֵי יַעֲקֹב וַיּוֹסֶף • חֲע"פ
 שִׁתְּשַׁחֲמֶה לְשִׁפּוֹךְ חַמְדֶּךָ עֲלֵיהֶם כְּהוֹךְ חֲיָן מַזְרִים וְעַל בְּנֵי יוֹסֶף חֲמַר הַמַּסְוֵר
 בְּנֵי אֶפְרַיִם נוֹשְׂקֵי רוּמֵי קֶשֶׁת הַסֶּבֶךְ וְכוּ' • הַטִּיתָ כְּלָפֵי חֶסֶד וּגְאֻלָּתֶךָ בְּזִרְעֵ
 נְטוּיִם עַל הַפֶּךָ הָאֶפֶס לִנְצַח הַסֶּדֶד : יז רְאוּךָ מַיִם אֱלֹהִים • כַּשִּׁקְבֵלַת תִּפְלֵת
 יִשְׂרָאֵל עַל הַיָּם כְּאֲמַרְו וַיִּלְעָקוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל חֵל ה' וְזֶה הַפֶּךָ הַשִּׁכְחָה חַנּוּת חֵל :

תהלים ליום רביעי עז עח

אף ירָגְזוּ תַהֲמוֹת : יח זָרְמוּ מֵיִם עֲבוֹת קוֹל נִתְּנוּ שְׁחָקִים
 אף חֲצִצְיָה יתְהַלְכוּ : יט קוֹל רַעְמָה בַּגִּלְגַּל הָאֵירוּ בְרָקִים
 תִּבֵּל רִגְזָה וַתִּרְעַשׂ הָאָרֶץ : כ בַּיָּם דִּרְבָּה וּשְׁבִילָהּ וּשְׁבִילֶיהָ
 כתיב בְּמַיִם רַבִּים וְעִקְבוֹתֶיהָ לֹא נוֹדְעוּ : כא נְחִית בְּצֹאן
 עֲמָה בְּיַד מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן :

זוה המזמור הזכיר המזמור חסדי האל יתברך על עמו עם רוב פשעים
 המשתלים לקלקל ולהשחית עינים וסוף רחום השתדל לתקנו :

עח א מִשְׁבִּיל לְאַסָּף הָאֲזִינָה עִמִּי תוֹרַתִּי הַטּוֹב אֲזַנְכֶם
 לְאִמְרֵי פִי : ב אֶפְתָּחָה בְּמִשְׁלַל פִּי אֲבִיעָה חִידוֹת מִפִּי קָדָם :
 ג אֲשֶׁר שָׁמְעֵנִי וַנִּדְרַעַם וְאַבְתִּינוּ סִפְרוּ לָנוּ : ד לֹא נִבְחַד
 מִבְּנֵיהֶם לְדוֹר אַחֲרוֹן מִסִּפְרִים תְּהִלּוֹת יי וְעוֹזוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו

ס פ ו ר נ ו

באופן כי אז • יח זרמו מים עבות • בעמוד אש וענן : יט קול נתנו
 שחקים • ויהי את מחנה מזרים : אף חצציה יתהלכו • חלקי האש והענן
 יתהלכו בין חיל מזרים כאמרו ויסר את אופן מרכבותיו וינהגו בשבדות :
 יט קול רעמה בגלגל • באותו הגלגל הזכיר כשאמרתי קול נתנו שחקים •
 הנה הגלגל והרעם • האירו ברקים תבל רגזה • כאמרו ויאמר מזרים
 אנוסה • ועם כ"ז • כ בים דרכך • לנחות את עמך : ועקבותיה לא נודעו •
 בישראל כי לא השכילו נפלאותיה וימרו • וזוה היו ראויים לעונש רב •
 והנה עם כ"ז • כא נחית כלאן עמך • שגברת מדת רחמים על מה"ד על
 הפך קפץ באף רחמיו כי קפלת את האף ברחמיו :

עח א האזינה עמי תורת • אשר כס אראה ואודיע את רוב חסדי ה'
 ודרכי טובו יכלתו וגדלו : הטו אזנכם • להשבין בפרטיו כל מה שאזכיר •
 כי אמנם • ב אפתחה במשל פי • אזכיר ראשונה המשל הכתוב בתורה
 כאמרו בלמנו כדמותנו אשר בו הורה שנתן האל יתברך לאדם לב לדעת
 ובחירה מוחלטת להטיב ולהרע כרצונו : אביעה חידות • שהזכירה התורה
 בדבר הנחש ועקיו : ג אשר שמענו • בספור התורה : ונדעם • במופת :
 ואבותינו ספרו לנו • את פירוש המסופר בתורה : ד לא נכחד מבנייהם •
 ולזה ראוי לנו שלא נכחיד ונעלים את כל אלה מבני אבותינו : לדור
 אחרון מספרים וגו' • אנחנו מספרים תהלות ה' במדת רחמים : ועוזו •

אִשֶׁר עָשָׂה : ה וַיִּקַּם עֲדוֹת בַּיַּעֲקֹב וַתִּזְרַח שָׁם בְּיִשְׂרָאֵל
 אִשֶׁר צִוָּה אֶת אֲבוֹתֵינוּ לְהוֹדִיעֵם לְבִנְיָהֶם : ו לִמְעַן יֵדְעוּ
 דֹר אַחֲרָיו בָּנִים יוֹלְדוּ יִקְמוּ וַיִּסְפְּרוּ לְבִנְיָהֶם : ז וַיִּשְׁוִמוּ
 בְּאֱלֹהִים בְּסֵלֶם וְלֹא יִשְׁבְּחוּ מַעֲלָלֵי אֵל וּמַצּוֹתָיו יִנְצְרוּ :
 ח וְלֹא יִהְיוּ בְּאֲבוֹתֵם דֹּר סוֹרֵר וּמְדָה דֹּר לֹא הִכִּין לְבוֹ
 וְלֹא נִאֲמְנָה אֶת אֵל רֹחוֹ : ט בְּנֵי אֶפְרַיִם נוֹשְׁקֵי רִמְיָ קִשְׁת
 הִפְכוּ בַיּוֹם קָרֵב : י לֹא שָׁמְרוּ בְרִית אֱלֹהִים וּבְתוֹרָתוֹ
 מָאֲנוּ לִלְכֹת : יא וַיִּשְׁבְּחוּ עֲלִילוֹתָיו וַנִּפְלְאוּתָיו אִשֶׁר הָרָאֵם :

ס פ ו ר נ ו

ומלכותו בעליונים ובתחתונים : ונפלאותיו • אשר בהם הורה לכל את מלכותו
 ועוזו בעליונים ובתחתונים : ה ויקם עדות ביעקב • ומלמד חסדו הכללי
 על כל המין האנושי שהורה במשל הנזכר שבצרו כלם חלסים ובדמותו
 למען יתדמה ליוצרו בעיון ובמעשה באופן שכאשר יסור מזה המכון הוא
 ראוי לעונש רב הנה הגדיל חסדו על קבלת יעקב והקים בתוכו עדות
 שהעיד בהם ללכת בכל דרכיו ולדבקה בו לאען ישיגו הנלחמות כאמרו
 והייתם קדושים כי קדוש אני : ותהיה שם בישראל • אשר בה הם מופתים
 שכלים על שחדש העולם והיותו משגיח בפרטי ואישי המין האנושי ועל
 נלחמות הנפש השכלית המכון מאתו יתברך : ו אשר לזה וגו' • כאמרו
 ושנתם לנטיף : ז וישומו באלהים כסלם • ולא יבטחו בשמים ובאדם בהשגם
 שיובלו כזונם להיטיב ולהרע כמו שחשבו דור אנוש ואנושי האצ"ס : ולא
 ישבחו מעללי אל • המסופרים בהורה כאמרו כינו שנות דור ודור • ומלותיו
 ינצרו : ח ולא יהיו כאבותם • כי אמנם בדיעות גדול האל יתברך וטובו
 יקנה האדם חסדם ויראת גדלו ולא יחרף לנצו כאמרו שמע ישראל ואהבת :
 דור סורר ומורה • במעשיות • ובזה היה דור • לא הכין לבו • אל העיון •
 ובזה • לא נאמנם את אל רוחו • לא היה דעתו קיים עם האל יתברך אבל
 היה מסופק וזה כי לא הכין לבו להסתובן אל המופתים השכליים אשר
 בהוראתו שלא ישאר עמהם שום ספק וזה קרה לו בהיותו סורר ומורה נמשך
 אחר תאוותיו : ט בני אפרים וגו' • היותר מזויינים שיהיו אז ברומי
 קשת • הספו עורף ביום קרב • של עמלק כאמרו על ריב בני ישראל ועל
 נכותם כמו שאמר להם משה מה תריבון עמדי מה תנסון את ה' : י לא
 קמרו ברית חלסים • חק ומשפט ששם לו במרה : ובתורתו • בתורת בני נח :

תהלים ליום רביעי עת

יב נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שדה צען :
 יג בקעים ויעבירם ויצב מים כמו נד : יד וינחם בענן
 יומם וכל הלילה באור אש : טו יבקע צרים במדבר וישק
 פתחמות רבה : טז ויוצא נוזלים מפלע ויורד בנהרות
 מים : יז ויוסיפו עוד לחטא לו למרות עליון בציה :
 יח וינסו אל בלבבם לשאל אכל לנפשם : יט וידברו
 באלהים אמרו הויכר אל לעד שלח במדבר : כ הן הבה
 צור ויזובו מים ונחלים ישטפו הגם לחם יוכל לתת אם יכין
 שאר לעמו : כא לכן שמע יי ויתעבר ואש נשקה ביעקב
 וגם אף עלה בישראל : כב כי לא האמינו באלהים ולא
 בטהו בישועתו : כג ויצו שחקים מפעל ודלתי שמים פתח :
 כד וימטר עליהם מן לאכל ודגן שמים נתן למו : כה לחם
 אבירים אכל איש צידה שלח לחם לשבע : כו יפע קדים
 בשמים וינהג בעזו תימן : כז וימטר עליהם פעפר שאר

ספור גו

יא וישכחו עלילותיו • ביצאת מצרים וזולתו ואמרו למסה למה זה העליותו
 ממצרים • ונפלותיו • יב נגד אבותם עשה פלא • כי בע' נפש ירדו ועתה
 היו לרוב וזה בפלא כי כאשר יענו אותו כן ירבו • ועם זה • יג בקעים •
 ועשה נפלות בים וביבשה : טו יבקע צרים במדבר • והוא רחום עם
 פשט לא מנע מלבקע צרים במדבר לכל צרכים • אח"כ • טז ויוציא
 נוזלים מפלע • אז כרובים : יז ויוסיפו • לנסות את האלוקים : יח לשאל
 אוכל • לשאל בשר שלא היו צרכים ממנו כלל : כ הן הבה צור • ובהיותו
 יכול ע"ז • הגם לחם יוכל לתת • ננסה שגם שיוכל לתת לחם שהרי הוא
 נתן המן : אם יכין שאר לעמו • אם יוכל ליתן גם בשר בחופן שיוכל
 לערוך שלחן במדבר לגמרי בלחם ובשר ומים • וזה כי במעוט ידיעתם
 ובחשכם היות כל אחד משרי מעלה יכול על דבר אחד בלבד חסדו גם
 על האל יתברך שלא יוכל על הכל והיו חפזים לנסות עד היכן תפסס
 יכולתו : בא ואש נשקה • בתבערה : וגם אף עלה • במתאווים כאמרו ואף
 ה' תרה בעם : כג וילו שחקים ממעל • ועם כל זה לא מנע מהם המן

וּבְחֹל יָמַימ עֲזָה כָּנָף : כח וַיִּפֹּל בְּקֶרֶב מִהֲנִהוּ סָבִיב
 לְמִשְׁפַּנּוֹתָיו : כט וַיֹּאכְלוּ וַיִּשְׂבְּעוּ מֵאֵד וְתֹאֲוֹתֶם יָבֵא לָהֶם :
 ל לא זָרוּ מִתֹּאֲוֹתֶם עוֹד אֲכַלְם בְּפִיָּהֶם : לא וְאַף אֱלֹהִים עָלֶיהָ
 בָּהֶם וַיִּהְרֹג בְּמִשְׁמַנֵּיהֶם וּבַחֹרֵי יִשְׂרָאֵל הִכְרִיעַ : לב בְּכָל זֹאת
 חָטְאוּ עוֹד וְלֹא הֶאֱמִינוּ בְּנִפְלְאוֹתָיו : לג וַיִּכַּד בְּהַבֵּל יָמֵיהֶם
 וַיִּשְׁנֹתֶם בְּבִהְלָה : לד אִם הֲרָגֶם וּדְרִשׁוּהוּ וּשְׁבוּ וּשְׁחַרוּ אֵל :
 לה וַיִּזְכְּרוּ כִּי אֱלֹהִים צוּרֵם וְאֵל עֲלִיּוֹן גֹּאֲלֵם : לו וַיִּפְתְּחוּ
 בְּפִיָּהֶם וּבִלְשׁוֹנָם יִזְכְּרוּ לוֹ : לו וְלִבָּם לֹא נִכּוֹן עִמּוֹ וְלֹא
 נֶאֱמְנוּ בְּבִרְיָתוֹ : לח וְהוּא רַחוּם יִכַּפֵּר עֲוֹן וְלֹא יִשְׁחִית וְהִרְבֵּה
 לְהַשִּׁיב אִפּוֹ וְלֹא יַעִיר כָּל תַּמְתּוֹ : לט וַיִּזְכֹּר כִּי בִשְׂרַף הַמָּוֶה
 רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יֵשׁוּב : מ כַּמָּה יִמְרוּהוּ בַמִּדְבָּר יַעֲצִיבוּהוּ
 בְּיִשְׁמִיּוֹן : מא וַיִּשְׁבוּ וַיִּנְסוּ אֵל וּקְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל הִתְנוּ :

ס פ ו ר נ ו

ככל יום : ל לא זרו מתאוותם - לא הגיעו עדיין אל הגבול שאמר להם האל
 יתברך והיה לכם לזרע : לא וזכרו יִשְׂרָאֵל הַכְרִיעַ - כאמרו מכה רבה מאד
 עמנו היותר נכבדים מהם : לב ולא האמינו - כאמרם נתגה רחש וגו' :
 לג ויכל כהכל ימיהם - ויניעם במדבר עד תום כל הדור : לד אם
 הרגם - אעפ"י שהרגם על ידי העמלקי והסנעני : ודרשוהו - כאמרו ותשובו
 ותזכרו לפני ה' : לה ויזכרו וגו' - ועם כל זה - לו ויפתוהו בפייהם -
 בהפלה בלתי שלמה : לו ולבם לא נכון עמו - לא אמרו אז בלבם שלא
 לחטוא עוד : ולא נאמנו בבריותו - ובכן - לא נאמנו בבריותו - שעשה עם
 אהרן ובניו לבחן לו והיו קתם במחלוקתו של קרה וקתם אמרו אתם
 המה : לה והוא רחום - עם כל זה ולא ישחית - גם כי יאל הקפף אז
 והאל הגוף מ"מ המגפה נעלה : והכזה להשיב אפיו - בעשותו אות ע"י
 משה ואהרן : ולא יעיר כל חמתו - כדי שלא יצטרך להעיר כל חמתו
 להבא כאמרו ותכל תלוותם מעלי ולא ימותו : לט ויזכור כי בצר המה -
 ומוכנים בו לחטוא ורחם עליהם : רוח הולך - וזכר כמו כן שלא תתקיים
 חטאתם זמן הרון שיוכלו לקלקל בו את המכוון מאת האל יתברך : מ כמה
 ימרוהו במדבר - בני מריבה ובדבר הנחשים השרפים וזולתם : מא וישבו

תהלים ליום רביעי עח

מִבְּלֹא זָכְרוּ אֶת יְדֹוּ יוֹם אֲשֶׁר פָּדַם מִמֶּנִּי צָר׃ מִגֵּ אֲשֶׁר
 שָׂם בְּמַצְרִים אֶתֹוֹתַי וּמִצָּפְתַי בְּשִׁדְדָה צֶעַן׃ כִּד וַיִּהְיֶה לְדָם
 יֵאָרִיחַם וּנְזִלִיחֵם בְּלִי יִשְׁתִּיּוֹן׃ מֵה יִשְׁלַח בָּהֶם עֹרֵב וַיֹּאכְלֵם
 וַיִּפְרְדֵּעַ וַתִּשְׁהִיתֶם׃ מִו וַיִּתֵּן לַחֲסִיל יְבוּלִם וַיְגִיעֶם לְאַרְבֶּה׃
 מִז יִהְרֹג בַּבָּרָד גַּפְנֵם וְשִׁקְמוֹתֶם בַּחֲנַמַּל׃ נֹח וַיִּסְגֵּר לַבָּרָד
 בְּעִירֵם וּמִזְנִיחֵם לְרִשְׁפִּים׃ נֹט יִשְׁלַח בָּם חֲרוֹן אַפּוֹ עֲבָרָה
 וְנֹעַם וְצָרָה מִשְׁלַחַת מְלֹאכֵי רָעִים׃ נ יִפְלֵם נְתִיב לְאַפּוֹ
 לֹא חֲשָׂה מְמוֹת נַפְשָׁם וַחֲתִם לְדַבַּר הַסְּגִיר׃ נֹא וַיֵּךְ כָּל
 בְּכוֹר בְּמַצְרִים רֵאשִׁית אוֹנִים בְּאַהֲלֵי חָם׃ נב וַיִּסַּע כְּצֹאן
 עֲמֹו וַיִּנְהַגֶם כְּעֹדֵר בַּמִּדְבָּר׃ נג וַיִּנְחַם לְבַטָּח וְלֹא פָחַדוּ
 וְאֵת אוֹיְבֵיהֶם כִּסָּה הַיָּם׃ נד וַיְבִיאֵם אֶל גְּבוּל קְדֻשׁוֹ הַר
 זֶה קִנְיַתָּה יְמִינוֹ׃ נה וַיַּגִּישׁ מִפְּנֵיהֶם גְּזִים וַיִּפְּלֵם בַּחֲבֵל
 נְחֹלֶה וַיִּשְׁכֵּן בְּאַהֲלֵיהֶם שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל׃ נו וַיִּנְסוּ וַיִּמְרוּ אֶת
 אֱלֹהִים עֲלִיוֹן וַעֲדוֹתָיו לֹא שָׁמְרוּ׃ נז וַיִּסְגְּרוּ וַיִּבְגְּדוּ בְּאַבֹתֵם
 נְהַפְכִי פִקְשֵׁת רַמְיָה׃ נח וַיִּכְעִסִּיהוּ בְּבַמֹּתֶם וּבַפְּסִילֵיהֶם
 יִקְנִיאֹהוּ׃ נט שְׁמַע אֱלֹהִים וַתַּעֲבֹר וַיִּמָּאֵם מְאֹד בְּיִשְׂרָאֵל׃
 ס וַיִּטַּשׁ מִשְׁכַּן שְׁלוֹ אֱהֵל שֹׁבֵן בְּאָדָם׃ סא וַיִּתֵּן לְשִׁבְי עֲזוֹ

ס פ ו ר נ ו

וינסו אל • אחרי מות יהושע והזקנים ויעבדו את הבעלים : וקדוש ישראל
 סתוו • הגבילו את יכלתו וחשבו שגם שיכול לעשות כל הנפלאות שעשה
 אולי לא יוכל פעול פעולות מיוחדות אולם לבעלים ולעשקרות ולזה נסו
 לראות אם יקלף ויקנא בזה : מב לא זכרו את ידו • שהראה יכלתו
 במים בב"ח ובממחים ובאויב ובעלמים הנבדלים כמו במשלחת מלאכי רעים •
 ועם כל זה • נ יפלם נתיב לאפו • שם לאפו נתיב צסקל בפלם וגבול
 שלא יעברו ולא נתנו לבא אל בתי ישראל לנגוף : לא חשך ממות נפשה •
 של מזרים אפילו בבתי ישראל : וחיתם • כל בכור בהמה באופן שלא היו
 לריבים לנסות עוד : נו וינסו וימרו • כימי עלי : ס ויטוש משכן שלוו •

תהלים ליום רביעי עת עט

וּתְפַאֲרֶתוֹ בְּיַד צָר : סג וַיִּסְגֵּר לַחֲרָב עִמּוֹ וּבִנְחָלְתוֹ
הִתְעַפֵּר : סג בַּחֲזָרֵי אֲכָלָה אִישׁ וּבִתְוֹלְתָיו לֹא הוֹדִילוּ :
סד בַּהֲנִי בַּחֲרָב נִפְלוּ וְאֶלְמֵנְתָיו לֹא תִבְכֶּינָה : סה וַיִּקֶן
כִּישׁוֹן אֲדָנִי כַגְבוֹר מִתְרוֹנֵן מִיּוֹן : סו וַיִּקֶּן צָרוֹ אֶחָזֵר חֲרֵפַת
עוֹלָם נָתַן לָמוֹ : סז וַיִּמָּאֵס בְּאֵהֶל יוֹסֵף וּבִשְׁבֵט אֶפְרַיִם לֹא
בָחַר : סח וַיִּבְחַר אֶת שְׁבֵט יְהוּדָה אֶת הַר צִיּוֹן אֲשֶׁר אָהֵב :
סט וַיִּבֶן בְּמֹו רָמִים מִקִּדְשׁוֹ בְּאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם : ע וַיִּבְחַר
בְּדוֹד עֲבָדוֹ וַיִּקְחֵהוּ מִמַּכְלַאת צֹאן : עא מֵאַחַר עֲלוֹת
הַבְּיָאוֹ לְרַעוֹת בִּיעֲקֹב עִמּוֹ וּבִיִּשְׂרָאֵל נִחְלָתוֹ : עב וַיִּרְעֵם
כָּתָם לִבָּבוֹ וּבִתְבוּנֹת בְּפִיו יִנְחָם :

בזה המזמור התפלל המפורר על צרת מלכות יון בבית שני :

יום טז עט א מזמור לאסף אלהים באו גוים בנחלתך

ס פ ו ר נ ו

שהחריבוהו פלשתים : אהל שכן בחדש . אע"פ שסיס אהל משכן את כבוד
ה' בין בני אדם כאמרו ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכו : סא ויתן לשבי
עזו . של ישראל המזכר והוא בית המקדש כאמרו הנני מחלל את מקדשי
גרון עזכם : והפאתו . גרון הברית כאמרו גלה כבוד מִיִּשְׂרָאֵל כִּי נִלְקַח
גרון האלֹהִים : סד כהניו בחרב נפלו . חפני ופיגמס : והלמנותיו לא
תבטינה . כי נבחר אללם אז מות מחיים כענין אל תבכו למת : סה וַיִּקֶן
לתבוע את עלבון גרון בריתו מפלשתים : כגבור מתרוֹנֵן . משתבח שידע
שיגלה בלי ספק : מיִּוֹן . יותר ממה שיסתבה היין למזון ולתענוג :
פו אהור . ויסתרו להם עתורים : פח כמו רמים . אבדס וילחק שעשו שם
זבח העקדס : עא מאחר עלות . הבסמות המיניקות שגורן לרחס עליסן
ועל בניסן : עב וירעס כחוס לבבו . לתועלתס לא לתועלתו ולהסכיד עלו
עליסס : ובתבונות כפיו . כענין שכל את ידיו ובדרך שיסיה מרגיש בחוס
המבוס ובלי ספק שיסיה לתועלת הסבור : ינחס . יסי רלון שיגמס לאורך ימיס :

עט א אלהים באו גוים בנחלתך . באנעוכיס שהיא העיר הנקראת
המת רבס ושס שס לו הנעיוכס כסא מלכותו וקראת על שמו : עמאל את
היכל קדשך . שקלו את אבני המזבח בלופן שהולרכו לגנוס ולעשות מזבח

מִמָּאוּ אֶת הַיָּבֵל קְדֻשָּׁה שָׁמוּ אֶת יְרוּשָׁלַיִם לְעַיִים : ב נִתְּנוּ
אֶת נְבִלַת וְעֵבְרִיָה מֵאֵל לְעוֹף הַשָּׁמַיִם בְּשַׁר חֲסִידֶיהָ
לְחִיתוֹ אֶרֶץ : ג שָׁפְכוּ דָמָם בְּפָנִים סְבִיבוֹת יְרוּשָׁלַיִם וְאִין
קוֹבֵר : ד הֵינְנו חֲרָפָה לְשִׁכְנֵינוּ לְעַג וְקִלְס לְסְבִיבוֹתֵינוּ :
ה עַד מָה יִי תֵאֲנֶנּוּ לְנֹצַח תִּבְעַר בְּמוֹ אִשׁ קִנְאָתְךָ :
ו שִׁפְךָ חֲמָתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר
בְּשִׁמְךָ לֹא קָרְאוּ : ז כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נוֹהוֹ הַשָּׁמוּ :
ח אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲזוֹנוֹת רֵאשֹׁנִים מִהָרַ יִקְדְּמוֹנוּ רַחֲמֶיךָ בִּי
דְלוֹנוּ מֵאֵד : ט עֲזֵרְנוּ אֱלֹהֵי יִשְׁעֵנוּ עַל דְּבַר כְּבוֹד שִׁמְךָ
וְהַצִּילְנוּ וּכְפָר עַל חַטָּאתֵינוּ לְמַעַן שִׁמְךָ : י לְמָה יֹאמְרוּ
הַגּוֹיִם אֵימָה אֱלֹהֵיהֶם יוֹדַע בְּגוֹיִם בְּגוֹיִם כִּי לְעֵינֵינוּ נִקְמַת
דָּם עֵבְרִיָה הַשְּׁפוּךָ : יא תָּבוֹא לְפָנֶיךָ אֲנִקְתָּ אֶסִיר בְּגִדֵל
זְרוּעָה הוֹתֵר בְּנֵי תְמוֹתָה : יב וְהִשָּׁב לְשִׁכְנֵינוּ שְׁבַעֲתֵים

ס פ ו ר נ ו

חדש נימי השמונאים : ג ואין קובר • כי היה החיל של יונים סוכני חון
לעיר : ד לשכנינו • עמון ומואב : ה חאקף לנלח • שהיו גזרותם לבעל
ולשכח תורה ומלות לדורי דורות : תבער כמו אש קנאתך • יו"ר סקנאתך
על חלול ה' תבער כמו אש על האומות עובדי כוכבים : ו אשר לא ידעוך •
גם כי השתדלו קלת חכמי יון להחבוך לא ידעו את ה' כלל אבל דברו
עליו ס. ה : בשמך לא קראו • על הפן אברהם ויחזק שנאמר בהם ויקרא בשם
ה' שהשתדלו להודיע את גדולת האל יתברך לכל באי העולם : ז כי אכל
את יעקב • כי אמנם שמך הוא שכל את יעקב כי עליך סורגנו כל היום :
ואת נ. הו • של עמך כאמרו אשר יבחר ה' אלסיך לשכן שמו שם : השמו •
או"ה מבלי באי מועד : ח יקדמונו רחמיך • קודם שנהיה ראויים לכך כדי
שנוכל להשיג זכות ראוי לזה : כי דלונו מאד • מכל זכות בעיון ובמעשה
בלחך חויב : ט על דבר וגו' • שנוכל לעסוק בתורה ובמצוות : י איזה
אלהיהם • וקנא לכבוד שמך : יודע בגוים לעינינו נימי חמונאים : יא אלקת
חסיר • השבוים במלחמת יונים : הותר בני תמותה • הותר יתר שאת על
לוייהם את בני הסרגים שיעשו נקמת אבותיהם בכל לב : יב לשכנינו •

אֶל חֵיקֶם חֲרַפְתָּם אֲשֶׁר חֲרַפּוּךָ אֲדָנִי : יג וְאַנְרָנוּ עִמָּךָ
 וְצִאֵן מִרְעִיתֶךָ נֹדֶה לְךָ לְעוֹלָם לְדוֹר וּדְוֹר נִסְפָּר תִּהְיֶה לְתָךְ :
 זֶה הַמְזֻמָּר עַל הַמְזֻמָּר עַל גְּלוּת עֶשְׂרֵת הַשָּׁבָעִים וְהַשְּׁעוּת פְּלִיטִיָּהם זִמְנֵי
 הַזְּקִיאוֹ וְעַל זִנְיֵן בֵּית שְׁנֵי וְהוֹרְבָנוּ וְכוּ הַתְּפִלָּה עֲלֵיהֶם וְעַל הַגְּאוּלָּם הַעֲתִידָה :
 פ א לַמְּנַצֵּחַ אֵל שְׁשֹׁנִים עֲדוּת לְאַסָּף מְזֻמָּר : ב רַעֲה
 יִשְׂרָאֵל הָאֲזִינָה נִהַג בְּצִאֵן יוֹסֵף יֹשֵׁב הַבְּרָבִים הוֹפִיעָה :
 ג לִפְנֵי אֶפְרַיִם וּבְנֵימֵן וּמִנְשֵׁה עוֹרְרָה אֶת גְּבוּרְתֶךָ וְלִכְה
 לִישׁעָתָה לָנוּ : ד אֱלֹהִים הִשִּׁיבֵנוּ וְהָאֵר פְּנִיָּךְ וְנוֹשְׁעָה :
 ה יי אֱלֹהִים צְבָאוֹת עַד מְתֵי עֲשָׁנֶת בְּתַפְלַת עִמָּךָ :
 ו הַאֲכַלְתָּם לֶחֶם דְּמַעָה וְתִשְׁקֻמוּ בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ :
 ז תִּשְׁיַמְנוּ מִדּוֹן לִשְׁכֵנֵינוּ וְאִיבֵינוּ יִלְעָגוּ לָמוּ : ח אֱלֹהִים
 צְבָאוֹת הִשִּׁיבֵנוּ וְהָאֵר פְּנִיָּךְ וְנוֹשְׁעָה : ט גִּפְן מִמְצָרִים

ס פ ו ר נ ו

עמון ומואב ואדום : יג נודה לך לעולם • יהי רצון שגודה לך לעולם
 ולא יחרב הבית :
 פ ב רועה ישראל • שאתה • נוהג כלאן יוסף • שהיה בידו מלכות
 עשרה השבועים : יושב הכרובים • בימי חזקיו שלא נגזו עדיין הארון
 וזולתו : הופיעו • במפלת סנחריב : ג לפני אפרים • לפני פליטיהם שנשאר
 בארץ : עוררה את גבורתך • על סנחריב וחילו : ולכה לישועתה לנו •
 שהיו השבועים הנזכרים עם אחיהם במלכות בית דוד ויבאו לבית המקדש
 בדגלים וזולתם : ד אלהים השיבנו • ע"י חזקיו : והאר פניך • להבין
 ולהורות תורה ומצוות על ידי חזקיו שיסתדרל זום : ונושעה • השועה
 עולמים : ה עשנת בהפלת עמך • בהפלת דניאל ועזרא ושאר לדיקי הדור
 שהתפללו על זנין בית שני : ו האכלתם לחם דמעה ותשקמו בדמעות •
 במלכות מדי בדבר המן : ז תשימנו מדון לשכנינו • שכתבו בטנה למלכי
 מדי נגד זנין הבית והעיר : ילעגו לנו • כאמרם אם יעלה שועל ופרך
 את חומת אבניהם : אלהים צבאות • המולך על צבאות מעלה ומטה :
 השיבנו • בבית מקדשך נגד המערכת : והאר פניך • להבין אותנו את
 תורתך ע"י עזרא כאמרו ויעמוד עזרא הסופר על מגדל עץ ויקראו בספר
 תורת האלהים מפורש והלויים מבינים את העם : ונושעה • זום השועה

תִּסְיַע הַתְּגַרְשׁ גּוֹיִם וְתַמְעֵהָ : י פְּנִית לַפְּנֵיהַ וְתִשְׂרַשׁ
 שְׂרָשִׁיָּה וְתִמְלֵא אֶרֶץ : יא פֶּסוּ הַרִים צְלֵה וְעַנְפֵיהָ אֶרְזֵי
 אֵל : יב תִּשְׁדַּח קְצִירֶיהָ עַד יוֹם וְאֵל נֶהַר יוֹנְקוֹתֶיהָ : יג לַמָּה
 פָּרַצְתָּ גְדָרֶיהָ וְאֲרוּהָ כֹל עַבְרֵי יַדְךָ : יד יִכְרַסְמֶנָּה חֲזוֹר מִיַּעַר
 וְזִיו שְׂדֵי יִרְעֶנָּה : טו אֱלֹהִים צַבָּאוֹת שׁוּב נָא הִבַּט מִשְׁמַיִם
 וּרְאֵה וּפְקֹד גִּפְּן זֹאת : טז וְכִבֵּה כִי רַבְתִּי אֲשֶׁר נָטַעַה יְמִינְךָ
 וְעַל בֶּן אֲמִצְתָּה לָךְ : יז שִׂרְפָה בְּאֵשׁ כְּסוּתָהּ כִּמְגַעֲרַת פְּנִיךָ
 יֵאָבְרוּ : יח תְּהִי יַדְךָ עַל אִישׁ יְמִינְךָ עַל בֶּן אָדָם אֲמִצְתָּ
 לָךְ : יט וְלֹא נִסּוּג מִמֶּךָ תַּחֲיִינוּ וּבִשְׁמֶךָ נִקְרָא : כ יי אֱלֹהִים
 צַבָּאוֹת הִשִּׁיבֵנו הָאֵר פְּנִיךָ וְגוֹשְׁעָה :

ס פ ו ר נ ו

עולמים : ט גפן ממזרים הסיע • הנס עשית נפלאות וגדולות להושיא את
 ישראל מבית עבדים ולהושיבם בארץ להיות לגפן אדרת עיבה פירות
 בתורה ובמלות כמו הגפן שאינה ראויה כי אם לפירותיה כהם הנבחרים
 שבפירות ואינה ראויה לשום מלאכה כלל • וזוהי • יב תשלח קציריה •
 ופירותיה למרחוק ע"י הנכרים שהאים לשמע האל יתבדק כענין מלכת
 שבא וזולתה : יג למה פלאת גדדיה • להגלותם מהם : יד יכרסמנה חזיר •
 מלכות פרס שאינה הוגנת כחזיר שאינו מוכן לטרוף ולכבוש יכרסמנה
 וישחיתנה בגזרות בעול תורה ומצות : וזיו שדי • מלכות ישמעאל וזולתו :
 ירענה • אכלו שאר עמך ועורס בגזול אותם יוס יוס : טז ופקוד גפן
 זאת • להצילה מגזרות העובדי כוכבים : טז וכנה • ופקוד כמו כן הם
 הבית : ועל בן אמנתה לך • ופקוד על אדום בנו של אברהם וינתק אשר
 אמנת לך כאמרו ולאום מלאום יאמן פקוד עון הכנה הנזכר שהיא שרופה
 באש ושהיא כסוחה בכשיל וכילפות : יז מגערת פניך יאבדו • החזיר והזיו
 שדי והבן הנזכר : יח תהי ידך על איש ימיןך • כאמרו שב לימוני עד
 אשית אויביך הדום לרגליך : ועל בן אדם אמנת לך • המשיח כאמרו עם
 ענני שמיא כבר אנש אחי וליה יהיב שלטן : יש ולא נסוג ממך • כאמרו
 ובכית שלומי לא תמוט : תחיינו • בהלמוד תורתך כאמרו כי היא חייבם :
 ובשמך נקרא • להודיעו לכל באי העולם כאמרו ואתם תהיו לי ממלכת
 כהנים וכאמרו ואתם כהני ה' תקראו : ב ה' • במדת רחמים על עמך :
 אלהים • לריב ריבם נגד כל העובדי כוכבים : אצאות • שיפקוד על אבא

תהלים ליום רביעי פא

סו

זכר המזמור הזכיר המסורר לבני הגולה אידיתנהגו בגולה למחר הגאולה ממנה:
 פא א למנצה על הגתית לאסף: ב הרנינו לאלהם
 עוזנו הריעו לאלהי יעקב: ג שאו זמרה ותנו תף כנור
 נעים עם נבל: ד תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו:
 ה כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב: ו עדות
 ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים שפת לא ידעתי
 אשמע: ז הסירותי מסבל שכמו בפיו מדוד תעברנה:
 ח בצרה קראת ואחלצך אענה בסתר רעם אבתנה על
 מי מריבה סלה: ט שמע עמי ואעידה בק ישראל אם
 תשמע לי: י לא יהיה בק אל זר ולא תשתהוה לאל

ספורנו

המרוס להסיר ממשלתם: הסיבנו • לארץ: האר פניך • להבינו כאמרו
 נתתי תורתך בקרבם ועל לבם אכתבנה • ונושעה • תשועת עולמים:
 פא ב הרנינו לאלהים עזנו • עשו באופן שתרנינו הכל בהגלות מלכות
 האל יתברך עלינו ולא יאמרו שבת בעם נבל ולא חכם: הריעו • תרועת
 מלך לשמחה בהגלות מלכותו שכבר נלחם באויביו ואבדם: ד תקעו בחדש
 שופר • ולעשות זה תקעו שופר באותו ראש חדש שהוא כסה יום כסה
 דין: ליום חגנו • שהוא ראש השנה: ה כי חק לישראל הוא • ותשי
 תקיעת השופר לקיים מצות התורה על ישראל מצות אנשים מלומדה:
 משפט לאלהי יעקב • לזכור בזה שהוא יוס דין וראוי שיקבלו בתקיעה כל
 עמו לעבודתו וישמחו בתרועה על מלכותו שיזכה אותו דין ובו ישפוט
 משפטנו מיד לורדנו ויושיענו • ולכן • ו עדות ביהוסף שמו • שם אותו
 היום לעדות שיעשה כך לעתיד לבא ביהוסף כי מבית האסורים יאל למלוך
 בראש השנה כמו שספרו ז"ל: ח בלרה קראת ואחלצך • וכן אתה ישראל
 בלרה קראת במצרים ואחלצך בזה היום שבר"ה בטלה עבודה מאבותינו כמו
 שספרו ז"ל וכן לעתיד לבא: אענה • ביום זה במלחמת גוג ומגוג:
 בסתר רעם • כאמרו תהיה מהומת ה' רבה בהם • אמנם • אכתבך • כאמרו
 וכתבתים כבחון הסב: על מי מריבה • יותר על מה שבחנתי אותם במי
 מריבה: ט שמע עמי • תופשי התורה: ישראל • המון העם: י לא יהיה
 כך אל זר • אותו ללם אלהים ששמתי כך לא יהיה כך זר מן התכלית
 סמכונו נו • וזה שיסיה תופש התורה מורה דק ויהיה המון העם מעם

נִכְר׃ יֵא אֲנֹכִי יי אֱלֹהֶיךָ הַמַּעֲלֶה מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הַרְחֵב
 פִּיךָ וְאִמְלֵאֵהוּ׃ יב וְלֹא שָׁמַע עִמּוֹי לְקוֹלִי וְיִשְׂרָאֵל לֹא אָבָה
 לִי׃ יג וְאֶשְׁלַחֵהוּ בַשְּׂרִירוֹת לִבָּם יִלְכּוּ בְּמִוֲעֵצוֹתֵיהֶם׃
 יד לוֹ עִמּוֹי שָׁמַע לִי יִשְׂרָאֵל בְּדַרְכֵי יְהִלְכוּ׃ טו בְּמַעַט
 אוֹיְבֵיהֶם אֲכַנֶּיֶע וְעַל צָרֵיהֶם אֲשׁוּב יָדַי׃ טז מִשְׁנֵאֵי יי
 יִכְחָשׁוּ לוֹ וְיִהְיֶה עֵתָם לְעוֹלָם׃ יז וַיִּאֲכִילֵהוּ מִחֶלֶב חֲטָא
 וּמִצֹּר דָּבֵשׁ אֲשַׁבֵּיעֶךָ׃

זוה המזמור הזכיר המזמור את השופטים לשפוט נדק ובלה למאוס את
 דין עניי עם :

פב א מזמור לאהא אלהים נצב בעדת אל בקרב

ס פ ו ר נ ו

אזן לשמוע ולהבין : ולא תשתחוה לאל נכר . וזוה לא תשתחוה לשום
 אל ותקיף של עובדי כוכבים ושריהם . כי אנכי ה' אלהיך . אשר אליו
 תתפלל : הרחב פיך . העמק שאלה או הגבס למעלה : ואמלאכו . בלעדי
 שתצטק להשתחות לזולתי להשיג הפנך : יב ולא שמע עמי לקולי . לבעבר
 כאמרו יופיו עורים לא ידעו כלבים אלמים לא יוכלו לנכוח שלא היו
 מוכיחים ולא מלמדים להננון : וישראל לא אבה לי . כשהוכחתים ע"י
 נביאים לשוב לא אבו שמוע כאמרו בשונה ונחת תושעון ולא אביהם :
 יג ואשלחם בשרירות לבס . הנחתי אותם על בחירתם . וכן עתה . ילכו
 במועצותיהם . כי לא אמנעם מבחירתם וזוה הם ביד אויביהם . אמנם .
 יד לו עמי שומע לי . להבין ולהורות : ישראל בדרכי יהלכו . על פי
 התורה אשר יורו עמי הנזכר : טו כמעט . כמו רגע : אויביהם אכניע .
 באופן שלא יוכיפו להשתעבד בהם : ועל צריהם אשיב ידי . כאמרו ונתן
 ה' אלהיך את כל האלות האלה על אויביך : שז יכחשו לו . יתפללו אליו
 מיראת עונם ולבם לא נכון עמו : ויהי עתם . של עמי ושל ישראל :
 לעולם . כאמרו כי מי נח זאת לי : יז ויאכילו . והנה האכיל את
 ישראל לבעבר בזמן שבו היו לראון לפני ה' : מחלב חטה . ולא בזיעת
 אפס : ומזור דבש אשביעך . ולעתיד לבא אשביעך שלא בנער כאמרו ז"ל
 עתידה ארץ ישראל שהוציא גלוסקאות וכלי מילת :
 פב א אלהים נצב בעדת אל . הנה בעדת שופטים כשהם עדת אל
 עמי . לעבודתו לשפוט נדק אלהים נצב לעורם ולהחיר עיניהם לשפוט

אהלים ליום רביעי פב פג סח

אלהים ישפט : ב עד מתי תשפטו עול ופני רשעים תשאו
סלה : ג שפטו דל ויתום עני ורש הצדיקו : ד פלטו דל
ואביון מיד רשעים הצילו : ה לא ידעו ולא יבינו בהשכה
יתהלכו ימוטו כל מוסדי ארץ : ו אני אמרתי אלהים אתם
ובני עליון כלכם : ז אכן באדם תמותון וכאתד השרים
תפלו : ח קומה אלהים שפטה הארץ בי אתה תנחל
בכל הגוים :

בזה המזמור תפלה על תשועת מלחמות גוג ומגוג שיקבלו עמו רוב מהלומות
כאמרו ואספתי את כל הגוים אל ירושלים למלחמה :
יום יז פג א ישיר מזמור לאקה : ב אלהים אל דמי לך

ס פ ו ר נ ו

דק * וכמו כן * בקרב אלהים ישפט * ישפט את השופטים ויענישם כאשר
ישו מזה לכן אחס שופטי ארץ : ב עד מתי תשפטו עול * האמנם תהמידו
בזה עד שיגלה העונש האלהי עליכם : ופני רשעים תשאו סלה * שלא
לשמוע משפט הנדבאים נגדם : ג שפטו דל * נגד העשירים שקנו אדמתם
ולא השלימו לפרעם או זולת זה : ויתום * נגד האפוטרופסים או זולת
זה : עני ורש הצדיקו * עשו באופן שיערוך משפטו בלדק ולא יסתמו
טענותיו : ד פלטו דל ואביון * גם שלא יבואו לפניכם לדין : מיד רשעים *
בעלי זרוע : ה צילו * כשתראו זה : לא ידעו ולא יבינו בהשכה יתהלכו *
כי אמנם כאשר שופטי ארץ לא ידעו שיש דיין שיכפוט אותם ויענישם
ע"ז ולא יבינו מה רב היוק המדינות בהעדר המשפט הנה הם בהשיכה
יתהלכו בעונש נלחי להרפות ולדראון עולם : ימוטו כל מוסדי ארץ * ועם
זה יתקלקלו כל עסקי המדינות אשר לא יחיה האדם זולתם : ו ואני אמרתי
אלהים אתם * שופטים בללם אלהים יודעי דת ודין ובוה תזכו לחיי
עולם : ובני עליון כלכם * בעשותכם מלאכתו כי המשפט לאלהים הוא :
ז אכן באדם * עפר מן האדמה : תמותון * מות נלחי * וכאתד השרים *
הנופלים בחמת מלך : תפלו * מהמים ארץ גם בעוה"ז : ח קומה אלהים
שפטה הארץ * והסר ממנה הרשעים השופטים בזרוע : כי אתה תנחל בכל
הגוים * בכל אחד מהגוים תמצא יחידיס לנחלה לך והם הסידי אומות
העולם שיהיו ראויס לכפוט בלדק את בני עמם :
פג ב אלהים אל דמי לך * אלהים אל יכי דמי והמתנה לך כמו דומו

אֶל הַתְּהַרֵּשׁ וְאֶל תִּשְׁקֹט אֵל: ג פִּי דִבָּה אוֹיְבֶיךָ יִהְיֶינָה
 וּמִשְׁנֵאֵיךָ נִשְׁאוּ רֹאשׁ: ד עַל עֵמֶךָ יַעֲרִימוּ סוּד וּוְתִיעֲצוּ
 עַל צְפוּנֶיךָ: ה אָמְרוּ לָבוּ וּנְכַחֲדֵם כִּגְזִי וְלֹא יִזְכֵּר שֵׁם
 יִשְׂרָאֵל עוֹד: ו פִּי נֹעֲצוּ לֵב יַחְדוֹ עֲלֶיךָ בְּרִית יִכְרְתוּ:
 ז אֱהִי אָדוּם וַיִּשְׁמַע אֱלִים מוֹאָב וְהַגְּרִים: ח גָּבַל וְעַמּוֹן
 וְעַמְלֶק פָּלְשַׁת עִם יִשְׁבִּי צוּר: ט גַּם אֲשׁוּר נִלְוָה עִפְם הָיוּ
 זְרוּעַ לְבָנֵי לוֹט כֹּלָה: י עָשָׂה לָהֶם פְּמִדִּין כְּסִיסְרָא כִּיבִין
 בְּנַחַל קִישׁוֹן: יא נִשְׁמְדוּ בְּעֵין דָּאֵר הָיוּ דָמָן לְאֲדָמָה:
 יב נִשְׁתַּמּוּ נְדִיבָמוּ כְּעָרֵב וְכֹזָאֵב וְכֹזָבָה וְכִצְלָמְנַע כָּל
 נְסִיכָמוּ: יג אֲשֶׁר אָמְרוּ נִירְשָׁה לָנוּ אֵת נְאוֹת אֱלֹהִים:
 יד אֱלֹהֵי שְׁתִּתְמוּ בְּגִלְגָּל בְּקִשׁ לְפָנֵי רוּחַ: טו כָּאֵשׁ תִּבְעַר
 יַעַר וּכְלָהְבָה תִּלְהֶט הָרִים: טז כֵּן תִּרְדָּפֶם בְּסַעֲרָה
 וּבְסוּפְתָהָ תִּבְהַלֵּם: יז מֵלֵא פְּנִיָהֶם קִלּוֹן וַיִּבְקְשׂוּ עִמָּה

ס פ ו ר נ ו

עד הגיענו אליכם: אל תחרש: כמו שעשית בגלות: ואל תשקוט: מהלחם
 עד שהכלה אותם באופן שלא יוכלו לשוב ולהלחם: ג כי הנה אויביך:
 המתקוממים על עמך ונגד כלוק: יהמיון: בגזומים: נשאו ראש: אחר
 שהכנעת כל העובדי כוכבים הם נשאו ראש להלחם: ד יערימו סוד:
 יפתו רבים במרמה להיות עמהם להלחם: על צפוניך: חכמי הדור לבטל
 מישראל תורה ומצוות: ה ולא יזכר שם ישראל עוד: בחולקים על דעות
 כל האומות ודתיים שונות מכל עם: ו כי נועצו לב יחדו: והטעם שאני
 מתפלל שלא תמתין הוא כי נועצו רבים בלב אחד וזוהי הם מוכנים להרע
 מהרה: עליך ברית יכרתו: כי שנאתם עמנו אינה אלא צבינך מפני
 שאנו מבחדלים לעשות רצונך ולקיים תורתך: י עשה להם כמדון כסיסרא:
 שנכלו שלא כמנהג העולם: יא היו דומן להדמה: שלא נקברו וכן יהיה
 צאלה הנלחמים כאמרו וילאו וראו בפגרי האנשים הפועלים בו: טו כאש
 תבער יער: בהעובדי כוכבים הגבורים כאילני יער: וכשהנה תלחט
 הרים: גדולי עובדי כוכבים עד ואשם לא תכבה: יז קלון: כאמרו והיו

י' : יח יבִשׁוּ וַיִּבְהֲלוּ עָדֵי עַד וַיִּחַפְּרוּ וַיֵּאבְדוּ : יט וַיֵּדְעוּ
כִּי אַתָּה שֹׁמֵר יְיָ לְבַבְךָ עֲלֵינוּ עַל כָּל הָאָרֶץ :

זוה המזמור החפלה המשורר על התשועה העתידה :

פד א לְמַנְצֶחַ עַל הַגִּתִּית לְבְנֵי קַרְחַ מִזְמוֹר : ב מֵה
יָדִידוֹת מִשְׁכָּנֹתֶיךָ יְיָ צְבָאוֹת : ג נִכְסְפָה וְגַם כָּלְתָה נַפְשִׁי
לַחֲצֹרוֹת יְיָ לִבִּי וּבִשְׂרֵי יִרְנְנוּ אֶל אֵל חַי : ד גַּם צְפוֹר
מִצָּאָה בַּיִת וְדָרוֹר קָנְתָה אֲשֶׁר שָׂתָה אֶפְרָתָיָה אֶת מִזְבְּחֹתֶיךָ
יְיָ צְבָאוֹת מִלְּפִי וְאֱלֹהֵי : ה אֲשֶׁרֵי יוֹשְׁבֵי בֵיתְךָ עוֹד
יִהְלָלוּךָ סֵלָה : ו אֲשֶׁרֵי אָדָם עוֹז לוֹ בְּךָ מְסֻלוֹת בְּלִבָּבָם :
ז עֲבָרֵי בַעַטֵּק הַבְּכָא מַעַן יִשְׁתַּחֲוּוּ גַם בְּרִכּוֹת יַעֲמָה

ס פ ו ר נ ו

דראון לכל בשר : ויבקשו שמך : הנשאלים : יח עדי עד - שלא תשאר להם
עוד טוב מלכות ולא תשוב אליהם לעולם כאמרו ושאר היותה העדי עד ש' הון :
יש וידעו כי אתה ה' לבדך עליון - שלא ימלאו עזר בקראם איש חסיו :

פד ב מה ידידות משכנותיך - הנה משכנותיך שהם צתי כנסיות ובתי
מדרשות הם ידידות והאבות אללנו גם בגלות - אעפ"כ - ג נכספה וגם
כלתה נפשי מרוב כוסף ותאוה : לחצרות ה' - להיות בחצרות בית אלהינו :
כי גם - לבי ובשרי ירננו אל אל חי - אבל בגלות לא יוכל בשרי לרנן לרנן
עבודתו : ד גם צפור מצאה בית ודרור קן לה - וראוי שנשיג זה שלא
נכיה פחותים מן היונה אשר מצאה בית וקן דרוֹר וחפשי מידי בשר ודם :
אשר שהם הפדוחים את מזבחותיך - אעפ"כ שהתרת לשפוך דם בנייה הקטנים
ענ המזבח לכפר בעדנו אם כן אהננו היקרים לפניך ממנה ראוי שתנחנו
להשיג מקום לשבתנו דרוֹר וחפשי מידי בשר ודם : ה' צבאות - שהכל
לעשות זה גם שיהיה נגד צבאות השמים ומערכותם : מלכי ואלהי - כי
אתה מלכנו ואתה אלהינו כי אליך לבד נחפלה : ה אשרי יושבי ביתך -
וג"כ ראוי שהעשה זה כי אמנם יושבי ביתך צבות המדרש הם היותר
מאובנים שבבני אדם : עוד יהללך - יה"ל שיהללך להשלים גם אחרים
ולא ימנעם מזה העבוד גלה : ו אשרי אדם עוז לו בך - וכמו כן מאושר
כוא אומה האדם שכבר השלים נפשו בתורתך באופן שיש לו עוז ומלכות
צבא שידע בך כאמרו כי מלכים ימלוכו - מסלות בלבבם : ז עבדי בעמך

מורה: ח ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון :
 ט יי אלהים צבאות שמעה תפילתי האזינה אלהי יעקב סלה:
 י מגננו ראה אלהים והבט פני משיחה: יא פי טוב יום
 בחצרוך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלהי מדור באהלי
 רשע: יב פי שמש ומגן יי אלהים חן וכבוד יתן יי
 לא ימנע טוב להלכים בתמים: יג יי צבאות אשרי
 אדם במח בך:

ס פ ו ר נ ו

הנכח • ובלב איש כזה ובלבב יושבי ביהן הנזכר יש מסלות להדריך ההמון
 העובדים כל ימיהם בעמק האילות של יער שאין שם פירות כן הם
 עוסקים כל ימיהם בחיי טעה בלתי שום פני לחיי עולם: מעין ישיבתו •
 יס"ל שהכמו סדור הנזכר יסיתו ויעשו מעין המתגבר ומקור החכמה את
 העמק הנזכר וזה בלמדס דעת את העם: גם ברכות יעשה מורה • ושגם
 המורה את העם יעשה ברכות ויוסיף קוב טעם ודעת בזה כאמרס ז"ל
 ומתלמידי יותר מכל: ח ילכו מחיל • יס"ל שהמורים ותלמידיהם ילכו
 מחיל קבוצים בגלות: אל חיל יראה אל אלהים בציון • אל קבוצ אשר בו
 יראה אל אלהים בציון: ט ה' אלהים לבאות • ממליא לבאות מעלה
 ומטה: שמעה תפילתי • שהתפלל עתה האזינה הסכלית המבוקש: אלהי
 יעקב • שהוא ישאר בסוף כל העובדי כוכבים: י מגננו ראה אלהים •
 וראה שאנו מתגוננים בן צעת צרה: והבט פני משיחה • דוד המלך
 המתאווה לזה: יא כי טוב יום בחצרוך מאלף • כי מה שנכספתי להצלות
 ה' לא לתענוגי חיי טעה אבל כי טוב יום אחד בהם להשיג שלמות נלחי
 מאלף בזולתם • ולזה • בחרתי הסתופף • לעמוד בלמות הספים ועל סף
 הבית: בבית אלהי מדור באהלי רשע • יותר משתהים לי דירה קיימה
 בין העובדי כוכבים • וזה • יב כי שמש ומגן ה' אלהים • כי אמנם
 בחצרות אלהים הוא שמש מאיר עיני השכל להביע נפלאות מתורתו והוא
 מגן מן הטעות: חן וכבוד יתן ה' • יס"ל שיתן לנו חן להשיג זה
 ויהן כבוד לשמו: לא ימנע • בטרדה שעבוד גלות: טוב • של השגת
 חיי עולם: להולכים בתמים • העשדלים לעסוק בתורה ובמצות:
 יג ה' לבאות • ממליא לבאות מעלס ומצט: אשרי אדם בועה בך •
 ולא במערכות לבאות השמים:

גם זה המזמור תפלה על הגאולה העתידה :

פה א למנצח לבני קרח מזמור : ב רצית יי ארצה
 שבת שבת שבת כ יעקב : ג נשאת עון עמך כפית כ
 השאתם סלה : ד אספת כל עברתה השיבות מהרון
 אפה : ה שובנו אלהי ישענו והפר בעסק עמנו :
 ו העולם תאנף בנו תמשך אפה לדר ודר : ז הלא
 אתה תשוב תחיינו ועמך ישמחו בך : ח הראנו יי
 חסדך וישעך תתן לנו : ט אשמעה מה ידבר האל יי פי
 ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה : י אף
 קרוב ליראיו ישעו לשבן פבור בארצנו : יא חסד ואמת

ס פ ו ר נ ו

פה ב רצית ה' ארץ - הנה לשעבר רצית ארץ כאמרו ארץ אשר ה'
 אלהיך דורש אותה : שבת שבת יעקב - שבת שני : ג נשאת עון עמך -
 בדבר המן - אע"פ שהשתחוו לאלם של נבוכדנצר : כסית כל הטאתם -
 שהנו מעבודתו של האשורוש בשבן : ד אספת כל עברתך - בימי יוטם :
 השיבות מהרון אפך - בימי ההמונאים : ה שובנו אלהי ישענו - עתה
 מיד : והפר בעסק - מכלן ולהבא כאמרו קן נשבעתי מקצוף עליך :
 ו העולם תאנף בנו - להענישנו תמיד - על הפך כי לא לעולם חייב :
 תמשך אפך לדר ודר - בגזרות מערידות אותנו מן התשובה כאמרו הן
 אתה קצפת וכחטא : ז הלא אתה תשוב תחיינו - כאמרו כי אשאל אל שמים
 ידי ואמרתני חי אנכי לעולם חייב נקם לצרי וכאמרו וישבע בחי העולם כי
 למועד מועדים וחיי מועד תכלינה כל אלה : ח הראנו ה' חסדך - שיהיה
 זה בימינו : וישעך תתן לנו - לעולם : ט אשמעה - חבין : מה ידבר
 האל - בתורתו : כי ידבר שלום - כאמרו והקימותי את בריתי אתכם :
 ואל ישובו לכסלה - כאמרו ולא תגעל נפשי אתכם : י אף קרוב ליראיו
 ישעו - אמנם כי ישעו קרוב ומוכן ליראיו שהם לדיקי דורות הגלות -
 לשכון כבוד בארצנו - וכן קרוב ומוכן שיסכון כבוד האל יתבדך בארצנו
 בזכות הארץ : יא חסד ואמת נפגשו - ומעולם במקום אשר נמצא בו
 אמתה של תורה נמצא בו חסדי עליון - וכן דק ושלוש נשקו - נשקו זה
 את זה באופן שכאשר יהיה הדק יהיה השלוש מכל רע כאמרו דק דק

נִפְגַּשְׁנוּ צֶדֶק וְשָׁלוֹם נִשְׁקוּ : יב אֵמֶת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח וְצֶדֶק
 בְּשָׁמַיִם נִשְׁקָף : יג גַּם יי יתֵן הַטּוֹב וְאַרְצֵנוּ תִתֵּן יְבוּלָה :
 יד צֶדֶק לִפְנֵינוּ יִהְיֶה וַיִּשֶׁם לְדֶרֶךְ פַּעְמֵינוּ :

בזה היומור התפלל המשורר על צאת הגלות ומבטח הגאולה ממנו :

פו א תִּפְלָה לְדֹר הַיָּהּ יי אֲזַנְךָ עֲנֵנִי בִּי עֲנֵי וְאַבְיוֹן
 אֲנִי : ב שְׁמֶרָה נַפְשִׁי בִּי חֲסִיד אֲנִי הוֹשֵׁעַ עֲבֹדְךָ אַתָּה
 אֱלֹהֵי הַבּוֹמֵחַ אֵלֶיךָ : ג חֲנֻנִי אֲדַנִּי בִּי אֵלֶיךָ אֶקְרָא כָּל
 הַיּוֹם : ד שְׂמַח נַפְשׁ עֲבֹדְךָ בִּי אֵלֶיךָ אֲדַנִּי נַפְשִׁי אֲשֵׂא :
 ה בִּי אַתָּה אֲדַנִּי טוֹב וְסִלַּח וְרַב חֶסֶד לְכֹל קְרֵאֶיךָ : ו הַאֲזִינָה

ס פ ו ר נ ו

הדדוף למען תחיה וירשת : יב אמת מארץ תצמח . יס"ר שאותה חנתה
 של תורה אשר אלל קדושים אשר בארץ . תלמח בזהמדים תלמידים הרבה :
 וצדק . וכן יצמח אותה צדק אשר אלל אותם הצדיקים עתה בכה והיו
 מולאחים אותו לפועל אם היה לאל ידם . וזה . משמים נשקף . נודע אלל
 היושבי בשמים : יג גם ה' יתן הטוב . יס"ר שהוא יתבדך יעורם על זה
 ונשמת שדי תבינס : וארצנו תתן יבולה . באופן שלא יהיו ערודים בצרכי
 חיי שעה . ובזה . יד צדק לפניו יתן . יתן הצדק לפני ישעו והשיב
 לב אבות על בנים ולא יצטרך להכות את הארץ חרס : וישם לדרך פעמיו .
 וישם הצדק את פעמיו של ישעו לדרך לישובתה לנו :

פו א הטה ה' אוזן ענני . במדת רחמים גם שאין תפלתו ראוי
 לעלות אליך הטה אוזן לקבלה : כי עני ואביון אני . כי אמנם אני אביון
 ומתאוה לעשות רצונך ואין לאל ידי מעוני ומרוב שעבוד גלות:ב שמרה נפשי
 מגזרת המעבירים על התורה ומצות: כי חסיד אני . כי חסיד חפץ להיטיב
 לזולת : הושע עבדך אתה אלהי . כי אין זולתך לגאול : הבטח אליך .
 והושע כמו כן הסמוך הבטח אליך בגלות העפ"י שאינו מתפלל : ג חנני
 אדני . חיי שלום : כי אליך אקרא כל היום . שבכל יום עומדים עלינו
 לכלותנו : ד שמח נפש עבדך . כהודיעך שלא שכחתי : כי אליך אדני נפשי
 אשא . לא מפני שאחשוב שיהיו ראויים עובדי כוכבים שתקובל תפלתם .
 אבל . ה כי אתה אדני טוב וסלח . לנפש תדרשך ויותר למתודים ושכים
 אליך : ורב חסד . לשכים עדיך ומתפללים אליך . לכן . ו הַאֲזִינָה ה'
 תפלתו . יום יום מצרת הגלות : תחנונותי . בעת גזרות העובדי כוכבים .

יי תפלתִי והקשִׁיבָה בְּקוֹל תַּחֲנוּנֹתַי : ז בְּיוֹם צָרָתִי אֶקְרָאָךְ
 כִּי תַעֲנֵנִי : ח אִין בְּמוֹךְ בְּאֱלֹהִים אֲדַנִּי וְאִין כַּמְעַשֶׂיךָ :
 ט כָּל יוֹם אֲשֶׁר עֲשִׂיתָ יבֹאֵוּ וַיִּשְׁתַּחֲוּ לַפְּנֵיךָ אֲדַנִּי וַיִּכְבְּדוּ
 לְשִׁמְךָ : י כִּי גָדוֹל אַתָּה וַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת אַתָּה אֱלֹהִים לְבַדְּךָ :
 יא הוֹרְנִי יי דַּרְכֶּךָ אֱהַלֶּךְ בְּאַמְתֶּךָ יַחַד לִבִּי לִירְאֵה שְׁמֶךָ :
 יב אֲזַדְּךָ אֲדַנִּי אֱלֹהֵי כָּל לִבִּי וְאֶכְבְּדָה שְׁמֶךָ לְעוֹלָם :
 יג כִּי חֲסֵדְךָ גָּדוֹל עָלַי וְהִצַּלְתָּ נַפְשִׁי מִשְׂאֵל תַּחֲתִיָּה :
 יד אֱלֹהִים זָדִים קָמוּ עָלַי וְעַדַת עָרִיצִים בִּקְשׂוּ נַפְשִׁי וְלֹא
 שָׁמוּךָ לִנְגֹדָם : טו וְאַתָּה אֲדַנִּי אֶל רַחוּם וְחַנּוּן אַרְךָ אַפִּים
 וְרַב חֶסֶד וְאֵמֶת : טז פָּנָה אֵלַי וְחַנְּנִי תַנְּה עֵזְךָ לְעַבְדֶּךָ
 וְהוֹשִׁיעָה לִבִּי אֶמְתָּךְ : יז עֲשֵׂה עִמִּי אוֹת לְמוֹבְדָה

ס פ ו ר ג ו

כי אמנם . ז ביום צרתי אקראך כי תענני . כאשר אראה שתענני ולך
 יאכה . כי אמנם . ח אין כמוך . יכול להושיע . ואין כמעשיך . מפלא
 לעשות . וזוה . ט כל גוים ישתחוו לפניך . בהכירם גדלך . ויכבדו לשמך .
 על מדת טובך לשמוע תפלת קוראיך ולהילם כמו שעשה נבוכדנצר באמרו
 כרוך אלהסון די סדרך מיסך ועבד נגו די שלח מלאכים וסויב לעבדוסי .
 ויכירו . י כי גדול אתה . כי תוכל . ועושה נפלאות אתה אלהים לבדך .
 כמו שהודס אז נבוכדנצר באמרו כל קבל די לא איתו אלה אחרן די יכיל
 להללה כדנא : יא הורני ה' דרכך . במעשיות ולא תשתכח תורה מישראל
 כרוכ המחלוקת : אהלך באמתך . באמתת תורתך שלא ימנעני מזה שעבוד
 גלות וגזרותם : יחד לבבי . שלא אלטרך להשיג לרכי הוי שעס : יב אודך
 בכל לבבי . על מדת טובך : ואכבדה שמך . בקרב האומות ע"ד ישראל
 אשר כך התפאר : יג כי חסדך גדול עלי . ולא יאמרו כל עושה טוב
 בעיני ה' : משאלו תחתים . מדינה של גיהנם בתורתך ובמזותיך : יד זדים
 קמו עלי . בחורבן ראשון : בקשו נפשי . בחורבן שני : שי ואתה אדני אל
 רחום וחנון . המתנסג במדות אלה תמיד : טז פנה אלי . בקבון גליות :
 הנה עוד . מלכות משיח לדקנו כאמרו וליה יהיב שלטון : והושיעה .
 מגוג ומגוג : יז עשה עמי אות . ויאל ה' ונלחם : עזרתני . במלחמה :
 ונתמתני . בביאת הגואל :

וִירָאוּ שִׁנְאֵי וַיִּבְשׂוּ בִּי אֶתֶּה יְיָ עֲזַרְתָּנִי וּנְחַמְתָּנִי :
 זֶה הַמְזֻמָּר מֵהַרְעֵס הַמְשׁוֹרֵר עַל תַּפְסֵי הַתּוֹרָה שֶׁחֲזִיקוּ בַּמַּחְלֻקָּה זֶה
 עַד שֶׁנֶּעֱשִׂית כַּשְׂמֵי תוֹרוֹת :

פז א לְבַנֵּי קָרָה מְזֻמָּר שִׁיר יִסְדָּרְתוּ בַּהֲרֵי קָדֶשׁ :
 ב אֶהֱבֵי יְיָ שְׁעָרֵי צִיּוֹן מִכָּל מִשְׁכְּנֹת יַעֲקֹב : ג נִכְבְּדוֹת
 מְדַבְּרֵי בְּךָ עִיר הָאֱלֹהִים סֵלָה : ד אֲזַכִּיר רַהֲב וּבָבֶל לְיֹדְעֵי
 הַיָּהּ פְּלִשְׁתִּי וְצוֹר עִם פּוֹשֵׁה זֶה יֶלֶד שָׁם : ה וּלְצִיּוֹן יֹאמְרוּ
 אִישׁ וְאִישׁ יֶלֶד בַּהֲוָהּ יִכּוֹנְנָה עֲלֵינוּ : ו וַיִּי יִסְפֹּר בְּכַתּוּב
 עֲפִים זֶה יֶלֶד שָׁם סֵלָה : ז וְשָׂרִים כְּחַלְלִים כָּל מַעֲיָנֵי בְּךָ :

ס פ ו ר נ ו

פז א יסודתו בהרי קדש - שיסוד זה המזמור הוא בענין הרי קדש
 שהם גדולי הדורות : ב אוהב ה' שערי ציון מכל משכנות יעקב - הנה
 האל יתברך בתורתו הורה שהוא אוהב שערי ציון ובתי דינים שבה מכל
 משכנות ובתי מדרשות של ישראל - כאמרו כי יפלא ממך דבר למשפט
 דברי ריבות בשעריך וקמת ועלית אל המקום ועשית על פי הדבר אשר
 יגידו לך מן המקום ההוא - ועם זה - ג נכבדות מדובר בך עיר האלהים -
 הנה הדבר אשר יגידו יהיה בטוב טעם ודעת - ובלעדי זאת - ד אזכיר
 רהב ובבל ליודעי - אזכיר ליודעי דת ודיון שלי את רהב שהיא מזרים
 כאמרו על כן קראתי לזאת רהב ובבל שהם מלכיות שגולדו שם חכמים
 מפורסמים בחכמה : הנה פלשת ולור עם כוש זה יולד שם - אלה האומות
 יזכירו זה החכם שיוליד שם להמשך אחר דעותיו : ה ולציון יאמר איש
 ואיש יולד זה - אין ספק שגודע בציון בכל דור ודור איש ואיש גדול
 בדורו שיוולד זה : והוא יכוננה עליון - והיה ראוי שבסיוע אותה החכם
 עליון ונשיא בדורו יכונן את העיר על דעת נכון ויסיר את המחלוקת :
 ו ה' יספור בכתוב עמים - יס'ר שכאשר יכתוב מן העמים כל הכתוב
 לחיים בירושלים יספור את זה שיוולד שם אעפ"י שלא עשה ההסתדלות
 הראוי להסיר המחלוקת : ז ושירים כחוללים כל מעיני כן - וכמו כן יספור
 אותם המשוררים כל מעיני החכמה בכתיבה ע"ד זמירות היו לי הקיף
 כמו החוללים שמספרים כל מעיני הנזכר במחול ובקבוץ של רבים את
 כלם יכתוב : כן - לחיים בירושלים :

כזה המזמור התפלל המסור על גלות חורבן ראשון וגלות חורבן שני :
 יום יח פח א שִׁיר מְזֻמָּר לְבְנֵי קָרָה לְמִנְצָחַ עַל כְּתֹלַת
 לַעֲנֹת מִשְׁכִּיל לְהִימָן הָאֲזָרְתִּי : ב יי אֱלֹהֵי יִשְׁוּעָתִי יוֹם
 צַעֲקָתִי בְּלֵילָה נִגְדָה : ג תְּבוֹא לִפְנֵיךָ תִּפְלְתִי הִפֵּיחַ אֲיֹנֶךָ
 לְרַגְלֵי : ד פִּי שִׁבְעָה בְּרַעוֹת נִפְשִׁי וַחַיִּי לְשֹׁאֵל הִנֵּיעוּ :
 ה נַחֲשִׁבְתִּי עִם יוֹרְדֵי בֹרַר הֵייתִי כְּגֹבֵר אֵין אֵיל : ו בַּמַּתִּים
 הַפְּשִׁי כְּמוֹ חַלְלִים שֹׁכְבֵי קֶבֶר אֲשֶׁר לֹא זָכַרְתָּם עוֹד וְהִמָּה
 מִידָךְ נִגְזְרוּ : ז שְׁתַּנִּי בְּבוֹר תִּהְיֶינָה בְּמַהֲשִׁפִּים בְּמַצְלוֹת :
 ח עָלִי סִמְכָה חֲמַתְךָ וְכֹל מִשְׁפְּרִיךְ עֵינַי פֶּלֶא : ט הִרְחַקְתָּ
 מִיָּדַי מִמֶּנִּי יְשַׁנֵּנִי תוֹעֵבוֹת לָמוּ פֶּלֶא וְלֹא אֵצֵא : י עֵינַי
 דָּאָבָה מִנִּי עֲנֵי קִרְאתֶיךָ יי בְּכָל יוֹם שִׁפְדֹתַי אֲרֹךְ כַּפֵּי :

ס פ ו ר נ ו

פח ב ה' אלתי ישועתי • ה' שאתה אלתי כל יצועה שסיתה לי
 נעולם : יום צעקתי בלילה נגדך • בכל יום צעקתי בלילה שלפניו נגדך
 משׁיך רעה ויגון כאמרו קומי רוני בלילה כפכי כמים לךך : ג תבוא
 לפניך • בעת צרת היום : תפלתו • כל לילה הקודם ותושיע : הטעם אונך
 לגתו • בהיותו מספר תהלותיך קודם תפלתו : ד כי שבעה ברעות נפשו •
 בהורבן ראשון : וחיי לשאול הגיעו • בהורבן שני : ה נחשבתו • מן האומות •
 כיוודי בור • כיוודים לגיהנם וכרשעי ארץ : כגבר אין איל • סובל עלבנות
 בלתי כה להנסק : ו במתים • בלתי ראוי לעשות איזה תקון • וכזה •
 נוספו • מהתעסק בצרכי מדינה : כמו חללים שוכבי קבר אשר לא זכרתם •
 לדוש דמיכם מיד הרגיבים : והמה מידך נגזרו • שסיתה הרגיבים בגורם
 מאתך : ז בצור תהתיות • שאפילו עבדים משלנו בנו : במחשכים במצלות •
 כתלמודה של צבל הנקראת מצולה כאמרו האומר לצולה הרבי : ח עלי
 סמכה המתך • כל פורענות הבא לעולם היה גם עלי : וכל משברך • גם
 פורענות פטמי מיוחד לעובדי כוכבים : עניה סלה • באופן שעניתני בתכלית :
 הרחקת מיודעי ממני • המיודעים ומפורסמים אללי בתכמה הרחקת ממני
 בפזור הגלות וכזה • ט בתי תועבות למו • במיעוט ידיעתי מבלי אין מורה :
 כלוא ולא אלא • וזה קרה לי כי ליואל ולבא אין שלום מן הוצר ולא יכולתי
 ללכת אליהם ללמוד מהם : י עיני דאבה מני עוני • וכזה עיני דאבה

תהלים ליום רביעי פח פט

יא הַלְמִתִּים תַעֲשֶׂה פֶלֶא אִם רַפְּאִים יִקְוֶמוּ יוֹדוּךָ סֵלָה ;
 יב הַיִּסּוּפֵר בִּקְבֹר חֲכֵדָה אֲמוֹנֶתְךָ בְּאֲבֹדוֹן : יג הַיּוֹדֵעַ בְּהִשָּׁף
 פְּלִאָה וְצִדְקֶתְךָ בְּאֶרֶץ נִשְׁיָה: יד וְאֲנִי אֵלֶיךָ יי שׁוֹעֵתִי וּבִבְקֹר
 תִּפְלְתִי תִקְדַּמְךָ: טו לִמָּה יי תִּזְנֶה נַפְשִׁי תִסְתִּיר פִּנְיֶךָ
 מִמֶּנִּי: טז עֵינֵי אֲנִי וְגוֹעַ מִנְעַר נִשְׁאֲתִי אֲמִיךָ אֲפֹנֶה :
 יז עָלֵי עֲבְרוּ הַרְוִיחַ בְּעוֹתֶיךָ צִמְתוֹתַי: יח סִבּוֹנֵי כַפַּיִם
 כָּל הַיּוֹם הִקִּיפוּ עָלַי יַחַד: יט הִרְחַקְתָּ מִמֶּנִּי אֱהָב וְרַע
 מִיַּדְעֵי מַחֲשָׁה:

זנה המזמור התפלל המשורר על מלכות בית דוד :

פט א מִשְׁכִּיל לְאִיתָן הָאֲזַרְחִי: ב חֲסִדֵי יי עוֹלָם
 אֲשִׁירָה לְדָר וְדָר אֲדִיעַ אֲמוֹנֶתְךָ בְּפִי: ג כִּי אֲמַרְתִּי

ס פ ו ר ג ו

מעוני ומיעוט ידיעה: יא הלמתים תעשה פלא • אם רפאים יקומו כוכבים שהם
 מתים מכל חיות שכלי: אם רפאים • הנרפים מהתבונן: יב היסופר
 בקבר חסדן • בין המתים הנזכר: אמונתך • אופן לחיותך וקדמותך:
 באבדון • היסופר בין הרפאים הנזכר בהם ככלי אובד זנה: יג היודע
 בחשך פלאך • האמנם יש דרך בתוך חשך הגלות שיודע בו פלאך בתדום
 העולם וזולתו: וצדקתך • בהנהגת עולמך וקיומו: בארץ נשיה • האמנם
 תודע בארץ אומות שוכחי אל: יד ואני אליך ה' שועתי • על זה כלילה
 לראש אשמורות: ובקבר הפלתי הקדמך • קודם לכל עסקי: טו תזנח
 נפשי • מלקבל תפלתי: הסתיר פניך • מראות בעיני: טז עיני אני • בדעת:
 וגוע • בלדת הגלות • מ"מ • מנוער נשאתי אמיך • עבדתי מיראה:
 אפונה • נזכר פן תקצוף • ועם זה • יז עלי עברו חרוניך • כל מיני
 סורעניות שאלחה בעולם • וזנה • בעותיך למתחוני • הסרודוני מעסוק
 בהורה • ועם זה • יט הרחקת ממני אוהבי • התלמידים: ורעי • החברים • וכמו
 כן הרחקת מיודעי • המפורסמים אללי בחכמה: מחשך • אתה מתשך הגלות:
 פט ב חסדי ה' עולם אשירה • אני חסדי ה' עולם אשירה אפילו
 בגלות • יח' שגם • לדור ודור אודיע אמונתך • וקיום דכריך: כפי •
 בזולת מה שכתוב • וזה • ג כי אמרתי • בשירי: עולם חסד יבנה •
 כמסד שאמר האל יתברך לעשות לבית דוד יבנה ויתקיים לעולם: שמים

עולם חסד יבנה שמים תקן אמונתך בהם: ד פרתני ברית
 לבחירי נשבעתי לדוד עבדי: ה עד עולם אכין זרעך
 ובנתי לדר ודור כסאך סלה: ו ויודו שמים פלאך יי אף
 אמונתך בקהל קדשים: ז כי מי בשחק יערך לוי ידמה
 לוי בבני אלים: ח אל נערץ בסוד קדשים רבה ונורא על
 כל סביביו: ט יי אלהי צבאות מי כמוך חסין יה ואמונתך
 סביבותיך: י אתה מי של בגאות הים בשוא גליו אתה
 תשבתם: יא אתה רפאת כחלל רהב בזרוע עזך פזרת
 איביך: יב לך שמים אף לך ארץ תבל ומלאה אתה
 יסדתם: יג צפון וימין אתה בראתם תבור וחרמון בשמך

ס פ ו ר נ ו

חסין - ובחכין השמים לעשות זה - וכמו כן חסין אמונתך בהם - להטות
 לבב דורות מלכי בית דוד לעבודתך לקיום דברך כאמרו כרתי ברית
 לבחירי: ד נשבעתי - גזר דין שיש עמו שבועה שאינו מתקע: ה אכין
 זרעך - אטע לבבם לעבודתי: ו ויודו שמים פלאך ואמונתך - כשתכנס
 לזה שיטן לנכות מלכי בית דוד לעבודתך: זקהל קדושים - שיכירו זה
 ויהנו תודה לשמך: ז כי מי בשחק יערוך לה' - ותוכל ע"ו כי אין ערוך
 אליך שימנעך: ח בסוד קדושים - מניעי הגלגלים: על כל סביביו -
 הגלגלים שעבה סובבים: ט אלהי צבאות - יכול על צבאות השמים: מי
 כמוך ואמונתך סביבותיך - מי בכל סביבותיך וגלגליך כמוך וכמו אמונתך
 ונחיותך שהוא סבת כל נחיותם וזולתו: י אתה מושל בגאות הים - ועם
 זה אתה מושל בנחיותם לשנות טבעם כרצונך באופן שזוית לים הגבוה מן
 הארץ שלא ישוב לכסותה: אתה תשבתם - תשקטם בתפלת המתפללים
 לך: יא רהב - גובה הים כשבקעת ים סוף: ואז - בזרוע עזך פזרת -
 כאמרו ומזרים נסים: יב לך שמים - לשנות טבעם כרצונך - וכן - לך
 ארץ תבל ומלאה - לשנות טבעם - וזה כאשר - אתה יסדתם - בגלגל
 השמש הנוטה ממזרח היום: יג צפון וימין - וכזה שיטת מוג הארץ
 ומזגי תבל שהוא החלק המיושב: ומלואה - טבעי הצמחים והב"ה - וזה
 כי אתה בראתם: תבור וחרמון כשמך ירננו - יה"ר שתבור וחרמון
 בהם גבולי ח"י - כשמך ירננו כי תיטיב לעמך ולאלצך - כי אמת -

תהלים ליום רביעי פט

יִרְנְנוּ : יד לך זרוע עם גבורה תעז ידה תרום ימינה :
 מו צדק ומשפט מכון כסאך חסד ואמת יקדמו פניה :
 מו אשרי העם ידעי תרועה יי באור פניה יהלכון : יז בשמך
 יגילון כל היום ובצדקתך ירמו : יח כי תפארת עזמו אתה
 וברצונך תרום תרים כ' קרננו : יט פי ליי מגננו ולקדוש
 ישראל מלכנו : כ אז דברת בחזון לחסידה ותאמר שויתי
 עזר על גבור הרימותי בחור מעם : כא מצאתי דוד עבדי
 בשמן קדשי משהתיו : כב אשר ידי תפון עמו אף זרועי
 תאמצנו : כג לא ישוא אויב בו וכן עולה לא יעננו :
 כד ובתותי מפניו צריו ומשנאו אגוף : כה ואמונתי וחסדי
 עמו ובשמי תרום קרנו : כו ושמתני בים ידו ובגהרות
 ימינו : כז הוא יקראני אבי אתה אלי וצור ישועתי : כח אף

ס פ ו ר נ ו

יד לך זרוע - להגין על עמך : עם גבורה - נגד קמיו : העוז ידך -
 יה"ר שחעוז ידך להגין על ישראל : תרום ימינה - להנקס מזרין - כי
 אמנם - מו צדק ומשפט מכון כסאך - בעשותך צדק לישראל ומשפט בלרד
 יכון כסאך למלך על כל הארץ : חסד ואמת יקדמו פניה - יה"ר שיקדמו
 פניה בזה חסד לישראל ואמת שהיא מדת הדין על לרין : מו אשרי העם -
 המאשרים שבעם שהם תופשי התורה : יודעי תרועה - היודעים תרועת מלך
 אשר ציון הגלגלים ומניעיהם בהיותם שמחים לעשות רצון מלכם כאמרו
 ויריעו כל בני אלהים וזה בהתקשרם תמיד יהדו לעשות התכלית המכוון
 מאחו : ה' באור פניה יהלכון - לחיי עולם : יז בשמך יגילון - בעוה"ז :
 ובצדקתך ירמו - ללמד דעת את העם : יח כי תפארת עזמו אתה - כאמרו
 בי מלכים ימלוכו : תרום קרננו - מלכות בית דוד : יט כי לה' מגננו -
 שר הצבא שלנו - כאמרו חזק ונתחזקה בעד עמנו ובעד עמי אלהינו :
 ולקדוש ישראל מלכנו - מהאזנה לעשות מקדש לכבוד שמו - כאמרו ראה נא
 אנכי יושב צבית ארזים וארון ברית ה' יושב בתוך היריעה : כ אז דברת
 בחזון - לנתן הנביא - כאמרו ככל החזון הזה כן דבר נתן אל דוד :
 שויתי עזר - לדוד : על גבור - על גליה - וזה כי אז כבר - הרימותי
 בחור מעם : כא משחתיו - על ידי שמואל הנביא : כב חכונ עמו - להבא

אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ : כט לעולם אשמר
 אשמור כי לו חסדי ובריתי נאמנת לו : לו ושמתי לעד
 זרעו וכסאו בימי שמים : לא אם יעזבו בניו הורתי
 ובמשפטי לא ילכון : לב אם חפתי יהללו ומצותי לא
 ישמרו : לג ופקדתי בשבת פשעם ובננעים עונם :
 לד וחסדי לא אפיר מעמו ולא אשקר באמינותי : לה לא
 אחלל בריתי ומוצא שפתי לא אשנה : לו אחת נשבעתי
 בקדשי אם לדוד אכזב : לו זרעו לעולם יהיה וכסאו
 בשמש נגדי : לה בירח יפון עולם ועד בשחק נאמן סלה :
 לט ואתה זנחת ותמאס התעברת עם משיחה : מ נארתה
 ברית עבדה חללת לארץ נזרו : מא פרצת כל גדרתי
 שמת מבצרוי מחתה : מב ששהו כל עברי דרך היה
 חרפה לשבניו : מג הרימות ימין צריו השמחת כל אויביו :
 מד אף תשיב צור חרבו ולא הקמתו במלחמה :
 מה השבת מטהרו וכסאו לארץ מגרתה : מו הקצרת ימי
 עלומיו העמית עליו בוישה סלה : מז עד מה יי תסתר לנצח

ס פ ו ר כ ו

ולהגין עליו : תאמנו • להתגבר על אויביו : לד וחסדי לא אפיר מעמו •
 שאתן ניר לבניו כל ימי מלכות ישראל : לו וכסאו כשמש נגדי • לעתיד •
 חבל • לט ואתה זנחת • שלא הפך זרעו הכרית אז שהיה זדקיוו זדיק
 בדורו כאמרו ז"ל לסתכל בזדקיוו ונתקררה דעתו : מא פרצת כל גדרותיו •
 ערי יסודה הבכורות : שמת מבצרוי מחתה • שנתחזקו בהם האויבים נגדו :
 כג השמחת כל אויביו • כאמרו אמרה לור על ירושלים האח אמלאה
 החרבה : מד לור חרבו • חדוד ושנון חרבו השיבות לנד אחר שלא יזיק
 לאויב : מז ימי עלומיו • שכן כ"א שנה היה כשמלך ולא מלך זולתי אחד
 עשר שנה : בוישה • שיחדו נבוכדנצר למשכב זכור כמו שספרו ז"ל :
 מז תסתר • מלחמה : תצער כמו אש חמתך • אחרי כן להחריב הבית :

תִּבְעַר כְּמוֹ אֵשׁ חֲמַתְךָ : כח זכר אני מה חלד על מה שוא
 בראת כל בני אדם : מט מי גבר יחיה ולא יראה מות
 ימלט נפשו מיד שאול סלה : נ איה חסדיך הראשנים
 אדני נשבעת לדוד באמונתך : נא זכר אדני חרפת עבדיך
 שאתי בחיקי כל רבים עמים : נב אשר חרפו אויביך יי
 אשר חרפו עקבות משיחה : נג ברוך יי לעולם אמן ואמן :

ספר ליום חמישי רביעי

בזה המזמור התפלל המשורר על כל המין האנושי בכללן ועל ישראל בפרט :

יום יש צ א תפלה למושה איש האלהים אדני מעון אתה
 היית לנו בדר ודר : ב בטרם הרים ילדו ותחולל ארץ ותבל
 ומעולם עד עולם אתה אל : ג תשב אנוש עד דבא ותאמר

ספור נ

כח זכר אני מה חלד - מה הוא הזמן שמלכתי וזכור על מה הוא בראת
 כל בני אדם - בכור מלכות מישראל שאין שום עוהק בחיי עולם : מט מי
 גבר יחיה - בעובדי כוכבים לחיי עולם : מיד שאול - ממות נלתי : נ איה
 חסדיך - וזכור כמו כן איה חסדיך : נשבעת - שגור דין שיש עמו שבועה
 אינו מתקע : נא חרפת עבדיך - וחנע עלבונם : שאתי בחיקי כל רבים
 עמים - עמים שהם רבים ונבדלים זה מזה כהנהגה ואני הגולה בין כלם
 לדיק אני להתנהג על פי מדותם כענין שאבו בחיקך : נב אשר חרפו אויביך -
 וכמו כן זכור מה שחרפו אויביך נגדך : אשר חרפו עקבות משיחך - וכמו
 כן חרפו עכוז ואחור המשיח בכל דור ודור : נג ברוך ה' לעולם - טוב
 ומטיב : אמן ואמן - יתקיים ויתאמת זה בעולם הזה ולחיי עולם הבא :
 צ א ה' מעון - מעון ומנוח אתה היית לנו שאנו עמך : בכל דור
 ודור - להצילנו מן המונעים אותנו מעבודתך גם כי אין בעבודתנו תועלת
 ולא היוק למצואותך - כי אמנם - ב בטרם הרים יולדו - קדם מציאות המין
 האנושי ומקומו : ומעולם ועד עולם - וכמו כן אחר שבברא העולם ואחר
 שישוב לאיתנו : אתה אל - על אופן ה' ולא היטה השגחתך עלינו אלא
 במדת טובך להטייב כי הפך חסד אתה - ולזה - ג תשב אנוש עד דבא-הקצרת
 ימי האדם אחר המבול והסלגה למען לא יבטחו באורך ימיהם למרוד כמו

שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם: ד פִּי אֱלֹהִים שְׁנַיִם בְּעֵינַיִךָ כִּי־וּס אֶתְמוּל בִּי
 יַעֲבֹר וְאֲשַׁמְרֶה בְּלִילָה: ה זַרְמַתָּם שְׁנָה יְהִיו בְּבִקְרָךְ כַּחֲצִיר
 יַחֲלֶף: ו בְּבִקְרָךְ יִצְיֹץ וְחֲלָף לְעָרֵב יִמּוּלֵל וַיִּבֶשׁ: ז פִּי כִלְיֵינוּ
 בְּאֵפֶה וּבַחֲמַתְךָ נִבְהַלְנוּ: ח שְׁתָּה שֵׁת בִּי עֲוֹנוֹתֵינוּ לִנְגֶדְךָ
 עֲלַמְנוּ לְמֵאֹר פְּנִיךָ: ט פִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרַתְךָ כִלְיֵינוּ
 שְׁנַיִנוּ כִּמּוֹ הִגָּה: י יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבָעִים שְׁנָה וְאִם
 בְּגִבּוֹרֵת שְׁמוֹנִים שְׁנָה וְרַהֲבָם עֲמַל וְאוּן כִּי גֹז חִישׁ וַנַּעֲפֶה:
 יא מִי יוֹדֵעַ עֹז אֵפֶה וּכְיֹרְאֵתְךָ עִבְרַתְךָ: יב לְמַנּוֹת יָמֵינוּ

ס פ ו ר נ ו

שעשו דורות קודם המצול והפלגה: עד דכא. עד ששבו וימיהם למינון
 מועט: ותאמר שובו. ולא יהיו כאביהם כאמרו וימנע מרשעים אורם
 וזרוע רמה השכרי ובהיותי ד כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול. שאע"פ
 שהבדל אורך הזמן רב ביניהם הם על יחס א' בערך אליון בהיות מציאותך
 בלתי בעל תכלית וסנותיך לא יתמו. לכן: ה זרמתם. בהיותך חפץ ביקומו
 לדיוקי הדורות שמת אחת כזרם מים דור אחר דור קצרי הימים כי יחס
 שנותם ובהיות דורות המצול הם על יחס אחד בערך אל שנותיך שהם בלתי
 בעלי תכלית באופן כי כמו עת. שנה יהיו. אשר בבקר כחציב יחלוף. וזה
 כי אמנם מספר ימי היום. ו בבקר יצוץ. בימי הנערות: וחלף. אל
 הכהות: ולערב. בעת הירידה שהיא הכופה: ימולל. יתפרך וישבר
 כהו: ויבש. בעת המות גם כי בזה האופן יהיו לדיוקי הדור מעטים
 לקוצר הזמן לא יחדל בזה תכלית המכוון מנחתך באורך הזמן אשר הם על
 יחס אחד בערך אל שנותיך שלא יתמו: (ז) כי בלינו באשך. ואנחנו
 עמך. כי בלינו באשך ובהמתך בין העובדי כוכבים. וזה כי. ח שתה
 עונותינו לנגדך. גם בעוה"ז ולא כן לעובדי כוכבים: ט כי כל ימינו
 פנו בעברתך. בהיות כי כל ימינו פנו בערדת גזרות העובדי כוכבים:
 כלינו מינו. ועם זה הזמן הקצר שהוא על הרוב עד שבעים שנה ובגבורות
 עד שמונים שנה: י ורהבם. גבהם וחזקם הוא. עמל. ערדת האומות:
 ואון. זרכו חיי שעה כי זה הסך מהשנים. גז חיש. פרח ועף במהירות:
 ונעופם. מאלה החיים: יא מי יודע עוז אשך. מי הוא זה שיהיה לו
 פנאי לתת לב ולדעת את עוז אשך שהוא תמת מלך וראוי לירא ממנו
 הרבה: וכיראתך עברתך. והנה לדעת עברתך וגודל ענשה ראוי ששער

בן הודע ונביא לבב חכמה : יג שובה יי עד מתי והנחם
 על עבדיך : יד שבענו בבקר חסדך ונרננה ונשמחה בכל
 ימינו : טו שמחנו כימות עניתנו שנות ראינו רעה :
 טז יראה אל עבדיך פעלה והדרך על בניהם : יז ויהי
 נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו בוננה עלינו
 ומעשה ידינו בוננהו :

כאשר במזמור הקודם זה התפלל על בני הגלות ונרותיהם אמר לדיקי הדורות
 שכל אחד מהם שיכין לבדו לעבודת האל בגלות הוא ישמרו מכל מונע מן
 הרשעים וממקורי הזמן יראה בישועתו :

צא א ישב בסתר עליון בצל שדי יתלונן : ב אמר

ס פ ו ר נ ו

אותו כפי גודל המלך אשר אשמנו לו כמו שראוי שתהיה יראתך כרוב גדלך
 אתה עתה : יב למנות ימינו . כל אחד ואחד לפי מנת חלקו באורך החיים
 ובהשגת תרכי חיי שעה . כן הודע ונביא לבב חכמה . כמו שקצרת הימים
 והרציה הטרודות כן הודע והאר עיני שכלנו לדעת ולהבין באופן שנוכל
 להביא לנו לבב חכמה במעט הבדלות ובזמן קצר : יג שובה ה' את שבות
 עמך : עד מתי . יהיה עוז אפך בגלות האם תמנו לגוע באופן שלא תשיג
 המכוון ממנו : והנחם על עבדיך . לדיקי הדורות : יד שבענו בבוקר
 חסדך . שישוב הבוקר לאיתנו שהיה קודם המבול : ונרננה . ולא נהיה
 כדורות המבול אבל נרננה בישועתך ונהללך : ונשמחה בכל ימינו . בשמחה
 של תורה : טו שמחנו כימות עניתנו . כמו שעניתנו בשעבוד גלות כן
 שמחנו בקוממיות ממנו בשמחה של תורה ומעשים טובים כאמרו ומל ה'
 אלהיך את לבבך : שנות ראינו רעה . כמו שראינו רעת מונעים בגלות
 כן תתן הטוב להשיג המכוון על נקלה כאמרו זהותיך ה' לטובה כי ישוב
 ה' לשוש עליך לטוב : טז יראה אל עבדיך פעלך . להושיע ולהם יראה גם
 כן : והדרך על בניהם . שיחמיד גם על הדורות הבאים כתי האבות :
 יז ויהי נעם אדני אלהינו עלינו . להבין ולהורות : ומעשה ידינו . במעשים
 טובים : כוננה עלינו . שנוכל לעשות על נקלה : ומעשה ידינו כוננהו .
 אל השגת התכלית לראון לנו לפני ה' :

צא א יושב בסתר עליון . אתה היושב בסתר עליון מן נרות הגלות
 בהתפלל אליו : בצל שדי יתלונן . כלילה בנתי כנסיות ומדרשות להבין
 ולהורות : ב אומר לה' . אומר אני ומבטיח אותך לכבוד האל יתברך שהוא .

לִי מַחְסֵי וּמְצוּדוֹתַי אֱלֹהֵי אֲבֹתָהּ בּוֹ : ג כִּי הוּא יִצְיֹלְךָ
 מִפֶּחַ יִקּוּשׁ מִדְּבַר הַחוּת : ד בְּאַבְרָתוֹ יִסֶּךְ לְךָ וְתַחַת כַּנְפָיו
 תִּהְיֶה צִנְה וְסוּחָה אֲמָתוֹ : ה לֹא תִירָא מִפֶּחַד לַיְלָה מִחֵץ
 יַעֲוֹף יוֹמָם : ו מִדְּבַר בְּאֶפֶל יִהְיֶה מִקְטָב יִשׁוּד צְהָרִים :
 ז יִפֹּל מִצִּדָּה אֶלֶף וּרְבָבָה מִיְמִינָה אֵלֶיךָ לֹא יִגָּשׁ : ח רַק
 בְּעֵינֶיךָ תִּבְיֹט וּשְׁלֹמֹת רִשְׁעִים תִּרְאֶה : ט כִּי אַתָּה יי מַחְסֵי
 עֲלִיוֹן שְׁמַת מְעוֹנָה : י לֹא תֵאָנֶה אֵלֶיךָ רַעַה וְגַנֵּעַ לֹא יִקְרַב
 בְּאַהֲלֶךָ : יא כִּי מִלֹּאכְיוֹ יִצְוֶה לְךָ לְשִׁמְרָה בְּכָל הַרְכִיבָה :
 יב עַל פְּסִים יִשְׁאוּנָה פֶּן תִּגָּף בְּאֵבֶן רִגְלָה : יג עַל שַׁחַל וּפְתָן
 תִּדְרֹךְ תִּרְמָס כְּפִיר וְתַנִּין : יד כִּי בִי חָשַׁק וְאַפְלָטָהוּ
 אִישְׁבָּהוּ כִּי יִדַע שְׁמִי : טו יִקְרָאֵנִי וְאֶעֱנֶהוּ עִמּוֹ אֲנֹכִי

ס פ ו ר נ ו

מחסי - מפגעי הזמן: ומצודתי - מן האויבים: אלהי-מקבל תפילתי: אכטת
 בו כי הוא יצילך - אני בועט בו שיעשה את כל אלה הוא יצילך - מפח
 יקוש - מתחבולות האויבים: מדבר הוות - וממקרי הזמן - כי אמנם -
 ד באברתו יסך לך - מן האויבים: ותחת כנפיו תחסה - ממקרי הזמן:
 אנה וסוחרה אמתו - וזה כי אמתו שהוא אמתה של תורה היא אנה להציל
 מן המכה: וסוחרה - שלא יקרבו לך מקרי הזמן באופן שלא תירא
 מפחד לילה - שהם מקרי הזמן שלא ירגיש האדם בהם עד בואם כי לא
 ידע האדם את עתו: מחץ - של אויבים: יעוף יומם - הקורה פתאום עד
 שיצילך - ומדבר באופל והליך - אעפ"י שיוזק לזולתך: מקטב - מכריתת
 האויב: ישוד צהרים - שיסודד ויגזול זולתך בצהרים לעין כל: ז יפול
 מצדך אלף - כמו במלחמת גוג ומגוג: ח ושלומת רשעים תראה - כענין
 ויאלו וראו בפגרי האנשים הפושעים בי: ט כי אתה ה' מחסי עליון שמה
 מעונך - ותזכר לכל זה מפני שאתה שמת מעונך האל יתברך שהוא מחסי
 שאני מתגונן בו והוא עליון: י לא תאנה אליך רעה - בפרעות בין האויבים:
 ונגע - ממקרי הזמן: יא כי מלאכיו יצוה לך - עליך לשמך באופן כי על
 כפיס ישאונוך: יג על שחל ופתן תדרוך - אפילו מהיוזק הרגיל להיות
 בטבע: יד כי בי חשק - וכשיצוה למלאכיו לשמך ואמר מלותי זאת היא
 מפני שבי חשק: ואפלטנו - מן הרע בגלות: אשגבהו - בקבוצ גליות לתת

בְּצָרָה אֶחְלָצֶהוּ וְאֶכְבְּדֶהוּ : טו אֶרְךָ יָמִים אֲשׁוּבֵינֶהוּ
וְאֶרְאֶהוּ בִישׁוּעָתִי :

זוה המזמור הגיד המכוון מאת האל יתנצך במזות יום השבת :
צב א מזמור ישיר ליום השבת : ב טוב להודות לוי
ולזמר לשמך עליון : ג להגיד בסודך חסדך ואמונתך
בלילות : ד עלי עשור ועלי גבל עלי הגיון בכפור : ה כי
שמחתני יי בפעלך במעשי ידיך ארנן : ו מה גדלו
מעשיך יי מאד עמקו מחשבתך : ז איש בער לא ידע
וכסיל לא יבין את זאת : ח בפרה רשעים כמו עשב
ויציצו כל פעלי און להשמדם עדי עד : ט ואתה מרום
לעולם יי : י כי הנה איביך יי כי הנה איביך יאברו

ס פ ו ר נ ו

לו מעלה : טו עמו אנכי בצרה - במלחמת גוג ומגוג : אהלצו - ומנחם
יושע : ואכבדו - כאמרו ונגד זקניו כבוד : טז אורך ימים - בימות
המשיח : וראוהו בישועתי - לעולם הבא :

צב א ליום השבת - כי אמנם זה היום הוא - ב טוב - ונאות - להודות
לו' - על כל הטובה : ולזמר לשמך עליון - שתוכל להושיע צעת נרש וזהי
ג להגיד בבוקר חסדך - להגיד חסדך בבוקר בלאתנו מאופל הצרות לאורה :
ואמונתך - שתוכל להושיע כמו שאמרת ונקשתם משם את ה' אלטיך ומנחת :
בלילות - של גלות : ה כי שמחתני ה' בפעלך - שבצאת האדם בליל היום
ובדמותו : במעשי ידיך ארנן - שהכנת את כל הצריך להשלימו : ו מה גדלו
מעשיך - במציאות הנמצאות : מאד עמקו - התכליות המכוונים בזה :
ז איש בער לא ידע - סדר מעשיו המונה תכלית מכוון - כי אמנם לא
יתנון בזה : וכסיל לא יבין את זאת - אע"פ שיעירכו איזה מחממי הדור
כמו שמעריין הישן : ח בפרה רשעים כמו עשב - כהיי שעה : ויציצו -
איך בלי פרי שלם שהוא התכלית המכוון והוא חיי עולם : להשמדם עדי
עד - כהיי עולם כגמול מעשיהם ולא יעכב מזה תגמול איזה מעשה טוב
שחין הקב"ה מקפה שכר שום צריה : ט ואתה מרום - עליון על הכל
וראו לקוות שהתקומם על עוברי רעונך : י כי הנה אויביך ה' - כי אמנם
קצעים ופועלי און הם אויביך מקלקלים בבחירתם טוב מעשיך סדרם

יתפרדו כל פעלי און : יא ותתם פראים קרני בלתי בשמן
 רענן : יב ותבט עיני בשורי בקמים עלי מרעים תשמענה
 אזני : יג צדיק כתמר יפרח כארו בלבנון ישגה :
 יד שתולים בבית יי בחצרות אלהינו יפריחו : טו עוד
 ינובון בשובה השנים ורעננים יהיו : טז להגיד כי ישר
 יי צורי ולא עולתה עלתה כי בו :

זה המזמור הוא תפלה לאל על הגאולה העתידה :

צג א יי מלך גאות לבש לבש יי עז התאזר אף תבון

ס פ ו ר נ ו

ותכליתם : כי הנה אויבך יאבדו ותפרדו . כמו שקרה בדור אנוש
 ובמבול ובהפלגה ובסדום וזולתם בגזרת אלהית נגד הטבע : יא ותתם
 כראים קרני . בימי משה ויהושע ודוד ושלמה וזולתם . בחופן כי בלתי .
 בלתי קרני : בשמן רענן . בשמן זית רענן להטענן גם בחיי שעה :
 יב ותבט עיני בשורי . בימי כל אלה ראיתי ברעה האויבים שחשבו
 לראותם בי . וכן ראוי לקוות שיעשה האל יתברך לעתיד עד כי . יג צדיק
 כתמר יפרח . שהוא גבוה ופריו מבוהה : כארו . שהוא גבוה וטוב הריח
 כי הצדיק יפרח ויעשה פרי כתמר וריח לו כלבנון במעשים טובים ובה
 טוב : יבגה . במעלה גם בעוה"ז : יד שתולים בבית ה' . ויהיו כארו ותמר
 שתולים בבית ה' שיסיה פריו ומעלתו בקדש להבין ולהורות לכל א"ה
 כאמרו ואתם כהני ה' תקראו חיל גויים תאכלו ובכבודם תתימרו : בחצרות
 אלהינו יפריחו . בהעמיד תלמידים בקדש בתורה ובמצות : טו עוד ינובון
 בשובה . כמו ארו ותמר שיעשו פרי לעת זקנה כי אז יוסיף הכה השכלי חכמה
 וטוב כאמרם ת"ה כל זמן שמזקינים חכמה נתוספת בהם . ובה דשנים
 ורעננים יהיו . כי זה העם השכלי לא יזקין במשפט שאר העצמים
 הנבדלים . כי בהיותם נלחיים לא יזקינו : טז להגיד כי ישר ה' . ואמרת
 שראוי לקוות כל אלה להגיד לכל כי ישר ה' גם בהיעיבו לרשעים : ולא
 עולתה בו . לצדיקים כי לא יזנח לעולם ואחריתם יבגה מאד :

צג א ה' מלך גאות לבש . הנה האל יתברך לבש גאות על הים על
 פרעה שהיה גדול במלכי ארץ כאמרו אל מי דמות בגדלך והתגאה האל
 יתברך עליו כאמרו כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה בים . עתה בגאולה
 לבש ה' עוז התאזר . לבש באותו העוז אשר התאזר אז על מצרים כאמרו

תִּבְלֵ בַל תִּמְוֹט : ב נֶכּוֹן בְּסֶאֱף מֵאֵז מְעוֹלִם אֶתָּה : ג נִשְׁאוּ
 נְהָרוֹת יִי נִשְׁאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם יִשְׁאוּ נְהָרוֹת דְּכִיָּם : ד מְקַלּוֹת
 מִיָּם רַבִּים אֲדִירִים מִשְׁבְּרֵי יָם אֲדִיר בְּמָרוֹם יִי : ה יַעֲרִתִּיךָ
 נֶאֱמָנוּ מֵאֵד לְבֵיתְךָ נֶאֱוָה קִדְּשׁ יִי לְאַרְץ יָמִים :

זוה המזמור התפלה המשורר שניקס האל יתברך על חורבן בית ראשון ועל
 חורבן בית שני ומגיד רעות העובדי כוכבים בחורבן ראשון וטעותם ורעות
 העובדי כוכבים בבית שני ומרמתם :

צד א אֵל נִקְמוֹת יִי אֵל נִקְמוֹת הוֹפִיעַ : ב הַנִּשְׂא שֹׁפֵט
 הָאָרֶץ הַיֵּשֵׁב גָּמוּל עַל גַּאִים : ג עַד כִּתִּי רְשָׁעִים יִי עַד

ס פ ו ר נ ו

לכשי עוז זרוע ה' הלא את היא המחלבת רבב מחוללת תנין זו : אף תכון
 תבל כל תמוט - ואף על פי שילבש עוז למלך על כל הארץ ויגערו רשעים
 ממנה לא יתריב בזה העולם כמו שעשה במבול אבל בהסך כי תכון תבל על
 אופן יותר נאות באופן שלא תמוט עוד : ב נכון כסאך מאז - ובאמרי
 ה' מלך - אין הענין שהקנה מלכות מחדש כי אמנם נכון כסאך מאז
 לעולם היית מלך עולם - וכן באמרי עוז התאזר אין הענין בתשמה כלל -
 כי מעולם אתה - לא שנית אבל אמרתי שיוודע מלכותך ועוזך לכל
 כפעלך - כי אמנם - ג נשאו נהרות ה' - האומות נשאו קולם בחורבן ראשון
 בשמחתם כאמרו קול נתנו בבית ה' כיום מועד : נשאו נהרות קולם -
 בחורבן שני כאמרו באגו אורריך בקרב מועדך - ובכן ישאו נהרות דכים -
 שברון שלהם מגזרת נשבר ונדכה - ובהיות כויד אדיר במרום ה' ועל כל קול
 נהרות ואדירים ולו יאות לשפוט נדק לכן גאות לבש במצרים וילבש ויהאזר
 עוז לעתיד לבא ובה יגלה מלכותו ועוזו אשר מעולם המה ואין ספק שיהיה
 זה - כי אמנם ה' עדותיך נאמנו מאד - באמריך והיה כי יבואו עליך כל
 הדברים האלה וגו' ונתן ה' אליהך את כל האלות האלה על אויביך וכמו
 כן ראוי להיות זה כי - לביתך נאות קדש - שקדש המקום בעקדת יצחק
 וזבחו : לאורך ימים - בלתי מוגבל להיותו נצחי :

צד א אל נקמות ה' - אתה ה' אל נקמות הופיע ויראה כבוד עוזך
 להקס ממחריבי מקדש ראשון כאמרו כי נקמת אליהינו היא נקמת היכלו :
 אל נקמות הופיע - וכמו כן הופע להקס מן מחריבי מקדש שני : ב הנשא
 שופע הארץ כאמרו את הגבים כנשר וגו' משם אורריך : ג עד מהי בחורבן

תהלים ליום חמישי צד עת

מתי רשעים יעלוזו: ד יבועו ידברו עתק יתאמרו כל
 פעלי און: ה עמק יי ידכאו ונחלתה יענו: ו אלמנה וגר
 יהרגו ויתומים ירצחו: ז ויאמרו לא יראה יה ולא יבין
 אלהי יעקב: ח בינו בערים בעם וכסילים מתי תשכילו:
 ט הנמע און הלא ישמע אם יצר עין הלא יביט: י הוסר
 גוים הלא יוכיח המלמד אדם דעת: יא יי יודע מחשבות
 אדם פי המה הבל: יב אשרי הגבר אשר תיפטרנו יה

ס פ ו ר נ ו

ראשון: עד מתי יעלוזו • בחורבן שני: ד ידברו עתק • בחורבן ראשון
 כאמרו ומאן הוא אלהי די יבזבזונון מן ידי: יתאמרו • בחורבן שני עד
 שאמר טיטוס און כחו של אלהים אלה בים יעלה ביבשה ויעשה עמי
 מלחמה • כי אמנם בחורבן ראשון: ה עמק ה' ידכאו • בגלות יכניה
 שגלו עמו חכמי הדור והחרש והמסגר שהם עמך בחמת: ונחלתך יענו •
 שאר ההמון בגלות נדקוהו כאמרו כשים בציון ענו וכו': ז ויאמרו לא
 יראה יה • שאינו בעל תבוסים ולא יושגו הפרטים כי אם בחוש: ולא
 יבין • מרוב גדלו יבז בעיניו ולא יבין אל כל מעשיו: ח בינו בוערים •
 כת המעיינים החועים מדרך השכל בשיבושי דעות: וכסילים • ההמונים:
 ט הנוטע און הלא ישמע • האמנם מני שנוטע בכל יום און פרטית בחידה
 ובתחבולה הנריכה לזה האיש: הלא ישמע • יתבונן וידע את פעולת זה
 האיש במעשיות: אם יוצר עין • כמו כן במדה ובתחבולה פרטית לריכה
 לזה האיש הפרטי: הלא יביט • וישגיח אל השתדלות זה האיש בחלק
 השינוי: י היוסר גוים • שנותן בלב אישיהם מוסר מדיני לעשות דתות
 ביניהם לגמול ולענוש: הלא יוכיח • פרטי האישים העוברים על רצונו:
 המלמד אדם דעה • שנתן להם שכל בפועל במושכלות הראשונות לקנות
 ולהשיג כל מושכל גם באלהיות ובלתי לריכות למדינות וזה כי הפך הסדר הוא
 וירצה שיסתדל האדם בחמדהו להשיגם וכן יקנה שלמות נצחי ויהן מעדנים
 לנפשו לחי עולם: יא ה' יודע מחשבות אדם כי המה הבל • והטעם שלא
 יעניב בעוה"ז כל המהיאים כוונתו זאת היא כי אמנם יודע מחשבות
 אדם כאמרו כי יצר לב האדם רע מנעוריו ואם יענישם בעוה"ז יחריב את
 עולמו בכל יום ולא ישיג המכוון אללו במספר צדיקי הדורות • וזה
 נתבאר כי יב אשרי הגבר אשר תיפטרנו יה • בעוה"ז: ומתורתך תלמדנו • שתשלח
 עזרו מקדש בזה שלא ימנעוהו מזה רשעי ארץ כאשר יסתדל להתבונן בה:

וּמִתּוֹרֶתְךָ תִלְמַדְנִי : יג לְהִשְׁקִיט לֹא מִיָּמִי רַע עַד יִפְרָה
 לְרַשָּׁע שָׁחַת : יד בִּי לֹא יִשָּׂא יְיָ עִמּוֹ וְנִחַלְתּוֹ לֹא יֵעֹזֵב :
 טו בִּי עַד צַדִּיק יָשׁוּב מִשִּׁפְטֵי וְאַחֲרָיו כָּל יִשְׂרָאֵל לֵב : טז מִי
 יִקּוּם לִי עִם מְרַעִים מִי יִתִּיצֵב לִי עִם פְּעֻלֵי אֲוֹן : יז לֹאֲלִי
 יְיָ עֲזַרְתָּה לִּי כִּמְעַט שָׁכְנָה דוֹמָה נַפְשִׁי : יח אִם אָמַרְתִּי
 מִטָּה רַגְלִי חֲסִדָּה יְיָ יִסְעֲדֵנִי : יט בָּרַב שְׂרָעַפִי בְּקִרְבִי
 תִּנְחַחַו יְיָ יִשְׁעֵשְׂעוּ נַפְשִׁי : כ הִיחַבְּרָה כִּסֵּא הַהוֹת יִצַּר
 עֲמַל עָלַי חֶק : כא יִגְדּוּ עַל נַפְשׁ צְדִיק וְדָם נָקִי יִרְשִׁיעוּ :

ס פ ו ר נ ו

יג להשקיט לו מימי רע. ויהי עורך בזה להשקיט לו מימי הגלות
 הרע ומטרדותיו: עד יכרה לרשע שחת. שתחמלה סאתם של עובדי
 כוכבים: יד כי לא יטוש ה' עמו. תופשי התורה: ונחלתו. המון ישראל:
 לא יעוזב. כי לא לעוזב: טו כי עד זק ישוב משפט. כי אמנם אמר
 לעשות זה עד שהזק שהוא הדין עם רחמים על ישראל ישוב משפט על
 העובדי כוכבים כאמרו עד אשר אש עשיתי את אשר דברתי לך שאמר לו
 קודם ופראת ימה וקדמה ולפניה וגבה וזה לא יהיה זולתו בהסירו שלטון
 העובדי כוכבים: ואחריו כל ישרי לב. ואחרי אותו הזק לא יעוזב כל
 ישרי לב בעיון ובהשתדלות תורתו כאמרו ורעו אתכם דעה והשכל: טז מי
 יקום לי עם מרעים. מי יקום לעזרתי עם כחות של מרעים המספיים
 דעות נפסדות בטענות שקר והטעאות: מי יתיצב לי. מנגד להגין: עם
 פועלי און. נגדי בגזירותיהם מונעות מעסוק בתורה ובמצוות: יז כמעט
 שכנה דומה נפשי. כמעט היתה נפשי כדומם משוללת מכל חכמה ומכל
 מעשה טוב אמנם לא קרה זה ולא נשתכחה תורה מישראל. כי אמנם אש
 אמרתי מטם רגלי. בגזרות שגזרו עלינו: חסדך ה' יסעדני. לנטל
 גזרותיהם: יט ברב שרעפי בקרבי. מפחדו שיתדשו עלי גזרות. באופן
 שהיו גם המהשבות בזה טורדות אותי מעסוק בתורה ובמצוות. הנם
 הנחומיך ישעשעו נפשי. באמרך כי אל רחום ה' אליהך לא ירפק ולא
 ישתיתך: כ היתהכך כסא הוות. ואע"פ שיש לאדום זכות אברהם ויחזק
 האמנם יחוצר לך כסא ומלכות של הוות ועלילות ברשע: יז יצר עמל.
 הטעאות שהם עמל ואון אלל כל משכיל: עלי חק. ומצות התורה:
 בא יגדו על נפש צדיק. יתקבלו על נפש צדיק לשפטו: ודם נקי

עט תהלים ליום חמישי צד צה

כב ויהי יי לי למשגב ואלהי לצור מחסי : כג וישב עליהם
את אונם וברעתם יצמיתם יצמיתם יי אלהינו :

זה המזמור נאמר על קבוץ גליות הקודם לימות המשיח למען יוכלו המון
ישראל לשוב בו בתשובה כמבואר ביחזקאל :

צה א לכו נרננה ליי נריעה לצור ישענו : ב נקדמה
פניו בתודה בזמרות נריע לו : ג כי אל גדול יי ומלך
גדול על כל אלהים : ד אשר בידו מחקרי ארץ ותועפות
הרים לו : ה אשר לו הים והוא עשהו ויבשת ידיו יצרו :
ו באו נשתתחו ונכרעה נברכה לפני יי עשנו : ז כי הוא
אלהינו ואנחנו עם מרעיתו וצאן ידו היום אם בקלו

ס פ ו ר נ ו

ירשעו - בזינס להראות שלא יעשה זה בזרוע כמתחסדים ובלתי עושים
כאזתם שאמרנו עליהם שירנחו ויאמרו לא יראה יי : כב ויהי ה' לי
למשגב - אחר שהרשיעוני : ואלהי לצור מחסי - שלא יתגודדו עלינו בכל
קראנו אליו : כג וישב עליהם אה אונם - השיב את אונם שנהרגו על ידי
שאר האומות : וברעתם יצמיתם - לחיי עד : יצמיתם ה' אלהינו - יצמית
לריו הנשאלים גם בעולם הזה :

צה א לכו נרננה לה' - אהם בני קבוץ גליות לכו נרננה בקול תודה
על שהוציאנו מקרב האומות : נריעה - תרועת מלך שגבר על זבאות
מעלה שזה עשה נגד המערכות : ב נקדמה פניו - קודם יום הדין -
ובכן בזמירות נריע לו - ביום הדין כי מלפניו משפטנו ולא לזכות :
ג כי אל גדול ה' - יורה גדולתו אז בכל זבאות מעה : ומלך גדול על כל
אלהים - וזה יורה בהסירו שלטון שרי מעלה כאמרו יפקוד ה' על זבא
המרום במרום : ד מחקרי ארץ - כי ישפט עמים מישור : אהועפות
הרים - מלכי ארץ : ה אשר לו הים - המקיף הארץ : והוא עשהו - כשאמר
יקוו המים - ובזה ויבשת ידיו יצרו - כאמרו ותראה היבשה - וכל זה
שתייה ראויה לזירת בעלי היים אשר הבחור מכלם הוא המין האנושי
אשר ברא בצלמו בדמותו למען יוכלו יחדו לעבודתו וראוי שיבטח מי
שיחטיא כוונתו זאת - לכן - ו בואו נשתחוה ונכרעה - אהם פדויי ה'
בואו ונשתחוה להודות לשמו עתה על אשר גמלנו : נכרעה - להכניע
לפניו תמיד : ז כי הוא אלהינו - ולא שרי מעלה : ואנחנו עם מרעיתו -

תהלים ליום חמישי צה צו

תִּשְׁמָעוּ: ה' אֵל תִּקְשׁוּ לְבַבְכֶם כַּמְרִיבָה בַּיּוֹם מִסָּה בַמִּדְבָר:
 ש' אֲשֶׁר נִסִּינִי אֲבוֹתֵיכֶם בַּחֲנוּנֵי נֹם רָאוּ פִעְלֵי: י אַרְבָּעִים
 שָׁנָה אָקוּם בְּדוֹר וָאֵמַר עִם תֵּעִי לִבְבֵּי הֵם וְהֵם לֹא יָדְעוּ
 דַּרְכֵי: יא אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי אִם יִבְאֶן אֵל מְנוּחָתִי:
 גס זה המזמור נאמר על קבוץ גלויות :

צו א שִׁירוּ לִי שִׁיר חֲדָשׁ שִׁירוּ לִי כָּל הָאָרֶץ: ב שִׁירוּ
 לִי בָּרְכוּ שְׁמוֹ בַּשָּׁרָה מִיּוֹם לַיּוֹם יִשְׁוֹעַתּוּ: ג סִפְרוּ בְּגוֹיִם
 כְּבוֹדוֹ בְּכָל הָעַמִּים נִפְלְאוֹתָיו: ד כִּי גִדּוֹל יי וּמְהַלֵּל מְאֹד
 נוֹרָא הוּא עַל כָּל אֱלֹהִים: ה כִּי כָּל אֱלֹהֵי הָעַמִּים אֱלֹיִלִים

ס פ ו ר נ ו

שרועה אותנו דעה והשכל בתורתו צעיון ובמעשה: ולאן ידו. לשמרו
 מן העובדי כוכבים: היום. בקבוץ גלויות: אש בקולו תשמעו. ללכת
 בדרכיו ולדקקה בו: אל תקשו לבבכם. כמו שעשה דור המדבר כאמרו
 ראותי את העם הזה והנה עם קשה עורף הוא: ש בחנוני. מרוע לב
 כאמרו וינסו אותי זה עשר פעמים: גס ראו פעלי. בענין רע להם:
 י תקוט. התקוטט ואריב ואומר: עם תועי לבב המה. בדעות משונות
 אשר בידם מן העובדי כוכבים ולא ידעו דרכי במופתים שכלים אשר
 כתבתי להורותם: יא אשר נשבעתי בראותי רשעם נשבעתי גזר דין שלא
 יתקרב: אש יבואון. שלא יבואו אל המנוחה ואל הנחלה. לכן אתם בני
 קבוץ גלויות אל תהיו כמותם שמעו בקולו להביט נפלאות מתורתו ומנוחתו
 ולא יגזור עליכם שלא תזכו לימות המשיח כמו שגזר על דור המדבר
 שלא יכנסו לארץ:

צו א שירו לה' שיר חדש. שיחדש עולמו על אופן יותר נאות ממה
 שהיה עד הנה כפרט אחר המצול כאמרו השמים החדשים וארץ החדשה.
 וכזה שירו לה' כל הארץ. כי יועיל זה לכל המין האנושי: ב שירו
 לה' ברכו שמו. שהיטיב בקבוץ נדחים: ג שרו. שיביא משיחו ויושיע:
 ג ספרו בגוים כבודו. שהוא סבה בלתי מסובבת ופועל ברוח: נפלאותיו.
 כשנותו טבע הממחים: ד גדול. כשיותו יכול על הבריאה: ומהולל.
 מיטיב לזולתו: נורא הוא על כל אלהים שיכול לשנותם וזה לא יקרה
 לזולתו: ה כי כל אלהי העמים אלילים. שהם מציירים העצמים הנבדלים
 עם כלים ראוים להורות שהם בעלי בחירה להיטיב ולהרע וזה שקר כי

תהלים ליום חמישי צו צו פ

יְיָ שָׁמַיִם עָשָׂה : ו הוֹד וְהִדְר לִפְנֵי עוֹ וְתַפְאֶרֶת
בְּמִקְדָּשׁוֹ : ז הָבוּ לַיִּי מִשְׁפָּחוֹת עַמִּים הָבוּ לַיִּי כְבוֹד וְעוֹ :
ח הָבוּ לַיִּי כְבוֹד שְׁמוֹ שְׂאוּ מִנְחָה וּבְאוּ לַחֲצוֹתָיו :
ט הִשְׁתַּחֲוּוּ לַיִּי בַּהֲדַרְתִּי קִדְּשׁ חֵילוֹ מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ :
י אָמְרוּ בְּגוֹיִם יִי מֶלֶךְ אֵף תִּפְזֹן תִּבְל בַּל תִּמּוֹט יָדִין עַמִּים
בְּמִישְׁרִים : יא יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ יִרְעַם הַיָּם
וּמְלֵאוּ : יב יַעֲלוּ שָׁדַי וְכָל אֲשֶׁר בּוֹ אֵז יִרְנְנוּ כָּל עֵצֵי יַעַר :
יג לִפְנֵי יִי כִי בָא כִי בָא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט תִּבְל
בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּאִמוּנָתוֹ :

זה המזמור נאמר על הנשאים אחר יום הדין :

יום כ צו א יי מלך תגל הארץ ישמחו אים רבים :

ב ענן וערפל סביביו צדק ומשפט מכון בסאו : ג אש

ס פ ו ר נ ו

לא יפעלו זולתי המסודר להם : וה' שמים עשה • על מדה מוגבלת בגזרת
הכמתו ובחירתו : ו הוד והדר לפניו • בעולם המלאכים : עוֹ וְתַפְאֶרֶת
בְּמִקְדָּשׁוֹ • בעולם הגלגלים : ז הָבוּ לַה' כְבוֹד וְעוֹ • הכבוד בפעולות
והעוֹ במלכות הנגלה בתחתונים יחסו אותו לו לכדו : ח כְבוֹד שְׁמוֹ •
על מה שעשה לעולמים אשר היו מפניו : ט בְּהִדְרַת קִדְּשׁ • בהדרת גדלו
מיראת עונש • ובזה האופן חילו מלפניו כל הארץ : י ה' מֶלֶךְ • גם
לשעבר אע"פ שהיה זה בלתי נודע אללנו : אֵף תִּפְזֹן תִּבְל • על אופן
יותר נאות ממה שעבר על הפך מה שעשה במבול ואחריו : בַּל תִּמּוֹט •
כמו שקרה אז : יא יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם • והארץ והים ישמחו כי לא ישרתו
מכאן ואילך כי אש לעושי רצונו יתנכך : יג לִפְנֵי ה' כִי בָא • ולכבוד
הגלותו ירננו • וירננו גם כן לשמחה • על כי ישפוט אז תבל בצדק •
מטה כלפי חסד : ועמים באמונתו • בלתי ההפעלות והשהנות בעלמנו כלל
גם נאמר עליו שיקלף על העובדי כוכבים ויגביר חסדו עלינו אין זה
השתנות מִדּוֹ הַכֹּל מִדּוֹ הַמִּקְבְּלִים בְּלַבָּד :

צו א ה' מלך תגל הארץ • ה' מלך מעולם • אמנם כשתגלה מלכותו
ליום הדין • ישמחו • הנשאים יושבים : אִיִּים רַבִּים • לא איי הרודפים
לכדו כל יושביהם : ב ענן וערפל סביבו • כי לא יראה האדם : ג צדק •

לַפְּנֵי תִלְגָּה וּתְלַחַט סָבִיב צָרִי: ד הָאִירוּ בְּרָקִי תִבֵּל
 רֵאתָה וּתְחַל הָאָרֶץ: ה הָרִים בְּדוֹנָג נִמְסוּ מִלִּפְנֵי יי
 מִלִּפְנֵי אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ: ו הִגִּידוּ הַשָּׁמַיִם צְדָקָה וּרְאוּ כָל
 הָעַמִּים כְּבוֹדוֹ: ז יִבְשׂוּ כָּל עֲבָדֵי פֶסֶל הַמִּתְחַלְּלִים בְּאֱלִילִים
 הַשִּׁתְּחוּ לוֹ כָּל אֱלֹהִים: ח שִׁמְעָה וּתְשַׁמַּח צִיּוֹן וּתְגַלְּנָה
 בְּנוֹת יְהוּדָה לְמַעַן מִשְׁפְּטֶיהָ יי: ט כִּי אַתָּה יי עֲלוּיֹן עַל
 כָּל הָאָרֶץ מְאֹד נִעְלִית עַל כָּל אֱלֹהִים: י אֲהַבִּי יי שְׁנֵאוֹ
 רַע שֹׁמֵר נַפְשׁוֹת חֲסִידָיו מִיַּד רָשָׁעִים וַצִּילֵם: יא אֹר
 זֶרַע לְצַדִּיק וְלִישְׂרֵי לֵב שִׁמְחָה: יב שִׁמְחוּ צַדִּיקִים בְּי
 וְהוֹדוּ לְזִכְרֵ קִדְשׁוֹ:

זה המזמור נעשה על ימות המשיח אחר יום הדין:

צח א מזמור שירי לוי שיר חדש כי נפלאות עשה

ס פ ו ר נ ו

לישראל: ומשפט - לעובדי כוכבים: ג צרו - הרודפים את עמו:
 ד האירו ברקיו תביל - לזדיקים: ותחל הארץ - הרשעים יחילו באור הזדיקים
 כאמרם ז"ל לזדיקים מתענגים בה ורשעים נדונין בה: ה הרים - בעלי
 האומות: אדון כל הארץ - גם על הנפסדים תגלה השגחתו: ו זרקו -
 כאשר יפקוד על צבא המרום - ובוה - ו יבושו כל עובדי פסל - כאמרו
 וחפרה הלבנה ובושה החמה: השתחו לו כל אלהים - כל עולם המלאכים
 ישתחו לו להורות על מלכותו: ח ותשמח - למען משפטך - כי אתה ה'
 עליון - תשמח על משפטך שתזכה היא בדין ומאויביה תושע ותשמח ג"כ
 על הגלות מעלת אלהיו: ט מאד נעלית - לא בלבד להיות גדול מהם -
 אבל יכול גם להסיר ממשלתם - לכן אתם - אוהבי ה' - החפצים לראות
 בכבוד אלהיו: שנאו רע - גם בגלות הרחיקו כל דעת נפסדה וכל מעשה
 נמאס גם שבוה ישנאו אתכם רשעי ארץ - הנה שומר נפשות חסידיו -
 משולם: מיד רשעים יצילם - גם בגלות - וזה יסיה - יא אור זרוע
 לזדיק - שיתן פריו לחיי עולם ולימות המשיח: ולישרי לב - המשיגים
 אמתה של תורה עם אור תי עולם תסיה - שמחה - באור פני מלך -
 לכן - יג שמחו - עתה והודו:

צח א שירו לה' שיר חדש כי נפלאות עשה: ביום הדין כאמרו אש

תהלים ליום חמישי צח צמ פא

הוֹשִׁיעָה לִּי יְמִינוּ וּזְרוּעַ קִדְשׁוֹ : ב הוֹדִיעַ יי יִשׁוּעַתּוֹ לְעֵינַי
הַגּוֹיִם גְּלָה צְדָקְתּוֹ : ג זָכַר חֲסֵדוֹ וְאִמּוֹנַתּוֹ לְבַיִת יִשְׂרָאֵל
רָאוּ כָּל אַפְסֵי אֶרֶץ אֶת יִשׁוּעַת אֱלֹהֵינוּ : ד הֲרִיעוּ לִי כָּל
הָאָרֶץ פְּצָחוֹ וּרְנֵנוּ וּזְמָרוֹ : ה זָמְרוּ לִי בְּכַנּוֹר בְּכַנּוֹר וּקוֹל
זָמְרָה : ו בַּחֲצִצְרוֹת וּקוֹל שׁוֹפָר הֲרִיעוּ לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ יי :
ז יִרְעַם הַיָּם וּמִלֵּאזׁ תִּבֵּל וַיִּשְׁבִּי בָּהּ : ח נְהַרְוֹת יִמְחָאוּ כַּף
יַחַד הַרִים יִרְנְנוּ : ט לִפְנֵי יי כִּי בָּא לְשַׁפֵּט הָאָרֶץ יִשְׁפֹּט
תִּבֵּל בְּצַדֵּק וְעַמִּים בְּמִישְׁרִים :

זה המזמור נאמר על יום הדין :

צמ א יי מלך ירגזו עמים ישב כרובים תנוט הארץ :
ב יי בציון גדול ורם הוא על כל העמים : ג יודו שמה

ס פ ו ר נ ו

לפניו תאכל וסביבו נעשרה מאד וכו' : הושיעה לו ימינו . שפט ונקט
נקמת כבוד שמו כאמרו ותושע לו זרועו : ב הודיע ה' ישועתו . יום
גאולתו שיהי סתום וחתום כאמרו הלא הוא כמוס עמדי חתום בחולדותי .
וכן בדניאל כי חתומים וסתומים הדברים : גלה לדקתו . גלה כי בעונם
גלו ישראל ונחסדו יגאלם : ג זכר חסדו ואמונתו לבית ישראל . זכר
לבית ישראל את חסדו כאמרו זכרתי לך חסד נעורייך וזכר כמו כן אמונתו
של האל יתברך והוא ברית אבות כאמרו וזכרתי להם ברית ראשונים : ראו
כל אפסי ארץ . שלא יכלו ליהם אל שום מערכת : ד הריעו . תרועת
מִן הַמַּנִּלֵּת שֶׁכָּבַר הַשִּׁפּוּל שְׂרֵי מַעֲלָה וּמַעַס : פִּלְחוּ וּרְנְנוּ . על מלכותי
ראוי לשמוח : ה זמרו לה' בכנור . גם הוץ למקדש . בכנור בחולדות וקול
שופר . לפני המלך . כהיכל קדשו : ו ירעם הים . שנקוה לקות הארץ כדי
שתהיה יבשה מוכנת לדירת ב"ה והכוון תבל לעדתו . ישמח על שנעשה
רצון קונו : ח נהרות . האומות : הרים . מלכי האומות : ט ישפוט תבל
בצדק . אע"פ שיספוט יהיה משפטו משפט צדק לפנים משורת הדין ולא
כענין דור המבול : ועמים במישרים . ולא יספה צדיק עם רשע :

צמ א ה' מלך ירגזו עמים . גלה מלכותו על כל המציאות עתה
לכן ירגזו עמים מאומת משפטו ובהיותו יושב כרובים בשנתו על כסא דין
כאמרו אל הרקיע אשר בראש הכרובים כאבן ספיר כמראה דמות כסא :

גָּדוֹל וְנוֹרָא קְדוֹשׁ הוּא : ד וְעוֹז מֶלֶךְ מִשְׁפָּט אָהֵב אֶתְּךָ :
 כּוֹנֵנֵת מִיִּשְׂרָאֵל מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה בִּיעֲקֹב אֶתְּךָ עֲשִׂית :
 ה רֹמְמוֹ יי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַרְם רַגְלֵינוּ קְדוֹשׁ הוּא :
 ו מִשֶּׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וְיִשְׁמַיִל בְּקִרְיָי שְׁמוֹ קְרָאִים אֵל יי
 וְהִיא יַעֲנֵם : ז בְּעַמִּיד עֲנֵן יִדְבֵר אֱלֹהֵי־הֵם שְׁמְרוּ עֲדוּתוֹ וְהִקֵּץ
 נִתַּן לָמוֹ : ח יי אֱלֹהֵינוּ אֶתְּךָ עֲנִיתָם אֵל נִשְׂא הֵייתָ לָהֶם
 וְנָקָם עַל עֲלִילוֹתָם : ט רֹמְמוֹ יי אֱלֹהֵינוּ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר
 קְדוֹשׁוֹ בִּי קְדוֹשׁ יי אֱלֹהֵינוּ :

ס פ ו ר ב ו

הנוט הארץ • תהרד בחדת המון יושביה : ב ה' בליון גדול • מעולם
 בישראל גדול שמו : ורס הוא • עתה : על כל העמים • שגס האומות
 יכירו זה : ג יודו שמך • יו"ל מלפניך גדול ונורא שידו שמך המורה כח
 הכריאה : קדוש הוא • ויודו כמו כן שהוא לבדו הקדוש ונלחי בהחלט
 מצד עלמו : ד ועוז מלך משפט אהב • וכמו כן יודו עוז מלך ומלכותו
 שאהב משפט • וזה כי אמנם אתה כוננת • את ישראל לעבדך כאמרו
 הוא עשך ויכוננך : מישרים • וזה עשית במישרים • כי אמנם משפט
 ולדקה ביעקב אתה עשית • גם ביעקב משפט ברשעים כאמרו והכאתי
 את השלישית באש ולרפתים : ולדקה • לדקיקים כאמרו וזרחה לבש יראי
 שמי שמש לדקה : ה רוממו ה' אלהינו • אתה בני קבון גליות רוממו
 פרסמו רוממותו לכל המין האנושי להכניס את כלים : והשתחוו להדום
 רגליו • מקום מקדשו • כי אמנם קדוש הוא • שנקדש בכבודו כענין כי
 המקום אשר אתה עומד עליו ארמת קודש הוא : ו משה ואהרן ככהניו •
 ואמרתי שתינו זשירים בכבוד מקום מקדשו • כי אמנם משה ואהרן
 הכבדתיים ככהניו • ושמואל הנבחר בקוראי שמו קוראים אל ה' להתפלל
 בעד אחרים : והוא יענם • ונשא פניהם : ז שמרו עדותיו • אפילו
 המצות שהם עדות וסייג שמרו ולא אמרו כמו שאמר שלמה אני ארבה
 ולא אסור : והק נתן לנו • וכמו כן שמרו כל חק פרטו שנתן לנו בלי
 הוספת וגרעון כאמרו ויעש משה ואהרן כאשר צוה ה' אותם כן עשו •
 ועם כל זה ונוקם על עלילותם • דקדקת עליהם ולא נשאת להם למשה
 ולאהרן בחטא מי מריבה • ולשמואל כאמרו עד מתי אתה מתאבל אל
 שאל ואני מאסתיו • ובכך מת קודם שימות שאל • לכן אתה רוממו ה'

זֶה הַמִּזְמוֹר מַעֲרֵךְ כָּל הַמִּין הַחוּשִׁי לַסּוּדוֹת לַסֵּה׃

ק א מִזְמוֹר לַתּוֹדָה הַרְיֵעוּ לִי כָּל הָאָרֶץ׃ ב עֲבַדוּ אֶת יְיָ
בְשִׂמְחָה בְּאוֹר לְפָנָיו בְּרַנָּה׃ ג דַּעוּ כִּי יְיָ הוּא אֱלֹהִים הוּא
עֲשֵׂנוּ וְלוֹ וְלֹא כְתִיב אֲנַחְנוּ עִמּוֹ וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ׃ ד בְּאוֹ
שִׁעְרָיו בְּתוֹדָה חֲצוֹתָיו בְּתַהֲלָה הוֹדוּ לוֹ בְּרָכוּ שְׁמוֹ׃ ה כִּי
טִיב יְיָ לְעוֹלָם חֲסִדוֹ וְעַד דֹּר וָדוֹר אֱמוּנָתוֹ׃

זֶה הַמִּזְמוֹר הַסּוּדִיעַ הַמֵּלֵךְ דָּוִד טוֹב דִּרְכוּ כַּשֶּׁקֶס לַהֲשִׁיג אֶת רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ
לְהוֹסִיר בְּנֵי קְבוּץ גִּלּוֹת וְכָל חַפֵּץ לִזְכוֹת לַיְמוֹת הַמַּשִּׁיחַ שִׁילְכוּ בְּדִרְכוּ
כְּאֹמְרוֹ וְהִים הַנִּכְסֵל בַּסֵּה יוֹם הַסּוּף כְּדוֹד׃

קא א לְדוֹד מִזְמוֹר חֲסֵד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה לְךָ יְיָ אֹמְרָה׃
ב אֲשַׁבֵּילָה בְּדַרְךָ תַּמִּים מִתִּי תָבוֹא אֵלַי אֶתְהַלֵּךְ בְּתַם

ס פ ו ר נ ו

אֱלֹהֵינוּ - בְּהוֹדִיעֶכֶם רֹמְמוֹתוֹ לְכָל בְּחַי עוֹלָם׃ וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לְהַר קָדְשׁוֹ -
לְכַבֵּד שְׁמוֹ׃ כִּי קָדוֹשׁ - נִלְחִי וְקִדְמוֹן ה' אֱלֹהֵינוּ וְאֵין זֹלָתוֹ זֹאת׃

ק א מִזְמוֹר לַתּוֹדָה הַרְיֵעוּ לַה' כָּל הָאָרֶץ - הַרְיֵעוּ תְרוּעַת שִׂמְחָה עַל
מַלְכוּתוֹ׃ ב עֲבַדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה - לֹא כְמוֹ מוֹכְרָחִים׃ בּוֹאוּ לְפָנָיו בְּרַנָּה -
לְשֹׁאֵר מִקְדָּשׁוֹ׃ ג דַּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹהִים - שׁוֹפֵט כָּל נַעֲלָם - מִ"מ מֵטָה
כִּלְפֵי חֵסֶד - כִּי אֲמַנֵּם כַּשֶּׁקֶבֶלְנוּ מַלְכוּתוֹ בְּשִׂמְחָה׃ הוּא עֲשֵׂנוּ וְלֹא אֲנַחְנוּ
עִמּוֹ וְאֵין מִרְעִיתוֹ - הוּא עֲשֵׂנוּ עִמּוֹ וְאֵין מִרְעִיתוֹ וְלֹא אֲנַחְנוּ בְּזִכְרוֹתָיו
כְּאֹמְרוֹ הַיּוֹם הַזֶּה נִהְיִיתָ לַעֲשֵׂם אֶת ה' הַאֲמַרְתָּ הַיּוֹם וְה' הַאֲמִירְךָ לַהֲיוֹת
לוֹ לַעֲשֵׂם וְכו' - לִכֵּן אֲתָם׃ ד בּוֹאוּ שִׁעְרָיו בְּתוֹדָה - עַל מַה שֶּׁהֵיטִיב׃
תַּהֲלָה - עַל רֵב גְּדִלּוֹ׃ הוֹדוּ לוֹ - עַל מַה שֶּׁהֵיטִיב לָכֵם׃ בְּרָכוּ שְׁמוֹ -
בְּהוֹדִיעֶכֶם לְדוֹרוֹת׃ ה כִּי טוֹב ה' - לְכָל׃ לְעוֹלָם חֲסִדוֹ - חֲסִיד כָּכָל
מַעֲשָׂיו׃ וְעַד דָּוִד וְדוֹר אֲמוּנָתוֹ קִיּוֹם חֲסִדוֹ אִם לֹא יִקְרָה חֲסִרוֹן מֵאֵד הַמִּקְבֵּל׃

קא א חֵסֶד וּמִשְׁפָּט אֲשִׁירָה - אֲנִי מַשׁוֹרֵר וְנוֹתֵן תּוֹדָה לְאֵל יִתְבָּרֵךְ עַל
חֲסֵד הַנְּחִימָה הַנִּמְשָׁךְ לְאֵלֵם אֱלֹהִים שֶׁנִּתֵּן הַחַל לַמִּין הַחוּשִׁי עַל הַמִּשְׁפָּט
הַנִּמְשָׁךְ לְבַחֲרֵה שֶׁנִּתֵּן לוֹ בְּדַמּוֹת אֱלֹהִים׃ אֲזַמְרָה - לְהוֹדִיעַ בְּקֶהֶל עַם׃
ב אֲשַׁבֵּילָה בְּדַרְךָ תַּמִּים מִתִּי תָבוֹא אֵלַי - אֲשַׁבֵּילָה בְּדַרְךָ שְׁלֵמוֹת הַעֵינָן מִתִּי
וּבְחִיזָה גְבוּל מִן הַעֵינָן אֲשִׁיג זֶה׃ אֲתַהֲלֵךְ בְּתַם לְבָבִי בְּקֶרֶב בֵּיתִי - וְלַהֲשִׁיג
זֶה הַמִּנוּקָשׁ בְּדַרְךְ הַחֵלֵק הַמַּעֲשִׂי כְּאֹמְרוֹ לְלַכֵּת כָּכָל דִּרְכוּ וּלְדַבֵּק בּוֹ׃

לִבִּי בִקְרֹב בֵּיתִי : ג לֹא אֲשִׁית לִגְדֹד עֵינַי דְּבַר בְּלִיעֵל
 עֲשֵׂה סִטִּים שְׁנֵאתִי לֹא יִדְבֵק בִּי : ד לִבִּב עֲקֹשׁ יִסּוּר
 מִמֶּנִּי רַע לֹא אֲדַע : ה מִלִּשְׁנֵי מְלוּשְׁנֵי כְּתִיב בַּפֶּתֶר רַעְהוּ
 אוֹתוֹ אֲצִמִית גְּבַה עֵינַיִם וּרְחַב לִבִּב אֹתוֹ לֹא אוֹכֵל :
 ו עֵינַי בְּנֶאֱמָנִי אֶרְץ לִשְׁבֶת עֲמָדֵי הַלֶּךְ בְּדֶרֶךְ תָּמִים הוּא
 יִשְׁרָהֲנִי : ז לֹא יֵשֵׁב בִּקְרֹב בֵּיתִי עֲשֵׂה רְמִיָה דְּבַר
 שִׁקְרִים לֹא יִבּוֹן לִגְדֹד עֵינַי : ח לִבְקָרִים אֲצִמִית כָּל רִשְׁעֵי
 אֶרֶץ לְהַכְרִית מַעִיר יִי כָּל פְּעֻלֵי אוֹן :

זה המזמור הפלה בלשון בני קבוץ גלויות שיהפלטו על החטוטה :

קב א תפלה לעני כי יעטף ולפני יי ישפך שיחו :
 ב יי שמעה תפלתי ושועתי אליה תבוא : ג אל תסתהר

ס פ ו ר נ ו

אהלך בתם לבני - בלתי התנשאות וגאווה אפילו בקרב ביתי : ג לא אשית
 לגדד עיני דבר בליעל - בעיון : עשה סטים - אופן הנטיה מן הדרך
 יסור במעשיות : שנאתי - גס שיגיע איזה תועלת בו בקבוץ ממון : לא
 ידבק בי - באופן שאולי אהו לפועל - וזה כי אמנם בעיון : ד לבב עקש -
 בדרכי ההטעה יסור ממני : רע - בדרכי הנזות : לא אדע - שלא אהפוך
 רק למזוא האמת : ה מלשני בפתר רעבו אותו אצמית - וכן בדבר עשה
 סטים אצמית ואכרית מעל פני המלשינים להטעול עלילות ולקבץ ממון :
 גבה עינים - בולע בלע לשים במדוס קמו : ורחב לבב - אשר לא ישבע
 כסף ובזה יאבד כל ימיו : אותו לא אוכל - לסבול לשבת עמדי - כי
 אמנם - ו עיני בנאמני ארץ - בלתי חומדים ממון רב : לשבת עמדי -
 באוכלי שלחתי : הולך בדרך תמים - משתדל בעיון : הוא ישרתני - ולא
 אשתמש כשמש עם הארץ : ז לא ישב בקרב ביתי - גם שלא ישרתני :
 דובר שקרים - גם שלא יזיק : ה לבקרים - בזריזות : אצמית - אכרית
 ואגרם ממלכותי : להכרית מעיר ה' כל פועלי און - שילכו אל ארץ אחרת
 ואז יעשו תשובה בראותם הסכמתי :

קב א הפלה לעני כי יעטוף - מיראת גוג ומגוג וחבלי משיח :
 ב שמעה תפלתי - למחר התשובה : ושועתי - בעת צרת גוג ומגוג וחבלי
 משיח : ג אל תסתהר פניך - מראות בעניי : הטע אלני לזכך - אע"פ שלא

פְּנִיָּה מִמֶּנִּי בַיּוֹם צָר לִי הִמָּה אֵלַי אֲזַנְךָ בַּיּוֹם אֶקְרָא מִהָרָה
עֲנֵנִי : ד כִּי כָלוּ בַעֲשֵׁן יָמַי וְעֲצָמוֹתַי כַּמִּקְדָּה נִחְרוּ :
ה הוֹפֶה כְּעֶשֶׂב וַיִּבֶשׁ לִבִּי כִּי שָׁכַחְתִּי מֵאֲכַל לֶחֶמֶי : ו מִקּוֹל
אֲנַחְתִּי דִבְקָה עֲצָמֵי לְבָשָׁרִי : ז דְּמִוְתֵי לִקְאֵת מִדְּבַר הַיּוֹתֵי
כְּכּוֹס חֲרָבוֹת : ח שִׁקְרָתִי וְאֵהִיָּה כַּצַּפּוֹר בּוֹדֵד עַל גֶּגֶז :
ט כֹּל הַיּוֹם חֲרָפוֹנִי אוֹיְבֵי מְהוֹלְלֵי בִּי נִשְׁבְּעוּ : י כִּי אֶפְרָח
כִּלְחָם אֲכַלְתִּי וְשִׁקְוִי בִּבְבִלִי מִסִּכְתִּי : יא מִפְּנֵי זַעֲמָה וְקִצְפָּה
כִּי נִשְׁאַתְנִי וְתִשְׁלִיכֵנִי : יב יָמַי כַּצֶּל נִטְוִי וְאֲנִי כַּעֶשֶׂב
אֵיבֵשׁ : יג וְאַתָּה יְיָ לְעוֹלָם תִּשָּׁב וְזִכְרֶךָ דָּרֹר וְדָר : יד אֲתָה
תִּקְוִים תִּרְחַם צִיּוֹן כִּי עֵת לְחַנּוּהָ כִּי בֵּא מוֹעֵד : טו כִּי רָצוּ
עֲבָדֶיךָ אֶת אֲבֹנֶיהָ וְאֵת עֲפָרָהּ יִחַנְנוּ : טז וַיִּירָאוּ גוֹיִם אֶת
שֵׁם יְיָ וְכָל מַלְכֵי הָאָרֶץ אֶת כְּבוֹדֶךָ : יז כִּי בָנָה יְיָ צִיּוֹן

ס פ ו ר כ ו

תהיה הפלתי ראויים לעלות אליך : ביום הקרא • להבא • ד כי כלו בעשן •
בגלות : ה הוכה כעשב וייבש לבי • בגזרות מונעות מהסתבוק : כי
שכחתי • דרכי הלימוד והסתבונות : ו מקול אנחתי • בהסתפקי מללעוק
בקול עש : ז לקאת מדבר • שתהיה לעקתו במקום שאין שם אדם :
ח כצפור בודד • מין לפור הוא השוכן בדד בטבע : ט חרפוני • לרי
העובדי כוכבים : מהוללי • המון בני עמי : י כי אפר כלחם אכלתי •
בהיותי נעדר ההרגשות מתוך לער : יא כי נשאתני • בהביט נפלאות
מתורתך : ותשליכני • להיות חרפת אדם ובזוי עש : יב ימי כלל נטוי •
עשה בקבון גלויות ימי הם כמו הכלל ההווה כנטיית סדן שהוא הכל
עדאי וכן חני ממתין מיום ליום מלחמת גוג וחבלי משיח : ואני כעשב
איבש • אולי אמות לפני יום התשועה : יג ואתה ה' לעולם תשב • קיום
נלחי : וזכרך • כאמרו ויזכור להם בריתו ואין ספק שתקיים דבריך והושיע
אכל אולי לא יהיה בימי : יד אתה תקום תרחם • הע"פ שאין הדור זכאי :
כי בא מועד • ראוי לזה : טו כי ראו עבדיך את אבניה • על הפך דור
המדבר שמאסו בה כאמרו וידעו את הארץ אשר מאסתם בה : טז וייראו
ויס • וגם בשביל שייראו גוים • כאמרם • יז כי בנה ה' ציון • ולא נזק

נִרְאָה בְּכַבֹּדוֹ : יח פָּנָה אֶל תַּפְלַת הָעָרֶר וְלֹא בֹזֵה אֶת
 תַּפְלָתָם : יש תִּפְתָּב וְאֶת לְדֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יִהְלֵל יְהוָה :
 כ כִּי הִשְׁקִיף מִמְרוֹם קִדְשׁוֹ יי מִשְׁמַיִם אֶל אֶרֶץ הַבְּיֹט :
 כא לִשְׁמֹעַ אֲנִקְתָּ אֲסִיר לִפְתַּח בְּנֵי תְמוֹתָהּ : כב לִסְפֹּר
 בְּצִיּוֹן שֵׁם יי וְתִהְלֹתוּ בִירוּשָׁלַיִם : כג בְּהִקְבֵץ עַמִּים יַחְדָּו
 וּמַמְלָכוֹת לַעֲבֹד אֶת יי : כד עֲנֵה בְדַרְךְ כְּחֵי כִי קֶצֶר
 יָמַי : כה אֹמֵר אֵלַי אֵל תַּעֲלֵנִי בַחֲצֵי יָמַי בְּדוֹר דּוֹרִים
 שְׁנוֹתֶיךָ : כו לַפָּנִים הָאָרֶץ יִסְדַּת וּמַעֲשֵׂה יְדִיךָ שָׁמַיִם :
 כז הִמָּה יֵאָבְדוּ וְאַתָּה תַעֲמֹד וְכֹלָם כַּבָּגֵד יִבְלוּ בַלְבוּשׁ
 תַחֲלִיפֵם וַיַּחֲלֹפוּ : כח וְאַתָּה הוּא וְשְׁנוֹתֶיךָ לֹא יִתָּמָו :
 כט בְּנֵי עֲבָרֶיךָ יִשְׁכַּחוּ וְזָרְעֵם לַפְּנֵיךָ יִכּוּן :

בזה המזמור הזכיר המשורר את עלמנו ואת זולתו לפתח את דרכי טוב
 האל יתברך למען מנחם אהבתו בכל לב שומע ועבדוהו מאהבה :
 קג א לְדוֹד בָּרְכִי גַפְשִׁי אֶת יי וְכֹל קִרְבֵי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ :

ס פ ו ר נ ו

את תפלתם • וראוי שתכתב זאת לדור אחרון למען יתפללו אליו בעת
 צרה גם הם : יש ועם נצח • ועם זה עש ישראל שנצח בכלם ודמות
 ולא נשאו לשוא נפשם : יהלל יה • כי השקיף לרעה על רודפיו : כ ב משמים
 אל ארץ הביט • מגביהי לשבת ומשפילי לראות : כא לשמוע אנקת
 אסיר • בגלות : לפתח • בקבוץ גלויות : בני תמוהם • בני אותם שמתו
 בגלות : כב לספר ציון • להמון ישראל • ותהלתו • כג בהקבץ עמים •
 להבין ולהסרות גם לאומות • ובהיות כי • כד ענה בדרך כחי • בחורך
 הגלות ובזה קצר ימי לך התפלל • ואומר • כה אל תעלני בחצי ימי •
 שיפה שעה אחת של תורה ושל מעשים טובים בעולם הזה : לדור דורים
 שנותיך • ובהיות ששנותיך יהיו קיימים לדור דורים שא"א בהם הפסד
 בשום פנים על הפך למה שיקרה לשמים ולארץ שאע"פ ששם נלחיים מ"מ
 בלונך הם כמו כן אפשרי הפסד : כח ואתה הוא • הנלחי בהחלט אשר
 הפסד בו נמנע גמור • יה"ר • כט שבני עבדיך ישכחו • בעיר קדשך בימי
 התאושה אם לא נוסח אהבתו שיהיה בימינו : וזרעם לפניך יכון עד בלי ירה :
 קג א ברכי נפשי את ה' • הודיע את מדת טובו להטיב לזולתו :

פֶּד תְּהַלִּים לַיּוֹם חֲמִישִׁי קָג
 ב בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יי וְאֵל תִּשְׁבְּחִי כָּל גְּמוּלוֹ: ג הַסֵּלָח לְכֹל
 עֲוֹנֵי הָרַפָּא לְכֹל תַּחֲלוּאֵיכִי: ד הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת חַיִּיכִי
 הַמַּעֲרִכִי חֶסֶד וְרַחֲמִים: ה הַמְּשַׁבֵּיעַ בַּטּוֹב עֲדִיךָ תִּתְחַדֵּשׁ
 בַּנְּשָׁר נַעֲוִירִכִי: ו עֲשֵׂה צְדָקוֹת יי וּמִשְׁפָּטִים לְכֹל עֹשׂוֹקִים:
 ז יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִילוֹתָיו: ח רַחֲמִים
 וְחַנּוּן יי אֲרַךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד: ט לֹא לַנְּצִחַת יָרִיב וְלֹא
 לְעוֹלָם יִטּוֹר: י לֹא כַחֲטָאֵינוּ עֲשֵׂה לָנוּ וְלֹא כְעֹנֹתֵינוּ
 גָּמַל עָלֵינוּ: יא כִּי כִנְבֵיָה שָׁמַיִם עַל הָאָרֶץ גִּבֵּר חֶסֶדוֹ עַל
 יִרְאָיו: יב פָּרַחַק מִזֶּרֶח מִמַּעַרְב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת פְּשַׁעֵינוּ:
 יג פָּרַחַס אָב עַל בָּנִים רַחֵם יי עַל יִרְאָיו: יד כִּי הוּא יָדַע
 יצִרְנוּ זְכוּר כִּי עָפַר אָנְהֵנוּ: טו אָנוּשׁ פֶּחַצִּיר יָמָיו כְּצִיץ

ס פּוּרָנוּ

וְכֹל קָרִיב • כִּהְתַּבּוּן הָאָדָם בְּסִדְרָם וְחֻוּעַלְתָּם: ב בְּרָכִי נַפְשִׁי • עַל הַטּוֹב
 הַהוּוֹה הַטּוֹבַע מֵאִתּוֹ יִתְבַּךְ: וְאֵל תִּשְׁכַּח־יֵאת הַטּוֹב שֶׁעָשָׂה בְּזִמְנֵי שַׁעֲבֵר:
 ג הַסּוֹלָח לְכֹל עֲוֹנֵי • בְּנִינֵי בֵּית שֵׁנִי: הַרּוּפָא • שֶׁהִסִּיר יֵלֶם"ר שֶׁל עֲוֹדֵי
 כּוֹכְבִים: ד הַגּוֹאֵל מִשַּׁחַת • מַשְׁעִבּוֹד בְּבֵל: הַמַּעֲרִכִי חֶסֶד • מְכַל זֶד וְלֹא
 הִיָּה בָךְ זֶד רָאוּי לְתַשׁוּעָה: הַ עֲדִיךָ • מֵהַר הַרְבֵּי: הַתַּחֲדָשׁ כִּנְשָׁר נַעֲוִירִכִי •
 כִּבְיַאת הַגּוֹאֵל וְיִשׁוּב לָךְ אִזּוֹ אֲחִיתוֹ הַעֲדִי הַרְחֵמֵנִי: ו עֲשֵׂה צְדָקוֹת • בְּמַזְרִים
 שֶׁלֹּא נִתְּן הַמַּשְׁחִית לְכֹל אֵל בְּחִיכָם: וּמִשְׁפָּטִים • בְּמִכְתַּת כְּבוֹרֵי מַזְרִים וְעַל
 הַיָּם: ז יוֹדִיעַ דְּרָכָיו לְמֹשֶׁה • שֶׁלֶם עֲשֵׂה מִדּוֹת: עֲלִילוֹתָיו • בַּמַּדְבָּר
 וְכֵסֶה הוֹדִיעַ כִּי רַחֵם וְחַנּוּן ה' וְכֵזֶה הַתְּהַבֵּג עִם יִשְׂרָאֵל: ש לֹא לִנְצַח
 יָרִיב • וְכֵן רָאוּי לַקּוּוֹת שִׁיעָשָׂה לָנוּ שֶׁאֵע"פ שֶׁאֵרַךְ הַגְּלוּת וְאִין תִּשׁוּבַתָנוּ
 שְׁלָמָה לֹא יִהְיֶה מִהַטּוֹבֵעַ: וְלֹא לְעוֹלָם יִטּוֹר • עוֹן אֲבוֹת: י לֹא כַחֲטָאֵינוּ
 עֲשֵׂה לָנוּ • בַּעַת חוֹרְבַן הַבַּיִת: וְלֹא כְעֹנֹתֵינוּ • בְּגִלוּת: יא כִּכְבוֹשׁ שָׁמַיִם •
 שֶׁהֶם בְּתַכְלִית הַגּוֹבָה בְּמִלְאֹת: יב הִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת פְּשַׁעֵינוּ • שֶׁאִין אֲשׁוּד
 וְתַרְפִּים שְׂגוּכֵל לְזוֹנוֹת אַחֲרֵיהֶם וְנִתְּן בְּלֵב הַעֲוֹדֵי כּוֹכְבִים לְהִרְחִיק אֲחִיתָנוּ
 מִהַתְּעַרֵב בָּהֶם: יג רַחֵם ה' עַל יִרְאָיו • וְלֹא הִיבֵה לְהַעֲנִים אֲחֵיהֶם עַל
 שֶׁלֹּא מִיתוּ וְלֹא הוֹכִיחוּ אֶת הַהַמּוֹן: יד כִּי הוּא יָדַע יִצְרָנוּ • וְכֵזֶה יָדַע
 שֶׁגַם שֶׁהָיוּ יִרְאָיו מוֹכִיחִים לֹא הִיָּה הַהַמּוֹן מִקְבֵּל תּוֹכַחְתָּם: זְכוּר כִּי עָפַר
 אֲנַחְנוּ • בְּגִלוּת כְּאִמְרוֹ וּתְשִׁימֵי כְּאֵרֶץ גּוֹךְ וְהִנֵּנוּ כּוֹכְבִים כֹּל זֶה שֶׁלֹּא לְהַמְיָ

תהלים ליום המישי קג קד

הַשָּׁדָה בֵּן יִצְיָן : שׁוּ בִּי רוּחַ עֲבָרָה בּוֹ וְאִינְנוּ וּלֹא יִפְרֹנוּ
 עוֹד מְקוֹמוֹ : יִי וְחֶסֶד יִי מַעֲוֹלִים וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאוּ
 וּצְדָקְתוֹ לְבָנֵי בָנִים : יַחַד לְשׁוֹמְרֵי בְרִיתוֹ וְלוֹזְכְּרֵי פְקָדוֹ
 לַעֲשׂוֹתָם : יִשׁ יִי בְּשָׁמַיִם הַכִּיִן פֶּסֶאֵוּ וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מַשְׁלָה :
 כ בָּרְכוּ יִי מַלְאָכָיו גִּבְרֵי כָהֵן עֲשִׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל
 דְּבָרוֹ : כֹּא בָרְכוּ יִי כָל צְבָאוֹ מִשְׁרָתוֹ עֲשִׂי רְצוֹנוֹ : כִּב בָּרְכוּ
 יִי כָל מַעֲשָׂיו בְּכָל מְקוֹמוֹת מִמְשַׁלְּתוֹ בָּרְכֵי נַפְשֵׁי אֶת יִי :
 כזה המזמור נתן המשורר אותות ומופתים שכליית על חדוש העולם ועל
 השגחת האל יתברך עליו :

יום כא קד א בָּרְכֵי נַפְשֵׁי אֶת יִי יִי אֱלֹהֵי גְדֻלַּת מַאֲד
 הוֹד וְהַדָּר לְבִשְׁתָּ : ב עֲטָה אֹר בַּשְּׁלֵמָה נֹמֶה שְׁמַיִם
 בִּירֵיעָה : ג הַמְקַרָּה בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו הַשָּׁם עֲבִים רְכוּבוֹ

ס פ ו ר נ ו

דתו : שׁוּ אֲנוֹשׁ כְּחֹזֵר יָמָיו • הַיּוֹם קָד־ לְרַגַל הַמַּלְאָכָה אֲשֶׁר לַפְנֵי
 שׁוּ וּלֹא יִכְרְנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ • מִדְּגַת הַשְּׂכֵלֶתוֹ לְהַשְׁלִים נַפְשׁוֹ לֹא תִהְיֶה לוֹ
 אַחַת הַמּוֹת וַיִּאֲבֵד כָּל מֵה שֶׁקֵּנָה בְּהַשְׁתַּדְּלוּתוֹ מֵאֱלֹהֵי חַיֵּי שַׁעַה : יִי וְחֶסֶד ה'־
 מַעֲוֹלִים וְעַד עוֹלָם עַל יִרְאוּ • עַל אֲוֹתָם שֶׁקֵּנוּ בְּהַשְׁתַּדְּלוּתָם יִרְחַת גְּדֻלוֹ
 יִהְיֶה חֶסֶד ה'־ נִלְחֵי לַחַיֵּי עוֹלָם : וּלְדַקְתוֹ • מַטָּה כִּלְפֵי חֶסֶד : לְבָנֵי בָנִים •
 תִּהְיֶה גַם בַּעֲוֹלָם הַזֶּה לְבָנֵי בָנִים : יַחַד לְשׁוֹמְרֵי בְרִיתוֹ • כֹּאֲשֶׁר יִהְיֶה אֲוֹתָם
 בְּנֵי בָנִים שׁוֹמְרֵי בְרִיתוֹ יִזְכּוּ לְהַס גַּם זְכוּת אֲבוֹת : כ בָּרְכוּ ה'־ כָּל
 מַלְאָכָיו • נְבִיאָיו וּמוֹפְשֵׁי תוֹרָתוֹ בָּרְכוּ וְהוֹדִיעוּ דְרָכֵי טוֹבוֹ לְמַשׁוֹךְ כָּל הַאָדָם
 לְהַשְׁבִּיטוֹ : כֹּא כָל צְבָאוֹ • לְצִבְאוֹת הַמּוֹן יִשְׂרָאֵל הוֹדִיעוּ לְאוֹמוֹת : כִּב כָּל
 מַעֲשָׂיו • גַּם הָאוֹמוֹת יוֹדִיעוּ לְדוֹרוֹתָם :

קד א בָּרְכֵי נַפְשֵׁי אֶת ה'־ אֶת נַפְשֵׁי הַמַּשְׁכֵּלֶת בָּרְכֵי אֶת ה'־ הוֹדִיעַ
 בָּרְכָתוֹ וּמִדַּת טוֹבוֹ לְהִסְתִּיב לְזוֹלָתוֹ כֹּאֲמַרְךָ ה'־ אֱלֹהֵי : גְּדֻלַּתָּ • מְכַל נִמְנָא :
 מֵאִוֶּד • לֹא בְּלִבְד בְּרַב וּבְמַעַט אֲבָל גַּם בְּמִין מִנְיָאוֹת נִכְדָּל וּמַעֲוֹלָה מְכַל
 מִנְיָאוֹת זוֹלָתְךָ : הוֹד • הוֹד מַלְכוּת יִכּוֹל עַל הַכָּל : וְהִדָּר • בְּמִדַּת טוֹבְךָ
 לְהִסְתִּיב לְזוֹלָתְךָ : לְבִשְׁתָּ • בְּבְרִיחַת עוֹלָם : ב עֲטָה אֹר • עוֹטָה אֶת
 הַמְּנִיאוֹת כֹּאֹר שֶׁבַע הַיָּמִים : טוֹטָה שָׁמַיִם • הַקִּיעַ שֶׁנַּעֲשָׂה בְיוֹם שֵׁנִי :
 ג הַמְקַרָּה בְּמִים עֲלִיּוֹתָיו • וְהַיָּקִיעַ שֶׁנַּעֲשָׂה אִזְ כְּתַקְרָה נְטוּיָה עַל הַיָּ

תהלים ליום חמישי קד

הַמְהִלֵךְ עַל פְּנֵי רוּחַ: ד עֲשֵׂה מְלֹאכֵי רֹחוֹת מִשְׁרְתֵי
 אִשׁ לְהַט: ה יִסַּד אֲרֶזְךָ עַל מְכוּנֵיהָ בַּד תַּפּוּט עוֹלָם וְעַד:
 ו תַּהוֹם בְּלְבוּשׁ בְּפִיתוֹ עַל הָרִים יַעֲמְדוּ מַיִם: ז מִן גְּעָרָהָ
 יִנְסִיחַ מִן קוֹל רַעֲמָה יַחְפוּזִן: ח יַעֲלוּ הָרִים יִרְדּוּ בַקְעוֹת
 אֶל מְקוֹם זֶה יִסְדַּת לָהֶם: ט גְּבוּל שְׁמַת בַּל יַעֲבְרוּן בַּל
 יִשְׁבוּן לְכַסּוֹת הָאָרֶץ: י הַמְשַׁלַּח מַעֲיָנִים בַּנְּחָלִים בֵּין
 הָרִים יִהְלִכִין: יא יִשְׁקוּ בַּד חֵיתוֹ שָׂדֵי יִשְׁבְּרוּ פְּרָאִים
 צְמָאִם: יב עֲלִיהֶם עוֹף הַשָּׁמַיִם יִשְׁכּוּן מִבֵּין עֲפָאִים יִתְנוּ
 קוֹל: יג מִשְׁקֵה הָרִים מַעֲלִיזוֹתָיו מִפְּרֵי מַעֲשֵׂיהָ תִשְׁבַּע

ס פ ו ר נ ו

כדור הארץ עשה אותו בתוך המים שהגליל טפה האמצעית כאמרו יהי רקיע
 בתוך המים: השם עבים רכובו. ואותם המים אשר מעל לרקיע הפך
 לעבים ואויר מימי: המהלך על כנפי רוח. אשר הוא מהלך עתה על כנפי
 האויר אשר אללנו שהולך לרדת אז נגד טבעו בהכרח העשוי ואותם העבים
 אשר הם אויר מימי מעל לרקיע הם הנקראים המים אשר מעל לשמים
 וזה היה מקום אותם המים שהם האויר המימי הכבד למעלה מן האויר
 אשר אללנו הקל נגד טבעם וכל אלה יורו על פעולת פועל ראוני וכול
 על הטבע בהכרח: ד עושה מלאכיו. מניעי הגלגלים: משרתיו. צבא
 השמים: ה יסד ארץ. שהיה בשפל כל המזלות: כל תמוט. בלתי
 מהנועט: ו תהום. באופן שהיא תהום ומרכז כל הגלגלים: כלבוש
 כסיתו. במים ההתהווים: ז מגערתך. באמך יקוו המים: יחפוזן.
 במהירות: ח יעלו הרים. על הכים אשר בקצות כדור הארץ: ירדו.
 בקעות וירדו אל הבקעות העמוקות אשר שם אל מקום זה אשר הם בו
 עתה שם: יסדת להם. באמך ותראה היבשה ולעשות זה שהיה הים
 מקיף המיד: ט גבול שמת. הול גבול לים: כל יעבורון. בשוא גליו:
 כל ישובון לכסות הארץ. אע"פ שהם גבוהים מן הארץ הרבה כמבואר
 בנסיון וזה כלו נגד טבע המים בפעולת פועל ראוני יכול על הטבע
 בהכרח: י המשלח מעינים בנחלים. ויוצאים מגרם החרים. ובכן היו
 המים מתחת לארץ נגד טבעם: יב מנין עפאים. ענפי האילנות הניזמהים
 בהרים וזה הטוב הקורה לבעלי חיים מלד המים וההרים אשר הם על
 אופן נגד טבעם יורם על פעולת פועל ראוני מכון זה הסכלית בהכרח:

הָאָרֶץ : יד מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבַהֲמָה וְעֵשֶׂב לְעֹבְרֵת הָאָדָם
 לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ : טו וַיִּין יִשְׁמַח לִבָּב אָנוּשׁ לְהַצְהִיל
 פָּנִים מִשְׁמֵן וּלְחֵם לִבָּב אָנוּשׁ יִסְעַד : טז יִשְׁבְּעוּ עֵצֵי יַי
 אֲרָזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר נָטַע : יז אֲשֶׁר שָׁם צִפְרִים יִקְנְנוּ חֲסִידָה
 בְּרוּשִׁים בֵּיתָהּ : יח הָרִים הַגְּבוּהִים לַיְעֲלִים מְלָעִים מַחֲסֵה
 לְשִׁפְנַיִם : יט עֲשֵׂה יְרַח לְמוֹעֲרִים שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבֹאוֹ :
 כ תִּשֶׁת חֶשֶׁךְ וַיְהִי לַיְלָה בּוֹ תִרְמַשׁ כָּל חֵיתוֹ יַעַר :
 כא הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לְפָרָף וּלְבִקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם : כב תִּזְרַח

ס פ ו ר נ ו

וג משקה הרים מעליותיו • כהעלאת אדים מן הארץ מתעבים ככה הניקיע
 המימי הנקרא עליות כלעיל באמרו המקרה במים עליותיו : מפרי מעשיך •
 שאות הדשא הארץ דשא עשב למינהו ועץ פרי למינו : תשבע הארץ •
 במיני מזונות מתהלפים זה מזה במזגים מיוחדים ומספיקים למיני בעלי
 חיים מתהלפים וכל זה לא יותם אל המקרה אבל לפעולת פועל רלוני
 מכוון לזה התכלית בהכרח : יד לעבודת האדם • וזה מאותה הסדיו
 שהמליא מיני בע"ח מיוחדים לעבודת האדם ומי בהם • וזה להוליא לחם •
 ושאר מזונות האדם : מן הארץ • ולא ישיג זה על אופן מספיק זולתם :
 טו ולחם לבב אנוש יסעד • להוליא מן הארץ כמו כן מיני מזון כמו מיני
 הכשמים ודגש הקנים וזולתם הנכנסים במזונו לתקון ממוג ומדקדק הרוחות
 נושאי הכחות להכניס לעבודת אלם אלהים ובה לבב אנוש ובכלו יסעד :
 טז ישבעו עלי ה' • ובהיותו משקה הרים ישבעו כמו כן עלי ה' האילנות
 הגדולים הנריכים לעבודת האדם במלאכתו ולקן לפריהם : יח הרים הגבוהים •
 הנה ההרים הם נגד עבד כדורות הארץ והיתה הכוונה בהם מפועל
 רלוני : ליעלים • להיות מערותם משכן למיני בע"ח : יש עשה ירח • משונה
 בהנועתו מכל שאר הכוכבים שהיא פעמים בהיקף אחר בעלמו בגובה רום
 גלגלה והפכו זה בהכרח מכוון : למועדים • עושים השתנות בשפלים
 כי אמנם בעלמה ובעליונים ממנה לא יקרה בתנועתה שום השתנות :
 שמש ידע מבואו • וכמו כן עשה השמש וידע תכלית מכוון למבואו ושקיעתו
 לתועלת השפלים • כי אמנם • כ תשת חשך ויהי לילה • להיותו זמן מיוחד
 למרמס חיות יער : כב תזרח השמש יאספון • יאל אדם לפענו • ובזוה
 כשמש נכנסים במעוטהם שלא יזיקו לאדם • ובה יאל אדם לפעלו :

הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֶפּוּן וְאֵל מְעוֹנָתָם יִרְבְּצוּן : כִּי יֵצֵא אָדָם לַפְעֻלּוֹ
וּלְעִבְדוֹתָיו עֲדֵי עָרֹב : כִּד מָה רַבּוֹ מַעֲשֵׂיָהּ יִי כֹלָם בַּחֲכֻמָּה
עֲשִׂית מְלֵאָה הָאָרֶץ קִנְיֹנָהּ : כִּה זֶה הָיָם גְּדוֹל וְרַחֵב יָדַיִם
שֵׁם רַמְשׁ וְאִין מִסְפֵּר חַיּוֹת קִטְנוֹת עִם גְּדֻלוֹת : כִּי שֵׁם
אַנְיּוֹת יִהְלִכּוּן לְוִיתָן זֶה יִצְרֵת לְשַׁחַק בּוֹ : כִּי כֹלָם אֵלֶיָּהּ
יִשְׁבְּרוּן לָתֵת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ : כִּח תִּתֵּן לָהֶם יִלְקַטּוּן תַּפְתִּיחַ
יָדָהּ יִשְׁבְּעוּן טוֹב : כִּט תִּסְתִּיר פְּנֵיהָ יִבְהַלּוּן תִּסְפֵּר רוּחַם
יִגְעוּן וְאֵל עִפְרָם יִשׁוּבוּן : ל תִּשְׁלַח רוּחָהּ יִבְרָאוּן וְתַחֲדָשׁ
פְּנֵי אֲדָמָה : לֹא יִהְיֶה כְבוֹד יִי לְעוֹלָם יִשְׁמַח יִי בַּמַּעֲשׂוֹי :

ס פ ו ר נ ו

כד מה רבו מעשיך - ולא יוכל שום מתעסק לומר שהיה תכלית כולם
הנראה נוסף במקרה אבל יתחייב - כי כלם בחכמה עשית - שעשית כלם
בחכמה מכוונת אל התכלית המפורסם מהם - ומהו יתחייב שמלאה הארץ
קניןך - שלא היו דברים מסובבים בהכרח טבעי בלתי מכוון לתכלית
הכל הם קניןך נמלאים לתכלית שהעשה בהם כרונך : כה זה הים -
וכמו כן ראוי להבנות זה בים כי עם היותו גדול וכו מיני בע"ה נבדלים
זה מזה שוכל לשער שהיה מציאותם טבעי מתחלף כפי התחלפות חלקי
המים והקרקע שלהם - הנה - בו לוייתן זה יצרת לשחק בו - לשחק בים
ובמיתסים מציאות הטעלי חיים אשר בו לטבע הים בלבד כי אמנם התבאר
שלא יספיק טבע הים להמציא הלויתן שחם היה מספיק לזה היה מציא
רבים כמוהו : כז כלם אליך ישברון - והנה כל חלם הבע"ה ומיניהם לא
יתקיימו בלתי המזון המיוחד לכל מין לעלמו - וזה בהשגחה מאתך בהכרח
שתתן להם ילקוטון - מכל מקום - כש ואל עפרם ישובון - ותחדש פני
הדמה - בהחיים המזוהים והנה זאת ההתמדה בהצרת חלילה לא תזויר
שתהיה לשום הועלת במציאות ולא תיוחס לפועל נלחי בחכמה כמוך אם לא
יהיה בהם חיות תכלית נכבד נחוי : לא יחי כבוד ה' לעולם - יה"ר
שיגלה כבודו וטוב תכליתו - בזה - ישמח ה' במעשיו - וזה יהיה שישמח
ה' ההפך חסד במעשיו שיקנו השלמות המכוון מאתו בתמו למין האנושי
זה כלם חלבים ודמויות לעשותו מנחל הנבראים ונלחי כשידמה ליוצרו
בעיון ובמעשה בחייו וזה יושג בהיותו - לב המציט לארץ ותרעד -

לִבְהַמְבִּיט לָאָרֶץ וּתְרַעַד יַגַּע בְּהָרִים וַיַּעֲשֶׂנוּ: לִג אֲשִׁירָה
 לִי בְּחַיֵּי אֲזַמְרָה לְאֱלֹהֵי בְּעֹדֵי: לִד יַעֲרֹב עָלָיו שִׁיחֵי
 אֲנָכִי אֲשַׁמַּח בֵּי: לֵה יִתְמֵי חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ וְרָשָׁעִים
 עוֹד אֵינָם בְּרָכִי נַפְשִׁי אֶת יְיָ הַלְלוּהָ:

כזה המזמור הזוהר המזכיר את תופשי התורה לפרסם את כבוד האל
 והבך גדלו וטובו בקרב ישראל ולהודיע זה גם לאומות כפי האפשר וכזה
 יושע את עמו תמיד מכל זריהם כמו שעשה במצרים:

קה א הודו לִי קראו בְּשֵׁמוֹ הוֹדִיעוּ בְּעַמִּים עֲלִילָתֵי:
 ב שִׁירוֹ לוֹ זַמְרוּ לוֹ שִׁיחֵי בְּכָל נַפְלְאוֹתָיו: ג הַתְּהַלְלוּ בְּשֵׁם
 קִדְשׁוֹ יִשְׁמַח לִבְ מִבְּקִשֵׁי יְיָ: ד דְּרָשׁוּ יְיָ וְעֹזוֹ בִּקְשׁוּ פְּנֵי
 תַמִּיד: ה זְכְרוּ נַפְלְאוֹתָיו אֲשֶׁר עָשָׂה מַפְתֵּי וּמִשְׁפְּטֵי פִּי:
 ו זֶרַע אֲבָרָהֶם עֲבָדוּ בְּנֵי יַעֲקֹב בְּחִירֵי: ז הוּא יְיָ אֱלֹהֵינוּ

ס פ ו ר נ ו

לעתיד לבא: יגע בהרים ויעשונו - יס"ר שיגע עתה בימי בהרים בעובדי
 כוכבים המתגאות עתה ויעשונו באל אלהי שתכלס - וכזה - לג אשירה
 לה' בחיי - ולא אמתין לעת קן: אזמרה לאלהי בעודי - בעודני חי
 היום: לד יערב עליו שיחי - יס"ר שיקבל תפילתי - כזה - אנכי אשמח בה' -
 שיעשה זה בימי באופן האנכי אשמח ברב גדלו ונפלאותיו: לה יתמו חטאים -
 העונות יתמו שלא יתאוו ישראל כסור רשעי העובדי כוכבים: ורשעים עוד
 אינם - כאמרו יבוקש את עון ישראל ואינו - אמנם - ברכי נפשי את ה' -
 להודיע מדת טובו שיעשה זה בסוף כלי ספק: הללויה - אתם עמו ועבדיו:
 קה א הודו לה' - על מה שהיטיב: קראו - פרסמו את גדלו וטובו
 בקרב ישראל: הודיעו בעמים עלילותיו - פעולות מכוונות לחדש פעולות
 אחרות: ב שירו לו - בפה: זמרו לו - בכלי נגון: שיחו - בספורכס:
 ג התהללו בשם קדשו - התהללו שאתם עבדים למלך עליון וקדוש: מבקשי
 ה' - תלמידים ישמחו כשתודיעם את אלה: ד דרשו ה' - השתדלו לדעפ
 גדלו כפי האפשר: ועוזו - השגחתו על עולמו כראוי למלך אשר לו עוז:
 בקשו פניו - בתפלה: ה זכרו נפלאותיו - לפדות נפש עבדיו מיד זר:
 מופתיו - להודיע שמו לזכרו כמצרים וזולתם: ומשפטי פיו - להענישם:
 זרע אברהם - שכרת עמו האל יתברך ברית לו ולזרעו כאמרו להיום

כָּבַל הָאָרֶץ מִשְׁפָּטָיו : ח זָכַר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ דְּבַר צִוְיָה
 לְאַלֶּפֶת הַדּוֹר : ט אֲשֶׁר בָּרַת אֶת אַבְרָהָם וּשְׁבוּעָתוֹ לְיִשְׁחָק :
 י וַיַּעֲמִידָהּ לַיעֲקֹב לְחַק לְיִשְׂרָאֵל בְּרִית עוֹלָם : יא לְאָמֹר לָךְ
 אַתָּן אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן חֲבָלֹנָה לְחַלְתְּכֶם : יב בְּהִיוֹתֶם מֵתֵי מִסְפָּר
 כְּמַעַט וַגָּרִים בָּהּ : יג וַיִּתְּהַלְכוּ מִגּוֹי אֶל גּוֹי מִמַּמְלָכָה אֶל
 עַם אֲחֵר : יד לֹא הָיְתָה אֲדָם לַעֲשָׂקֶם וַיּוֹכַח עֲלֵיהֶם מַלְכִים :
 טו אֶל תִּגְעוּ בְּמִשְׁחֵי וּלְנִבְיָאֵי אֶל תִּרְעוּ : טז וַיִּקְרָא רַעֲב
 עַל הָאָרֶץ כָּל מִטָּה לֶחֶם שָׁבֵר : יז שִׁלַּח לְפָנֶיהֶם אִישׁ לַעֲבֹד
 נִמְכָּר יוֹסֵף : יח עֲנוּ בַּכָּבֵל רַגְלֹו רַגְלֵי כְּתִיב בְּרוּל בְּאֵה

ס פ ו ר נ ו

לך לאלהים ולזרעך אחריו : בחיורו : כאמרו חשק ה' נכס ויבחר נכס :
 ז משפטיו : כשני עולמות : ח זכר לעולם בריתו : גס שהיה הדור בלתי
 ראוי כאמרו לא בנדרתך אתה בל לרשת : דבר זה : ברית מילה זכר
 לאלף לא לשלשים ורבעים בלבד אבל לכל הנאים : ט אשר כרת את אברהם -
 בין הבתרים : ושבעתו לישראל כאמרו והקיומתי את השבעה : י ויעמידה
 ליעקב לחוק העמיד בריתו לחוק שלא תתפטר לעשו : לישראל - כאשר גם
 שמו ישראל כאמרו גם זאת הארץ אשר נתתי לאברהם וליצחק לך אתננה :
 יא אבל נחלתכם : הראויה לכם יותר מלשאר העמים : יב בהיותם מתי
 מספר : וכמו כן זכרו נפלאותיו שעשה בהיות אבותיכם שאמרו מתי מספר
 מעטים : יג ויתהלכו מגוי אל גוי - כמו שעשה אברהם מארץ פלשתים
 לארץ בני חת וזולתם : ומממלכה אל עם אחר - כשירד אברהם למצרים
 ויעקב לארץ : יד לא הניח אדם לעשקם - עשו ולכן ושכס : ויוכח עליהם
 מלכים - פרעה ואבימלך : טז אל תגעו במשחתי - כאמרו הנוגע באיש
 הזה ובבשרו מות יומת : ולנביאיו אל תרעו - כאמרו השב אשת האיש כי
 נביא הוא : טז ויקרא רעב על הארץ - על ארץ מצרים נגד טבעו וזה
 מעלילותיו לסבב פעולות אחרות : כל מטה לחם שבר - אפילו שאר מיני
 מזון מלבד הדגן : יז שלח לפניכם איש - כאמרו וימלאהו איש וסנה תועה
 בשדה : וכוה - לעבד נמכר יוסף - מאת אחיו שלא בטבע לדיקים :
 יח ענו בכבל רגלו - כמנהג לעבדים במצרים או למען לא יברחו וכוה
 נקראת מצרים בית עבדים היינו בית כלא שלהם : ברזל באה נפשו - בבית

תהלים ליום חמישי קה

נִפְּשׁוּ : יט עד עת בא דברו אִמְרַת יי צִרְפָּתָהּוּ : כ שֶׁלַח
 מֶלֶךְ וַיִּתְּרֵהוּ מִשָּׁל עַמִּים וַיִּפְתַּחְהוּ : כא שָׁמוּ אָדוֹן לְבֵיתוֹ
 וּמִשָּׁל בְּכָל קִנְיָנוּ : כב לֹאסֵר שָׂרָיו בְּנִפְשׁוֹ וּזְקִנָיו יַחֲסֵם :
 כג וַיָּבֵא יִשְׂרָאֵל מִצְרַיִם וַיַּעֲקֵב גֵּר בְּאֶרֶץ חָם : כד וַיִּפְרֹ
 אֶת עַמּוֹ מֵאֵד וַיַּעֲצֵמְהוּ מִצְרָיו : כה הִפְךָ לִבְסָ לְשֵׁנָא עַמּוֹ
 לְהַתְּנַבֵּל בְּעַבְדָּיו : כו שֶׁלַח מֹשֶׁה עֲבָדוֹ אֶהְרֹן אֲשֶׁר בָּחַר
 בּוֹ : כז שָׁמוּ בָם דְּבָרַי אֶתוֹתַי וּמִפְתִּים בְּאֶרֶץ חָם :
 כח שֶׁלַח חִשְׁבָּה וַיַּחֲשֶׁב וְלֹא מָרוּ אֶת דְּבָרוֹ דְּבָרָיו כִּי : כט הִפְךָ
 אֶת מַיִמָּיהֶם לְדָם וַיִּמַּת אֶת דְּגָתָם : ל שָׂרֵץ אֶרֶצָם צִפְרָדַיִם

ס פ ו ר נ ו

ססור : יט עד עת בא דברו • הדבר ששמר חזיו כאמרו וחזיו שמר את
 הדבר : אמרת ה' לרפתחו • שעמד בלדקו בכל לרותיו : כ שלח מלך ויתירו •
 מן המאסר בשפטו כמו מלך שהיה במאסר שלא כדון : מושל עמים
 ויפתחו • מעבודות בהיותו מושל ואדון על אדוניו של יוסף : כב לאסור
 שריו • שהיו לאחרים שרי קנינו : בנפשו • של יוסף שהיו שרים כלם אל
 משמעתו : וזקניו • חכמי ארצו : יחכס • במדינות : כג ויבא ישראל
 מצרים • נכנס למצרים כמו ישראל שורר עם אלהים ועם אנשים : ויעקב
 גר בארץ חס • אמנם זרעו אחריו נהפך לגר ושפל בארץ חס בדרכי כנען
 ומצרים • מ"מ • בד ויפר את עמו מאד • כאמרו ותמלא הארץ אותם :
 כה הפך • האל יתברך לבס של מצרים : לשנא עמו • אותם שלא עבדו
 עבודת כוכבים : להתנבל • כאמרו הנה נתחכמה לו : בעבדיו • תופשי
 הסורה על שלא מיחו בהמון ישראל שנכשל בעבודת כוכבים כאמרו וימרו
 בי בית ישראל איש שקוני עיניו לא השליכו ואת אלהי מצרים לא עזבו :
 כז אשר בחר בו • לכפר על עמו כי רבים השיב מעון אז : כז שמו בם •
 בישראל דברי אותותיו • כאמרו ויעש האותות לעיני העם : ומופתים בארץ
 חס • לפרעה ולמצרים שהיו כופרים באל יתברך ואמר מי ה' אשר אשמע
 בקולו : כח שלח חשך • למופת על יכלתו ביסוד האויר : כט הפך את
 מימיהם לדם • למופת על היותו שולט ביסוד המים : וימת את דגתם •
 להורות שהיו המים לדם ממש ולא היה שם אחיזת עינים : ל שרץ ארצם
 צפרדעים • למופת על היותו שולט ביסוד המים ושוכניהם ועשה בזה זכר

תהלים ליום חמישי קה

פח

בַּחֲרֵי מַלְכֵיהֶם : לֹא אָמַר וַיֵּבֵא עָרֵב פָּנִים בְּכָל גְּבוּלָם :
 לֵב נָתַן גְּשֵׁמֵיהֶם בְּרֹד אֵשׁ לְהַכּוֹת בְּאַרְצֵם : לֵג וַיִּךְ גַּפְנֵם
 וּתְאֵנֹתֵם וַיִּשְׁבֵּר עֵץ גְּבוּלָם : לֵד אָמַר וַיֵּבֵא אֲרֵבָה וַיִּלַּק
 וַאֲיִן מִסְפָּר : לֵה וַיֵּאבֵל כָּל עֹשֵׁב בְּאַרְצֵם וַיֵּאכַל פְּרֵי אֲדָמְתֵם :
 לֹו וַיִּךְ כָּל בְּכוֹר בְּאַרְצֵם רֵאשִׁית לְכָל אוֹנֵם : לֹו וַיּוֹצִיאֵם
 בְּכֶסֶף וְזָהָב וַאֲיִן בְּשִׁבְטָיו בּוֹשֵׁל : לֵה שָׁמַח מִצָּרִים בְּצֵאתֵם
 כִּי נִפְלָ פִּחְדֵם עֲלֵיהֶם : לֵט פָּרַשׁ עֲנַן לְמַסַּךְ וַאֲשׁ לְהַאֲרִיךְ
 לַיְלָה : מ שָׁאֵל וַיֵּבֵא שָׁלוֹ שְׁלוֹ כִי וּלְחַם שָׁמַיִם יִשְׁבִּיעֵם :
 כֵּא פָתַח צִוּר וַיּוֹזְבוּ מֵיִם הִלְכוּ בְּצִיּוֹת נְהַר : מִב כִּי זָכַר אֶת
 דְּבַר קְדָשׁוֹ אֶת אֲבֹרָהֶם עֲבָדוֹ : מִג וַיּוֹצֵא עַמּוֹ בְּשִׁשּׁוֹן
 בְּרִנָּה אֶת בַּחֲרֵיוֹ : מִד וַיִּתֵּן לָהֶם אֲרֻצּוֹת גּוֹיִם וַעֲמַל לְאֻמּוֹת
 יִירָשׁוּ : מֵה בַעֲבוּר יִשְׁמְרוּ חֻקָּיו וְתוֹרֹתָיו יִנְצְרוּ הַלְלוּיָהּ :

ס פ ו ר נ ו

לנפלאותיו לדורות כאמרו רק ביאור תשארנה : לא אמר ויבא ערוב כניס •
 הערובת של מיני כניס כאמרו ותהי הכנס וזוה הורה מופת על היותו
 שולט ביסוד הארץ : לב אש להכות • בחבטה הכרד להורות על היותו
 שולט ביסוד האש : לד אמר ויבא ארבה • למופת על היותו שולט באויר
 ובב"ח אשר בו : לו ויך כל בכור • שהיה א' מהשפטים שעשה בהם על
 שמרו וזה במדה כנגד מדה כאמרו בני בכורי ישראל ותמאן לשלחו הנה
 חנכי הורג את בן בכורך : לז ויוציאם בכסף וזה • ששאלו ממלכים :
 ואין בשבטיו כובל • לא היה בהם שום חולה בכל ההמון הרב וזה מומעסה
 הפלה : לט פרש ענן למסך • בים בין מחנה מלכים ובין מחנה ישראל :
 מ שאל • כאמרם בשבתנו על סיר הנשר באכלנו לחם לשובע : ויבא שליו
 ולחם • במדבר סין : מא פתח לור • ברפידים : מב כי זכר את דבר
 קדשו • והטעם שהוליאם בכסף וזהו היה לקיים מה שאמר לאברהם
 ואחרי כן ילאו ברכוש גדול : מד ויתן להם ארצות גוים • בעבור ישמרו
 חקיו ותורותיו שלא ימנעו אותם מזה לכדי חיי שעה והכין אותם לסיוע
 מיהם שלא ינעו למען יעסקו בתורה ובמצות :

תהלים ליום חמישי קו

בזה המזמור התפלל המפורר על תשועת ישראל מן הגלות ושיזכר הוא
לראויה וספר שכבר נכסלו ישראל בחטאים שהם שגגות ובעונות שהן
זדונות ונפשעים שהם מרדים ולא נגזר עליהם גלות ובסבת הסעיסם את
משה רבינו ולאז מרעה אל רעה עד שגלו :

יום כב קו א הַלְלוּ־יָהּ הַדְרוּ לַיּוֹם כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֲסְדוֹ :
ב מִי יִמְלֵל גְּבוּרוֹת יְיָ יִשְׁמַע כָּל תְּהִלָּתוֹ : ג אֲשֶׁר־יִשְׁמְרֵי
מִשְׁפַּט עֲשֵׂה צְדָקָה בְּכָל עֵת : ד זְכַרְנִי יְיָ בְּרִצּוֹן עַמּוֹ
פְּקֻדָּנִי בִישׁוּעָתֶךָ : ה לְרֵאוֹת בְּטוֹבַת בְּחִירֶיךָ לְשִׁמְחָה
בְּשִׂמְחַת גּוֹיֶיךָ לְהַתְּהַלֵּל עִם נַחְלָתֶךָ : ו חֲמָאנוּ עִם אֲבוֹתֵינוּ
הַעֲוִינוּ הִרְשָׁענוּ : ז אֲבוֹתֵינוּ בַּמִּצְרִים לֹא הִשְׁפִּילוּ נַפְלְאוֹתֶיךָ

ס פ ו ר נ ו

קו א הודו לה' כי טוב - הודו אתם ישראל לה' כי טוב שהיטיב
לכם ולזולתכם - ועל כי לעולם חסדו - שמחדש טובו בכל יום : ב מי
ימלא גבורות ה' - ואמרתיו להודות על הטובה המושגת מאתו כי אמנם
לסגוד מה מאלד גבר חסדו להשגיח על השפלים ממזרם מעלתו כי רבה
היא מי הוא שיוכל על זה - כי מי - ישמיע כל תהלתו - כאשר היה הכרתו
לעשות למי שיזכה להודיע כמה גבר חסדו - אמנם : ג אשרי שומרי
משפט - הממתינים משפטו של האל יתברך תמיד כאמרם ז"ל טוב יום
אחד לפני מיתתך - וזכה - עושה צדקה - לנפשה ולזולתה : בכל עת - ימי
חייכם ולא יפסידוהו בהבלי הוא כי גם שלא יוכלו להשמיע לו כל תהלת
האל יתברך לא עליך המלאכה לגמור : ד זכרתי ה' ברצון עמך - אחר
כליון העובדי כוכבים שהתלה בישראל לבדם כי אז לא ימנע אותנו שעבוד
גלות מהסתדל בזה : פקדני בישועתך - בימות המשיח : ה בחיריך -
תופשי התורה : גויך - יתר המון ישראל : להסתלל עם נחלתך - שהם אלה
ואלה ונתהלל בזה כי כל העמים הלכו איש בבש אלהיו ואנחנו הלכנו בבש
ה' אלהינו עולם ועד אפילו בגלות : ו הטאנו עם אבותינו - ובסבת תאוותי
ליבועה ואבדן העובדי כוכבים היא כי אמנם עד הנה בסבת התערבנו
בעובדי כוכבים ודרכיהם ודעותם חטאנו אנחנו ואבותינו בשגגה : העוינו -
בזדון : והרשענו - במרד ופשע ומכל אלה השגנו סליחה ולא הסליכנו
האל יתברך מעל פניו בגלות ובסבת מי מריבה שסבבו לנו להתעורר בנכרים
גלינו בין העו"ג גלות שהרע לנו יותר מכל דבר אחרת : ז אבותינו
במצרים לא השכילו נפלאותיך - וזה בשגגה מאתם מתחרון הסתכלה וסידיעם

תהלים ליום חמישי קו פט

לא זכרו את רב חסדיך וימרו על ים בים סוף : ח ויושיעם
 למען שמו להודיע את גבורתו : ט ויגער בים סוף ויחרב
 ויוליכם בתהמות במדבר : י ויושיעם מיד שונא ויגאלם
 מיד אויב : יא ויכפו מים צריהם אחר מהם לא נותר :
 יב ויאמינו בדבריו ישירו תהלתו : יג מהרו שכחו מעשיו
 לא חבו לעצתו יד ויתאו תאוה במדבר וינסו אל ביישימון :
 טו ויתן להם שאלתם וישלח רוזן בנפשם : טז ויקנאו למשה
 במחנה לאהרן קדוש יי : יז תפתח ארץ ותבלע דתן ותכס
 על עדרת אבירם : יח ותבער אש בערתם להבה תלהט
 רשעים : יט ועשו עגל בחרב וישתחוו למסכה : כ וימרו
 את פבורם בתבנית שור אבל עשב : כא שכחו אל
 מושיעם עשה גדלות במצרים : כב נפלאות בארץ חם
 נוראות על ים סוף : כג ויאמר להשמידם לולי משה
 בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית :
 כד וימאסו בארץ חמדה לא האמינו לדברו : כה וירגנו
 באהליהם לא שמעו בקול יי : כו וישא ידו להם להפיל
 אונם במדבר : כז ולהפיל זרעם בגוים ולזרותם בארצות :

ס פ ו ר נ ו

עד שאמרו למשה חדל ממנו ונעבדה את מזרים : לא זכרו את רוב חסדיך •
 בעשית לאבותינו : וימרו על ים • באמנם המבלי אין קברים במזרים :
 ח ויושיעם למען שמו • שלא יאמרו מזרים מבלתי יכולת ה' : יג לא
 חכו לעשות • שיתן להם לרכס וילוונו צמרה צמדבר סין וצרפידים :
 יד ויתאו תאוה • ובאלה השנים היו מזידים בני ספק בקברות התאוה
 ובמתלוקתו של קרח ועב"ז לא השליכם מעל פניו האל יתברך : יט יעשו
 עגל בחורב • ובאלה הג' סוספר שהם מעשה העגל ומרגלים ופעור היו
 פושעים ומזידים באל יתברך ובכל א' מהם הועילה תפלה להשיג סליחה :
 כד וימאסו בארץ חמדה • וגם אז מרדו באמנם נתנה ראש כאמרו אך
 כס' אל תצודו : כז ולהפיל זרעם בגוים • כאמרו אם לא כאשר דברתם

כח וַיִּצְמְדוּ לְבַעַל פְּעֹזר וַיֹּאכְלוּ זִבְחֵי מֵתִים : כט וַיִּכְעִסוּ
 בְּמַעַלְלֵיהֶם וַתִּפְרָץ בָּם מַגֵּפָה : ל וַיַּעֲמֵד פִּינָחָם וַיִּפְלֵל
 וַתַּעֲצֹר הַמַּגֵּפָה : לא וַתִּחְשָׁב לוֹ לְצַדִּיקָה לְדֹר וּדְרֵי עַד
 עוֹלָם : לב וַיִּקְצִיפוּ עַל מִי מְרִיבָה וַיִּרַע לְמֹשֶׁה בַּעֲבוּרָם :
 לג כִּי הִמְרוּ אֶת רוּחוֹ וַיִּבְטְאוּ בְשִׁפְתָיו : לד לֹא הִשְׁמִידוּ
 אֶת הָעַמִּים אֲשֶׁר אָמַר יי לָהֶם : לה וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ
 מַעֲשֵׂיהֶם : לו וַיַּעֲבְדוּ אֶת עֲצָבֵיהֶם וַיְהִיו לָהֶם לְמוֹקֵשׁ :
 לז וַיִּזְבְּחוּ אֶת בְּנֵיהֶם וְאֶת בָּנוֹתֵיהֶם לְשֵׁרִים : לח וַיִּשְׁפְּכוּ
 דָּם נָקִי דָם בְּנֵיהֶם וּבָנוֹתֵיהֶם אֲשֶׁר זָבְחוּ לַעֲצָבֵי כְנַעַן
 וַתִּחַנֵּף הָאָרֶץ בְּדַמִּים : לט וַיִּטְמְאוּ בְּמַעֲשֵׂיהֶם וַיִּזְנוּ
 בְּמַעַלְלֵיהֶם : מ וַיַּחַר אַף יי בַּעֲמוֹ וַיִּתְעַב אֶת נַחֲלָתוֹ :
 מא וַיִּתְּנֵם בְּיַד גּוֹיִם וַיִּמְשְׁלוּ בָהֶם שְׁנֵאֵיהֶם : מב וַיִּלְחָצוּם
 אוֹיְבֵיהֶם וַיִּכְנְעוּ תַּחַת יָדָם : מג פְּעַמִּים רַבּוֹת יִצִּילֵם וְהִמָּה
 יִמְרוּ בַּעֲצָתָם וַיִּמְכוּ בַּעֲוֹנָם : מד וַיִּרְא בְּצַר לָהֶם בְּשִׁמְעוּ
 אֶת רִנָּתָם : מה וַיִּזְכֹּר לָהֶם בְּרִיתוֹ וַיִּנָּחֵם בְּרַב חַסְדָּיו חֲסָדוֹ כ׃

ס פ ו ר נ ו

באזני כן אעשה לכם • ועפכם אשר אמרתם לבז יהיה : כח ויִצְמְדוּ לְבַעַל
 פְּעֹזר • בזנות נשים : זבחי מתים • זבחי אלהיהן : כט ויִכְעִסוּ • וישתחוּ
 לאלהיהן כאמרו ויחר אף ה' בישראל : ל ויִפְלֵל • עשה פלילה ודין לכבוד
 קונו והספֵּלל : לא לדור ודור • כאמרו והיתה לנו ולזרעו אחריו ברית
 כהונת עולם : לב ויקצִיפוּ • כאמרו אשר רבו בני ישראל את ה' : וירַע
 לְמֹשֶׁה • שלא נכנס לארץ וזוה נמשך שלא השמידו את העמים כמו שהיה
 עושה משה אם היה נכנס כאמרו במלחמת כיתון ועוג לא השחרנו שריד :
 לה ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם • וזה נמשך מחסרון שמירת מצות האל
 להשמיד את העמים : מב ויכנעו תחת ידם • והספֵּללו • וזוה • מג פעמים
 רבות יצילם והמה ימרו • נמות השופט שהקים הוא יתברך להושיעם :
 מד בשמעו את רנתם • על ידי שמואל הנביא : מה כריתו • שברת

ז תהלים ליום חמישי קו קז
 זו ויתן אותם לרחמים לפני כל שוביהם: זו הושיענו יי
 אלהינו וקבצנו מן הגוים להודות לשם קדשך להשתבח
 בתהלתך: מה ברוך יי אלהי ישראל מן העולם ועד
 העולם ואמר כל העם אמן הללויה:

ספר ליום ששי חמישי

זה המזמור אמר המסורר בלשון בני קבוץ גליות שיראו מלחמת גוג ומגוג
 והתשועה ממנה ואמר שירארו אותם הנגלים אז כי אמנם ד' לריכס
 לסודות כמבואר במזמור. וכלם קרו לישראל ועל כלם יודו בקבוץ גליות
 הנגלים משעבוד גליות כי במלחמת גוג ומגוג יאבדו רשעי העובדי בזבזים
 ופושעי ישראל שלא עשו תשובה בימי קבוץ גליות וממנה יושעו הנשאלים
 וכי ראוי גם לבני הגולה להסבוכן בכל אלה:

קז א הודו ליי ביי טוב פי לעולם חסדו: ב יאמרו גאולי
 יי אישר גאלם מיד צר: ג ומארצות קבצם ממזרח וממערב
 מצפון ומים: ד תעו במדבר בישימון דרך עיר מושב
 לא מצאו: ה רעבים גם צמאים נפשם בהם התעטפו:
 ו ויצעקו אל יי בצר להם ממצוקותיהם וצילים: ז וידריכם
 בדרך ישרה ללכת אל עיר מושב: ח יודו ליי חסדו
 ונפלאותיו לבני אדם: ט פי השביע נפש שוקקה ונפש

ס פ ו ר ג ו

לאבותינו: כז הושיענו. כמו כן עתה לסודות: ולהשתבח. שלא ימנע
 אותנו מזה שעבוד גליות: כח כרוך ה'. מיטיב לזולתו: מן העולם.
 קדם חטאו של אדם הראשון: ועד העולם. עד ימות המשיח: ואמר כל
 ס. כל עם ועם אפי' אומות העולם: אמן. אמת וליב הוא:
 קז ב יאמרו גאולי ה'. בקבוץ גליות: אשר גאלם. משעבוד גליות:
 ג ומים. יס סוף שהוא דרומי לא"י. הנה הולכי מדברות אשר תעו:
 ד בישימון דרך. במקום שמש ונעדר מכל דרך נודע: עיר מושב לא
 מצאו. סידריכו אותם ושיחנו להם מזון: ו ויצעקו. בתפלה: וידריכם
 אל עיר מושב. אע"פ שלא הגיעו עדיין למחוז חפלים: ח יודו לה'.
 ראוי שיוודו על חסדו ונפלאותיו בזה: ט כי השביע נפש שוקקה. המתאזה

רַעְבָּה מֵאֵל טוֹב : י יִשְׁבִי חֶשֶׁךְ וְצַלְמוֹת אֲסִירֵי עֵינַי וּבְרוּל :
 יא כִּי הִמְרוּ אִמְרֵי אֵל וַעֲצַת עֲלוּיֹן נֶאֱצוּ : יב וַיִּכְנַע בַּעֲמַל
 לָבַם כִּי־שָׁלוּ וְאִין עֵזֶר : יג וַיִּזְעְקוּ אֵל יי בַּצַּר לָהֶם
 מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם : יד יוֹצִיאֵם מִחֶשֶׁךְ וְצַלְמוֹת
 וּמִסְכְּרוֹתֵיהֶם יִנְתֵּק : טו יִזְדוּ לַיי חֶסֶדּוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו לְבְנֵי
 אָדָם : טז כִּי שִׁבַּר דַּלְתוֹת נַחֲשֶׁת וּבְרִיחֵי בְרוּל גִּדְעָה :
 יז אֲוִלִים מִדֶּרֶךְ פִּשְׁעֵם וּמַעֲוֹנוֹתֵיהֶם יִתְעַנּוּ : יח כָּל אֲכָל
 תִּתְעַב נַפְשָׁם וַיִּגְיְעוּ עַד שְׁעָרֵי מוֹת : יט וַיִּזְעְקוּ אֵל יי
 בַּצַּר לָהֶם מִמִּצּוֹקוֹתֵיהֶם יוֹשִׁיעֵם : כ יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּרְפְּאֵם
 וַיִּמְלֹט מִשְׁחִיתוֹתָם : כא יִזְדוּ לַיי חֶסֶדּוֹ וּנְפִלְאוֹתָיו לְבְנֵי
 אָדָם : כב וַיִּזְבְּחוּ זִבְחֵי תוֹדָה וַיִּסְפְּרוּ מַעֲשָׂיו בְּרִנָּה :
 כג יוֹרְדֵי הַיָּם בְּאֲנִיּוֹת עֲשִׂי מַלְאָכָה בְּמַיִם רַבִּים : כד הַמָּה
 רָאוּ מַעֲשָׂי יי וּנְפִלְאוֹתָיו בְּמִצְוָה : כה וַיֹּאמֶר וַיַּעֲמֵד רוּחַ
 סַעֲרָה וַתִּרְוַם גְּלוּיָו : כו יַעֲלוּ שָׁמַיִם יִרְדּוּ תְּהוֹמוֹת נַפְשָׁם
 בְּרַעַה תִּתְמוּגַג : כז יַחֲוּגוּ וַיִּגְוְעוּ בְּשִׁבּוֹר וְכָל חַכְמָתָם

ס פ ו ר נ ו

למנזח דרד ישר : ונפש רעבה מלא טוב * צמוזן וכזה קרה לישראל בלאתם
 אל המדבר שהיו למאים במרה ורעבים במדבר סין והוא יתברך השביע
 נפש שוקקה במרה וימתקו המים ונפש רעבה מלא טוב במדבר סין בשליו
 ולתם שמים : י אחרי עני וברזל * בבית האסורים : ויזעקו * בתפלה :
 וממלוקותיהם * ממלוקות המאסר : טו יודו לה' * ראוי שיודו : חסדו *
 שהוביע ממלוקות המאסר : ונפלאותיו * כי שבר דלתות נחשת * וזה קרה
 לישראל בלאתם ממזרים שהיתה מאסר עבדים : יח כל אוכל התעב נפש *
 וכן הטופלים בלתיים אשר לפעמים יתעבו את המזון : יט ויזעקו * בתפלה :
 וממלוקותיהם * מלוקות החולי : כ וירפאם * רפואה שלמה : כא יודו לה'
 חסדו * שהעלה ארובה : ונפלאותיו * נגד הטבע * וזה קרה לישראל במגפת
 ההלונה כאמרם אתם המתם את עם ה' שגרפאו בקטורת וכדבר הנחשים
 שגרפאו בנחש הנחשת : כג יורדי הים בליות * ויזעקו וכמו כן יורדי

תִּתְּבַלֵּעַ : כח וַיִּצְעֲקוּ אֶל יי בַּצָּר לָהֶם וּמִמְצֻקוֹתֵיהֶם
 יוֹצִיאֵם : כט יָקָם סַעֲרָה לְדַמְמָה וַיִּחַשׁוּ גְלִיָּהֶם : ל וַיִּשְׁמְחוּ
 כִּי יִשְׁתַּקּוּ וַיִּנְחֵם אֶל מַחֲזוֹ חַבְצֵם : לא יוֹדוּ לַיי חֲסִדּוֹ
 וּנְפִלְאוֹתָיו לְבְנֵי אָדָם : לב וַיְרוֹמְמוּהוּ בַקְּהָל עַם וּבְמוֹשָׁב
 זְקֵנִים יִהְלְלוּהוּ : לג יֵשֶׁם נְהִרוֹת לְמַדְבַּר וּמִצְאֵי מַיִם
 לְצִמְאֹן : לד אֶרֶץ פְּרִי לְמַלְחָה מֵרַעַת יוֹשְׁבֵי בָהּ : לה יֵשֶׁם
 מְדַבֵּר לְאַגַּם מַיִם וְאֶרֶץ צִיָּה לְמִצְאֵי מַיִם : לו וַיּוֹשֶׁב שָׁם
 רַעֲבִים וַיְכוֹנְנֵנו עִיר מוֹשָׁב : לז וַיּוֹרְעוּ שְׂדוֹת וַיִּטְעוּ כְרָמִים
 וַיַּעֲשׂוּ פְּרִי תְבוּאָה : לח וַיְבָרְכֵם וַיַּרְבּוּ מְאֹד וּבְהִמְתָּם לֹא
 יִמְעִיטוּ : לט וַיִּמְעַמּוּ וַיִּשְׁחוּ מַעֲצַר רַעַה וַיִּגּוֹן : מ שׁוֹפֵךְ
 בּוֹז עַל נְדִיבִים וַיִּתְּעַם בְּתַהוֹ לֹא דָרַךְ : מא וַיִּשְׁגַּב אֲבִיוֹן

ס פ ו ר נ ו

הים שהתפללו בהיות סער זים ונמלטו ממנו : ל וינחם אל מחוז הפלס -
 לא יודו לה' חסדו - על שהצילם מן הסערה : ונפלאותיו על שנהם אותם
 אל מחוז הפלס - וכזה קרה לישראל בגלותם מארצם כאמרו והשיבך ה'
 מצרים ובשוכס לעתיד כאמרו והחריב ה' את לֶסָן ים מצרים : לב וירוממוהו
 בקהל עם - אמנם פדווי ה' בקבוץ גלויות ופרסמו את רוממותו באבדן
 העובדי כוכבים : ובמושב זקנים - תופשי תורה : יהללוהו - ברב גדלו -
 כי אמנם אז - לג ישם נהרות - ישבו העובדי כוכבים על נהרות ושימם
 למדבר וישם - לד ארץ פרי למלחה - כאמרו ושמתו נחלים לזפת ועפסה
 לגפרית וזה במשפט : מרעת יושבי בה - כשתתמלא סאתם של עובדי
 כוכבים : לה ישם מדבר - א"י בהיתה מדבר כאמרו והשמותי אני את
 הארץ ישם אותה לאגם מים : לו ויושב שם רעבים - שבי הגולה : לח וירבו
 מאד - יותר מהראוי בטבע : ובמהתם לא ימעטו - ועם היות העם רב
 לא ימעטו בהמתם ומקניהם מן המספיק לכלם : לט וימעטו - במלחמת
 גוג שיאבדו רבים מישראל : מעוצר רעה ויגון - שלא שבו אל ה' בכל לב
 בזמן קבוץ גלויות וחירותם משעבוד גלויות אבל פנו איש לבצעו כמהגס
 כאמרו עושה מקנה וקנין יושבי על טבור הארץ : מ שופך בוז על נדיבים -
 וכמו רגע ישפך בוז על נדיבי גוג ומגוג כאמרו אשתוללו אחיבי לב :
 לא דרך - לא בדרך הטבעי למלחמה כאמרו והשארתי בתוכך עם עמי ודל

תהלים ליום ששי קז קח

מֵעוֹנֵי וַיִּשֶׁם בְּצֹאן מִשְׁפָּחוֹת : כב יֵרָאוּ יִשְׂרָאֵל וַיִּשְׁמְחוּ
 וְכָל עוֹלָה קִפְצָה פִּיהָ : מג מִי חָכֵם וַיִּשְׁמַר אֱלֹהֵהּ
 וַיִּתְּבוּנָנוּ חֲסִדֵי יי :

בזה המזמור התפלל המזמור על קבוצ גליות ועל ראשי הדור אז שיוכלו
 לתקן מעוות ההמון :

יום כג קח א שִׁיר מְזֻמָּר לַדָּוָד : ב נִבּוֹן לִבִּי אֱלֹהִים
 אֲשִׁירָה וְאֶזְמְרָה אֵף בְּבוֹדֵי : ג עוֹרָה הַנֶּבֶל וְכִנּוֹר אֲעִירָה
 שָׁחַר : ד אֹדֶךָ בְּעַמִּים יי וְאֶזְמְרָךָ בְּלֵאמִים : ה בִּי גָדוֹל
 מֵעַל שָׁמַיִם חֲסִדְךָ וְעַד שָׁחֲקִים אֶמְתַּךָ : ו רוּמָה עַל שָׁמַיִם
 אֱלֹהִים וְעַל כָּל הָאָרֶץ בְּבוֹדְךָ : ז לִמְעַן יִחַלְצוּן יְדִידֶיךָ

ס פ ו ר ג ו

וחכו בשם ה' : הוא וישם כלאן משפחות • המשפחות הנשארות מישראל
 ירבה אותם כלאן כלאמו עוד זאת אדרש לבית ישראל ארבה אותם כלאן
 אדם : מב יראו • בשבס ה' שכות ליון וירס קרן משיחו : וכל עולה
 קפצה פיה • כלאמו עליו יקפצו מלכים פיהם : מג מי חכם • בימי הגלות :
 וישמר אלה • ימתין וילפס ליצועה : ויתבוננו • גם ההמון כסערתו :
 קח ב נבון לבי אלהים • לבי מופשט עתה ממחשבות אדם כי המס
 הנל : אשירה • צפה : ואזמרה • בכלי : אף כבודי • נבון ומוכן לרות
 הקודש • לכן עורה כבודי • לקבל השפע האלהי : ג עורה הנבל וכנור •
 וכן אתה נבל וכנור כלאמו והיה כנגן המנגן והתי עליו יד ה' :
 אשירה שחר • ובזה אשירה ואקרב בתפיתי ביאת קבוצ גליות שהוא שחר
 ותחלת אורס של ישראל : ד אודך בעמים • יהי רצון שאודך בביאת קבוצ
 גליות : ואזמרך • הזמר לך בשיר חדש על גאולתנו משעבוד גליות : ה כי
 גדול מעל שמים חסדך • בהסיר כה שרי מעלה לגאול את ישראל : ועד
 שהקים אמתך • שאמרתיו אשא אל שמים ידי אשיב נקס לצרי וזה תעשה
 בהסיר כה לצח המרוס : ו רומה על שמים אלהים • יהי רצון שיהיה
 זה עתה אל תאחר : ועל כל הארץ כבודך • ושיהיה כבודך על כל
 הארץ וזה שיוכלו צדיקי הדור אז לתקן את ההמון ולהשיבם אליך :
 ז למען יחלצון ידידיך • משעבוד גליות : הושיעה ימיוך • כהשבת
 אחר מפטי אויב : וענני • שיוכלו ידידיך להשיב את ההמון בתשובה :

תהלים ליום ששי קח קט

הוֹשִׁיעָה יְמִינִךָ וְעַנְנֵי וְעַנְנֵי כ': ח אֱלֹהִים דְּבַר בְּקִדְשׁוֹ
 אֶעֱלֶה אֶחְלֶקְהָ שְׂכֵם וְעַמְּךָ סִבּוֹת אֲמַדְדִּי: ט לִי גִלְעָד לִי
 מִנְשֵׂה וְאֶפְרַיִם מַעֲזוֹ רֵאשִׁי יְהוּדָה מַחְקֵקִי: י מוֹאָב סִיר
 רַחֲצִי עַל אָדָם אֲשֶׁלֶיךָ נַעֲלִי עָלַי פְּלִשְׁתֵּי אֶתְרוּעֵעַ: יא מִי
 יְבִלְגֵנִי עִיר מִבְּצָר מִי נַחֲנִי עַד אָדָם: יב הֲלֹא אֱלֹהִים
 זָנַחְתָּנוּ וְלֹא תִצָּא אֱלֹהִים בְּצַבָּאֵתֵינוּ: יג הֲבֵה לָנוּ עֲזֹרַת
 מִצָּר וְשׂוֹא תִשׁוּעַת אָדָם: יד בְּאֱלֹהִים נַעֲשֶׂה חֵיל
 וְהוּא יְבוֹס צְרִינֵנוּ:

בזה המזמור התפלל המשורר על בני הגלות:

קט א לְמִנְצַח לְדוֹד מִזְמוֹר אֱלֹהֵי תְהִלָּתִי אֶל תְּהַרְשֵׁ:
 ב כִּי פִי רִשָּׁע וְפִי מִרְמָה עָלַי פִּתְחוּ דְבָרוֹ אֲתִי לְשׁוֹן שִׁקְרָ:
 ג וּדְבָרֵי שִׁנְאָה סִבְבוּנִי וְיִלְחַמוּנִי הַנֶּם: ד תִּתַּח אֶהֱבִתִּי

ס פ ו ר נ ו

ח אלהים דבר בקדשו • כי הנה בימי אלהים דבר בקדשו • בחזון קדשו
 ע"י נתן הנביא: א עלוזה • כאמרו והניחותי לך מכל אויביך ונאמן ביתך
 וממלכתך עד עולם • ובכן החלקה שכם • להסיר מחלוקת הגבולים בין עיר
 לעיר: ט לִי גִלְעָד • גם שהיתה כבר קרית פועלי און עקובה מדס הס
 סדים כולם למשמעתי ואפריים ומנשה ויהודה שהם הגזורים בישראל כלם
 נכנעים ונשמעים אלי: י מוֹאָב סִיר רַחֲצִי • אשקמש זהם בבזיון: על
 אדום אשליך נעלי • אנעול במבצרים שלא ימדדו בי: יא מי יבילגני עיר
 מבצר • להשגב בו מפני אויב בחורבן בית ראשון: מי נחני עד אדום •
 בחורבן בית שני: יב הלא אלהים זנחתנו • ולא היה זה בגבורות האויבים:
 יג הנה לנו עזרת מלך • בקבוצ גליות • ובה • יד באלהים נעשה חיל •
 נוסף אומץ בתורה ובמעשים ובהעמיד חיל הנמידיים הכהן • והוא בזה • יבוס
 צרינו • כמו באמרו חז"ל אלמלא דוד עסק בתורה לא עשה יואב מלחמה:
 קט א אלהי תהלתי • שאני מתפלל בזה שאני עבדך: אל תהרש •
 מלתבוע עלבוני: ב כִּי פִי רִשָּׁע • מחיף אלהים חי: ופי מרמה • א' כפה
 וא' בלב: עלִי פתחו • פיהם לקנטר: לשון בקר • נפסד לקיים דבר
 נפסד אשר לא יעלה על לב: ג ודברי שגאה סבבני • באמרם שאני שגא

יִשְׁמְנוּנִי וְאֲנִי תִפְלֶה : ה וַיִּשְׁימוּ עָלַי רָעָה תַחַת מַזְבֵּחַ
 וְשָׁנְאָה תַחַת אֹהֲבָתַי : ו הִפְקֵד עָלָיו רָשָׁע וְשֹׁטֵן יַעֲמֹד
 עַל יָמִינוּ : ז בְּהַשְׁפֵּטוֹ יֵצֵא רָשָׁע וּתְפַלְתּוּ תִהְיֶה לַחַטָּאָה :
 ח יִהְיוּ יָמָיו מַעֲשִׂים פְּקֻדָּתוֹ יִקַּח אַחֵר : ט יִהְיוּ בָנָיו יְתוֹמִים
 וְאִשְׁתּוֹ אֶלְמָנָה : י וְנוֹעַ יִנּוּעוּ בָנָיו וְשָׁאֲלוּ וּדְרָשׁוּ
 מִחֲרֻבוֹתֵיהֶם : יא יִנְקֹשׁ נְוִשָּׁה לְכָל אֲשֶׁר לוֹ וַיִּבְזּוּ זָרִים
 יִגְיָעוּ : יב אַל יִהְיֶה לוֹ מִשְׁקַדְ חֶסֶד וְאֵל יִהְיֶה חוֹנֵן לְיִתּוֹמָיו :
 יג יִהְיֶה אַחֲרֵיתוֹ לְהַכְרִית בְּדוֹר אַחֵר יִמַּח שְׁמֵם : יד יִזְכַּר
 עוֹן אֲבֹתָיו אֵל יִי וְחַטָּאת אִמּוֹ אַל תִּמַּח : טו יִהְיוּ בְּגַד יְיָ
 תָמִיד וַיִּכְרַת מֵאֶרֶץ זָכָרָם : טז יַעַן אֲשֶׁר לֹא זָכַר עֲשׂוֹת

ס פ ו ר נ ו

אהם : וילחמוני • בגזרות קשות : חסם • כי חין ישראל שונא האומות
 ולא יחסוך צמות המת : ד תחת אהבתי • שאני מהפלל עליהם כאמרנו וכל
 החיים יודוך סלה • וזולת זה • ישמוני • יקטרגו עלי • וסנה ואני תפלה •
 מהמיד תפלה גם בעדס : ה וישמוני עלי רעה • בעלילות דברים : ושנאה •
 באמרם שאני מקללס : ו הפקד עליו • על המחרק והמקטרג בחמס ושקר :
 רשע • מושל רשע : ושטן יעמוד על ימינו • איש שוטן להמון יעמוד על
 ימינו של מושל ויסיתהו לגזול : ז בהשפטו • ביום הדין : ותפלתו • אחרי
 כן : ח יהיו ימיו מעשים • באריכת הזמן שיתן האל לשאר אומות אחר
 ביהת המשיח • כאמרנו עארכא בחיין יהיבת להון יהיו ימיו צה מעשים :
 פקודתו • הראויה לו בין האומות לשרת את ישראל ומלכס כאמרנו ובנו
 בני נכר חומותיך ומלכיהס ישרתונך : יקח אחר • הנתן לאומה אחרת למשן
 יאבד : ט יהיו בניו יתומים • ישארו קטנים : ואשתו אלמנה • שלא
 תזכה להנשא פן ירחס אישה על צניס : י ונוע ינוע בניו • ממקוס
 למקוס : ושאלו • יבקשו מאחרים שישאלו לרכיהס : ודרשו • וידרשו זה :
 מהרבותיהס • מבתיהס החריבות : יא ינקש נושה • שאין עוזר נגדו :
 יב אל יהי חוקן ליהומיו • לא ימלאו חן בעיני שום אדם • וכוה יהי
 חרית זרעו להכרית • וכוה • בדור אחר ימח שמש : יד יזכר עון אבותיו •
 עשו שרדף בחרב אחיו וינא אדום לקראת ישראל בחרב : וחטאת אמו •
 באעבדו וסחיין עזרת רוח ליצחק ולרבקה : טז לא זכר עשות חסד • כאעבד

חֶסֶד וִירְדָף אִישׁ עֲנִי וְאֶבְיוֹן וְנִכְאָה לִבָּב לְמוֹתָת : יִי וַיֵּאָהֵב
 קָלְלָה וְתִבּוּאָהּ וְלֹא הִפִּץ בְּבִרְכָה וְתִרְחַק מִפָּנָיו : יִי וְיִרְבֵּשׁ
 קָלְלָה כַּמְדוֹ וְתִבּוּאָה כַּמַּיִם בְּקִרְבּוֹ וְכִשְׁמֹן בְּעֲצָמוֹתָיו : יִי הִתְהַי
 לוֹ כַּבְּגַד יַעֲטָה וְלִמְזוּחַ תִּמְיֵד יִהְיֶה : כִּי זֹאת פְּעֻלַת שׁוֹטְנֵי
 כֶּאֱתָ יִי וְהַדְּבָרִים רַע עַל נַפְשִׁי : כִּי וְאַתָּה יְהוָה אֲדֹנָי
 עֲשֵׂה אֵתִי לְמַעַן שִׁמְךָ כִּי טוֹב חֶסֶדְךָ הִצִּילָנִי : כִּי כִּי עֲנִי
 וְאֶבְיוֹן אֲנִי וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי : כִּי כִּי עָלָה בְּנִשְׁוֹתָו נִהְלַכְתִּי
 נִנְעַרְתִּי כְּאַרְבֶּה : כִּי בְּרַבִּי פִּשְׁלוֹ מִצִּוּם וּבְשָׂרִי פִּחַשׁ
 מִשְׁמֵן : כִּי וְאֲנִי הֵייתִי חֶרְפָּה לָהֶם יִרְאוּנִי יִנְיַעוּן רֵאשִׁים :
 כִּי עֲזַרְנִי יִי אֱלֹהֵי הוֹשִׁיעֵנִי כְּחֶסֶדְךָ : כִּי וַיִּדְעוּ כִּי יִדָּךְ
 זֹאת אַתָּה יִי עֲשִׂיתָה : כִּי יִקְלְלוּ הֵמָּה וְאַתָּה תִּבְרַךְ קִמּוֹ
 וַיִּבְשׂוּ וְעַבְדְּךָ יִשְׁמַח : כִּי יִרְבֵּשׂוּ שׁוֹטְנֵי פִלְפֵּה וַיַּעֲטוּ

ס פ ו ר נ ו

וְשֶׁחַת רַחֲמֵינוּ וַיִּכְדּוּף בְּגִלוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל : יִי וַיֵּאָהֵב קָלְלָה - לְמַלְכוֹ וְלֵאלֹהֵיוּ :
 וְלֹא חִפֵּץ בְּזִכְרוֹתָהּ - לְעִשׂוֹת תְּבוּבָה : יִי וַיִּלְבֵּשׁ קָלְלָה - הִיא מוֹרְגֵלָה צָפוּן :
 יִי חֵתִי לוֹ כַּבְּגַד יַעֲטָה - שֶׁתִּהְיֶה הַקָּלְלָה עֲלָיו : כִּי פְעוּלַת שׁוֹטְנֵי -
 הַמִּקְטָרְגִים לְפָנֵי הַמַּלְכִים : וְהַדְּבָרִים רַע - הַמְלַשְׁטִים : כִּי וְאַתָּה אֱלֹהִים
 אֲדֹנָי - בְּעִזְרוֹ כְּבוֹד שִׁמְךָ שֶׁנִּקְרָא עָלָי : עֲשֵׂה עִמָּי - זְדָקָה וְחֶסֶד : כִּי טוֹב
 חֶסֶדְךָ - טוֹבֵה סֵבֶה בְּזֶה שֶׁאֵינִי בְּלִמּוֹת בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת : כִּי כִּי עֲנִי
 וְאֶבְיוֹן אֲנִי - כִּי אֲמַנֵּס הַסֵּבֶה שֶׁלֹּא הִתְעַסַּקְתִּי בְּזֶה בְּגִלוֹת הִיתָ כִּי שֶׁ
 הֵייתִי עֲנִי טְרוֹד בְּזִכְרוֹתֵי חַיִּי שֶׁעַם מ"מ הֵייתִי אֲבִיוֹן הֵאָזַל לְעַבְדְּךָ : וְלִבִּי
 חָלַל בְּקִרְבִּי - וְעַם זֶה הִיָּה לְבִי חָלַל וּמֵת בְּקִרְבִּי מִפְּנֵי גְזֵרוֹת הַטּוֹבֵדִי כּוֹכְבִים :
 כִּי כָל כְּנֻשׁוֹתֵי נִהְלַכְתִּי - מִרְעָה אֶל רְעָה : נִנְעַרְתִּי כְּאַרְבֶּה - בְּגִרְשׁוֹנֵי
 מֵאֲחָס : כִּי בְּרַבִּי כִּשְׁלוֹ מִזֶּם - לְהִתְחַנֵּן אֲלֵיךְ בְּרַב גְּזֵרוֹתָם : כִּי הֵייתִי
 חֶרְפָּה לָהֶם - הִלְעִיגוּ לִי עַל הַיּוֹתֵי בְּזֶם וְתִפְלֵה לְפָנֶיךָ : כִּי הוֹשִׁיעֵנִי
 כְּחֶסֶדְךָ - לֹא כְּרָאוּ לִי : כִּי וַיִּדְעוּ כִּי יִדָּךְ זֹאת - יִכְוְרוּ בְּלִמּוֹתֵי זֹאת הִיתָ
 מֵאֲחָךְ כְּשֶׁתּוֹשִׁיעֵנִי מִמֵּנָה וְלֹא יֵאמְרוּ יִדְנוּ רָמָס : כִּי יִקְלְלוּ הֵמָּה -
 בְּגִלוֹת : וְאַתָּה תִּבְרַךְ - וְהוֹשִׁיעֵנִי : קִמּוֹ - בְּמַעֲלָתָם : וַיִּבְשׂוּ - בְּמַפְלַתָם :
 וְעַבְדְּךָ יִשְׁמַח - בָּהֶם : כִּי יִרְבֵּשׂוּ שׁוֹטְנֵי כְּלֵמָה - הַמִּקְטָרְגִים וּמְלַשְׁטִים אֲוֵתִי

בְּמַעֵיל בְּשֵׁתָם : ל אֹדָה יי מֵאֵד בְּפִי וּבִתְוֹךְ רַבִּים אֲהַלְלֶנּוּ :
 לֹא כִי יַעֲמֹד לִימִין אֲבִיוֹן לְהוֹשִׁיעַ מִשְׁפָּטַי נַפְשׁוֹ :

זה המזמור חנך המשורר על המשיח :

קִי א לְדָוִד מְזֻמָּר נָאֵם יי לְאֲדָנָי יָשׁב לִימִינֵי עַד אֲשִׁית
 אִיבִיךָ הָרֶם לְרַגְלֶיךָ : ב מִטָּה עֲזָה יִשְׁלַח יי מְצִיּוֹן רִדָּה
 בְּקִרְבֵּי אִיבִיךָ : ג עֲמָה נְדָבַת בְּיוֹם חִילָה בְּהַדְרֵי קִדְשׁ
 מִרְחֹם מִשְׁחַר לָךְ מֵל יִלְדֹתֶךָ : ד נִשְׁבַּע יי וְלֹא יִנְתֵּם אֶתְּךָ
 כְּהֵן לְעוֹלָם עַל דְּבַרְתֵּי מַלְכֵי צְדָק : ה אֲדָנָי עַל יְמִינֶךָ מַחֵץ
 בְּיוֹם אַפּוֹ מַלְכִים : ו יִדִּין בַּגּוֹיִם מֵלֵא גְוִיּוֹת מַחֵץ רֹאשׁ עַל
 אֶרֶץ רַבָּה : ז מִנְחַל בְּרָרָה יִשְׁתַּה עַל בֶּן יָרִים רֹאשׁ :

ס פ ו ר נ ו

בגלות : ל אודה ה' מאד . יותר מן המורגל בנאחי משעבוד זה לחיבה :
 אהללנו . על דרכי טובו : לא כי יעמוד לימין אביון . לימין התאב לעבדו :
 להושיע משופטי נפשו . בגלות כי יגודו על נפש דלוק :
 קי א נאם ה' לאדוני שב לימיני . לא תגלה עדיין אבל תשב לימיני
 ומלאכי השרת על שמאלי : עד אשית אויבך . גוג ומגוג : הדום לרגליך .
 כאמרו והיה כל הנותר מכל הגוים הבאים על ירושלים ועלו מדי שנה
 בשנה להסתחות למלך ה' לצלות : ב רדה בקרב אויבך . וכמו כן רדה
 עמך . ועם זה . ג נדבות ביום הילך צהדרי קדש מרחם משחר לך . ביום
 הלאות הילך וכך צהדור של קדש תהיה לך מנחת נדבה אשר לך יוביל
 מלכים שי וכמו כן יהיה לך משחר ובקור מלכי ארץ מרחם מיום לדתה .
 וכמו כן יהיה . לך על ילדותך . הלחות השרשי הנאות להיום תמיד ולא
 תזקן לעול . וזה כי אמנם בשבעה : ד אתה כהן לעולם . שתהיה לעולם
 כסן מורה : על דברתי . על התורה והמנוח אשר כתבתי להורות :
 מלכי צדק . וכמו כן בשבע שאתה תהיה לעולם מלך של צדק . כי הנה .
 ה ה' על ימין . יותר ממלחמת ימיך : מחץ . כבר : ביום אפן .
 כשתמלא סאתם : מלכים . מלכי העובדי כוכבים . והוא ידן בגוים .
 בקבוצ המון גוג : מלא גויות . שהוא קבוץ מלא גויות של אומות רבות
 כמבואר בספר יחזקאל וזולתו : מחץ ראש . אשר כבר מחץ והרג את
 הראש והנגיד של בני קבוץ גליות שהזכירו רו"ל שהוא משיח בן יוסף :
 על ארץ רבה . על ארצה של ירושלים שתהיה רבתי עם בגוים : ז מנחל בדרך

בזה המזמור הזכיר המשורר את ההמון לעסוק בתורה ולא יתגללו
לסור מזה בסבת היות הדרוש עמוק וקשה להשיג ולא בסבת ערדתם
בהשיג לרכי חיי שעה :

קיא א הַלְלוּיָהּ אֹדָה יי בְּכֹל לֵבב בְּסוּד יִשְׂרָאֵל וְעֵדָה :
ב גְּדֹלִים מַעֲשֵׂי יי דְּרוֹשִׁים לְכֹל הַפְּצִיחֵם : ג הוֹד וְהִרָר
פִּעְלֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמֶדֶת לְעַד : ד זָכַר עֲשֵׂה לְנַפְלֹאתָיו חֲנוּן
וְרַחוּם יי : ה מִרְחָף נָתַן לִירְאָיו יוֹצֵר לְעוֹלָם בְּרִיתוֹ : ו פֶּחַ
מַעֲשָׂיו הַגִּיד לְעַמּוֹ לְתֵת לָהֶם נַחֲלַת גּוֹיִם : ז מַעֲשֵׂי יְדִיו
אֲמַת וּמִשְׁפַּט נְאֻמָּנִים כָּל פְּקוּדָיו : ח סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם

ס פ ו ר נ ו

ישתה - גוג אשר לרב חילו לא ישתה מי צאר שלא יספיקו לו אבל ישתה
מנהל טובע : על כן ירים ראש - גוג ומגוג הכוכב ברב חילו יתאמן להרים
ראש אחר השפלה העובדי כוכבים :

קיא א אודה ה' בכל לבב - שישכימו בזה גם הכחות החומריות :
בסוד ישרים - ישרי לב שהשיגו למזל דברי חפץ אמתיים : ועדה -
במעמד התלמידים הנועדים לשמוע דברי חכמי הדור - כי אמנם - גדולים
מעשי ה' - במעשי בראשית - מ"מ הם דרושים לכל הפניהם - כשישתדלו
להשיגם כאמרם ז"ל יגעתי ולא מצאתי אל האמין - וזה כי - ג הוד והדר
פעלו - כי כל פעלו אשר בלתי אמעמי מורה על הוד מלכותו וגדלו ומורה
כמו כן על הדר השגחתו : וצדקתו עומדת לעד - שמהדש טובו בכל יום
המיד : ד זכר עשה לנפלאותיו - כמו גובה הים על הארץ נטיות גלגל
השמש חורבן סדום ופרדע של כילום וזולתם וראוי שכל אלה יעוררו האדם
להכיר את עושה אלה והשגחתו : חנון - להאיר עיני המתבונן : ורחום -
לתת די מחסורו : ז כח מעשיו - בצריאת העולם וסדרו : הגיד לעמו -
בראשית הורתו למען ידעו זה גם המון עמו לפחות דרך קבלה ויהיו
ראויים לרשת ארץ : לתת להם נחלת גוים - שלא היו מספיקים לישב אותה
תופשי התורה בלבד שידעו זה במופתים שכליים ובזה יקל על המתבונן
למצוא דברי חפץ : ז מעשי ידיו - שעשה באמצעי שזוה לישאל להשמיד
ז' אומות : אמת - כאמרו פן יתקילו אותך לי : ומשפט - כאמרו כי את
כל אלה עשו ואקוץ בס : נאמנים כל פקודיו - כאמרו לא תתחזק בס כי
יסיר את בְּךָ מאחרי כמו שהתבאר במסיון במעשה פעור וזולתו - כי אמנם -
ח סמוכים לעד לעולם עשויים באמת וישר - כלם סמוכים בטעם של אמת

עֲשׂוּיִם בְּאֶמֶת וַיִּשָּׂר : ט פְּדוּת שְׁלַח לְעַמּוֹ צִוָּה לְעוֹלָם
 בְּרִיתוֹ קְדוֹשׁ וְנוֹרָא שְׁמוֹ : י י רֵאשִׁית חֲכֻמָּה יִרְאֵת יי שִׁבְל
 מוֹב לְכָל עֲשִׂיהֶם תְּהַלְתּוּ עֹמְדַת לְעַד :

בזה המזמור אמר המשורר שהעוסק בתורה ובמצוות ונפרט בדקה מיראת גדלו של הקב"ה ומאהבה בהכירו דרכי טובו יזכה להיות מאושר בעולם הזה ובעולם הבא :

קיב א הַלְלוּיָהּ אֱשֵׁרֵי אִישׁ יֵרָא אֶת יי בְּמִצְוֹתָיו הַפֶּן
 מֵאֵד : ב גְּבוּר בְּאַרְץ יִהְיֶה זֶרְעוֹ דוֹר יִשְׂרָיִם יִבְרָךְ : ג הוֹן
 וְעִשָּׂר בְּבֵיתוֹ וְצִדְקָתוֹ עֹמְדַת לְעַד : ד זָרַח בְּהַשְׁךְ אוֹר

ס פ ו ר נ ו

לעולם ועשויים ביושר שהם מיוסדים על משפט יושר : ט פדות שלח לעמו •
 ביציאת מצרים כדי שלא ימנעם השעבוד מעסוק בתורה ובמצוות • וזוה •
 זוה לעולם בריתו • כאמרו כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית •
 וזוה זה לעולם • כי אמנם • קדוש ונורא שמו • כי אמנם שמו הנורה על
 מהותו מורה עליו שהוא קדוש נצחי בלתי משתנה והוא נורא גומל
 ומעניש : י ראשית חכמה יראת ה' • וראוי בלעדי אלה לעסוק בתורה
 ובמצוות כי אמנם ראשית ומבחר כל חכמה היא יראת ה' שתהיה בהכרת
 גדלו : שכל טוב לכל עושיהם • והמצוות הן נוהגות שכל טוב בזה לכל
 עושיהן כאמרו מגיד דבריו ליעקב לא עשה כן לכל גוי : תהלתו עומדת
 לעד • וזוה התבאר שתהלתו אשר התחלנו בה כאמרנו הללויה היא
 עומדת לעד בעמו אשר הכין לו להבין את כל אלה :

קיב א אשרי איש • אשורי איש • בשני עונמים יהיו לאיש ירא ה'
 אשר במצוותיו הפן מאד • לא בלבד עובד מיראה אבל מאד בעובד
 מאהבה : ב גבור בארץ • ועם זה יהיה גבור בארץ לקרוא בשם ה'
 נגד הבוגדים ולהוכיח את הפושעים • ואז • יהיה זרעו דור ישרים •
 כי יצוה את בניו ושמרו דרך ה' • וזוה יהיה דור ישרים • אשר • יבורך •
 באופן שיהיה • ג הון ועושר בביתו • שיאכל פרי מעשיו בעוה"ז : וצדקתו
 עומדת לעד • והקנן קיימת לו לעוה"ב • וזה התבאר בנסיון • כי כבר •
 ד זרה בחושך אור לישרים חנון ורחום ולדיק • שגם בעוה"ז שהוא חושך
 זרה לישרים אור עולם שהוא האל יתברך שהוא חנון לתת חן למתפלל
 אליו ורחום מרחם על עניי העם הכלתי מתפללים ולדיק לתת לאיש כדרכיו •
 ולכן כשירחם האדם על העניים ויתנון אותם הוא הדיק • גמלם חן וחסד

תהלים ליום ששי קיב קיג צה

לִישָׁרִים חֲנוּן וְרַחוּם וְצַדִּיק: ה טוֹב אִישׁ חוֹנֵן וּמְלוֹה
יִכְלֹל דְּבָרָיו בְּמִשְׁפָּט: ו כִּי לְעוֹלָם לֹא יִמוּט לִזְכֹּר עוֹלָם
יְהִי צַדִּיק: ז מִשְׁמוּעָה רָעָה לֹא יִירָא נְכוֹן לְבוֹ בְּטַח
בְּיָי: ח סְמוּךְ לְבוֹ לֹא יִירָא עַד אֲשֶׁר יִרְאֶה בְּצָרָיו:
ט פֶּזֶר נָתַן לְאַבְיוֹנִים צַדִּיקָתוֹ לְעַד קָרְנוֹ תְרוּם
בְּכַבּוֹד: י רָשַׁע יִרְאֶה וְכַעַס שָׁנָיו יִחַרֵק וְנִמַּס הַתְאוּת
רָשָׁעִים תֵּאבֵד:

בזה המזמור נותן המסורר תודה לאל יתברך על הישועה העתידה:

יום כד קיג א הללויה הללו עבדי יי הללו את שם יי:
ב יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם: ג ממזרח שמש עד

ס פ ו ר נ ו

גם בעוה"ז - ולזה - ה טוב איש חונן ומלוה - לצרכים ממנו גם כי -
יכלכל דבריו במשפט - שיחזיק במצוה ולא יתן יוסר מן הראוי כפי עשרו:
ו כי לעולם לא ימוט לא יסור מהלכתו בעוה"ז: ז לזכר עולם יהיה צדיק
ויהיה צדיק בדינו לחיי עולם - וזה משמועה רעה לא יירא - בקום עלינו
אדם כי אמנם נכון לבו בעוה"ז סמוך לבו לא יירא כי מי שיהיה נכון
לבו בעוה"ז - יהיה לבו סמוך ואמץ כח בגזרת האל יתברך: ח עד
אשר יראה בצרו - השפלתו ואבדן שלטו: ט פזר נתן לאביונים - אמנם
מי שלא כלכל דבריו במשפט המצוה בזה אבל נטה לזד הפזר בענין
הצדקה - הנה צדקתו עומדת - לחיי עולם: קרנו תרום בכבוד - גם
בעוה"ז: י רשע - אשר כל עסקיו לקבץ ממון להשתרר: יראה וכעס -
על שיראה מי שיכוס בכבוד בלתי שייגע לקבץ ממון כמוהו: שניו
יחרוק - מתקנא להספילו: ונמס - שלא ישיג זה לעולם: תאות רשעים -
להשיגו: תאבד - שיחשבו זה לנמנע כענין ולא יחמוד איש את ארצו
וכענין לא תחמוד אשת רעך:

קיג א הללויה הללו את ה' - צור עולמים על שקיים את בניו בין
האומות שהיו עומדים עליהם בכל יום ויום לנלוותם: הללו עבדי ה' -
עתה שאתם עבדי ה' לזדו ולא עבדי האומות: הללו את שם ה' - על
סיפוט שמו בכל הארץ - כי אמנם יעשה ממזרח שמש עד מבואו - הוא

מבואו מהלל שם יי: דרם על כל גוים יי על השמים
 כבודו: ה מי פיי אלהינו המגביהי לשבת: ו המשפילי
 לראות בשמים ובארץ: ז מקימי מעפר דל מאשפת
 ירים אביון: ח להושיבי עם נדיבים עם נדיבי עמו:
 ט מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה הללויה:

כזה המזמור אמר המשורר שהעובדי כוכבים ייראו כבוא השועה כמו
 שייראו ביציאת מצרים אמנם כי אז ייראו ממלחמת ישראל ועכשיו ייראו
 מהאל יתברך וענשו:

קיד א בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז:
 ב היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו: ג הים ראה
 וינס הירדן יסב לאחור: ד ההרים רקדו כאילים גבעות
 כבני צאן: ה מה לך הים פי תנוס הירדן תסב לאחור:

ס פ ו ר נ ו

מהולל כאמרו אלהי כל הארץ יקרא: ד רם על כל גוים • להכניעם:
 על השמים כבודו • כי יפקוד על לבא המרום במרום: נו כה' אלהינו
 המגביהי לשבת • ו המשפילי לראות בשמים ובארץ • מי בשמים ובארץ שיעשה
 זאת כה' אלהינו עם זה שהוא מגביהי לשבת לא יחדל מהיותו משפיל
 לראות • וזה כי בהיותו בלתי בעל תכלית התפשט השגחתו לכל בשום כי
 יספיק לזה: ז מקימי מעפר דל • ישראל שהיו בגלות נחשבים כעפר
 הארץ כאמרו ותשימי כארץ גוץ: חביון • התאז לעבדו ומנעכו מזה
 הגלות ובזה לרף האל יתברך מחשבה למעשה: ח עם נדיבי עמו • בעלי
 נדקה: ט עקרת הבית • ירושלים וכל ארצה כאמרו רני עקרה לא ילדה:
 אם הבנים שמחה • כאמרו כי רבים בני שוממה מבני בעולה • וכאמרו
 אז תראי ונהרת ואמרת בלבך מי ילד לי את אלה:

קיד א בצאת ישראל ממצרים • שהיתה אז • ביחודה לקדשו • ראשון
 בדגלים ובחוכמת הנשיאים: ישראל ממשלותיו • ממלכת כהנים: ג הים
 ראה • בצקיעת הים: הירדן יסוב לאחור • בצקיעת הירדן ובזה שמעו
 עמים ירגזון • ולכן • ד ההרים גדולי העובדי כוכבים: רקדו • מפחדם •
 אמנם ביצועה: ה מה לך הים • כאמרו והתריב ה' את לשון ים מצרים:
 הירדן ההרים • גבעות • העובדי כוכבים גדוליהם ומלכיהם כי אמנם לא

תהלים ליום ששי קוד קמו

ו הָהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים גְּבַעוֹת בְּבִנְי צֹאן : ז מִלִּפְנֵי אֲדוֹן
חֹלֵי אֶרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב : ח הַהֶפְכִי הַצֹּר אֲגַם מַיִם
חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מַיִם :

קמו א לא לנו יי לא לנו פי לשמך תן כבוד על חסדך
על אמתך : ב לפה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם :
ג ואלהינו בשמים כל אשר חפץ עשה : ד עצביהם כסף
וזהב מעשה ידי אדם : ה פה להם ולא ידברו עינים להם
ולא יראו : ו אזנים להם ולא ישמעו אף להם ולא יריחון :
ז ידיהם ולא ימישון רגליהם ולא יהלכו לא יהגו בגרונם :
ח כמזהם יהיו עשייהם כל אשר בטה בהם : ט ישראל

ס פ ו ר נ ו

בחרב ולא בחנית יושיע ה' את ישראל : ז מלפני אדון חולי ארץ - הנה
לא החול אז הארץ ויושיעה מיראת מלחמת ישראל - אבל מלפני אדון
לבדו שהוא אלוני האדונים שהם הגרמייים השמימיים: מלפני אלוה יעקב -
שיראה שהוא כמו כן אלהי האללים כאמרו יפקוד ה' על צבא המרום
במרום : ח ההפכי הצור אגם מים - כי אז יהפוך אגם מים לצור כאמרו
ישם נהרות למדבר ומוצאי מים לצמחון : חלמיש למעינו מים - כאמרו
ישם מדבר לאגם מים וזה כי יחריב ישובי העובדי כוכבים אז קתס
ויושיב את ארץ ישראל השוממה :

קמו א לא לנו ה' לא לנו כי לשמך תן כבוד - בזה המזמור ראה
המסורר את חורבן בית ראשון והתפלל על הישועה ממנו - ואמרתן כבוד -
גם בימי הגלות ולא לנו יהיה הכבוד אבל לשמך וזה בעשותך נסוך ללדיקי
הדור כמו בענין החלום ופתרונו שהגיד דניאל שאמר אז נבוכדנצר מן
קשט די אלהיו הוא אלהי אלהיו ומרי מלכין וגלי ריזן : על חסדך -
לישראל : על אמתך - שאמרת ובקשתם משש את ה' אלהיך ומנחת : ג כל
אשר חפץ עשה - כאמרו אנכי נתתי את כל הארצות האלה ביד נבוכדנצר
מלך בבל עבדי : ה פה להם ולא ידברו - נותנים כלים רזוניים
לאותם השמימיים שהם חושבים לעשות תמונתם והם אינם צעלי רצון
ובחירה כלל : ט ישראל בטה בה' - לבדו שיושיע בגלות בבל - כי אמנם -
עזרם ומגנם הוא - הוא היה עזרם של גוים להגזירם על ישראל כאמרו
אם לא כי עזרם מחרם וה' הסגירם - והוא עתה מגנם מכל שאר האומות

בַּטַח בְּיַי עֲזָרְךָ וּמִגֹּנֶם הוּא : י בֵּית אֲהָרֹן בְּמַחֲוֹ בְּיַי
 עֲזָרְךָ וּמִגֹּנֶם הוּא : יא יִרְאֵי יְיָ בְּמַחֲוֹ בְּיַי עֲזָרְךָ וּמִגֹּנֶם
 הוּא : יב יְיָ זָכְרָנוּ יְבָרְךָ יְבָרְךָ אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל יְבָרְךָ אֶת
 בֵּית אֲהָרֹן : יג יְבָרְךָ יִרְאֵי יְיָ הַקְּטָנִים עִם הַגְּדֹלִים :
 יד יוֹסֵף יְיָ עָלֶיכֶם וְעַל בְּנֵיכֶם : טו בְּרוּכִים אַתֶּם לַיְי
 עֲשֵׂה שְׁמִים וְאַרְצָן : טז הַשְּׁמַיִם שְׁמִים לַיְי וְהָאָרֶץ נָתַן לַבְּנֵי
 אָדָם : יז לֹא הֵמְתִים יְהַלְלוּ יְיָ וְלֹא כָּל יִרְדֵי דוֹמָה :
 יח וְאַנְחָנוּ נְבָרְךָ יְיָ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם הַלְלוּיָהּ :

בזה המזמור דבר המשורר על חורבן בית שני וקבוצ גלויות קודם ימות
 המשיח והתפלל עליהם :

קטז א אֲהַבְתִּי בִּי יִשְׁמַע יְיָ אֶת קוֹלִי תַחֲנוּנֵי : ב בִּי

ס פ ו ר ב ו

עד קן ע' סנה כאמרו ועבדו הגוים האלה אותו ואת בנו ואת בן בנו :
 י בית אהרן - בבית שני שמלכו הכהנים : בטחו בה' - לבדו שיושיע משעבוד
 מלכי מדי ויון כי הוא לבדו עזרם ומגנם וחליו ריך שתפללו להכניעם
 ולא תבטחו בגבורתכם כלל : יא יראו ה' בטחו בה' - שיושיע לעתיד לבא -
 ולא תבטחו באותות השמים כי האל יתברך הוא עזרם ומגנם וגד הטבע
 עד שתמלא האתם וחליו ריך שתפללו ולא תבטחו בדבר זולתו :
 יב ה' זכרנו יברך - יה"כ שהאל יתברך אשר זכרנו בבנין בית שני הוא
 יברך הבנין שיהיה גדול כבודו מן הראשון : יברך את בית ישראל - שהוא
 ההמון : יברך את בית אהרן - שהוא המולך בבית שני : יג יברך יראי
 ה' - לעתיד : יד יוסף ה' עליכם - כאמרו ופניתי אליכם והפריתי אתכם :
 טו עושה שמים וארץ - כאמרו השמים החדשים וארץ החדשה אשר אני
 עושה שיחזירם אז לקדמותם וימלך הוא לבדו על כלם כי אמנם קודם
 הישועה : טז השמים שמים לה' - הרקיע ושמי השמים - אמנם והארץ
 נתן לבני אדם - לאומות - והנה - יז לא המתים יהללו יי' - האומות ויון
 וישמעאל שהם כמתים נעדרי החיים השכליים לא יהללו האל יתברך שלא
 ידעוהו : יח ואנחנו נברך יי' מעתה - בעודנו בגלות : ועד עולם - כל
 השועה העתידה - לפיכך אתם בני בית שני : הללויה - והכירו גדלו בעבור
 תהיה יראתו על פניכם :

קטז א אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני - בגלות חורבן בית שני

הָטָה אָזְנוֹ לִי וּבִימֵי אֶקְרָא : ג אֶפְּוִי חֲבִלֵי מוֹת וּמִצָּרֵי
 שְׂאוֹל מִצָּאוֹנֵי צָרָה וַיְגוֹן אֶמְצֵא : ד וּבִשְׁם יי אֶקְרָא אֲנִי
 יי מַלְטָה נַפְשִׁי : ה חֲנוּן יי וְצַדִּיק וְאֱלֹהֵינוּ מֵרַחֵם : ו שֹׁמֵר
 פְּתָאִים יי דְּלוֹתַי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ : ז שׁוּבֵי נַפְשִׁי לְמִנְהַיְכֵי כִי
 יי גָּמַל עָלַיְכִי : ח כִּי הִלְצַת נַפְשִׁי מִמוֹת אֵת עֵינַי מִן
 דְּמַעַת אֵת רַגְלֵי מִדְּחֵי : ט אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת
 הַחַיִּים : י הָאֲמַנְתִּי כִּי אֲדַבֵּר אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד : יא אֲנִי

ס פ ו ר ג ו

אע"פ שהיא תפלת קבע ומזות אנשים מלומדה להבתי החנוני כי בעתתי
 שיבמע ה' את קולי בהיותי בכנע בו מצור רע ויגון : ב כי הטעם אזנו
 לי - במלחים שהיו בלתי ראויים כאמרו ויאנחו בני ישראל מן העבודה
 ויזעקו והעל שועתם : ובימי אקרא - וגם בימי הבית הראשון התפללתי
 והטעם אזנו לי גם שהיו בלתי ראויים כמו שקרה בתפלת יורם בן אחאב
 ויהואחז בן יהוא ומנשה בן חזקיהו - וכן כאשר - ג אפפוני חבלי מות -
 בימי יונים שהתפללו בני חשמונאי : ומצרי שאלו מצאוני - בעת חורבן
 בית שני : ארס ויגון אמלא - בגלות זה : ד וכשם ה' - אע"פ שלא היתה
 התפלה בכונה מ"מ היתה בהזכרת שמו : אקרא - אלעק מתוך צער
 ואומר אנה ה' מלטה נפשי - והנה - ה חנון ה' - נותן חן ומתנות חנם
 לבלתי ראויים : וצדיק - להעניש צרינו - כמו שקרה להמן ולעראוי"אנו
 וזולתם : ואלהינו מרחם - ובהיותו אלהינו רחם עלינו ולא כעונותינו גמל
 עלינו : ו שומר פתאים ה' - אע"פ שאין ישראל יודעים בגלות להתפלל
 בשם : דלותי - בדעת - אעפ"כ - ולי יהושיע - בקבוצ גלות : ז שובי
 נפשי - בקבוצ גלות הזכר : למנוחיכי - מעסקי העולם לעסוק בתורה
 ובמזות כאמרו אשר אמר אליהם זאת המנוחה הניחו לעיף וכאמרו בשו"ב
 ונתת תושעון בהשקט ובנחתה תהיה גבורתכם : כי ה' גמל עליכי -
 להוציאך משעבוד גלות שהיה מונע מזה : ח כי תלאת נפשי ממות - בגלות
 כשעמדו עלינו לבלותנו : את עיני מן דמעה - כבגזרו לבטל המזות או
 קצתם : את רגלי מדחי - כשקשו להדיתנו מעל אלהינו : ט אתהלך לפני
 ה' - יהי רצון שאזכה ללכת לפניו ונהיה תמימים : בארצות החיים -
 בא"י שהיא מוכנת לעבודת האל אשר בה נזכה לחיי עולם - כי אמנם -
 י האמנתי - נפיתי לישועה כאמרו ושב וקבצך - אמנם - כי אדבר אני
 עניתי מאד - וראוי שתבא עתה הישועה כאמרו כי יבא כנהר צד וברא

אָמַרְתִּי בְּהַפְּוִי כָּל הָאָדָם בַּיָּב: יב מָה אָשִׁיב לַיִּי כָּל
 תַּגְּמוּלוֹהִי עָלַי: יג כּוֹס יִשׁוּעוֹת אִשָּׁא וּבִשְׁם יי אֶקְרָא:
 יד נִדְרֵי לַיִּי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ: טו יִקַּר בְּעֵינַי
 יי הַמּוֹתָה לַחֲסִידָיו: טז אָנָּה יי כִּי אֲנִי עֲבַדְךָ אֲנִי עֲבַדְךָ
 בֶּן אֲמַתְךָ פִּתַּחַת לְמוֹסְרֵי: יז לָךְ אֲזַבַּח זֶבַח תּוֹדָה וּבִשְׁם
 יי אֶקְרָא: יח נִדְרֵי לַיִּי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ:
 יט בְּחַצְרוֹת בַּיִת יי בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּיָהּ:
 קיו א הֲלָלוּ אֶת־יְיָ כָּל גּוֹיִם שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹת:

ס פ ו ר נ ו

לזיון גואל: יא אני אמרתי בהפיו: בהתאוותי שתבוא הישועה מהרה
 אמרתי הנה כל האדם כוזב בדורנו ומי מכלכל את יום בואו של משיח
 כי הוא כמו אש מנרף כסף ולא ישאיר ממנו שריד: יב מה אשוב לה':
 בקבוצ גליות: קל תגמולוהי עלי: בימי הגלות ובחשועה ממנו: יג כוס
 ישועות אשא: יד"ר שאשא כוס ישועת מהירות כמו שהיה שתייה
 מהרה כן אזכה מהרה לישועת קבוצ גליות ולישועת ימות המשיח: וכשם
 ה' אקרא: אז גם לאומות אודיע חסדו ואמתו: יד נדרי לה': שאמרתי
 נעשה ונשמע ונאמר הוכח תוכיח את עמיתך אשר ילמדון ליראה אתי
 ואת בנייהם ילמדון: אשלים נגדה נא לכל עמו: לפני שוגגים ומזידים:
 שו יקר בעיני ה' המותה לחסידיו: הנה המות הקורס בחיי שעה שהוא
 דבר בלתי נחשב הוא דבר יקר בעיני ה' כשתקרה לחסידיו שיתענגו בחיי
 עולם: טז אנה ה' - מ"מ אני מבקש רחמים לחיות ולרהות ימות
 המשיח: כי אני עבדך - ללמוד ולמד: אני עבדך בן אמתך - לא
 כעבד מקנת כסף העובד מיראת עגב אבל בן אמתך יליד בית שנוארתי
 מבטן לעבד לך: פתחת למוסרי: בקבוצ גליות משעבוד מלכיות: יז לך
 אזכה זבח תודה: יד"ר שאזכה לישועת ימות המשיח שיסיו אז כל
 הקרבנות בעלים חוץ מקרבן תודה: וכשם ה' אקרא: גם לאומות:
 יח נדרי: להבין ולהורות: לה' אשלים נגדה נא לכל עמו בחצרות בית
 ה' בתוכי ירושלים: יד"ר שאזכה לעשות זה לעיני כל עמו שיסיו אז
 בחצרות בית ה' בתוכי ירושלים: שאהיה גם אני מהמזמורים לה':
 הללויה: ואומר לישראל הללויה ואומר לאו"ה:
 קיו א הללו את ה' כל גוים כרוב גדלו: שנחווו: על מה שהיטיב:

תהלים ליום ששי קיו קיה צח

ב פי גבר עלינו חסדו ואמת יי לעולם הללויה :
 בזה המזמור אמר המשורר שהוא ראוי לתת תודה לאל יתברך על מה שהטיב
 ועל מה במיטיב לעולם ולא נעדר כי אם מלד חסרון המקבלים וספר דרכי
 טובו עס ישראל בבית ראשון ושני וגלותם ומתפלל על הישועה מהם :
 קיה א הודו ליי פי טוב פי לעולם חסדו : ב יאמר נא
 ישראל פי לעולם חסדו : ג יאמרו נא בית אהרן פי
 לעולם חסדו : ד יאמרו נא יראי יי פי לעולם חסדו :
 ה מן המצר קראתי יה ענני במרחב יה : ו יי לי לא אירא
 מה יעשה לי אדם : ז יי לי בעזרי ואני אראה בשנאי :
 ח טוב לחסות ביי מבטח באדם : ט טוב לחסות ביי
 מבטח בנדיבים : י כל גוים סבבוני בשם יי פי אמילם :

ספורנו

ב כי גבר עלינו חסדו • בקבוץ גליות ובישועת המשיח • וכמו כן גבר
 עלינו : ואמת ה' לעולם • כאמרו ובקשה מהם את ה' אלהיך ומלאת :
 קיה א הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו • על שהוא טוב ומטיב
 לכם ועל שחסדו מתמיד להיטיב בלי השתנות לא בחסרון המקבלים •
 ולכן • ב יאמר נא ישראל • בני בית ראשון : כי לעולם חסדו • ולא פסק
 ממנו בחורבנו כ"א בסבתנו • וכן • ג בית אהרן • שמלכו בבית שני :
 ד יאמרו נא יראי ה' • בגאולת המשיח : כי לעולם חסדו • בלי הפסק
 כאמרו ולא תגעל נפשי אתכם וכאמרו נשבעתי מקצוף עליך וגו' וברית שלומי
 לא תמוט : ה מן המצר קראתי • בחורבן בית ראשון : ענני במרחב יה •
 לא השיב לקדמותו את הבית אבל הרחיב מן המצר : ז יי לי לא אירא •
 בקום עלי האומות להעבירני על דת כענין חנניה מישאל ועזריה שאמר
 לנבוכדנצר לא חשחין אנחנו על דנה פתגם להתבותך : ז ה' לי בעזרי •
 ברחמי עס נדקה ותפלה שיעזרוני גם הם : ואני • לקץ הימין : אראה
 בשנאי • כאמרו ונתן את האלות האלה על אויביך ועל שונאיך : ח טוב
 לחסות בה' • גם שלא יהיה האדם בטוח מזה שמה יגרום החטא : מבטוח
 באדם • במלכי העובדי כוכבים כמו שנתחו רבים בבית ראשון במלכי
 מצרים וארם ואשור וזולתם : ט בנדיבים • שרי פרס ונדיביה וכמו שעשה
 אריסחובלוס שנטח בפומפיאוס ואגרופס בטיבריוס : י כל גוים סבבוני •
 בחורבן בית ראשון : בשם ה' כי אמילם • והנה התפללתי בשם ה' ונכרתו כמו

יא סְבוּנִי גַם סְבוּנִי בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילֶם : יב סְבוּנִי
 כְּדַבְרֵיהֶם דַּעְכוּ כְּאִשׁ קוֹצִים בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילֶם : יג דָּחָה
 דָּחִיתַנִּי לַנֶּפֶל וַיִּי עֲרַנִּי : יד עָזִי וּזְמַרְתִּי יְהִי וַיְהִי לִי
 לִישׁוּעָה : טו קוֹל רִנָּה וַיִּשְׁוּעָה בְּאֵהָלַי צְדִיקִים יִמִּין יי
 עֲשֵׂה חַיִל : טז יִמִּין יי רֹמְמָה יִמִּין יי עֲשֵׂה חַיִל : יז לֹא
 אָמוֹת כִּי אֲחִיהָ וְאֲסַפֵּר מַעֲשָׂיו יְהִי : יח יִסֹּר יִסְרָנִי יְהִי
 וְלַמּוֹת לֹא נִתְּנָנִי : יט פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָק אָבֵא בָם אוֹדָה
 יְהִי : כ זֶה הַשִּׁעֵר לִי צְדִיקִים יִבְאוּ בוּ : כא אוֹדָה כִּי

ס פ ו ר נ ו

בקרה לבבל ולמלך אשור וזרח הכושי ועמון ומואב : יא סבוני גם סבוני
 בהורכן שני ומשך גלותו : אמילם • בתפלותי כאמרנו ושמתיה נחליה לזפת
 ועפרה לגפרית : יב כאש קוצים • שלהבת רבה ותכבה במעט זמן : יג דחה
 דחיתני לנפול וה' עזרני עזי וזמרת יס • ואמרתו בשם ה' כי אמילם •
 כי אמנם • יד אתה • עזי וזמרת יס • צמדת הדין היית דוחה אותי לנפול
 להיות כלה עם האומות : וה' עזרני • מזה ועם זה הוא היה לי ליבועה
 באופן שאראה באבדן שונאי : טו קול רנה וישועה • קול של תהלה על
 היבועה : באהלי צדיקים • בגלות כאמרס • ימין ה' עושה חיל • לשעבר :
 טז ימין ה' רוממה • לקח הימין שיפקוד על צבא המרום במרום ועל
 מלכי האדמה באדמה ואז תהיה ימין ה' עושה חיל והוא יבוס ארצו :
 יז לא אמות • יה"ר שלא אמות קודם זה : כי אחיה ואספר מעשי יס •
 אבל אחיה ואוכל לספר לנמלאים בימות המשיח מעשה יס ונפלאותיו בגלות
 שקיים את בניו בין העובדי כוכבים שעמדו עליהם בכל יום ויום לכלותם :
 יח יסור יסרני יס • ובזה חספר כי אמנם יסרני יס כמה פעמים בגזרות
 האומות : ולמות לא נהנני • לא הניתח לכלוהנו כאשר היה עם לבבס :
 יט פתחו לי שערי צדק • אהס שערי צדק של בתי כנסיות ובתי מדרשות
 שאו ראשיכם ופתחו כחי שאכנס : אבא בס אודה • וזה אמרתי כדי
 שאבא בס ואודה יס בקבל קדושים היושבים שם ופתחו לי ג"כ • כ זה
 השער • של ירושלים שהוא לה' באופן שצדיקים בלבד • יבאו בו • שאין עולים
 לה אלא המזומנים לה' : כא אודך • יה"ר שאזכה לזה שאודה לפניך על
 כי עניתני שקבלת תפילתי לקיים לנו מה שאמר ונתן ה' אליך את כל
 האלות האלה על אויביך : ומכי לי ליבועה • שלא בליתי עמהם באופן כי •

עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה : כִּי אֲבִן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה
 לְרֹאשׁ פְּנֵה : כִּי מֵאֵת יְיָ הִיְתָה זֹאת הַיִּשׁוּעָה נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ :
 כִּד זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יְיָ נִגְלִיָּה וְנִשְׂמַחָה בּוֹ : כִּי אֲנִי יְיָ
 הַיִּשׁוּעָה נֹא אֲנִי יְיָ הַצְּלִיחָה נֹא : כִּי בְרוּךְ הַבֹּא בְּשֵׁם יְיָ
 בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יְיָ : כִּי אֵל יְיָ וַיֵּאָר לָנוּ אֲסֵרוּ חַג בְּעֵבְתֵימֶם
 עַד קַרְנוֹת הַמְּזֻבָּח : כִּי אֵלֵי אֲתָה : אֲוֹדְךָ אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמֶךָ :
 כִּשׁ הוֹדוּ לַיְיָ כִּי מֵוֵב כִּי לְעוֹלָם הַסֵּדוּ :

ס פ ו ר נ ו

כב אבן מאסו הבונים • כאמרו סחי ומאוס תשימנו בקרב העמים וגו' :
 היתה לראש פנה • כאמרו ואתם כהני ה' תקראו : כג מאת ה' היתה
 זאת • נגד המערכת וזה נפקדו על לבא המרוס : היא נפלאות בעינינו •
 שהיתה כהרף עין אחרי האוש : כד זה היום עשה ה' • ובהיות כבזה
 היום עשה ה' את כל זה לאבד העובדי כוכבים ולהושיע את עמו : נגילה
 ונשמחה בו • ראוי שתגל נפשנו באלהינו וישמח ישראל בששיו : כה הושיעה
 נא • ממלחמת גוג ומגוג וחבלי משיח : הצליחה נא • לדיקי הדור
 שיסתלנו להבין ולהורות באופן שיהיה • בו ברוך הבא בשם ה' • בבואו
 לקרוא בשם ה' ולהודיע גדלו ועוצו כאמרו להמוני ישראל : ברכוכם
 מבית ה' • שלא תזטרכו להסתדל בצרכי חיי העולם הזה כי תשיגו של
 בצער כאמרו ועמדו זרים ורעו לאנכם : כז אל ה' • כבר התחזק על כל
 צבא השמים שלא ימנעו אותנו מקרי המערכת : ויאר לנו • מתוך שעבוד
 גלות : אסרו חג בעבותים • לכן ראוי שתקריבו שלמי חגיגה לשמחה
 לרוב : כח אלי אתה • חזק ומגן מכל מונע : ואודך • על מה שהטבת :
 אלהי • בלתי אמצעי ומקבל תפילתי : וארוממך • אפרסם שאתה גדול מכל
 האלהים • וכזה אומר • כש הודו לה' • אתם עמו שהיטיב לכם : כי
 לעולם חסדו • חסדו של עתה יהיה כן לעולם כאמרו כי מי נח זאת לי וגו' :

ק"ט בזה המזמור הנעשה בא"ב אמר המלך דוד שהתורה האלסית היא דרך
 החיים מכוון לאשר את ישראל לחיי עולם ובקש רחמים על עמנו ועל
 ישראל מאת האל יתברך שהוא ידריכנו ויעזרם להבין החלק העיוני בתורתו
 שהוא ידיעת גדול הבורא יתברך המוליד יראתו וידיעת דרכי טובו
 המולידים אהבתו • ולהבין כמו כן את החלק המעשי ממנה הנחלק אל
 עדות שהם מצות מכוונות להרים מכשול מדרכ עמנו • ואל פקודים שהם
 מצות מכוונות שייטיב האדם לזולתו דרך מינוי ע"ז כמלות ושפעתה לרק בין

יום כה קיט א אֲשֶׁרִי תִמְיָמִי דֶרֶךְ הַהֲלָכִים בְּתוֹרַת יי :
 ב אֲשֶׁרִי נִצְרִי עֲדַתְוֹ בְּכָל לֵב יִדְרְשׁוּהוּ : ג אֵף לֹא פָעַלְו
 עוֹלָה בְּדַרְכֵי הַלְכוּ : ד אֵתָה צִוִּיתָה פִּקְדֵיךָ לְשֹׁמֵר מְאֹד :
 ה אֲחִלִּי יִפְנֹו דְרָכֵי לְשֹׁמֵר חֲקִיקָה : ו אִז לֹא אֲבוֹשׁ בְּהִבְיָטִי
 אֶל כָּל מִצְוֹתֶיךָ : ז אֹדְרָה בִּישָׁר לֵבָב בְּלִמְדֵי מִשְׁפָּטֵי
 צְדָקָה : ח אֵת חֲקִיקָה אֲשֹׁמֵר אֶל תַּעֲזֹבֵנִי עַד מְאֹד : ט בְּפִמָּה
 יוֹכֵה נָעַר אֵת אֲרָחוֹ לְשֹׁמֵר בְּדַבְרֶךָ : י בְּכָל לֵבִי דִרְשִׁיתִיךָ
 אֶל תִּשְׁגָּנִי מִמִּצְוֹתֶיךָ : יא בְּלִבִּי צִפְנֹתִי אִמְרֹתֶיךָ לְמַעַן לֹא

ס פ ו ר נ ו

איש ובין אחיו הוכח תוכיח וזולתה • ואל חקים והם מצות שאין טעמם
 כמדוניות מבוחר • ואל משפטים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ובקם
 המלך הנזכר מאת האל יתברך שיסיה עוז לו ולעמו בזה שיוכלו להתעסק
 בידיעת תורתו ומצותיו ולשמרם וזה בהפיר עיני שכלם להבין ולהסור מהם
 המיועשים מזה וכאשר צרות הקדש יבא וראה את צרת שעבוד גלות ואת קבוצ
 גלויות ומלחמת גוג וחבלי המשיח וישועתו עמד והתפלל בזה על כלם • ואמר :
 א אשרי תמימי דרך • מאושרים הם אותם השלמים באותו הדרך
 שנתן האל יתברך לעמו להשיג חיי עולם וחיי שעה כאמרו הדרך אשר
 צויתים • והם הסולכים בתורת ה' • שהוא החלק העיוני כאמרו והתורה
 והמצוה אשר כתבת להורותם : ב אשרי נוצרי עדותיו • המסוכות ממשול
 מדרך עמו • כמו לא תהתן בם כי יסור את בנך מאחרי לא ירבה לו
 כמים וגו' : בכל לב ירכשוהו • בהפלה : ג אף לא פעלו עולה • למנוע טוב
 מבעליו כמו הוכח תוכיח • ושפתם נדק בין איש ובין אחיו • והאבת
 לדעך • וזה בשמירת פקודיו : בדרכיו הלכו • ששמרו דרך ה' לעשות נדקם
 ומשפט : ד אתה צויתם פקודיך לשמור מאד • באמרך לא תוסיפו ולא תגרעו :
 ה אחלי יכונן דרכי לשמור חקיק • שלא ימנעוני מזה יאהר ועובדי
 כוכבים המשיבים עליהם : אז לא חבוש • וכמו כן אודך • בלמדי משפטי
 צדקך • בטעמי המצות • וכמו כן • ח את חקיקך אשמור • בכל לב • אז אל
 תעזבני עד מאד • אע"פ שאין יראת שמים בידך שכבר נתת הבחירה אל
 העובדי מכל וכל אבל תן איזה עזר והטויה להטות לבבי אליך : ט במה
 יוכה נער את ארחו • באיזה נסיון יוכה נער את ארחו להשמר ממכשול
 עון כי תמול אנוחנו ולא נדע : י אל תשגני ממצותיך • לא תסיה עבירה

תהלים ליום ששי קיט

ק

אֲחַטָּא לָךְ : יב בְּרוּךְ אַתָּה יי לַפְדְּנֵי חֻקֶיךָ : יג בְּשִׁפְתֵי
 סִפְרֹתַי כָּל מִשְׁפְּטֵי פִיךָ : יד בְּדַרְךְ עֲדוּתֶיךָ שִׁשְׁתִּי כַּעַל
 כֶּלֶּה הוֹן : טו בְּבִקּוּרֶיךָ אֲשִׁיחָה וְאֲבִיטָה אַרְחֹתֶיךָ :
 טז בַּחֲקֵתֶיךָ אֲשַׁתְּעֶשֶׂע לֹא אֲשַׁכַּח דְּבָרְךָ : יז גְּמֹל עַל
 עֲבֹדָה אַחִיהָ וְאֲשִׁמְרָה דְּבָרְךָ : יח גֹּל עֵינַי וְאֲבִיטָה נִפְלְאוֹת
 מִתּוֹרֹתֶיךָ : יט גַּר אֲנֹכִי בָאָרֶץ אֵל תִּסְתַּר מִמֶּנִּי מִצוֹתֶיךָ :
 כ גֵּרְסָה נַפְשִׁי לְתֵאבֹה אֵל מִשְׁפָּטֶיךָ בְּכֹל עֵת : כא גְּעִרַת
 זָדִים אֲרוּרִים הַשָּׁגִים מִמִּצּוֹתֶיךָ : כב גֹּל מַעְלֵי חֶרְפָּה וּבֹו
 פִּי עֲדוּתֶיךָ נִצַּרְתִּי : כג גַּם יֵשְׁבוּ שָׂרִים בִּי נִדְּבְרוּ עֲבֹדָה

ס פ ו ר נ ו

גוררת עבירה : יא בלבי לפניך חמיתך - ברית מילה שהיא לאות ברית על
 באתה לנו לאלהים : למען לא אהטף לך - בעטיו של נחש בעת המשגל :
 יב ברוך אלהי ה' - מטיב תמיד לזולתך : למדני חקיך - הודיעני הטעם
 שלהם כי אמנם בשאר המצוות יגעתי ומלאתי : יג בשפתי ספרתי המשפטים :
 יד בדרך עדותיך ששתי - בפקודיך אשיחה - ובכלם הזכתי - ואביטת
 אורותיך - למה לזימתי - לכן - שז בהקויותך השתעשע - יה"ל שאלע טעמא
 בלופן שאתעבע בהם כמו בשאר המצוות ובוזא לא אשכח וגו' : יז גמול
 על עבדך - הסו ממני ערדת השגת המזונות : אחיה - די מחיתי שלא
 בלעז : ואשמא דברך - י' הדברות שבדבור אחד לאמרן כלאמרן אחת
 דבר אלהים : יח גל עיני - ולא ימנע קולך שכלי : ואביטת נפלאות מתורתך -
 ולא ימנע מזם עומק דבר שיושג : יש גר אנכי בארץ אל תסתר - האר
 עיני בכלי להשיג מה ה' כי הזמן קצר : כ גרסה נפשי לתאבה - ובוזא
 אני מוכן להשיג - האדם לומד במקום שלבו חסן : אל משפטיך - שהם
 מופתים שכליים בפועל בלתי טעות : כא גערת זדים - הנה לשעבר גערת
 איתם זדים שהזידו לבעל פעור : השוגים - גם שהתחלת זה היה בשגגה
 כי לא התחילו בעבירה כדי לעבוד עבודה כוכבים אבל היה לזנות בלבד
 כלאמרן ויחל העם לזנות : כב גל מעלי חרפה - שנשאתי יפת תואר ולא
 דרשתי המוכים והולדתי בן סורר ומורה : כי עדותיך נצרתי - מה שכתבת
 לעשות ליפת תואר : כג גם ישבו שרים בי נדברו - לחרפני על זה :
 עבדך ישיה בחקיך - ואומר להם שמרתי החקים שזימתי לעשות ביפת

יְשִׁיחַ בַּחֲקִיָּה : כִּד גַּם עֲדַתְךָ שֶׁעָשִׂי אֲנָשִׁי עֲצָתִי :
 כִּה דְבַקָּה לְעַפְר נַפְשִׁי חֲיָנִי כְּדַבְרֶךָ : כִּי דָרְכִי סַפְרָתִי
 וְתַעֲנֵנִי לְמִדְגֵי חֲקִיָּה : כִּי דָרְךָ פְּקוּדֵיךָ הַבִּינֵנִי וְאֲשִׁיחָה
 בְּנַפְלְאוֹתֶיךָ : כִּח דְּלַפָּה נַפְשִׁי מִתּוֹגָה קִיַּמְנִי כְּדַבְרֶךָ :
 כִּט דָּרְךָ שֶׁקָּר הָסֵר מִמֶּנִּי וְתוֹרַתְךָ חֲנִנִי : ל דָּרְךָ אֲמוּנָה
 בַּחֲרָתִי מִשִּׁפְטֵיךָ שְׁוִיתִי : לֹא דְבַקְתִּי בְּעֲדוֹתֶיךָ יי אֵל
 תְּבִישְׁנִי : לִב דָּרְךָ מִצּוֹתֶיךָ אֲרוּץ פִּי תִרְחִיב לְבִי :
 לִג הוֹרְנִי יי דָּרְךָ חֲקִיָּה וְאַצְרֵנָה עֵקֶב : לִד הַבִּינֵנִי וְאַצְרֵה
 תּוֹרַתְךָ וְאַשְׁמְרֵנָה בְּכָל לֵב : לֵה הֲדַרְיִבְנִי בְּנִתִּיב מִצּוֹתֶיךָ

ס ו ר נ ו

תואר : כד גם עדותיך שעשועי אנשי עמתי . ואומר שגם כן כשאר עסקי
 אני משתעשע בעדותיך המזהירים להסיר כל מכשול וזוהי אני מתייעץ להנהיג
 עסקי ומשנתי שלא יקרה בם שום מכשול : כה דבקה לעפר נפשי . בסלע
 המתלקות שהיו שאלו ואנשיו סובבים לחפשי : חני כדכרך . שאמרת מיד
 כל חיה אדרשנו ומיד האדם : כו דרכי ספרתי . בענין קעילה ובענין
 קלג ששאלתי משפט האורים : ותענני . ע"י הכהן : לידי חקך . עמן
 האורים והתומים : כז דרך פקודיך . שניות להוכיח וללמד : הכינני .
 להורות תן כלבי להורות : ואשיחה בנפלאותיך . למשוך לעבודתך השוגים
 ממנה : כח דלפה נפשי מתוגה . בדבר אבשלום בעלת רשעים שעשו הפך
 זה : קיימני . להשיבני לאיתי : כדכרך . כאמרו וחסדי מאתך לא ימוש :
 כט דרך שקר הסר ממני . דרך הנוצח וההטעאה : ל תורתך חנני . חמתה
 של תורה כי אמנם . דרך אמונה בחרתי . למצוא האמת : משפטך שויתי .
 וזוהי הדרך של אמונה שויתי משפטך בשפתי את עמך למצוא האמת ולמאוס
 דרכי עורכי הדיוטין : לא דבקתי בעדותיך ה' . בדבר יפת תואר שעשיתי
 לה מה שזוית : אל תבישני משברי . גם שיאל ממנה אבשלום : לב דרך
 מלותיך ארוץ . למהר לעשותם בלב נכסף : כי תרחיב לבי . כאשר תרחיב
 לבי להבין טעמם אל נכון : לג הורני ה' דרך חקך . ולכן אתה הורני
 טעם חקך ותכלית הסתרתו : ואצרנה . אשמור אותה הדרך : עקב . להשיג
 תכלית מכוון בלמודי ובעסקי : לד ואצרנה תורתך . שלא אשכחנה כאמרו
 ז"ל לאוקמי גירסא פיעתא דשמיה . וזוהי אשמרנה בכל לב : לה הדריבני
 בנתיב מלותיך . שאמרת לנו קלת מזונות שהן סבה לתועות מדרכי השכל

תהלים ליום ששי קיט קא

כִּי בּוֹ חָפְצָתִי : לוֹ הֵט לְבִי אֶל עֲדוֹתֶיךָ וְאֶל אֵל בְּצַע :
לוֹ הֶעֱבֵר עֵינַי מֵרְאוֹת יְשׁוּא בְּדִרְכֶּךָ חֲיִנִי : לֹחַ הַקֶּסֶם לַעֲבֹדָה
אָמַרְתָּ אֲשֶׁר לִירְאָתֶךָ : לֹט הֶעֱבֵר חֲרַפְתִּי אֲשֶׁר יָגַרְתִּי
כִּי מִשְׁפָּטֶיךָ מְזֻבָּיִם : מִהֵנָּה תִּאֲבָתִי לִפְקוּדֶיךָ בְּצַדִּיקְתָּהּ
חֲיִנִי : מֵאֵי וַיְבִאֵנִי חֲסִדֶיךָ יְיָ תִשׁוּעַתְךָ בְּאִמְרַתְךָ : מִבַּיַּע וְאֶעֱנֶה
חֲרַפְתִּי דָבָר כִּי בְטַחְתִּי בְּדִבְרֶךָ : מִגּוֹ וְאֶל תִּצַּל מִפִּי דָבָר
אִמֵּת עַד מֵאֵד כִּי לְמִשְׁפָּטֶיךָ יִחַלְתִּי : מִדַּוְּ וְאֶשְׁמְרָה תּוֹרַתְךָ
תְּמִיד לְעוֹלָם וָעֶד : מִזֶּה וְאֶתְהַלֵּכָה בְּרַחֲבָה כִּי פִקְדֶיךָ

ס פ ו ר נ ו

כאמרו ולא הטמאו צהם ונטמתם צהם הדריכני לעשות הדומים להם
צוה : לו הט לבי אל עדותיך . שאמרת וכסף וזהב לא יצבה לו מאד : ואל
אל בצע . ובגנות מלכים : לו העבר עיני מראות שוא . מהביע אל תאות
העולם לימוד אהום : צדריך חייני . שאמרת ולא תסורו אחי לצבכם :
לח הקס לעבדך אמרתך אשר ליראתך . שאמרת וכתב לו את משנה התורה וגו'
למען ילמד ליראה את ה' אלהיו לבלתי רוס לבבו למען יאריך ימים על
ממלכתו הוא וצניו : לט העבר חרפתי בדבר צה שבע : כי משפטך טובים .
שעניתני בדבר אבשלום ודבר שבע בן בכי וזולתם : מ הנה תאבתי
לפקודיך . למנוי המלוכה שנתה לי לא להשתרר אבל . בצדקתך כאמרו ויהי
דוד עושה משפט ודקה לכל עמו : חייני . כאמרו עטת הפאת שיבה
בדרך דקה המלא : מא ויבואוני חסדיך ה' השועתך כאמרתך . שאמרת
והסדי עמו ובשמי תנוס קרנו : מב ואענה חרפי . כאמרו שמתה את
ישראל בסכנה להלהם עם הדרעז שלא היה אז נלחם עם ישראל אענהו :
כי בטחתי . אז בדריך לנצח ולכבוש את ארץ דמשק : מג ואל תלל מפי
דבר אמת . שלא ימנעוני טרדות המלחמות מעסוק בתורה : עד מאד .
עד שלא אוכל לקבוע לה עתים מזומנות : כי למשפטך יחלתי . שלא
ללחמתי לכבודי ולא כנשען על גבורתי אבל יחלתי למשפטך שהשפוט והעניש
את צניו : מד ואשמרה תורתך תמיד . ולא אשכחנה : לעולם ועד . בלופן
שהיה בידי לחיי עולם כאמרו בשכנך השמור עליך . ואמרו רז"ל אשרי מי
שלא לשאן והלמודו בידו : מה ואטהלכה . בהננת הוהתך וצפירובה :
ברחבי . בסכר רחבה לא צפירובים דמתיקס : כי פקודיך דרשתי . נה

דרשתי : מו ואדברה בעדתיך נגד מלכים ולא אבוש :
 מו ואשתעשע במצותיך אשר אהבתי : מח ואשא כפי
 אל מצוריך אשר אהבתי ואשיחה בחקיך : מט וזכר דבר
 לעבדך על אשר יחלני : נ זאת נחמתי בעניי כי אמרתך
 חיתני : נא זדים הליצני עד מאד מתורתך לא נסיתי :
 נב זכרתי משפטיך מעולם יי ואתנחם : נג זלעפה אחזתני
 מרשעים עזבי תורתך : נד זמרות היו לי חקיה בבית
 מגורי : נה זכרתי בלילה שמה יי ואשמרה תורתך :
 נו זאת היתה לי כי פקדיה נצרתני : נז חלקי יי אמרתי

ס פ ו ר נ ו

עשיתי כאשר בקשתי ללמד לאחרים במלותיך : מו ואדברה בעדותיך •
 וכן כאשר אדבר בעדותיך אתן טעם רחב מתקבל אל הלב : ולא אבוש •
 באזני השומעים : מז ואשתעשע • בהשיגי בהם טעם נכון : מח ואשא
 כפי • כחוטף דבר נאסב : ואשיחה בחקיך • להבין טעמם : מט וזכר דבר
 לעבדך • אשר דבר להם אבושם לישראל כלאמר לא יסור שבט מיהודים :
 על אשר יחלתני • מלבד מה שנתת לי חקות טוב במלכות על ידי נביאך :
 נ זאת נחמתי בעניי • בדבר שבע בן בכרי : כי אמרתך • שאמרת ע"י
 נתן הנביא שאמר גם ה' העביר תעארתך : היתני מדבר אבשלום : נא זדים •
 שמעי בן גרא וסיעתו : הליצני • התלוצצו בי בציון : עד מאד • כלאמר
 והוא קללני קללם נמזלת : מתורתך לא נסיתי • כי נשבעתי לו שלא
 להמיתו ואקיימם : נב זכרתי משפטיך • שעשית בקרב וכל עדתו : ואתנחם •
 כי כן העשה בחרפי הנס : נג זלעפה אחזתני • עלוף : מרשעים עוזבי
 תורתך • מפני אחותפל שיעך את אבשלום לבא אל פלגשי אביו ואבשלום
 שבא אליהם לעיני השמש • וכל זאת • נד זמרות היו לי חקיך • כלאמרך
 וכתב לו את משנה התורה הזאת וקרא בו כל ימי חייו : צבית מגורי •
 בהיותי צבית בצולי הגלעדי באופן כי • נה זכרתי בלילה שמך ה' • ולא
 שכחתי בטרתני • ובכן ואשמרה תורתך • בפקדי את העם אשר אתי :
 נו זאת היתה לי • זאת היתה סקס אבשלום למרוד כי היתה לי • מפני
 כי פקודיך נצרתני • כשנשבעתי לבת שבע להמליך את שלמה בשביל שבחתי
 בו ע"י נתן הנביא ובתורתך כתבה שום השים עליך מלך אשר יבחר ה'
 חלפין בו ולפיכך אבשלום שמע זה קם למרוד בו : נז חלקי ה' • אתה

תהלים ליום ששי קיט

קב
לשמר דבריה : נח חליתי פניה בכל לב חגני באמרתה :
נח חשבתי דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיה : ס השתי ולא
התמהמהתי לשמר מצותיה : סא חבני רשעים עודני
תורתה לא שכחתי : סב חצות לילה אקים להודות לך
על משפטי צדקה : סג חבר אני לכל אשר יראה ולשמרי
פקודיה : סד הסדה יי מלאה הארץ חקיה למדני : סה טוב
עשית עם עבדה יי בדברך : סו טוב טעם ודעת למדני
כי במצותיה האמנתי : סז טרם אענה אני שגג ועתה
אמרתה שמרתי : סח טוב אתה ומטיב למדני חקיה :

ס פ ו ר נ ו

מנת חלקי וכוסי : אמרתי לשמור דברך . שאמרת חנכי ס' אלוך כלומר
שחפנה חלי בתפלתך . ובכן . נח חליתי פניך בכל לב . בלתי אבטל
וולתה : חני כאמרתך . שאמרת ומנחת כי תדרשנו בכל לבך . כי אמנסי
נח חשבתי דרכי . במדיניות להמלט בעת צרה : ואשיבה רגלי אל עדותיך .
שאמרת ובקשתם משם את ס' אלוך ומנחת . ובכן . חשתי ולא התמהמהתי .
עד יעבר זעם : לשמור מצותיך . להתפלל לך בברחי מפני אבטלם בזמור
כמו שאות בדברות ובמשנה הנה : סא חבני רשעים . עבדי אבטלם
ואחיתופל : עודוני . שללו אותי בהכנסם בביתי בירושלים : תורתך שאמרת
לא תקום ולא תטר את בני עמך : לא שכחתי . בשובי למנוח : סב חצות
לילה אקים . בעת הצרה וגם אח"כ : להודות לך על משפטי צדק . לצדק
עלי את הדין : סג חבר אני לכל אשר יראה . כמו שאות באמך לבדתי
רום לבבו מאחיו : סד חסדך ס' מלאה הארץ . בשובי למנוח כאמרו
מוניו מלאים זאנו מאלופות מרובות : חקוד . שקבעת בהם חק לכהנים
ללוים ולעניים : למדני . שלא אטעה באופן הפרשה וגינתם באתנם לבני
אדם מהוגנים : סה טוב עשית עם עבדך . להשיבני למנוחי : כדברך .
לעולם אשמר לו חסדך : סז טוב טעם ודעת למדני . להשיב לאפיקו סיס
המלעיגים על המצות : כי במצותיך האמנתי . כי אני גם שלא ידעתי
טעמם האמנתי שיש להם טעם נכון . אמנסי . סח טרם אענה . להעבדי
כוכבים המלעיגים על המצות להודיעם טעם בהם : אני שגג . מזה
שאמרת ושמרתם ועשיתם כי הוא חמתכם ובינתכם לעיני העצים : ועתה
אמרתך שמרתי . להתבונן בטעם שלהם : סח טוב אתה ומטיב למדני

סט טָפְלוּ עָלַי שָׁקֶר וְזִדִּים אָנֹכִי בְּכָל לַיב אֶצֶר פְּקוּדֶיךָ :
 ע טָפַשׁ בַּחֲלָב לִבָּם אָנֹכִי תוֹרַתְךָ שֶׁשַׁעַתִּי : עֵא טוֹב לִי
 כִּי עֲבִיתִי לְמַעַן אֲלַמֵּד חֻקֶיךָ : עֵב טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאֲלָפֵי
 זָהָב וּכֶסֶף : עַג יִרְדֶּךָ עֲשׂוּנִי וַיְכַוְנֵנִי הַבִּינְנִי וְאֲלַמְדָּה
 מִצֻּרֹתֶיךָ : עַד יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׂמְחוּ בִּי לְדַבְרֶךָ יַחֲלָתִי :
 עַה יִדְעֵתִי יִי בִּי צָדֵק מִשְׁפָּטֶיךָ וְאֲמוּנָה עֲבִיתִנִּי : עֹו יִהְיֶה
 נָא חֶסֶדְךָ לְנַהֲמֵנִי בְּאֲמַרְתֶּךָ לְעַבְדֶּךָ : עֹו יִבְאֲנִי רַחֲמֶיךָ
 וְאֲחִיהַּ בִּי תוֹרַתְךָ שֶׁשַׁעֲשֵׁי : עַח יִבְשׂוּ זִדִּים בִּי שָׁקֶר

ס פ ו ר נ ו

חקיקך • לכן אחת הטוב שאות בטעם נכון • ומטיב להאיר עיני המשתדל
 להבין כאמרו יאר ה' פניו אליך : למדני חקיקך • בטעם שלום • כי אמנם •
 סט טפלו עלי שקר זדים • באמרם שהם משל וחידה בלבד ובכן אני בכל
 לב אזור פקודיך ללמד ולהורות דעת עליון בטעמי מלותיו • וזה קרה כי •
 ע טפס כחלב לבס • כי לבס היה טפס וסכל גם במדיניות כאלו היה חלב
 בלתי מוכן להבין כי אמנם אין ראוי להבין שום דעת ומלות מלכים כ"א
 ככהם ובלשונם כי באופן אחד תהיה התנלות לעוברים על מלות באמרם
 שהם משל וחידה • מכל מקום • אני תורתך שעשעתי • שמתו תורתך לשעשוע
 ודבר מתקבל על הלב באזני התלמידים כשנתתי בה טעם נכון : עא טוב
 לי כי עביתו • שלא כנסתי לי כסף וזהב כמנהג המלכים כאמרו ואני בעיני
 הכינותי לבית ה' זהב ככרים : למען אלמד חקיקך • ולא אפנה אל קבון
 הממון כי אמנם • עב טוב לי תורת פיך • שהיא לי ולא ליורשים והיא
 תורת פיך שאמרת והייתם קדושים כי קדוש אני שבוש נקמה הקדושה
 והנחיות : מאלפי זהב וכסף שהם ליורשים ובעולם הזה בלבד : עג ירדך •
 האמצעיים שסדרת : עשוני • מוכן לללם אלהים ולדמותו : ויכונוני • הכינו
 אותי להשלימו באמצעות הכחות משתיו : הבינני • באורך ארחי אור :
 עד וישמחו • כשיראו שבהכוני השגתי השלמות המבוקש ישמחו שיקוו
 להשיג כמוני : לדברך יחלתי • שאמרת יאר ה' פניו אליך : עה כי נדק
 משפטך • אחת נדיק על כל הכא עלי בדבר אכשלוס וזולתו : עו כאמרתך
 לעבדך • שאמרת וחסדי לא יסור מעמו : עז יבואני רחמיך ואחיה • ולא
 תהיה הרבנות מקברת בעליה : כי תורתך שעשעתי • ואוסיף בה שלמות
 אם אחיה : יבשו זדים • אחיתופל ושמעי בן גרא וסיעתם : כי שקר

תהלים ליום ששי קיש

ק

עֲתוּנִי אֲנִי אֲשִׁיחַ בַּפְּקָדִיָּה : עַשׂ יִשׁוּבוּ לִי יִרְאִיָּה וְיִדְעִי
 וְיִדְעוּ כִּי עֲדַתְיָהּ : פִּי יִהְיֶה לְבִי תָמִים בַּחֲקִיָּה לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ :
 פֹּא בְלָתָה לְתִשׁוּעָתָה גַּפְשִׁי לְדַבְרָה יַחְלָתִי : פֶּגַע כָּלוּ עֵינָי
 לְאֲמַרְתָּה לֵאמֹר מָתִי תִנְחַמְנִי : פֶּגַע כִּי הֵייתִי כִּנְאֹד בְּקִיטוֹר
 חֲקִיָּה לֹא שָׁבַחְתִּי : פֶּד כְּמָה יָמֵי עֲבָדָה מָתִי תַעֲשֶׂה בְרִדְפֵי
 מִשְׁעָט : פֶּה כָרוּ לִי זָדִים יְשִׁיחוֹת אֲשֶׁר לֹא כְתוּרְתָהּ :
 פֹּו כָּל מִצּוֹתֶיהָ אֲמוּנָה שֶׁקֶר רִדְפוּנִי עֲוֹנָי : פֹּו כְּמַעַט כְּלוּנִי
 בְּאֶרֶץ וְאֲנִי לֹא עֲזַבְתִּי פְּקָדֶיךָ : פֶּה כְּחִסְדְּךָ הֵינִי וְאֲשַׁמְרָה
 עֲדוֹת פִּיךָ : פֶּט לְעוֹלָם יִי דַבְרָה נֶצֶב בְּשָׁמַיִם : צ לְדֹר וְדֹר

ס פורנו

עוֹתוּנִי • בְּתַרְסָס חוֹתִי וּבְאֲמָרָס חֵין יִשׁוּעָתָה לֹו בְּחַלְסִים : חֲנִי חֲשִׁית
 בַּפְּקוּדִיךָ • פְּקוּדֵי הַמַּשְׁכֵּן אַחַר הַעֲגָל לְהַסִּיב לְיִשְׂרָאֵל בְּתַשׁוּבָתָה אֵת שְׂכִינְתּוֹ
 כְּמֵאֵל וְכֵן יַעֲשֶׂה לִּי בְּתַשׁוּבָתִי • וּבְכֵן • עַשׂ יִשׁוּבוּ לִי יִרְאִיךָ • סְהַרְחִיקוּנִי :
 וְיִדְעִי עֲדוּתְךָ • שְׂאֲמַרְתָּ וּשְׂבַח עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְשֶׁכֵּה' אֱלֹהֶיךָ אֵת שְׁבוֹתְךָ :
 פִּי יִהְיֶה לְבִי תָמִים בַּחֲקִיךָ • בְּמַדּוֹת הַמִּקְדָּשׁ שְׁחַקְתָּ וְהַגְּבַלְתָּ בְּאֲמָרוֹ הַכֵּל
 בְּכַתֵּב מִיַּד ה' עָלַי הַשְׂכִּיל כָּל מַלְאָכוֹת הַתְּהוֹמִים : יִהְיֶה לְבִי תָמִים • וְיִוֹדַע
 קַעֲמֵי כוֹלָם : לְמַעַן לֹא אֲבוֹשׁ • כֹּאשֶׁר אֱלֹהִים חוֹתֵם לְשַׁלְמֵה בְּנֵי שְׂאֲדַע לְהַסִּיב
 לְשׂוֹאֲלִים טַעַם לֵהֵם : פֹּא בְּלָתָה לְתִשׁוּעָתְךָ נַפְשִׁי בְּחוֹרְבֵן בַּיִת רֵאשׁוֹן : לְדַבְרֶךָ
 יַחְלָתִי • שְׂאֲמַרְתִּי כִּי לְפִי מַלְאָח לְבַבְלֵ ע' שֶׁהָ אֲפָקוֹד אֶתְכֶם : פֶּגַע כָּלוּ עֵינָי
 לְאֲמַרְתְּךָ • בְּחוֹרְבֵן בַּיִת שֵׁנִי שְׂאֲמַרְתָּ וְשֶׁכֵּה וְקַבְּלְךָ : פֶּגַע כִּי הֵייתִי כְּנֹאֵד בְּקִיטוֹר • בִּיד
 הַמַּלְכוּת שֶׁבָקָשׁוּ תְּמִיד לְבַטֵּל מִמֶּנּוּ תוֹרָה וּמִצְוֹת : חֲקִיךָ • שְׂבַח וּבְרִית מִלֵּה :
 לֹא שְׂכַחְתִּי • מַעֲשֵׂתָם : פֶּד כְּמָה יָמֵי עַבְדְּךָ • בְּגִזְרוֹת הַעֲבוּדֵי כּוֹכְבִים :
 מָתִי תַעֲשֶׂה כְּרוּדִפִּי מִשְׁפָּט • בִּיּוֹן וּיִשְׁמַעְאֵל הַרְדּוּפִים חוֹתֵי : פֶּה שִׁתוֹת אֲשֶׁר
 לֹא כְתוּרְתְךָ • אֲשֶׁר הֵם עֲמוּקִים וּרְחוּקִים מִן הַאֲמֵת : פֹּו כָּל מַלְאוֹת אֲמוּנָה •
 מְכוּוֹנוֹת לְהַשִּׁיג קִוּוֹם נִלְחִי : שֶׁקֶר רִדְפוּנִי • בְּאֲמָרָס שֵׁהֵם • פֹּו כְּמַעַט
 כְּלוּנִי • בְּגִזְרוֹתֶיהֶם : וְאֲנִי לֹא עֲזַבְתִּי פְּקוּדֶיךָ • לְהוֹכִיחַ וּלְדַרְוֹשׁ כְּרַבִּים :
 פֶּח עֲדוֹת פִּיךָ • לְהַתְּרַחַק מֵהֶם וּמִדְּרֻכֵיהֶם : פֶּט לְעוֹלָם ה' דְּבַרְךָ • אֲשֶׁר
 בּוֹ שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ : נֶלֶב • קִוּוֹם בְּשָׁמַיִם שֵׁהֵם קִוּוּיִם עַל חוֹתוֹ הַאֲוֹפֵן שֶׁנַּעֲשׂוּ
 אֵל : צ לְדֹר וְדֹר אֲמוּנְתְךָ • אֲמַנְסִי בְּיָדֵי מַטֵּה הַאֲמוּנָה וְהַקִּוּוֹם שְׂבַחְתָּ
 כֶּסֶם הֵיֵא לְדֹר וְדֹר בְּהַחֲזֹרַת הַדּוֹרוֹת חֲלִילָה • כִּי בִזֵּה כּוֹנֵנְתָּ אֶרֶץ • אַחַר

אֲמוֹנְתָךָ בּוֹנֵנָה אֶרֶץ וּתְעוֹמֵד : צֵא לְמִשְׁפָּטֶיךָ עִמְדוּ הַיּוֹם
 בְּיַד הַכַּף עֲבָדֶיךָ : צַב לִלְוֵי תוֹרָתְךָ שְׁעִשְׁעֵי אֹז אֲבֹדְתִי
 בְּעֵנָי : צַג לְעוֹלָם לֹא אֲשַׁבַּח פְּקוּדֶיךָ בְּיָבֵם חַיִּיתָנִי :
 צַד לָךְ אֲנִי הוֹשִׁיעֵנִי בְּיַד פְּקוּדֶיךָ דְרָשְׁתִּי : צַה לִי קוֹו
 רְשָׁעִים לְאַבְדָּנִי עֲדֹתֶיךָ אֲחַבּוֹנָן : צוּ לְכָל תִּכְלֶה רְאִיתִי
 קִץ רַחֲבָה מִצֹּרְתְךָ מָאֵד :

יום בו צו מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי :
 צח מאיבי תחבמני מצורתך פי לעולם היא לי : צט מפל

ס פ ו ר נ ו

חטאו של אדם הראשון : ותעמוד : עד המבול : צא למשפטך עמדו היום :
 אך זה היום אחר המבול למשפטך עמדו שפטת להשחית את הארץ וסיסודות
 במבול כאמרו והנני משחיתם את הארץ וזוה קצרו ימיכם אחר המבול
 בהשתנות קור וחום וקיץ וחורף ויום וגילה * ובקצורם וארכם עוד בהפלגה :
 כי הכל עבדיך * השמים והארץ וכל זכאם והים הסשתנות בהם כפי
 משפטך : צב לולי תורתך * אשר תכליתם חיי עולם : שעשועי * לנחמני
 מלער חיי שעה : אז אבדתי בעניי * בראותי היות ימי מעטים וחיי לער :
 צג לעולם * עם כל גזרות העובדי כוכבים : לא השכח פקודיך * שאמרת
 שימו לבבכם לכל הדברים אשר אנכי מעיד בכם היום אשר תאוו את בניכם :
 כי גם חיתני * כאמרו כי הוא חייכם : צד לך אני * באות ברית מילה :
 הושעני * מגזרות העובדי כוכבים : כי פקודיך דרשתי * להוכיח ולדרוש
 ברבים : צה לי קוֹו רשעים לאבדני * לבטל ממני תורה ומצות למען נהיה
 לעם אחד עמהם : עדוהיך אחבונן * שצוית לא תעשו כמעשיהם להרחיקנו
 מהם פן נוקש גם * אמנם * צו לכל תכלה * לכל מכוון לתכלית : ראיתי קץ *
 אשר בו יושג התכלית : רחבה מצותך * אשר גם צוה ה' ליעקב סביביו
 זריו שהיא ארוכה ורחבה מהפשטת מכל זד : מאד * שלא פודע קצה אללנו :
 צז מה אהבתי תורתך * החלק העיוני הנותן אהבת האל יתברך ויראתו :
 כל היום היא שיחתי * כאמרו ודברת גם בשבתך בנייתך ובלכתך וגו' :
 צח מאובי * יוסר מדואג ואחיתופל : תחבמני מצותיך כי לעולם * בסתר
 ובגלוי : היא לי * תורתך הנזכר לדבר גם לא כדואג ואחיתופל שלא היתה
 תורתם אלא לעיני העם מן הספה ולחון ולהפאר : צט מכל מלמדי *
 יוסר מכל מלמדי השכלתי * וזה * כי עדותיך שיחה לי * שאמרת השמר

תהלים ליום ששי קיט

קד

מִלְמַדֵי הַשָּׁבֵלָתִי בִּי עֲדוּתִיךָ שׂוּחָה לִּי : ק מִזְקָנִים אֲתַבּוֹנֶן
 בִּי פִקְדֵיךָ נִצְרָתִי : קא כָּפַל אֶרְחָ רַע פְּלֵאתִי רִגְלִי לְמַעַן
 אֲשֹׁמֵר דְּבָרְךָ : קב מִשְׁשַׁמְטֵיךָ לֹא סָרְתִי בִּי אֵתָה הוֹרַתִּנִּי :
 קג מִה נִמְלְצוּ לַחֲבִי אִמְרָתְךָ מִדְּבַשׁ לִפִּי : קד מִפִּקּוּדֵיךָ
 אֲתַבּוֹנֶן עַל בֵּן שָׁנָאתִי כָּל אֶרֶח שָׁקֵר : קה נִר לְרִגְלֵי דְבָרְךָ
 וְאוֹר לְנִתְיָבְתִּי : קו נִשְׁבַּעְתִּי וְאֶקְיָמָה : קט מִשְׁשַׁמְטֵי צִדְקָה :
 קי נִעַנְיָתִי עַד מָאד יְיָ הִינִי כְּדְבָרְךָ : קכ נִדְבּוֹת בִּי רָצָה
 נָא יְיָ וּמִשְׁשַׁמְטֵיךָ לְמַדְנִי : קט נִפְשִׁי בְּכַפִּי תִמִּיד וְתוֹרַתְךָ
 לֹא שִׁכַּחְתִּי : קי נִתְּנוּ רִשְׁעִים פֶּחַ לִי וּמִפִּקּוּדֵיךָ לֹא תַעֲיָתִי :

ס פ ו ר נ ו

לך פן תשכח את הדברים ופן יסורו מלבבך וזהויות בלבי מה שהשכלתי
 הוספתי להשכיל במשפט העצם הנבדל וכאמרס ו"ל אש שמוע בישן השמע
 בחדש : ק מזקנים אתבונן - יותג מאחר חכמי הדור : כי פקודיך נלרתי -
 להעמיד הלמידים וכבר אמרו ומהלמידי יותר מכולס : קא מכל אורח רע -
 מהסורוי עבירה : למען אשמור דברך - שאמרת ולא תתורו אחרי לבבכם
 ואחרי עיניכם למען הזכרו : קב ממשפטך לא כרתי - כשכל ספק דין
 לא סרתי ומה שהוא המשפט אלך - וזה כי אתה סודיתני וקמת ועלית
 לא הסור ימין ושמאל : קג מה נמללו לחבי - כי בזה סרתי כל מחלוקת
 מבינינו : אמרתך - שאמרת שלך אל השופט אשר יהיה בימים ההם :
 מדבש לפי - שלא נדון אחר כל ב"ה אבל יהיה יפתח בדורו כשמואל
 בדורו : קד מפקודיך - שאמרת הלך אחר ב"ד יפה : אתבונן - שראוי
 לנשות אל הסברא היותר נכונה אע"פ שהיה אפשרית אינו סברא רחוקה :
 על כן שנאחי כל אורח - בקר דקדוקי עניות בלמוד ושנויי דחיקי : קה נר
 לרגלי דברך - בספורי התורה בעיני האבות וזולתם הם נר לרגלי בהנהגה
 הראוי בין האומות בעיני המדינות : ואור לנתיבותי - באופן שמירת
 המצות והתפלה לאל יתברך : קו כשעתי - בחורב ובערבות מואב :
 ואקומה - אש לא ימנעני מונע - אמנס - קז נעניתו עד מאד - בין
 העובדי כוכבים המונעים מזה : היני כדברך - שאמרת אני אמיח ואחיה
 וכאמרך ע"י הנביא הנה אני פותח את קברותיכם והעלית אתכם מקברותיכם
 עמי : קח נדבות פי - להקדש ולעניים בגלות : רזה נא ה' ומשפטך
 למדני - שאהן אותם כהוגן : קט נפשי בכפי תמיד - בגזרת העובדי

קיא נחלתי עדותיך לעולם כי ששון לבי המה : קיב נמית
 לבי לעשות חקיה לעולם עקב : קיג סעפים שנאתי
 ותורתך אהבתי : קיד סתרי ומנני אתה לדברך יחלתי :
 קטו סורו ממני מרעים ואצרה מצות אלהי : קטז סמכני
 כאמרתך ואחיה ואל תבישני משבירי : קיז סעדני ואישעה
 ואשעה בחקיה תמיד : קיח סלית כל שוגים מחקיה כי
 שקר תרמיתם : קיט סיגים השבת כל רשעי ארץ לכן
 אהבתי עדותיך : קכ סמר מפחדך בשרי וממשפטיה
 יראתי : קכא עשיתי משפט וצדק כל תניהני לעשקי :

ספורנו

כוכבים : ותורתך לא שכתתי • לא נעדרו לגמרי תופשי התורה : קי נתנו
 רשעים פח לי • למנות דיין ומורה שאינו הגון : מפקודיך לא תשיחי •
 שאמרת שופטים ושופטים תתן לך לא הטע לך אשרה ואמרתיו היו אומר
 לען הקיפה : קיא נחלתי עדותיך • ספור עלת יתרו ונחירת משה במנוי
 השיפוט : קיב נמית לבי לעשות חקיה • באלה וזולתם לא כמזות אנשים
 מלומדה או לבקשת אוהב ורע • אבל • לעולם עקב • לתכלית נלחי לרצון
 לפני אלהינו : קיג סעפים שנאתי • מחשבות הבלי הזמן וזה כי תורתך
 אהבתי : קיד סתרי ומנני אתה • ובהיותך סתרי ממקרי הזמן ומגני מן
 הרשעים לימים ראשונים : לדברך יחלתי • עתה בגלות שתאמר • קטו סורו
 ממני מרעים • אל המנעו את עבדי מעבודתי • וזה • ואצרה מצות אלהי :
 קטז סמכני כאמרתך • שאמרת כי לא אשונך • ואחיה • לחיי עולם :
 ואל תבישני • אל נא יגרום החטא הפך זה : קיז סעדני • בקבוצ גליות :
 ואישעה • משעבוד גליות : ואשעה בחקיה • הנמאסים בעיני העובדי
 כוכבים • כי אמנם כבר • קיח סלית • ורמסת בחורבן הבית : כל שוגים
 מחקיה • שהם הכבועים שמראים להמון שהם שמרו חקיה וזה להתיימר
 ולבס כל עמך : כי שקר תרמיתם • להטעות את ההמון שיכבדו אותם :
 קיט סיגים השבת • כמבול וכמהפכת סדום וזולתם • ובאלה הודעת כי
 לא אל חפץ רשע אתה : לכן אהבתי עדותיך • שהעידות בדורות הבאים
 והתרות גם בספרך אלה בחורתך אמנם בגלות : קכ סמר מפחדך בשרי •
 מגזרות העובדי כוכבים שהמשלת עלי : וממשפטך יראתי • באמרך ובגוים
 שהם לא תרגיע ולא יוכלתי לפנות אל קיום חקיה כראוי : קכא עשיתי

תהלים ליום ששי קיט
 קבב ערב עבדך לשוב אל יעשקני זדים : קבג עיני פלו
 לישועתך ולאמרת צדקה : קבד עשה עם עבדך כחסדך
 וחקה למדני : קבה עבדך אני הביגני ואדעה עדותיך :
 קבו עת לעשות ליי הפרו תורתך : קבז על פן אהבתי
 מצותיך מזהב ומפז : קבח על פן פל פקודי כל ישרתי
 כל ארח שקר שנאתי : קבט פלאות עדותיך על פן נצרתם
 נפשי : קל פתח דבריך ואיר מבין פתיים : קלא פי פערתי
 ואשאפה פי למצותיך יאבתי : קלב פנה אלי וחנני

ס פ ו ר נ ו

משפט ולדק • והנה קודם הגלות עשיתי משפט ולדק אני ולדיקי הדורות •
 עתה כל תמהני לעושי • בגלות המונעים אותי מזה : קבב ערוכ עבדך
 לטוב • וגם אם איני ראוי לזה ערבני עם לדיקי הדור וחזקה עמהם לקבון
 גליות : אל יעשקני זדים • גוג ומגוג הכאים לשלול שלל גדול • כי אמנם •
 קבג עיני כלו • בגלות : לישועתך • משעבוד גליות : ולאמרת לדקך •
 באמרך כי ישוב ה' לשוש עליך לטוב : קבד עשה עם עבדך כחסדך •
 לא כזכותי : וחקה • הנשכחים ממני בגלות : למדני • בקבון גליות •
 ואז • קבה הביגני ואלדעה עדותיך • שאמרת לא תסור מן הדבר אשר
 יגידו לך שאל אביך ויגדך • אשר כאלה • קבו עת לעשות לה' • שכימה
 השעה לריכה לך : הפרו תורתך • חכמי הדורות והוסיפו וגרעו בגזרותיהם
 ואראה גם אני אז כדת מה לעשות כפי צורך השעה • כי אמנם • קבז על
 כן אהבתי מצותיך • בזה שזוית לשמוע לחכמי הדורות : קבח על כן כל
 פקודי כל ישרתי • אמרתי היות ישרים כל מצות חכמים שתעשו בהסכמת
 כולם : כל אורח שקר • חומרות יתרות של איזה חסיד שטעם : שנאתי •
 שהם מבלי עולם : קבט פלאות עדותיך • בפרשת האזינו אשר זה הודעת
 גליות ישראל וסבהם ובשורת הישועה מהם : על כן נצרתם נפשי • כאמרו
 כי לא תשכח מפי זרעו : קל פתח דבריך • באמרך האור תמים פעלו :
 ואיר • עיני השכל להבין כוונת כל השירה שהיא להודיע חסדו ולדקת
 דינו על ישראל : מבין פתיים • כאמרו עם נבל ולא חכם : קלא פי
 פערתי • ללמדה על פה כאמרו שימה בפייהם : ואשאפה • להבין פרעיה :
 כי למצותיך יאבתי • לקיים מה שאמרת וענתה השירה הזאת לפניו לעד
 כי לא תשכח : קלב פנה אלי וחנני • תגני בינה והשכל להבין אותה :
 כושפט לאחזבי שטך • כאמרו אני אהבתי אהב ומשתי ימצאונני :

תהלים ליום ששי קיט

בְּמִשְׁפַּט לְאַהֲבֵי שְׁמֶךָ : קִלַּג פְּעָמַי הֵכֵן בְּאִמְרַתְךָ וְאֵל תִּשְׁלַט
 בִּי כָל יוֹן : קִלַּד פְּדַנִי מֵעֶשֶׂק אָדָם וְאִשְׁמְרָה פְּקוּדֶיךָ :
 קִלְהַ פְּיָךָ הָאָר בְּעַבְדְּךָ וּלְפִדְנִי אֶת הַקִּיָּה : קִלוּ פְּלָגֵי מַיִם
 יִרְדּוּ עֵינָי עַל לֹא שְׁמְרוּ תוֹרַתְךָ : קִלּוּ צְדִיק אֶתָּה יי וַיִּשְׂר
 מִשְׁפָּטֶיךָ : קִלַח צְיוֹת צַדִק עֲדוּתְךָ וְאַמוּנָה מָאֵד :
 קִלַט צְמַתְתַנִי קִנְאָתִי בִי שִׁכְחוּ דְבָרֶיךָ צָרִי : קִמַ צְרוּפָה
 אִמְרַתְךָ מָאֵד וְעַבְדְּךָ אֶהְבֶּה : קִמַא צָעִיר אֲנִכִי וְנִבְזָה
 פְּקוּדֶיךָ לֹא שִׁכַחְתִּי : קִמַב צִדְקָתְךָ צַדִק לְעוֹלָם וְתוֹרַתְךָ
 אֶמַת : קִמַג צַר וּמְצוֹק מְצִאוֹנִי מְצוּתֶיךָ שְׁעִשְׂעִי :

ס פ ו ר נ ו

קִלַג פְּעָמַי הֵכֵן בְּאִמְרַתְךָ • בִּי מִאִמְרוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית : וְאֵל תִּשְׁלַט
 בִּי כָל יוֹן • לְחִסּוֹב תּוֹעָה וּסְכָרוֹת נוֹטוֹת מִן הָאֵמֶת : קִלַּד פְּדַנִי מֵעֶשֶׂק
 אָדָם • בְּקִבּוּץ גְּלוּיֹת : וְאִשְׁמְרָה פְּקוּדֶיךָ • לְמַנּוֹת שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים הַגּוֹיִם :
 קִלְהַ פְּיָךָ הָאָר בְּעַבְדְּךָ • נִשְׁמַת שְׂדֵי תְּבִינִי : וּלְמַדְנִי אֶת הַקִּיָּה • בְּטַעַם
 שְׁלֵהֶם לְהַפְנוֹת אֱלֹהֵיךָ רַשְׁעֵי אֶרֶץ גַּם בְּחָקִים • כִּי אֲמַנֶּס • קִלוּ פְּלָגֵי מַיִם
 יִרְדּוּ עֵינָי • בְּגִלוֹת שֶׁלֹּא הִיא בִידֵי לְמַחֹת : עַל לֹא שְׁמְרוּ תוֹרַתְךָ •
 בְּחִיסוּרֵי מִאֲכָלוֹת וְזוֹלָתָם שֶׁלֹּא יִדְעוּ טַעַמָּם : קִלּוּ צְדִיק אֶתָּה ה' • עַל
 שֶׁהִגִּילִית אֶת יִשְׂרָאֵל מֵאֲרָצָה עַל עוֹוֹת הַדִּין כְּאִמְרוֹ זֶדֶק זֶדֶק תִּרְדּוּף מְעַן
 תַּחִּיה וִירֶשֶׁת : וַיִּשְׂר מִשְׁפָּטֶיךָ • עַל תּוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה • כִּי אֲמַנֶּס • קִלַח ל׳וֹת
 זֶדֶק עֲדוּתֶיךָ • בְּאִמְרַךְ וְלֹא תִקַּח שׁוֹחַד כִּי הַשׁוֹחַד יַעוֹר : וְאַמוּנָה מָאֵד •
 לֹא תִשָּׂא פִּנֵי דָל וְלֹא תִסְדֵּר פְּנֵי גְדוֹל אֲפִילוֹ בְּדַבְרִים • וְהִי • קִלַט לְמַתְחַנֵּי
 קִנְאָתִי כִּי שִׁכְחוּ דְבָרֶיךָ לְרִי • קִלַת תּוֹפְשֵׁי הַתּוֹרָה חוֹלְקִים עַל שֶׁהֶם מַזְדִּיקֵי
 רַשָּׁע עֵקֶב שׁוֹחַד וְהִטְעַם בְּלִמְתַּחַנֵּי קִנְאָתִי ע"ז הוּא • כִּי אֲמַנֶּס • קִמַ צְרוּפָה
 אִמְרַתְךָ מָאֵד • בְּזֶדֶק תִּשְׁפּוֹט שֶׁלֹּא יוֹהֵר כִּךְ לֹה וְקִבֵּה לֹה וּבְסוֹד הַשּׁוֹפֵט
 מֵאַחַד מֵאֵלֶּה יֵטֵה דִינֹו בְּלֵי סַפֵּק : וְעַבְדְּךָ אֶהְבֶּה • לְפִיכָן קִנְאָתִי בְּהוֹלִילִים
 הַנוֹטִים מִמֶּנֶּה • וְגַם כִּי • קִמַא צָעִיר אֲנִכִי וְנִבְזָה • בְּעַרְךָ אֵל קִלַתָּ שֶׁהֶם
 אֲנִכִי הֵשֶׁם : פְּקוּדֶיךָ לֹא שִׁכַחְתִּי • שֶׁאִמְרַת הַסּוֹכַח תּוֹכִיחַ אֶת עַמִּיתְךָ
 וְאִמְרַתִּי • כִּי אֲמַנֶּס • קִמַב זֶדֶקְתְךָ • שֶׁהִיא הַשְׁתַּדְלוֹת הַדִּיּוֹן לְמַנּוֹחַ הָאֵמֶת
 כְּאִמְרוֹ וְהוֹדַעַת לְהֶם אֶת הַדֶּרֶךְ יִלְכוּ בֵּה וְאֵת הַמַּעֲשֵׂה אֲשֶׁר יַעֲשׂוּ : זֶדֶק
 לְעוֹלָם • נוֹהֶגֶת בְּאֶרֶץ וְכו' • בְּפִנֵי הַבַּיִת וְשֶׁלֹּא בְּפִנֵי הַבַּיִת : וְתוֹרַתְךָ אֵמֶת •
 כִּי הַשׁוֹמֵד יַעוֹר וַיִּסְלַף • וְגַם כִּי קִמַג צַר וּמְצוֹק מִצְאוֹנִי בְּגִלוֹת : מְצוּתֶיךָ

קמד צדק עדותיך לעולם הביגני ואהיה: קמה קראתי
 בכל לב ענני יי חקיה אצרה: קמו קראתיך הושיעני
 ואשמרה עדתיך: קמו קדמתי בנשף ואשועה לדברך
 לדברך כי יחלתי: קמה קדמו עיני אשמרות לשית באמרתך:
 קמט קולי שמעה כחסדך יי כמשפטך חניני: קג קרבו
 רדפי ומה מתורתך רחקו: קנא קרוב אתה יי וכל מצותיך
 אמת: קנב קדם ידעתי מעדתך פי לעולם יסדתם:
 קנג ראה ענני וחלצני פי תורתך לא שכחתי: קנד ריבה
 ריבי וגאלני לאמרתך חניני: קנה רחוק מרשעים ישועה

ס פ ו ר נ ו

טעושי • ולא אהדל להוכיח ולהזהיר אהסן עתה: קמד דק עדותיך
 לעולם • שהעידות מי אנכי לעולם אביב נקס ללוי: הבינני • מתו יהיה
 זה: ואחיה • עד שאזכה לראותה ולא אחיה מן הנספים אז: קמה קראתי
 בכל לב • בגלות: ענני • מגזרות העובדי כוכבים • ובזה חקך אלורה •
 ולא ימנעני מזה גזרותיהם: קמו קראתיך • להילני מן העובדי כוכבים:
 הושיעני • בקבוץ גליות: ואשמרה עדותיך • שלא אהערב בעובדי כוכבים:
 קמו קדמתי בנשף ואשועה • מעולר רעס ויגון: לדברך יחלתי • שאמרת
 ובקשה משם את ה' אליך ומזאת: קמה לשיח באמרתך • שאמרת ואף
 גם זאה צהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים: קמט קולי שמעה כחסדך •
 באמריך יקראני ואלענהו עמו אנכי בצרה: כמשפטך חניני • באמריך אורך
 ימים אשביעוהו ואראוהו בישועתי: קג קרבו רודפי זמה • מזמת אולת
 באמרתם שהמנות הם משל וחדיה ואומרים שהם מקיימים אותם כפי הנמשל
 ובזה מתורתך רחקו: קרוב אתה ה' • לנו בכל קראנו אליך ותושיענו
 מדברי ריבותם: קנא וכל מצותיך אמת • ככתנם וכלאוסם • ובכן יבוא
 החולקים על זה • כי אמנם • קנב קדם • מאז שנתנה תורה: ידעתי
 מעדותיך • שאמרת ואשמיעם את דברי אשר ילמדון ליראה אותי כל הימים
 ואת צהיהם ילמדון: כי לעולם יסדתם • בלתי הסתנות ולזמן בלתי בעל
 תכלית • ובכן • קנג ראה עני • בגזרות העובדי כוכבים • כי בעל זאת
 תורתך לא שכחתי: קנד ריבה ריבי • שמתאמנים לבעל ממני תורה
 ומנות: וגאלני • משעבוד גליות: לאמרתך חניני • לעסוק בתורתך:
 קנה רחוק מרשעים ישועה • וגם כי ישועת המשיח דבר רחוק מרשעים •

בִּי חִקִּיָּה לֹא דִרְשׁוּ׃ קִנּוּ רַחֲמֵיךָ רַבִּים יי כַּמִּשְׁפָּטֶיךָ
 חִינֵי׃ קִנּוּ רַבִּים רִדְפֵי וְצָרֵי מַעְדוֹתֶיךָ לֹא נִטִּיתִי׃
 קִנּוּ רְאִיתִי בְגָדִים וְאַתְקוּטְמָה אֲשֶׁר אִמְרַתְךָ לֹא שָׁמְרוּ׃
 קִנּוּ רֵאָה בִּי פְקוּדֶיךָ אֲהַבְתִּי יי כַּחֲסֵדְךָ חִינֵי׃ קִס רֵאָשׁ
 דְּבָרְךָ אֱמֶת וּלְעוֹלָם כָּל מִשְׁפַּט צְדָקָה׃ קסא שְׁרוּם רִדְפוּנִי
 חֲנָם וּמִדְּבָרְךָ וּמִדְּבִירְךָ כִּי פָחַד לִבִּי׃ קסב שֵׁשׁ אֲנֹכִי עַל
 אִמְרַתְךָ כַּמוֹצֵא שָׁלַל רַב׃ קסג שֶׁקֶר שָׁנֵאתִי וְאֶתְעַבֶּה
 תּוֹרַתְךָ אֲהַבְתִּי׃ קסד שֶׁבַע בַּיּוֹם הִלְלֵיתִיךָ עַל מִשְׁפָּטֵי
 צְדָקָה׃ קסה שְׁלוֹם רַב לְאַהֲבֵי תּוֹרַתְךָ וְאִין לָמוֹ מִבְּשׂוֹר׃

ס פ ו ר נ ו

כאמרו כי הוא כמו אש מזרח קספ. וזה כי חקיק לא דרשו. בימי
 קבוץ גלויות. מכל מקום. קנו רחמיך רבים ה'. וביד אדם אל הפולה:
 כמשפטיך חינוי. כאמרך ואותך לא אעשה כלה ויסרתך למשפט:
 קנז רבים רודפי. העובדי כוכבים: וצרי. האפיקורסים: מעדותיך
 לא נטיתי. להתערב בעובדי כוכבים: קנח ראיתי צוגדים. בחיבורי
 מאכלות ובעובדי כוכבים: ואתקוטטה. בקללי להבדילם מקהל הגולה:
 אשר אמרתך לא שמרו. כי בסוף יאלו להרבות רעה: קנח כי פקודיך
 אהבתי. הוכח תוכיח ושננתם לבניך וזולתם: כחסדך חינוי. עד שאראה
 בישועתך: קס ראש דברך אמת. שאמרת קודם זאת ישראל ממזרים
 ולקחתי אתכם לי לעם: ולעולם כל משפט צדקך. שאמרת וגם את הגוי
 אשר יעבדו דן אנכי לא בשביל מזרים. בלבד אמרת אבל על כל העובדי
 כוכבים שייעבדו את ישראל ובכן עשה זאת גם עתה: קסא שרים רדפוני
 חנם. במלחמת גוג: ומדברך פחד לבי. שאמרת ואנכי הסתר אסתיר
 פני מהם. אמנם. קסב שש אנכי על אמרתך. שאמרת ונתן ה' אליהך את
 כל האלות האלה על אויביך: כמוצא שלל רב. כמו שעשה חזקיהו שמצא
 שלל רב במפלת סנחריב ובטחתי שכן תעשה עמדי. וזה כי אמנם.
 קסג שקר שנאתי. של עובדי כוכבים: תורתך אהבתי. שהיא לבדה
 תורת אמת. ועוד כי שבע ביום הללהיך. בגלות: על משפטי
 צדקך. שהצדקתי עלי את הדין. ועוד כי אמנם. קסה שלום רב לאוהבי
 תורתך. ופושיע גם ההמוני בזכות אוהבי תורתך אשר בדור. ועוד כי.

קסו שִׁבְרַתִּי לִישׁוּעַתָּה יי וּמִצֹּתֶיךָ עֲשִׂיתִי : קסו שְׁמֵרָה
 נַפְשִׁי עֲדֹתֶיךָ וְאַהֲבִים כְּאֵד : קסח שְׁמֵרַתִּי פְּקוּדֶיךָ וְעֲדֹתֶיךָ
 כִּי כָל דְּרָכֶיךָ נְגִידָה : קסט תִּקְרַב רַנְתִּי לִפְנֵיךָ יי כִּדְבָרְךָ
 הַבִּינֵנִי : קע תָּבוֹא תַחְנִיתִי לִפְנֵיךָ פְּאֻמְרָתְךָ הַצִּילֵנִי :
 קעא תִּבְעֵנָה שְׁפָתַי תִּחְלֶה כִּי תִלְמַדְנִי חֻקֶּיךָ : קעב תֵּעַן
 לִישׁוֹנִי אִמְרָתְךָ כִּי כָל מִצְוֹתֶיךָ צְדָק : קעג תְּהִי יָדְךָ לְעִזְרִי
 כִּי פְּקוּדֶיךָ בְּהַרְתִּי : קעד תֵּאֲבֹתִי לִישׁוּעַתָּה יי וְתוֹרַתְךָ
 יִשְׁעִישְׁעֵי : קעה תִּחִי נַפְשִׁי וְתִהְלֶלְךָ וּמִשְׁפָּטֶיךָ יַעֲזֹרְנִי :
 קעו תַּעֲשִׂיתִי כִּשְׁה אֲבִד בִּקְשׁ עֲבֹדְךָ כִּי מִצְוֹתֶיךָ לֹא שָׁכַחְתִּי :

ס פ ו ר נ ו

קסו שברתי לישועתך ה' - נפיתי לישועה : מלותיך עשיתי - בקבוצ גלויות :
 קסו שמרה נפשי עדותיך - שלא התערבתי בעובדי כוכבים : קסח שמרתי
 פקודיך - הוכח תוכיח ולהורות את בני ישראל וזולתם : כי כל דרכי
 נגדך - מכוונים לעשות רצונך : קסט תקרב רנתי - סדר שבתך הקודם
 להפלה : כדברך הבינני - באמריך ומל ה' אליהך את לבנך לאהבה את
 ה' אליהך : קע כאמרתך - שאמרת ונתן ה' אליהך את כל האלות האלה על
 אויביך : הצינני - מן העובדי כוכבים : קעא תבענה שפתי - לאומות
 הזכר : כי תלמדני חקיך - שתודיעני טעמם - ובוה - קעב הען לשינוי -
 לאומות המשיבות עליהם : אמרתך - שאמרת ומי גוי גדול אשר לו חקים
 ומשפטים צדיקים ככל התורה הזאת - ואומר להם כי כל מלותיך צדק -
 הם ע"ד המצוה : קעג תהי ידך לעזרתי - לעשות זאת : כי פקודיך בחרתי -
 להבין ולהורות גם לאומות באמריך והם תהיו לי ממלכת כהנים :
 קעד תאבתי לישועתך - מן האומות : ותורתיך - שהבטיחה בזה באמרה
 ושב וקבצך - היא שעשועי - שתשעשע נפשי שהיא מתאוה לזה : קעה תחי
 נפשי וההללך - יס"ה שתחיה נפשי ותזכה לימות התשועה באופן שההללך
 נגד האומות עובדי כוכבים : ומשפטיך - עליהם : יעזרני - לעשות
 זאת ולא יקומו עלי - כאשר עשו בימי הגלות בספרי תהלתך עד כי -
 קעו תעשיתי כשה אובד - לצרות אלה ואני מדכרי ריבותם וגזרותם :
 בקש עבדך - כאמרו והתם תלוקטו : כי מצוטיך לא שכחתי - גם כי
 בהאמנו לזה בגזרותם :

הנה כל שירי המעלות הם שירים שיאמרו בקבוצ גלויות ובימות המשיח
השמידים אשר ה' קורא שהיו נבדלים זה מזה במעלה ויכיר כל אחד מהם
להלל ולהודות לשם ה' ולהפלל על עממו ועל זולתו איש כפי מעלתו ומדרגתו:

יום כז קב א שיר המעלות אל יי בצרתה לי קראתי
ויענני : ב יי הצילה נפשי מעיפת שקר מלשון רמיה :
ג מה יתן לך ומה יסוף לך לשון רמיה : ד חצי גבור
שנונים עם גחלי רתמים : ה אויה לי פי גרתי משך
שכנתי עם אהלי קדר : ו רבת שכנה לה נפשי עם שונא
שלום : ז אני שלום וכי אדבר המה למלחמה :

נוה המזמור התפלל המשורר על המעלות בשיר שלא יוסף עוד להגלותם
ויקיים אותם האל במעלתם וישמרו מכל מזיק :

קכא א שיר למעלות אשא עיני אל ההרים מאין יבא
עזרי : ב עזרי מעם יי עשה שמים וארץ : ג אל יתן

ספורנו

קב א שיר המעלות אל ה' בצרתה לי . בגלות : קראתי ויענני .
בקבוצ גלויות : ב מעפת שקר . מדברי הרשעים אשר פיהם דבר שוא :
מלשון רמיה . מלשון רומה קפת המפילות בינינו . כי אמנם . ג מה
יתן לך . תודה על הטוב שעשית : ומה יוסף לך . בעל לשון רמיה
היורה . ד חצי גבור בנונים . של לה"ר להרוג רבים : עם גחלי רתמים .
עם סם המות השורף כגחלים לשים בלה"ר אויבם בין המקבלו ומי שנאמר
עליו : ה אויה לי . וזה אני מתפלל שנסיתו זה הצער . כי אמנם .
גרתי משך . שאין בהם שום מדה טובה ולמדתי ממעשיהם . ועם זה .
ו שכנה לה נפשי עם שונא שלום . ולתרחק ריב רגילים בלשון הרע עד
כי . ז אני שלום . הייתי איש שלום עם כלם : וכי אדבר . וכאשר אדבר
שלום ביניהם : המה למלחמה . נגדי באמנם שהיה דברי לרעה :
קכא א שיר למעלות אשא עיני אל ההרים . הנה בגלות הייתי
נושא עיני אל מלכי האומות בעת צרה לתור : מאין יבוא עזרי . להמלט .
והנה . ב עזרי . היה מעם ה' בלבד : עשה שמים וארץ . ועזרני גם
נגד המערכת הוא ברחמיו : ג אל יתן למוט רגלך . לא יוסף
להגלותך : אל ינוס שומרך . אפילו בתנומה קלה לא יגרע ממך עינו .

תהלים ליום השבת קכא קכב קח
 לְמוֹט רִגְלֶךָ אֶל יָנוּם שְׁמֹרֶךָ : ד הִנֵּה לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן
 שְׁמֹר יִשְׂרָאֵל : ה יי שְׁמֹרֶךָ יי צִלְּךָ עַל יַד יְמִינֶךָ : ו יוֹמָם
 הַשֶּׁמֶשׁ לֹא יַכֶּכָּה וְיָרֵחַ בְּלִילָה : ז יי יִשְׁמְרֶךָ מִכָּל רָע
 יִשְׁמֹר אֶת נַפְשֶׁךָ : ח יי יִשְׁמֹר צִאתְךָ וּבֹאֶךָ מֵעַתָּה
 וְעַד עוֹלָם :

זוה המזמור התפלל המשורר שאע"פ שיהיו רבים זוכים לימות המשיח לא יזכו להיות מבני ירושלים שלא יעלו אליה אלא המזמנים לה כאמרו כל הכהוב לחיים בירושלים ועם זה יהיה המשיח כמו אש מלצרף כסף ומנער פושעי ישראל לא ילא ממנה שום משפט נגד הסרידים גם שיהיו בלתי מזמנים לה' :

קכב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד שְׁמַחְתִּי בְּאִמְרִים לִי בַיּוֹם
 יי גִּלְיָה : ב עֲמֻדוֹת הַיָּם רִגְלֵי בְּשַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַיִם : ירושלים
 הַבְּנוּיָה בְּעִיר שְׁחָפְרָה לֵאלֹהֵי יַחֲדוֹ : ד שָׁשָׂם עָלָיו שְׁבָטִים

ס פ ו ר נ ו

כי הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל - לא יסתיר פניו ממנו מזד עצמו אבל מלמדו בענינו : ה ה' שומרך - מיד ג' ג' ומגוג : ה' לך - מכל מזיק : על יד ימינך - על ידך יעשה נקמה כל ר' ונתתי נקמתי וגו' ביד עמי ישראל ובה יהיה על יד ימינך כי הוא חילים יגבר - עד כי - ו יומם השמש לא יכסה - ולא יכלו לך אפילו מיני ההשתנות מזד השמים הוא : ז ה' ישמך מכל רע - מלך לב האדם רע כאמרו ומל' ה' אלהיך את לבך - באופן שישמור את נפש השכלית מהכשל בחטא ע"ד רגלי הסידור ישמור - והוא - ה ה' ישמר צאתך - במנות המשיח להוכיח לגוים עוונות עד רחוק : ובואך - בשונך אליו לשלום :

קכב א שמחתי באומרים לי בית ה' נבך - הנה במקדש ראשון שמחתי באומרים לי בית ה' נבך שהיו הכל מוגנים לזה - וכן - ב עומדות היו רגליו - בכל אות נפשו : בשערך ירושלים - שהיה כרך ומפואר : ג כעיר שחפרה לה יחדו - אע"פ שנעשתה בכמה זמנים והוסיפו עליה מ"מ היתה מתוקנת בבתים חלואים ושוקים כעיר שנכנתה כולה יחדו : ד שש עלו שבעים - על כל ספק שנפל כאמרו כי יפלא וקמת ועליה וכמו כן עלו שש - שבטי ים עדות לישראל - אנשי מעמד שהיו נלצים על התמיד בשניות כל ישראל והיו לעדות שהיה קרבן תמיד נעשה בהשגת

שְׁבִי יְהוָה עֲדוֹת יִשְׂרָאֵל לְהוֹדוֹת לְשֵׁם יי : ח בִּי שִׁמְחָה
 יֵשְׁבוּ כְּסֹאוֹת לְמִשְׁפַּט כְּסֹאוֹת לְבֵית דָּוִד : ו שְׂאוּ שְׁלוֹם
 יְרוּשָׁלַיִם יִשְׁלֹוּ אֶהְבִּיךָ : ז יְהוִי שְׁלוֹם בְּחֵילְךָ שְׁלוֹה
 בְּאַרְמְנוֹתֶיךָ : ח לְמַעַן אַחֵי וְרַעֵי אֲדַבְרָה נָא שְׁלוֹם בְּךָ :
 ט לְמַעַן בֵּית יי אֱלֹהֵינוּ אֲבַקֶּשֶׁה טוֹב לְךָ :

בזה המזמור התפלל המסור על קצת עשירי עם ישראל באמרו חע"פ שאמר
 הנביא כי אז חסיר מקרבך עליו גאותך והשארתי בתוכך עם עני ודל
 הנה כבר סרכו לסכול בזיון וקץ מן העובדי כוכבים בגלות :

קכג א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֶלֶיךָ נִשְׂאֵתִי אֶת עֵינַי הַיֹּשְׁבִי
 בַּשָּׁמַיִם : ב הִנֵּה כְּעֵינַי עֹבְדִים אֶל יַד אֲדוֹנֵיהֶם כְּעֵינַי
 שֹׁפְחָה אֶל יַד גְּבוּרָתָהּ כֵּן עֵינָיו אֶל יי אֱלֹהֵינוּ עַד שִׁיחַנְנוּ :
 ג חֲנְנוּ יי חֲנְנוּ בִּי רַב שָׁבַעְנוּ בּוֹז : ד רַב־תְּשַׁבְּעָה לָּהּ נַפְשֵׁנוּ
 הַלְעַג הַשְּׂאֲנָנִים הִבּוּ לְגֵאֵי יוֹנִים לְגֵאֵיוֹנִים כְּתִיב :

ס פ ו ר נ ו

כלם : להודות לשם ה' - שירצה ויקבל קרבנם בראון - אמנם עתה בימות
 המשיח : ה כי שמה - בירושלים : ישבו כסאות למשפט - כאמרו ועלו
 מושביים בהר ציון לשפוט את הר עשו - וכאמרו כי הוא כמו אש מזרף
 כסף שיבער המשיח גם את פושעי ישראל : אתם - כסאות לבית דוד :
 ו שאלו שלום ירושלים - בתפלתכם באופן שישליו אוהביך - ולא יתחבלו על
 אחיהם - ועם זה - ז יהי שלום בחילך - גם לבנתי מזומנים וכתובים
 לחיים בירושלים באופן שיהיה שלום בארמנותיך ולא יתעצבו על פורעניות
 אחיהם - כי אמנם - ח למען אחי ורעי - המזומנים לך : הדברה נא שלום
 בך - שלא יהיה בך קול כפי וקול זעקה מפני פורענות אחיהם : ט למען
 בית ה' אלהינו - שיהיה שם תודה וקול זמרה לא הפך זה : אבקשה טוב
 לך - ששון ושמחה ימצא בך לא הפך זה כלל :

קכג א אליך נשאתי את עיני - הנה בגלות אליך נשאתי את עיני
 בתפילתי - באופן כי - ב כעיני עבדים - המצפים שיתרצה האדון אליהם
 אחר שגער והכסה אותם : כן וגו' - כי אש הוגה ורחם כרס חסדיו וגם כי
 חולי לפעמים התגאונו בעשרנו : ג חננו כי רב שבענו בוז - בגלות : ד הלעג
 כשאנשים - שהיינו ללעג המבזים בקהל עם : הבזו לגאי יונים - הלעג
 שהיה לנו לבזיון אלל גדוליהם :

תהלים ליום השבת קבר

זֶה הַמְזֻמָּר נֶחֱן הַמְזֻכָּר תּוֹדָה לְאֵל יִתְּ סִיקִים אֶת בְּנֵי בֵּין הַאֲמוֹת
וְלֹא יוֹכְלוּ לְגַלּוֹתָם :

קבר א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד לִוְלִי יי שְׁהִיָּה לָנוּ יֵאמֹר
נֵא יִשְׂרָאֵל : ב לִוְלִי יי שְׁהִיָּה לָנוּ בְּקִים עָלֵינוּ אָדָם : ג אֲזִי
חַיִּים בְּלַעֲנוּ בַחֲרוֹת אַפֶּס בָּנוּ : ד אֲזִי הַמִּים שְׁטַפּוּנוּ
נַחֲלָה עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ : ה אֲזִי עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמִּים
הַיְדוּדִים : ו בְּרוּךְ יי שְׁלֵא נִתְּנָנוּ מֶרֶק לְשִׁנֵּיהֶם : ז נַפְשֵׁנוּ
בְּצַפּוֹר נִמְלֵטָה מִפֶּה יוֹקְשִׁים הַפֶּה נִשְׁבֵּר וְאִנְחָנוּ נִמְלֵטָנוּ :
ח עֲזָרְנוּ בְּשֵׁם יי עֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ :

זֶה הַמְזֻמָּר הַתַּפִּלָּה הַמְזֻכָּר עַל בְּנֵי קְבוּץ גְּלוּיֹת שְׁלֵא יוֹכִיף הָאֵל לְהַגְלוֹתָם
וַיִּסֵּר מִתּוֹכָם אֶת עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים שִׁסִּיתוּ אֶת הַהַמּוֹן וַיִּטּוּ לְבָבָם לְדַעוֹתָם :

קבר א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת הַבְּטָחִים בִּי בְּהַר צִיּוֹן לֹא יִמּוּט

ס פ ו ר נ ו

קבר א לִוְלִי ה' שְׁהִיָּה לָנוּ - גְּלוּיֹת בְּכָל דּוֹר וְדוֹר שְׁעַמְדוּ עָלֵינוּ
לְבַלְחָנוּ - וְלִוְלִי שְׁהִיָּה לָנוּ - בְּפֶרֶט : בְּקוֹס עָלֵינוּ אֲדָם - הַמֶּן הַרְשַׁע :
ג אֲזִי חַיִּים בְּלַעֲנוּ - לְהַשְׁמִיד וּבְלַלֵּם לְבוֹן : וְכֵן בַּחֲרוֹת אַפֶּס בָּנוּ - בְּמִלְחַמַת
בֵּיתֶךָ שֶׁכַּעַם מֵאֵד אֲדַרְיָאֲנוּס קִיסָר לְרוֹב הַהַרְגוּיִם שֶׁהִרְגוּ אֹז בְּחִילוֹ : ד אֲזִי
הַמִּים - רַב חִילוֹ הַשָּׂאָר : שְׁטַפּוּנוּ נַחֲלָה עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ - הִיוּ שׁוֹטְפִים
וּמַעֲבִירִים אֶת תְּהוֹם הַנַּחַל אֲשֶׁר עֵבֶר אֹז עַל נַפְשֵׁנוּ - כִּי אֲמַנֵּס - ה אֲזִי
עֵבֶר עַל נַפְשֵׁנוּ הַמִּים הַיְדוּדִים - בַּגְּזֵרוֹת אֲדַרְיָאֲנוּס שֶׁגָּזַר שְׁמִי שְׁלֵא יִהְיֶה
אֶת הַיְהוּדִי כְּאֲשֶׁר יִמְאַחֶהוּ יִהְיֶה : ו בְּרוּךְ ה' - שְׁהִיטִיב לָנוּ אֹז : אֲשֶׁר
לֹא נִתְּנָנוּ מֶרֶק - לְהַשְׁמִיד גַּם שֶׁהִינּוּ בְּצַעַר רַב - כִּי לְבַסּוֹף - ז נַפְשֵׁנוּ
כְּצַפּוֹר נִמְלֵטָה - שֶׁגָּזַר אַחֲרָי כֵּן שֶׁהַסּוֹרֵג אֶת הַיְהוּדִי יִהְיֶה - וְעַתָּה בְּקְבוּץ
גְּלוּיֹת : הַפֶּה נִשְׁבֵּר - שֶׁנִּתְּמַלֵּא סֵאתָם שֶׁל אֲוֹתָם עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים וְאֲבָדוּ :
וְאִנְחָנוּ נִמְלֵטָנוּ - מִשְׁעַבּוּדָם זֶה לֹא בְּזַכּוּתָנוּ - וְהִנֵּה - ח עֲזָרְנוּ - שְׁלֵא
יִכְלוּ קוֹס עוֹד עָלֵינוּ הוּא - בְּשֵׁם ה' עוֹשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ - שִׁיפְקוֹד עַל
זֶבֶל הַמָּרוֹס וְעַל מַלְכֵי הָאֲדָמָה :

קבר א הַבּוֹטְחִים בִּי - יוֹשְׁבִים בְּצִיּוֹן חוֹמָה בְּקְבוּץ גְּלוּיֹת - יִהְיֶה
שִׁיחֵי - כֶּהֱרַ צִיּוֹן - כְּמוֹ שִׁיחֵי הַר צִיּוֹן לַיּוֹמֹת הַמַּשִּׁיחָה : לֹא יִמּוּט לְעוֹלָם
יִשְׁבִּי אֶפְסֵלוֹ בְּמִלְחַמַת גּוֹג כְּאֲמָרוֹ וַיִּתֵּר הַעַם לֹא יִכְרַת מֵן הָעִיר - כִּי אֲמַנֵּס .

לְעוֹלָם יֵשֵׁב : ב יְרוּשָׁלַיִם הָרִים סָבִיב לָהּ וְיִי סָבִיב לְעַמּוֹ
 מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם : ג כִּי לֹא יִנּוּחַ שִׁבְטֵי הָרִשָׁע עַל גּוֹרֵל
 הַצְדִּיקִים לְמַעַן לֹא יִשְׁלַחוּ הַצְדִּיקִים בְּעוֹלַתָּה יְדֵיהֶם :
 ד הַטִּיבָה יִי לְטוֹבִים וְלִישְׁרִים בְּלִבּוֹתָם : ה וְהַמַּטִּים
 יַעֲקֹלְקוּתָם וְיִלְכֶם יִי אֵת פְּעֻלֵי הָאָוֶן שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל :
 זֶה הַמַּזְמוֹר הַתַּלְלֵל הַמְּשׁוֹרֵר שִׁזְכוּ לַסּוּיֹת בְּקִבּוּץ גְּלוּיֹת גַּם בְּלַתִּי רֵאוּס לְזֶה :
 קבו א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת בְּשׁוּב יִי אֵת יְשִׁיבַת צִיּוֹן הַיְיִנוּ
 בְּהַלְמִים : ב אֲזִי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וְלִישׁוֹנֵנוּ רִנָּה אֲזִי יֹאמְרוּ
 בְּגוֹיִם הַגְדִּיל יִי לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי : ג הַגְדִּיל יִי לַעֲשׂוֹת
 עִמָּנוּ הַיְיִנוּ שְׂמֵחִים : ד שׁוּבָה יִי אֵת שְׁבִיתָנוּ שְׁבוּחָנוּ כִּי

ס פ ו ר נ ו

ב ירושלים • לשעבר • הרים סביב לה ובהם היתה נשמרת • אמנם עתה
 בקבוץ גלויות • ה' יהיה סביב לעמו • לשמרם מכל מזיק • מעתה ועד עולם •
 גם כבא מלחמת גוג • וזה • ג כי לא ינוח שבט הרשע על גורל הצדיקים •
 שכבר אבדו ממסלות העובדי כוכבים והקפס כאמרו ושאר חיותא העדו
 שולטתהו • למען לא ישלחו הצדיקים בעולתה ידיהם • כמו שעשה בשנים
 קדמוניות • כאמרו ויתערבו בגוים וילמדו מעשיהם : ד הטיבה ה' לטובים •
 בעיון ובמעשה : ולישרים בלבבותם • המבקשים ומשתדלים להשיג השלמות
 בשניהם : ה והמטיים • את לבבם ומטיים לב הסמוך : בעקלקלותם • ע"ד
 נוח : וילוכם ה' • לאבדון : את פועלי האון • עם רשעי עובדי כוכבים
 באופן שהיה שלום על ישראל ולא יהיה עוד מחלוקת ביניהם :
 קבו א בשב ה' את שיבת ציון • שבקבוץ גלויות : היינו כחולמים •
 יראה בעינינו שקרה לנו כמו שיקרה לחולם הדואה בחלומו דברים שהיו
 נמנעים אלנו בהקיץ • ובכך • ב ימלא שחוק פינו • ימלא בלתי תעורבת יגון
 כאמרו ונסו יגון ואנחה : ולשוננו רנה • וכן תמלא לשוננו רנה והודאה
 בלתי אורך תחנון ובקשות על כל רנה : הגדיל ה' לעשות עם אלה • שהיו
 בעינינו בלתי נחשבים • ובאמת כי • ג הגדיל ה' לעשות עמנו • בלתי
 ראוי • ובזה היינו שמחים • כי נקוה שיגביר עלינו חסדו יום יום :
 ד כאפיקים בנגב • כמו שהמלאה אפיקי מים בנגב שהיא ארץ יבשה בלתי
 ראוי לאפיקי מים : ה הזורעים בדמעה • וצדיקי הדור שזרעו מעשים

תהלים ליום השבת קבו קבו
 קי
 בַּאֲפִיקִים בַּנֶּגֶב : הַ הַזֹּרְעִים בְּדִמְעָה בְּרִנָּה יִקְצְרוּ : וְהַלֹּךְ
 יֵלֵךְ וּבִבְכָה נִשְׂא מִשָּׂךְ הַזֹּרֵעַ בֹּא יבֹא בְּרִנָּה נִשְׂא אֶלְפִתָיו :
 כזה המזמור הזכיר המזכיר לבני קבוץ גלויות עושים מקום וקנין כי
 אמנם לא יספיק הזריות לקצן הממון ולשמרו אם לא תהיה עם השגחה
 אלהית עוזרת לזה :

קבו א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְשִׁלְמֹה אִם יִי לֹא יִבְנֶה בַּיִת שְׂוֹא
 עֲמָלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ אִם יִי לֹא יִשְׁמֵר עִיר שְׂוֹא שְׂקֵד שׁוֹמֵר :
 - שְׂוֹא לָכֶם מִשְׁכֵּימֵי קוֹם מֵאַחֲרֵי שֶׁבֶת אֲכָלִי לֶחֶם הָעֶצְבִּים
 בֵּן יִתֵּן לִידִידוֹ שְׁנֵא : ג הִנֵּה נִחַלְתִּי יִי בָנִים שְׂכָר פְּרִי
 הַבְּטָן : ד פְּתָצִים בְּיַד גְּבוּר בֵּן בְּנֵי הַנְּעוּרִים : ה אֲשָׁרֵי

ס פ ו ר נ ו

טובים בגלות בדמעה מרוב רעות ולכות : כרנה יקצרו • יס"ר שבקבוץ
 גלויות יקצרו כרנה פרי מעשיהם והקין תהיה קיימת להם לעו"כ : ו נושא
 משך הזרע • שהוצרך בגלות למשך אלה : הלוך ובכה • המעשים טובים
 כחבלי אדם נגד גזרות הטובדי כוכבים • ובכן ראוי שיבא כרנה נושא
 אלומותיו • ופרי מעלליו כאמרו לשם לאבלי ציון לתת להם פאר תחת אפר
 מעטת תהלה תחת רוח כהה :

קבו א אם ה' לא יבנה בית וגו' • וכן הענין בשמירת העיר שלא
 תהיה נשמרת מכל מוזיק זולתי בהשגחה אלהית עוזרת לזה • ובכן ראוי
 להסתכל אליו שיעזור וישמור : ב שוא לכם משכימי קום מאחרי שבת • וכן
 התבאר שלא יאות רב הזריות בממון מבקר לערב בלתי קביעות עתים
 לתורה ולמצות לרצון לכם לפניו שיעזור אתכם לזה : אוכלי לחם העצבים •
 כאמרו בעצבון תאכלנה • כי אמנם כן יתן האל יתברך : לידידו • לחם :
 שוא • נקטה עם שינה על הפך גם בלילה לא שכל לבו • כי • ג הנה
 נחלת ה' בני • מגדלים בנעוריהם להיות נחלת ה' וחלקו בתורה
 ובמצות : שכן • הם שכן רב לאביהם שגדלם לזה שהם אמנם • פרי
 ה-ען • במתח אלהים ולא יספיק לזה השתדלות אנושי • ועם זה הנה •
 ד כחלים ביד גבור כן בני הנעורים • אותם הבנים שישיג האדם בכרתותו
 הם כחלים ביד גבור שיוכל לגדלם לעבודת ה' יתברך ולהתקומם על
 הכופרים : לא יבשו כי ידברו את אויביהם האפיקורסים והכופרים שיתוכחו
 נגדם ויודו אמנם של תורה במופתים שכליים : בשער • של בתי מדרשות :

הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר מָלֵא אֶת אֲשַׁפְתּוֹ מֵהֶם לֹא יִבְשׂוּ פִי יִדְבַּר
אֶת אוֹיְבָיִם בְּשֵׁעַר :

זוה המזמור הזהיר המשורר לבני קבוץ גליות שלא יהי רב השתדלותם בקבוץ
הממון אבל יהיה בתורה ובמצוות ובגדול בניס לזה כי זוה יזכו לימות המשיח:
קכח א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת אֲשֶׁרֵי כָל יֵרָא יִי הַהֲלֹךְ בְּדַרְכָּיו :

ב יִגִּיעַ בַּפִּיךָ פִּי תֹאבֵל אֲשֶׁרֵיךָ וטוֹב לָךְ : ג אֲשִׁיתָךָ כַּגִּפֶן
פְּרִיָה בְּיַרְכְּתֵי בֵיתְךָ בְּנֵיךָ פִּשְׁתְּלֵי זֵיתִים סָבִיב לְשַׁלְחָנְךָ :
ד הִנֵּה כִּי בֵן יִבְרַךְ גִּבּוֹר יֵרָא יִי הַיְבַרְכֶּה יִי מִצִּיּוֹן וּרְאֵה בְטוֹב
יְרוּשָׁלַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וּרְאֵה בָנִים לְבָנֶיךָ שְׁלוֹם עַל יִשְׂרָאֵל :

זוה המזמור התפלל המשורר שיעשה האל יתברך בשנאיו ליון שהם ה. ביעים
כמו שעשה במצרים ולא יתן להם ארכה בחייון כמו שיעשה לשאר האומות :

קכט א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת רַבַּת צַרְרוּנֵי מִנְעוּרֵי יֶאֱמַר נֶא
יִשְׂרָאֵל : ב רַבַּת צַרְרוּנֵי מִנְעוּרֵי גַם לֹא יִכְדּוּ לִי : ג עַל
גַּבֵּי הַרְשֵׁנו חֲרָשִׁים הָאֲרִיכוּ לְמַעֲנֵיתֶם לְמַעֲנֹתֶם ב' : ד יִי

ס פ ו ר נ ו

קכח א אשרי כל ירא ה' - בידעת גדלו צעיון : ההולך בדרכיו -
במעשיות וזה יושג באמצעות : ב יגיע כפיך כי תאכל - ותסתפק בסכרתי -
כי אז אשריך - בעוה"ז : וטוב לך - לעוה"ב : ג אשתך כגפן פוריה -
ובזה תזכו לבנים : סביב לשלחנך - שתזכה להשיג פרנסהם : ד הנה -
בהיות כי בן יבורך גבר ירא ה' - יברכך ה' מציון - השתדל שיברכך ה'
מציון במה שתשיג : ה מציון - שממם תלא תורה : וראה בטוב ירושלים -
שהיה מן המזמנים לה לימות המשיח : ו וראה בניס לבניך - שיעמידו
גם הם תלמידים הרבה ויראה כמו כן שלום על ישראל - שלא ירבו
מחלוקות כמו שקרה לימים ראשונים :

קכט א רבת צררוני מנעורי - הנה במצרים שהיו ימי שם ימי נעורים
לישראל כאמור זכרתי לך חסד נעוריך : רבת צררוני - בעבודת פך -
וכמו כן - ב רבת צררוני - להסיר ממני מצות ברית מילה : גם לא יכלו
לי - כאמרו כי מוליס היו היואלים ממצרים - אמנם עתה בגלות - ג על
גבי הרשו חרשים שהחריבו עורנוסרופוס ההיכל ואת סביבותיו לזכר זכרו :
האריכו למעניתם - בגזרות לבעל תורה ומצות באורך הגלות - והנה *

תהלים ליום השבת קכט קל
 היא
 צדיק קצץ עבות רשעים : ה יבשו ויפגו אחר כל שנאי
 ציון : ו יהיו כהציר גגות שקדמת שלף יבש : ז שלא
 מלא כפו קוצר וחצנו מעמר : ח ולא אמרו העברים ברפת
 יי אליכם ברכנו אתכם בשם יי :

זוה המזמור התפלל המשורר על בני הגולה שיקבל האל יתברך תפלתם ויסלח
 על עונות שנעשו בגלות והזכיר את בני הגלות שיפפו ליצועה נחסד עליון :
 קל א שיר המעלות ממעמקים קראתיך יי : ב אדני
 שמעיה בקולי תהינה אזניה קשבות לקול תחנוני : ג אם
 עונות תשמר יה אדני מי יעמד : ד כי עמך הסליחה
 למען תורא : ה קויתי יי קויתה נפשי ולדברו הוחלתי :
 ו נפשי לאדני משמרים לבקר שמרים לבקר : ז יחל

ס פ ו ר נ ו

ד ה' צדיק קצץ • במזרים : עבות רשעים כאמרו ואשכנח מוטות עולכם :
 ה יבשו ויסגו אחר • יה"ר שיבשו ויסגו אחר מכל מחשבותם : כל שנאי
 ציון • שהם עמום ומואב : ו יהיו כהציר גגות • שלא יזכו להשיג ארכא בחיין
 כמו שאר האומות : ח ולא אמרו העוברים • באופן שגם העוברים הרגילים
 לברך התבואות יכירו במעט עיון בעברם שאין אלה ראויים לברכה :
 קל א ממעמקים • של גלות : קראתיך ה' • שתושיע : ב שנעשה
 בקולי • בהרימי קולי מרב צוררי והנקם : לקול תחנוני • לסלוח ולהושיע :
 ג אם עונות תשמר יה"כ כי אם תשמור עונותינו בגלות בעוד שמך יה שאין
 השם שלם במדת רחמים : אדני מי יעמוד • אין ספק שאפילו במדת רחמים
 יהיה הדור חייב : ד כי עמך הסליחה • ואמרתי שתשמע לקול תחנוני
 ולסלוח • כי אמנם עמך • במדת רחמים גמורים שהם שלם תהיה
 הסליחה הצריכה על עונות הגלות ולא יספיקו זוה רחמים בלתי גמורים
 בשם יה שהוא שם בלתי שלם : למען תורא • ושאלתי שתשמע בקולי בשועי
 מצרת רודפי ותנקם למען תורא מישראל כאמרו הכרתי גוים אמרתי אך
 תירא חותי תקחי מוסר כענין וירא ישראל את ה' הגדולה אשר עשה
 ה' במזרים ויראו העם את ה' : ה קויתי ה' • ועם זה ראוי שתושיעני
 ותנקם מרודפי כי אמנם קויתי ה' לפי שישועה : קוטה נפשי • שתכניע
 הורפי : ולדברו הוחלתי • כאמרו ונקם ישיב לריו וכפר אדמתו עמו • ועם
 זה ו נפשי לאדני מתאווה לחזות נועם ה' ולבקר בהיכלו ולעבדו ששם אחד :

תהלים ליום השבת קל קלא

יִשְׂרָאֵל אֵל יי בִּי עַם יי הַחֶסֶד וְהַרְבֵּה עֲמֹ פְדוּת : ח וְהוּא
יַפְדֶּה אֶת יִשְׂרָאֵל מִכָּל עֲוֹנוֹתָיו :

בזה המזמור התפלל המזמור על עצמו שיזכה לראות את התשועה באמרו
פי נשמר מדברים מונעים אותו מזה והזהיר את ישראל לפנות לישועה
תמיד אף על פי שתדבנה לראת הגלות :

קלא א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְדָוִד יי לֹא גָבַהּ לִבִּי וְלֹא רָמִי
עֵינַי וְלֹא הִלַּכְתִּי בַגְּדֹלוֹת וּבַנְּפִלְאוֹת מִמֶּנִּי : ב אִם לֹא שׁוֹיְתִי
וְדוּמְמָתִי נִפְשִׁי בַגְּמֹל עָלַי אֲמוּ בַגְּמֹל עָלַי נִפְשִׁי : ג יִחַל
יִשְׂרָאֵל אֵל יי מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם :

ס פ ו ר נ ו

משומרים לבקר שומרים לבוקר * יותר ממה שהשומרים באשמורות הבוקר
שומרים וממתינים בנפש שוקקה את הבוקר גם כי אין ספק אללם שיבא :
ז יחל ישראל אל ה' * אתה עתה יחל וקום אל ה' ולפני לישועתו ובזה תכין
עצמך להיות מן הנושעים : כי עם ה' החסד-כי גם שלא תהיה ראוי לזה
לגמרי עמו החסד הצריך לזכות אותך לזה : והרבה עמו פדות * גם שהוא
נמנע בטבע שתוסיף קום הרבה דרכים לפניו לפדותך : ח והוא * והוא
רחום לא בזכות סדור : יפדה את ישראל * בהוציאו אותם משעבוד גליות :
מכל עונותיו * שעשה מכה הגלות וזה שלא יוסיף עוד להכשל בם
בצאתו מהכס :

קלא א ה' לא גבה לבי * ולא תהיה מן הנספים בנסה זו כאמרו
כי אז חסיר מקרבך עליו גאוהך : ולא רמו עיני * להשתדל ולחמוד תאוות
מותירות : ולא הלכתי בגדולות * לחשב קלים של שעבוד גליות הגדיל ה'
לעשות עמנו ובנפלאות ממני קן אבדן העובדי כוכבים כאמרו הלא
הוא כמוס עמדי לי נקס ושלם : ב אם לא שויתי ודוממתי נפשי * אם לא
שויתי קודם את נפשי : כגמול עלי אמו * שהוא יחל לחסד אמו שתתן
מונוו אע"פ שלא תתן צפת תאותו וכן אני קויתי שתבא התשועה אע"פ
שלא תושג למועד הקן שחשבתי וכמו כן שויתי ודוממתי נפשי עלי כגמול
השוקק ואינו מגלה תאותו כי אם לאמו כן נפשי לא תגלה הקן שחשבתי
כי אם ביני לבין עצמי ובכן אמרתי * ג יחל ישראל אל ה' * ולפני לישועתו :
מעשה ועד עולם * ולא תשתדל לחשב קלים :

זֶה הַמְזוּמֹר הַתְּפִלָּה הַמְשׁוּרָה שֶׁתְּעוֹמֵד מַלְכוּת בַּיּוֹם עַל יְדֵי הַמְּשִׁיחַ :

קלב א שִׁיר הַמַּעֲלוֹת זְכוֹר יי לְדוֹד אֵת כָּל עֲצוֹתוֹ :
 ב אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַי נִדָּר לְאַבִּיר יַעֲקֹב : ג אִם אָבִא בְּאֵהָל
 בֵּיתִי אִם אֶעֱלֶה עַל עֵרֶשׁ יְצוּעֵי : ד אִם אֶתֵּן שְׁנַת לְעֵינַי
 לְעַפְעָפֵי תְנוּמָה : ה עַד אֲמָצָא מָקוֹם לַי מִשְׁכְּנֹת לְאַבִּיר
 יַעֲקֹב : ו הִנֵּה שָׁמַעְנוּהָ בְּאַפְרַתָּה מִצְּאֲנוּהָ בְּשָׂדֵי יַעַר :
 ז נְבוֹאָה לְמִשְׁכְּנֹתַי נִשְׁתַּחֲוֶה לְהַדָּם רְגִלְיוֹ : ח קוּמָה יי
 לְמַנוּחַתְךָ אֶתָּה וְאֶרֶן עֲזוּךָ : ט כְּהִנֵּיךָ יִלְבְּשׁוּ צַדִּיק וְחַסִּידֶיךָ
 יִרְנְנוּ : י בַּעֲבוּר דוֹד עֲבָדְךָ אֵל תָּשֻׁב פָּנָי מִשִּׁיחָךָ :
 יא נִשְׁבַּע יי לְדוֹד אִמְתִּי לֹא יִשׁוּב מִמֶּנָּה מִפְּרֵי בְטֻנְךָ
 אֲשִׁית לְכֶסֶף לָךְ : יב אִם יִשְׁמְרוּ בְנֵיךָ בְּרִיתִי וְעַדְתִּי זו
 אֲלַמְּדֵם גַּם בְּנֵיהֶם עָדִי עַד יִשְׁבוּ לְכֶסֶף לָךְ : יג פִּי בָחַר

ס פ ו ר נ ו

קלב א זכור ה' לדוד • וזכותו קבל תפילתי : ב אשר נשבע •
 לבקש : נדר • אשר על נפשו : ג אם אבא • שלא אכנס : באהל ביתי •
 בחדר מלכות : על ערש יצועי • על ערש אשר עליו יצועי מלכות : ד אם
 אתן שנת • למנוחה ותענוג כמנהג המלכים • ובכן לא תהיה לעיני שינה
 שאתן להם חני אלא מה שיתן הטבע לבדו על הסכרה : ה עד אמלא מקום •
 עיר הקדש : משכנות • מקום המקדש : ו הנה שמעוה • ואמר דוד הנה
 שמעוה באפרתה • הנה צהירותו באפרתה היא בית לחם בבית חני
 שמענו זאת שהמקום הוא בהר המוריה שם מקום עקדת יצחק : מזאנוה •
 ומלאנו אחרי כן החלוקה הפרטיות ע"י המלאך וגד הנביא שהיתה • בשדי
 יער • עם גורן ארוכה היבוסו : ז נבואה למשכנותיו • וכמו כן אמר דוד
 הנזכר לעמו נבואה ונסתחוח : ח קומה ה' למנוחתך • ואח"כ התפלל לאל
 יתברך שישרה שכינתו שם : ט כהניך ילבשו צדק • שנגרש רשעי בני עלי
 ונקים כהנים לדיקים : וחסידך ירננו • שנקים כמו כן לויים לדיקים
 לומר ולרנן : י בעבור דוד עבדך אל תשב פני משיתך • והתפלל כמו כן
 שבכותו לא תשב פני שלמה משיתך שתרד אש מן השמים לקבל קרבנותיו •
 ועם זה נשבע ה' לדוד • וזכור כמו כן כי נשבע ה' לדוד אמת לא

יִי בְצִיּוֹן אֹהֶה לְמוֹשָׁב לוֹ : יד זֹאת מְנוּחָתִי עֲדֵי עַד פֹּה
 אֲשִׁיב כִּי אֹתִיהָ : טו צִידָה בָּרַךְ אֲבִירָה אֲשִׁבִיעַ
 לָחֶם : טז וְכַהֲנִיָּה אֲלֹבִישׁ יֵשַׁע וְחַסִּידֶיהָ רַנֵּן יִרְנְנוּ : יז שֵׁם
 אֲצַמִּית קָרָן לְרוּד עֲרֻכְתִּי נֹר לְמִשְׁיָחִי : יח אִיבִיו אֲלֹבִישׁ
 בְּשֶׁת וְעֲלִיו יִצִּיץ נִזְרוּ :

כזה המזמור הורה והודיע המשורר שאע"פ שמקום בית המקדש נבחר לשכרת
 השכינה בו מ"מ תשרה בכל מקום אשר יהיו שם לדיקי הדורות :

קלג אֲשִׁיר הַמַּעֲלוֹת לְרוּד הַנְּהָ מַה פֹּזֵב וּמַה בְּעִים
 שֶׁבֶת אֲחִים גַּם יָחַד : ב בְּשֶׁמֶן הַפֹּזֵב עַל הָרֹאשׁ יָרֵד עַל
 הַזֶּקֶן וְזָקֵן אֲהַרְן שִׁירֵד עַל פִּי מְדוּתָיו : ג כָּטֹל חֶרְמוֹן שִׁירֵד

ס פ ו ר נ ו

ישׁב ממנו • שגזר דין שיש עמו שכועה אינו מתקרב : יד זאת מנוחתי
 עדי עד • כמו כן נשבע זאת מנוחתי עדי עד שאמר לשלמה הקדשתי את
 הבית הזה להיות שמי שם עד עולם : כי אֹתִיהִם • לעקידת יחזק כאלמרו על
 אחד ההרים אשר אומר אליך : יז שם אלמית קין לדוד • וכמו כן זכור
 כי נשבעת שם אלמית קין לדוד כאלמרו נשבעתי לדוד עבדי עד עולם
 אכין זרעך ובניתי לדור ודור כסאך : יח אִיבִיו אֲלֹבִישׁ בֶּשֶׁת • כאלמרו
 ובחתי מפניו צרו : ועליו יִצִּיץ נִזְרוּ • ובכן יה"ל שעל זה הקרן שלמית
 יצין ופרח נזרו באופן שיתפשט בכל העולם וקרקר כל בני שם :

קלג א הנה מה טוב • הנה במדבר : שבת אחים • שהיו משה ואהרן :
 גם יחד • ועם זה שישיבו שניהם שם היתה ישיבתם יחדו ובזמן אחד ובה
 זכה המקום אז שתשרה בו שכינה וזה כי • ב בשמן הטוב • המורק : על
 הראש • ומשם : יורד על הזקן • ומשם גם את הזקן • כן הנה זקן אהרן •
 שפרש כנפי לדקתו וחטידותו על אחריים להכניסם תחת כנפי השכינה
 כאלמרו ורבים השיב מעון : ג כָּטֹל חֶרְמוֹן • וכמו כן היו אלה האחים
 בתורתם כטל חרמון שאין שם מטר מצוי וממלא בו טל מספיק שהוא רצוי
 לכל • וכן האחים הנזכרים נתנו מהורתם להמון מה שיוכלו לקבל : שירד
 על הררי ציון • וכמו כן היו כמו מה שירד על הררי ציון שהוא טל ומטר
 וזה למיניו כאלמרו יערוף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי : כי שם וגו' •
 ואמרתי הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים • כי אמנם שם במקום שבתם
 במדבר מנלמי שימתיין למקום המקדש : טו ה' אב הכרסה • בתורתו

תהלים ליום השבת קלג קלד קלה קיג
 על הררי ציון פי שם צנה יי את הברכה חיים עד העולם :
 בזה המזמור מזכיר המבורך את בני קבוץ גלויות שיתפללו שתשוב השכינה
 לבית המקדש :

קלד א שיר המעלות הנה ברכו את יי כל עבדי יי
 העמדים בבית יי בלילות : ב שאו ידכם קדש וברכו את
 יי : ג יברכה יי מציון עשה שמים וארץ :

בזה המזמור הזכיר המבורך את תופשי התורה בדור קבוץ גלויות ללמד
 דעת את העם ולהכינם לימות המשיח בתורה ובמעשים טובים ולא יספו
 עם רשעים עובדי כוכבים ביום הדין ובימות המשיח והתפלל עליהם
 בסוף כאמרו ה' שמך לעולם :

יום כח קלה א הללויה הללו את שם יי הללו עבדי יי :
 ב שעמדים בבית יי בחרות בית אלהינו : ג הללויה פי

ס פ ו ר נ ו

עוה"ו • וכמו כן לוח פה חיים עד העולם • כאמרו ואתם תהיו לי
 ממלכת כהנים וגוי קדוש :

קלד א הנה ברכו את ה' כל עבדי ה' • הנה אתם עתה עבדי ה'
 ולא עבדי האומות ברכו את ה' על שהוציא אתכם משעבוד גלויות :
 העומדים וגו' • אתם תופשי התורה העומדים בבית המקדש גם בלילות
 לעסוק בתורה : ב שאו ידיכם קודש • בהפליה אל מקום המקדש : וברכו
 את ה' • על שהטיב • וברכו כמו כן ואמרו : ג יברכה ה' מציון • בהגלות
 משיחו שם : עושה שמים וארץ • בהראותו כבוד מלכותו לפקוד על זכר
 המרום במרום ועל מלכי האדמה בהדמה :

קלה א הללויה • על שהטיב לישראל בעת הגלות גם שלא היה אז
 שם שלם שלא מאחס לכותה בידי העובדי כוכבים העומדים בכל יום ויום
 עלינו לכותנו והללו עתה בקבוץ גלויות את שם ה' שהוא שם שלם והוא
 עמכם במדת רחמים : הללו עבדי ה' • שאינכם עוד עבדי האומות :
 ב שעומדים בבית ה' • אתם תופשי התורה שעומדים בבתי כנסיות ובבתי
 מדרשות : ג הללו • הודיעו בהמון ההלכו על מה שעשה בגלות • וכמו כן
 הללו כי טוב ה' • עתה שהוציא אתכם משעבוד גלויות : זמרו לשמו כי
 נעים • כי חפץ חסד הוא והוציא אתכם מיד האומות כדי שתוכלו לשוב
 במשונה ולעסוק בתורה ובמצוות ותזכו לימות המשיח ולחיי העוה"ב ולא

טוב יי זמרו לשמו פי נעים : ר כי יעקב בוזר לו יה ישראל
 יסגלתו : ה פי אני ידעתי פי גדול יי ואדנינו מפל אלהים :
 ו כל אשר חפץ יי עשה בשמים ובארץ בימים וכל
 תהמת : ז מעלה נשאים מקצה הארץ ברקים למטר עשה
 מוצא רוח מאוצרותיו : ח שהגד בכורי מצרים מאדם עד
 בהמה : ט שלח אוחת ומפלים בתוככי מצרים בפרעה
 ובכל עבדיו : י שהכה גוים רבים והרג מלכים עצומים :
 יא לסיחון מלך האמרי ולעוג מלך הבשן ולכל ממלכות
 פנען : יב ונתן ארצם נחלה נחלה לישראל עמו : יג יי

ספורנו

תסיו מן הנשאים - כי אמנם - ר יעקב נח לו יום - גם בגלות בת - והסכים
 שישאלו זרע יעקב בסוף הכל באנו כי אעשה כלה וגו' : ישראל לסגולתו -
 וזה כי נחר את ישראל לשור עם אלהים ועם אנשים לימות המשיח להיות
 אז סגולה מכל העמים - וזה להיותה אז ממלכת כסנים מלמדים דעת את
 העם ככל שאר האזן האנושי ויהיו גוי קדוש לחיי עולם כמו שיעד
 בראשית מתן תורתו - והטעם שכתב בנו לז"א הוא - כי אני בלבד יי
 ח ידעתי - והכרתי : כי גדול ה' - ככה הו' יאה הגדול מכל כח שיוציר
 זולתו : ואדונינו מכל אלהים - ושאר ארון לנו גם בדברים הזמניים
 יותר ממה שכל אלהי העובדי כוכבים ומנהיגים הם שרי מעלה הם
 אדונים בעולם"ו לאומות הנזכרים כי אמנם - ג כל אשר חפץ עשה - כי
 הוא לבדו פועל ראוני אבל בשרי מעלה זולתו אין שום פועל ראוני אבל
 יפעלו בסדר מסודר מאתו יתברך וסוף לבדו עשה כחשלו : בשמים - בכמותם
 מספרם וכדורם : ובארץ - שעשה בה הרים וגבעות ומערות נגד טבע
 כדוכיותה : בימים - שהם גבוהים מן הארץ הרבה ולא ישוו לבמות
 הארץ : וכל תהומות - שהם מתחת לארץ נגד טבעם לזורך ביותיו :
 ז מעלה נשאים - ברקים : מולא רוח - וכל אלה לא על ענין אחד חוזר
 הלילה כמו שהיה משפט הנעשים ככה תנועות הגומיים השמימיים :
 ח שהכה בכורי מצרים - והתבאר שהוא אדונינו מגבור עלינו הנשגחו גם
 בדברים הזמניים יותר ממה שינהיגו שאר שרי מעלה את אומותיהם ממה
 שנודע שעשה במצרים במלכי האמרי ומלכי כנען : יג ה' שמך לעולם -
 בלתי השתנות יה"ר שיהיה כמו כן - וכך - בקרב ישראל שהם לבדם

ההלים ליום השבת קלה קלו קיד

שִׁמְךָ לְעוֹלָם יי זְכַרְךָ לְדוֹר וָדוֹר: יד בִּי יָדִין יי עַמּוֹ וְעַל
עַבְדֶּיךָ יתְנַחֵם: טו עֲצַבֵי הַגּוֹיִם כִּסֶּס וּוְהֵב מַעֲשֵׂה יָדֵי
אָדָם: טז פֶּה לֶהֱם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵיכֶם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ:
יז אֲזַנֵּיכֶם לָהֶם וְלֹא יִאֲזַנְנוּ אֶף אֵינן יֵשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם: יח כְּמוֹתֵם
יְהִיו עֲשִׂיהֶם כֹּל אֲשֶׁר בְּמַתְּ בָּהֶם: יט בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַכּוּ
אֶת יי בֵּית אַהֲרֹן בְּרַכּוּ אֶת יי: כ בֵּית הַלְוִי בְּרַכּוּ אֶת
יי יִרְאִי יי בְּרַכּוּ אֶת יי: כא בְּרוּךְ יי סְצִיּוֹן שְׁכֵן
יְרוּשָׁלַיִם הַלְלוּיָהּ:

כזה המזמור הזהיר המשורר את בני ימות המשיח לתת תודה לאל יתברך על טובו ותסדיו שעשה למיין האנושי בכלל ולישראל בפרט וכזה הזכיר קצת מופתים שכליית על דרכי טובו בחדוש העולם:

קלו א הודו ליי פי טוב פי לעולם חסדו: ב הודו לאלהי האלהים פי לעולם חסדו: ג הודו לאדני האדנים פי לעולם חסדו: ד לעשה נפלאות גדלות לבדו פי לעולם

ס פ ו ר נ ו

מוזכרים את שמך: לרור ודור - ולא יאכזרו בגלות ויהיו: יד כי ידיו ה' עמו - שיריב ריבם עם העובדי כוכבים: ועל עבדיו יתנחם - וכאמרו כי ישוב ה' לשוש עליך לטוב - כי אמנם - טו עזבי הגוים - פה להם ולא ידברו - כי בחשבם שיהיו שרי מעלה בעלי בחירה ויעשו בבחירתם את רצון עובדיהם הם עושים להם לזרות עם כלים גשמיים מוכנים לפעולות רלוניות - ולכן יה"ר - שכמוהם יהיו עושיהם - אחס עתה: יט צבית ישראל - ואהרן - וכלוי - ואחם - ב יראי ה' ברכו את ה' - מה שלא עשיהם כן בגלות מבטלי יכולת או במעוט השתדלות - ואמרו - כא ברוך ה' מציון - יה"ר שיהיה ברוך מציון ששם יגלה המשיח - ויהיה שוכן ירושלים - ועם זה - הללוים - על מה שהפליא לעשות לקיים את בניו בין האומות:

קלו א הודו לה' כי טוב - מציאותו לכל זולתו כי אמנם לא יהיה מציאות שום נמצא זולתי מציאותו - ועם זה הודו - כי לעולם חסדו - בבחיאת עולם ובקיומו: ב לאלהי האלהים - שלא היה לנבדלים שום מציאות ולא שום קיום כ"א מאתו יתברך: ג לאדוני האדונים - מנהיגי השפלים

תהלים ליום השבת קלו

חֲסֵדוֹ : ה' לַעֲשֵׂה הַשְּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ :
 וּלְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : ז' לַעֲשֵׂה אוֹרִים
 גְּדֹלִים בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : ה' אֶת הַשָּׁמַשׁ לְמַמְשֶׁלֶת בַּיּוֹם בִּי
 לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : ט' אֶת הַיָּרֵחַ וְכּוֹכְבֵי לְמַמְשֶׁלֶת בַּלַּיְלָה
 בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : י' לְמַבְּה מְצָרִים בְּבַכּוֹרֵיהֶם בִּי לְעוֹלָם
 חֲסֵדוֹ : יא וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מֵתוֹכֶם בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : יב בַּיַּד
 חֲזָקָה וּבְזִרְעַ נְטוּיָה בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : יג לְגִזְרֵי יַם סוּף
 לְגִזְרִים בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : יד וְהֶעֱבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכּוֹ בִּי
 לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : טו וְנָעַר פְּרַעַה וְחִילוֹ בַיָּם סוּף בִּי לְעוֹלָם
 חֲסֵדוֹ : טז לְמוֹלִיךְ עַמּוֹ בַּמַּדְבָּר בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : יז לְמַבְּה
 מַלְכִים גְּדֹלִים בִּי לְעוֹלָם חֲסֵדוֹ : יח וַיַּהֲרֹג מַלְכִים אֲדִירִים

ס פ ו ר נ ו

והם הגרמיים השמימיים : ה לעושה השמים בתבונה • במדרגות כמות
 מוגבלות ובתמונות הכרחיות לפעולתם שלא יזויר שנפלו במקרה ככל א' ^א
 מהגלגלים ונבאש : ו לרוקע הארץ על המים • בתמונות ששם מתחת לארץ
 לצורך יאוריו נגד טבע המים והארץ באופן שלא ייוחס למקרה אבל לפעולת
 פועל ראויי מכון לתכלית : ז לעושה אורים גדולים • אשר אין להם פעולה
 מחדשת דבר מעצמם ולא כמה שלמעלה מהם אלא כנפסדים לבדם ובכן לא
 תועיל פעולתם לעצמם כלל • אבל תהיה לממשלת ביום ובלילה • שהם
 זרכי הנפסדים בלבד וזוה התבאר שלא היה זה מהם בבהירתם אבל במזות
 וסדר האל יתברך לצורך יאוריו ברב חסדו עליהם : י למכה מצרים בבכוריהם •
 שהם הנבחרים בעם וזוה הכניעם בלתי רב הריגה בעם בחמתו על הסמון :
 יא ויוצא ישראל מתוכם • ולא נשאר א' מהם שם מתמת זקנה או חולי
 כאמרו ואין בשבטיו כושל : יב ביד חזקה • בשפטיו ובכל אלהי מצרים :
 ובזרוע נטויה • שהיו מתים גם מהבלתי נודעים לבכורות וזוה חזקו למהר
 לשלחם : יג לגזור ים סוף לגזרים נגד הטבע : יד והעביר ישראל בתוכו •
 ביבשה : טו ונער פרעה וחילו • ובמיתתם נשאר ישראל בני חורין לגמרי
 כאמרו ויושע ה' ביום ההוא את ישראל : טז למוליך עמו במדבר • שלא
 יתערבו בעובדי כוכבים וילמדו מעשיהם : יז למכה מלכים גדולים • שלא

תהלים ליום השבת קלו קלו קטו

בִּי לְעוֹלָם הַסֶּדּוּ : יֵשׁ לְסִיחוֹן מֶלֶךְ הָאֱמוּרִי בִּי לְעוֹלָם הַסֶּדּוּ :
כּוּלְעוּג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן בִּי לְעוֹלָם הַסֶּדּוּ : כֹּא וְנָתַן אֶרְצָם
לְנַחֲלָה בִּי לְעוֹלָם הַסֶּדּוּ : כִּבְנַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוּ בִּי לְעוֹלָם
הַסֶּדּוּ : כִּגְשָׁבִיטְפָלְנוּ זָכַר לָנוּ בִּי לְעוֹלָם הַסֶּדּוּ : כְּדוּ וַיִּפְרָקְנוּ
מִצָּרֵינוּ בִּי לְעוֹלָם הַסֶּדּוּ : כִּהֵ נָתַן לָחֶם לְכֹל בֶּשֶׂר בִּי לְעוֹלָם
הַסֶּדּוּ : כּוּ הוֹדוּ לְאֵל הַשָּׁמַיִם בִּי לְעוֹלָם הַסֶּדּוּ :

זוה המזמור הזהיר המשורר זרה תורבן ראשון ע"י צבל וחורבן שני ע"י אדום ונח על חורבן צבל והתפלל על אבדן :

קלו א על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את
ציון : ב על ערבים בתוכה תלינו פנרותינו : ג פי שם
שאלנו שובינו דברי שיר ותולדנו שמהה שירו לנו
משיר ציון : ד איך נשיר את שיר יי על אדמת נכר :
ה אם אשפחה ירושלים תשפח ימיני : ו תרפק לשוני
להבי אם לא אזכרכי אם לא אעלה את ירושלים על ראש

ס פ ו ר נ ו

היו צבל שבועת האבות ולא היו באי הארץ ראויים לכך : יש לסיחון שהיה
איש מלחמה מלך האמורי : אשר כגובה ארוים גבהו : כ ולעוג - שהיה ענק :
מלך הכשן - שהיה ארץ חזקה ובזורה : כא ונתן ארצם לנחלה - ולא הניחה
מדבר לזכר עולם כמו שהיה ראוי בפשעי האמורי : כב נחלה לישראל -
אף על פי שלא היו מגבולות הארץ : כג ששפלונו - בשעבוד גליות -
זכר - חסד וזכרית ראשונים : כד ויפרקנו - בקבוצן גליות : כה נתן
לחם - לעמו מספיק לכל בשר כאמרו וישן מפני חדש תולדו : כו לאל
השמים - לעולם הבא :

קלו א על נהרות צבל שם ישבנו - הנה על נהרות צבל ישבנו ע'
שנה : גס בכינו בזכרנו את ציון - כבר אמרו שערי דמעה לא נעלו :
ב תלינו כנורותינו - שלא לנגן בם עוד מפני אבל וכבר אמר שישו אתה
משום כל המתאבלים עליה : ד איך נשיר את שיר ה' וגו' - וזוה קדשנו
את ה' אלהינו : ה אם אשכחך ירושלים - אפילו בעת שמחה של מנוח :
ו אם לא אזכרכי - כשפלותי : על ראש שמחתי - אשר מקלה על ראש

תהלים ליום השבת קלז קלח

שִׁמְחֵתִי : ז זכר יי לבני אֲדוֹם אֵת יוֹם יְרוּשָׁלַיִם הָאֲמָרִים
 עָרוּ עָרוּ עַד הַיְסוּד בָּהּ : ח בַּת בָּבֶל הַשְּׂדוּדָה אֲשֶׁרִי
 שִׁישְׁרֵם לָךְ אֵת גְּמוּלָךְ שֶׁגִּמְלַתְ לָנוּ : ט אֲשֶׁרִי שִׁיֵּאָחוּ וְנַפִּיץ
 אֶת עוֹלָרְיָךְ אֶל הַסָּלַע :

כזה המזמור התפלל דוד המלך שיקבלו מלכי האומות ממנו בהודיעו
 להם את גודל האל יתברך והתפלל שיהיה כן לעתיד לבא שיכירו מלכי
 ארץ דרכי טובו ומעלתו ויכירו תהלתו :

קלח א לָדוֹד אֹדָךְ בְּכָל לַבִּי נִגַּד אֱלֹהִים אֹמְרָךְ :
 ב אֲשַׁתְּחֹה אֶל הַיְבֵל קְדֹשְׁךָ וְאֹדָה אֶת שְׁמֹךְ עַל הַסֶּדֶךְ
 וְעַל אֲמַתְךָ כִּי הִגְדַּלְתָּ עַל כָּל שְׁמֹךְ אֲמַרְתָּךְ : ג בְּיוֹם
 קָרָאתִי וְתַעֲנֵנִי תִרְהַבְנִי בְּנַפְשִׁי עוֹ : ד יוֹדֶךָ יי כָּל מַלְכֵי
 אֲרֶץ כִּי שָׁמְעוּ אֲמָרֵי פִיךָ : ה וַיִּשְׁירוּ בְּדַרְכֵי יי כִּי גְדוֹל

ס פורנו

התנים - או אות זולתו כמו שהזכירו רז"ל : ז זכור ה' לבני אדום -
 כאמרו ונתתי נקמתי בהדום : את יום ירושלים - בהורבן שני : ערו
 ערו עד היסוד בה - וכן יעשה להם כאמרו והיתה ארצם לפת בוערה :
 ח בת בבל השדודה - כאמרו וטאטאחיה במטאטא השמד : אשרי שישלם
 לך - כורש שהיה מחסידי או"ה וזכה למלכות ועושר רב בעולם הזה כאמרו
 ונתתי לך אולרות ומעמונים מספרים ויוכה לחלק עולם הבא כשאר
 חסידי אומות העולם :

קלח א אודך בכל לבי - שגם נפשי המתאווה שוקקה לעשות זה לא
 השכליים בלבד : נגד אלהים - מלכי ארץ וסופטים : ב אשתחווה - בגוף :
 ואודה - בנפש : על חסדך - שאמרת לעולם אשמר לו חסדי : ועל אמתך -
 כאמרו ובריתי נאמנת לו : כי הגדלת על כל שמך אמרתך - שהגדלת לי
 אמתך על ידי נתן הנביא על כל שמך שהוא רב חסד ואמת וזה - ג ביום
 קראתי - ע"י נתן הנביא ואמרת ראה נא אנכי יושב בבית ארוזים : ותעני -
 על ידו בחסד נפלא : תרהיבני בנפשי עז - אתה עזי ומעזי - יה"ר
 שתרהיבני ותנשאתי בנפשי שתוכל נפשי להקות לבב מלכי ארץ לעבודתך -
 וכזה - ד יודך ה' כל מלכי ארץ כי שמעו אמרי פיך - מפני שהודעתים
 קפלות מתורתך : ה וישירו בדרכי ה' - לעתיד לבא - כי אז יסיב -

תהלים ליום השבת קלח קלמ קמו

כבוד יי: ו כי רם יי ושפל יראה וגבוה ממרחק יידע:
י אם אלך בקרב צרה תהיני על אף איבי תשלח ידך
ותושיעני ימינה: ח יי יגמר בערי יי חסדך לעולם
מעשי ידך אל תרף:

בזה המזמור התפלל המזמור שילכהו מן הרשעים המורדים ומיזר הרע
למען לא יחטא לו כי חונט לא יחטא מלד חסרון השתדלות בעיון עד
שיחשוב אל ה' תועה וייתם אליו יתברך חסרון ידיעה בפרטים או שיהיה
דקדק להסתירם ממנו או להמלט מענשו או שגם שידע פרטי הנפסדים
לא ישגיח בהם אבל תהיה הכוונה להטוא מלד הרשעים המתקוממים
ומסיתים ומלד יפה"ר המתאזה לתאוות הגופניות:

קלט א למנצח לדוד מזמור יי חקרתני וידע: ב אתה
ידעת שבתתי וקומי בנתה לרעי מרחוק: ג ארחי ורבעי
זרית וכל דרכי הסבנתה: ד כי אין מלה בלשוני הן יי

ס פ ו ר נ ו

גדול כבוד ה' - אלל כל המין החושי: ו כי רם ה' ושפל יראה - כי אז
יראה ויבגית על הגבוה ועל השפל: וגבוה ממרחק יידע - וממרחק
ממעון קדשו מן השמים יודיע לכל את הגבוה בהשפילו גבוהת אדם ורום
אנשים - ובוה: ז אם אלך בקרב צרה - בגלות בקרב גאים - כאמרו אומר
בלבו מי יורידני ארץ: חתיני - בהשפילך אותם: על אף אויבי תשלח
ידך - בחרות אפש בנו: ותושיעני ימינך - בקבוץ גליות: ח ה' יגמור
בעדי - התשועה של קבוץ גליות כביאת המשיח: ה' חסדך לעולם - ואמרת
שתהיה אז השועה גמורה - כי אז יהיה חסדך לעולם לא יקום עוד זורר
וישראל - ולכן אני מתפלל - מעשי ידך אל תרף - במלחמת גוג ומגוג
באופן האזכה לתשועת ימות המשיח שהיא גמורה ותשועת עולמים:

קלט א ה' חקרתני - כאמרו אני ה' חוקר לב בוחן כליות: ותדע -
שמה שאומר לפניך הוא אמת: ב אתה ידעת שבתתי וקומי בנתה לרעי
מרחוק - ארחי ורבעי זרית - הנה אתה בנת רעי רעיוני ומחשבותי מרחוק
עם היותך מגביהי לשבת בשבת ובקומי ובארחי בדרך ובכרעני בשכני
אבר זרית ופורה במקומות טובים - וידעת אם היו רעיוני בסכנותיך
שכתבת ודברת בסכנתך וגו': ג וכל דרכי הסבנתה וידעת כי במלותיך
בכל אלה הזמנים זאת עשיתי כל דרכי מועילות לקנות השלמות המכוון ובכן
הפבאר שלא אחטא מחסרון השתדלות להשיגו: ד כי אין מלה בלשוני -

תהלים ליום השבת קלמ

ידעת כלה : ה אחור וקדם צרתני ותשת עלי כפכה :
 ו פליאה פלאיה כי דעת ממני נשגבה לא אוכל לה :
 ואנה אלף מרוחה ואנה מפניך אברח : ה אם אסק שמים
 שם אתה ואציעה שאול הנדך : ט אשא כנפי שחר
 אשכנה באחרית ים : י גם שם ידך תנחני ותאחזני
 ימינה : יא ואמר אף חשך ישופני ולילה אור בערני :
 יב גם חשך לא יחשיך ממך ולילה ביום יאיר פחשיכה
 כאורה : יג פי אתה קניית כליתי הסכני בבטן אמי :
 יד אודך על פי נוראות נפליתי נפלאים מעשיך ונפשי
 ידעת מאד : טו לא נכחד עצמי ממך אשר עשיתי בפתר

ספורנו

כי גם שניות ודברת עם וידעתי שאיני מספיק לזה : הן ה' ידעת כלה -
 שהיא בלבבי כרצונך - אמנם כי אתה - ה אחור וקדם צרתני - קשרת אותי
 בזה ואסרת מלהקור מה לפניו ומה לאחור : ותשת עלי כפכה - שלא להקור
 מה למטה ומה למעלה - ובזה - ו פליאה דעת ממני - לא ידעתי איך היתה
 דעת עליון צרתיים : כשגבה - אמנם הבנתי שהיא כשגבה מידעתינו בזמן -
 ובכן לא אוכל לה - לדעת חופן היותה : ז אנה אלף מרוחך - וכמו כן
 לא אחטא בחשבי שאוכל להמלט מענשך כי אמנם שכיה בכל מקום :
 ה אם אסק שמים - ואציעה שאול - שהם מעלה ומטה : ט אשכנה באחרית
 ים - הסובב מד' צדדין : י גם שם ידך - כחך וממשלתך שהתה מחיה את
 כלם : יב גם חשך לא יחשיך ממך - וכמו כן לא חטעה לחשוב שאוכל
 להסתיר הטאתי ממך בחשך כענין והיה במחשך מעשיהם ויאמרו מי רואנו
 ומי יודענו : יג כי אתה קניית כליותי הסכני בצטן אמי - כי אמנם אין
 מקום יותר חשך מבטן ואתה שם קניית ועשית כליותי ושם הסוכני והסוככני
 בעצמות וגידים : יד אודך על כי נוראות נפליתי - אחן תודה לשמך על
 כי נפליתי וכדלתי משאר בעלי חיים - כי אמנם נפלאים מעשיך - גם
 ביצירת שאר מיני בע"ח : ונפשי יודעת מאד - אמנם נפשי יודעת שהיא
 השכלית נפלאות מאד : טו לא נכחד עצמי ממך - ועם כל חשך המקום
 לא נכחד ונסתר ממך עשם זרע הזכר והנקבה שממנו נהוויתי : עשיתי
 בסתר - רחם הנקבה - ובמנוחך רקמתי בציוור אבריים שונים :

תהלים ליום השבת קלט

קיו

רַקִּמְתִּי בַתְּחַתִּי־ת אֶרֶץ: שׁוּ גַלְמֵי רָאוּ עֵינֶיךָ וְעַל סַפְרֶךָ
 כָּל־ס יִפְתְּבוּ יָמִים יִצְרוּ וְלוֹ וְלֹא כ' אַחַד בָּהֶם: יוֹ וְלִי מָה
 יִקְרוּ רַעִיךָ אֵל מָה עֲצָמוּ רֵאשִׁיָּהֶם: יח אִסְפָּרֶם מִחוּל
 יִרְבּוּן הַקִּיצִתִּי וְעוֹדֵי עֵמֶךָ: יט אִם תִּקְמַל אֱלֹהֵי רָשָׁע
 וְאֲנִשִּׁי דַמִּים סוּרוּ מִנִּי: כ אֲשֶׁר יִמְרוּךְ לְמוֹמָה נִשְׂוֹא לְשׂוֹא
 עֲרִיךָ: כא הֲלוֹא מִשְׁנֵאֵיךָ יי אֲשַׁנֵּא וּבִתְקוּמֶיךָ אֶתְקוּמֵט:
 כב תִּכְלִית שְׁנָאָה שְׁנָאִים לְאוֹיְבִים הָיוּ לִי: כג הֲקִרְנִי

ס פ ו ר נ ו

מז גלמי. בעוד שהיה הג' בלתי שלם: ראו עיניך. הכחות הטבעיות שסדרת
 ראו הגולם והשתדלו במנותך להשלימו: ועל ספרך. שהוא הסדר הטבעי:
 כלם יכתבו. יכתבו ויהיו נודעים אותם הכחות של אותו פרטי הנולד:
 ימים יוצרו. וכמו כן יכתבו הימים שיוצרו בהם העלם והגולם המזכר: ולא
 אחד בהם. ולא יספיק לזה טבע א' כולל וגלגל חוזר בלתי השגחה בפרטים
 כי אמנם הפרטים מתחלפים זה מזה בכמות ובאיכות וזימני היצירה שקלתם
 ב' לדיו לז' חדשים וקלתם לט' חדשים קלתם לשלמים וקלתם למקוטעים ומה
 יתחייב שיהיה מנהיג הטבע עלם שכלי משגיח באישים ובפרטויים באמצעי
 או בלתי אמצעי מכון לתכלית שלמותו: יז ולי מה יקרו רעך אל. ועם
 ההשתדלות שהרביתי בעיון במנותך הנה ידיעה רעיונית ומחשבותך יקרו
 בעיני והתבוננתי בהם בנפש שוקקה: מה עצמו ראשיהם. ומאלתי שראשיהם
 והתחלפתם הם רבים מאד להביא המכוון מאתך אל תכלית באופן שאם
 אספרם מחול ירבון. וזוהי יח הקיצותי. מהתבונני בהם: ועודי עמך.
 מסכים לשוב ולהתבונן בהם. ולכן. יש אם תקטול אלוה רשע ואנשי דמים.
 הנלחמים ומטרידים אותי מעבודתך: סורו מני. אשר ימרוך למזמה. אומר
 סורו מני גם לפושעי ישראל אשר יזכירו שמך למזמה למרמה שלא יסתונו
 ולא ירמו אותי להעמיאתי. כי אמנם נשוא לשוא עריך. אויביך נשאו
 את שמך לשוא ובקר לרמות את הבכיות וכאמרו ובאלהי ישראל יזכירו לא
 באמת ולא בצדקה: בא הלא משנאיך ה' אשנא. וזה שאכריחם מעלי
 הוא כי בלי ספק משנאיך ה' אשנא: ובתקומתיך אתקועט. ואחרת ריב
 עם המתקוממים נגד תורתך להסית הסמון לבטל איזו מצוה או לעבור
 עליה. כי אמנם. כב תכלית שנאה שנאחים. בעוברים על רצוני בתכלית
 מה שאפשר. ובכן לאויבים היו לי. לרדוף אותם: כג הקרני אל ודע
 לבני. שהייתי חפץ למחות בפושעים אם היה לאל ידי: כחני ודע שרעמי

אֵל יְדַע לִבִּי בְּחַנְנֵי יְדַע שׁוֹרְעֵפִי : כִּי יִרְאֶה אִם דַּרְךְ
עֲצַב בִּי וּנְחַנֵּי בְּדַרְךְ עוֹלָם :

אחרי ששם המחבר בזה הספר מזמורים מתוכרים על אודות קבוץ גלויות וימנות המשיח אשר גם יהיה תשועה לישראל אחר גלויות ורעות רבות ולרות • כי בקבוץ גלויות יעלו משפלותם וכביאת המשיח יאבד גוג ומגוג ויגדל כבוד ישראל לעד • שם המחבר הטורח קצת מזמורים שהצטרך דוד על עצמו בזמן שבגרו עליו לרות רדיפת שאלו בכל הוקף וזה היה מעט קודם זמן הנלחמו אשר בה מלך ראשונה בחברון על יהודה לבדו ואח"כ מלך על ישראל כי אמנם כן יקרה לישראל בקבוץ גלויות וכביאת המשיח :

יֹסֵף קָמָה לִמְנַצֵּחַ מְזֻמָּר לְדָוִד : בַּחֲלֻצָנִי יֵי מְאָדָם
רַע מְאִישׁ חֲמָסִים תִּנְצְרָנִי : גִּי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ רַעוֹת בְּלִבְּךָ פֶּלֶא
יֹסֵף יִגְוְרוּ מַלְחָמוֹת : דִּשְׁנָנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נַחֵשׁ חֲמַת עֲכָשׁוֹב
תַּחַת שְׁפָתֵימוֹ סֵלָה : הִשְׁמַרְנִי יֵי מִיְדֵי רִשְׁעֵי מְאִישׁ חֲמָסִים
תִּנְצְרָנִי אֲשֶׁר חָשְׁבוּ לְרַחוֹת פְּעַמֵּי : וַטְּמַנּוּ גַאִים פֶּחַ לִי
וַחֲבָלִים בְּרִשְׁוֹ רִשָּׁת לִיד מַעְגַּל מְקֻשִׁים שְׁתוֹ לִי סֵלָה :
זֹ אִמַּרְתִּי לֵי אֱלֹהֵי אֲתָה הָאֲזִינָה יֵי קוֹל תַּחְנוּנֵי : חֵי יְהוָה

ס פ ו ר נ ו

שם הדלת מלקיים איזו מנחה היה בבלי דעת או מבלתי יכולת לא במרד ולא במעל : כד ורחם אם דרך עוצב כי • אם יגבר עלי יזה"ר להטותי אל דרך בלתי נאות : ונחתי בדרך עולם • בדרך מביא לחיי עולם :

קָמָה בַּחֲלֻצָנִי ה' מאדם רע • שהוא דואג שהנשין אותי ואת כהני וכו' לשאלו : מאיש חמסים • שאלו שהיה משלם לדוד רעה תחת טובה : ג חשבו רעות • על דוד שימרוד בשאלו ועל הכהנים שהיה ידם עם דוד • וככן בכל יום יגורו מלחמות • לדרוף אותי באסיפת אנשי מלחמה : ד שנו לשונם כמו נחש • דואג בהלשנתו ושאלו כלואתו להזיג את הכהנים : חמת עכשוב • בציוון וקלף נגדי : ה לרחות פעמי • מא"י שהיא ארץ ה' מוכנת לעבודתו כאמרו כי גרשוני היום מהסתפח בנחלת ה' : ו טמנו גאים פח לי • הויסים : פרשו רשת ליד מעגל • כאמרו ודעו את מקומו אשר תהיה רגלו : ז אלוי אתה • כי אליך תפלה תמיד לכן האזינה : ח סכופה לראשי ציון נשק • בהיות המלחמה עם פלשתים הושעתני

תהלים ליום השבת קמ קמא קיה

אֲדַנִּי עַז יִשׁוּעָתִי סְבוֹתָהּ לְרֵאשִׁי בַיּוֹם נִשְׁק׃ ט אֵל תִּתֵּן
יְיָ מֵאוֹיֵי רָשָׁע זָמְמוּ אֵל תִּפְק יָרוּמוּ סֵלָה׃ י רֵאשׁ מִסְבֵּי
עֲמַל שִׁפְתֵימוּ יִבְפִּימוּ יִכְסוּמוּ כִי׃ יא יִמְזוּנוּ יִמִּישׁוּ כִי עֲלֵיהֶם
גַּחְלִים בְּאֵשׁ יִפְלֹם בְּמַהֲמֹרוֹת בֵּל יִקְוִמוּ׃ יב אִישׁ לִשְׁוֹן
בֵּל יִבּוֹן בְּאֶרֶץ אִישׁ חָמֵס רַע יִצְוֹדְנוּ לְמַדְחַפֹּת׃ יג יִדְעָתִי
יִדַּעַת כִּי כִי יַעֲשֶׂה יְיָ דִּין עָנִי מִשִּׁפְט אֲבִינִים׃ יד אַךְ
צְדִיקִים יוֹדוּ לְשִׁמְךָ יִשְׁבּוּ יִשְׂרָיִם אֶת פִּנְיֶךָ׃

גם זה המזמור חזרו דוד בצרתו מפני שאלו כלשהו בחד: ללכת אל ארץ
פלשתים להמלט והתפלל שיזילכו ה' מיד שאלו וזולתו ושלא יעו פלשתים
את לבבו לעשות כמעשהם :

קמא א מזמור לדוד יי קראתיה חושה לי האזינה קולי

ס פ ו ר נ ו

והללתי מידם: ט אל תקן ה' מאווי רשע. שאפול בידם כאמרו ושאלו
אמר אל תהי ידי בו ותהי בו יד פלשתים: זממו אל תפק. כאמרו ויאמר
אכה בדוד ובקיר. ירומו סלה. ראש מסבי. ואל ירמו ראש מסבי
המסיתים את שאלו לסבוב אותי כאמרו ושאלו ואכשיו עוברים אל דוד
ואל אכשיו לתפסם: עמל שפתימו. וכמו כן רכילותם וכסמו. באופן
שפתימו. יא ימוטו עליהם גחלים. והסכו על עצמם גחלי רכילותם: באש
יפילם. ועמל שפתימו ורכילותם הנזכר יפילם באש: במהמורות. בקברים
שיענשו בהם גם אחר המות כענין כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה:
יב איש לשון. דואג: איש חמס רע. כאל: יאודנו למדחפות. יאוד
אותו לגרשו מעליו: יג ידעתי כי יעשה ה' דין עני. ובתפילתי זאת בקשתי
כל אלה כי ידעתי כי מדרך ה' לעשות כך. כי אמנם באחרית הימים יעשה
דין עם עני כאמרו כי ידין ה' עמו וכן יעשה אז: משפט אביונים. נדיקי
הדורות התאבדים לעבדו בקרב הנכרים המונעים: יד אך נדיקים יודו
לשמך. יחנו תודה על הטוב בלי שום פורענות ולא כן הסמוך: ישבו
ישרים את פניך. והישרים בלבבותם שעלה בידם אמתה של תורה והתעסקו
במאות בכל לבבם ישבו את פניך. שיהיו מן הכתובים לחיים בירושלים
ומהמזמנים לה:

קמא א ה' ק אחיך-להושיעני מיד שאלו: חושה לי. כי צרה קרובה
שהוא רודף תמיד: האזינה קולי. לעתיד: בקראי לך. על כל צרה

בְּקִרְאֵי לֵךְ : ב תַּבּוֹן תִּפְלְתִי קָמַרְתָּ לִפְנֵיךָ מִשְׁאֵת בְּפִי
 מִנַּחַת עָרֵב : ג שִׁיתָה יי שְׁמֵרָה לִפִּי נִצְרָה עַל דַּל שְׁפָתַי :
 ד אֵל תֵּט לִבִּי לְדַבֵּר רַע לְהִתְעוֹלֵל עַל לֹוֹת בְּרִשְׁעֵי אֶת
 אִישִׁים פְּעֻלֵי אֹון וּבַל אֱלֹהִים בְּמִנְעֵמֵיהֶם : ה יִהְלֹמְנִי צְדִיק
 הַסֵּד וְיִוְכִיחֵנִי שְׁמֹן רֹאשִׁי אֵל יְנִי רֹאשִׁי כִּי עוֹד וְהִפְלִתִי
 בְּרַעוּתֵיהֶם : ו נִשְׁמָטוּ בְיָדֵי סֹלַע שְׁפָטֵיהֶם וְשָׁמְעוּ אֶמְרֵי
 כִּי נַעֲמֹו : ז כִּמוּ פִלָּח וּבִקְעַ בְּאַרְץ נַפְזָרוּ עֲצָמֵינוּ לִפִּי
 שְׁאוּל : ח כִּי אֵלֶיךָ יְהוָה אֲדַנִּי עֵינַי בְּכַה חֲסִיתִי אֵל תַּעַר

ס פ ו ר ב ו

שלא תבא : ב תבון תפלתי קמרת לפניך • שלא תהיה בקשתי מחילה על
 הטא אבל תהיה כמו הקטורת שאינו בא על הטא : משאח כפי • וכל
 תפלה שאעשה להבא תהיה מנחת ערב שאין קרבן בא אחרים על הטא :
 ג שיתא ה' שמרה לפי • משמרת שלא תקלל את משיח ה' הרודף : נזרה
 על דל שפתי • שיתפללו המיד על דל על ישראל שהוא עם עני ודל
 ממעשיהם הטובים הראוים לו כמו שאני עתה מתפלל בכל יום : ד אל הט
 לבי לדבר רע • עתה שאלך להמלט מיד שאול אל ארץ פלשתים אל הט לבי
 על ידם • להסתעול עלילות ברשע את אישים עם גדולי הארץ : פועלי
 און • שלא יסיתוני להיות עמהם : וכל אלהם במנעמיהם • כמנהג הגדולים
 הקוראים זה את זה לבית משפחהם : ה יהלמני צדיק חסד • יכי רלון שאבנר
 שהוא צדיק כאשר יהלמני וירדפני במנות שאול יהיה בחסד ולא יבקש
 להמיתני : ויוכיחני שמן ראש • וכן כשיוכיחני שמן ראש שהוא שאול משיח
 ה' שמסחו שמואל על ראשו כאשר ירדפני לתוכחות על עון : אל יטא
 ראשי • יח"ל שלא ימנע ראשי ומחשבותי מהסתהג בחסידות עמו ועם ישראל :
 כי עוד • כי אמנם עדיין הוא משיח ה' ולא אשלח ידי בו : ותפלתי
 ברעותיהם • והנני מתפלל עליהם בכל זרחה שתקרה ע"י האומות : ו נשמטו
 בידי סלע שופטיהם • כי אמנם שופטיהם וזקניהם נשמטו מן ידי המלך
 שהוא סלע ישראל ומעוזם מלרדוף אחי : ושמעו אחי • שאמרת ל שאול :
 כי נעמו • באמרי ל שאול למה זה אדוני רודף אחי עבדו כי מה הטאתי
 וגו' : ז כמו פולח ובקע בארץ • ואמרת דבכי אלה בצעקה גדולה ומרה
 כאלו תבקע הארץ לקולי • כי אמנם • נפזרו עצמינו • ההפך דל על עצמותינו :
 לפי שאול • כי כפצע צינינו וצין המות : ח אל תער נפשי • גם שנפשי

תהלים ליום השבת קמא קמב
 נַפְשִׁי: ט שְׁמַרְנֵי מִיָּדֵי פֶה יִקְשׁוּ לִי וּמִקְשׁוֹת פְּעָלֵי אָזְנוֹ: י
 י יִפְּלוּ בְּמִכְמָרָיו רַשָּׁעִים יַחַד אֲנֹכִי עַד אֶעְבֹּר:

שם המהדר זה המזמור בזה המקום אחר מזמורי קדוך גלות וימות המשיח
 כי כן יקרה להם אחר רוב גלות הגלות במלחמת גוג ומגוג שיפלו במכמוריו
 רבים מפושעי ישראל כאמרו ויאל תהי העיר בגולה וישאלו לדיקי הדור
 כאמרו ביום ההוא יגן ה' בעד יושבי ירושלים ויהיה הנכשל בהם ביום ההוא
 כדוד • וזית דוד כאלהים:

קמב א מִשְׁבִּיל לְדוֹד בְּהִיּוֹתוֹ בַּמַּעֲרָה תִּפְּלָה: ב קוֹלִי אֵל יי
 אֲזַעַק קוֹלִי אֵל יי אֶתְחַנֵּן: ג אֲשַׁפֵּךְ לִפְנֵי שׁוֹחֵי צַרְתִּי לִפְנֵי
 אֲגִיד: ד בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי וְאַתָּה יִדְעֵת נְתִיבֹתַי בְּאַרְצָה זו
 אֶהְלֵךְ טַמְנוּ פֶה לִי: ה הַבֵּישׁ יָמִין וְרֵאָה וְאִין לִי מִכִּיר אֲבִד
 מִנוֹם מִמֶּנִּי אִין דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי: ו זַעַקְתִּי אֵלֶיךָ יי אֲמַרְתִּי

ס פ ו ר נ ו

נבילה מרוב פחד אל תער ואל תריק אותה ממני ע"י שאול או זולתו:
 ט שמרני מידי פה יקשו לי • שמו לי • כי פים למקש בריכות: ומוקשות
 פועלי און • וכמו כן שמרני ממוקשות האומות במלחמה: י יפלו במכמוריו •
 וזה בעת שיפלו במכמוריו אותם האון: רשעים יחד אנכי • גם שיפלו
 במלחמה אז רשעי ישראל ואלהים אנכי יחד עמם במלחמה אתה שמרני:
 עד אעבור • עד שאעבור מן המלחמה בשלום:

קמב א צִיּוֹתַי בַּמַּעֲרָה • בְּאֹתָהּ הַמַּעֲרָה הַנִּכְנָס שֶׁם שְׁאוּל לַסֶּכֶךְ אֵת
 רַגְלָיו כְּאֲמָרוֹ וְדוֹד וְאֶנְשָׁיו בִּירְכָתֵי הַמַּעֲרָה יוֹשְׁבֵים: ב הֲלַעֵק • בְּמִר
 נַפְשִׁי: אֶתְחַנֵּן • בְּתַפְּלָה: ג אֲשַׁפֵּךְ • כִּי מִלְּאֲתֵי מַלְּוִן: אֲגִיד • לַסֶּכֶךְ
 שׁוֹרֵת: ד בְּהִתְעַטֵּף עָלַי רוּחִי • שֶׁלֹּא יִדְעֵתִי אֵיזֶה הַמַּלְעַט: וְאַתָּה יִדְעֵת
 נְתִיבֹתַי • וְאַתָּה לְכַדֵּךְ יִדְעֵת הַדָּךְ שֶׁאֲבַחֵר כִּי אֲנִי לֹא יִדְעֵתִים: כִּי אֲמַנֵּם •
 בְּדָרֶךְ זו אֶהְלֵךְ טַמְנוּ פֶה לִי • בְּאֹתָהּ הַדָּרֶךְ שֶׁהִיְתִי הַפֶּךְ לִלְכַת כְּכֵר טַמְנוּ
 פֶה לִי לִלְכַד: ה הַבֵּישׁ יָמִין • אֵתָּה יָמִין ה' עוֹשֶׂה חֵיל הַבֵּט וְרֵאָה •
 וְאֲמַר יָמִין בְּלִשׁוֹן זָכַר כְּמוֹ לִלְכַד יָמִינוּ כְּכֵר יָמִין ה' נֹאדְרֵי וְזוֹלָתָם: וְאִין
 לִי מִכִּיר • שִׁיקְרָב לַעֲזוֹר מִפְּנֵי אִימַת הַמֶּלֶךְ • וְזֹה • אֲבִד מִנוֹם מִמֶּנִּי אִין
 דּוֹרֵשׁ לְנַפְשִׁי • שִׁידְרוֹשׁ אֲלֵהִים וַיִּתְפַּלֵּל עָלַי: זַעַקְתִּי אֵלֶיךָ ה' • עַל זֹאת:
 אֲמַרְתִּי אֵתָּה • לְכַדֵּךְ: ו מַחֲסִי • תְּקוּתִי בְּחַיֵּי שָׁמַיִם: חֲלָקִי בְּאֶרֶץ הַחַיִּים •
 כֹּל הַשְׂתַּדְּלוּתֵי בְּנֵי מַדְרָשׁוֹת שֶׁהֵם מְקוֹם הַחַיִּים בְּחַמַּת מְכוּוֹן לַלְוִן לַפְּנִיךְ

תהלים ליום השבת קמב קמג

אתה מחסי חלקי בארץ החיים : ז הקשיבה אל רנתי כי
 דלותי כאד הצילני מרדפי כי אמצו ממני : ח הוציאה
 ממסגר נפשי להודות את שמך בי יכתרו צדיקים כי
 תגמל עלי :

זה המזמור חזרו דוד בנחמו מפני אבשלום אל עבר הירדן והתפלל שיושיעו
 מלרת אבשלום ויכרית את אויביו :

קמג א מזמור לדוד יי שמע תפילתי האזינה אל תחנוני
 באמנתך ענני בצדקתך : ב ואל תבוא במשפט את עבדך
 כי לא יצדק לפניך כל חי : ג כי רדף אויב נפשי דכא
 לארץ חיתי הושיבני במחשבים כמתי עולם : ד ותתעטף
 עלי רוחי בתוכי ישתומם לבי : ה זכרתי ימים מקדם

ס פ ו ר נ ו

לא להתפאר ולהשיג ממון • ובכן • ז הקשיבה אל רנתי • עתה : כי דלותי
 מאד • מכל אויבי ורעי שיעזור : כי אמצו ממני • הע"פ שיש אחי אנשי
 חול : ח הוציאה ממסגר נפשי • ממסגר של שאלו סגור כל דרך במוקשיו
 שלא אוכל להמלט : להודות את שמך • בעבור כבוד שמך לא בזכותי : כי
 יכתירו לדיקים • יפרסמו את כתר מלכותך שתיליני נגד הטבע והמערכת
 ויאמרו כי מאד נעלית על כל אלהים • וכן יקרה לישראל בקצות גליות ובישועת
 המשיח בהסיה השועתו נגד הטבע והמערכת אחר יאוש כל הקוה וזולתו :
 קמג א ה' שמע תפילתי • וזה שכתב חזון אל תחנוני ולא תתעלם
 מהם בסבת עון בה טבע : באמונתך • שאמרת לעולם אבמר לו חסדי
 ובריתי נאמנת לו • ועם זה ענני • לתת את שאלתי : בצדקתך • לא בזכותי :
 ב ואל תבוא במשפט את עבדך • על אודות עוני אחר התשובה : כי לא
 יצדק לפניך כל חי • כי אין אדם בלא חטא ותצטרך להחריב את העולם :
 ג כי רדף אויב נפשי • כי אמנם כבר רדף שאלו נפשי : דכא לארץ חיתי •
 בסלע המחלקות : הושיבני במחשבים • בין העובדי כוכבים : כמתי
 ע לש • כאלהם שאין להם חלק בחיי עולם : ד ותתעטף • אז : עלי רוחי •
 כי לא ידעתי מה לעשות : ישתומם לבי • עתה איך יקום בן על אביו
 לה גו • ובכן • ה זכרתי ימים מקדם הגיתי בכל פעלך • כי גבר עלי
 חסדך והצלתני מיד שאלו נגד הטבע : כמעשה ידך אשוחת • יה"ר שגם
 עתה אסיה היעשה ידך לסודות לך על חסדך עמי יתושיעני מן סגרי

תהלים ליום השבת קמו קמו קב

הִגִּיתִי בְּכֹל פְּעֻלָּה בְּמַעֲשֵׂה יְרוּחַ אֱשֵׁי־חַיִּים : ו פְּרִשְׁתִּי יָדַי
אֵלֶיךָ נַפְשִׁי בְּאָרֶץ עֵינֶיךָ לֶךָ סֵלָה : ז מִהַר עֲנֵנִי יי פָּלְתָה
רוּחִי צֵל תַּסְתֵּר פָּנָי מִמַּנִּי וְנִמְשַׁלְתִּי עִם יַרְדֵּי בּוֹר :
ח הַשְּׁמִיעֵנִי בִּבְקֶר חֶסֶדְךָ כִּי בָךְ בְּמַחְתִּי הִדְרִיעֵנִי דְרָךְ זו
אֵלֶיךָ כִּי אֵלֶיךָ נִשְׁאַתִּי נַפְשִׁי : ט הֲצִילֵנִי מֵאֵיבֵי יי אֵלֶיךָ
כְּסִיתִי : י לְמַדְנִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹנְךָ כִּי אַתָּה אֱלֹהֵי רוּחֶךָ
מִזֹּבֵה תִּנְחֵנִי בְּאָרֶץ מִישׁוֹר : יא לִמְעַן שִׁמְךָ יי תִּחְיֵנִי
בְּצַדִּיקְתָּה תוֹצִיא מִצָּרָה נַפְשִׁי : יב וּבַחֲסֶדְךָ תִּצְמִית אֵיבֵי
וְהֶאֱבַדְתָּ כָּל צָרָתִי נַפְשִׁי כִּי אֲנִי עֲבָדְךָ :

זה המזמור חזרו דוד אחר שנמלט מלפני מלכת אכשלוס ושבע בן בכרי וישב בירושלים לבטח והתפלל לאל יתברך שיזכורו ממלחמת האמות :

קמו א לדרוד ברוך יי צורי המלמד ידי לקרב אצבעותי למלחמה : ב חסדי ומצודתי משגבי ומפלטי לי מגבי ובו

ס פ ו ר נ ו

הזאת • כי אמנס • ו פרשתי ידי • כל היום בתפלה : נפשי • וכמו כן
פרשתי לך נפשי כענין אליך ה' נפשי אשא : באך עיפה • במדבר בלכתו
למחנים כאמרו כי אמרו העם רעב עיף ונמא במדבר : ז מהר ענני • כי
למה קרובה : כלתה רוחי • כענין וימת לבו בקצבו : אל חסתר פניך ממני
ונמשלתי עם יורדי בור • אל התעלם מתחנתי בחופן באהים נמשל ונדמה
ליורדי גיהנם כאלו לא הועילה תשובתי : ח השמיעני בבקר • שעברתי את
הירדן בלילה שלפניו כאמרו אל תלך הלילה בערבות המדבר : חסדך •
שיתעורר איזה אוהב לעזרני כאמרו ודוד בא מחנימה וסובי בן נחש ומכיר
ובכזלי משכב וספות וכלי יוצר הגיבו לדרוד : י באך מישור • שלא יקרה
מכזול עון : יא תחיני • מעלת אחיותפל שאמר וסכית את המלך לדרוד :
מלכה • מלכת אכשלוס : יב תצמית אויבי • אחיותפל וכיעתו : כל צורתי
נפשי • מהאומות וכן יקרה לצורתי יבראל בתשועת המשיח :

קמו א ברוך ה' צורי • סנס ה' שאר צורי ומשגבי ביום ליה הוא
ברוך ומטיב לכל זולתו : המלמד ידי לק יב בקליעת האבן לגלית : האצבעותי
למלחמה • במלחמות פלשתים וזולתם : ב חסדי • שעשה עמדי חסד ללכת
את גלית : ומלודתי • להצילני בלחוז אחוז פלשתים בנת : משגבי • במלחמות

חִסִּיתִי הַרְדֵּד עִמִּי תַחְתִּי : ג יי מֵה אָדָם וַתִּדְעֵהוּ בֶן אָנוּשׁ
 וַתַּחֲשֹׁבֵהוּ : ד אָדָם לַהֲבֵל דְּמָה יָמָיו כַּצֵּל עֹבֵר : ה יי הַמַּ
 שְׁמִיקָה וַתִּרְדַּד גַּע בַּהָרִים וַיַּעֲשֵׂנִי : ו בְרוּק בָּרַק וַתְּפִיֵצֵם
 שְׁלַח חֲצִיקָה וַתַּהַמֵּם : ז שְׁלַח יְדִיקָה מִמָּרוֹם פָּצְנִי וְהַצִּילֵנִי
 מִמַּיִם רַבִּים מִיַּד בְּנֵי נָכָר : ח אֲשֶׁר פִּיהֶם דִּבֶּר שׁוֹא
 וַיִּמְיֵנָם יָמִין שְׁקֵר : ט אֱלֹהִים שִׁיר חֲדָשׁ אֲשִׁירָה לָךְ בְּנִבְלָה
 עֲשׂוֹר אֲזַמְרָה לָךְ : י הַנּוֹתֵן תְּשׁוּעָה לַמְּלָכִים הַפּוֹצֵה אֶת
 הַיָּם עֲבָדָיו מִחֶרֶב רָעָה : יא פָּצְנִי וְהַצִּילֵנִי מִיַּד בְּנֵי נָכָר אֲשֶׁר
 פִּיהֶם דִּבֶּר שׁוֹא וַיִּמְיֵנָם יָמִין שְׁקֵר : יב אֲשֶׁר בְּנִינוּ בְּנִטְעִים
 מְגֻדְלִים בְּנַעֲוִיָּהֶם בְּנוֹתֵינוּ כְּזֹוִיֹּת מִחַמְצוֹת תִּבְנִית הַיֹּכֵל :
 יג מְזוּיָנוּ מִלְּאִים מִפִּיקִים מִזֶּן אֵל נָן צִאֲנָנוּ צִאוּנָנוּ כִּי מֵאֲלִיפוֹת

ס פ ו ר נ ו

פלסטים במצות שאלו : ומפלטני לי • מרדיפת שאלו : מגני • ממלחמות
 האומות אחר שמלכתי : וכו' חסיתי • לא בעוז מלכותי : הרודד עמי תחתני •
 במלחמות אבשלום : ג' מה אדם • המון העם : ותדעו • כאמרו וקראת
 אליה לשלום : בן אנוש • המלך שלהם כאמרו והיו לך למס : ד להבל דמה •
 בהיותו בלתי משתדל להשלים את גלגל הארץ : ימיו כלל עובר •
 ואם לא עכשיו חסיתי יקווה מהם שיחזרו בתשובה : ה הט שמיך • נגד
 המערכת : גע בהרים • האומות הגדולות ומלכיהם : ויעשנו • באל עברתך :
 ו ותפיל • כשילחמו עם ישראל : ז ממני רבים • בהועדם יחדו להלחם :
 ח אשר פיהם דבר שוא • שהועתים גם במדינות וכוה מדתך גם להפזע
 מהעובדי כוכבים בעוה"ז כענין המבול וסדום וזולתם : וימינם • לכתוב :
 ימין שקר • בה כותבים בהלויים ובעירותם דברים אשר לא כן : ט שיר
 חדש חסוה לך • יו"ל שאוסה לשיר לך שיר חדש לימות המשיח : אומרה
 לך • עתה : י מתרד רעה • תרד של גלית שכל עיניה היתה להרע לא לשום
 הקון מדיני : יא פלני • בלא יתקוממו וימרדו אחרי שנכעו : אשר פיהם
 דבר שוא • כשקבלו עליהם מסיס ושעבוד : וימינם • בהכנס השעבוד :
 יב אשר בנינו • ואמרת שהצילני מידם כי אמנם בנינו מגדלים בנעוריהם
 על הסף בני העובדי כוכבים : בנותינו כזויות מחוטבות • להבד את
 האבל : תבנית סיכל • להשרות בו שכינה : יג מזוינו • פאות שדומות :

ת הלים ליוב השבת קמד קמה קכא
 מרַבֻּבּוֹת בְּחֻצוֹתֵינוּ : יד אֲלוֹפֵינוּ מִסְפָּלִים אֵין פֶּרֶץ וְאֵין
 יוֹצֵאת וְאֵין צוֹחֶה בְּרַחֲבֵינוּ : טו אֲשֶׁרִי הָעַם שָׁכְבָה לוֹ
 אֲשֶׁרִי הָעַם שִׁי אֱלֹהָיו :

זזה המזמור הספלה דוד על עלמו שיזכה להשיב רבים לעבודת האל יתברך
 ועל ישראל שיזכו לזה לעתיד לבא :

יום ל קמה א תהלה לדוד ארוממך אלוהי המלך
 ואברכה שמך לעולם ועד : ב בכל יום אברכך ואהללה
 שמך לעולם ועד : ג גדול יי ומהלל מאד ולגדלתו אין
 חקר : ד דור דור ישבח מעשיך וגבורתיך יגידו : ה הדר
 כבוד הודך ודברי נפלאתיך אשיחה : ו ועזו נוראותיך

ס פ ו ר נ ו

מלאים • שיב בהם תבואה רבה : מפיקים מון אל זן • מוליאים תבואתם
 מבעל השדה הזן בו בני ביתו אל העני הזן בהם עלמו וביטו : לאנו
 מאלופים מרובבות • נותנות אלפי לאן במעשר בהמה שהם מרובבות וזכה •
 יד אלופינו • השורים שלנו : מסובלים • בעבודה רבה : אין פרץ • אין
 פרוץ גדר דברי תורה : ואין יוצאת • אין רעה יוצאת מסובבת מליש
 לחזירו : ואין לוחה • למריבה כי כלם נכנעים אל הדין : טו אשרי העם
 שככה לו • במעשיות : אשרי העם קהל קדושים התלמידים המקבלים מהם :
 שה' אלהיו • המכירים את בוראם ומתפללים אליו :

קמה א ארוממך אלוהי המלך • אודיע גדלך בצריחה שהיא ככה
 עליון על כל זולתו ועם זה שאתה מנביחי לשבת אתה משפילי לראות ומשגיח
 בקיום עולמך כראוי למלך החפץ בקיום הכללית : ואברכה שמך • בהודיע
 מדת עובד וחסדיך שהוא דבר נוסף על שלמות מציאותך : לעולם ועד •
 שאכחוב זאת זכרון בספר תהלים לדורי דורות : ב בכל יום אברכך •
 יס" • שאזכה להיבות בכל יום נכנעים לעבודתך : ואהללה שמך לעולם ועד •
 שלמדו גם הם לזכאים אחריהם • כי אמנם • ג גדול ה' • במעלת המציאות :
 ומהלל מאד • במדת טובו : ולגדולתו אין חקר • אין לחקור יחס בין
 מציאותו ומציאות זולתו בהיותם נכדלים במין • אמנם במדת טובך • ד דור
 לדור ישבח מעשיך • לטוב : וגבורתיך • שאמנם יכול על הננחיים : ה הדר
 כבוד הודך ודברי נפלאותיך אשיחה • יס"ר שגם שאשית דרך שיחה מעלת
 כבוד מלכותך ונפלאותיך יקבלו השומעים : ו ועזו נוראותיך יאמרו וגדולתך •

יֹאמְרוּ וּגְדוּלְתָהּ וּגְדוּלוֹתֶיךָ כִּי אֶסְפְּרָנָהּ: זְכַר רַב טוֹבָךָ יִבְיְעוּ
 וְצַדִּיקְתָּךְ יִרְנְנוּ: חֲנוּן וְרַחוּם יְיָ אֱרֶךְ אַפְּסִים וּגְדוֹל וּגְדוּל כִּי הַסֵּר:
 שׁ טוֹב יְיָ לְכָל וְרַחֲמָיו עַל כָּל מַעֲשָׂיו: י יוֹדוּךָ יְיָ כָּל מַעֲשֵׂיךָ
 וְחִסְדֵיךָ יִבְרַכּוּכָהּ: יֵא כְבוֹד מַלְכוּתְךָ יֹאמְרוּ וּגְבוּרַתְךָ
 יִדְבְּרוּ: יב לְהוֹדִיעַ לְבְנֵי הָאָדָם גְּבוּרָתוֹ וְכְבוֹד הַדָּר
 מַלְכוּתוֹ: יג מַלְכוּתְךָ מַלְכוּת כָּל עֲלָמִים וּמַמְשַׁלְתָּךְ בְּכָל
 דוֹר וָדוֹר: יד סוּמְךָ יְיָ לְכָל הַנְּפִלִים וְזוֹקֵף לְכָל הַכְּפוּפִים:
 טו עֵינֵי כָל אֱלֹהִים יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם
 בְּעֵתוֹ: טז פֹּתַח אֶת יַרְךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל תֵּי רָצוֹן: יז צַדִּיק

ס פ ו ר נ ו

ויספרו שׁעוז מלכותך הוא עזוז ומלכות כפול בעליונים ובהסתוים ויספרו
 כמו כן גדולתך במין המליאות אספרנה: ז זכר רב טובך יביעו • ובכן
 יה"ר שכאשר אספר גדולתך ללמד דעת את העם • יביעו • כמעין המתגבר
 בזכר רב טובך וחסדיך וזה יעלו לאהבה את האל יתברך: וצדקת ירננו •
 בשמחה ויאמרו • ח חנון ורחום ה' • נותן חן למתפללים אליו ומרחם על
 החייבים ולא כרעהם יגמול: אך אפים • להמתין תשובת הרשעים: וגדל
 חסד • כאמרו נוזר חסד לאלפים • וכמו כן ירננו כי • ש טוב ה' לכל •
 שאין מליאות לשום נמצא זולתי ממליאותו: ורחמינו על כל מעשיו • אשר ברא
 בצלמו שהם מעשיו לא מעשה ידיו באמצעיים ומתחם בהעביר ראשון ראשון:
 י יודוך ה' כל מעשיך • יה"ר שיוודך כל המין האנושי והיה ה' למלך על
 כל הארץ: וחסדיך • חסידי ישראל עמך: יברכוכה • יודיעו לכל מדת
 טובך: יא כבוד מלכותך יאמרו • לתלמידים: וגבורתך • נפלאותיך נגד
 הטבע: ידברו • להמון: יב להודיע לבני האדם • לכל המין האנושי:
 גבורותיו • בנפלאותיו: וכבוד הדך מלכותו • בעליונים ובהסתוים • כי
 אמנם • יג מלכותך מלכות כל עולמים • שהם עולם הנפסדים ועולם הגלגלים
 ועולם המלאכים: וממשלתך • על כלם היא בכל דור ודור נלתי • ואמתי
 שהסדיך ישו כל אלה • כי אמנם • יד סומך ה' לכל הנפלים • גם
 שהם נופלים בגלות הוא יסמכני בקבוץ גלויות: וזוקף לכל הכפופים •
 והוא יהיה זוקף כפופים במלחמת גוג בימות המשיח ויולך אותם קוממיות:
 טו עיני כל אליך ישברו • הנה עתה אתה נותן מזון בעתו בשוה ל המות
 ולחם לראויים ולבלתי ראויים: טז ומשביע לכל תי רצון • חן ומסד שזוא

תהלים ליום השבת קמה קמו קבב

י בכל דרכיו וחסיד בכל מעשיו : יח קרוב יי לכל קראיו
לכל אשר יקראהו באמת : יט רצון יראיו יעשה ואת
שועתם ישמע ויושיעם : כ שומר יי את כל אהביו ואת
כל הרשעים ישמיד : כא תהלת יי ידבר פי ויברך כל
בשר ישם קדשו לעולם ועד :

זה המזמור מזכיר את בני גלות בבל להלל את ה' בגלותם ולילה לישועתו :

קמו א הללויה הללי נפשי את יי : ב אהללה יי בחיי
אזמרה לאלהי בעודי : ג אל תבטחו בנדיבים בבן אדם
שאין לו תשועה : ד תצא רוחו ישב לאדמתו ביום ההוא
אבדו עשתנותיו : ה אשרי שאל יעקב בעורו שברו על יי

ס פ ו ר נ ו

רלוך כי חפץ הוה אתה וזה בכלל. אמנם בפרט יו זדיק ה' בכל דרכיו.
לעובדי רלונו מאריך ונקס לא ינקס : וחסיד בכל מעשיו . לעושי רלונו .
ועם זה . יח ק וב ה' לכל קוראיו . כאמרו והיה טרם יקראו ואני אענה .
וזו לכל אשר יקראו באמת . על הפך ויפתוהו בפיסם : יש רלון יראיו
יענה . יה"ר שיעשה רלון יראיו גם שלא יתפללו : ואת שועתם ישמע .
כ שומר ה' את כל אוהביו . ממלחמת גוג ומגוג : כא תהלת ה' ידבר
פי ליומת המשיח : ויברך כל בשר . אז : כס קדשו . כאמרו אלהי כל הארץ
יקרא : לעולם ועד . כאמרו כי מי נח זאת לי וגו' וחסדי מאתך לא ימוש :
קמו א הללויה הללי נפשי את ה' . בזמן הגלות שאין השם שלם ואת
נפשי . הללי את ה' . כי אמנם אני עתה . ב אהללה את ה' בחיי .
על נפלאותיו בקיימו את בניו בין האומות : אזמרה לאלהי בעודי .
בראוני ברוח הקדש את ישועתו : ג אל תבטחו בנדיבים . הפרסיים כאמרו
ויבאו פתחי נדיבים : בצן אדם . וכמו כן אל תבטחו בכורם מלכם אעפ"י
שזה לבנות ביה"מ" ד הנל רוחו . ביום הסוף אבדו עשתנותיו . כי באותו
יום ממש שימות יקום מלך חדש ויאבדו עשתנות ומחשבות המלך שלפניו :
ה אשרי שאל יעקב בעורו . החפץ שיביה יעקב נמלא אחר אבדן העובדי
כוכבים : שברו על ה' אלהיו . אשר אליו תכון תפלתי : ו עושה שמים

אֱלֹהֵינוּ : וַעֲשֵׂה שְׁמִים וְאָרֶץ אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם
 הַשֹּׁמֵר אֶמֶת לְעוֹלָם : וַעֲשֵׂה מִשְׁפָּט לְעֹשׂוֹקִים נִתֵּן לָהֶם
 לְרַעֲבִים יְיָ מִתִּיר אֲסוּרִים : ח יְיָ פָקַח עֵינָיו יְיָ זָקַף
 כְּפופִים יְיָ אֲהַב צְדִיקִים : ט יְיָ שָׁמַר אֶת גְּרָמֵי יְתוֹם
 וְאֶלְמָנָה יְעוֹדֵד וְרִהֵף רַשְׁעִים יַעֲוֶת : י יִמְלֹךְ יְיָ לְעוֹלָם
 אֱלֹהֵינוּ לְדוֹר וָדוֹר הַלְלוּיָהּ :

זה המזמור חבר המשורר להודות לאל יתברך על קבוץ גלויות שיוציא
 משעבוד גלויות :

קמו א הַלְלוּיָהּ כִּי טוֹב זָמְרָה אֱלֹהֵינוּ כִּי נָעִים נֶאֱוָה
 תְהַלֵּל : ב בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְיָ נִדְחֵי יִשְׂרָאֵל יִכְנַס : ג הָרוּפֵא

ס פ ו ר נ ו

וארץ • ולא ימנעו דבר מהם לעשות רצונו : השומר אמת לעולם • שאמר
 כי לפי מלאת לבבל שבעים שנה אפקוד אתכם : ז עושה משפט לעשוקים •
 כאמרו עשוקים בני ישראל ובני יהודה גואלים חזק ריב יריב את ריבם :
 נותן לחם לרעבים • בגלות : מתיר אסורים • כמו שקרה ליהויכין כאמרו
 נשא אויל מרודך את ראש יהויכין ויולא אותו מבית הכלוא וארוחתו ארוחת
 תמיד נתנה לו מאת מלך בבל : ח פוקת עורים • עורי לב בגלות כאמרו
 ושמעו ביום ההוא התרשים דברי ספר ומאופל ומחובך עיני עורים תראינה :
 זוקף כפופים • שבטל מהם ארתחששתא מלך פרס את בנין בית המקדש
 שהתחילו בימי כורש וחזרו לבנותו במלכות דרוש : אהב דיקים • עזרה
 ונחמיה ומרדכי וזולתם שהטה להם חסד לפני מלכי פרס : ט שומר את
 גרים • שעלו עם שבי הגולה : יתום • קהל הגולה שהיו כיתומים בגלות
 כאמרו יתומים היינו ואין אב : ואלמנה • ירושלים שהיתה כאלמנה : יעודד •
 ינשא בבנין הבית : ודרך רשעים • לרי יהודה ובנימן בעת הבנין : יעוֹת •
 יסכל ענת חפסם שהיו הפאים לבטלו : י ימלך ה' לעולם • באבדון העובדי
 כוכבים בקבוץ גלויות : אלהיך ציון • ימלך לדור ודור בביאת המשיח •
 לכן • הללויה • בזמן הגלות גם שאין השם שלם :

קמו א הללויה כי טוב זמרה אלהינו • גם בזמן הגלות כי אמנם טוב
 לנו לזמר ולשמח על שהוא אלהינו ומנהיג אותנו בלי אמצעי כאמרו ישמח
 ישראל בעושו : כי נעים • כי חפץ חסד הוא : נאווה תהלה • ועם זה
 לו נאווה ונאותה התהלה לרוב גדלו : ב בונה ירושלים ה' נדחי ישראל

תהלים ליום השבת קמו קבג

ל בורֵי לֵב וּמַחֲבֵשׁ לְעַצְבוֹתָם : ד מוֹנֶה מִסֶּפֶר לְפִוּכָבִים
 לְכֹלֵם שָׁמֹת יִקְרָא : ה גְּדוֹל אֲדוֹנֵינוּ וְרֵב כַּח לְתַבִּינָתוֹ אֵין
 מִסֶּפֶר : ו מַעֲוֹדֵד עֲנוּיִם יי מִשְׁפִּיל רַשָּׁעִים עֲדֵי אָרֶץ :
 ז עֲנוּ לֵי בַתּוֹדָה זָמְרוּ לֵאלֹהֵינוּ בְּכַנּוֹר : ח הַמְכַסֶּה שָׁמַיִם
 בַּעֲבִים הַמְכִּין לְאֶרֶץ מִטַּר הַמְצַמִּית הָרִים תְּצִיר : ט גּוֹתֵן
 לְבַהֲמָה לַחֲמָה לְבָנֵי עֶרֶב אֲשֶׁר יִקְרָאוּ : י לֹא בַגְבוּרַת
 הַסּוֹס יִחַפֵּץ לֹא בִישׁוּקֵי הָאִישׁ יִרְצֶה : יא רוֹצֵה יי אֶת
 יִרְאוּ אֶת הַמִּיחָלִים לַחֲסֵדוֹ : יב שִׁבְחֵי יְרוּשָׁלַיִם אֶת יי
 הַלְלֵי אֱלֹהֶיךָ צִיּוֹן : יג כִּי חֹק בְּרִיחֵי שְׁעָרֶיךָ בִּרְךָ בְּנֵיךָ
 בְּקִרְבֶּךָ : יד הַשֶּׁם גְּבוּלֶךָ שָׁלוֹם חֶלֶב חַמִּים יִשְׁבִּיעֶךָ :

ספורנו

יבנס - על ידו כורס כאמרו הוא יבנה עירי וגלותי ישלח : ג הרופא
 לשבורי לב - שסכתו תורתם בגלות בכל ונתן רפואה ע"י עזרא כאמרו כי
 עזרא הסוין לבנו לדרוש את תורת ה' ולעשות וללמד בישראל חק ומשפט :
 ומחבש לעצבותם - שנשאו נשים נכריות והיו מה לים את השבת ונתן תרופה
 ע"י עזרא ונחמיה וזולתם : ד מונה מספר לכוכבים - מלא שמאדקי
 הרבים ככוכבים שמאירים לזולתם הין מהי מספר ומעטים : לכלם שמות
 יקרא - בספר עזרא לזכרון לפני ה' תמיד - ולכן אמרתי כי טוב זמרה
 אלהינו כי נעים שהטיב בכל אלה - ואמרתי נאום תהלה כי אמנם -
 ה גדול אדונינו - מכל נמלא בתין מציאות נכבד מכל : ורב כח - להמציא
 מאין : ולתבונתו אין מספר - אין ספור שיספר מהותם - ועם זה -
 ו מעודד - ומגביה ענוים - ומשפיל רשעים - בהשגיהו על אישי המין
 האנושי : ז ענו לה' בתודה - ובלעדי אלה תנו תודה לחל יתברך ע"ז
 שאע"פ שהוא - ה המכסה שמים בעבים - לזון אדם ובהמה : י לא בגבורת
 הסוס יחפץ - לא יכוין בזה להשיג שלימות הגוף באדם ובהמה - אבל -
 יא רוצה ה' את יראיו - בלבד המכורים גדל : המיחלים לחדו - לימות
 המשיח לעבדו אז שכם אחד - ואז - יב שבחי ירושלים את ה' - כל הכתוב
 לחיים בירושלים שהם המזמנים לה : הללי אלהיך ציון - המשיח ובית
 דוד יושבי ציון : יג כי חוק בריחי שעריך - כאמרו ואני אהיה לה נאם
 ה' חומת אש סביב : כרך בניך בקרבך - שיזכו להאיר עיני וזולתם כאמרו

שו הַיְשַׁלַּח אֶמְרָתוֹ אֶרֶץ עַד מְהֵרָה יְרוּיַךְ דְּבָרוֹ : שׁוּ הַיְהַיְתָן
 יְשָׁלַג בְּצִמְרֵךְ כְּפֹר בְּאֶפֶר יִפְזֹר : יוּ מְשַׁלֵּיךְ קָרְחוֹ כְּפִתִים
 לִפְנֵי קָרְתוֹ מִי יַעֲמֹד : יח יִשְׁלַח דְּבָרוֹ וַיִּמָּסֵם יֵשֵׁב רוּחוֹ
 יִזְלוּ מַיִם : יט מְגִיד דְּבָרָיו דְּבָרוֹ כִּי לִיעֶקֶב חֲקִיו וּמִשְׁפָּטָיו
 לְיִשְׂרָאֵל : כ לא עֲשֵׂה בֵן לְכָל גֹּיִם וּמִשְׁפָּטִים בְּלִ
 יְדָעוּם הַלְלוּיָהּ :

זה המזמור חברו הנשורר על היום הדין שיפקוד ה' על צבא המרוס במרוס
 ועל מלכי האדמה באדמה ואמר שיהללו כלם את האל יתברך לעליון על
 הכל והתחיל בנצחיים מן העליון אל השפל ממנו . ואהריהם הזכיר הנפסדים
 והתחיל בהם מן הנקלה אל הכבד ממנו עד חסידי ישראל ואמר שהם
 היותר קרובים אל האל יתברך מכל שאר הנמצאות :

קמח א הַלְלוּיָהּ הַלְלוּ אֶת יְיָ מִן הַשָּׁמַיִם הַלְלוּהוּ בַּמְרוֹמִים :
 ב הַלְלוּהוּ כָּל מַלְאָכָיו הַלְלוּהוּ בְּלִ צְבָאָיו צְבָאוֹ כִּי : ג הַלְלוּהוּ

ס פ ו ר נ ו

כי מזיון תלא תורה ודבר ה' מירושלים : שו השולח אמרתו ארץ . שאמר
 ונתתי גשמיכם בעתה : עד מהרה ירויך דברו . עד שירוך מהרה דברו
 שאמר ונתנה הארץ יכולה : שו הנותן שלג כלמר כפור כאפר יפזר . והוא
 הנותן עתה שלג כלמר הנה אז כפור יפזר שהוא על נקפא ויספיק :
 יז משליך קרחו כפתים . וכמו כן הוא משליך עתה קרחו . עד כי .
 לפני קרתו מי יעמוד . כי רבה היא . הנה אז . יח ישלח דברו וימסם .
 כי יהיה כל הזמן באביב בתקון הגלגל הנוטה : יט מגיד דבריו ליעקב .
 וכמו כן שבתי והללו אלהיך כי אמנס אז יהיה מגיד ומבאר את דבריו
 בעיונית במעשה בראשית וזולתו : חקיו ומשפטיו . במעשיות נקוב טעם
 ודעה כאמרו כי מלאכה הארץ דעה את ה' ויודיע גם כן משפטים בל
 ידעום הראשונים כי ידון ה' עמו . ובכן . ב הללויה . גם בימי הגלות :
 קמח א הללויה הללו את ה' מן השמים . אתם הנמצאים מן השמים
 ומעלה שהוא הרקיע שנעשה ביום שני כאמרו ויקרא אלהים לרקיע שמים
 וכאמרו מן השמים כלל את הרקיע עם עליונים . ואמר הללויה במרומים .
 אתם המניעים הגלגלים העליונים שהם היומי וגלגל המזלות : ב הללויה
 כל מלאכיו . כל שאר הענפים הנבדלים מחומר : כל צבאיו . הכוכבים .
 ועל כלם . ג שנת וירח . שפעולתם יותר מפורסמת ואהריהם . כל כוכבי

תהלים ליום השבת קמח

קבר
 שְׁמִשׁ וִירַח הַלְלוּהוּ כָּל פּוֹכְבֵי אוֹר : ד הַלְלוּהוּ שְׁמֵי הַשָּׁמַיִם
 וְהַיָּמִים אֲשֶׁר מַעַל הַשָּׁמַיִם : ה יִהְלֹלוּ אֶת שֵׁם יי כִּי הוּא
 צוּה וְנִבְרָאוּ : ו וַיַּעֲמִידֵם לְעַד לְעוֹלָם חֶק נָתַן וְלֹא יַעֲבֹר :
 ז הִלְלוּ אֶת יי מִן הָאָרֶץ הַתִּיּוֹנִים וְכָל תְּהוֹמוֹת : ח אִישׁ
 וּבָרַד שֶׁלֶג וְקִימוֹר רוּחַ סַעֲרָה עֲשֵׂה דְבָרוֹ : ט הַהָרִים וְכָל
 גְּבוּעוֹת עֵץ פְּרִי וְכָל אֲרָזִים : י הִתִּיּוֹ וְכָל בְּהֵמָה רֹמֵשׁ וְצִפּוֹר
 פִּנְּף : יא מַלְכֵי אֲרָץ וְכָל לְאֻמִּים שָׂרִים וְכָל שְׁפִמֵי אֲרָץ :
 יב בַּחֲוָרִים וְגַם בַּתּוֹלֵת וְקָנִים עִם נְעָרִים : יג יִהְלֹלוּ אֶת
 שֵׁם יי כִּי נִשְׁגַּב שְׁמוֹ לְבָדוֹ הוֹדוּ עַל אֲרָץ וּשְׁמַיִם :
 יד וַיֵּרָם קָרְן לְעַמּוֹ תִּהְלֶה לְכָל הַסִּידוֹ לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל
 עִם קָרְבוֹ הַלְלוּיָהּ :

ס פ ו ר נ ו

אור : ד שמי השמים - הגלגלים שהם שמים צגוזה גם בערך אל הרקיע
 הנקרא שמים : והמים אשר מעל השמים - האויר העיומי אשר הם המים
 אשר מעל לרקיע ויעמידם לעד לעולם : ה יהללו את שם ה' - שיהיה אז
 השם שלם ויהללו כמו כן : כי הוא צוה ונבראו - לא מדבר קודם :
 ו ויעמידם לעד לעולם - שיהיו נלתיים בלתי נפסדים לעולם : ז מן
 הארץ - עד הרקיע הנקרא שמים : התיניס - אשר בים וצוה הזכיר המים
 ובזכניהם והאב והרוח והברד הנעשה באויר מן המים והקיטור הנעשה
 באויר עם כח אשוי : יג יהללו את שם ה' - היסודות והבעלי חיים
 בלתי מדברים יגידו בהשתנות ביקרה אז צוה וצוה יהיו סבה שהמין
 האנושי יכלל את האל ותברך בפועל : כי נשגב שמו לבדו - כי אז הסור
 ממשלה כל זולתו כאמרו ונשגב ה' לבדו ביום ההוא - כי אמנס - הודו
 על ארץ ושמים - שיבסוט ויסדר את כלם אז כדלנו : יד וירם קרן לעמו -
 בביאת המשיח שיהיה עליון למלכי ארץ : תהלה לכל הסידינו - וכמו כן
 הרים תהלה לכל הסידינו כאמרו ואתם כהני ה' תקראו משרתי אלהינו
 ואמר לכם : לבני ישראל עם קרובו - שיקריבו לנו יותר מכל שאר
 הנמצאים כמו בקרה לאבות כאמרו הן לה' אלכין השמים ושמי השמים
 הארץ וכל אשר בה רק באבותיך חשק ויזכו אז הסידי ישראל לאותה
 כמדרכה כאמרו כי ישוב ה' לשוט עליך לעוב כאשר שש על אבותיך :

תהלים ליום השבת קמט קג

זה המזמור חזר המסורר על ימות המשיח :

קמט א הללויה שירו ליי שיר חדש תהלתו בקהל
 חסידים : ב ישמח ישראל בעשיו בני ציון יגילו במלכם :
 ג יהללו שמו במחול בתוף וכנור יזמרו לו : ד פי רוצה יי
 בעמו יפאר ענוים בישועה : ה יעלו חסידים בכבוד ירננו
 על משכבותם : ו רוממות אל בגרונם וחרב פיפיות
 בידם : ז לעשות נקמה בגוים תוכחות בלאמים : ח לאסר
 מלכיהם בזקים ונכבדיהם בכבלי ברזל : ט לעשות בהם
 משפט פתוב הדר הוא לכל חסידיו הללויה :

כזה המזמור הזכיר המסורר את חסידיו ימות המשיח שכבר הזכיר במקום
 הקודם ואמר שאחר נקמות שונאי ה' ואלהן המונעים מעבודתו יהיה
 השתדלותם להשמיט קול תהלתו בקרב עמו ועבדיו להכין ולהורות :
 קג א הללויה הללו אל בקדשו הללוהו ברקיע עזו :

ס פ ו ר ג ו

קמט א הללויה שירו לה' שיר חדש • כאמרו כי הנני בורא שמים
 חדשים וחרץ חדשה ולא תזכרנה הראשונות כ"א שישו וגילו עדי עד :
 תהלתו בקהל חסידים • הכתובים לחיים בירושלים : ב ישמח ישראל •
 ההמון : בעשיו • שעשה אותו עמו ולאן מרעיתו כאמרו וה' האמריך
 היום להיות לו לעם סגולה : בני ציון • רואי פני מלך המשיח : יגילו
 במלכם • שזה האל יתברך לנגיד כמלאך ה' לפניכם • ובכן • ג יהללו
 שמו • של האל יתברך בפה : במחול • בקבוצ : זמרו לו • בכלי שיר
 ויאמרו בזמירותם : ד פי רוצה ה' בעמו • בהמליכו עליהם מלך כזה
 כענין חירוס שאמר לשלמה באהבת ה' את עמו נתן עליהם מלך : יפאר
 ענוים בישועה • שיעשו הם בשונאיהם שפטים • כי אמנם • ה יעלו
 חסידים בכבוד • בלתי שום פחד מלחמה • ובזה • ירננו על משכבותם :
 ו רוממות אל בגרונם • בהיותם על משכבותם ירננו רוממות אל בגרונם •
 ועם זה • וחרב פיפיות בידם • ז לעשות נקמה בגוים • כאמרו ונתתי
 נקמתי בחדוס ביד עמי ישראל : ט משפט כתוב • כאמרו ותאחז במשפט
 ידי אשיב נקם לפני : הדר הוא לכל חסידיו • להנקם מאיבי ה' כאמרו
 הלא משנאיך ה' אשנא :

קג א הללו אל בקדשו • באזכרה הוא לבדו נצמי בנחמיות בלתי מסובב

תהלים ליום השבת קנ

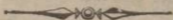
ב הללוהו בגבורתיו הללוהו פרב גדלו : ג הללוהו בתקע
שופר הללוהו בנגבל וכנור : ד הללוהו בתוף ומחול הללוהו
במנים ועגב : ה הללוהו בצלצלי שמע הללוהו בצלצלי
תרועה : ו כל הנשמה תהלל יה הללויה :

חזק בנל"ך ואע"י

סכום הפסוקים של תהלים אלפים וחמש מאות ועשרים ושבעה
א"א כז"ך סימן . וחציו ויפתוהו בפיהם . וסדריו י"ש . ומזמוריו ק"ג :

ס פ ו ר נ ו

מזולתו . וכן התבאר שהוא לבדו קדמון . וכמו כן הללוהו ברקיע עוזו .
שהתפשט עוז מלכותו על כל נמצא זולתו וכזה התבאר שהוא יכול על
כלם . וכמו כן . ב הללוהו בגבורותיו . שגמל וענש נגד הטבע . ועשה
השתנות בנשחיים : כרוב גדלו . במין מציאות נכבד מכל מציאות זולתו
ונבדל במין באופן שהוא יחיד בעולם מציאותו . וזה תעשו : ג בתקע
שופר . להקביל הלמידים לשמוע כאגרו ובהקביל את הקהל התקעו :
בנגבל וכנור . שיראו התלמידים שאתם עושים זה בשמחה : ד בתוף ובמחול .
שישמחו הנקבצים על קבוצם לזה : במנים ועגב . שישמחו על מה שילמדו
מכם : ה בצלצלי שמע . שישמחו הרחוקים : בצלצלי תרועה . לתרועת
מלך שנודע לעליון וכשגב לבדו : ו כל הנשמה תהלל ים . על שהפליא
לעשות בגלות שלא היה אז השם שלם להציל מגזרות האומות למען יזכו
לימות המשיח ולחיי העולם הבא ובכן אתם נדיקי ותכמי דורות הגלות
הללויה למען תהיו מצדיקי הרבים לראון לכם לפני ה' :

יהי רצון אחר תהלים

אחר סמיים תכלים יאמר זה :

מי יתן מציון ישועת ישראל בשוב יי שבית עמו יגל עקב ישלח ישראל :
ותשועת צדיקים ממי מעוזם בעת צרה : ויעזרם יי ויפלאם יפלאם מרשעים
וישועם פי חסו בו :

יהי רצון שיאמר אחר כל ספר סנהלים :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלחי אבותינו בזכות ספר
ראשון | שני | שלישי | רביעי | חמישי

שבתהלים שקראנו לפניך שהוא בנגד ספר

בראשית | שמות | ויקרא | במדבר | דברים

ובזכות מזמרי וזכות פסוקי וזכות תנאים וזכות שמותיה הקדושים
והטהורים היוצאים ממנו שהכפר לנו על כל חטאתינו ותשלח לנו ע' כל
פשיענו שהסאנו ושעונו ושפשענו לפניך ותחזירנו בתשובה שלמה לפניך
ותחזירנו לעבודתך ותפתח לנו בתלמוד תורתך ותשלח רפואה שלמה
לחולי עמך ולחולה (פכ"פ) ותקרא לשובים דרוז ולאסירים פקח קוה ולכל
הולכי דרכים ועברי ימים ונהרות מעמך ישראל תצרכם מפל צער ונוק
ותניעם למחוז חפצם לחיים ולשלום. ותקוד רכל השוכי בנים בזרע של
קיימא לעבודתך וליראתך. ועפרות של עמך בית ישראל תצילן שלא תפלה
ולדותיהן. והישבות על הפשיבר ברחמיך הרבים תצילן מפל רע. ואל
חמיניקות תשפיע שלא יחסר חלב מדביתהן. ואל ימשול אספיהן ושדן ורוחן
ולילין וכל פגעים ימרעין בלשין בכל ילדי עמך בית ישראל ותגדלם להזרה
ללמוד תורה לשמה ותצילם מעין הרע ומדבר ומפגפה ויחשטן ומיצר הרע.
ותבטל מעלינו ומכל עמך בית ישראל בכל מקום שהם כל גזרות קשות ורעות.
ותפסה לב המלכות עלינו : מוכה ותגזור עלינו גזרות טובות. ותשלח ברכה
והצלחה בכל מעשה ידינו. והכן פרנסתנו מידך הרחבה והמלאה ולא
יצמרכו עמך בית ישראל זה לזה ולא לעם אחר ותן לכל איש ואיש די
פרנסתו ולכל גויה וגויה די מחסורה. ותמהר ותחיש לגאלנו תבנה בית
מקדשנו ותפארתנו. ובזכות שלש עשרה מידותיה של רחמים התובים

תהלתך כמו שאמר יי אל רחום ורחן ארך אפים ורב חסד ואמת :
 לצר חסד לאלפים נשא עון ופשע ותפאה ונקח' שאינן חזרות ריקם מלפניך :
 עזרנו' אלוהי ישענו על דבר כבוד שמך ותצילנו וכפר על תפאתנו למען
 שמך : ברוך יי לעולם אמן ואמן :

בשנת ויו"ט אומרים זה :

יחי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר () שבתהלים
 שקראנו לפניך שהוא כנגד חפר () ובזכות מזמריי ובזכות פסוקי ובזכות
 תבותיו ובזכות שמותיך הקדושים והטהורים היוצאים ממנו שתהא נחשבת
 לנו אמירת מזמרי תהלים אלו באלו אמרם דוד מלך ישראל בעצמו זכותו יגן
 עלינו ויעמד לנו לחבר אשת נעירים עם דודה באהבה ואהוה ורעות ומשם
 יפושך לנו שפע לנפש רוח ונשמה י וקיים שאנחנו אומרים שירים בעולם הזה
 כך נזכה לומר לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחך לעולם הבא *
 ועל יבי אמירת תהלים תתעורר חכצלת השרון לשיר בקול געים גילת ורגן
 כבוד הלבנות נתן לה הוד והדר בבית אלהינו במהרה בימינו אמן סלה :

יהי רצון לליל הושענא רבה

אחר שהלויס ספר ראשון שנתהלים יאמר זה

ידי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר ראשון שבתהלים
 שקראנו לפניך שהוא מכון כנגד ספר בראשית שבתמשה חמשי תורה
 בזכות מזמריי ובזכות פסוקי ובזכות תבותיו ובזכות אותיותיו ובזכות
 נקודותיו ובזכות מעמיו ובזכות שמותיך הקדושים הפתובים בהם ובזכות
 שמותיך הקדושים הרמוזים והמצרפים בהם שתחון עלינו כנגד חסדך
 ותהתקנו בספר חיים טובים ותפתח לנו שערי אודה שערי לווית תן וחסד
 שערי פדות שערי לבון עונות שערי מול העליון שערי דוד : יוסם יצוח
 יי חסדו ובלילה שירה עמי תפלה לאל חיי :

זה יאמר אחר כל ספר לאחר זאת הלכנה

ידי רצון מלפניך השם הגדול והקדוש והטהור (אדני) שתצילני היים
 ויכל יום לי ויכל אנשי ביתי ויכל אשר עמי ויכל אשר לי בבית ובשדה

יהי רצון אחר תהלים

וְלָכֵל הַגְּלוּיִם עָלֵינוּ לְכֹל אֶחָד וְאֶחָד מֵהֶם וּמִפְּנֵינוּ * מִכֹּל צָרָה וְצוּקָה וּמִכֹּל צָעַן
 וְנֹזֵק וּמִכֶּנֶה * וּמִכֹּל מִיַּי שְׂבוּשׁ יִמְכַל מִיַּי הַפֶּסֶד וּמִכֹּל דְּבַר תַּקְלָה וּמִכֹּל גַּמְיוֹן
 וּמִכֹּל דְּבַר בְּזִיּוֹן * וּמִכֹּל גְּזוּלֹן וְחִמְסָן וְאֵלֶם וּמִכֹּל מִיַּי פּוֹרְעֵנִיּוֹת הַמִּתְרַגְּשׁוֹת
 וּבָאוֹת לְעוֹלָם * וּמִכֹּל גְּזֵרוֹת קִשׁוֹת וְרַעוֹת וּבִרְעֵב וּמִשְׂכֵּי וּמִכֹּל מֵאִסֵּר מִבֵּית
 הַכֹּהֵן וּמִבְּדִלּוֹת וְעֵנִיּוֹת * בְּכַח הַשֵּׁם הַגָּדוֹל וְהַקְדוֹשׁ הַיּוֹצֵא מִסְּכּוּק אֲנֹכִי אֶרֶב
 עִמָּךְ מִצָּרִימָה וְאֲנֹכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה שֶׁפִּדְדוֹרְךָ בְּךָ (אֲמִי נִצֵּא כְרֵעֵ יִי לְ אֲבִיךָ
 רַחֲמֵי דוּיָם עֲלֵי מַגֵּל כִּכְיָה) וּבִשְׁם (אֲלִיךָ) שְׁתִּיטִּיב לְנֵי הַחֲתִימָה וְתַעֲזָרְנִי
 בְּכֹל עֲנִינֵינוּ וְהַפְּצֵנוּ אָמֵן :

אחר שהגלוים ספר שני וספר שלישי שנתהלים יאמר זה
 יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר שני (ספר שלישי)
 שבתהלים שקראנו לפניך שהוא מכון בנגד ספר שמות (ויקרא) שבחמשה חמשי
 תורה בזכות מזמורי ובזכות פסוקי ובזכות תבותיו ובזכות אותיותיו ובזכות
 נקודותיו ובזכות סעמיו ובזכות שמותיה הקדושים הרמזים והמצרפים בהם

אחר ספר שלישי לומר זה

שְׁתַּרְחַם עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ וְאִמְתֶּךָ וְתַחַתְמֵנוּ
 בְּסֵפֶר מִזְמוֹת וּפְרָשָׁה טוֹבָה וְתַפְתַּח
 לְנֵי שְׁעָרֵי יִשְׂרָאֵל שְׁעָרֵי וְתִיקוֹת שְׁעָרֵי
 הָעֵדָה שְׁעָרֵי הַצְּלָחָה שְׁעָרֵי אֲהַבָּה שְׁעָרֵי
 וְעַד טוֹב שְׁעָרֵי אֱמֶת שְׁעָרֵי וְתִרְנוֹת שְׁעָרֵי
 הַרוּחָה שְׁעָרֵי אֲרוּחָה * וְקִים בְּנֵי
 מִקְרָא שְׂכָתוֹב וְלַתְּהִי עֲלִיּוֹן עַל כָּל
 הַגּוֹיִם אֲשֶׁר עָשָׂה לַתְּהִלָּה וְלִשְׁם
 לַחֲפָאֲרַת וְלַהֲיוֹתָךְ עִם קְדוֹשׁ לִי אֱלֹהֶיךָ פֶּאֶשֶׁר דְּבַר :

אחר ספר כ' לומר זה
 שְׁתַּצִּיחַ פְּחֻדֶךָ עַל אוֹיְבֵינוּ
 וְתַצִּלְנוּ בְּכַח גְּבוּרַתְךָ וְתַחַתְמֵנוּ
 בְּסֵפֶר גְּאֻלָּה וְיִשׁוּעָה וְתַפְתַּח לְנֵי
 שְׁעָרֵי אֶמֶץ שְׁעָרֵי לְבוֹב שְׁעָרֵי
 הַצְּלָחָה שְׁעָרֵי יִשׁוּעָה שְׁעָרֵי
 מִזְמוֹת : וְגַם עַד זְקֵנָה וְשִׁיבָה
 אֱלֹהִים אֵל תַּעֲזוּבֵנִי * עַד אֲגִיד
 זְרוּעֶךָ לְדוֹר לְכֹל יְבוֹא גְּבוּרַתְךָ :

אחר שהשלים ספר רביעי וספר חמישי שנתהלים יאמר זה

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו בזכות ספר רביעי (ספר חמישי)
 שבתהלים שקראנו לפניך שהוא מכון בנגד ספר במדבר (דברים) שבחמשה חמשי
 תורה בזכות מזמורי ובזכות פסוקי ובזכות תבותיו ובזכות אותיותיו ובזכות
 נקודותיו ובזכות סעמיו ובזכות שמותיה הקדושים הרמזים והמצרפים בהם

יהי רצון אחר תהלים

<p>אחר ספר חמישי לומרים זס שהימן הודך על משיחה לחד מלכותך והתחמנו בספר צדיקים ותפתח לנו שערי אוצר טוב שערי לקח שערי השקם שערי יקר שערי כנוחה שערי צהלה שערי בינה שערי אמוץ ואילות שערי תשעה: אלהים צבאות השיבנו והאר פניך ונישעה: יי אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים: נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות יי לפני ובשר ירננו אל אל</p>	<p>אחר ספר רביעי לומרים זס שתנן עלינו והאמננו לנצח שולאנו והתחמנו בספר ישרים ותמימים ותפתח לנו שערי ידודות יי ערי הוד והדר שערי הצלחה שערי צדקה שערי ברכה שערי אהרה ורעות שערי תקומה: יי צבאות עמנו משגב לנו אלהי יעקב סלה: תודיעני ארח חיים שבע שמחות את פניך נעמות בימיך נצח:</p>
--	---

חי: כי אתה אדני טוב וסלה ורב חסד לכל קראיך:

הפלה להתפלל על החולה

מזמורם שלומרים על גית עלמין • מזמור כה • לד • קיא • קיב • קיס •
 עד קלה • מזמור קמה עד סוף תגס • והלח • הפלה ה' ה' יכו •
 וכעת בליכה מניח עלמין המרו רנו צדיקים ואנא בכח ויושב בסתר •
 וכמתפללים בנכס • לומרים ל' מזמורם חלו • מזמור כ • ו' ס' י •
 פז • יז • יח • כב • כג • כה • ל' • לא • לב • לג • לו • לח • לס •
 טא • טב • טז • נו • סס • פו • פח • פס • צ • צא • קב • קג • קד •
 קו • קז • קח • קט • קמ • קמ • קכ • קכ • קכ • קכ • קכ • קכ • קכ •
 (קוט) כל הפסוקים ממש של החילס כגון חס שמי יעקב יאמרו פסוקים
 יודיין עייניין קיפין ביתיין • והלח יאמרו כל פסוקי סלוותיות מהסס
 קרע שמן נתמניה הס • ואחר קר יאמרו הפלת מולט עם כל ככוונות:
 יי יי אל רחום וחנן אקה אפים ורב חסד ואמת • יצר חסד לאלפים נשא
 עין ופישע והסאה ונקת: לה יי הגדלה והגבורה והתבארת והנצח והודך כי
 כל בשמים ובאך • לה יי הפמלכה והמתנשא לכל לראש: ואתה בידך נפש
 כל חי ורוח כל בשר איש • ובידך כח וגבורה לגדל ולחוק ולרפאות אנוש עד
 דכא עד דכדוכה של נפש ולא יפלא משה כל דבר ובידך נפש כל חי: לכן
 יהי רצון בלפניך האל דבאמן אב תרחמים הרופא לכל תחואי עמו ישראל

תפלה לתפלו על התלה

הקרובים עד ששעי מות והתהבש סוזר ותעלה לדידיו והנאל משחת חסידיו
המפזיל ממות נפש מדודיו אתה רופא נאמן תשלח מרפא וארוכה ותעלה
ברב חסד והגינה ותמלה לנפש ופבי"פ לרוחו ותפשו (לנקבה לרוחה ינפשה)
האמללה ולא תרד נפשו (נפשה) לשאולה. והפלא רחמים עליו (עליה) להתלים
ולרפאות ולתחזיק ולתחליף ולהחיות אותו (אותה) ברצון כל קרוביו (קרוביה)
ואהביו (ואהביה) ויראו לפניך וכיותיו (וכיותיה) וצדקותיו (וצדקותיה)
ותשליך במצלות ים כל המאיתו (חמאתיה) וכבשו רחמיה את געסך מעליו
(מעליה) ותשלח לו (לה) רפואה שלמה רפואת הנפש ורפואת הגוף ותחדש
בנשך גערוי (געוריה) ותשלח לו (לה) ולכל חולי ישראל מרפא ארוכה מרפא
ברכה מרפא תרופה ותעלה מרפא תניה ותמלה מרפא ידועים ונלוים מרפא
רחמים ושלום וחיים מרפא ארך ימים ושנים טובים ויקים בו (בה) ובכל חולי
ישראל מקרא שכתוב על ידי משה עבדך נאמן ביתך ויאמר אם שמעו תשמע
לקול יי אלחיה ודושר בעיניו תעשה והאונת למצותיו לשמרת כל חקיו כל
המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליה כי אני יי רפאה: ועבדתם את יי
אלהיכם וברך את לחםך ואת מימך ותחיתי מחלה מקרבך: לא תהיה
משפלה ועקרה בארצה את מספר ימיה אמלא: והסיר יי מפה כל חלי וכל
מדוי מצרים תדעים אשר ידעת לא ישימם בך ונתנם בכל שגאיה: ועל ידי
עבדך הבראים פתוב לאמר ואכלתם אכול ושבעו והללתם את שם יי אלהיכם
אשר עשה עמכם לתפליא ולא יבשו עמי לעולם: דרכיו ראיתי וארפאה
ואנחה ואשלם נחמים לו ולאבליו: בורא נוב שפתים שלום שלום לרחוק
ולקרוב אמר יי ורפאתיו: וחתה לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא
בכנפיה: או יבקע בשחר אורך וארכתך מחדת תצמח: רפאנו יי ונרפא
תישיענו וגישה בי תחלתנו אתה: ותעלה רפואה שלמה לכל מצות עמך
ישראל ובפרט (לפבי"פ) רפואה שלמה לרמיה אבריו (אבריה) ושסיה גידיו
(גידיה) לרפאות אותו (אתה) בחוקיה מלך יודיה מחליו וכמרים הנביא
מצרעתה. בשם השמות תקדושים שלש עשרה מדותיה אל נא רפא נאלפבי"פ
לתקים אותו (אותה) מחליו (מחליה) זה ולתקדך עוד ימי חייו (תיחם חיים)

תפלה להתפלל על החולה

מח

שֶׁל רַחֲמִים חַיִּים שֶׁל בְּרִיאוֹת חַיִּים שֶׁל שְׁלוֹם חַיִּים שֶׁל גְּרָמָה גְּדוֹכָיִב נִי אֶרֶב
יָמִים וְשָׁנֹת חַיִּים וְשְׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ • אָמֵן סֵלָה :

ואם מצרכים את החולה כשינוי שם מוסיפין עוד :

וְאִם אִם נִגְזַר עָלָיו (עֲלֶיהָ) בְּכִית דִּינָךְ הַצָּדֵק מִיָּתֶךָ שִׁמּוֹת (שְׁתַּבִּיחַ) יְיָ הַלֵּל
זֶה • הִנֵּה רַבּוֹתֵינוּ הַקְּדוֹשִׁים אִמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים קוֹרְעִים גִּזְרֵינוּ שֶׁל אָדָם
וְאֶחָד מֵהֶם הוּא שְׁנֵי הַשָּׁם שֶׁיִּשְׁנֵי הַשָּׁם שֶׁל תְּחִלָּה וְקִימְנוּ דְבָרֵיהֶם וְנִשְׁתַּנַּחַת
שְׁמוֹ (שְׁמָה) כִּי אֶחָד הוּא (אֶחָדָה) וְהָאֵם עַל פְּלוֹנִי (פְּלוֹנִית) נִגְזַר הַדִּין עַל
פְּלוֹנִי (פְּלוֹנִית) לֹא נִגְזַר לָכֵן אֶחָד הוּא (אֶחָדָה הִיא) וְאִינוּ הוּא הַנִּקְרָא
(וְאִינָה הִיא הַנִּקְרָאת) בְּשֵׁם הָרִאשׁוֹן וּבְשֵׁם שֶׁנִּשְׁתַּנַּחַת שְׁמוֹ (שְׁמָה) בֵּן יִשְׁתַּנַּחַת
הַגִּזְרֵי מַעֲלִי (מַעֲלִיהָ) מִדִּין לְרַחֲמִים וּבְמִיתָה לְחַיִּים וּמִפְּחָלָה לְרַפּוּאָה שְׁלָמָה
(לְפָנֶיךָ) בְּשֵׁם כָּל הַשְּׁמוֹת הַכְּתוּבִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה זֹאת וּבְשֵׁם כָּל הַשְּׁמוֹת וּבְשֵׁם
כָּל הַמַּלְאָכִים הַמְּמַנִּים עַל כָּל הַרְפּוּאוֹת וְהַעֲלוֹת תְּשַׁלַּח מִהֵרָה רַפּוּאָה שְׁלָמָה
(לְפָנֶיךָ) וְתִאָרֶיךָ יְיָ (יְמִיהָ) וְיִשְׁנֹתֶיהָ (וְיִשְׁנֹתֶיהָ) בְּנִעְיָמִים וּבִבְלָה (וּתְבִלָּה)
בְּיַד יְיָ (יְמִיהָ) קָרִב עַז וְשְׁלוֹם מַעֲתָה וְעַד עוֹלָם אָמֵן סֵלָה :

תפלה על הנפטר אהר הלמוד

וְנֵאמָר הִי מְלֵא רַחֲמִים אֲשֶׁר בִּידְךָ נִפְשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בֶּשֶׂר אִישׁ חַיִּה נֹא לְרַצּוֹן
לְפָנֶיךָ תּוֹרַתְנוּ וּתְפִלַּתְנוּ כַּעֲבוּר נִשְׁמַת (פְּלוֹנִי) אוֹ (פְּלוֹנִית) וְנִמּוֹל נֹא עִמָּה
מִהַסֵּךְ הַגְּדוֹל לְפָתוּחַ לֵה שַׁעֲרֵי רַחֲמִים וְחַסֵּד וְשַׁעֲרֵי גֵן עֵדֶן וְתִקְבַּל אוֹתָהּ
כְּאֵהֶבָה וְכִתְּבָה וְשַׁלַּח לֵה מְלֵאכֵיךָ הַקְּדוֹשִׁים וְהַמְּהוּרִים לְהוֹלִיכָהּ וּלְהוֹשִׁיבָהּ
תּוֹת עֵינֵיהֶם אֲצִל נִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים וְהַצְּדִיקוֹת חַסִּידִים וְחַסִּידוֹת לְהַנּוֹת מִזִּיּוֹ
שְׂכִינְתְךָ לְהַשְׁבִּיעָה כִּסִּיבְךָ הַצָּפוֹן לְצְדִיקִים וְהַגּוֹף יִנּוּחַ בְּקִבְרַת בְּמִנְיַחָה נְכוֹנָה
בְּחֵדוּהָ וּבְשִׁמְחָה וְשְׁלוֹם כְּדַכְתִּיב יְבִיא שְׁלוֹם יְנוּחֵי עַל מִשְׁכַּבּוֹתָם הוֹלֵךְ נְכוּחוֹ •
וְכַתִּיב יַעֲלוּ חַסִּידִים כַּכּוּד יִרְנְנוּ עַל מִשְׁכַּבּוֹתָם יוֹכְתִיב אִם תִּשְׁכַּב לֹא תִפְחָד
אֲשַׁכַּח וְעֵרְבָה שְׁנַתְךָ • וְתִשְׁמֹר אוֹתִי (לִינְקָבָה אוֹתָהּ) מִחֲבוּס הַקִּבְרַת וּמִרַמַּח
תּוֹלַעָה וּתְסַלַח וּתְמַחֵל לוֹ עַל כָּל פִּשְׁעָיו (גַּה עַל כָּל פִּשְׁעֵיהָ) כִּי אִין אָדָם צְדִיק
זָרִין אִידֵר יֵעִשֶׂה טוֹב וְלֹא יִחַמָּא וְזָכוּר לוֹ זְכוּתוֹ וְצְדִיקוֹתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה (לֵה
זְכוּתוֹ) צְדִיקוֹתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה) וְתִשְׁפִיעַ לוֹ מִנְשַׁמְתוֹ לְדַשֵּׁן עֲצִמּוֹתָיו (לֵה
מִנְשַׁמְתוֹ לְדַשֵּׁן עֲצִמּוֹתוֹ) בְּקִבְרַת טוֹב הַצָּפוֹן לְצְדִיקִים דְּכַתִּיב מַה רַב טוֹבְךָ
אֲשֶׁר צִפַּנְתָּ לִירֵאִיךָ וְכַתִּיב שׁוֹמֵר כָּל עֲצִמּוֹתָיו אֶת מַהֲנֶה לֹא נִשְׁבַּרָה וְיִשְׁכּוֹן
(וְיִשְׁכּוֹן) בְּטַח בְּדָד וְשֹׁאֵן מִפְּחָד רַעַה וְאֵל יִרְאֵה (תִּרְאֵה) פָּנֵי גִיהֶנֶם וְנִשְׁמַתוֹ
(וְנִשְׁמַתוֹ) תִּתַּן צְרוּרָה בְּצִוֵּר הַחַיִּים וְלִהְיוֹתוֹ (וְלִהְיוֹתוֹ) בְּחַיִּי הַחַיִּים
עַם כָּל מְנוֹי עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים אָמֵן :

הַיּוֹם נִפְלְא אִמְרַתִּי בְּשַׁעֲרֵי עַל־דְּשָׁא וְתַרְבִּיבִים עַל־עֵשֶׂב . כִּי שָׁם יִהְיֶה
 אֶקְרָא הֵבו גְּדֹל לְאֹלֵהֵינוּ: הַצּוֹר תָּמִים פִּעְלָו כִּי כָל־דְּרָכָיו מִשְׁפָּם אֵל
 אֲמוּנָה רָאן עוֹל צְדִיק וַיִּשְׁר דָּא : שְׁתַּת לוֹ לֹא בְּנֵי מוֹמֵם דּוֹר זַק שׁ
 יִפְתַּלְתַּל : הִלִּי הוֹחַ תַּגְמִלוּ־זֹאת עִם גְּבַל וְלֹא חֲכָם הִלּוּ־דָא אֲבִיד סַנְדָּה
 הוּא עֲשֵׂה וַיִּכְנַנְהּ :

תמיד מ"א בשלשה מקומות הפהנים שומרים בבית
 המקדש בבית אבטינס ובית הניצוץ ובית המוקד: בית
 אבטינס ובית הניצוץ היו עליות והרובים שומרים שם •
 בית המוקד פפה ובית גדול היה מוקף רובדין של אבן
 וזקני בית אב היו ישנים שם • ומפתחות העזרה בידם
 ופרחי כהונה איש פסתו בארץ • לא היו ישנים בבגדיו
 קדש אלא היו פושטין ומקפלים ומניחים אותם תחת
 ראשיהם • ומתכסים בכסות עצמן • אירע קרי לאחד
 מהם יוצא והולך לו במספה התולכת תחת הבירה ונרות
 דולקות מכאן ומכאן עד שהוא מניע לבית הטבילה •
 ומדורה היתה שם ובית הפסא של פבודי וזה היה כבודו
 מצאו נעול בידוע שיש שם אדם פתוח בידוע שאין שם
 אדם ירד וטבל ועלה ונסתפג ונתחמספנגר המדורה יבא
 וישב לו אצל אחיו הפהנים עד שהיו השערים נפתחים
 יוצא והולך לו מי שהוא רוצה לתרום את המזבח מששים
 טובל עד שלא יבא המטונה וכי באיוז שעה המטונה
 בא • לא כל העתים שוות פעמים שהוא בא מקריאת
 התבר או סמוך לו מלפניו או מלאחריו • המטונה בא
 ודמק עליהם והם פותחים לו • אמו להם מי שטבל יבא
 וישים תמיס וכה כי שזכה : נטל את הספתח ופתח את

מעמדות ליום ראשון

הַפֶּשֶׁשׁ וְנִכְנְסוּ מִבֵּית הַמִּזְבֵּחַ לְעֹרֶה • וְנִכְנְסוּ הַבְּהֵמָה
 אַחֲרָיו וְשֵׁתֵי אַבִּיקוֹת שֶׁל אֹר בְּיָדָם • וְנִחְלְקוּ לְשֵׁתֵי
 כְּתוּת • אֵלּוּ מֵהַלְכִין בְּאַכְסֵדְרָה דְרָהּ הַמִּזְרַח וְאֵלּוּ מֵהַלְכִין
 בְּאַכְסֵדְרָה דְרָהּ הַמַּעֲרֵב • וְהָיוּ בְיַדְקִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁהֵם
 מְגִיעִין לְמָקוֹם עוֹשֵׂי חֲבַתִּין • הִגִּיעוּ אֵלָיו וְאָלָיו אָמְרוּ שְׁלוֹם
 הַכֹּל שְׁלוֹם • הֵעֲמִידוּ אֶת עוֹשֵׂי חֲבַתִּין לַעֲשׂוֹת חֲבַתִּין • מִי
 שָׁזָכָה לְתַרוּם אֶת הַמִּזְבֵּחַ הוּא יִתְרוּם • וְהֵם אוֹמְרִים לוֹ •
 הָיִי זֶהִיר שְׁלֵא תִגַע בְּכָלִי עַד שֶׁתִּקְרָשׁ יָדְךָ וְרַגְלֶךָ מִן
 הַכִּיּוֹר • וְהָרִי הַמַּחְתֶּה נִתּוּנָה בְּמִקְצוֹעַ בֵּין הַכֶּבֶשׂ לְמִזְבֵּחַ
 בְּמַעֲרָבוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ • אֵין אָדָם נִכְנָס עִמּוֹ וְלֹא נָר בְּיָדוֹ
 אֶלָּא מֵהַלְכֶה לְאֹזֵר הַמַּעֲרָבָה • לֹא הָיוּ רוֹאִין אוֹתוֹ וְלֹא
 שׁוֹמְעִין אֶת קוֹלוֹ עַד שֶׁהָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הָעֵץ שֶׁעָשָׂה בֵּן
 קָטִין מִזְכָּנִי לְכִיּוֹר • וְהֵם אוֹמְרִים הִגִּיעַ עִתִּי קָרַשׁ יָדָיו
 וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר • נִמְלַח מִתַּת הַכֶּסֶף וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ
 וּפָנָה אֶת הַנְּחָלִים הַיָּדָה וְהַיָּלֶה וְהִתְהַלַּח מִן הַמֵּאֲכֹלֹת
 הַפְּנִימִיּוֹת וַיִּרְדֵּי הִגִּיעַ לְרֹצֶפֶה הַיּוֹפֶה פָּנָיו לְצַפּוֹן וְהוֹלֶה
 בְּמִזְרָחוֹ שֶׁל כֶּבֶשׂ כַּעֲשֵׂר אֲמוֹת • צָבַר אֶת הַנְּחָלִים עַל
 גְּבִי הַרֹצֶפֶה רְחוֹק מִן הַכֶּבֶשׂ שְׁלֹשָׁה טַפְחִים מְקוֹם
 שֶׁנִּתְּנָן שֵׁם מֵרֵאֵת הָעוֹף וְדָשׁוֹן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי וְהַמְּנֹרָה •
 עֲזָרָא וּבֵית דִּינֹו תִקְנוּ עַל פִּי הַקְּבֵלָה לְקַרְוֹא בְּכָל יוֹם
 בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית כְּמוֹ שֶׁהָיוּ עוֹשִׂים בְּמִקְרָשׁ תּוֹרָה
 גְּבִיאִים וּכְתוּבִים וְלִכְּהַ תִּקְנוּ שִׁיהִיו קוֹרִין בְּמַעֲשֵׂה
 בְּרֵאשִׁית בְּשַׁעַת עֲבוּדָה כְּדֵי שִׁיתְקַיְמוּ בְּזִכּוֹת הַקְּרָבָן
 מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית וְהֵם מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וְאָרֶץ וְאָמְרוּ רַגְזִיתִּי

מעמדות ליום ראשון

וְהַרְנֵם לְבָרָכָה לְנִמּוּעַ שָׁמַיִם וְלִיסוּד אֶרֶץ אֱלֹהֵי הַקְּרָבָנוֹת
שֶׁהַבְּטִיחָה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְאַבְרָהָם אָבִינוּ שֶׁכְּשִׁידָהּ
קִוְיָאִים בְּסִדְרֵי הַקְּרָבָנוֹת שֶׁנִּצְטַוָּה הוּא עֲלֵיהֶם כְּאִלּוּ
הַקְּרִיבוֹם לַפְּנֵי • וְאַלְמֵלָא מַעֲמָדוֹת לֹא נִתְקִימוּ שָׁמַיִם
וְאֶרֶץ שְׂאִין מַעֲמָדוֹת אֱלֹהֵי אֵלָּא עַל הַקְּרָבָנוֹת: אָמַר רַבִּי
פְּרוֹסְפָדָּאי הָאִי מָאן דְּמִדְכָר בְּפֹמְבִיָּה בְּבֵתֵי כְּנִסְיוֹת
וּבְבֵתֵי מִדְרָשׁוֹת עֲנִינָא דְקוֹרְבָנִיא וְתַקְרוּבָתָא וַיְכוּוֹן בְּהוּי
בְּרִית טְרוּתָהּ הִיא • דְּאִינוּן מְלָאכִיא דְּמִדְכָרִין חוֹבִיא
דְּבָנֵי נָשָׂא לְאַבְרָאָה לֹאן דְּלֹא יְכוּלִין לְמַעֲבֹד לֵיהּ בִּישָׂא
אֱלֹא טָבָא • וְעַתָּה בְּעֻנְוֵתֵינוּ שְׂאִין אָנּוּ יְכוּלִין לְהַקְרִיב
קָרְבָן אִין לָנוּ אֱלֹא לְהַזְכִּיר סִדְרֵי הַקְּרָבָנוֹת וְאַחֲרֵי כֵן
לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתַלְמוּד בְּרֵי שִׁידוּן כָּל יָמָיו שֶׁל אָרֶם מְשַׁלְשִׁים
שְׁלִישׁ בְּמִקְרָא שְׁלִישׁ בְּמִשְׁנֵה שְׁלִישׁ בְּתַלְמוּד וְכָל
הַעוֹשֶׂה כֵן מִיבְטָח לוֹ שֶׁהוּא בֶן הָעוֹלָם הַבָּא וְעָלִיו
הַכָּתוּב אֹמֵר וְהָיוּ הַמְשַׁלְשׁ לֹא בְּמִדְרָה יִנְתַּק:

תלמוד ליום ראשון • כרכות פרק תפלת השחר דף כ"ח

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה הָיָה מְתַפְּלֵל בְּכְנִיסָתוֹ לְבֵית
הַמִּדְרָשׁ וּבִיצִיאָתוֹ תַפְּלָה קָצְרָה אָמְרוּ לוֹ מַה מְקוֹם
לְתַפְּלָה זוֹ אָמַר לָהֶם בְּכְנִיסָתִי אָנִי מְתַפְּלֵל שְׁלֹא יֵאָרַע
דְּבַר תַּקְלָה עַל יְדֵי וּבִיצִיאָתִי אָנִי נוֹתֵן הַזְדָּאָה עַל חֲלָקֵי:

כרכות פרק ראשון

תְּנִיא אָמַר רַבִּי יוֹסֵי פָּנִים אֲתָת הֵי יְתִי מְחַלְדָּ בְּרִידָ וְנִכְנַסְתִּי לְחֻרְבָּה
אֲתָת מְחֻרְבּוֹת יְרוּשָׁלַיִם לְהַתְפַּלֵּל וְכֹא אֲלִיהוּ זְכוּר לְפִנֵּי וְשֹׁמֵר לִי עַל הַפֶּתַח
וְהַמִּתֵּן לִי עַד שֶׁסִּימְתִי תַפְּלָתִי • לְאַחַר שֶׁסִּימְתִי תַפְּלָתִי • אָמַר לִי שְׁלוֹם
עָלֶיךָ רַבִּי אֲמַתִּי לוֹ שְׁלוֹם עָלֶיךָ רַבִּי וְטוֹרִי וְאָמַר לִי בְּנֵי מַסְנֵי מַה נִּכְנַסְתָּ
לְחֻרְבָּה זוֹ אֲמַתִּי לְאַחֲרָיִךְ אָמַר לִי תִּיהִ לְךָ לְהַתְפַּלֵּל בְּרִידָ וְאֲמַתִּי

סעודות ליום ראשון

לו מתברא הייתי שמא יפחיקני עובדי דברים ואמר לי הנה לך להחליף
 סלה קצרה • באותה שעה למדתי מסנו שלשה דברים • למדתי שאין
 נכנסין לחורבה • ולמדתי שמתפללים בדרך • ולמדתי שהמתפלל בדרך
 מתפלל תפלה קצרה • ואמר לי בני מה קול שמעת בחורבה זו • אמרתי
 לו שמעתי פת קול שמנחתם כינה ואמרת אי לי שהתרחבתי את ביתי
 ושרפתי את חיכלי והגלית את בני לבין האמות • ואמר לי בני חייך
 וחיי ראשך לא שעה זו בלבד אמרת כך אלא שלשה פעמים בכל יום
 ויום אמרת כך ולא זו בלבד אלא שבשעה שישראל נכנסין לבתי כנסיות
 ולבתי מדרשות רעננין אמר יהא שמייה רבא הקדוש ברוך הוא מנענע
 בראשו ואמר אשרי המלך שמקלסין אותו בביתו כך ומת לו לאב שהגיד
 את בניו ואוי להם לבנים שגלו מעל שדחן אביהם :

רה פיג והיה באשר ירים משה ידו וגבר ישראל
 וכאשר יניח ידו וגבר עמלק • וכי ידיו של משה עושות
 מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לה כל זמן שהיו
 ישראל מסתכלין בלפני מעלה ומשעברין את לבם
 לאביהם שבשמים היו מתגברין ואם לאו היו נופלין •
 כיוצא בדבר אתה אומר ויאמר יי אל משה עשה לה
 שרף ושים אתו על נס והיה כל הנשוק וראה אותו וחי •
 וכי נחש סמית או נחש מחיה אלא בזמן שישראל
 מסתכלין בלפני מעלה ומשעברין את לבם לאביהם
 שבשמים היו מתרפאין ואם לאו היו נמקין :

מגילה סיד תניא שאלו תלמידיו את רבי נחוניא בן
 הקנה במה הארכת ימים אמד להם מימי לא נתפברת
 בקלון חברי • ולא עלתה על מסתי קללת חברי • ותקם
 הייתי בממוני :

קדושין פי' התרא רבי מאיר אומר לעולם ילמד אדם אה
 בָּנו אומנות נקיה וקלה ויבקש רחמים לְמִי שֶׁהַעֲוֹשֵׁר
 וְהַנְּכֻסִים שֶׁלוֹ • שְׁאִין הַעֲשִׂירוֹת וְאִין הַעֲנִיּוֹת מִן הָאוּמָנוֹת
 אֲלֵא לְמִי שֶׁהַעֲוֹשֵׁר שֶׁלוֹ שֶׁנֶּאֱמַר לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב
 אָמַר יי צבאות :

שם רבי שמעון בן אלעזר אומר ראית סמיה היה ועוף שיש להם
 אומנות והם מתפרנסים שלא בצער והלא לא נבראו אלא לשמשני ואני
 נבראתי לשמש את קוני אינו דין שאתפרנס שלא בצער אלא שהרעותי
 את מעשי וקפחתי את פרנסתי שנאמר עונותיכם הטו אלה וחמאתיכם
 פנש הטוב כפם :

שם תניא רבי נהוראי אומר מניח אני כל אומנות שבעולם ואיני
 מלמד את בני אלא תורה שבל אומנות שבעולם אין עומדת לו אלא
 בימי ילדותו אבל בימי וקנתו הרי הוא מוטל פדעב אבל תורה אינה בן
 עומדת לו בעת ילדותו ונותנת לו אחרית טוב ותקוה בעת וקנתו בעת
 ילדותו מהו אומר קמי יי חליפו כח יעלו אבר בנשרים ירצו ולא ייגעו
 ילכו ולא ייעשו וקנתו מהו אומר עוד יטבון פשיכה רשנים ורעננים יהיו .
 פנהרין פרק חלק

בְּלִי יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעֵלָם הַבָּא שֶׁנֶּאֱמַר יַעֲמֶךָ
 בְּלִם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ נֹצֵר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה
 יְדֵי לְהַתְּפָאֵר :

מציעא פרק אלו מציאות

תָּנוּ רַבָּנַן הַעֲסוּקִים בְּמִקְרָא מְדָה וְאִינָה מְדָה בְּמִשְׁנָה
 מְדָה וְנוֹטְלוֹן עֲלֶיהָ שֹׁכֵר • בְּתַלְמוּד אִין לָךְ מְדָה גְדוּלָה
 מְזוֹ • וְלְעוֹלָם הוּי רֵץ לְמִשְׁנָה יוֹתֵר מֵהַתְּלָמוּד :

וילין פי' בתרא

לֹא יִטּוֹל אָדָם אֶם עַל הַבְּנִים אֲפִילוּ לְמַתָּה בְּהָ אֵת

המצורע • ומה אם מצוה קלה שהיא כאיסר אמרה תורה
למען ייטב לך והארכת ימים • קל ותומר על מצות
המורות שבתורה :

שם תגיא רבי יעקב אומר אין לך בל מצוה ומצוה שבתורה שמתן
שכרה בצדה שאין תחת המים תלויה בה • בכבוד אב ואם פתיב למען
יאריון ימיד ולמען ייטב לך • ובשליח הקו נמי פתיב למען ייטב לך
והארכת ימים • הרי שאמר לו אביו עלה לבירה והבא לי נזילות ועלח לשלוח
את האם ולקח את הבנים וברדתו נפל ופית היכן אריות ימיו של זה
והיכן מוכתו של זה אלא למען יאריון ימיד ליום שכלו אריון ולמען ייטב
לך לעולם שכלו טוב :

ידים פיג בל פתיב הקודש מטמאין את הידים שיר
השירים וקהלת מטמאין את הידים רבי יהודה אומר שיר
השירים מטמא את הידים וקהלת מחלוקת • רבי יוסי
אומר קהלת אינו מטמא את הידים ושיר השירים
מחלוקת • רבי שמעון אומר קהלת מקולי בית שמאי
ומחומרי בית הלל • אמר רבי שמעון בן עזאי מקבל אני
מפי שבעים ושנים זמן ביום שהושיבו את רבי אלעזר בן
עזריה בשיבה ששיר השירים וקהלת מטמאין את
הידים • אמר רבי עקיבא חס ושלוס לא נחלק אדם
מישראל על שיר השירים שלא תטמא את הידים שאין
כל העולם כלו פראי כיום שנתן בו שיר השירים לישראל
שכל הבתובים קודש ושיר השירים קודש קדשים • ואם
נחלקו לא נחלקו אלא על קהלת • אמר רבי יוחנן בן
יהושע בן חמיו של רבי עקיבא פדברי בן עזאי בן
נחלקו וכן גמרו :

נוח פני דניש רבי שמלאי למה הילד רוסה במעי אמו
 חקבל ומנח בפנקס • שתי ידיו על שתי צדעיו • שתי
 אציליו על שתי ארבעותיו ושתי עקביו על שתי ענבותיו
 ראשו בין ברכיו ופיו סתום ומבורז פתוח • ואוכל ממה
 שאמו אוכלת ושותה ממה שאמו שותה • ואינו מוציא
 רעי שמא יהרוג את אמו וכיון שיצא לאויר העולם נפתח
 הסתום ונסתם הפתוח • שאלמלא בן אינו יכול לחיות
 אפילו שעה אחת ונר דלוק על ראשו וצופה ומביט מסוף
 העולם ועד סופו שנאמר בהלל גרו עלי ראשי לאורו
 אלה חשך • ואל תתמה שדרי אדם ישן כאן ורואה חלום
 באספסוף ואין להימים שאדם שרוי בשוכה יותר מאותן
 הימים שנאמר מי יתנני בירחי קדם כימי אלוה ישמרני •
 אחיה הימים שיש בהם ירחים ואין בהם שנים הוי אומר
 אלו ירחי לדה ומלמדין אותו כל התורה כלה שנאמר
 יחדני ויאמר לי יתקד דברי לבך שמור מצותי וחי •
 ואומר בסוד אלוה עלי אהליי מאי ואומר וכי תיסא נביא
 הוא רקאמר תא שמע בסוד אלוה עלי אהליי וכיון שיצא
 לאויר העולם בא מלאך ומטרו על פיו ומשכח ממנו כל
 התורה כלה שנאמר לפתח חטאת רובץ • ואינו יוצא משם
 עד שמשביעין אותו שנאמר כי לי תכרע כל ברך תשבע
 כל לשון • כי לי תכרע כל ברך זה יום המיתה שנאמר
 לפניו יכרעו כל יורדי עפריתשבע כל לשון זה יום הלידה
 שנאמר נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשי
 ולא נשבע למרמה • ומה היא העובדה שמשביעין אותה

מעטרות ליום ראשון

אומרים לו הני צדיק ואל תהא רשע ואפילו כל העולם
בלו אומרים לך צדיק אתה היה בעיניך פרשע והני
יודע שהקדוש ברוך הוא מהור ומשרתיו מהורים ונשמה
שנתן בך מהורה אם אתה משמרה בטהרה מוטב ואם
לאו הרי הוא נוטלה ספק :

ובכל יום ויום אחר כל מעמד ומעמד יאמר עשרה הדברות • ופרשת סמן •
וג' פסוקים הראשונים מפרשת סינחם • ואין קדוש • ופסוק הקטורת • וסדר
מערכה • ופרשת הקרבנות • ופסוקים מג' סיבות • ועשרה פסוקים מהלכות
ז"ל • ולריך כהם כוונה גדולה • ואח"כ עשרה פסוקים שמתחילין בנו"ן
ומסיימין בנו"ן וחס טובים • ועשרה פסוקים ממהר"ר יהודה הכהן ז"ל •
וע"כ פסוקים ושבעה פסוקים ביבשים המתחילין בולש כ"ק ומסיימין כ"ק •
כתב הרב ר"י קאר"ו טוב לומר בכל יום עשרה הדברות שעל ידי זה יזכור
מעמד הר סיני ויתחוק בלמוותו • (העשרה הדברות תמצא בסדר התפלה
אחר השלח חול) • גם כתב הרב ר"י קאר"ו ז"ל טוב לומר פרשת סמן כו'
תמצא ג"כ שם אחר השלח חול וקודם הפרשה ואחרים יאמר התפלות
הכתובות שם :

גם כתב הר"י קאר"ו ז"ל טוב לומר פרשת העקידה כדי לזכור זכות האבות
לפני הקב"ה וגם להכניע ילדו לעבודת הש"ת כמו שימסור נפשו • כתב
הרב"י לא אית מאן דמטל מותנא מבני נחא בקרבן דעקידה דיתק דליתמר
ניה ויעקוד את יצחק בנו אחרקב מדת הדין ואתעקד לעילא ועקידת
יצחק מעליא לישראל לאדכרא לה בכל יומא בגומא דתנין עליהו מכל
מדין כוונן :

פרשת העקידה תמצא בכתבית לחול וקודם פרשת העקידה ואחרים יאמר
סי"ה והרב"ע הכתובים שם :

וידבר יהוה אל משה לאמר : פתחם בן אלעזר בן אהרן הכהן השני
את התיבת השל בני ישראל בקנאו את קנאתי בחזקם ולא ידעתי את בני
ישראל בקנאתי : לבן אמר הנני נתן לו את קברתי שלום :

אין קדוש ב"י ב"י אין בלתה ואין צור באלהינו כי מי אלוה סבלעדי יי
וכי צור חלתי אלהיט : אין באלהינו אין באדונינו אין בסבלנו אין
כמושינו : מי באלהינו מי באדונינו מי בסבלנו מי כמושינו : נודע

מעטות ליום ראשון

לאֱלֹהֵינוּ נִדְחָה לְאֲדוֹנֵינוּ נִדְחָה לְמַלְכֵנוּ נִדְחָה לְמוֹשִׁיעֵנו : בְּרוּךְ אֱלֹהֵינוּ בְּרוּךְ אֲדוֹנֵינוּ בְּרוּךְ מַלְכֵנוּ בְּרוּךְ מוֹשִׁיעֵנו : אֲתָה הוּא אֱלֹהֵינוּ אֲתָה הוּא אֲדוֹנֵינוּ אֲתָה הוּא מַלְכֵנוּ אֲתָה הוּא מוֹשִׁיעֵנו . אֲתָה תְּקִים תְּרַחֵם צִיּוֹן כִּי עַתָּה לְחַנּוּנָהּ כִּי כָּא מוֹעֵד :

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם בְּזִמְנֵי שְׁבִיט הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קִים אָדָם הָיָה חוֹמָא וּמְבִיא קֶרֶבֶן וּמְתַכְפֵּר לוֹ וְעִכְשָׁו בְּעוֹנוֹתֵינוּ אֵין לָנוּ מִקְדָּשׁ וְלֹא מִזְבֵּחַ וְלֹא קֶרֶבֶן וְלֹא כֹהֵן שִׁיכְפֵּר בְּעִרְנוּ אֲלֵא זְכוֹרֵן דְּבָרִים תְּהֵא בְּפִרְתָנוּ וּנְשַׁלְמָה שִׁיחַ שְׁפִתוֹתֵינוּ תַחַת קֶרְבָנוֹתֵינוּ :

אתה הוא יי אלהינו שהקטירו אבותינו לפניך את קשורת המסנים בזמן שבית המקדש קים כאשר צוית אותם על ידי משה נביאך ככתוב בתורתך :

וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵינוּ קְחִילֶךָ סַמִּים נִמְרָף וְיִשְׁחַלְתָּ וְחַלְבֹנָה סַמִּים וּלְבָנָה וְכַהֲ בַד בְּכֵד יִהְיֶה : וְעִשִׂיתָ אֲתָה קְסָרֵת רֶקֶף מַעֲשֵׂה רֶקֶף מְכַלֵּחַ סְהוֹר קָדֵשׁ : וְשִׁחַקְתָּ מִפְּנֵי הַדָּק וּנְתַתָּה מִפְּנֵי לַמְּנִי הַעֲדַת בְּאֵהַל מוֹעֵד אֲשֶׁר אֲוַעֵד לָךְ וְשִׁמָּה קִדְשֵׁי קִדְשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם : וְנֹאמַר וְהַקְבִיר עָלֵינוּ אֲהַרְן קְסָרֵת סַמִּים בְּבִקְרָ בְּבִקְרָ בְּהִיטִיבֵנוּ אֶת־הַנְּזִרֵת וְקְסִירְנָה : וּבְהַעֲלֵת אֲהַרְן אֶת־הַנְּזִרֵת בֵּין הָעַרְפִּים וְקְסִירְנָה קְסָרֵת תְּמִיד לִפְנֵי יְהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם :

נרתות פ"א
 תנו רבנן פסוק הקשורת כיצד . שלש מאות וששים ושמונה מנים היו בה . שלש מאות וששים וחמשה כמנין ימות החמה . ושלשה מנים יתרים שמהם מכנים כהן גדול מלא חפניו ביום הכפורים ומחזורם למכתשות בערב יום הכפורים כדי לקיים מצות דקה מן הדקה . ואחד עשר סמנין היו בה . ואלו הן . הצרי . והצפורן . והחלבנה . והלבונה . משקל שבעים שבעי . מור . וקציעה . שכולת נרד . וסרכוס . משקל ששה עשר ששה עשר מנה . הקושם שנים עשר . וקלופה שלשה . וקנמן תשעה . בורית כרשינה תשעה קבין . יין קפריסין סאין ת'אתא קבין תלתא . ואם איז לו יין קפריסין . מביא חמר חורין . עתיק . נולח סדומית רובע הקב . מעלה עשן כל שהוא . רבי נתן אומר אף גפת צדק כל שהוא . ראש נתג בה רבש פסלה . ואם חמר אחת מכל סמנין

מעמדות ליום ראשון

חייב מיתה: רבן שמעון בן נמליאל אומר • הצדי אינו אלא שרף הנוחך
 מעצי הקסף • בורית כרשינה ששפין בה את הצפורן כדי שתהא נאה •
 יין קפריסין ששורין בו את הצפורן כדי שתהא עזה • והלא מי רגלים
 יפין לה אלא שאין מכניסין מי רגלים בעורה מפני הכבוד :

תניא רבי נתן אומר כשהוא שוחק אומר הדק היטב היטב הדק •
 מפני שהקול יפה לבשמים • מסמה לחצאין כשרה • לשליש ולרביע לא
 שמענו : אמר רבי יהודה זה הכלל • אם כמדתה כשרה לחצאין • ואם
 חסר אדע מכל סמניה חייב מיתה : תני בר קפרא אחת לששים או
 לשבעים שנה היתה באה של שירים לחצאין • ועוד תני בר קפרא • אלו
 היה נותן בה קורטוב של רבש אין אדם יכול לעמוד מפני ריחה • ולמה
 אין מערבין בה רבש • מפני שהתורה אמרה כי כל שאר וכל רבש לא
 תקפירו מפני אשה לוי :

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־אֲדֹנָי קַח אֶת־הַמִּתְחָה וְתֵן עָלַיָּה אֵשׁ מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ
 וְשֵׁים קִסְרֹת וְהוֹדֵךְ מִהֶרֶה אֶל־הַעֲדָה וְכִפֹּר עַל־הֵם כִּי־יֵצֵא הַקֶּצֶף מֵלִפְנֵי
 יְהוָה הַחַל הַנֶּגֶף וַיִּקַּח אֹהֶלן כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה וַיִּרֶץ אֶל־תוֹךְ הַקֶּהֶל וְהִגִּיתָ
 חַחַל הַנֶּגֶף בָּעַם וַיִּתֵּן אֶת־הַקִּסְרֹת וַיִּכְפֹּר עֲלֵיהֶם וַיִּזְכָּד בֵּין הַדְּפוּתִים וּבֵין
 הַחַיִּים וַתַּעֲצֹר הַמִּצְנֶפֶת : וַיְהִי הַמַּתִּים בַּמִּצְנֶפֶת אַרְבַּעַת עָשָׂר אֶלֶף וְשֶׁבַע
 כַּאֲשֶׁר מִלְכָּד הַמַּתִּים עַל־דַּבְּרֵי־קַח : וַיֵּשֶׁב אֹהֶלן אֶל־מֹשֶׁה אֶל־סַחַח אֹהֶל
 מוֹעֵד וְהַמִּצְנֶפֶת נִעְצְרָה :

כל אלה בהיות התיכיל על יסודו והמזבח על מכונו
 היינו מלאים כל טוב • ועבשו חרב בית המקדש ובטלה
 עבודה • ואין לנו בעונותינו לא אפים ולא אשים • לא
 בדים ולא בלוזה • לא גבול ולא גורלות • לא דביר ולא
 דקה • לא היכל ולא תר הסור • לא ועד ולא ודוי • לא
 זכה ולא זריקה • לא חסאת ולא חלקים • לא טהרה ולא
 טבילה • לא ירושלים ולא יער לבנון • לא כפורת ולא
 כרובים לא לבונה ולא לחם הפנים • לא מזבח ולא מצורה •
 לא נתחים ולא נסקים • לא סמיכה ולא סמים לא עולה ולא

מְאֵל • לֹא פְרוּכָת וְלֹא פֶר הַתְּמָאֵת • לֹא צִיּוֹן וְלֹא צִיּוֹן נֶגֶד
 הַקֹּדֶשׁ • לֹא קָרָה וְלֹא קְטָנוֹן • לֹא רִיחַ בְּשָׂמִים וְלֹא רִיחַ
 גִּיתָח • לֹא שִׁי וְלֹא שְׁלָמִים • לֹא תוֹרָה וְלֹא תְמִירָה • לֹא
 אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא מַעְשָׂרוֹת • לֹא כֶהֱן וְלֹא נְבִיא • עֲזוֹתֵינוּ
 יַעֲזוּת אֲבוֹתֵינוּ הַתְּרִיבוּ נוֹנוּ וְשָׂמִם מִקְדָּשֵׁנוּ וְנִשְׁלַל כְּבוֹד
 מִבֵּית חַיֵּינוּ • מָקוֹם שֶׁהִלְלוּהוּ בּוֹ אֲבוֹתֵינוּ • וְאִין אֲנוּ יְכוּלִין
 לְהַקְרִיב קָרְבָן • כִּי אִין לָנוּ לֹא זִבְחָה • וְלֹא זִבְחָה • וְלֹא
 שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח • וְלֹא כֶהֱן שׂוֹכֵפֵר בְּעֵדְנוּ • אֵלֵּא שִׁיחַ
 שְׁפָתוֹתֵינוּ תַּתֵּת קָרְבָּנוֹתֵינוּ • וְתַפְלָתֵנוּ תַּתֵּת בְּפָרְתֵנוּ :
 כִּיּוֹם שֶׁאִין לֹמְמִים כִּיּוֹם לֹמְמִים חֵן לֹמְמִים סִיּוֹר וְלֹא כִרְכוּן שֶׁאִין :
 יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ וְאַל תֵּי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתִּכְפַּר לָנוּ עַל כָּל חַטֹּאתֵינוּ
 וְתַסְלַח לָנוּ עַל כָּל עֲזוֹתֵינוּ וְתַסְחַל לָנוּ עַל כָּל פְּשָׁעֵינוּ וְתִכְנַח בֵּית הַמִּקְדָּשׁ
 כְּמִתְרָה בְּיָמֵינוּ וְתִכְפַּר עַל כָּל דַּוְדוֹתֵינוּ שֶׁהוֹדֵנוּ לְפָנֶיךָ בֵּין בְּאוֹנִים בֵּין
 עֲרֻצוֹן בֵּין בְּשׁוֹנֵג בֵּין בְּמַיִד בֵּין בְּשִׂמְיָה בֵּין בְּרָאיה בֵּין בְּדַבָּר בֵּין
 בְּחִשְׁבָה הַבַּל תַּעֲבִיר וְתַסְלַח וְיִשֶׁר נַפְשֵׁנוּ וְיִשֶׁר הַסָּאנֵנוּ :

רְבוֹן הָעוֹלָמִים גְּלוּי לְפָנַי כְּסֵא כְבוֹדָה אֲשֶׁר מֵדַת הַדִּין
 שְׁתַּוָּחָה עֲלֵינוּ בְּעֲזוֹתֵינוּ וּבְאֵנוּ לְחַלּוֹת פְּנִיָה שֶׁתַּעֲצוֹר
 הַמִּנְפָה וְהַמִּשְׁשָׁחִית מֵעֲלֵינוּ • וְלֹא תִתֵּן הַמִּשְׁשָׁחִית לְבוֹא אֶל
 בְּתִינּוּ • וְרַחֵם עֲלֵינוּ וְעַל סַפְנוּ וְעַל עוֹלָלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל
 עִמָּךְ וּקְבַל בְּרַחֲמִים וּבְרַצוֹן אֶת תַּפְלָתֵנוּ בְּעֵינֵי שְׁנֵאמֵר
 תִּבּוֹן הַסְּלָתִי קְטָרוֹת לְפָנֶיךָ מִשָּׂאֵת כְּפִי מִנְחַת עֲרֵב • וְכִּי
 שֶׁקָּבַלְתָּ קְטָרוֹת הַסָּמִים שֶׁהִקְמִיר לְפָנֶיךָ אֶהְרֵן הַבֵּתָן בְּאֲשֶׁר
 תַּחַל הַנֶּגֶף בְּעַם שְׁנֵאמֵר וַיַּעֲמִד בֵּין הַמַּתִּים וּבֵין הַחַיִּים
 וְתַעֲצוֹר הַמִּנְפָה • וְכִן פִּינְחָם שְׁנֵאמֵר וַיַּעֲמִד פִּינְחָם וַיַּפְּלֵל
 וְתַעֲצוֹר הַמִּנְפָה • וְכִן רוּד שְׁנֵאמֵר וַיְכַן שֶׁם רוּד מִזְבַּח לֵי

יַעַל עֹלָת וּשְׁלָמִים וַיַּעֲתֶר יי לְאָרֶץ וַתַּעֲצֹר הַמִּנְפֶה מֵעַל
 יִשְׂרָאֵל: כִּי אָתָּה אָבִינוּ וְלֵךְ תִּלְוִיזוֹת עֵינֵינוּ: רַפְּאֵנוּ יי וְנִרְפָּא
 הוֹשִׁיעֵנוּ וְנִשְׁעָה כִּי תִהְלָתְנוּ אִתָּה: שְׁכֵן פְּתוּב פְּתוּרְתָּךְ
 וְהִסִּיר יי מִמֶּךָ כָּל הַלֵּי וְכָל מַדּוּי מִצְרִים הָרָעִים אֲשֶׁר
 יִדְעַת לֹא יִשְׁיָמָם בְּךָ וְנִתְּנָם בְּכָל שְׁנָאִיָּה: לֵי הוֹשִׁיעָה
 עַל עַמְּךָ בְּרַכְתָּךְ סֵלָה: יי צַבֹּאוֹת עֲמָנוּ מִלְּגַב לָנוּ אֱלֹהֵי
 יַעֲקֹב סֵלָה: יי צַבֹּאוֹת אֲשֶׁרֵי אָדָם בְּטַח בְּךָ: יי הוֹשִׁיעָה
 הַמֶּלֶךְ יַעֲנֵנוּ בְּיוֹם קְרָאֵנוּ:

גדה פרק בתרא

תנא דבי אליהו כל השונה הלכות בכל יום מובטח לו שהוא בן
 העולם הבא שנאמר הליכות עולם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות:
 אמר רבי אלעזר אמר רבי חנינא תלמידי חכמים מרבים שלום בעולם
 שנאמר וכל בניך למודי יי ורב שלום בניך: אל תקרי בניך אלא בניך:
 שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול: יהי שלום בחילך שלום
 בארמנותיך: למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך: למען בית יי אלהינו
 אבקשה טוב לך: יי עזו לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

מנחות פ"ג בתיב ובכל מקום מקמר מגש לשמי וכי בכל
 מקום מקמר ומגש אלא אלו תלמידי חכמים שעוסקים
 בהלכות עבודה בכל מקום מעלה אני עליהם כאלו
 מקמרים ומגשים לשמי:

י"מ פ"ב תניא טי שזכה בתרומת הדשן זכה במערכה
 ובסדר שני גורי עצים:

י"מ פ"ב

אביי היה מסדר סדר המערכה משמא דמרא ואלבא דאבא שאיל
 מערכה גדולה קודמת למערכה עניה של קטורת ומערכה שניה של
 קטורת קודמת לסדר שני גורי עצים וסדר שני גורי עצים קודם לדשן
 מוכח הפנימי: ודשן מוכח הפנימי קודם להפכת חמש נרות: והפכת
 חמש נרות קודמת לדם התמיד: ודם התמיד קודם להפכת שתי נרות:
 והפכת שתי נרות קודמת לקטורת: וקטורת קודמת לאברים: ואברים
 למצחה: ומצחה לחבתין: וחבתין לנסכין: ונסכין למזבחות: ומזבחות

מעמדות ליום ראשון

וזוכין • וזוכין לתמיד של בין הערבים שנאמר וערך עליה השלח
 והקמיר עליה חלבי השלמים עליה השלם כל הקרבנות טלם :
 פסחים פ"ה תנו רבנן אין לך דבר קודם לתמיד של שחר
 אלא קמזרח בלבד שנאמר בבקר בבקר • ואין לך דבר
 שמתעבב אחר התמיד של בין הערבים אלא קמזרח ופסח
 ונרות ומזרח כפורים בערב פסח שמובל שנית ואוכל את
 פסחו לערב : רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא
 אומר אף מחסר כפורים בשאר ימות השנה שמובל ואוכל
 בקדשים לערב :

שם תנו רבנן תמיד של בין הערבים קודם לנרות • ונרות
 קודמות לקמזרח • שנאמר והקמיר עליו אהרן קמזרח
 סמים בבקר בבקר בהיטיבו את הנרות יקמירנה :
 ובהעלות אהרן את הנרות בין הערבים יקמירנה קמזרח
 תמיד לפני יי לדרתיכם :

שמות כ"ט
 וזה אשר תעשה על המזבח בבשים בני שנה שנים ליום תמיד :
 את הכבש האחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים :
 ועשין סלת כלול בשמן כתיב רבע תהיו ונפק רביעת תהיו יגו לכבש
 האחד : ואת הכבש השני תעשה בין הערבים כמנת הבקר וכנספה
 תעשה לה לית ניהח אשה ליהוה : עלת תמיד לדרתיכם פתח אהל מזעד
 לפני יהוה אשר אועד לכם שמה לדבר אליך שם : תערתו שמה לבני
 ישראל ונקדש בכבודי : וקדשתי את אהל מזעד ואת המזבח ואת אהרן
 ואת בניו אקדש לכהן לי : ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלוים :
 וידעו כי אני יהוה אלהיהם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים לשכני
 נתכם אני יהוה אלהיהם :

יקרא א' ואם מן הצאן קרבנו מן הכשבים יו מן העזים לעלה זכר תמים

מעמדות ליום ראשון

יְרִיבֵי : וְהָיָה אֲתוֹ עַל יַד הַמִּזְבֵּחַ צַפְנָה לִפְנֵי יְהוָה וְזָרַק בְּנֵי אֹהֶל
הַבְּרִית אֶת־דָּמָו עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב : וְנָח אֲתוֹ לְנַחְתּוֹ וְאֶת־רֹאשׁוֹ וְאֶת־
כַּדָּו וְעַרְךָ הַכֶּהֱן אֲתָם עַל־הַעֲצִים אִשֶׁר עַל־הָאֵשׁ אִשֶׁר עַל הַמִּזְבֵּחַ : וְהִקְרִיב
וְהִכְרַעִים יְרַחֵץ בַּמַּיִם וְהִקְרִיב הַכֶּהֱן אֶת־הַכֵּל וְהִקְסִיר רַפּוּבְנָתָה עֲלֵה
וְהָא אֵשׁ רִיחַ נִיחַח לַיהוָה :

שֶׁם ר' וַדְבַר יְהוָה אֶל־מִשֶׁה לֵאמֹר : צֵן אֶת־אֹהֶל וְאֶת־בְּנָיו לֵאמֹר וְאֵת
תּוֹרַת הָעֵלֶה הוּא הָעֵלֶה עַל סוּקָה עַל־הַמִּזְבֵּחַ כַּל־הַלֵּילָה עַד־הַבֹּקֶר וְאֵשׁ
הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד כּו : וְלִבְשׁ הַכֶּהֱן סִדוֹ כֵּד וּמִכְנָסֵי־כִד לִבְשׁ עַל־בָּשָׂרוֹ וְהָרִים
אֶת־הַרְשֵׁן אִשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת־הָעֵלֶה עַל־הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוֹ אֵצֶל הַמִּזְבֵּחַ :
וּפְשֵׁם אֶת־בְּנָדָיו וְלִבְשׁ בְּנָדִים אֲחֵרִים וְהוֹצִיא אֶת־הַרְשֵׁן אֶל־מִדְּוָץ לַמַּחְנֶה
אֶל־מִסְקוֹם סְהוֹר : וְהָאֵשׁ עַל־הַמִּזְבֵּחַ תּוֹקֵד־כּו לֹא תִכְבֶּה וְיִבְעַר עֲלֶיהָ הַכֹּהֵן
עֲצִים בְּבֹקֶר בְּבֹקֶר וְעַרְךָ עֲלֶיהָ הָעֵלֶה וְהִקְסִיר עֲלֶיהָ חֲלָבֵי הַשְּׁלֵמִים : אֵשׁ
תְּמִיד תּוֹקֵד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִכְבֶּה :

(כַּזְכַּת ח"א) רבון העולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה השריב ומקובל
כאלו הקרבתי עולה :

שֶׁם וְאֵת תּוֹרַת הַנִּחְתָּה הִקְרַב אֹהֶל בְּנֵי־אֹהֶל לִפְנֵי יְהוָה אֶל־פְּנֵי
הַמִּזְבֵּחַ : וְהָרִים מִפְּנֵי בָקְעוֹ סִפְחַת הַפְּנִינָה וְיִשְׁכְּנָה וְאֵת כַּל־הַלְכָנָה אִשֶׁר
עַל־הַמִּנְחָה וְהִקְסִיר הַמִּזְבֵּחַ רִיחַ נִיחַח אֲזַנְתָּה לַיהוָה : וְהַנִּזְתָּר מִפְּנֵי
יֹאכְלוּ אֹהֶל וּבְנָיו מִצֹּרֶת תֹּאכַל בְּמִסְקוֹם קֹדֶשׁ בַּחֲצַר אֹהֶל־מִוֶּעַד יֹאכְלוּ
לֹא תֹאמְדוּ הִמָּן חֲלָקֶם נָתַתִּי אֲתָם מֵאִשֵׁי קֹדֶשׁ קֹדֶשִׁים הוּא כַּחֲסֹאֵת
וּכְאֵשׁ : כַּל־זָכַר בְּבָנֵי אֹהֶל יֹאכְלֶנָה חֲקִיעֵוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵׁי יְהוָה
כֹּל אֲשֶׁר־יִנְעַב בְּתָם יִקְדַּשׁ :

(כַּזְכַּת ח"א) רבון העולמים יהי רצון מלפניך שיהא זה השריב ומקובל
כאלו הקרבתי מנחה :

שֶׁם וַדְבַר יְהוָה אֶל־מִשֶׁה לֵאמֹר : זֶה קִרְבַּן אֹהֶל וּבְנָיו אֲשֶׁר־יִקְרִים
לַיהוָה בַּיּוֹם הַמִּשְׁחָה אֲתוֹ עֲשׂוֹת הָאֵפֶה סֵלֶת מִנְחָה תְּמִיד מִחֲצִיתָהּ בְּבֹקֶר
וּמִחֲצִיתָהּ בְּעֶרְב : עַל־מִנְחַת יִשְׂרָאֵל תַּעֲשֶׂה מִרְבֵּבַת תְּבִיאָנָה תְּפִינֵי מִנְחָה

מעמדות ליום ראשון

פתיים מקריב ריחניח ליהוה : והבית המשיח תחתיו סגניו יעשה אתה
 הקדש ליהוה כליל הקמור : וכל מנתת בזה כליל תהיה לא תאכל :
 וידבר יהוה אל משה לאמר : דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת
 החמאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החמאת לפני יהוה קדש
 קדשים הוא : הבית המסא אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל
 מועד : כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד אשר יח
 עליה תבסם במקום קדש : וכלי חרש אשר תכשילו יטבך ואם בכלי
 נחשת בשלה זמק וטמף במים : כל זכר בפהנים יאכל אתה קדש
 קדשים הוא : וכלי טמף את אשר יבא מדמה אל אהל סיעד לכפר בקדש
 לא תאכל באש הישרף :

(כשנת ה"א) רבון העולמים אם אני חייב תמאת יהי רצון מלפניך שיהא
 זה חשוב לפניך כאלו הקרבתי תמאת :

ויקרא ו'

וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא : במקום אשר ישחטו את העלה
 ישחטו את האשם ואת דמו יזרק על המזבח סביב : ואת כל חלבו יקריב
 ממנו את האליה ואת החלב המכסה את הקרב : ואת שתי הפלית ואת
 הנולב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הבגד על הפלית
 יסירנה : והקטיר אתם הבית המזבחה אשה ליהוה אשם הוא : כל זכר
 בפהנים יאכלנו במקום קדש יאכל קדש קדשים הוא : בתמאת נאשם
 תורת אחת להם הבית אשר יכפרו לו יהיה : והבית המקריב את עליה
 איש עור העלור אשר הקריב לבית לו יהיה : וכל מנתה אשר תאפה בבגד
 וכל נעשה בפרחשת ועל מחבת לבית המקריב אתה לו תהיה : וכל מנתה
 בלילה בשמן ותרכה לבל בני אהרן תהיה איש נאחיו :

(כשנת ה"א) רבון העולמים אם אני חייב אשם יהי רצון מלפניך שיהא
 זה חשוב ומקובל לפניך כאלו הקרבתי אשם בומונו :

יערבה ליהוה מנתה יהודה וירושלים בימי עולם וכשנים קדמוניות :
 והמ"כ אומרים או"א תבוא לפניך וכל סוידוי עד נמירא :

מסוקים משלש תיבות

ומשמע ודומה ומשא : נישב יצחק בגרר : והדעה נבד

מעמדות ליום ראשון

בארץ : ובני הן חשים : לישועתך קייתי יי : יששכר ובלחן
 ובנימין : מכשפה לא תחיה : ועשית קשבצות והב :
 ולצדעת הבגד ולבית : ולשאת ולספתה ולבתרתו : יברכה
 יי וישמרך : ויהי אתרי המגפה : ובני פלוא אליאב : ברוך
 מנאף ומשאררתך : והחוט המטלש לא במהרה ינתק : יי
 צבאות עמנו קשנב לנו אלהי יעקב סלה : יי צבאות אשרי
 אדם במח בך : יי הושיעה המלך יענגו ביום קראנו : יי על
 לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום : יהיו לרצון אמרי
 פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי :

עשר סוקים סכרמבין זיל וגריך כסס כחנס גדולס :

בראשית ברא אלתיס את השמים ואת הארץ : ולכל חיד החוקם ולכל
 ומורא הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל : ויעקב הלא לדרו
 ויפגעו בו מלאכי אלוים : ויאמר יעקב כאשר ראם מתנה אלוים זה ויקרא
 שם הסוקם והוא מתנים : האוינו השמים וארבה ותשמע הארץ אמרי
 פי : יערך במסר לקחי תול כסל אמרתי בשעירם עלי רשא וקרובים
 עלי עשב : ויהי כנס הארץ ויאמר משה קומה יי הפצו איביך וינש
 משנאיך בפניך : וכנחה אמר שיכה יי רבבות אלפי ישראל : וצבאו
 וסקדיהם חמשה ושלשים אלף וארבע מאות : כל הסקדים לסתנה אמרים
 מאת אלף ושכנת אלפים וסאה לצבאתם ושלשים יסעו :

יח סוקים סתחילון כנוץ ומסייעין כנוץ :

נגע צדעת פי תהיה באדם והובא אל הכותן : נתנו
 נעבור הלוצים לפני יי ארץ כנען ואתנו אחות נחלתנו
 מעבר לירדן : נביא מקרבה מאחיה כפני יקים לה יי
 אלהיה אליו תשמעון : נהר פלגיו ישמחו עיר אלהים קדוש
 משבני עליון : נגד אבותם עשה פלא בארץ מצרים שרד

צֵעֵן : נְחִיחַ כְּצֹאן עֵמֶק בְּיַד מִשֶׁה וְאַהֲרֹן : נִפְתִּי מִשֶׁבִּי
 מִרְ אֱהֻלִים וְקִנְמוֹן : גֵּר יִי נִשְׁמַת אֲדָם חוֹפֵשׁ כֹּל חֲדָרֵי בָטָן :
 נִפְתַּח הַטְּמֵנָה שְׁפַתוֹתֶיהָ בְּלֶה דְבִשׁ וְחֹלֵב תַּחַת לְשׁוֹנֶה וְרִיחַ
 שְׁלֵמַתֶּךָ כְּרִיחַ לְבָנוֹן : גֵּדוּ מִתּוֹךְ בְּבֵל וּמֵאַרְץ בְּשָׂדִים צֹאן
 וְהָיוּ בְעֵתָדִים לִפְנֵי צֹאן : נוֹשְׁקֵי קִשְׁת מִיַּמִּינִים וּמִשְׂמָאלִים
 בְּאַבְנֵים וּבְחֻצִים בְּקִשְׁת מֵאַחֵי שְׂאוֹל מִבְּנֵימִין :

מלאמי כתוב כל אותן י"א פסוקים המתחילין בלות נו"ן ומסיימין בלות נו"
 שהם פזורים מפני הכפפים ועס"ר וכל אשה כשהיא מעוברת כשהיא אומרת
 סי"א פסוקים כנ"ל שהם בטוחים ללא שלטא עינא בישא על ילדים . וסוג
 לומר אחר י"א פסוקים אלו תפלה קצרה זו :

רבנו של עולם הצל את עמך בית ישראל מכל מיני כשפים ומכל
 מיני עין הרע וכשם שפרשתי כנפוך על אבותינו שבמדבר שלא שלטה
 עליהם עינא בישא רבלעם בן תפרוש עלינו ברחמיך הרבים לחיותנו
 מכוסים במכסה ובהנהגה בשמותיך הקדושים מכל עינא בישא :

שלשה פסוקים ממכ"ר יחודה כחסידי זל"ל :

אֶתָּה סִגְר לִי מִצַּר הַצְּרֵנִי וְגִי פֶלֶם הַסּוֹבְבֵנִי סֶלָה : בְּמַחֵי בֵּי עֲדֵי שֶׁ
 גִּי בִּיחַ יִי צִר עֹלָמִים : יִי עֹז לְעַמּוֹ יִתֵּן יִי יְבָרֵךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם .
 ו' פסוקים בישפים המתחילין בכ"ף ומסיימין בכ"ף :

בִּי תַעֲבֹר בַּמַּיִם אֶתָּה אָנֹכִי וּבְנִהְרֹת לֹא יִשְׁטַפּוּךָ בִּי
 תִּלְךָ בְּמַו אִישׁ לֹא תִבּוֹה וְלֹהֲבָה לֹא תִבְעֹרֹבָה : בִּי עִם בְּצִיחַ
 יֵשֵׁב בְּיַד שְׁלִים בָּבוּ לֹא תִבְבֶּה חֲנוּן יַחֲנֶה לְקוֹל וְעֵקֶה
 בְּשִׁמְעֵתוֹ עֲנֶה : בִּי אָנֹכִי יִי אֱלֹהֶיךָ קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל מִשִּׁיעֶה
 נִתְתִּי כִפְרָה מִצָּרִים פּוֹשׁ וּסְבָא תַהֲתִיךָ : בִּי אָנֹכִי יִי אֱלֹהֶיךָ
 מִחֻזֵּק יְסִינָה הָאֵמֶר לָךְ אֵל תִּירָא אָנֹכִי עֲזַרְתִּיךָ : בִּי לֹא
 שְׂאוֹל תִּזְדַּח מֹת וְהִלְלָה לֹא יִשְׁבְּרוּ יוֹרְדֵי בּוֹר אֶל אֲמִתֶּךָ :
 בִּי אֶצֶק מַיִם עַל צְמָא וְנוֹלִים עַל יְבֻשָׁה אֶצֶק יְדוּחֵי עַל
 צָעָה וּבְרַבְתִּי עַל צָאֲצְאִיךָ : בִּי אֶתָּה אָבִינִי בִּי אֲבִרְתֶּם

לא ידענו וישראל לא יפירונו אתה יי אבינו נאלנו סעולם
שוקה : ירכך יי וגוי שיר למעלות אשא עיני וגוי

ססכת ע"א פרק קכא

אמר רבי תנחום בר תעילאי לעולם ישלש אדם שנותיו
שליש במקרא שלישי במשנה שלישי בתלמוד : אמר רבי
יהושע בן לוי דבר זה פתוב בתורה ושניו בנביאים
ושלש בכתובים . כל העוסק בתורה נכסיו מצליחין לו .
פתוב בתורה דכתיב ושטרתם את דברי הברית הזאת
ועשיתם אתם למען תשכילו את כל אשר תעשיון : שניו
בנביאים דכתיב לא ימוש ספר התורה הזה מפיה ודגית
בו יומם ולילה למען תשמור לעשות בכל הפתוב בו כי
אז תצליח את דרכיך ואז תשכיל : הלוא צויתך חזק ואמץ
אל תערך ואל תתת כי עסק יי אלהיה בכל אשר תלך :
משלש בפתובים דכתיב כי אם בתורת יי חפצו ובתורתו
ידגה יומם ולילה : ודוה כעץ שתול על פלגי מים אשר
פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח :

נדה פרק כחרא

תנא רבי אליהו כל השונה הלכות בכני יום טובתא לו שהוא בן
העולם תבא שנאמר הליכות עלם לו אל תקרי הליכות אלא הלכות :
אמר רבי אלעזר אמר רבי תנינא תלמידי הבמים מרבים שלום בעולם
שנאמר וכל בניך למודי יי ורב שלום בניך . אל תקרי בניך אלא בניך :
שלום רב לאותבי תורתך ואין למו מכשול : יהי שלום בחילך שלום
בארמנותיך : למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך : למען בית יי אלהי
אבקשה טוב לך : יי עח לעמי יתן יי יברך את עמו בשלום :

נכסס ליום ראשון וכסאין אומרים פתגום חין לאומרים :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ואלהי
מקדשך אלהי יצחק ואלהי יעקב לחיים עלי כדכתיב

הרבים ולהשיבני בתשובה שלמה לפניך ולתתני מקשיב
 אונה ותפתח לבי בתורתך ותטע ברעיני ידאתך ותגזור
 עלי ועל כל בני ביתי גזרות טובות ואל תביאני לידי
 גסיון וספר פגעים רעים הצילני ועד יעבור תות בצלך
 תסתירני והיה עם פי והגיוני ועמור דרכי מחטוא בלשוני
 וזכרני ברצון עמך ובבגן אילמך לראות בטובת בחיריך
 וזכני לשחר בית דבירך השמים והחרב וללחוף עפרותיו
 ולרצות אבניו ורגבי חרבותיו ולהיות שם קבורתי עם
 כל עבדיך הצדיקים אבתי • אדני שמעה אדני סלחה
 אדני הקשיבה ועשה אל האחר למענה אלהי כי שמך
 גקרא על עירך ועל עמך : אדני שמעה בקולי תהינה
 אוני קשבות לקול תחנוני : ואני תפלתי לך יי עת רצון
 אלהים ברב חסדך ענני באמת ישעה : ענני יי ענני בעת
 ובעונה הזאת ורחם עלי ועל כל נפשות ביתי ותיתר
 לבבי לאהבה וליראה את שמך ותבשרני בשורות
 טובות ממעונך ותרפאני רפואה שלמה רפואת הנפש
 ורפואת הגוף והנני דעה בינה והשכל לדעת את שמך :
 יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך יי צורי וגאלי :

קשה אמרם מעין יורם כיום על דך סקבל :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו יוצרנו
 יצר בראשית כשם שהמצאת עולמך ברצונך ביום זה
 ותיחדת בעולמך ותלית בו עליונים ותתנונים במאמך
 ואין שני עמך ואין מלכך • וגלית רוי עליונים ותתנונים
 לקראיה • בן גרמיה תרבים תיחד לבבנו אל לב עמך

וְיִשְׂרָאֵל גָּאֲהָבָה לִירְאָה אֶת שְׁמֶךָ וְהָאֵר עֵינֵינוּ בְּכַאֲוֹר
 תּוֹרְתֶךָ כִּי עָקָה מְקוֹר חַיִּים בְּאֹרֶךְ נִרְאָה אֹזְרֵי וּזְכֵנוּ לְאֹר
 בְּאֹרֶךְ הַצִּפּוֹן לְצַדִּיקִים לְעֵתִיד לְבֹא וּמְהֻבְמֶתֶךָ חֲפֻמְנוּ
 וּמְבִינֶתֶךָ הַבֵּינֵנוּ וְסוֹד שְׁמוֹתֶיךָ הוֹדִיעֵנוּ • וְהוֹד תּוֹרְתֶךָ
 הִרְאֵנוּ וּבְקִרְשֶׁתֶךָ קִדְשֵׁנוּ וּבְצֵל כְּנַפְיֶךָ תַּסְתִּירֵנוּ וּמְטוּבֶךָ
 תִּשְׁבִּיעֵנוּ וּמִזֵּי כְבוֹדֶךָ תִּתֵּן עֲלֵינוּ וְהִרְאֵנוּ פְּנֵי מְשִׁיחֶךָ
 וּבְמִטְבֶּךָ לִקְבֵּ שְׁמֵחֵנוּ שְׂנוּכֵל לְסִבּוֹל אֲנַחֵנוּ וְכֹל עִמָּךָ בֵּית
 יִשְׂרָאֵל כִּי אֲתָה שׁוֹמֵעַ תִּפְלַח כָּל פֶּה : בְּרוּךְ אַתָּה
 שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה :

מעמדות ליום שני

^{תורה}
 נִיֵּאמַר אֱלֹהִים יְהִי לְרִקִּיעַ בְּתוֹךְ הַסָּמִים נִיהַי מְבַלִּיל
 בֵּין מַיִם לְמַיִם : וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת־הַרְקִיעַ וַיַּכְדֵּל בֵּין
 הַסָּמִים אֲשֶׁר סִתְּמַת לְרִקִּיעַ וּבֵין הַסָּמִים אֲשֶׁר מַעַל לְרִקִּיעַ
 וַיְהִי־כֵן : וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְרִקִּיעַ שָׁמַיִם וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־
 בֹקֶר יוֹמוֹ שֵׁנִי :

יִשְׁעִיה מִבְּ שִׁירָה לִיהוָה שִׁיר תְּהִלַּתוֹ מִקְצֵה הָאָרֶץ
 יוֹדֵי הַיָּם וּמְלֹאוֹ אֵיִים וְלִשְׁבִיחָם : יִשְׂאוּ מִדְּבַר וְעֲלוּ
 חֲצֵרִים תִּשְׁבֵּ קִרְר יִרְנֵוּ יִשְׁבִּי סִלַּע סִרְאֵשׁ הַרִים יִצְוֹתוּ :
 יִשִּׁישׁ לִיהוָה כְּבוֹד וּתְהַלְלוּ בְּאֵיִים יִגִּידוּ : יְהוָה כְּנִבּוֹד
 יֵצֵא כְּאִישׁ מִלְחָמוֹת יַעִיר קִנְאָה יִרְעֵ אֶף־יִצְלִיחַ עַל־
 אֵיבָיו יִתְנַבֵּר : הַחֲשִׁיתִי סְעוּלָם אֲחֵרִישׁ אֶת־אֶפְקַי בְּיֹלְדָה
 אֶקְצֵה אֲשֶׁם וְאֲשַׁאֵף יָחַד : אֲחֵרִיב הַרִים וּגְבְעוֹת וְכֹל־

עֲשׂוּבָם אֹבִישׁ וְשִׁמְתִי נְהָרוֹת לְאִים וְאֲנָפִים אֹבִישׁ :
 וְהוֹלַכְתִּי עוֹרִים בְּרֶגְלִי לֹא יָדְעוּ בְּנִתִּיבוֹת לֹא יִדְעוּ אֲדָרִיכֶם
 אֲשִׁים מִחֲשָׁךְ לִפְנֵיהֶם לְאוֹר וּמִעֲקָשִׁים לְמִישׁוֹר אֱלֹהֵי
 הַדְּבָרִים עֲשִׂיתֶם וְלֹא עֹבְתֵימֶם :

תהלים מח

שיר מזמור לבני קרח : גדול יי ומהלל מאד בעיר אלהינו הר
 קדשו : יפה נוף משובש כל הארץ הר ציון ירכתי צפון קרית מלך רב :
 אלהים בארמנותיה נודע למשגב : כי חנה המלכים נועדו עברו יחרו :
 המה ראו כן תמרו נבאלו נחפזו : רעדו אחותם שם חיל כיוולדה : ברוח
 קדים תשבר אניות תרשיש : כאשר שמענו כן ראינו בעיר יי צבאות
 בעיר אלהינו אלהים יכוננה עד עולם סלה : דמינו אלהים חסדך בקרב
 חיכלך : כשמך אלהים כן תהלתך על קצוי ארץ צדק מלאה ימינך :
 ישמח הר ציון תגלנה בנות יהודה למען משפטיך : סבו ציון הקיפה
 ספרו מגדליה : שיתו לבכם לחילה פסגו ארמנותיה למען תספרו לדור
 אחרון : כי זה אלהים אלהינו עולם ועד הוא ינהגנו על מות :

תוֹחַ זְכוֹר יְמוֹת עוֹלָם בֵּינוּ שְׁנוֹת דְּרוֹדֵר שְׁאֵל אֲבִיךָ וַיַּגִּדְךָ וַיַּקְנֵךְ
 וַיֹּאמְרֵךְ : בְּהַתְּחֵל עֲלוֹן גּוֹלִם בְּהַפְרִידוֹ בְּנֵי אָדָם יָצַב נִכְלַת עַמִּים
 לְמִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : כִּי חֶלֶק יְהוָה עִמּוֹ יַעֲקֹב חָבַל נִחְלָתוֹ : יִמְצָאֵהוּ בְּאֶרֶץ
 חֲדָרָה וּבְתוֹדֵי יַלְלֵי שָׁמַן יִסְכְּבֵהוּ יְבוֹנְנֵהוּ יִצְרְנֵהוּ כְּאִישׁוֹן עֵינָיו כְּנֹשֶׁר
 יַעִיר קָפוּ עַל־גּוֹלְוֵי יִרְחַף יַפְנֹשׁ כְּנַפְיוֹ יִקְהֵתוּ יִשְׁאוּהוּ עַל־אֲבָרְתוֹ : יְהוָה
 בְּדָר יִנְחֵנוּ וְאִין עִמּוֹ אֵל גִּבּוֹר :

סוכת תמיד פ"ב

רְאוּהוּ אֲחִיו שִׁירְדוּ וְהֵם רָצוּ וּבָאוּ • מִהָרוּ וּקְרָשׁוּ יְדֵיהֶם
 וְרִגְלֵיהֶם מִן הַבְּיּוֹר • נָמְלוּ אֶת הַמְּגִרְפוֹת וְאֶת הַצְּנוּחוֹת •
 וְעָלוּ לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ • הָאֲבָרִים וְהַפְּדָרִים שְׁלֹא נִתְאַבְּלוּ
 מִבְּעָרֵב סוֹנְקִין אוֹתָם לְצִדְרֵי הַמִּזְבֵּחַ • וְאִם אֵין הַצְּדָרִין
 מִתּוֹיִקִין אוֹתָם סוֹדְרִין אוֹתָם בְּסוֹבֵב עַל הַכֶּבֶשׂ : כִּי תִחְלוּ
 מַעֲלִין בְּאֶפֶר עַל גְּבֵי הַתְּפִיחַ וְתִפְּוֹחַ הִיָּה בְּאִמְעַע הַמִּזְבֵּחַ •

פְּעָמִים עָלָיו בְּשֵׁלֶשׁ מֵאוֹת בּוֹר וּבְרִנָּלִים לֹא הָיָה מְדַשְׁנִין
 אוֹתוֹ מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹי לְמִזְבֵּחַ • מִיָּמָיו לֹא נִתְעַצֵּר הַכּוֹהֵן
 מִלְהוֹצִיא אֶת הַדָּשָׁן : ג' הִחֵלוּ מְעַלִּין בְּגִזְרֵין לְסַדֵּר אֶת
 הַמְעַרְכָּה • וְכִי כָל הַעֲצִים בְּשָׂרִים לְמַעַרְכָּה הֵן • כָּל הַעֲצִים
 בְּשָׂרִים לְמַעַרְכָּה • חוּץ מִשֵּׁל זֵית וְשֵׁל גֶפֶן • אֲבָל בְּאֵלוֹ הָיָה
 רְגִילִין בְּמִזְבֵּיֹת שֶׁל תְּאֵנָה וְשֵׁל אֲנֹז וְשֵׁל עֵץ שָׁמֶן :
 ו' סֵדֶר הַמְעַרְכָּה גְדוֹלָה מִזְרָחָה • וְחֻוֹתֶיהָ מִזְרָחָה • וְרֵאשִׁי
 הַגִּזְרִין הַפְּנִימִים הָיוּ נוֹנְעִים בְּתַפּוֹת • וְרוּחַ הַיָּה בֵּין הַגִּזְרִין
 שֶׁהָיוּ מִצִּיתֵין אֶת הָאֵלִיתָא מִשָּׁם : ה' בָּרְרוּ מִשָּׁם עֲצֵי תְּאֵנָה
 יָפִים לְסֵדֶר הַמְעַרְכָּה הַשְּׁנִיָּה לְקַטְוֶרֶת מִפְּנֵי קָרוֹן מְעַרְבִית
 דְּרוּמִית • מִשּׁוּךְ מִן הַקָּרוֹן כָּלִפִּי צִפּוֹן אַרְבַּע אַמּוֹת • בְּאוֹמֶר
 חֲמִשׁ סָאִין גְּחָלִים • וּבִשְׂבַת בְּאוֹמֶר שְׁמִנַת סָאִין גְּחָלִים
 שָׁשִׁים הָיוּ נוֹתְנִין שְׁנַי בְּזִיכֵי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים •
 הָאֲבָרִים וְהַפְּדָרִים שֶׁלֹא נִתְּאֲבְלוּ מִבְּעַרְבַּ סְחֻוֹרִין אוֹתָן
 לְמַעַרְכָּה • הֲצִיתוּ שְׁתֵּי הַמְעַרְכוֹת בְּאֵשׁ וַיִּרְדּוּ וּבָאוּ לָהֶם
 לְלִשְׁבֵת הַגְּזִית :

תלמוד ירושים ברכות פרק הרואה

חֵיב אָדָם לְבָרֵךְ עַל הַרְעָה בְּשֵׁם שְׂמִבְרָךְ עַל הַטּוֹבָה
 שֶׁנֶּאֱמַר וְאֶהְבֵּת אֶת יי אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ
 וּבְכָל מְאֹדֶךָ • בְּכָל לִבְבְּךָ בְּשָׁנֶי יִצְרָךְ בְּיֶצֶר טוֹב וּבְיֶצֶר
 הָרָע • וּבְכָל נַפְשֶׁךָ אִפְּלֹו הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ • וּבְכָל
 מְאֹדֶךָ • בְּכָל מְמֻנָּה • דָּבָר אֲתֵר וּבְכָל מְאֹדֶךָ בְּכָל מִדָּה
 וּמִדָּה שֶׁהוּא מוֹרֵד לָךְ הָיָה מוֹרֵה לּוֹ :

שם תנו רבנן פעם אחת נזרה מלכות וכן הרשעה שלא יעסקו ישראל
 בנזרה • בא שפסם בן יהודה ומצאו לדין עקיבא שתייה סתהיל שהלוח

רבנים ועסק בתורה • אמר לו עקיבא אי אתה מתירא מפני אביה ז"ל •
 אמר לו אמשול לך משל למה הדבר דומה לשועל שהיה סחלק על שפת
 הנהר וראה דגים שהיו רצים לכאן ולכאן • אמר להם מפני מה אתם רצים •
 אמרו לו מפני הרשתות שמביאים עלינו בני אדם • אמר להם רצונכם
 שתעלו ליבשה ונדור אני ואתם בישם שדרו אבותי עם אבותיכם • אמרו
 לו אתה דוא שאימרים עליך פקח שבחיות לא פקח אתה אלא מפש
 אתה • וסח במקום חיותנו את מתיראין • במקום מיתנתנו על אתה פקח
 וכמה • אף אנו בזמן שאנו עוסקין בתורה דכתיב בזה כי היא תייד וארץ
 ימיד • כך אנו מתיראין • בשאנו פוסקין מדברי תורה • על אתה פקח
 וכמה • לא היו ימים מועמים עד שתפשו לרבי עקיבא וחבשיו בבית
 האסורים ותקשו לפסוס בן יהודה וחבשיו אצלו • אמר לז"ל פסוס מי
 הכי יאך לכאן • אמר לו אשריך רבי עקיבא שנתפשת על דברי תורה ואני
 לו לפסוס שנתפש על דברים במלים • אמרו בשעה שהוציאו לרבי עקיבא
 להרגיח ומן קריאת שמע היה • והיו סורקין את בשרו במסרקות של ברזל
 והיה מקבל עליו עול מלכות שמים באהבה • אמרו לו תלמידיו רבינו עד
 כאן • אמר להם כל ימי הייתי מצמער על פסוק זה ויבכל גשףך אפילו דוא
 נוטל את גשףך • אמרת סתי יבא לידי ואקימוני תעכשיו שבא לידי לא
 אקימוני • היה כארץ באחד עד שיצתה נשכתו באחד • יצתה בת קול סך
 השמים ואמרה אשריך רבי עקיבא שיצתה נשמתך באחד • אמרו מלאכי
 השרת לפני הקדוש ברוך הוא • רבנו של עולם זו תורה זו שכתה •
 סמתים ירך יי סמתים מחלד • אמר להם חלקם בחיים • יצתה בת קול
 ואמרה • אשריך רבי עקיבא שאתה מזמן לחיי העולם תבוא •

יומא ס' מרף בקלפי

בא לו אצל פרו שניה וסמך שתי ידיו עליו ומתודה • וכך היה אומר
 אבא הלש • הסאתי עייתי פשעתי לפניך אני וביתי וכני אחיך עם
 קדושה • אנא בישם כפר נא לחסאים ולעונות ולפושעים שחמאתי ושעויתי
 שפשעתי לפניך אני וביתי • ובני אתן עם קדושה כמתוב בתורת משה

יבדד • כי ביום הזה יכפר עליכם לפתח אתכם מכל חטאתיכם לפני יי
 קמתי • והנה עתים אתרו ברך שם גבור מלכותו לעולם ועד :

פזרה ערק לולב וערבה

הגו רבנן בשלשה דברים גדולה גמילות חסדים יותר
 מן הצדקה • צדקה בממוני וגמילות חסדים בין בגופו בין
 בממונו • צדקה לעניים • גמילות חסדים בין לעניים
 בין לעשירים • צדקה לחיים • גמילות חסדים בין לחיים
 בין למתים :

קדושין פרק ראשון

כל העושה מצוה אחת מסיבין לו ומאריכין לו ימיו ונחל את הארץ וכל
 שאינו עושה מצוה אחת אין מסיבין לו ואין מאריכין לו ימיו ואינו נחל
 את הארץ • כל שישנו במקרא ובמשנה וברך ארץ לא במהרה הוא תומא
 שנאמר והחוטם הששלש לא במהרה ינתק • וכל שאינו לא במקרא ולא
 במשנה ולא בדרך ארץ אינו מן תשוב :

כתובות פרק ראשון

תנא רבי רבי ישמעאל מפני מה אמן גלה קשת ואליה שלח רבה •
 מפני שאם ישמע אדם דבר שאינו הגון יכוף אליה לתוכה : תנן רבנן
 אל ישמיע אדם לאוניו דברים בפלים מפני שהאון גברית תחלה לאברים •

מסכת סוכות פרק אלו הן הלוקין

רבי שמעון בר רבי אומר **תע** הוא אומר רק חוק
 לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש : ואומר לא תאכלנו
 למען ייטב לך ולבניך אחריה כי תעשה הישר בעיני יי •
 ומה אם דם שנפשו של אדם קצה ממנו • הפורש ממנו
 מקבל שכר • גול ועריות שנפשו של אדם שתאוה להם
 ומחמדתן • הפורש מהם על אמת כמה שיוכר •
 ולדורותיו ולדורות דורותיו עד סוף כל הדורות :

בבא בתרא פרק ראשון

תניא רבי יהודה אומר גדולה צדקה שמקרבת את
 הגאולה • שנאמר כה אמר יי שמרו משפט ועשו צדקה כי
 קרובה ישועתי לבא וצדקתי להגלות : הוא היה אומר
 עשרה דברים קשים נבראו בעולם • הר קשה ברזל
 מחתכו • ברזל קשה אש מפעפעו • אש קשה מים מכבים
 אותו • מים קשים עבים סובלין אותן • עבים קשים רוח
 מפזרתן • רוח קשה נוף סובלו • נוף קשה פחד שוברו •
 פחד קשה יין מפיגו • יין קשה שנה מפכתו • ומיתה קשה
 מכלס וצדקה מצלת מן המיתה שנאמר וצדקה תציל ממות :

בנחות פרק הרי עלי עשרון

נאמר בעולת בהמה אשה ריח נוחת ובעולת העוף
 אשה ריח נוחת ובמנחה אשה ריח נוחת • לומר לה אחד
 המרבה ואחד המסעיט ובלבד שיכון לבו לשמים :
 שם תניא אמר רבי שמעון בן עזאי בוא וראה מה פתיב
 בפרשת קרבנות • שלא נאמר בהן לא אל ולא אלהים
 אלא לוי שלא לתן פתחון פה לבעל הדין לחלוק :

שם אמר רבי יצחק מאי דכתיב זאת תורת התפאת • זאת תורת
 האדם • כל הנוסק בתורת תפאת כאלו הקריב תפאת • וכל הנוסק
 בתורת אדם כאלו הקריב אדם :

אחלות פיא האברים אין להם שעור • אפילו פחות מבינות
 מן המת • ופחות מבינות מן הנבלה • ופחות מבערשה מן
 השרץ ממטאין טמאתן : מאתים וארבעים ושמונה אברים
 באדם • שלשים בפסת הרגל • ששה בכל אצבע • עשרה
 בקרסול • שנים בשוק • חמשה בארפקה • אחד בידה •

מעמדות ליום שני

ושלשה בקמלית • ואחד עשר צלעות • שלשים בפסת
הירד שלשה בכל אצבע • שנים בקנה • ושנים במדפק •
אחד בורוע • וארבעה בכתף • מאה ואחד מזה • ומאה
ואחד מזה ושמונה עשר חוליות שבשררה תשעה בראשי
ושמונה בצוארי שלשה במפתח של לב • וחמשה בנקביו •
כל אחד ואחד ממא במגע ובמשא ובאהל • אימתי גוש
שיש עליהם בשר בראוי • ואם אין עליהם בשר בראוי •
מטמאין במגע ובמשא ואינם מטמאין באהל :

גדה זרק יוצא דיפן

ריש לקיש משום רבי שמעון בן גמליא אומר פתיב
ויבן יי אלהים את הצלע • מלמד שקלעה הקדוש ברנף
הוא לחיה והביאה אצל אדם הראשון • שכן בכרפי הים
סרין לקלעתא בניתא :

ולומרים עשרת הדברות ופרשת חמן ונו' עד תבקשות כמו שהיה
מסודר במעמד יום ה' :

בקשה ליום שני

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתכפר לי
על כל פשעיך ומחל לי על כל עונותי • כי רבו משובותי •
לך הטאתי עויתי ופשעתי צררתי קשיתי ערף • וסרתי
ממצותך וממשפטיך הטובים ולא שוה לי • אנא יי
אלהי ואלהי אבותי קבלני בתשובה שלמה לפניך • ועשה
למענה אם לא למעני • ורצה תשובתי ונקני משגיאות
ימנסרות • ואהיה מן השבים אליך בכל לב • אשר
להטאתם לא תזכר עוד • יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי
אבותי שתצילני מוצר הרע ומכל צרה וצוקה • ותכונן

מעשי ידי ותרפא את מפותי ואת מכאובי • ולא ישמע
 בכי וועקה בביתי • ולא שוד ושבר בגבולי • ואהיה סן
 יראיה ומעושי רצונה • ותשכילני שכל טוב מלפניה למען
 אישכיל בכל אשר אעשה ובכל אשר אפנה שם עד היום
 אשר תאספני אליה • ותוציאני משלום אל שלום • ואמצא
 חן והסד בעיניה ובעיני כל רואי • ארני שמעה ארני
 סלחה ארני הקשיבה ועשה אל תאחר למענה אלהי פי
 שמה נקרא על עירך ועל עמך : ארני שמעה בקולי
 התינה אניה קשובות לקול תהניני • ושמע תפלתי פי
 אתה שומע תפלת כל פה : ברוך אתה שומע תפלה :

נקמה אחרים מעין יצרים סיוס על דרך סקנולס :

יהי רצון מלפניה יי אלהי ואלהי אבותי ארון הכל
 ושליט בעולמה • והבדלת המים העליונים ביום זה • פן
 ברחמיה הרבים תבדילני ולכל עמך בית ישראל מכל
 המא ועון ואשמה ולכל תברתנו • ותבדילנו מן התועים
 ותתן לנו מהלכים בין העומדים לפניך ותצילנו מדינה
 של גיהנם • וברחמיה הרבים תצילנו ולכל עמך ישראל
 משיפת מים והולכי ימים ועוברי נהרות תצילם מנחשול
 של ים ומיטבלת מים פדכתיב פי תעבור במים אתה אני
 ובנהרות לא ישטפוה פי תלך במו אש לא תפנה ולהבה
 לא תבער בך • ותצילנו ולכל עמך בית ישראל מסער היב
 ומחוק תיבשה ואנחנו וכל עמך ישראל בכלל הרחמים •
 פי אתה שומע תפלת כל פה • ברוך אתה שומע תפלה •

מעמדות ליום שלישי

תורה גיאמר אלהים יקחו המים מפתח השמים אל
 מקום אחד ותראה היבשה ויהי כן : ויקרא אלהים
 ליבשה ארץ ולמקנה המים קרא ימים וירא אלהים
 כי טוב : ויאמר אלהים מדשא הארץ דשא עשב מזרוע
 זרע עץ פרי עשה פרי למינו אשר זרעו זכו על הארץ
 ויהי כן : ותוצא הארץ דשא עשב מזרוע זרע למינהו
 ועץ עשה פרי אשר זרעו זכו למינהו וירא אלהים כי
 טוב : ויהי ערב ויהי בקריום שלישי :
 יואל ב' ויקרא יהוה לארצו ויחמל על עמו : ויען יהוה
 ויאמר לעמו הנני שלח לכם את הדגן והתירוש והיצהר
 ושבעתם אתו ולא אתן אתכם עוד תרפה בגוים : ואת
 הצפוני ארחיק מעליכם והדחתיו אל ארץ ציה ושםמה
 את פניו אל הים הקדמני וספו אלהים האתרון ועלה
 באשו ותעל צחנתו כי הגדיל לעשות : אל תיראי אדמה
 גילי ושמתו כי הגדיל יהוה לעשות : אל תיראי בהמות
 שרי כי דשא נאות מדבר כי עץ נשא פרוי תאנה ונפו
 נתנו חילם : ובני ציון נילו ושמתו ביהוה אלהיכם כי נתן
 לכם את המורה לצדקה ויוח לכם נשם מורה וסלקוש
 בראשון : וסלאו התרנוח בר והל קו היקבים תירוש ויצהר :
 ושלמתי לכם את השנים אשר אכל הארבה הילק והחמיל
 והגום חילי הגדול אשר שלחתי בכם : ואלתם אכול ושבו

מעמדות ליום שלישי

הַלֵּל אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר־עָשָׂה עִמָּכֶם לְהַפְּלִיא
 וְלֹא־יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם : וַיִּדְעַתֶּם כִּי בִקְרֵב יִשְׂרָאֵל אָנֹכִי
 וְאָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְאֵין עוֹד וְלֹא־יִבְשׁוּ עַמִּי לְעוֹלָם :

תהלים פב

מומזר לאסף אלהים נצב בעדת אל בקרב אלהים ישפוט : עד מתי
 תשפמו עול ופני רשעים תשאו סלה: שפמו דל ויתום עני ורש הצדיקי :
 פלמו דל ואביון מיד רשעים הצילו : לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו
 ימוסו כל מוסדי ארץ : אני אמרתי אלהים אתם ובני עלין כלכם :
 אכן כאדם תמותן וכאחד השרים תפולו : קומה אלהים ששמה הארץ
 כי אתה תנחל בכל הגוים :

תורה יתקבש על במותי ארץ ויאכל תנובת שדי ויגהו זבל מפלע
 ושמן מתלשיש צור : המאת בקר וחלב צאן עס-חלב ברים ואילים
 בגני-בשן ועתודים עס-חלב כליות חמה ודסענב תשתה-הכור : וישמן
 ישרון ובעם שמנה עבית כשית וישל אלה עשהו וינבל צור ישעתו :
 יקארה בורים בתעבת יכעיסהו: יבדו לשדים לא אלה אלהים יא ידעים
 הדשים מקרב באו לא שערם אבהיכם: צור ילדה תשי ותשכח על סללה:
 זיג ממסכת תמיד

א אמר להם הממונה באו והפיסו מי שזחמ מי זורק • מי
 מדשן מזבח הפנימי • מי מדשן את המנורה • מי מעלה
 אברים לכבש • הראש • והרגל • עתי הירדים • העוקץ
 והרגל • החזה והגרה • ושתי הרפנות • הקרכים והסלת •
 ותבתין • והיין • הפיסו • זכה מי שזכה : ב אמר להם
 הממונה • צאו וראו אם הגיע זמן השתימה • אם הגיע •
 הרואה אומר ברקאי • מתיא בן שמואל אומר • האיר פני
 כל המזרח • עד שהוא בתברון • והוא אומר הן : ג אמר להם
 צאו והביאו לי טלה מלשכת הטלאים • והרי לשכת
 הטלאים היתה במקצוע צפונית מערבית • וארבע לשכות

היו שם • אחת לשבת הטלאים • ואחת לשבת
 החותמות • ואחת לשבת בית המוקד • ואחת לשבת שהיו
 עושין בה לחם הפנים: ד גכנסו ללשבת הכלים • והוציאו
 משם תשעים ושלשה כלי כסף וכלי זהב השקו את התמיד
 בכוס של זהב • אף על פי שהוא מבקר מבקרב מבקרו
 אותו לאור האבוקות: ה מי שזכה בתמיד משכו והולך
 לבית המטבחים • ומי שזכו באברים הולכין אחריו • בית
 המטבחים היה לצפוננו של מזבח ועליו שמונה עמודי ננסין •
 ורבעים של ארו על גבהן • ואונקלאות של גדול היו
 קבועים בהם • ושלשה סדרים היו לכל אחד ואחד • שבתן
 תולין ומפשיטין על שלחנות של שיש שבין העמודים: ו מי
 שזכה בדשון מזבח הפנימי והמנורה היו מקרימין ואיבעה
 כלים בידם • הטני • והכז • ושני מפתחות • הטני דומה
 לתרקב גדול של זהב מתויק קבים וחצי • והכז דומה
 לקתון גדול של זהב • ושני מפתחות היו אחד יורד לאמח
 השחי ואחד פותח ביון: ז בא לו לפשפש הצפוני ושני
 פשפשין היו לו לשער הגדול אחד בצפון ואחד בדרום •
 שבדרום לא נכנס בו אדם מעולם • ועליו הוא מפרש על
 ידי יחזקאל ויאמר אלי יי השער הזה סגור יהיה לא
 יפתח ואיש לא יבא בו כי יי אלהי ישראל בא בו והיה
 סגור • נטל את המפתח ופתח את הפשפש נכנס לתא
 וכן התא אל ההיכל עד שהוא מגיע לשער הגדול • הגיע
 לשער הגדול • העביר את הנגר ואת הפותחות ופתחו •
 לא היה שוחט השוחט עד ששומע קול שער הגדול

שְׁנֵפֶתֶחַ : חִמְרִיתוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל שַׁעַר הַגְּדוֹל שְׁנֵפֶתֶחַ
 מִרִּיתוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַמַּגְרָפָה • מִרִּיתוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין
 קוֹל הָעֵץ שֶׁעָשָׂה בֶן קָטָן מִכְנֵי לְפִי־רִי מִרִּיתוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין
 קוֹל גְּבִינֵי כְרוֹז • מִרִּיתוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַחֲלִיל • מִרִּיתוֹ
 הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַצֶּלְצֵל • מִרִּיתוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַשִּׁיר •
 מִרִּיתוֹ הָיוּ שׁוֹמְעִין קוֹל הַשׁוֹפָר • וַיֵּשׂ אֲמָרִים אִף קוֹל שֶׁל
 בָּהֶן גְּדוֹל בְּשָׁעָה שֶׁהוּא מְזִכֵּר אֶת הַשֵּׁם בְּיוֹם הַבְּפֹרִים •
 מִרִּיתוֹ הָיוּ מְרִיחִין רִיחַ פְּטוֹם הַקְּטוֹרֶת • אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר
 בֶּן דִּגְלָאֵי עוֹיִם הָיוּ לְבֵית אָבָא בְּהַר מְכוּר וְהָיוּ מְתַעַשְׂשׂוֹת
 מִרִּיחַ פְּטוֹם הַקְּטוֹרֶת : ׀ מִי שֹׁכֵחַ בְּדִשׁוֹן מִזְבַּח הַפְּנִימִי
 נִכְנָס וְנִמְלֵךְ אֶת הַמְּנִי וְהִנִּיחוֹ לִפְנָיו וְהָיָה חוֹפֵן וְנוֹתֵן לְתוֹכוֹ
 וּבְאַחֲרוֹנָה כִּבְדֵה אֶת הַשָּׂאֵר לְתוֹכוֹ וְהִנִּיחוֹ וַיֵּצֵא׃ מִי שֹׁכֵחַ
 בְּדִשׁוֹן הַמְּנוֹרָה נִכְנָס וּמֵצֵא שְׁתֵּי גֵרוֹת מִזְרָחֹת דּוֹלְקוֹת •
 מְדִשֵּׁן אֶת הַשָּׂאֵר וּמְנִיחַ אֶת אֵלוֹ דּוֹלְקִין בְּמִסְקוֹן • מֵצֵאן
 שְׂכָבוֹ • מְדִשֵּׁן וּמְדִלְקֵן מִן הַדּוֹלְקִין וְאַחַר כֵּן מְדִשֵּׁן אֶת
 הַשָּׂאֵר • וְאִבֵּן הֵיתֵה לִפְנֵי הַמְּנוֹרָה וּבָהּ שֶׁלֶשׁ מַעֲלוֹת •
 שֶׁעֲלֶיהָ הִכְהֵן עוֹמֵד וּמְסִיב אֶת הַגֵּרוֹת • וְהִנִּיחַ אֶת הַבּוֹ
 עַל מַעֲלָה יְנִיחַ וַיֵּצֵא :

בְּרִכּוֹת ס"ח כָּל חוֹתְמֵי בְּרִכּוֹת שֶׁהָיוּ בְּמִקְדָּשׁ הָיוּ אֲמָרִים
 עַד הָעוֹלָם • מִשְׁקַלְקְלוֹ הַמִּינִין וְאָמְרוּ אֵין עוֹלָם אֵלָא
 אֶחָד הִתְקִינוּ שֶׁיְהִי אֲמָרִים מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם •
 וְהִתְקִינוּ שֶׁיְהֵא אָדָם שׁוֹאֵל אֶת שְׁלוֹם תְּבָרוֹ בְּשֵׁם שְׁנֵאמַר
 וְהִנֵּה בָעוֹ בָּא מִבֵּית לְחַם וַיֵּאמֶר לְקוֹצְרִים ׀ עֲמַכֶּם
 וַיֵּאמְרוּ לוֹ יְבָרְכֶךָ ׀ • וְאָמַר ׀ עִמָּךְ גְּבוּר הַחֵיל • אָמַר

יאל תבוז כי יקנה אמה • ואמר עת לעשות לי הפרו
תורתך • רבי נתן אומר הפרו תורתך משום עת לעשות
לי • תניא הלל הוקן אומר בשעת הסכנסין פור • בשעת
הספורין פנים • אם ראית דור שהתורה חביבה עליו פור •
שנאמר יש ספור ונוסף עוד • ואם ראית דור שאין התורה
חביבה עליו פנים • שנאמר עת לעשות לי הפרו תורתך :

וכא פרק שני מערים

בא לו אצל מעיר השטחלח נספך שתי ידי עליו ומתנה • וכן היה
אמר אנא השם הקאו עמי משעו לפניך עפק בית ישראל • אנא בשם
בפר גא להקאים ולענות ולמשעים שחסאו תעו ולמשעו לפניך עפק
בית ישראל ככתוב בתורה כשה עכדך כי ביום הזה יכפר עליכם לומר
אתכם מכל חמאתיכם לפני יי המהרי • והבועים והעם העופרים בעורה
בשהיו שומעין את השם הכפולש יוצא ספי כהן גדול היו בורעים
הששתחים ונפלים על פניהם ואומרים ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד :

צולה פרק בני מעיר

תני רבנן מינה פקן להם לישראל שיהיו שאלין ודורשין בענינו של
אם הלכות פסח בעמך הלכות עצרת בעצרת הלכות תע בתע :

פרק נשים יבמות פרק חבא על יבמתו

האיש מצוה על פרוה ורביה אבל לא האשה • רבי
יהנן בן ברוקא אומר על שניהם הוא אומר ויברך אתם
אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו :

שם תנו רבנן וכןהה יאמר שובה יי רבבות אלפי
ישראל • כלמד שאין השכינה שורה על פתוח משני
אלפים ושני רבבות מישראל • דרי שהיו ישראל שני
אלפים ויני רבבות חסר אחד • וזה לא עסק בפרה
רביה וקצא שנה גרם לשכינה שתסתלק מישראל

מעמדות ליום שלישי

אָבָא חָנַן אָמַר מְשׁוּם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר תִּיב מִיְתָה • שְׁנֵאמַר
 וּבָנִים לֹא הָיוּ לָהֶם הָא אִם הָיוּ לָהֶם בָּנִים לֹא מְתוּ אַחֲרֵיהֶם
 אֲמַרִים גּוֹרֵם לְשִׁכְיָנָה שְׁתַּסְתַּלַּק מִיִּשְׂרָאֵל שְׁנֵאמַר לֵהוּיֹת
 לָהּ לֹא אֱלֹהִים וְזָרְעָה אַתְרֵיהּ בְּזִמְנָן שְׁזָרְעָה אַתְרֵיהּ שְׁכִינָה
 שְׁחִיָּה עֲלֵיכֶם • אֵין זָרְעָה אַתְרֵיהּ • עַל מִי שְׁזָרָה עַל
 הַעֲצִים וְעַל הָאֲבָנִים :

בניית פרק אלו הן תלוקין
 רבי חנניא בן עקשיא אומר רצה הקדוש ברוך הוא לזכות את
 ישראל לסיקוד תרצה להם תורה יסעות שנאמר ה' חפץ לבטן צדקי
 יגדיל תורה ויאדיר :

בבא בתרא פרק ראשון
 תניא אמרו עליו על בנימין הצדיק שחיה כמנה על קפה של צדקה
 פעם אחת באה אשה ארת לפני בשני בצורה אמרה לו רבי פתחני
 אמר לה העבירה שאין בקפה של צדקה בלם אמרה לו רבי אם אין אתה
 ספרתני תרי אשת ושבעה בניה פתים • עמד ופרנסת משלו • לימים
 חלה בנימין הצדיק ונסת למות • אמר מלאכי השבת לפני הקדוש ברוך
 הוא • רביע של שלם • אתה אמרת כל המקום נפש אתה מ' ישראל קאל
 קים מ' שלם סלא • ובנימין הצדיק שדחיה אשה ושבעה בניה • יכית בשני
 סעסות הלל • מיד קרעו לו גזר הינו • תנא תמישו לו דשרים ושתים
 שנה על שנחיו :

קנים פי רבי טמעון בן עקשיא אומר זקני עם הארץ כל זמן
 שהם מזקינים דעתן מסופת עליהם שנאמר מסיר שפה
 לנאמנים וטעם זקנים יקר • אבל זקני תורה אינם בן
 אלא כל זמן שהם סוקינים דעתן מתישבת עליהם
 שנאמר בישושים חכמה וארץ ימים תבונה :

תלין פי כימי הם אמר רבי אלעזר אין העולם סתמים

אלא בשביל מי שבולם עצמו בשעת מדינה שנאמר
ועלה ארץ על בליטה :

נגעים כי כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו רבי
מאיר אימר אף לא נגעי קרוביו כל הנדרים אדם מתיר
חוץ מנדרי עצמו רבי יהודה אימר אף לא נדרו אשתו
שבינה לבין אחרים כל הבכורות אדם רואה חוץ
מבכורות עצמו :

נה ס' רבסל תנו רבנן שלשה ימים הראשונים הולך
דר במדור התחתון אמצעים הולך דר במדור האמצעי
אחרונים הולך דר במדור העליון וכיון שהגיע וסגור
לצאת מתהפך ויורד וזה תבלי לרה :

ולומרים עשרת הדברות ירשת המן וכו' עד הנקיים כמו שכול מצודר
במעמד יום ראשון :

בקשה ליום שלישי וכאלו לומרים מחנוס אין לאומרים :

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי למחר רעיוני
לכונן מענה לשוני ולמחר מחשבות לבבי והיה עם פי
בעת הסיפי ועם לבי בעת מהשבי ועם ידי בעת מעברי
ועם רגלי בעת שבילי ואל אומר לפניך דבר שאינו הנון
ושלא כרצונה ונעור בשטן לבל ישלט בי ועורני על
דבר כבוד שמה ואל יבהלני חלוטת רעים ואל ישלט
בי יצר הרע :

רבון העולמים נלוי וידוע לפניך שרצוני לעשות
רצונה אלא ששאור שבעסה מעכבי יהי רצון מלפניך
יי אלהי ואלהי אבותי שתשמיר ותכניע יצר הרע ממני
והרחיקה ממאזים וארבעים ושמונה אבריי ואל יבטל

מעמדות ליום שלישי

מִדְרָכֶיךָ הַמְזוּבָּיִם וְתֵן בְּלִבִּי יִצְרַר טוֹב לְשִׁמּוֹר חֻקֶּךָ וּלְעֲשׂוֹת
 רְצוֹנֶךָ וּלְעִבְדֶּךָ בְּלִבְבִּי שָׁלֵם וְקַבַּל תְּפִלָּתִי כַּפְתּוֹב שְׁמֵעָה
 תְּפִלָּתִי יי וְשׁוֹעֲתִי הַאֲזִינָה אֵל דְּמַעֲתִי אֵל תַּחֲרֹשׁ כִּי גַר
 אֲנִי עִמָּךְ תּוֹשֵׁב בְּכָל אַבּוֹתַי : וְאֲנִי תְּפִלָּתִי לָךְ יי עַת
 רְצוֹן אֱלֹהִים בְּרַב חֶסֶדְךָ עֲנֵנִי בְּאַמֶּת יִשְׁעֶךָ : וְשִׁמַּע תְּפִלָּתִי
 כִּי אֲתָה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתַת כָּל פֹּה • בְּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

קקסס אחת מעין יצרת היום על דרך הקבלה :

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אַבּוֹתֵינוּ מֶלֶךְ רַחֲמֵן
 עוֹרֵךְ שְׁלַחן לִבְרִיּוֹתָיו גְּלוּת אֶרֶץ בְּיוֹם זְהוּמְלֵאֵת פְּנֵי תִבְרַ
 תְּנוּבָה לְתֵת חַיִּים לְעַם עֲלִיהָ וּמְזוּן לְהוֹלֵכִים בָּהּ • שֶׁתִּמְצִיא
 בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים מְזוּנֵתֵינוּ לָנוּ וּלְכָל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל
 וְתִזְמִין פְּרִנְסָתָנוּ שְׁלֵמָה וְעַל הַדָּךְ כְּבוֹד כְּדֵי שְׁנוּכַל לְעִבְדֶּךָ
 בְּלִבְבִּי שָׁלֵם וְאֵל יַעֲבֹב עָלֵינוּ שׁוֹם חֵטָא וְעוֹן וְאִשְׁמָה
 לְפָרִנְסָתָנוּ וְהַצֵּל כָּל הוֹלְכֵי דְרָכִים וּמִדְּבָרוֹת מַעֲמֵיךָ יִשְׂרָאֵל •
 מַחֲיוֹת רְעוֹת וּמְבַל פְּנָעִים רְעִים וּמְבַל שְׁטָן וּמְבַקֵּף כָּל אוֹיֵב
 וְאוֹרֵב עַל הַדָּרֶךְ כְּדִכְתִּיב כִּי מִלְּאֲכִיו יִצְוֶה לָךְ לְשַׁמְרֶךָ
 בְּכָל דְרָכֶיךָ : עַל כַּפִּים יִשְׁאוּנֶךָ פֶּן תִּגּוֹף בְּאֲבֹן רִגְלֶךָ :
 וְאַנְחֵנוּ וְכֹל עַמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָלֵל הַרְחִמִים • כִּי אֲתָה
 שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּתַת כָּל פֹּה • בְּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תְּפִלָּה :

מעמדות ליום רביעי

תורה

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם לְהַבְדִּיל
 בֵּין הַיּוֹם וּבֵין הַלַּיְלָה וְהָיוּ לְאֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים
 וּשְׁנָיִם : וְהָיוּ לְמְאֹרֶת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם לְהָאִיר עַל-

הארץ ויהי קרב ויבא אל הים את שני המאלות הגדולות
 את המאור הגדול למטשלת היום ואת המאור הקטן
 למטשלת הלילה ואת הכוכבים : ויתן אתם אלהים
 בך קצו השמים להאיר על הארץ : ולטשל ביום
 ובלילה ולהבדיל בין האור ובין החשך וירא אלהים
 כרי טוב : ויהי ערב ויהי בקר יום רביעי :
 ירמיה לא כהו אמר יהוה נתן שמש לאור יומם חסון
 ירח וכוכבים לאור לילה רגע הים ויהי גליו יהוה צבאות
 שמו : אבי שמו הקים האלה מלפני נאם יהוה גם ורע
 ישראל ישבתו מהיות נזי לפני כל הימים : כה אמר יהוה
 אסיפדו שמים מלמעלה ויחקרו מסדי ארץ למטה גם
 אני אמאם בכל ורע ישראל על כל אשר עשו נאם יהוה :
 הנה ימים באים נאם יהוה ובכרתה העיר ליהוה מפנה
 תנגאל עד שער הפנה : ויצא עוד קו המדה נגדו על
 גבעת צרב ונסב געתה : וכל העמק הפגרים יהרשון וכל
 השדמות עדינחל קרוון עד פנת שער הפגרים מולתה
 קדש ליהוה לא ינתש ולא יקדם עוד לעולם :

תהלים צד

אל נקמות יי אל נקמות הופיע : הנשא שופם הארץ השב נסיל על
 נאים : עד מתי רשעים יי עד מתי רשעים יעלוו : יבישו ידברו שחם
 יתאמרו כל פועלי און : עמד יי ידכאו ונחלתך יענו : אלמנה ונר ידרתו
 ויתוסים ירצחו : ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלתי יעקב : כינו בוערים
 כעם וכסילים מתי תשכילו : הנפסע איוון הלא ישמע אם יחד עין הלא
 יכיש : היוטר גוים הלא יוכיח המלמד אדם דעת : יי יודע מחשנות
 שם כי המר הצל : אשרי הנבר אשר תישרט יה ומתרחף תלפריז :

מעמדות ליום רביעי

לדקקים כי מיני דע עדי יכרה לרשת שבת : כי לא יסוגי נסוי יצא
לא יעזוב : כי ער צדק ישונ משפט ואחריו כל ישרי לב : מי יקום
עם מרעים מי יתיצב לי עם פועלי און : לולי יי עזרתה לי כמעט נכננו
רומה נפשי : אם אמרתי כמה הנלי חסדך יי יסעדי : כרם שרעם
נקרבי תגדומיך ישעשענו נפשי : היחברך כמא תוות ייצר ענין עלי
חוק : יגורו על נפש צדיק ודם נקי ירשיעו : ייחזו יי לי למשגב אלהי
לצור מחסוי וישב עליהם את אונם וכרעתם יצמיתם יצמיתם יי אלהינו :

תורת וירא יהוה וינאץ מפני בניו ויבנתיו : ויאמר אסתירה פני כהן
אראה מה אתריתם כי דוד תהפכת רעה בנים לא-אמן גם : הם קנאנו
כל-אל פעטנוי בתבליהם ואני אקניאם בלא-עם בניו נבל אכעיים : כי
אש קדחה כאפי ותיקר עד-שאול תחתית ותאכל ארץ ויבלה ומלהם סופרי
דעים : אספה עלינו רעות חצי אכלה-בם : סו רעב ולחמי ריחן קסב
מרינו וכן בהמרת אשלת-בם עמחמת וחלי עפר : מהון תשגברנה
ומתדרים אימה נס-בתור נס-בתולה יונק עם-איש שיכת : אמרת
אפאיהם אשבתה מאנוש זכרם :

תמיד פ"ד לא היו כופתין את המלה • אלא היו מעקדין
אותו • מי שזכו באברים אוזון בו • וכך היתה עקדתו •
ראשי לדרום ופניו למערב • והשוחט עומד במזרח ופניו
למערב • של שתר היה נשחט על קרן צפונית מערבית
על טבעת שניה • של בין הערבים היה נשחט על קרן
מזרחית צפונית על טבעת שניה • שחט השוחט וקבל
המקבל • בא לו לקרן מזרחית צפונית ונתן מזרחה צפונית
מערבית דרומית ונתן מערבה דרומה • שירי הדם היה
שופך על יסוד דרומית : כ לא היה שובר בו את הרגל
אלא נוקבו מתוך ארבעו ותולה בו • היה מפשים ויורד
עד שהיא מגיע לחזה • הגיע לחזה התך את הראש
ונתנו למי שזכה בו • ותך את הפרעים ונתנם למי שזכר

בהם • מרק את ההפשטי קרע את הלב והוציא את דמו
 תקד את הידים ונתנם למי שזכה בהם • עלה לדגל
 הימנית חתכה ונתנה למי שזכה בה ושתי ביצים עסה •
 קרעו ונמצא כלו גלוי לפניו • נטל את הפדר ונתנו על
 בית שחישת הראש מלמעלה • נטל את הקרבים ונתנם
 למי שזכה בהן להרחיק • והפרס מדיחין אותה בבית
 המדיחין כל צרפה • והקרבים מדיחין אותן שלש פעמים
 במעוטן על שלחנות של שיש שבין העמודים • נטל את
 הסבין והפריש את הריאה מן הפבר ואצבע הפבר מן
 הפבר ולא היה מזוזה ממקומה • נקב את החזה ונתנו
 למי שזכה בו • עלה לדופן הימנית היה חותק ויודד עד
 השדרה • ולא היה נוגע בשדרה עד שהוא מגיע לבין
 שתי צלעות רפות • חתכה ונתנה למי שזכה בה • והפבר
 תלוי בה • בא לו לגרה • והניח בה שתי צלעות מבאן
 ושתי צלעות מבאן • חתכה ונתנה למי שזכה בה • והקנה
 והלב והריאה תלויין בה • בא לו לדופן השמאלית והניח
 בה שתי צלעות רפות מלמעלן ושתי צלעות רפות מלמטן
 וכך היה מניח בתברתה • נמצא מניח בשתייהן שתים
 שתים מלמעלן ושתיים שתים מלמטן • חתכה ונתנה למי
 שזכה בה והשדרה עסה • והמחול תלוי בה • והיא היתה
 גדולה • אלא של ימין קורין גדולה מפני שהפבר תלוי
 בה • בא לו לעוקץ תתכו ונתנו למי שזכה בו • והאליה
 ואצבע הפבר ושתי כליות עמו • נטל רגל השמאלית
 ונתנה למי שזכה בה • נמצאו כלם עומדים בשורה

מעמדות ליום רביעי

האברים בים • הראשון בראש וברגל • הראש בימינו
ה'סמו' כלפי זרועו • וקרניו בין אצבעותיו • ובית שחימתו
מלמעלה • והפדר נתון עליה • הרגל של ימין בשמאלו • ובית
עורו לחוץ • השני בשתי ידים • של ימין בימינו ושל
שמאל בשמאלו • ובית עורן לחוץ השלישי בעוקץ וברגל
העוקץ בימינו והאליה מדולדלת בין שתי אצבעותיו •
ואצבע הפכד ושתי הכליות עם • והרגל של שמאל
בשמאלו • ובית עורו לחוץ • הרביעי בחזה ובערה • החזה
בימינו והגרה בשמאלו וצלעותיו בין שתי אצבעותיו •
החמישי בשתי רפנות • של ימין בימינו ושל שמאל
בשמאלו • ובית עורן לחוץ • הששי בקרבים הנתונים
בבוק • וכרעים על גביהם מלמעלה • השביעי בסולת •
השמיני בתבתין • התשיעי ביין • הלכו ונתגנס סחצי
כבש ולמטה במערבו • ומלחום וירדו ובאו להם ללשפת
הגזית לקרות את שמע :

פאה פ"ח מי שיש לו חמשים זוז והוא נושא גנותן
בהם הרי זה לא יטול • וכל מי שאינו צריך לטול ונוטל
אינו סת מהוקנה עד שיצטרך לבריות • וכל מי שהוא
צריך לטול ואינו נוטל • אינו נפטר מהעולם עד שיפדנם
לאתרים משלו • ועליו הכתוב אומר ברוך הגבר אשר
יבטח ביי והיה יי סבטחו :

נכות פרק תפלת השחר
תג רבנן וכלשאלה רבי אליעזר נכנס תלמידיו לנכד אסאי לו תלמידיו •
רבינו • למדנו אורתות חיים ונזנה לחיי העולם הבא • אמר להם הוזהר
עבוד תכריכם • וקצו בניכם מן העוה • והשיבם בן גרני תלמיד

הַבָּמִים • וּכְשֶׁאַתָּם חַתְּמָלִים • רַע לִפְנֵי מִי אַתֶּם עֹמְדִים • וּבְשֹׁבִיל כֶּבֶד תִּזְכְּנוּ
 לְדַעֵי הָעוֹלָם הַבָּא • וּכְשֶׁחֲלָה רַגְלֵי יוֹתֵנָן בֶּן זַבְּאִי נִכְנָס תַּלְמִידָיו לְבִקְרָתוֹ
 בֵּינוֹ שָׂרְאָה אַתֶּם הַתְּחִיל לִכְבוֹת • אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו • רַבֵּינוּ גַרְיָא
 עָמִישׁ הַחֹק עֲמַד תִּימְנִי • סָפְנִי מִזֵּאת אֲתָה כּוֹכֵה • אָמַר לָהֶם אֵלֹהֵי הַיָּם
 מוֹלִיכִין אוֹתִי לִפְנֵי שַׂר בְּשַׂר דָּם • שְׂדֵיזִים בָּאֵן וּמַחֵר בְּקַבֵּר • וְאִם יִכְעֹס
 עָלַי • אֵין בְּעַסּוֹ בְּעַם עוֹלָם • וְאִם יֵאָסְרֵנִי אֵין אֲסוּרָא אֲסוּרָא עוֹלָם • וְאִם
 סְמִיתְנִי אֵין מִיתְתִי מִיתַת עוֹלָם • וְאִינִי יְכוּל לְשׁוּחַדוֹ בְּמַמּוֹן וְלִפְסוֹ כְּדַבְרִים
 וְאִף עַל פִּי כֵן הֵייתִי כּוֹכֵה • כִּלְ תוֹמַר עֲכִישׁוֹ שְׂמֹלִיכִין אוֹתִי לִפְנֵי מַלְךְ
 מַלְכֵי הַמַּלְכִּים הַקְּדוֹשׁ בְּחֻדְשׁ הַזֶּה • שְׂדֵיזֵי חֵי וְקִים לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים
 וְאִם יִכְעֹס עָלַי • בְּעַסּוֹ בְּעַם עוֹלָם • וְאִם יֵאָסְרֵנִי אֲסוּרָא אֲסוּרָא עוֹלָם • וְאִם
 סְמִיתְנִי מִיתְתִי מִיתַת עוֹלָם • וְאִינִי יְכוּל לְשׁוּחַדוֹ בְּמַמּוֹן וְלִפְסוֹ כְּדַבְרִים
 וְלֹא עוֹד אֵלֶּא שֵׁשׁ לִפְנֵי שְׁנֵי דְרָכִים • אֶחָד לְגִיתָנִים • וְאֶחָד לְגֵן עֵץ •
 וְאִינִי יוֹדֵעַ בְּאִינְהָ דְרַךְ מוֹלִיכִין אוֹתִי וְלֹא אֲבִיבָה • אָמְרוּ לוֹ • רַבֵּינוּ
 בְּרַבְנֵנוּ • אָמַר לָהֶם יְהִי רְצוֹן שְׂדֵיזֵי מוֹרָא שְׁמַיִם עֲלֵיכֶם כְּמוֹרָא בְּשַׂר דָּם •
 אָמְרוּ לוֹ תַּלְמִידָיו • עַד פֶּאֶן וְתֵי לֹא • אָמַר לָהֶם וְלֹאֵי • תִרְשֵׁי כְּשֶׁאַדָּם
 עֹבֵר עֲבָרָה אוֹמַר שְׂלֵא יִרְאֵנִי שׁוֹם אָדָם :

יֹסֵא מֶרַק יוֹהֵיכ הַאֲוִמֵר אַחְמָא וְאֲשׁוּב אַחְמָא וְאֲשׁוּב •
 אֵין מְסַפִּיקִין בִּידוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה • אַחְמָא וְיוֹם הַכְּפּוּרִים
 מְכַפֵּר • אֵין יוֹם הַכְּפּוּרִים מְכַפֵּר • עֲבֵרוֹת שְׁבִין אָדָם
 לְמָקוֹם • יוֹם הַכְּפּוּרִים מְכַפֵּר • עֲבֵרוֹת שְׁבִין אָדָם לְחִבְרוֹ :
 אֵין יוֹם הַכְּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שִׁירְצָה אֶת חִבְרוֹ • אֶת זוֹ
 דְרִישׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה • לִפְנֵי י״ תַּמְהָרוּ • עֲבָרוֹה
 שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם • יוֹם הַכְּפּוּרִים מְכַפֵּר • וְשְׁבִין אָדָם
 לְחִבְרוֹ אֵין יוֹם הַכְּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שִׁירְצָה אֶת חִבְרוֹ :

מִיֵּלָה מֶרַק בְּנֵי הָעִיר
 תִּגְיָא שְׂאֵל רַבִּי עֲקִיבָא אֶת רַבִּי נְחֵמְיָא הַגְּדוֹל • בְּמַר

הארכת ימים • אתו נחאי וקא סתו ליה • סליק יתיב
 ארישא דדיקלא • אמר לו רבי • אם נאמר כבש • למה
 נאמר אחר • אמר להם צורבא סרבנן הוא שבקיהו • אמר
 לו אחר מיוחד שבקיהו • אמר לו מימי לא קבלתי מתנות
 ולא עמדתי על מדותי • והרן במסוני היתתי • לא קבלתי
 מתנות • כי הא דרבי אלעזר כי הוה משדרי ליה מתנות
 מבי נשיאה לא הוה שקיל • כי הוה מומני ליה לא הוה אזיל •
 אמר להו לא ניחא לכו דאחיה דכתיב ושונא מתנות
 יחיה • רבי זידא כי הוה משדרי ליה מתנות מבי נשיאה
 לא הוה שקיל • כי הוה מומני ליה אזיל • אמר אתיקורי
 דמתיקרו בי • ולא עמדתי על מדותי • דאמר רבא כל
 המעביר על מדותיו מעבירין ממנו כל פשעיו • שנאמר
 נושא עון ועובר על פשעי למי נושא עון למי שעובר על
 פשע • והרן במסוני היתתי • דאמר סר איוב והרן
 במסוניה היה • שהיה מניח פרוטה לתנוני מסמוניה •

כתובות פרק שני דיני גזירות

חבל מעלץ לארץ ישראל ואין חבל מוציאן • תנו רבנן לעולם ידוי
 אדם בארץ ישראל • ואסילו בעיר שרפה נזים • ואל ידוד בחוצה לארץ •
 ואסילו בעיר שרפה ישראל • שכל תדר בארץ ישראל • דומה כמי שישיב
 אלוה • וכל תדר בושצה לארץ • דומה כמי שאין לו אלוה • שנאמר לתת
 לכם את ארץ כנען להיות לכם לאלוהים • וכי כל שאינו דר בארץ ישראל
 אין לו אלוה • אלא לומר לך • כל תדר בושצה לארץ • כאלו עובר עבודה
 זרה • וכן בקוד ושא אמר • ועתה ישמע נא אדני • תמלק את דברי עבד
 אע • תסיתק בי ירח מנחה • ואם בני תאדם ארורים הם לפני יי • כי נרשוני
 פיהם בדתתק בנחלת יי • לאמר לך עבוד אלוהים אחרים • וכי מי אמר לו

מעבודת ליום רביעי

1

לדוד לך עבוד אלהים אחרים אלא לוֹמַר לך • כל הַיָּד בְּרוּצָה לְאַרְץ (בַּיּוֹם הַבַּיִת) • בָּאֵלֶּי עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה : אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר כֹּל הַיָּד בְּאַרְץ יִשְׂרָאֵל שָׂרִי בְּלֹא עֵץ • שֶׁנֶּאֱמַר וְכֵן יֵאמַר שָׂכֵן חִלְיָתִי הָעַם הַיּוֹשֵׁב בְּחַנְשָׁא עֵץ : עֲדוּת פִּיָּה אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ מִקְּבֵל אֲנִי מֵרַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זְבַדִּי שֶׁשָּׁמַע מֵרַבּוּ וּרְבֵי מֵרַבּוּ הִלְכָה לְמֹשֶׁה מִסִּינַי • שֶׁאִין אֵלֵיהוּ בָּא לְטַמֵּא וּלְטַהֵר לְרַחֵק וּלְקַרֵּב • אֲלֵא לְרַחֵק אֵת הַמְּקוֹרְבִים בְּזוֹרֵעַ • וּלְקַרֵּב אֵת הַמְּרוֹחָקִים בְּזוֹרֵעַ • מִשְׁפַּחַת בֵּית צְרַפְּהָ הֵיטָה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן • וּרְחֻקָּהּ בֶּן צִיּוֹן בְּזוֹרֵעַ • וְעוֹד אַחֲרַת הֵיטָה שֵׁם • וְקִרְבָּהּ בֶּן צִיּוֹן בְּזוֹרֵעַ • כִּנּוּן אֵלֵי אֵלֵיהוּ בָּא לְטַמֵּא וּלְטַהֵר לְרַחֵק וּלְקַרֵּב • רַבִּי יְהוּדָה אָמַר לְקַרֵּב אֲבָל לֹא לְרַחֵק • רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר לְהַשׁוֹת אֵת הַמְּחֻלָּקֵת • וְחַכְמִים אָמְרִים לֹא לְרַחֵק וְלֹא לְקַרֵּב אֲלֵא לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בְּעוֹלָם • שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּה אֲנִכִּי שָׁלַח לְכֶם אֵת אֵלֵיהֶם הַנְּבִיא לִפְנֵי בֹא יוֹם יִי הַגְּדוֹל וְהַגּוֹרָא • וְהַיּוֹשֵׁב לִב אֲבוֹת עַל בָּנִים וְלִב בָּנִים עַל אֲבוֹתָם :

עוקצין פיג אמר רבי שמעון בן חלפתא לא מצא תקדוש בידה הוא בלי מחויב ברכה לישראל אלא השלום בשנאמר יי עוז לעמו יתן יי יבד את עמו בשלום :

תמיד פ"ז באו ועמדו אצל בן ארזא אחד מימינו ואחר משמאלו • שחיה לנסך והגיף הסגן בסודרים • והקיש בן ארזא בצלצל • ודברו הלויים בששיר • הגיעו לפרק תקעו והשתחוו העם • על כל פרק תקיעה • ועל כל תקיעה השתחויה • והו סדר התמיד לעבודת בית אלהינו • יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן :

מעמדות ליום רביעי

מנחת שרק ומוכח

מגו רבנן תביבין ישראל שסבבן תקדוש ברוך הוא בכחות תפלין
 הראשיתן תפלין גזרותיהן וציצית בגנדיהן ומוזה בשתחיתן
 ועליהן אבר דוד שבע ביום הללתיך על משפטי צדקה וישעיה שנכנס
 דוד לבית הכרתיך וראה את עצמו ערום היה אומר אוי לי שאני עומד
 בלא מצות ובין שגזבר במילה שבבשרו נתישבת דעתי לאחר שיצא
 אפר עליה שיהיה שגאמר לבניצח על השמינית מומר לדוד על מילד
 שנתנה בשמיני : רבי אליעזר בן יעקב אומר כל מי שיש לו תפלין בראשו
 תפלין גזרעו וציצית בגנדרו ומוזה בפתחו הכל בחוק שלא יחסא
 שגאמר והיום נהמשלש לא בטהרה ינתק ואמר חונה פלאך יי סביב
 לראיו ויחלצם :

מה שרק לא מצאי משבע עושים מיש כחמש
 בארבע משלש משתים ומאתת מי עשאן הראשונה
 עשה משה והשניה עשה עזרא וחמש מעזרא ואילך
 יברי רבי מאיר וחכמים אומרים שבע מעזרא ואילך
 וסי עשאן שמעון הצדיק ויוחנן כהן גדול עשו שתים
 שתים אליועני בן תקופ ותנמאל המצדי וישמעאל בן
 יאאבי עשו אחת אחת :

גדה ס' המפלה דרש רבי יוסי הגלילי מאי דכתיב אודך
 על כי נודאות נפליתי גפלאים מעשיה ונפשי יודעת מארי
 וראה שלא במדת הקדוש ברוך הוא מדת בשר ודם
 מדת בשר ודם אדם יותן זרעונים בערוגה כל אחת
 אחת עולה במינה ואלו הקדוש ברוך הוא צר את
 העבר במעי אמו וכלן עולין למין אחד : דבר אחר
 צבע נתן סמנין ליוצרה וכלן עולין לעבע אתר ואלו

הקדוש ברוך הוא צר את העפר במעי אמי וגל אחד
ואחד עולה למינו :

ולומרים עשרת הדברות יפרשת המן עד הבקשות כמו שהם מסודר
כמעמד יום א' :

בקשה ליום רביעי וכאלוין לומרים סמנות לזן לאומרים :

יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי אבותי שתשים חלקי
עם יושבי בית המדרש ולא תשים חלקי מיושבי קרנות •
ותצילני כל ימי מלכת בעצת רשעים ומלישב במושב
לצים • ותן לפני נשבר ונרבה ושפל רוח לפני כל בני
אדם • ולמקללי נפשי תדום • ושמרה לפי מהסוס שלא
אחטא בלשוני ולא אשיב תרפי דבר • ואתה צורי היה
סגן בעדי שלא תוכל שום בריה להזיקני • ויחד לבכי
לאהבה וליראה את שמך • עד אשר יהיו דרכי מתקנים
גד בניה ועזרני לנצור עדותך בכל לב • ונחני בארץ
מישור • וגל עיני ואביטה נפלאות מתורתך • ומלא כל
מטאלותי במדה טובה ישועה ורחמים • ודרך שקר הסר
ממני והעבר עיני מראות שוא וכוף את יצרי להשתעבד
לה ולעשות רצונך כל ימי חיי • תזיה עם לבי לעשות
חקה • כי עמך תיצאות תחיים • וכידך רוחי ונשמת
להמות לבי לרצונך • יהי רצון מלפניך יי אלהי ואלהי
אבותי שיוכשו רחמיה את בעסק מעלינו ויגלו רחמיה
על מדותיה והתנהג עמי במדת חסד ובמדת רחמים •
וחוסה נא עלי • וחנני לראות באור תחיים • וללמד
וללמד ולשמור ולעשות ולקיים את כל חקי רצונך ולהדבק
עם יראי שמך • ותן לי חיים מברכים וטובים • וקבל

מעמדות ליום רביעי

תַּחֲנַנְתִּי וְעִשְׂהָ בְּקִשְׁתִּי וַיִּסַּח וְהַעֲבֵר פְּשָׁעֵי סַגְד עֵינֶיךָ
כַּאֲסִיר אֲנִי אֲנִי הוּא מַחֵה פְּשָׁעֶיךָ לְמַעַנִּי וְחַטָּאתֶיךָ
לֹא אֲזַכֵּר • וְחַנּוּנֵי וְשִׁמְעַתְּ תַּפִּלָּתִי כִּי אֵתָּה שׁוֹמַעַתְּ תַּפִּלָּת
כָּל פֶּה • בְּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמַעַתְּ תַּפִּלָּה :

בְּקֶשֶׁת אֶתְּרַם מַעֲיָן יִצְרָם כִּיּוֹם עַל דַּרְךְ סַקְנָם :

יְהִי רִצּוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יוֹצֵר הַכֹּל
אַחַר יַחֲדָו וְיִסְוִיחֵד בְּפִי כָל־ תוֹלָה עוֹלָמוֹ בְּזוֹרְעוֹ כַּאֲשֶׁר כּוֹל •
חָפֵץ וְיִכּוֹל • שֶׁתִּצְלֵל עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל מִשְׁכּוֹל וְלִדְוֹתֵי וְאִסְבְּרָה
שְׁתִּלִּית בְּיוֹם זֶה תִּשְׁמֹר מִמֶּנָּה תִּינּוּקוֹת שֶׁל עִמָּךְ בֵּית
יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא תִפּוֹל בְּפִידֵם • וְתִגְדֹּלֵם לְתוֹרַתְךָ וְתִגַּן עֲלֵיהֶם
בְּרַחֲמֶיךָ • כְּדַכְּתִיב וְחַנּוּתִי אֵת אֲשֶׁר אַחֲזֵן וְרַחֲמֵתִי אֵת
אֲשֶׁר אֶרְחַם • כִּי אֵתָּה שׁוֹמַעַתְּ תַּפִּלָּת כָּל פֶּה • בְּרוּךְ
אַתָּה שׁוֹמַעַתְּ תַּפִּלָּה :

מעמדות ליום המישי

זורה

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָצוּ הַיָּמִים שְׂרָץ נֶפֶשׁ תִּיהַ וְעוֹף
יְעוֹפֵף עַל־הָאָרֶץ עַל־פְּנֵי רִקִיעַ הַשָּׁמַיִם: וַיִּבְרָא אֱלֹהִים
אֶת־הַתַּיִנִּים הַגְּדֹלִים וְאֵת כָּל־נֶפֶשׁ הַחַיָּה הַרְמִשָּׁת
אֲשֶׁר שְׂרָצוּ הַיָּמִים לְמִינֵהֶם וְאֵת בְּלַעֲזוֹף כָּנָף לְמִינֵהוּ
וַיִּרְא אֱלֹהִים כִּי־טוֹב : וַיַּבְרֵךְ אֶת־הָאֱלֹהִים לֵאמֹר פְּרוּ
וּרְבוּ וּמִלְאוּ אֶת־הַיָּמִים בַּיָּמִים וְהַעוֹף יִרְבַּ בָּאָרֶץ: וַיְהִי־
כֵן וַיְהִי־בִקְרַת יוֹם חַמִּישִׁי :

יחזקאל ליד וברתי להם בריח שלום והשפתי תיחד רעה

מִן־הָאָרֶץ וַיֵּשְׁבוּ בַמִּדְבָּר לִבְטַח וַיִּשְׁנוּ בַיַּעְדִּים : וְנִתְּתִי
 אוֹתָם וּסְבִיבוֹת גִּבְעוֹתֵי בְרָכָה וְהוֹרַדְתִּי הַגִּזְמִים בְּעֵינֵי
 גִּשְׁמֵי בְרָכָה יְהוָה : וְנָתַן עִם הַשֶּׁלֶה אֶת־פְּרִי וְהָאָרֶץ תִּתֵּן
 יְבוּלָהּ וְהָיָה עַל־אֲדָמָתָם לִבְטַח וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה בַּשָּׁבָר
 אֶת־לַמְטוֹת עֲלֵם וְהַצְלָתִים מִיַּד הָעֹבְדִים בָּהֶם : וְלֹא־יְהִי
 עוֹד בּוֹ לְנֹזִים וְחַיֵּת הָאָרֶץ לֹא תֹאכְלֶם וַיֵּשְׁבוּ לִבְטַח וְאִין
 מִתְרִיד : וְהִקְמַתִי לָהֶם מַטְעַ לֶשֶׁם וְלֹא־יְהִי עוֹד אֲסָפִי
 רֶעִב בָּאָרֶץ וְלֹא־יִשְׁאֹו עוֹד כְּלַמֵּת הַנּוֹזִים : וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי
 יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם אֲתֵם וְהִמָּה עִמִּי בֵּית יִשְׂרָאֵל נֹאֵם אֲדֹנָי
 יְהוָה : וְאַתֵּן צֶאֱנִי צֶאֱנִי מִיַּעֲוִיתִי אֲדָם אֲתֵם אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם
 נֹאֵם אֲדֹנָי יְהוָה :

(תכלוס פ"א) למנצח על הגהות לאסף: הרנינו לאלהים עזנו הרישו לאלהי
 יעקב: שאו ומה יתנו תוף כנור נעים עם נבל: חקשו בחידוש שושר נכסה
 ליום חגנו : כי חק לישראל הוא כששם לאלהי יעקב : ערות ביהושף
 שמו בצאתו על ארץ מצרים שמה לא ידעתי אשכנז : הסירותי מסבל
 שכמי כסוי מדוד תעבורנה : בצדה קראת ואחלצך אענך בסתר רעם
 יבחנך על כי סרובה סלה : שבע עמי ואעידה בך ישראל אם השכנע
 : לא יהיה בך אל זר ולא תשתעשה לאל נזר : אנכי יי אלהיך המעלך
 ארץ מצרים הרחב סיך ואמלאו : ולא שבת עמי לקולי וישראל לא
 גבה לי : ואשלוש בשרירותי לכם ולבו כפועציתדם : לו עמי שומע לי
 ישראל בדרכי יחלכו : כמעט אייביהם אכניע ועל צויהם אשוב ידי :
 זשנאי יי יכחשו לו ויהי עתם לעולם : ויאכילו מחלב חמה ומצד
 יבש אשביעך :

תורה לילי בעם ארוב אגור פן ינצרו צביתו פן יאסרו דעו יסדו ולא
 יהיה פעל בלונת : בירגו אבד עצות רעה וחקן חכם תבונה : חכש
 שגילו ואת בינו לאתרתם : איכה ידוף אתר אלקי וישגי עיני רעה
 יסלא בירצום סלום וחתה הקרית : כי לא כעורט צדק ישגיני

פלילים : כִּי בַּמָּצוֹן סָרַם נַפְשׁוֹ וַיִּשְׁרַחַת עֲצוּהוֹ עֲבָלָה עֲבָלָה עֲבָלָה אֲשֶׁר לֹא
 סָדְדוּ לָמוֹ : חֶמֶת תַּנִּינִם יִנָּם וְרֹאשׁ פְּתִיחַ אֲכֹר : הֲלֹא הָאָה כַּמֶּס עֲמִדֵי
 הַתּוֹם בְּאִוְצְרֵתֵינוּ לִי נָקַם וְשָׁלַם לְעַת הַתּוֹם תִּלְלִם בְּי קְרוֹב יוֹם אִירֵם
 וְחַשׁ עֲתֵדַת לָמוֹ :

מסכת תמיד פ"ה אמר להם הממונה ברכו ברכה אחת
 והם ברכו • קראו עשרת הדברים • שמע והיה אם שמוע
 ויאמר • ברכו את העם שלש ברכות אמת ויציב ועבודה
 וברכה כהנים יובשבת מוסיפין ברכה אחת למשמר היוצא:
 ב אמר להם חדשים לקמורת בואו והפיסו והפיסו זכה מי
 שזכה אמר להם חדשים עם ישנים בואו והפיסו מי מעלה
 אברים מן הכבש למזבח • רבי אליעזר בן יעקב אומר
 המעלה אברים לכבש הוא מעלה אותם על גבי המזבח :
 ג מסרום לחונים היו מפשיטין אותם את בגדיהם ולא היו
 מניחים עליהם אלא מכנסים בלבד • וחלונות היו שם
 וכתוב עליהם ה' שמישי הכלים: ד מי שזכה בקמורת היה
 נוטל את הכף ודכף רומה לתרקב גדול של זהב מחזיק
 שלשה קבין והבוק היה בתוכו מלא וגדוש קמורת • וכסוי
 היה לו וכמין משיטלת היתה עליו מלמעלה : ה מי שזכה
 במתה נמל מתתת הכסף ועלה לראש המזבח ופנה את
 זבולו הילך והילך ותתה • ירד וערן לתוף בלי של זהב •
 גתפור ממנו נקב נחלים והיה מכבדן לאמה ובשבת הית
 גיפה עליהן פססתר ופססתר היתה בלי גדול מחזקת לתרי
 גמתי שרשרות היו בה • אתת שהוא מושה בה וירד •
 ואתת שהוא אתתו בה מלמעלן בשביל שלא תתגלגל •

וּשְׁלֹשָׁה דְבָרִים הֵיטָה מְשֻׁמָּשֶׁת בּוֹפִין אוֹתָהּ עַל גְּבֵי גַחְלִים
 וְעַל הַשְּׂרָץ בְּשֶׁבֶת וּמִזְרִידִין בַּה אֵת הַדְּשׁוֹן מֵעַל גְּבֵי הַמִּזְבֵּחַ׃
 וְהִגִּיעוּ בֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ נִמְלֵ אֶחָד אֶת הַמַּגְרָפָה וּזְרָקָה
 בֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ אֵין אָדָם שׁוֹמֵעַ קוֹל חֲבֵרוֹ בִּירוּשָׁלַיִם
 מִקוֹל הַמַּגְרָפָה וְשְׁלֹשָׁה דְבָרִים הֵיטָה מְשֻׁמָּשֶׁת בְּהִנְשָׁהּ
 שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ יוֹדֵעַ שְׁאֲחִיו הַכֹּהֲנִים נִכְנָסִים לְהַשְׁתַּחֲוֹת
 וְהוּא רָץ וְבָא וּבֵן לוֹי שֶׁהוּא שׁוֹמֵעַ אֶת קוֹלָהּ יוֹדֵעַ שְׁאֲחִיו
 הַלְוִיִּם נִכְנָסִים לְדַבֵּר בְּשִׁיר וְהוּא רָץ וְבָא • וְרֹאשׁ הַמַּעֲמָד
 הָיָה מַעֲמִיד אֶת הַטְּמָאִים בְּשַׁעַר הַמִּזְבֵּחַ׃

פאה פרק ח' וְכָל דִּין שְׁלוֹקָה שׁוֹחֵד וּמַטָּה אֶת הַדִּין אֵינוֹ
 מֵת מִן הַזְקָנָה עַד שְׁעֵינָיו כִּהוֹת שְׁנָאֲמַר וְשׁוֹחֵד לֹא תִקַּח כִּי
 הַשְּׁחָד יַעֲוֹד פְּקָחִים וְיִסְלַף דְבָרֵי צְדִיקִים • וְכָל מִי שְׁאֵינוֹ
 לֹא חֲנֹד וְלֹא אֵלֶם וְלֹא סוֹמֵא וְהוּא עוֹשֶׂה עֲצָמוֹ כְּאֶחָד
 מֵהֶם אֵינוֹ מֵת מִן הַזְקָנָה עַד שְׁנַעֲשֶׂה כְּאֶחָד מֵהֶם
 שְׁנָאֲמַר הַדֹּרֶשׁ רְעָה תְּבוֹאֲנוּ׃

נרכות פרק אין עומדין
 תְּנֵי רַבֵּן מַעֲשֶׂה בְּחִסְדֵי אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְפַּלֵּל בְּדַרְךָ וְבָא תַנְמֵן אֶחָד
 וְתָנֵן לוֹ שְׁלוֹם וְלֹא מַחְזִיר לוֹ שְׁלוֹם • הַסְתִּין לוֹ עַד שְׁסִים תְּפַלְתּוּ • לְאַחַד
 שְׁסִים תְּפַלְתּוּ אֲמַר לוֹ רִיקָה וְהֵלֵא כְּתוּב בְּתוֹרַתְכֶם רַק חֲשַׁמֶר לָךְ וְשִׁמּוֹר
 נְפִשְׁךָ כֹּאד • וְכִתִּיב וְנִשְׁמַרְתֶּם כֹּאד לְנַפְשׁוֹתֵיכֶם • כִּשְׁנַתִּי לָךְ שְׁלוֹם לְכַת
 לֹא תִחַרְתְּ לִי שְׁלוֹם • אִם הָיִיתִי חוֹתֵךְ רֹאשְׁךָ בְּסִיף מִי תִיהַ תּוֹבֵעַ אֶת
 רַקֵּךְ מִיָּדִי • אֲמַר לוֹ הַסְתֵּן עַד שְׁאַפְיִסְךָ בְּדְבָרִים • אֲמַר לוֹ אֵלֹה הָיִיתִי
 עוֹמֵד לִפְנֵי מַלְךְ בְּשֵׁר וְדָם יָבֵא חֲבֵרְךָ וְתָנֵן לָךְ שְׁלוֹם הָיִיתִי מַחְזִיר לוֹ שְׁלוֹם
 אֲמַר לוֹ לֹא • וְאִם הָיִיתִי מַחְזִיר לוֹ מֵה הָיִי עוֹשִׂין לָךְ • אֲמַר לוֹ הָיִי חוֹתֵכִין
 אֶת רֹאשִׁי בְּסִיף • אֲמַר לוֹ וְהֵלֵא דְבָרִים קַל תְּחַסֵּר וְיֵמָה אֶתָּה שְׁעוֹמֵד לִפְנֵי

עבודת ליום חמישי

מלך בשד נדם שחיוס סאו יסדה בקבר • קדו אני שחיותי יסד לפני סלך
 מלכי הקללים בקדוש כדוך היא • שדאי די וקום לעד ולעולמי עלמכי
 על אחת גמח וכמה • מיד נתפס אותו תבטן ונפטר אותו חסיד סכנו
 והלך לביתו לשמים :

שקלים פרק בשלשה פרקים

אין התערס נכנס לא בפרגוד חפות ולא במנעל ולא
 בסנדל ולא בתפלה ולא בקמיע • שמא יעני ויאמרו מען
 הלשכה העני • או שמא יעשר ויאמרו סתרוסת הלשכה
 העשירי לפי שאדם צרף לצאת ידי הבריות כדרך שצריך
 לצאת ידי המקום שנאמר והייתם נקים מיי וסישראל :
 ואמר ומצא הו ושכל טוב בעיני אלהים ואדם :

שבת פרק במה מדליקין

תנו רבנן מי שחלה תטה למות אוסדים לו התורה שכן
 דרך כל המומתן מתודין • אדם יוצא לשוק יהי דומה
 בעיניו כמי שנמסר לסרדיוס • חש בראשו יהי דומה
 בעיניו כמי שנתנוהו בקולר • עלה למטה ונפל יהי דומה
 בעיניו כמי שהעלוהו לגרדום להן • שכל העולה לגרדום
 לרן אם יש לו פרקליטין גדולים נצול ואם לאו אינו נצול •
 ואלו הן פרקליטין של אדם תשובה ומעשים טובים •
 ואפילו תשע מאות ותשעים ותשעה מלמדיו עליו חובה
 יאחד מלמד עליו וכות נצול שנאמר אם יש עליו מלאך
 מליץ אחד מני אלף לתמיד לאדם ישרו • ויחננו ויאמר
 פדעהו מרדת שחת מצאתי כפר: רבי אליעזר בנו של רבי
 יוסי תגלילי אומר אפילו תשע מאות ותשעים ותשעה
 באותו מלאך להובה ואחד לכות נצול שנאמר מלאך
 מליץ אחד מני אלף :

מעמדות ליום המשיח

משה פרק משוח מלחמה

אל ידך לבבכם אל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם: אל ידך לבבכם מפני צהלה סופים וצחצוח תרבות אל תיראו מפני הנפת התריסן והפגת הקלעים ואל תחפזו מפני קיל הקרבות ואל תערצו מפני קיל הצהלה כי ה' אלהיכם ההולך עמכם הם באים בגנצחוננו של בשר ודם ואדם באים בגנצחוננו של מקום פלשתים באים בגנצחוננו של גלות מה ויהי סופו לסוף נפל בתרב והם נמלו עמו בני עמון באו בגנצחוננו של סוף ומה היה סופו לסוף נפל בתרב והם נמלו עמו והאם אי אתם בן כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם זה סתנה הארון:

סופה שם תגו רבנן אשר בנה אשר נסע אשר ארשו למדה תורה דרף ארץ שיבנה אדם בית ויטע פרם ואחר כך ישא אשה ואף שלמה אמר בחכמתו הכן בחוץ מלאכתה ועתה בשרה לה אחר ובנית ביתה הכן בחוץ מלאכתה זה בית ועתה בשרה לה זה פרם אחר ובנית ביתה זו אשה דבר אחר הכן בחוץ מלאכתה זה מקרא ועתה בשרה לה זו משנה אחר ובנית ביתה זה תלמוד דבר אחר הכן בחוץ מלאכתה זה מקרא ומשנה ועתה בשרה לה זה תלמוד אחר ובנית ביתה אלו מעשים טובים רבי אליעזר בנו של רבי יוסי תלילי אומר הכן בחוץ מלאכתה זה מקרא משנה ותלמוד ועתה בשרה לה אלו מעשים טובים אחר ובנית ביתה דרוש וקבל שכר:

אבות סיב פרמון אומר היום קצר והמלאכה סדבה והפעלים נצלים והשכר נרבה ובעל הבית דחוק הוא היה אומר לא עלך המלאכה קטור ולא אתה בן חורין לתבוא סמנה אם למדת תורה

מעמידות ליום הטיש

יְרַחֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ לְךָ שָׂכָר הַרְבֵּי וְנִאֲמָן וְהָאֵל בְּעַל סִלְחָהּךָ שְׂרָשִׁים
לֵךְ שָׂכָר פִּעְלֶיךָ וְרַע שְׂמֵתוֹ שִׁכְרָה שֶׁל צְדִיקִים לְעֵתִיד לְבָא :

בגהרין פרק חלק

תָּנָא רַבִּי אֱלִיהוּ • צְדִיקִים שְׂעִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹתוֹן אִינן
חַיִּין לְעַמְּךָ • שְׂנֵאמֵר הַיְהִי הַשָּׂאֵר בְּצִינן הַנּוֹתָר בִּירוּשָׁלַיִם קְדוֹשׁ יֹאמֵר
וְלֵךְ הַתְּחִב לַחַיִּים בִּירוּשָׁלַיִם • מִה קְדוֹשׁ לְעוֹלָם קָדִים • אִם הֵם לְעוֹלָם
קָדִים • וְאִם תֹּאמֵר אֲתָן אֵלֶיךָ שְׂנֵים שְׂעִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְחַדֵּשׁ בְּרַחֲמֵי
אֵת עוֹלָמוֹ שְׂנֵאמֵר וְנִשְׁגַּב יִי לְבַדוֹ בַּיּוֹם הַהוּא • צְדִיקִים מִה הֵם עוֹשִׂים •
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לָהֶם כְּנִפְסִים בְּנִשְׂרִים וְשִׂטִּים עַל פְּנֵי הַמַּיִם • שְׂנֵאמֵר
עַל בֶּן לֹא יִרְאֵה בְּהַסִּיר אֶרֶץ וְכַסּוֹת תְּרִים בְּלֵךְ יָמִים • וְשִׂמָּה תֹאמֵר יֵשׁ
לָהֶם צַעַר • תִּלְסֹד לֹמֵר וְקוֹי יִי יְחַלְפוּ כַח יַעֲלֵי אֲבָד בְּנִשְׂרִים יִרְצוּ וְלֹא
יִנְסוּ יָלְכוּ וְלֹא יִיָּעֲפוּ :

סדר קדשים ערכין פרק שלישי

בְּאוֹנָם וּמִפְתָּה לְהַקֵּל וְלְהַחֲמִיר • בִּיצַד • אַחַד שְׁאֵנָם
וּפְתָה אֶת הַגְּדוּלָה שְׂבַכְהֵנָה • וְאֵת הַקְּמִנָה שְׂבִישְׂרָאֵל •
נֹתָן חֲמִשִּׁים סָלְעִים • וּבְבוֹשֶׁת וּבַפְּנֵם • הַכֹּל לְפִי הַמְּבִישׁ
וְהַמְּבִישׁ • וּבְמוֹצֵיָא שֵׁם רַע לְהַקֵּל וְלְהַחֲמִיר • בִּיצַד • אַחַד
שְׂהוֹצֵיָא שֵׁם רַע עַל הַגְּדוּלָה שְׂבַכְהֵנָה וְעַל הַקְּמִנָה
שְׂבִישְׂרָאֵל • נֹתָן מֵאָה סָלְעִים • נִמְצָא הָאוֹמֵר בְּפִיו חֲמוּר
אֵן הַעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה • שִׁבְן מְצִינוּ שְׁלֹא נְתַתֵּם גִּזְרֵי דִין עַל
אֲבוֹתֵינוּ בְּמַדְבָּר • אֵלֹא עַל לְשׁוֹן הָרַע • שְׂנֵאמֵר וַיִּנְסוּ
אֶתִי זֶה עֲשֵׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי :

ערכין שם תנא רבי רבי ישמעאל על מה מכפר
הקמורת • על לשון הרע • אמר הקדוש ברוך הוא יבא
דבר שבחשאי ויכפר על דבר שבחשאי :

סדר סהרות ידים פרק ראשון

מִי רְבִיעִית נוֹטְלִין לְיָדֵים לְאֵדִי • וְאֵי לְשִׁנַּיִם • מַחֲצִי

מעמדות ליום חמישי

עַה
לֹא לְשִׁלְשִׁי אֹ אֹ לְאַרְבָּעָה • מִלֹּג לַחֲמִישִׁי • וְלַעֲשָׂרָה
יִלְמְאֵה רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר וּבְלִבְךָ שְׁלֹא יִפְתּוֹת לְאַחֲרוֹן שְׁבָהֶם
מִרַבִּיעִית מִסִּיפִין עַל הַשָּׁנִים וְאִין מִסִּיפִין עַל הָרֵאשׁוֹנִים:
נְדָה מ' מ' הַגּוֹ רַבֵּן בְּגַד שְׂאֵבֵר בּוֹ כְּלָאִים הָרִי זֶה לֹא
יִסְבְּרָנוּ לְנִכְרִי • וְלֹא יַעֲשֶׂה מִמֶּנּוּ מְרַדְעַת לַחֲמֹר • אֲבָל
עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ הַכְּרִיכִין לְמַת • דְּכָהִיב בְּסִתִּים חֲפָשִׁי • כִּיּוֹן
שְׂאֵדָם מַת נַעֲשֶׂה חֲפָשִׁי מִן הַמְצוֹת:

יְאוּמָרִים עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת וּפְרֻשָׁת הֵמֶן וְגו' עַד הַנְּקֻשׁוֹת כְּמוֹ זְכוּל
מְסוּדֵר כְּמַעֲמֵד יוֹסֵף א' :

בַּקְשָׁה לְיוֹם חֲמִישִׁי וְכַסְלִין לְאוּמָרִים סְחָנוֹת אִין לְאוּמָרִים :

יְהִי רַצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי שֶׁתִּתְּנֶנּוּ עִמִּי
בְּמִדַּת הַחֶסֶד וּבְמִדַּת הַרְחָמִים כֹּל יְמֵי חַלְדֵי • וְתִנְחַל לִי
מִמְנוּרֵי וְאֵל תִּאֲסוֹף עִם חַטָּאִים גַּפְשִׁי וְעִם אֲנִשֵׁי דְמִים
חַיִּי • וְגַם עַד זְקֵנָה וְשִׁיבָה אֵל תַּעֲזֹבֵנִי • וְתִתֵּן חֶלְקִי עִם
יְרֵאִיקָ וְיִזְדַּעֵי שְׂמֵךְ • וּבֵין רְצוּיִיךָ הַעוֹשִׂים רְצוֹנָךָ בְּלִבְךָ
שְׁלָם וְעִמָּהֶם יְהֵא חֶלְקִי וְגוֹרְלִי וְכוֹסִי כִּי אֵתָה תוֹמִיקָ גּוֹרְלִי
אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתַי אֵל תִּפֶּן לְרַשְׁעֵי וְלַחַטָּאֵתִי
וְלַעֲוֹנוֹתִי וְלַפְשָׁעֵי שְׁחַטָּאֵתִי וְשַׁעֲוִיתִי וְשַׁפְשָׁעֵתִי לְפָנֶיךָ
וְלַמַּעֲשִׂים רַעִים שַׁעֲשִׂיתִי • עֲשֵׂה אֵתָה עִמִּי צְדָקָה לְמַעַן
שְׂמֵךְ וְלַמַּעַן בְּרִיתְךָ עִם אֲבֹרָהֶם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ •
וְלַמַּעַן מִשָּׁה וְאֶתְרֵן דּוֹד וְשְׁלָמָה וְאַלְיָהוּ • וְלַמַּעַן כֶּסֶף
כְּבוֹדָךָ • וְלַמַּעַן שְׂכִינְתְּךָ • וְרַחֵם עָלַי כִּי רַחוּם אֵתָה •
יִמְבַלְעֶדֶיךָ אִין לִי מִי שִׁירְחַמְנִי וְיִרְאֵה בְּעֵינַי כִּי אֵתָה יְיָ
אֱלֹהֵי : יְיָ שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ יִרְאֵתִי • וְחַלְתִּי וְנִבְהַלְתִּי וְאִירָא
חַחוֹת רַעֵי אֵתָה כִּי מֵאֵתָה הַצְדָקָה וְהָאֲמִינָה וְיִסְפִּיקָ הַדַּעַח

וְהִתְבַּיַּתָּה אֶרְצִי שִׁמְעָה תִּפְלְתִי וְשׁוּעָתִי אֲלֶיךָ תָּבוֹא
 וְהִיאֲזִינָה אֵל תַּחֲנוּנֵי בְּאִמּוּנָתְךָ עֲנֵנִי וְשִׁמְעֵ תִּפְלְתִי כִּי
 אַתָּה שׁוֹמֵעַ תִּפְלֹת כָּל פֶּה בְרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה :

נקמה אחרת משון יצרת טוים כל דרך סקנלס :

יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ מִכֵּן תִּבְּל
 בְּלַחֹ וּמְקוֹם עוֹלָם בְּתוֹרָתוֹ בּוֹרָא בְרִיּוֹת חַיִּים בְּתַחֲתוּנִים
 בַּיּוֹם זֶה לְהִרְאוֹת תִּפְאָרַת גְּדֻלָּתוֹ וְנִתַּת בְּהֵם פֶּה לְפָרוֹת
 וּלְרִבּוֹת וְלִהְפָּלִיא לַעֲשׂוֹת אִישׁ עַל עֲבוֹדָתוֹ אָנָּה יי אֱלֹהֵי
 בְּרַחֲמֵיךָ רַבִּים רַחֵם עַל מַעֲשֵׂה יְדִיָּה לְבַל תִּפְּוֹל אֲשֶׁה מִפְּדִי
 בְּסִנְיָה מַעֲסָה יִשְׂרָאֵל וְאֵל יַחֲסוּר הַמּוֹג לְמַנִּיקוֹתֶיהֶן וְהַבֵּן
 רִדְיָהֶן כְּשֶׁתִּי מַעֲיִטָת לְהַשְׁפִּיעַ חֶלֶב לִלְוִדוֹתֶיהֶן לְמַעַן יִגְדְּלוּ
 לְעֲבוֹדָתְךָ בְּרַכָּתִיב מִפִּי עוֹלָלִים וְיוֹנְקִים יִסְרְתוּ עוֹ וְנוֹכַח
 בְּלָנוּ לְרִאוֹת בְּנַחֲמַת צִיּוֹן בְּרַכָּתִיב לְמַעַן תִּינָקוּ וְשִׁבְעֵתֶם
 מִשֹּׁד תַּנְחוּמִיָּה לְמַעַן תִּמְצוּ וְהִתְעַנְּתֶם מִזִּוֹ כְּבוֹדָה כִּי
 אַתָּה שׁוֹמֵעַ תִּפְלֹת כָּל פֶּה בְרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תִּפְלָה :

מעמדות ליום ששי

תודה ניאמר אלהים תוצא הארץ גפוש חיה למינה
 בקמה ורמש וחקיתו ארץ למינה ויהי בן גיעש אלהים
 את חית הארץ למינה ואת הבקמה למינה ואת כל
 גמש האדמה למינה וירא אלהים כירטוב : ויאמר
 אלהים געשה אדם בצלמנו כדמותנו וירדו בדגת
 תים ובעוף השמים ובבקה ובכל הארץ ובכל
 ממש קרפש על הארץ וירא אלהים את האדם

בצלמי בצלם אלהים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:
ויברך אתם אלהים ויאמר להם אלהים פרו ורבו
ומלאו את הארץ וכבשה ורחו בדת הים ובעוף
השמים ובכל הבה תרמשת על הארץ: ויאמר אלהים
הנה נתתי לכם את כל עשב י צע זרע אשר על פני
כל הארץ ואת כל העין אשר בו פרי עין זרע זרע
לכם יהיה לאכלה: ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים
ולכלי הרוש על הארץ אשר בו נפש חיה את כל
צב עשב לאכלה ויהי כן: וברא אלהים את כל אשר
עשה והנה טוב מאד ויהי ערב ויהי בקר יום הששי:
ישעיה מה בראש ידוע קדוש ישראל ויצרו האתות
שאלי על בני ועל פעל ידי תצוני: אנכי עשיתי ארץ
ואדם עליה בראתי אני ידי נמו שמים וכל צבאם צויתי:
אנכי העירתי בעדק וכל דרכיו אשר הוא יבנה עיו
וגלותי ישלח לא בסחור ולא בשתה אשר יהיה צבאו
בה אשר יהיה יגיש מצרים וסדר פוש וסבאים אנכי
סדה עלה יעברו ולה יהיו אחריו ולכו בזקים יעברו
ואלה ישתחוו אלה ותפללו אה אה אל ואין עוד אפס
אלהים: אכן אתה אל מסתתר אלהי ישראל מישע:
בושו ומסתכלו בלם יחדו קלט בכלפת חדשי צירים:
ישראל טשע ביהוה תשועת עולמים לא תבשו ולא
תבלמו עד עולמי עד: היסוד וכו' תמצא תהלים צ"ג

האזינו ליהוה עמנו ועל עבדיו יתנתם כי יראה בראשית
 ופסע עבד ועובד: ואמר אי אלהימו צור המיו בו: אשר חלב נבחימו
 יאכלו ישינו יין נמיכם יקמו ויעורכם יחי עליכם סתרה: ראו עתה כי
 אני אני הוא ואין אלהים עמדי אני אמית ואחיה מחצתי ואני ארפא ואין
 מידי כפיל: בראש אלהים יחי ואמרת יחי אנכי לעלם: אם שנותי
 פרק חרבי ותאחו במשעם יחי אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלים: אשביד
 הצי מים חרבי תאכל בשר מדם חלל ושביה מראש פרשת אויב: הריני
 נזים עמו כי דם עבדיו יקום ונקם ישיב לצרי וכפר אדמתו עמו:
 ביטנה מ'ו מסכת תמיד

החלו עולין במעלות האולם • מי שזכו בדרשון מוצח
 הפנימי והמנורה היו מקדימין לפניהם • מי שזכה בדרשון
 מ'ב הפנימי נכנס ונטל הסני והשתתה ויצא • מי שזכה
 בדרשון המנורה נכנס ויצא שתי נרות מזרחיים דולקות
 מדרשן את המזרחי ומניח את המערבי דולק שממנו היה
 מדליק את המנורה בין הערבים • מצאו שכבה מדרשנו
 ומדליקו ממזבח העולה • נטל את הפז ממעלה שניה
 והשתתה ויצא: ג מי שזכה במחתה צבר את הנחלים על
 גבי המזבח ומדרה ב'טולי המחתה והשתתה ויצא: ג מי
 שזכה בקטורת היה נוטל את תבואה סתוף הפך ונותנו
 לאוהבו או לקרובו • נתפזר סמנו לתוכו ונותנו לו בתפניו
 ומלמדו אותו הוי זהיר שלא תתחיל מלפניו שלא תבוה •
 התחיל מרדד ויצא ללא היה המקטיר מקטיר עד שהמזנה
 אומר לו הקטור • אם היה כהן גדול המזנה אומר אישי
 כהן גדול הקטור • פרשו העם והקטיר והשתתה ויצא:

עשר ימי פרק המישי

השקפה סתיון ערשה מן השמים • צעונו סת שנתנו עלינו אף אמת

מעמדות ליום ששי

ע

וַיִּשְׁמַע יְהוָה אֶת-קוֹלֵךְ מִן-הַשָּׁמַיִם וַיִּבְרַךְ אֶת
בְּרַךְ אֶת-יִשְׂרָאֵל בְּבָנָיִם וּבְנֹתָיִם וְאֵת הָאָדָמָה אֲשֶׁר נָתַתָּה לָנוּ בְּכָל יַמְסָר
יְבוּלְדוֹת בְּהַמָּחָ * כִּי אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבוֹתַי אֵינִי וְעַתָּה יָלַד יְדִבֵּשׁ עָרֵי
שְׂתֵתָן מִעַם מִיֵּשֵׁב בְּפָרָת :

תלמוד זרעים ברכות פ"ט בן זומא ראה אוכלוסא על גב
מעלה ביה הבית אמר ברוך חכם הרזים וברוך שברא כל
אלו לשמשני : הוא היה אומר כמה יגיעות יגע אדם
הראשון עד שמצא פת לאכול * חרש וזרע וקצר ועמ
ודש וזרה וברר ומחן ורקד * ולש ואפה ואחר כף אכל *
ואני משכים ומוצא כל אלו מתקנים לפני * וכמה יגיעות
יגע אדם הראשון עד שמצא בגד ללבוש * גזו ולבן ונפץ
ושוה וארג וצבע ותפר ואחר כף לבש * ואני משכים
ומוצא כל אלו מתוקנים לפני :

סדר מועד תענית פ"ב לא נאמר באנשי גינות וירא האלהים
את שקם ואת תעניתם אלא וירא האלהים את מעשיהם
כי שבו מדרך הרעה * ובקבלה הוא אומר וקרעו לבבכם
ואל בגדיכם ושובו אל יי :

שבת פרק כל כתבי ואמר רבי יוסי מימי לא עברתי על
דברי חבריי וידע אני בעצמי שאיני כהן ואם אסורים לי
חברי עלה לדוכן הייתי עולה * ואמר רבי יוסי מימי לא
אמרת דבר וחזרת לאחורי :

סדר נשים נדרים פ"ג רבי שמעון אומר גחלה מילה
שדוא שקולה כנגד כל התורה שנאמר הנה דם הבריה
אשר כרת יי עמכם על כל הדברים האלה :
עם פניא רבי אומר גחלה מילה שאין לה סי שנתעסק במצוה

מעמדות ליום ששי

באברהם אבינו ולא נקרא תמים אלא על שם המילה שנאמר התהלך לפני
 והיה תמים • וכתוב ואתנת בריתי ביני ובינך • דבר אחר גדולה מילה
 ששקולה כנגד כל המצות שבתורה שנאמר כי על פי ודברים האלה פרחי
 אתך ברית ואת ישראל • דבר אחר גדולה מילה שאלמלא מילה לא
 נתקמו שמים וארץ שנאמר אז לא בריתי יוסם ולילה חקות שמים
 וארץ לא שמתי :

סדר נויקן סנהדרין פי אחד דיני סמונות

לפיכך נברא אדם יחידי בעולם ללמדך שכל המאמר
 נפש אחת מעלה עליו הכתוב כאלו אבר עולם מלא • וכל
 המקום נפש אחת מעלה עליו הכתוב כאלו קים עולם מלא •
 ומפני שלום המרוות שלא יאמר אדם לחברו אבא גדול
 מאביך וישלא יהיו המינים אומרים הרבה רשויות בשמים •
 ולהגיד גדלתו של הקדוש ברוך הוא שאדם טובע כמה
 מטבעות בחותם אחד וכלם דומין זה לזה ואלו מלך מלכי
 המלכים הקדוש ברוך הוא טובע כל האדם בחותמו של
 אדם הראשון ואין אחד מהם דומה לחברו: תנו רבנן אדם
 נברא בערב שבת ומפני מה • שלא יהיו המינים אומרים
 שתף היה לו להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית • דבר
 אחר שאם תזוה דעתו עליו אומרים לו יתוש קדמך
 במעשה בראשית • דבר אחר כדי שיפנס למצוה מיד :

סדר קדשים מדות פ"ה לשכת הגזית שם היתה סנהדרין
 גדולה של ישראל יושבת ודנה את הפהנה וכהן שנמצא
 בו פסול לובש שחורים ומתעטף שחורים ויוצא והולך לוי
 ואלא נמצא בו פסול לובש לבנים ומתעטף לבנים נכנס
 ומשמש עם אחיו הפהנים • ויום טוב היו עושים שלא
 נמצא פסול בורעו של אהרן • וכהן היו אומרים ברוך

תמסות ברוך הוא שלא נמצא פסול בורעו של אהרן וקהן
היא עבחר באהרן ובבניו לעמוד לשרת לפני יי בנת

קדשי הקדשים :

מנחת פרק התכלת

אמר רבי נתן אין לה סצות קלה שנתנה בתורה שאין מתן לשרת
בעולם הזה אבל לעולם הבא אני יודע בזה צא ולמד מסצות ציצית :

(פי' כמרדכי ס"ק ס"ס כחלת סכילא מעשה זס נקלס טנו (טון קחנו וצסס):
מנשה באדם אחד שהיה זהיר במצות ציצית שסע שיש זונה וברבי
היה שנוסלת ארבע מאות והקים בשבתה שגד לה ארבע מאות והובית
וקבעה לו זמן בשחניה זכנו בא וישב על הפתח נגנפת לעשותה ואמרה
לה אותו אדם ששגד לך ארבע מאות והקים בא וישב על הפתח אמרה
לה יבנס נכנס הציעה לו שכב בסות שיש של כסף ועלינה של ותיב
עלתה וישבה על גבי עלינה בשריא ערסח ואף הוא עלה לישב ערוס
נגנדה באו ארבע ציציותיו וספרו לו על פניו נשסס וישב לו על גבי
סרקע ואף היא נשססה וישבה על גבי סרקע אמרה לו קמה שיש
וחסי שאני סנידקך עד שתאמר לי מה סוס ראית בי אמר
לה העבדתה שלא ראיתי אשת יסח כמותך אלא סצח אנה
זוננו אלינו ועיצית לשה וכתוב בה אני יי אלהיכם אני מעמים אני
היא שעתיד לפרע ואני היא שעתיד לשלם שכר ועכשיו נרש עלי
בארבעה עדים אקוה אני סנידקך עד שתאמר לי מה שנתק וסוח שוס
עירך וסח יש כדך וסח יש סדקשך שאתה לוסד בי תורו סתג ונתק
בידה עסדה חלקה כל נכסיה שליש למלות ושליש לעניים ושליש
נמקה בידה ויש סאותן סעעות וכאת לבית נסדרשו של רבי ויאי
אמרה לו רבי צוח עלי ורעשני ניררת אמר לה כתי ססא עיניך נחק
באשר סן חלוקים ועצמות סתב סדה ותתנה לו אמר לה לבי ובי
קמקד אותן סעעות שתציעה לו באסור הציעה לו סתרי זה סתג
קדו בעולם הזה ולעולם הבא אני יודע בזה :

דין ס"א המיס שנמסלו משתתת הברוך ב בליט ססולין

וּבְקַרְקָעוֹת בְּשָׂרִים • נִפְלַל לְתוֹכָן דְּיוֹ קִיּוּמִים וְקִנְקָנְהוּסִים
 וְנִשְׁתַּגּוּ מֵרֵאִיהֶן פְּסוּלוֹיֵי עֲשָׂה בְּהֵן מְלֹאכָה אוֹ שִׁשְׁרָה בְּתָן
 פְּתוֹ פְּסוּלוֹיֵן • שְׁמַעוֹן הַתִּימְנִי אָמַר אֶפִּילוֹ נִתְּבוֹן לְשִׁרְזֹחַ
 בְּזֹה וְנִפְלַל לְשָׁנֵי בְּשָׂרִים :

נִהַי פִּיג דְּרִישׁ רַבִּי חֲנִינָא בְּרַ פָּפֵא מַאי דְכָתִיב עוֹשֶׂה
 גְּדוּלוֹת עַד אֵין חֶקֶר וְנִפְלְאוֹת עַד אֵין מִסְפָּר • בּוֹא וּרְאֵה
 שְׁלֹא כְּמִדַּת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא מִדַּת בְּשָׂר וְדָם • מִדַּת בְּשָׂר
 וְדָם נוֹתֵן חֶפְצָיו בְּחִמָּה צְרוּרָה וּפְיָה לְמַעַל הַסֶּפֶק מִשְׁתַּמְרִי
 סֶפֶק אֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּר • וְאֵלּוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא צָר אֶת הָעֶבֶר
 בְּמַעֲי אִשָּׁה פְּתוּחָה וּפְיָה לְמַטָּה וּמִשְׁתַּמֵּר • דְּבַר אַחַר אָדָם
 נוֹתֵן חֶפְצָיו בְּכַף כְּאוֹנִים כֹּל זְמַן שֶׁמִּכְבִּיד יוֹרֵד לְמַטָּה וְאֵלּוֹ
 הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא • כֹּל זְמַן שֶׁהוֹלֵךְ מִכְּבִיד עוֹלָה לְמַעַלָּה :
 עֲשֵׂת הַדְּבָרוֹת וּפְרַשְׁתָּ הֵמֵן עַד הַבְּקִשּׁוֹת כְּמוֹ שֶׁמְסוּדֵר בְּמַצְמֵד יוֹם א' :
 בַּקְּשָׁה לְיוֹם שְׁשִׁי וּכְשֶׁלֶּק אֲוֹמְרִים תַּמּוּס אֵין לְהוֹמַר :

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתְּהֵא תוֹרָתְךָ
 אֲמִנוֹתֵינוּ וְתֵתֵן לִי לֵב טוֹב וְחֶלֶק טוֹב וְחֶבֶר טוֹב וְנִפְשֵׁי שְׂפִילָה
 וְרוּחַ נְמוּכָה וְאֵל יִתְחַלֵּל שְׁמֶךָ בֵּי וְאֵל תַּעֲשֵׂנִי שִׁיחָה בְּפִי
 הַבְּרִיּוֹת • וְאֵל תְּהִי אַחֲרֵיתִי לְהַכְרִית וְתִקּוֹתִי לְמַפֵּחַ נִפְשִׁי
 וְאֵל תַּצְרִיכֵנִי לְיָדֵי מַתְּנַת בְּשָׂר וְדָם שֶׁמִּתְּנַתָּם סְעוּמָה
 וְתִרְפָּתָם מְרֵבָה אֵלֹא לְיָדֶךָ הַמְּלָאָה וְהַרְחֵבָה וְהַפְּתוּחָה
 וְהַקְּדוּשָׁה וְתֵן חֶלְקִי בְּתוֹרָתְךָ עִם עוֹשֵׂי רְצוֹנְךָ בְּלִבְךָ
 שְׁלֵם וּבְנֵה בֵּיתְךָ עִירָךָ וְהִיכֵלְךָ וּמִקְדָּשְׁךָ בְּמִדְרָה בֵּימֵינוּ •
 מִדֵּר עֲנֵנִי וּפְדֵנִי מִכָּל גְּזֵרוֹת קָשׁוֹת וְרָעוֹת • וְהוֹשִׁיעֵנִי
 בְּרַחֲמֶיךָ תְּרַבִּים מִכָּל צָרָה וְצוּקָה כִּי אֲתָה שׁוֹמֵעַ תִּפְלֵר
 כָּל פֶּה • בְּרוּךְ אַתָּה שׁוֹמֵעַ תִּפְלֵה :

נכסח אחרים מעין יצירם כיום כל דרך סקנול :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו באשר
בראתנו לכבודך • בן ברחמיך הרבים תתקננו לעבודתך
אנהנו וכל עמך בית ישראל ותיחד לבבנו לעבדך בלבב
שלם ותחזירנו בתשובה שלמה לפניך • ותמלא כונת
מלשבתך בנו לטובה בבראה ביום זה בעולמך שיצרת
אדם יציר לעבוד לפניך לשרתך ולברך בשמך יהי רצון
מלפניך יי אלהינו שתישרנו לפניך ותקרוב שנת גאלתנו
ותבנה עירך במחנה בימינו • ובית קדשנו ותפארתנו
הקיימם • ותשרה שכנתך בינינו • ותחזיר סלכותך
יבקריתו • ונזכה אנהנו וכל עמך בית ישראל לאור באור
פניך • כי באור פניך היום לנו • ותכשרנו כי רציתנו • כי
אתה שומע תפלת כל פה • ברוך אתה שומע תפלה :

מעמדות ליום השבת

חנה ויכלו השמים והארץ וכל צבאם: ויכל אלהים
ביום השביעי מלאכתו אשר עשה וישבת ביום
השביעי מכל מלאכתו אשר עשה: ויברך אלהים
את יום השביעי ויקדש אתו כי בו שבת מכל
מלאכתו אשר ברא אלהים לעשות :

שמעתי לא ואמר יוצה אלמשה לאמר : ואתה דבר אל בני ישראל
לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות היא ביני וביניכם לדתכם
לדעת כי אני יהוה מקדשכם : ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם
בחלליה סוף יימת כי בלחישת בן מלאכה ונכרתת הגפוש ההוא מקרב
עמך : שבת ימים עשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון קדש ליהוה

בַּל־עֲשֶׂה מְלָאכָה בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת מִזֶּה יִצְטַח : וְשִׁמְרוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת־הַשַּׁבָּת
לַעֲשׂוֹת אֶת־הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֵם בְּרִית עֹלָם : בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵלֶּה הָיָה
לְעֹלָם בְּיַשְׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וּבַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפֹשׁ :

שְׂמֹת לִיה וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם אֵלֶּה
דְּבָרַיִם אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת אִתְּכֶם : שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָכֶם קֹדֶשׁ שַׁבַּת שַׁבָּתוֹן לַיהוָה בַּל־עֲשֶׂה בוֹ מְלָאכָה
יִצְטַח : לֹא־תַבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁבַּתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת :

בַּמִּדְבָר כִּי־ח וּבַיּוֹם הַשַּׁבָּת שְׁנַיִם־כֹּבֵשִׁים בְּנֵי־שָׁנָה תְּמִימִם וּשְׁנֵי עֶשְׂרִים
מֵלֶת מִנְחָה בַּלֹּלֶה בְּשֶׁמֶן וְנִסְכָּה : לֵלֶת שִׁבְתָּ בְּשַׁבְתּוֹ עַל־עֹלֶת הַתְּמִיד וְנִסְכָּה :
מַעֲרַכַת שַׁבַּת וַיִּקְרָא כִּד וּלְקַחַת סֹלֶת וְאִפִּירַת אֵתֶּה שְׁתֵּים עָשָׂרָה חֲלוֹת
שְׁנֵי עֶשְׂרִים יִהְיֶה הַחֲלָה הָאֶחָת : וְשַׁבַּת אִתְּכֶם שְׁתֵּים מַעֲרֹכֹת שֵׁשׁ
הַמַּעֲרֹכֹת עַל הַשְּׁלֹחַן הַפָּדֵה לִפְנֵי יְהוָה : וְנָתַתְּ עֲלֵיהֶם מַעֲרֹכֹת לִבְנֵה וְכַח
הַיְהוּת לֶלֶחֶם לְאִכְלָה אֲשֶׁה לַיהוָה : בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת יִעֲרַכְּ נֵי
לִפְנֵי יְהוָה תְּמִיד מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּרִית עֹלָם : וְהִתְחַל לְאַתְּךָ וּלְבָנֶיךָ
וּלְאִכְלָה בְּמִקּוֹם קֹדֶשׁ כִּי קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא לוֹ מֵאֲשֵׁי יְהוָה חֶק־עֹלָם :

בַּיָּמִים יִשְׁעִיהֶנָּח אֵן תִּכְרָא וַיְהוֶה יַעֲנֶה תְּשׁוּעָה וַיֹּאמֶר
וַיִּצְנֵי אִם־תִּסְיֹר מִתּוֹכָה מוֹמָה שְׁלַח אֲצַבֵּעַ וּדְבַר־אֵן :
וְתַפֵּק לְרַעֲב נַפְשָׁה וְנַפְשָׁה נַעֲנֶה תְּשׁוּבִיעַ וּזְרַח בַּחֲשָׁה
אוֹרָה וְאִפְלַתָּה בְּצַחֲרִים : וְנַחֲהָ יְהוָה תְּמִיד וְהַשְּׁבִיעַ
בְּצַחֲצַחוֹת נַפְשָׁה וְעַצְמֵתֶיהָ יַחְלִיץ וְהִיִּית בְּגֵן רוֹה וְכַמּוֹצָא
מִים אֲשֶׁר לֹא־יִכְזָבוּ מִימּוֹ : וּבְנֵי מִמָּה חֲרָבוֹת עֹלָם מוֹסְרֵי
דוֹר־דוֹר תִּקְוֹמֶם וְקִרְא לָהּ גִּדְרָה פְּרָץ מְשׁוּבָב בְּתִיבוֹת
לְשַׁבַּת : אִם־תִּשְׁיֹב מִשַּׁבַּת רִגְלָה עֲשׂוֹת חֲפִצָּה בַּיּוֹם קֹדְשֵׁי
וְקִרְאֵת לְשַׁבַּת עֲנָה לְקֹדֶשׁ יְהוָה מְכַבֵּד וְכַבְּדוֹ מַעֲשׂוֹ-

וְדַלְקָה מִמְצוֹת חֲפִצָּה וְדִבֵּר דָּבָר : אִם תִּתְעַנֵּב עַל־יְהוָה
וְהִרְבַּבְתִּיהָ עַל־בְּרִיתִי אֲרֹץ וְהִאֲכַלְתִּיהָ גִּדְלַת יַעֲלֵב אֲבִיק
בִּי פִי יְהוָה דָּבָר :

יִשְׁעִיהָ נֹכַח אָמַר יְהוָה שְׁמַח מִשְׁשָׁמ וְעָשׂוּ צְדָקָה כִּי־
קְרוּבָה יִשְׁעֵתִי לְבָא וְצְדָקָתִי לְדַגְלֹת: אֲשֶׁר־י אֲנֹשׁ יַעֲשֶׂה־
זֹאת וּבֶן־אָדָם יִחְוֶיק בָּהּ שׁוֹמֵר שַׁבָּת מִחֲלָלוֹ וְשׁוֹמֵר יָחַד
מַעֲשׂוֹת כְּלֹדָע : וְאֵל־יֹאמֵר בֶּן־הַנֶּכֶד הַגִּלּוּת אֵל־יְהוָה
לֵאמֹר הַבְּרִיל יִבְדִּילֵנִי יְהוָה מִעַל עַמּוֹ וְאֵל־יֹאמֵר הַכָּרִים
הַזֶּה אֲנִי עֵץ יִבְשׁ: כִּי־כֵה אָמַר יְהוָה לְסָרִיסִים אֲשֶׁר יִשְׁכְּחוּ
אֶת־שַׁבְּתוֹתַי וּבְחָרוּ בְּאֲשֶׁר חֲפִצְתִּי וּמְחַוִּיקִים בְּבְרִיתִי :
וְנָתַתִּי לָהֶם סְבִיתִי וּבְחֹמֹתַי יָד וְלֶשֶׁם מִוֶּב מִבְּנִים וּמִבְּנוֹת
שֵׁם עוֹלָם אֲתָנִלוּ אֲשֶׁר לֹא יִבְרָת: וּבְנֵי הַנֶּכֶד הַגִּלּוּיִם עַל־
יְהוָה לִשְׁרָתוֹ וּלְאַהֲבָה אֶת־שֵׁם יְהוָה לְהִיוֹת לוֹ לְעִבְרִים
כָּל־שׁוֹמֵר שַׁבָּת מִחֲלָלוֹ וּמְחַוִּיקִים בְּבְרִיתִי: נִהְבִּיאוֹתִים אֵל־
הַר קָדְשִׁי וְשִׁפְחָתִים בְּבֵית הַפִּלְתִּי עוֹלְתֵיהֶם וּנְכַחֲתֵיהֶם
לְרִצּוֹן עַל־מִוֶּבְתִּי פִי בֵיתִי בֵּית־הַסֵּלָה יִקְרָא לְכָל־הָעַמִּים:
גַּם אֲדַנִּי יְהוָה מִקְבֵּץ גִּדְלֵי יִשְׂרָאֵל עַד אֲקַבֵּץ
עֲלָיו לְנִקְבְּצָיו :

יִדְמִי יוֹ כֵּה אָמַר יְהוָה הַשְׁמֵד בְּגַמְשׁוֹתֵיכֶם וְאֵל־תִּשְׂאוּ
מִשָּׂא בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְהִבַּאתֶם בְּשַׁעֲרֵי יְהוֹשָׁלָם: וְלֹא־תוֹצִיאוּ
מִשָּׂא מִבְּתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת וְכָל־סֵלֶאכָה לֹא תַעֲשׂוּ
וְכִשְׁתֶּם אֶת־יוֹם הַשַּׁבָּת כִּשְׁעַר צִיּוֹתֵי אֶת־מִבְּתֵיכֶם: וְלֹא

שִׁמְעוּ וְלֹא הָמוּ אֶת-אָזְנֵם וַיִּקְשׂוּ אֶת-עַרְפֹּם לְבַלְתִּי שִׁמְעַ
 וּלְבַלְתִּי קַחַת מִסֵּר : וְהָיָה אִם-שָׁמַעַ תִּשְׁמַעוּן אֵלַי גֹּאֲמֵ
 יְהוָה לְבַלְתִּי הִבִּיא מִשָּׂא בְשַׁעְרֵי הָעִיר הַזֹּאת בְּיוֹם הַשַּׁבָּת
 וְלִקְדַשׁ אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְבַלְתִּי עֲשׂוֹת-בּוֹ כָּל-מְלֹאכָה :
 וּבָאוּ בְשַׁעְרֵי הָעִיר הַזֹּאת מַלְכִּים וְיֹשְׁרִים יֹשְׁבִים עַל-כַּסֵּא
 דָּוִד רַבִּים וּבְרַכְבּ וּבַסּוּסִים הֵמָּה וְשָׂרֵיהֶם אִישׁ יְהוּדָה
 וַיֵּשְׁבוּ יְרוּשָׁלַם וַיֵּשְׁבֶה הָעִיר הַזֹּאת לְעוֹלָם : וּבָאוּ מֵעַרְבֵי
 יְהוּדָה וּמִסְבִּיבוֹת יְרוּשָׁלַם וּמֵאֶרֶץ בְּנִימִן וּמִן-הַשְּׁפֵלָה וּמִן-
 הַהַר וּמִן-הַנֶּגֶב מִבָּאִים עֲלֶיהָ וּזְבַח וּמִנְחָה וּלְבוֹנָה וּמִבְּאֵי
 תוֹרָה בֵּית יְהוָה : מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת (תהלים צב)

דברים ה' שִׁמְרוּ אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיךָ .
 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעָשִׂיתָ כָּל-מְלֹאכְתֶךָ : וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבָּת לַיהוָה אֱלֹהֵיךָ
 לִאֲדַתְעֲשֶׂה כָּל-מְלֹאכָה אֲתֵהוּ וּבִנְיָה וּבִנְיָה וּבִנְיָה וְעַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ וְשׂוֹרְךָ וְחִמְרְךָ
 וְכָל-בְּהֵמָתֶךָ וּבִנְיָה אִשְׁרֵי בְשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְאִמְתְּךָ כַּמִּוֶּה : וְזָכַרְתָּ כִּי
 עַבְדְּ הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּצִאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֵיךָ בְּיַד חֲזָקָה וּבְיָמִין
 נְסִיחָה עַל-כֵּן צִוָּה יְהוָה אֱלֹהֵיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת :

נחמיה יג וַיְהִי כַּאֲשֶׁר צִלְלוּ שַׁעְרֵי יְרוּשָׁלַם לְפָנַי הַשַּׁבָּת
 וְאָמְרָה וַיִּסְגְּרוּ הַדְּלָתוֹת וְאָמְרָה אֲשֶׁר לֹא יִפְתְּחוּם עַד אַחַר
 הַשַּׁבָּת וּמִנְעַרֵי הָעִמָּדוֹתַי עַל הַשַּׁעְרִים לֹא יָבֹא מִשָּׂא בְּיוֹם
 הַשַּׁבָּת : וַיִּלְיָנוּ הַרוֹזְכָלִים וּמוֹזְכְּרֵי כָּל מִמְכָּר מִתּוֹן לְיְרוּשָׁלַם
 פָּעַם וּשְׁתַּיִם : וְאָעִידָה בָּהֶם וְאָמְרָה אֲלֵיהֶם מְדוּעַ אַתֶּם
 לֹנִים נֶגְדַּי הַחֹמָה אִם תִּשְׁנֹנוּ יַד אִשְׁלַח בְּכֶם מִן הָעֵת הַהִיא
 לֹא יָבֹאוּ בְשַׁבָּת : וְאָמְרָה לְלוֹוִים אֲשֶׁר יִהְיוּ מִמֶּהָרִים וּבָאִים

שמרים השערים לקדש את יום השבת גם זאת זכרה לי
אלהי וחוסה עלי כרוב חסדה:

תמיד מ"ו בזמן שבהן גדול נכנס להשתחות שלשה
אזחוק בו • אחד בימינו ואחד בשמאלו ואחד באבנים
טובות • ובין ששמע המזנה קול רגליו של פהן גדול
שהוא יוצא הנביה לו את הפרוכת נכנס והשתחוה ויצא
ונכנסו אחיו הבהנים והשתחוו ויצאו: ב באו ועמדו על
סעדות האולם עמדו הראשונים לדרום אחיהם הבהנים
וחמשה כלים בידם • השני ביד אחד • והבזו ביד אחד •
והמתה ביד אחד • והבזו ביד אחד • וכף וכסויה ביד
אחד וברכו את העם ברכה אחת אלא שבמדינה אומרים
אותה שלש ברכות ובמקדש ברכה אחת • במקדש היו
אומרים את השם ככתבו • ובמדינה בכנויו • במדינה
הבהנים נושאים את ידיהם פנגר פתפותיהם • ובמקדש
על גבי ראשיהם • חזק מכהן גדול שאין מגביה את ידיו
למעלה מן הציץ • רבי יהודה אומר אף פהן גדול מגביה
את ידיו למעלה מן הציץ שנאמר וישא אהרן את ידיו אל
העם ויברכם: ג בזמן שבהן גדול רוצה להקטיר היה עולה
בכבש והסגן בימינו • הגיע למחצית הכבש • אחו הסגן
בימינו והעלהו • הושיט לו הראשון הראש והרגל וסמך
עליהן וזרקן • הושיט השני לראשון שתי הידים נתנו
לכהן גדול וסמך עליהן וזרקן • נשמש השני והלך לו • וכה
היו משייטין לו שאר כל האברים והוא סמך עליהן וזרקן
וכזמן שהוא רוצה הוא סמך ואחרים וזרקין בא לו להקיף

את המזבח מהיכן הוא מתחיל • סקרו דרומית מזרחית •
 מזרחית צפונית • צפונית מערבית • מערבית דרומית •
 נתנו לו זיון לנסף • הכנינו עומד על הקרן והסודרין בידי
 ושני כהנים עומדים על שלהן החלבים ושתי הצזרות
 בידם • תקעו והריעו ותקעו • באו ועמדו אצל בן ארזא
 אחד מימינו ואחד משמאלו שחה לנסף והניף הכני
 בסודרין והקיש בן ארזא בצלצל • ודברו הלויים בשיר •
 הגיעו לפרק • תקעו והשתחוו העם • על כל פרק תקיעה
 ועל כל תקיעה השתחויה • והו סדר התמיד לעבודת בית
 אלהינו • יהי רצון שיבנה במהרה בימינו אמן :

(תלמוד זרעים פ"א ס"א) אלו דברים שאין להם שעור • המאה
 והתכורים והראיון ונמילות חסדים ותלמוד תורה • אלו דברים שאדם
 אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא • כבוד אב ואב
 ונמילות חסדים והכנסת אורחים והשכמת בית המדרש והבאת שלום
 בין אדם לחברו (ובין איש לאשתו) ותלמוד תורה כנגד כולם :

ברכות פרק היה קורא מרגלא בפומיה דרבי מאיר גמור
 פגל לבבך ובכל נפשך לדעת את דרכי • ולשקוד על
 דלתי תורתך • נצור תורתך בלבבך ונגד עיניך תהיה
 ידאתי • שמור ביה מכל חטא וטהר וקדש עצמך בכל
 אימיה ועון • ואני אהיה עמך בכל מקום :

סדר מועד יומא פ' יום הכפורים אמר רבי עקיבא אשריכם
 ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם גביכם
 שבשמים שנאמר וורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם
 סבל טמאותיכם ומכל גלוליכם אטהר אתכם : ואמר
 מקוה ישראל יי מה מקוה מטהר את המבאים
 הקיזש כרוך הוא מטהר את ישראל :

מעמדות ליום השבת

פב

ריב"ז פ' יום טוב תנ"א אמר עלי על שבאי תזקן שכל ימיו היה אוכל
 לכבוד שבת * ביצד מצא בהמה נאה אמר זו לשבת * מצא אחרת נאה
 הימנה מניח השניה ואוכל את הראשונה * אבל הלל תזקן כדה אחרת
 דתה לו שכל מעשיו היו לשם שמים שנאמר כרוך אדני יום יום :
 שבת פ' י"ח תנו רבנן כמטה סעודות חייב אדם לאכול בשבת
 שלש * רבי חדקא אמר ארבע * אמר רבי יוחנן ושניהם
 מקרא אחד דרשו ויאמר משה אכלוהו היום כי שבת היום
 לוי היום לא תמצאוהו בשדה רבי חדקא סבר הני תלתא
 היום לבר מדאורתא * ורבנן סברי בהדי דאורתא :
 אמר רבי שמעון בן פזי אמר רבי יהושע בן לוי משום
 בר קפרא כל המקום שלש סעודות בשבת נצול משלש
 פרעניות מחבלו של משיח ומדינה של גיהנם וממלחמת
 גוג ומגוג * מתבלו של משיח * כתיב הכא יום וכתיב
 התם הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא
 יום יי הגדול והנורא * מדינה של גיהנם כתיב הכא יום
 וכתיב התם יום עברה היום ההוא * וממלחמת גוג ומגוג
 כתיב הכא יום וכתיב התם ביום הבוא גוג על אדמת
 ישראל : אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי כל המענג את
 השבת נוהנין לו נחלה בלי מצרים שנאמר או תתענג
 על יי והרבבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב
 אביך לא כאברהם כתיב ביה קום התהלך בארץ לארבה
 ולרחבה * ולא כיצחק כתיב ביה כי לך ולרעה אתן את
 כל הארצות האל * אלא כיעקב כתיב ביה ופרצת ימה
 וקדסה ועפונה תגבה * רב נחמן בר יצחק אמר נצול
 משעבוד מלכות * כתיב הכא והרבבתיך על במתי ארץ

מעמדות ליום השבת

וְכַתִּיב הָתָם וְאַתָּה עַל בְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרוּךְ : אָמַר רַב יְהוּדָה
אָמַר רַב כָּל הַמַּעֲנֵג אֶת הַשַּׁבָּת נוֹתֵן לּוֹ מִשְׁאָלוֹת לְבוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וְהִתְעַנֵּג עַל יְיָ וַיִּתֵּן לָהּ מִשְׁאָלוֹת לְפָנָי • עוֹנֵג
זֶה אֵינִי יוֹדֵעַ מָהוּ כִּשְׂהוּא אֹמֵר וְקִרְאתָ לַשַּׁבָּת עוֹנֵג
הָיוּ אֹמְרֵי זֶה עוֹנֵג שֶׁבֶת :

שבת פ"א א"ר רבא בר כחסיא א"ר רב חמא בר גוריא א"ר רב הונא
מתנה לחברו צריך להודיעו שנאמר לדעת פי אני יי מקדשכם • תניא
גמי הכי א"ר לו הקדוש ברוך הוא למשה מהנה מוכה יש לי בבית גנור
ושבת שמה ואני מבקש לתנה לישראל לק והודיעם • מאן א"ר רבי
שבעון בן גמליאל הנותן פת לתינוק צריך להודיע לאמו : תנו רבנן
הנכנס לבקר את החולה בשבת אומר שבת היא מלועזק ורפואה קרובה
לכא • רבי מאיר אומר יכולה היא שתרתם • רבי יהודה אומר המקום
ירחם עליה ועל חולי ישראל • רבי יוסי אומר המקום ירחם עליה בתוך
חולי ישראל שבנא איש ירושלים בכניסתו אומר שלום • וביציאתו אומר
שבת היא מלועזק ורפואה קרובה לבוא ורחמי מרבין ושבתו בשלום :

גדרים פ"ג רבי אלעזר בן עזריה אומר מאוסה היא
הערלה שנתגנו בה הרשעים שנאמר פי כל הגוים ערלים
ככל בית ישראל ערלי לב • רבי ישמעאל אומר גדול
מילה שנכתרו עליה שלש עשרה בריתות • רבי יוסי
הגלילי אומר גדולה היא המילה שהיא דוחה את השבת
החמורה • רבי יהושע בן קרחה אומר גדולה מילה שלא
נתלה לו למשה הצדיק עליה אפילו מלא שעה :

שומה פ"ג יש זכות תולה שלש שנים • זכות רמאי
אילימא זכות דתורה הא אינה מצוה ועושה היא • ואלא
זכות דמצוה זכות דמצוה מי מגנא פולי האי והתניא את ז

הַדָּשׁ רַבִּי מְנַחֵם בֶּר רַבִּי יוֹסֵי פִי נֵר מְצוּה וְתוֹרָה אֲזַרְיָא לָהּ
 הַפְּתוּב אֶת הַמְצוּה בְּנֵר וְאֶת הַתּוֹרָה בְּאֲזֹר • אֶת הַמְצוּה
 בְּנֵר לְזַמֵּר לָךְ מָה נֵר אֵינָה מְגִינָה אֶלָּא לְפִי שְׁעָה אַף
 מְצוּה אֵינָה מְגִינָה אֶלָּא לְפִי שְׁעָה • וְאֶת הַתּוֹרָה בְּאֲזֹר
 לְזַמֵּר לָךְ מָה אֲזֹר מְגִינָ לְעוֹלָם אַף תּוֹרָה מְגִינָה לְעוֹלָם •
 וְאֲזַמֵּר בְּהַתְּהַלְכָּךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ
 הַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחָה • בְּהַתְּהַלְכָּךָ תִּנְחָה אוֹתְךָ זֶה
 הָעוֹלָם הַזֶּה • בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמֹר עֲלֶיךָ זֶה יוֹם הַמִּיתָה •
 וְהַקִּיצוֹת הִיא תְּשִׁיחָה לְעוֹלָם הַבָּא • מִשָּׁל לְאָדָם שֶׁהִיא
 מְהֵלֶךְ בְּדַרְךָ בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וְאִפְּלָה וּמִתִּירָא מִן הַקּוֹצִים
 וּמִן הַפְּתָתִים וּמִן הַבְּרַקָּנִים וּמִתִּיהָ רָעָה וּמִלְּסָטִים • וְאֵינוֹ
 יוֹדֵעַ בְּאִיזוֹ דָּרֶךְ מְהֵלֶךְ • נִזְדַּמְנָה לוֹ אֲבוּקָה שֶׁל אֲזֹר •
 נִצוּל מִן הַקּוֹצִים • וּמִן הַפְּתָתִים • וּמִן הַבְּרַקָּנִים • וְעַדִּין
 מִתִּירָא מִתִּיהָ רָעָה וּמִלְּסָטִים • וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאִיזוֹ דָּרֶךְ
 מְהֵלֶךְ כִּיּוֹן שְׁעָלָה עֲמוּד הַשְּׁחַר נִצוּל מִתִּיהָ רָעָה וּמִלְּסָטִים •
 וְעַדִּין אֵינוֹ יוֹדֵעַ בְּאִיזוֹ דָּרֶךְ מְהֵלֶךְ • הַגִּיעַ לְפָרֶשֶׁת דְּרָכִים
 נִצוּל מִכָּלֵם : דָּבָר אַחַר עֲבָרָה מְכַבֶּה מְצוּה וְאֵין עֲבָרָה
 מְכַבֶּה תּוֹרָה • שְׁנֵאמַר מִים רַבִּים לֹא יוֹכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת
 הָאֵהָבָה וְגִדְרוֹת לֹא יִשְׁטְפוּהָ אִם יִתֵּן אִישׁ אֶת כָּל הַזֶּן
 בֵּיתוֹ בְּאֵהָבָה בּוֹז יְבוּזוֹ לֹא : אָמַר רַב יוֹסֵף מְצוּה בְּעֵדְנָא
 דְּעָסִיק בֵּה מְגִינָה וּמְצָלָה • בְּעֵדְנָא דְּלֹא עָסִיק בֵּה
 אֲגוּנֵי מְגִינָה אֲצוּלֵי לֹא מְצָלָה • הַתּוֹרָה בֵּין בְּעֵדְנָא דְּעָסִיק
 בֵּה בֵּין בְּעֵדְנָא דְּלֹא עָסִיק בֵּה מְגִינָה וּמְצָלָה :

אבות פ"ב רבי יוסי אומר יהי כמון חברך תביב עליה בשלך ויהתקן עצמך
 למוד תורה שאינה ירושה לך • וכל מעשיה יהיו לשם שמים :

כנהדרין פרק חלק תניא רבי מאיר אומר במדה שאדם
 מודד מודדין לו שנאמר בסאסאה בשלחה תריבנה •
 אמר לו רבי יהודה וכי אפשר לומר בן אדם נותן מלא
 עומכו לעני בעולם הזה והקדוש ברוך הוא נותן לו מלא
 עומכו לעולם הבא • והכתיב ושמים בורת תבן • אמר
 לו ואתה אי אתה אומר בן איזו היא מדה מרבה • מדה
 טובה מרבה או מדת פורענות מרבה • הוי אומר מדה
 טובה מרבה ממדת פורענות • במדה טובה הוא אומר
 ויצי שהקים ממעל ודלתי שמים פתח ויטטר עליהם מן
 לאכול • ובמדת פורענות הוא אומר וארבות השמים
 נפתחו • ואמר ויצאו וראו בפני האנשים הפושעים בי
 כי תולעתם לא תמות ואשם לא תכבה והיו דראון לכל
 בשר • והלא אדם מושיט אצבעו באור בעולם הזה מיד
 נכוחה אלא בשם שהקדוש ברוך הוא נותן כח ברשעים כדי
 לקבל פורענותם • כך נותן כח בצדיקים לקבל טובתן •
 השיר שהיו הלויים אומרים במקדש וכו' ממלא חמר תפלג מוסקבל שנת
 פנחות פרק התכלת תניא רבי מאיר אומר חיב אדם
 לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר ועתה ישראל מה יי
 אלהיך שואל מעמך כי אם ליראה • אל תקרי מה אלא
 מאה רבי חייא בריה דרבי אויא בשפתא וביומא טבא
 מרה וממלי להו באספרמקי ומגדי •
 עוקצין סג בורת דבורים רבי אליעזר אומר הדי היא
 בקרקע וכותבין עליה פרוזבול ואינה מקבלת טומאה
 במסקנה והרודה ממנה בשבת חיב הטאת • והכמיס

אומרים אינה בקרקע ואין כותבין עליה פרוזבול ומקבלת
 שוכמה במקומה והרודה ממנה בשבת פטור :

גדה פ"ג תנו רבנן שלשה שתפין יש באדם הקדוש ברוך
 הוא ואביו ואמו אביו מזריע הלובן שממנו עצמות וגידין
 וצפרנים ומוח שבראש ולובן שבעינים אמו מורעת אדם
 שממנו עור ובשר ודם ושערות ושחור שבעינים והקדוש
 ברוך הוא נותן בו רוח ונשמה וקלסתר פנים וראית העין
 ושמיעת האזן ודבור פה והלוק רגלים ודעה ובינה והשכל
 וכיון שמגיע זמנו להפטר מן העולם הקדוש ברוך הוא
 נוטל חלקו ותלק אביו ואמו מונח לפניהם :

עקצין פיג אמר רבי יהושע בן לוי עתיד הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל
 צדיק וצדיק שלש כמות וישור עולמות שנאמר להנחיל אהבי יש
 ואצרותיהם אבלי :

ואומרים עשרת הדברות ופרשת המן עד תבקשת כמו סכום מכור
 כמעמד יום א' :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו אלהי
 אברהם יצחק ויעקב שהקשיב לתפילתי ותתנני לתן
 ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ותספיק עד
 ידי לעשות מצות וצדקות בישראל וללמוד וללמד את
 תורתך הטובה והקדושה ותיטיבני באהבה ביני ובין
 בריותיך ותחברני עם יראיך ועם עושי רצונך ותן לי
 שם טוב ולב טוב ליראתך ותיתור לבבי לאהבה וליראה
 את שמך ותן בלבי לעשות רצונך ותגזור עלי גזרות
 טובות ותשמרני מכל רע פי אתה משענתני שמור צאתי
 ובאי תנה גורלי עם הצדיקים בתי העולם הבא :

מעמדות ליום השבת

ממעונה ענני בצרתי ביראתיך • ואל תבישני משלברי •
 הנני והקימני וקרבני לך • והאירה עיני בדרכי תורתך •
 ושימני • ותן לי חן וחסד שתהא רוח
 דבריך • ויהא שאריתי לפליטה • והיטיבה
 לי • אתה יי עזי ומעוזי ומנוסי ביום צרה •
 פלטי אלי צורי אחסה בו מגני ומקן
 יי עזי ומגני בו בטח לבי ונעזרתי
 לו • יי עז לעמו יתן יי ברכה את
 צון אמרי פי והגיון לבי לפניך
 יי ציון

כנס מעין יצרת כיוס על דרך סקנלה :

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתנחילנו שבת קדשה
 באהבה וברצון ולא תהיה צרה ולא דאגה ולא יגון ביום מנוחתנו כי אתה
 יי אלהינו פלית מלאכתך בששת ימי המעשה ובשביעי שבת ונחת וקדשתו
 וברכתו משאר ימי המעשה וקבעת אותו יום מנוחה ועונג לעמך ישראל
 לדורותם ברית עולם כן יי אלהינו תנוחה אותנו ולכל עמך בית ישראל לנוח
 במנוחה שאין לה סוף ותכלית בעולם הבא שבלו טוב וכלו ארוך וכלו שבת •
 ותזמין לנו ולכל עמך בית ישראל פרנסתנו כל ששת ימי המעשה בנחת
 ולא בצער • ומלא ידינו מברכותיך ומעשר טהנת ידך כדי שיהיה לנו עשר
 וכבוד לענג שבתותיך בבגדים יקרים ובמאכלים ערבים ובמשקים מתוקים
 כדי לכבוד יום שבת קדשה משאר הימים בדכתיב אם תשיב משבת רגלך
 עשות חפצה ביום קדשי וקראת לשבת עונג לקדוש יי מכבד וכבודתו
 מעשות דרכיך ממזוא חפצה ודבר דברי אז תתענג על יי ותרמבתה אל
 כסתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי יי דבר : יהיו לרצון אמרי
 פי יהיו לבי לפניך יי צורי וגאלי :